UVA.BHSC

UVA.BHSC

5.

248

UVA.BHSC

UVA.BHSC

R.213

1

2º folio

Incipit postilla sup librum iob facta et
compilata a fre iohe de hudinio hordi
nis hospitalis sti iohis iherosolimita
ni doctoris in sacra theologia Et fuit
cpleta anno dni millº ccc lxvj indictione
sexta festo simonis et iude

Usque in tempus sustine
bit paciens et post
ea reddito iocundita
tis etc. dicit salomo
eccli. primo. et beatus greg.
narrat in prologo
istius libri. Inter oes
sanctos singulari prerogativa virtute
pacie beatus iob commendatur non in mixto
pacie quia aliq penam aut gravamen pacien
ter videntur sustinere rone

prie demeriti precedentis.
fiducie premii subsequentis
obediencie vel amicicie amici diligentis

Propter primo d. fres iacob mixto hec
patimur quia peccavimus in fratrem nostrum
etc. et ideo dicit latro luc. 23. et nos
quidem digna factis recepimus quia qualem in
flixerit penam talem sustinere cogetur
ut dr levit. 24. De 2º hr Jacobi
5º Ecce agricola expectat preciosum
fructum terre paciencia ferens donec ac
cipiat temporaneum et serotinum De
3º dr eccli 22º si mala evenerint
mihi per amicum sustineo. modo sic sanctus
beatus iob non solum in temporalibus sed etiam in
naturalibus et corpore proprio fuit passus
et non rone de meriti precedentis quia ut
ipse dicit vjº cº appenderentur peccata mea
et calamitas quam pacior in statera etc.
licet ab amicis sibi imponeretur ut infra pa
tebit nec in spe premii subsequentis princi
paliter cum in vita ista nullam retribucio
nem pacie sue expectaret sed magis in
futuro ut 19. scio quod redemptor meus etc.
sed magis sustinuit hoc ut verus obe
diens et amicus quod patet cum dicebat
Si bona suscepimus etc. dns dedit
dns abstulit sicut placuerit ei sic fiat
licet postea rone paciencie sue etiam in
mundo isto ei fuerint duplicata et
data restitucio iocunditatis et hoc est quod
innuit verbum proposita. In quibus duo no
tantur. quo processus libri et materia con
tinentur. primo est ipsius iob in adversis sta
bilitas cum dr usque in tempus sustinebit

paciens et c. 2º est in prosperis postea
fertilitas cum dr. et postea redditio etc.
quia dns benedixit novissimis iob magis
quam principio eius ut dr ultimo cº lib. et
iste de primo agitur a principio libri usque ad ul
timum cº libri exclusive etc. De 2º agitur
ultimo cº. et ista magis videbuntur processu
libri dno adiuvante Antequam tamen atten
damus ad exponendum textum ut moris est in
principiis librorum et sex sunt inquirenda. 1º
quis fuit causa efficiens istius libri. 2º quis
sit materialis. 3º quis sit formalis. 4º quis fi
nalis. 5º quis titulus. 6º cui parti philosophie
supponatur liber. Quantum ad primum est sciendum
quod de auctore huius libri est controver
sia inter doctores aliqui dixerunt quod mo
yses condidit librum istum et istud habetur in
quodam libro qui apud hebreos vocatur ba
berba. alii dixerunt quod philo scripsit li
brum qui composuit librum sapie et alios re
libros qui in manibus hebreorum non perve
nerunt ut dicit Jeronimus libro de illustri
bus viris fuit ille philo iudeus nacio
ne civis alexandrinus de gente sacerdotum
Istud tamen non tenetur a sanctis precipue a beato
gregorio. nec a Jeronimo nec ipsi consentiunt aliis. Ideo
dicimus quod iob fuit causa efficiens sed quis
fuit iste iob adhuc est dubium. gen. 22º.
quod melcha pepererat ipsi nachor hus pri
mogenitum et hus. fratrem. Ubi dicit in. sa.
quod ab isto hus denominata est tota terra de qua
fuit iob et sic dicunt iudei quod Judei quod
Job descendit de nachor fratre abraham et
hoc dicit Jeronimus li. de hebraicis questioni
bus super genesim. Et non est dubium quod Jero
nimus composuerat super illum librum ut ipsemet
dicit super illum librum illustrium virorum licet
licet super aliis libris biblie inveniuntur
libri de hebraicis questionibus de quibus dicit
dubium est quis composuit eos et istud
confirmatur per hoc quod infra in isto li.
c. 32º. dr quod heliu buzites venit cum
amicis iob ad ipsum consolandum qui dictus est
buzites a bus. 2º filio nachor ut dicit
Jeronimus li. de hebraicis questionibus et
sic heliu et iob fuerunt eiusdem nacio
nis et sic iob descendit de nachor Ter
cium est quod aug. et ambro. super eplam ad
ro. dicit quod iste iob fuit filius iobab ille
iobab de quo scribitur gen. 36. quod iobab des
cendit de esau et fuit de principalibus

BIBLIOTECA DE LA UNIVERSIDAD · VALLADOLID

BIBLIOTECA ... VALLADOLID

UVA.BHSC

ydumee ut dr̄ ibidē noti fuerūt ꝑ
concordiā nominū int̄ iob et iobal et
etiā q2 in aliq̄bꝫ biblijs in fine libri
iob et in alijs post p̄mū ꝓlogū Iero.
sr̄ librū istū addit̄ fert̄ iob habitasse
in finibꝫ ydumee et arabie et erat
ei nomen iobal. ſꝫ ꝑ certo nō videt̄ qḋ
plꝰ ē credendū Ieronimo et hebreis q2
magis certi ſūt in genealogijs et histo
rijs nec motiua ualent q2 etiā hoies
diſpꝑati pria et genere conueniūt in
noīe etiā ſm̄ postillā mri nicholai de
lira in tm̄ ſūt diſſimilia iob et
iobal q2 vnū incipit ab aleph .s. iob z
iobal ab ioth. etiā illa additio q̄ inse
runt in hebreo nō inuenit̄ in bi
blijs veris ut dr̄. Pol. li. de he. q. ex
dictis pꝫ in pte quo tpe fuit iob
q2 .s. Iero. li. quo ſup̄ helui buzites q̄
uenit cū amicis iob lꝫ iunior ipō et
fuit ille balaam de q° hr̄ nu̾. 23°. et
24°. q̄ fuit circa finem moysi et ſic
iob et moyses qn̄ contēporanei fuerūt
et hec de p̄mo. Q^m ad 2^m. s. q̄ ſit cā
mālis istius libri .s. arist. plibꝫ locis ma
teria ē oē q2 consideratur in ſcīa ſiue
ſint p̄ncia ſiue ſint conclusiones ſiue
matie ſbm aut passiones et in hoc
includit obiectū et ſbm ſcīe quod dicit
s. q2 sub ronibꝫ ꝑsis capiunt̄ no ē
ꝑntis negocij. ſꝫ ad ꝓpositū dico q2 ma
teria istius negocij ē ē id q2 continetur
in toto libro. verū ē circa ueritatē
eorū ē controuersia int̄ doctores vtrū
istud q2 continetur int̄ isto libro ſit ꝑabo
la aut ſit res gesta. et dicūt aliq̄ qḋ
fuit ꝑabola et quedā fictio ad demons
trandū uirtutē ꝑacie in magnis tri
bulationibꝫ et obꝓbria malorū et
defensio bonorū et id finxerūt vnum
hoiem fuisse ꝑnē iob et eius amicos ſic
continetur in libro et isti ſūt illi q̄ po
nūt efficientiam moysi istius. vn̄ di
cunt q2 fuit quidā liber q̄ dr̄ theodolꝰ
q̄ incipit. ethiopum terras et c. ū fin
git̄ quidā pastor noīe pseustis .i. falsꝰ
et quedā uirgo noīe alithia q̄ in latino ſi
gnificat ueritatē disputantes de ueri
tate ſcāe ſcripture contra figmenta poe
tarū ad declarationē ueritatis biblie
et confusionē poematū. et ſic dicūt hī

ſꝫ ꝑ certo nō vr̄ ſonis ac ſcripturis
consonū p̄mo fuit res gesta nō ꝑabo
la q2 in p̄ncipio exprimūt̄ eius pria
mores possessiones ꝓles et huiꝰ
tamq̄ de re gesta. Itē ezech. 14. dr̄
ex ꝑsona dei. Si fuerīt tres uiri isti
in medio eius noe daniel et iob isti in
iustitia ſua liberabūt aīas ſuas. Certū
ē noe et danielem hoies fuisse in re
rū natura g̃ ita dꝫ concludi de iob
q̄ connumeratꝰ ē cū eis. Itē iacobi
5°. dr̄. Ecce beatificamꝰ eos q̄ ſustinu
erūt ſufferenciam iob audistis et
finē dnī uidistis. ex quo credendū ē
iob hoiem fuisse. Q^m ad cām forma
lem q̄ diuidit̄ in forma tractandi
et forma tractatꝰ ē ſciendū q2 formā
tractandi idē ē et modus agendi et
diuisio libri ꝑ capla. Circa formā
tractatus ē ſciendū q2 ut dr̄ Ieroꝰ in
ꝓlogo istius libri iste liber a p̄ncipio libri
vſqꝫ ad tertium capl̄m ubi dr̄ Iob. pereat
dies in q̄ natus ſū. ꝓsaice fuit ſcrip
tū a uerbis iob uſqꝫ ad illū locū. Id
circo me reprehendo .s. ultimū cap. ex uerſi
bꝫ exametris et ex uerſibꝫ ſex po
dū fuit ſcriptꝰ currentibꝫ dactillo et
ſpondeo ab illo g̃ et c. ꝓut cōmate
.i. artic. z decisionibꝫ ordinatis ꝓsaico
ſmone conscriptus ē. et id q2 liber ydi
oma redolebat lingua caldeā et he
bream. idcirco in translatione nec me
trū nec uerbū ex uerbo potuit obſer
uari. ſꝫ magis fuit translatio ſcꝫ ex
ſensu. Q^m ad cām finalē ē ſciendū
q2 fuit intentio finalis auctoris in
isto libro diuisi diuersa ſenſerūt ꝑ
diuersū modū loquendi in isto libro in
uenit aliq̄ intelligentes tm̄ litterā istum
librū decepti ſūt cū ad litteram in plibꝫ
locis nō ſit accipiendus. Ut benedic
deo et morere. Iob 2 c. .11. .1. maledic q2
yronice loquebat̄ uxor iob. Circa q° ē
aduertendū q2 antiq̄ phi dei ꝓuidenciā
negauerūt ſicut democritus z epicurus
dicentes mundū factū eē a casu et etiā
epicurei ut pꝫ p° phisicorum et ꝑ commentatorem
in 2°. Alij dixerūt ſupiora regi diuina
ꝓuidencia inferiora nō ut auicena
vr̄ uelle ſm̄ quorū opinionē dr̄ Iob c°.
22°. nubes latibulū eius et circa cardines
celi ꝑambulat nec nra considerat. Alij
dixerūt ista generalia et corrupti

UVA.BHSC

bilia bene puidencia et ordine sup̄iore regi tn̄ expresserut ancti hud nos q̄ sunt libri et ex libero arbitrio etc̄ q̄ uidebunt malos aliquando psperari ¶ Et omnes isti mouebantur q̄ nō pūt psiderare q̄m necitus diuine puidencie staret cū libero arbitrio etc̄ q̄ uidebut malos aliqñ psperari bonos do de p̄mi in quorū psona loquitur. 3º de co pslacione loquitur ad dm̄ dr̄. omnia cer to fine gubernas hom̄ solos respuat actus. s. q̄ illos ē fides ueritas et sacra scriptura q̄ tut puet disciplie mores et oīs ordo nt uirtus aut ui cium. vn̄ ut dr̄ in expone istius libri scī thomas hr̄ expellere de cordib̄ fideliū fuit nāa summa intencio sacre et doctore inquos de p̄mis fuit scī iob et dicit etc̄ q̄ intencio iob in hoc libro fuit ondere sic q̄ ista in feriora diuina puidencia regūt q̄ etc̄ actus hūm regūt diuina pui dencia ¶ Nic. n. de lira in postillis su is rephendit scm̄ thomā in hr̄ dicens q̄ hoc non intendebat iob plure q̄ amici eius concedebūt. s. ipsi bene co cedebūt q̄ actus humani regūtur diuina puidencia q̄ intelebant pba re ipi q̄ puniebatur iuste a deo pro p̄ns pteritis ex q̄ sequitur q̄ deus or dinet de actib̄ hūms ¶ Et ostimat p hoc q̄ eliphath themanites dice bat post autem palleguntum ceca cer dines r c̄. statim subiungit. quorū sūa longe sit ame. et id dicendū q̄ q̄ amici iob bene pcedebūt actus humanos regi puidencia diā. ideo ad pbandū vlterius ostā eos mititur iob ondere q̄ boni aliquando in p̄nti af fligunt abs demeritis p̄cedentib̄ . s. dūam puidenciā et ponit put uult dat et auffert tamq̄ gubernator oīa q̄ sūt r h bene dr̄ q̄ oppinione eore q̄m ipi credebant opp̄m ut patebit in pcessu libri ¶ Ro ad sit titulus istius iam p̄z ex dictis q̄ intitulat incipit liber iob. nō solū ab eo effe ctiue. s. de eo mālr ¶ Cū p̄ti p̄ie supponat iste liber certū ē q̄ diē p̄ie pma. et etc̄ morali p̄ie q̄ aliq̄ li pte ¶ Sz q̄ libri ptinentes ad di uina scriptura in ueteri testamēto

diuidūt in libros historiales pphe ticos et morales adhuc ē dubiū int̄ quos liber iste debeat oputari q̄ ibi ptinetur et aliqd historiale ut p̄z in p̄mo et ad pphetici ut h. scio q̄ re demptor meus et c̄. et etc̄ ad morale ut p̄z in textu ¶ Dicamus tn̄ q̄ s. poī magis dz oputari int̄ libros histori ales q̄ magis ab histo. incipit et in his toria desinit. Ideo accedamus ad diui sione textus et dicamus q̄ liber iste di uidit in tres ptes q̄ p̄mo ondr̄ ipius iob flagellacio. 2º exhrtatur disputacio. 3º cū. 3ª subdr̄ determinacio. 3ª p̄ma p̄ma inducas q̄ p̄mo descrbi psp̄e ritatis status. 2º adūsitatis pondus ibi. quadā die. p̄ma in tres q̄ p̄mo ondr̄ ipius psp̄eritas ex p̄te pdicione 2º ex honore exteriore mltīne ibi. nati sūt. 3º ex p̄lis dilacione ibi. et ibant. p̄ma in tres q̄ p̄mo onditur eius patria et genus. 2º eius ūtus. et erat. 3º eius status q̄ ad bona exteriora. na tus et c̄.

Vir erat in terra hus noīe iob. hita diuisione libri accedamus ad textū. qs fuit iste iob dicitur ē terra hus erat quedā patria in trā caldeorū denoiata a hus q̄ fuit p̄mogenitus nachor ut dr̄ gn̄. 22º. et q̄ erat uir notanter dicit uir. na hō dr̄ ab humo et ideo sigt in scriptura femina sic masculū ut cū dr̄ filius hoīs .i. filius femine q̄ ut dr̄ in gn̄ xvi non fuit filius uiri et sciendū q̄ uir ut dr̄ grescismo multiplr accipit. nā uir dr̄ a uirco q̄ uiret int̄ omnia aialia. h̄ se p̄m necā lo. de. gn̄ ūtutib̄ dr̄ a ūtute q̄ sine ūtute ia nō dz aīs dici uir. sed bestia ut dr̄ ab arist̄ p̄mo politice vn̄ vir quasi dr̄ q̄ etate .i. ad core. iz. q̄n factus sū uir et c̄. quandq̄ uir sigficat ma ritū gn̄. 3º. tulit de fructu et dedit ui ro suo. Itē vir discernit sexū leuit. 3º. vir siue mulier. Itē nota pbita te. i. r. z. m. confortamini et estote viri. vnde uersus de grecismo. vir notat etate viru sexū pbitatem. et ppter omnia ista merito iob dicebat vir uerū ē q̄ sic d. uir erat in trā hus dicit

grego. li. i°. ca°. xi°. Ideo ſcitur uir ubi habitauit dicitur ut eius meritum uirtutis exprimeretur hus namque quis neſciat quod ſit terra gentilium dicitur itaque ubi habitauerit ut hoc eius laudibus aſſciat quod bonus inter malos fuit neque enim ualde laudabile bonum eſſe bonis ſed bonum eſſe cum malis ſicut enim grauioris culpe eſt inter bonos bonum non eſſe ita immenſi eſt preconij bonum eſſe inter malos extitiſſe. ¶ Et erat uir ille ſimplex et cetera. 2. particula ubi deſcribitur perſona iob uirtus et commendatur a quatuor. primo a cordis ſimplicitate quo ad ſeipſum. 2°. quo ab operis rectitudine quo ad proximum. 3°. quo a ſancto timore quo ad deum. 4°. a peccati deteſtatione quo ad ſtatum. primo notatur ſi ſimplex 2°. rectus. 3°. ac timens deum. 4°. cum dicitur et recedens a malo. eſt tamen aduertendum de hoc quod dicitur ſimplex nam ſimplex in ſcriptura inuenitur ſub triplici ſignificatione. ſcilicet ſecundum quod opponitur. ¶ Primo modo accipitur in philoſophia

compoſitioni ſeu compoſibilitati. | a commentatore primo methaphyſice ubi dicitur
cogitationi ſeu ſubtilitati.
deceptioni ſeu doloſitati.

quod id dicitur ſimplex quod non eſt compoſibile cum aliquo ſtatu uel potentie et actor. ibi. primo. dicitur de forma quod eſt ſimplicia et inuariabili eſſe conſiſtens et uocatur ibi ſimplicitas quod non eſt compoſitum ex aliquibus nec poteſt augeri nec minui per appoſitionem aut ſubtractionem et iſto modo dicitur deus ſimplex in fine ſimplicitatis. 2°. dicitur deus ſimplex ſimplicitate que opponitur ſubtilitati. unde laici homines aliquando dicuntur ſimplices ut ſic dicantur ſimplices qui non confundentur in actibus ſuis conſiderant ſicut dicitur gen. xxv. in ſimplicitate cordis mei feci hoc. 3°. accipitur prout opponitur doloſitati et ſic dicitur ſimplex qui ſine pliaci malicie ita accipitur. ro. 16°. Uolo uos eſſe ſapientes in bono et ſimplices in malo et iſto modo dicitur iob ſimplex. Et ſimplicitas iſta meretur

filiorum dei adoptionem | ¶ De primo dicitur phil. 2°. omnia facite ut ſimplices filij dei. de 2°. prouerbiorum x°. fortitudo ſimplicis uia
dei imitationem.
uirtutum augmentationem.
memorie commendationem.
ſui cognitionem.
ſpecialem dilectionem.
finalem congregationem.

domini et cetera. et xi°. Iuſticia ſimplicis diriget uiam eius. de 3°. prouerbiorum 28. ſimplices poſſidebunt bona. de 4°. prouerbiorum xx°. Iuſtus qui ambulat in ſimplicitate ſua beatos poſt

ſe filios derelinquet. ſcilicet ad perpetuam eorum memoriam. de 5°. mathei vi°. Si oculus tuus fuerit ſimplex et cetera. de 6°. primo paralipomenon 29°. ſcio deus quod probes corda et ſimplicitatem diligis. de 4°. mathei. xx. Si ambulaueris per uias tuas in ſimplicitate ponam thronum tuum in ſempiternum. Ideo bene dicitur nobis ſapientie 1°. In ſimplicitate cordis querite illum. Sequitur et rectus. ubi commendatur a rectitudine recti proximum ſicut ſatis rectum eſt quod non exit ab extremis extrema uel. i. quod ſe. 03. ſecundum genere rectum ſunt duo principia in genere moris. primum eſt non facias alicui quod tibi non uis fieri. 2m. eſt diliges deum tuum ex toto corde tuo et cetera. et qui ad iſta duo aſpirat et facit ea. ſecundum rectam lineam peruenit ad uitam ubi nulla obliquitas. unde de iſta rectitudine dicit auguſtinus primo de anima in erculibus de anima quod rectum eſt ſine obliquitate unde de rectitudine iſta que eſt ad deum et proximum bene loquitur dominus in euangelio luce x°. illi qui petebat quid faceret ut uitam eternam poſſideret ſtatim petiuit quid legis. et ille diliges dominum et cetera. et proximum et cetera. dicit ei dominus recte iudicaſti hoc fac et uiues. Eſt tamen ſciendum quod triplex inuenitur. ſcilicet

ad ſeipſum | ¶ Et hoc tribus | in ore | de primo prouerbiorum viij°. apperient
ad proximum | | in opere |
ad deum | | in corde. |

labia mea ut recta predicent. de 2°. prouerbiorum 21°. Eſt autem mundus eſt rectum eſt opus eius 42. 22°. dicitur ex ſtudijs ſuis et cetera. de 3°. pſalmo. ſpiritum rectum innoua et cetera. nunc nimium quia in ſcriptura commendatur multipliciter iſta cordis rectitudo que eſt ad ſeipſum.

comprimat diuine influencie bonitatem
manifeſtat diuine leticie iocunditatem
prouocat diuine reuerencie benignitatem
tenet iuſticie equitatem.
Impetrat diuine gracie largitatem
preparat diuine glorie felicitatem

De primo. pſalmo. 72°. Quam bonus iſrael deus hijs qui recto ſunt corde. ¶ De 2°. pſalmo. 96°. rectis corde leticia. et 18°. Iuſticie domini recte letificantes corda et cetera. ¶ De 3°. pſalmo. 63°. letabitur iuſtus in domino et laudabuntur omnes recti corde. ¶ De 4°. pſalmo. 39°. Pretende miſericordiam tuam ſcientibus te et iuſticiam tuam hijs qui recto ſunt

corde

UVA.BHSC

corde. De q°. id orabat ps. c. 2°. bene fac domine bonis et rectis corde. ¶ De 6°. ps. 7°. adiutorium meum a domino qui saluos facit rectos corde. ¶ Est autem alia rectitudo ad proximum iusticie. michee. 2°. nonne uerba mea bona sunt cum eo qui recte graditur. q. d. proximo. Unde rectitudo de qua hic accipitur pro iusticia. Iusticia autem est ad alterum. q°. ethicorum. 2. sic non sufficientibus rectitudinem iusticie ad bonorum deffensionem fiet eius iusticia ad sui condempnacionem. Nam iniusti quia hiis qui non ambulant iter rectum et ambulant uias tenebrosas ut dicitur prouerbiorum. 2°. tria mala sequuntur. quia sequitur.

eorum finalis perdicio.
eorum penalis desolacio.
eorum mentalis excecacio.

De primo prouerbiorum. 21°. pro iusto deputatur

impius et pro recto iniquus in perdicionem. ¶ De. 2°. amos. 3°. nescierunt facere rectum dicit dominus exercituum. propterea dicit dominus tribulabitur et detrahetur fortitudo tua et diripientur edes tue et cetera. De. 3°. testante apostolo petro. 2°. epistola. c°. 2°. derelinquentes uiam rectam errauerunt secuti sunt uiam balaam ex bozor qui uiam iniquitatis amauit. sequitur hii sunt fontes sine aqua et nebule turbinibus exagitate quibus caligo tenebrarum reseruatur et cetera. Est autem rectitudo ad deum. scilicet ut.

In uera caritate diligatur
In uera fidelitate promittatur
In uera sanctitate expectetur.

De primo canticorum 1°. recti diligunt te

dicitur ad deum. De. 2°. osee. 14°. recte sunt uie domini et iusti ambulant in eis. ¶ 3°. rectas facite semitas eius. De 3°. ps. cxxxix°. Iusti confitebuntur nomini tuo et recti habitabunt cum uultu tuo. Ideo per rectitudinem ad seipsum ad proximum et ad deum merito dicebatur iob rectus. bene poterat dicere id est. c. 1°. ambulauit pes meus iter rectum et bene notanter dicit simplex et rectus quia bene consequitur. Unde prouerbiorum 2°. qui recti sunt habitabunt in terra et simplices habitabunt in ea. ¶ Unde gregorius ostendens quod unum sine alio impeditur. li. 1°. c°. dicit. non nulli namque sunt simplices ut quid sit rectum ignorent. sed eo uero simplicitatis innocenciam deserunt quo ad uirtutem rectitudinis non assurgunt. Quia dum cauti esse per rectitudinem nesciunt nequaquam innocentes esse per simplicitatem possunt. hinc per se

metipsum ueritas discipulis precepit dicens. estote prudentes sicut serpentes et simplices sicut columbe. utraque enim nacio in ammonicione coniungit ut et simplicitatem columbe astucia serpentis instrueret. et rursum serpentis astuciam columbe simplicitate temperet. ¶ Sequitur timore dei. circa quod est sciendum quod glosa super prouerbiorum 1°. Inicium sapiencie timor domini. dicit quod duplex est timor. scilicet seruilis et filialis. Seruilis est ille quo quis desinit facere malum propter timorem pene ut mulier timet fornicari ne a marito puniatur. De quo dicit apostolus 2°. ad thimotheum. p°. Non enim dedit nobis deus spiritum seruitutis in timore. quia ut dicitur Iohannis. 10. c°. perfecta caritas foras mittit timorem. Alius est timor qui dicitur filialis sicut mulier propter amorem mariti numquam faceret malum et sicut filius amore patris facit omnia que credit uelle patrem. et de isto loquitur psalmista. timor domini sanctus permanens in seculum seculi. quia stat cum caritate in patria. Ideo primo uideamus de causis istius timoris. scilicet quare debemus timere deum. 2°. de eius effectibus. ¶ Unde sciendum est quod debemus timere deum. propter multa debemus eum timere

ut nostrum principium.
ut nostrum refugium.
ut nostrum subsidium.
ut nostrum solacium.
ut nostrum desiderium.
ut nostrum complementum.

De primo quod debemus timere deum ut nostrum principium sicut filii patrem timent quia ab ipso eo in eam acci

pimus. in eo enim uiuimus mouemur et sumus ut dicitur actuum. 22°. Unde iacob. genesis. 31°. iurauit per timorem patris sui ysaac. Ideo in primo precepto prime tabule deuteronomii. 6°. dominum tuum timebis et illi soli seruies. ¶ 2°. debemus eum timere ut nostrum refugium sicut famuli habent refugium ad dominum suum et ideo timent eum quem conqueritur dominus malachie. 1°. Si ego sum dominus ubi est timor meus. Ideo dicit psalmista. dominus illuminacio mea et salus mea quem timebo. 3°. debemus eum timere ut nostrum subsidium sicut pauperes timent eum a quo bona recipiunt modo omnia nostra omnia bona nobis proueniunt a deo et ideo dicitur thobie. 4°. habebis multa bona si timueris deum ¶ 4°. ut nostrum solacium sicut amicus timet amicum a quo solacium accipit et iocunditatem. Ideo

UVA.BHSC

dr. ps. petens. letetur cor meu ut
timeat nomen tuu. ¶ Q°. debes eu ti
mere ut m̄m desideriu sic agricola
timet ne pdat desiderium. s. fructu
qu expectat ita debemus timere eu ne
pdamus eu q e finis et desiderium
nrm. Vn ps timete dnm omes sci
eius qm no e inopia timentibus eum
¶ 6°. ut m̄m opletoriu qr ibi e finis
ultimus. ps. qm magna multitudo dul
cedinis tue dne qm abscondisti timenti
bus te. Et. s. ueritate timor dni multa
bona facit in. est enim in

sapientie documentu
osilie firmamentu.
Intelligencie augmentu.
sciencie incrementu.
pietatis nocumentu.
malicie detrimentum.
anime purgamentu
letitie incitamentu
Innocencie adimentu
scimonie alimentu
excellencie ornamentu
ois gre oplementu

de pmo ect.
1°. plenitudo
sapie tior dni
et iob. 28°. ti
mor dni ipse
e sapia ¶ de
u. 2° pu. 13.
q timet deu
in pace usabit
de. 3°. act. 1°.
q timet deu
nihil negligit.
de. e°. ect. 6°.

q timet deu eq hebit amiciciam bonam
Vn iudith amabat qr timebat deu ut
dr. libro suo ¶ de. q°. ps. ofige timore
tuo carnes meas. ne. s. sim nimis gu
losus uel lubricus. de. 6° pu. 8°. tior
dni odit malu. et. 16°. in timore dni
declinat ois a malo. de. 1°. puer. 10°.
timor dni deiat pigriu ¶ de. 8°. ect. 1. ti
mor dni delectabit cor ¶ de. 9° de puer
10°. timor dni fons uite ¶ de. 10°. ect. 2°.
q timetis deum credite illi. no euacuet
merces ura. qr tior dni sca religiositas
ect. 1 ¶ de. xy°. dr. ect. 1. tior dni glia 2
gliacio. et ibi corona sapie timor dni
e. de ultio hr ect. 23. nichil melius qua
timor dni. et. 24°. timor dni sr omia
se supposuit ¶ Igitr bene laudat sci iob
q timebat deum ¶ Sed seq. et recedens
a malo multiplex e malum.

Carencie. pene. culpe ¶ Ps. malu dr m
quocuq in q° e deffectus sue pfectionis
siue uicium etiam e malu indigencie
pauptas. s. malu pene q corpori infli
git. malu culpe e deffectus in genere mo
ris et isto m° accipit h et ab isto malo
e recedendum qr uulnerat bona natu
ralia et aufferet gratuita. id bene dr pu
3°. time deu et recede a malo q bene

fuerit iste iob scs. et notant dr.
timens deu et recedens a malo qr
ista nacio hnt oiungi. Vn grego. li.
1°. ca°. 13°. qr q i multi sic bo qdam fa
ciunt ut tn aliqbusdam malis minime
suspendant. Vn postqm timens deu
dr recedens quoq a malo phibetur.
Scptu qppe e declina a malo et fac
bonum neq ei bona deo accepta sut
q ante eius oculos maloe admixtioe
maculantur.

M ¶ ¶ ¶ Natiq sunt ei septe filij 2 tres
filie. ibi qm descbr status iob
diuidit ista pticula qr pmo
descbr eius status qm ad bona exterio
maiora. 2°. qm ad bona exteriora mi
nora. et fuit possio et c. 3°. qdu
dit eius excellencia cu dr et erat uir
magnus qm ad bona extiora maiora
. s. qm ad plem qr no ois felix q or
bitus e filijs. p. ethi. qr in filijs
parentes manent et pticipant ee di
uinu ut dr. 2°. de aia. Iug. 1°. ect. 30.
mortuus e pr eius et qm no e mortuus
relinqt e simile filiu et pot. maior
nus filiore qm filiare qr filij magis
corder diligunt tu qr pnt magis
in bonis pnis succedere. tu qr pnt
in regendis parentum domibus magis
adiuuare. et. s. ari. natura inten
dit pnal. adhuc generare masculum,
mulierē qm p accns qr mulier dr uir
occonatus apho. et ponit ples qr
Vnde ethi. dr. q parentes magis di
ligunt filios qm eos. qr qlz diligit fa
cta sua ut poete poemata. Vn grego.
ubi. s. ca. xim°. Sepe ad auariciam
cor parentis allicitur fecunditas plis
et eo ad ambitu ogregande hedis accen
ditur quo multis heredibus fecundatur
Vt g° hr iob qm scs fit mens fuit in
sinuat et iustus dr et mle. plis pr
fuisse phibetur ¶ Sequitur consequens ei
quita fortil. Possidebit exstitit qm ad heredi
tatis tenaciam nr tot heredes affecta
tus inclinauit. gg. li. more. 1. c. 22°.
exponens allegorice dr. q bene noli
filij nascuntur cu p operacionem bone co
gitacionis sci sps septe in nos uirtu
tes oriunt hac naq interna plem
pha dinumerat cu sps mente fecu
dat. d. sps sapie et intellectus 2 c. S
hnt in nb Vn filij pculdubio tres

UVA.BHSC

ſorores qr quodp muritle hij ſtaunt
uirtutu ſenſu ſpei fidei · caritatiqz con
iungut · et fiut poſſio eius · et pti
cula mq ponut eis bona exteriora mi
nora et didi · ſ · qd diuiſimode ibi vo
uoiantur qr pmo qr ponut nccia hoi
ad vite ſuſtentacione cu dr · Septem
milia ouiu · qr de carnibus ouiu hoies
ueſtuntur et lana ueſtiunt · 2o nccia
ad laboris ſubleuacione · ibi · tria millia
camellorum · qr portant onera de loco ad
locu ¶ 3o ponut nccia ad tre molacio
one cu dr · qngginta qr iuga bouum ·
¶ 4o ponut nccia ad hois eqtacione
cu dr · et qngginta aſine qr portant
mulos q eqtantur · et ſeqtur et familia
multa nimis · ſ · q erat nccia ad iſtadi
rigendu et gubernandu et tot et ta
tis admiſtrandis · ſr quo beatus gg
ubi e dicat pulchre ſtam qr ad ma
iore dolore mouent dapna maiora
ut go ondat qnte uirtutis extitit nihil
dr fuiſſe qr pacienter amiſit nuqz ei
ſine dolore amittit n qr ſine amore
poſſidet · Itaqz du ſibi magna aſcribit
et tu paulo poſt pacient amiſſa phi
betur qr ſine dolore pdidit conſtat
qr ſine amore poſſedit · ¶ Et erat
uir ille magnus inter omes et c · adudt
eius aſſeritatem qrt ad uulgus reputa
cionem · circa qr ſciendu qr alq dicit
magni in iſto mundo ·

Parentu nobilitate ·	de pmo ſic ille
diuiciaru ubertate ·	Jerobaal factus
honore ptate ·	e magnus q ba
opum nouitate ·	bebat · lxx · fili
Uirtutu bonitate ·	os Judich · 1x ·

¶ de · 2o ſic ille nabal q dr magnus ni
mis ppr dicias ſuas · i · Re · xxo · 24 ¶ de
3o ita dicebat nathan dauid in pſona
dni · 2o Re · 1o · feci t nomen grande
Juxta numere magnore et c · de · 4o ·
dr · qr fuit moyſes uir magnus in tra
egipti · exo · 2o · ¶ de · 5o · ita dr de iobe
ble luc · 1o · erit eni magnus cora dno
¶ Sz qr pme eq magnitudines in
mudo acciptur n ſpual accipiuntur
nulla pfectione hnt qre homo ſe de
beat reputare magnu pz qr pma
magnitudo corporis · ps · q utilitas i
ſanguine meo du deſcendo in corrup
cione · bn · ps · neqz ambulaui in ma
gnis et c · circa magnitudo diuiciarum

non facit ne hominem magnu · ps ·
ne timueris cu diues factus fuerit
homo z c · bn gg in omlia ſr id e
dixit homo mane conducere operarios in
vineas ſuas · ſi vere fieri diuites eſſe
cupitis ueras diuicias amate · de q loqr
dns in euangelio · theſaurizate uob the
ſauros in celo et c · io dr · xu · 19 · In
loco magnorum ne ſteteritis · ſ · diuitu
magis ¶ 3 · beatitudo no facit homine bm qr
ſ · ueritate ſolus bonus honorandus e
mo · ethi · qr honor e pmiu uirtutis
ibidem et io honores mundi no ſut
ueri honores · gg · omlia ubi e · ſi
culmen ueri honoris qritis ad illam
celeſtem patriam qr cicius pperate qr in
iudicio extremo no ueretur dns ma
gtudinem cuiqz qm puſillu et ma
gnu ipe fecit et equaliter e ei cura de
omibus fortioribus aut fortior inſtat
cruciatio ut dr ſapie · vjo · nec · e ·
magtudo qr ſi ipe ſit magnus dicens
eloqns aut fortis corpore et no dz ex
tolli pmo humiliari uiſt ux · i · e
3o · qnto magnus es humilia te in oi
bus et coram dno inuenies gram · Sz
e · magnitudo e uera qr dat magis uera
dat ei et cuius e tanta nobilitate qd
dat celeſtium ſonorum dulce et delecta
bile conſideracionem oim bonorum uera
et inamiſſibile poſſeſſionem · Soliu reg
celoru · firma et ſtabile ſublimacione
ſpualiu miraculorum ſtam et mirabile
operacionem omium deſideriorum plena
et in ſtabile ineſtimabile fruicionem
Ideo bn dr · mt · qo · Qui fecerit et docuit
hec · ſ · uirtutes ſequi magnus uocabitur
in regno celorum ¶ gg · li · 1o · ca · 22o
dt allegorice qd tuc namqz magni ef
ficimur inter omes orientales cu eis
ſpibus q orienti luce inherent pſſa car
nalis corrupcionis nebula diſcicacionis
inre radiis magis poſſibilitas ſuſſecit ſo
ciamur ¶ Et qr ſanctus iob uirtutum
bonitate polebat merito hois magni
nomen habebit · et dr qr inter orien
tales · et qr aduertendu qr in pncipio
mundi omes erant paſtores diuicie eorum
erant animalia nec in precium emebant et
aut vendebant n iuſticia comutatiua
de qbus dr · qo · ethi · et tuc habitabunt

UVA.BHSC

primo in partibus orientalibus et ipso cres
cente et diffuso per orbem amplius non
potuerunt uti iustitia commutativa per
diversas commutationes et ideo invene
runt numisma .i. denarium quo in
nismate omnia numerantur ut dicit philosophus
quinto ethicorum et quia ille iob virtutibus habun
dabat et divitiis in actibus ut dictum
est ideo magnus inter orientales nominatur.

Et ibant filii eius. Ista prosequitur in
primo libro divisa ubi describitur pros
peritas ipsius iob ex mutua fi
liorum dilectione et dicitur in eo. Primo
denotatur dilectio mutua ex quinque
one .2o. ex filiorum convo[illegible] ibi et mi
ttentes. 3o ex patris benedictione ibi
cumque in orbem et cetera. Ergo ex patris af
fectione ibi et dicebat. Circa primum est
intelligendum quod habundantia divitia
rum solet esse causa discordiae sic dicitur genesis
13o loth et abraham non poterat sil
pacifice habitare propter magnitudinem
divitiarum et familie. et ideo est laude
dignum quia cum multi essent et dites pa
cifice commorabantur. et ideo dicitur Et ibant
filii eius amicabili societate. scilicet et fa
ciebant convivia per domos. et in hoc no
tatur mutua dilectio quia unde ethicorum
nihil sic est amorem quam convivere. unde
qui bene se inuicem volunt et non conviuunt
magis assimilantur benivolis quam amicis
ibidem quia in convivio amici amicabilius
sociantur.

plenius saciantur.	unde gregorius in moralibus
diuius commoratur.	libro 1o capitulo 10o o
iocundius gratulatur	inextimabile

pine dilectionis laudem et per dives
dicitur et filii concordes asseruntur et de di
uidendo inter eos filii aderat tamen cor
di omnium in diuisa caritas replebat et
per domos faciebant convivia non ad cast
margiam .i. gulam sed ad amicitiam nu
triendam. unusquisque in die suo .i. quibus
faciebant convivium una die ebdoma
de sic erant septem filii et sic ebdoma
tota complebatur in eorum festis et ite
rum incipiebant. 2o Et mittentes. 3o
particula ubi ostendit mutua eorum di
lectio ex filiorum convocatione cum mulier
sit sexu fragilis videtur si non vocaret
quia propter fragilitatem muliebrem non vel
lent eas vocare. et notandum tamen quod

in scriptura sacra soror multipliciter accipitur
dicitur soror.

ex propinquitate generis.	de primo
ex consanguinitate cognationis.	sic genesis
ex condilibilitate dilectionis.	13 ex eo
ex nobilitate condicionis.	de 2e
ex mutabilitate conversationis.	fres di
ex affinitate confederationis.	cuntur ita sorores

luc. 23. huic erat soror nomine maria.
et in multis locis de 2o quia de eade
tribu. i. dicitur tho. unde non luxurie
causa accepi sororem meam. De 3o ita
dicitur canti. 4o. vulnerasti cor meum
soror mea vulnerasti et cetera. De 4o
sic nobiles vocant se inuicem so
rores ita dicitur prouerbiorum. unde dic sapientie
soror mea es. De 5o sic dicitur ista as
similantur in moribus ut frater et
soror. matthei 12. quicumque fecerit vo
luntatem patris mei hic soror et frater et cetera.
De 6o sic in matrimonio primo thimothei
5o. diligite iuvenculas ut sorores
in omni et cetera. et propter talem confedera
tionem quod quia matrimonio anima iun
gitur corpori ad vitam dicebat iob
17o. putredini dixi pater meus es et
soror mea vermibus. Isti erat
sorores primo modo et 4o ex imitabi
litate conversationis et ideo dicitur quod voca
bant sorores. Verba gregorii in moralibus capitulo
3 .23. exponens allegorice istum
passum. Ibant filii eius et faciebant
convivia unus quisque in die suo. et cetera
exponit dicens filii per domos con
vivia faciunt dum virtutes singule
iuxta modum suam mentem pascunt
unde bene dicitur. unusquisque in die suo. di
es enim uniuscuiusque filii est illumina
tio uniuscuiusque virtutis. Super igitur
in die suo convivium facit quia mente
de eternorum spe et certitudine refecit
intellectus in die suo convivium parat
quia in eo quod auditum penetrat reficien
do cor tenebras eius illustrat consiliu
um in die suo consilium exhibens quia
dum esse precipitem prohibens ratione animum
replet. fortitudo in die suo convivium fa
cit quia dum apponit adversa non metuit
trepidanti menti cibos confidentie appo
nit scientia [illegible] superat pietas in die

UVA.BHSC

ſuo conuiuium exhibet qr cordis uiſ
cera miſe operibus replet timor in die
.ſ. conuiuium fiat qr deum premit men
tem ne de preſentibus ſorbiat de futuro
illam ſperi alio confortat. ſed id in hoc
filiorum conuiuio conſiderandum video
quod ſemetipſos mutuo paſcebat. unde cum
quilibet uirtus deſtituitur ſi non una uirtus
alteri ſuffragetur. qr ergo alternato miſterio
uirtutis a uirtute reficiatur recte dicitur quod
apud ſe uiciſsim conuiuantur ¶ Et in-
uitentes uocabant tres ſorores cum uir
tutes mentis in omnibus quod agunt ſpem
fidem et caritatem ſeruant .q. opera
tores filii tres ſorores uocant ut fi
des. ſpes. caritas. gaudeat in opus
bonum quod una quaque uirtus adminiſ
trat quia qui ex alio uires accipiunt
cum de bonis operibus ſtirnaciores ſunt
¶ Cumque in orbem tranſiſſent dies conuiui
et c. 3. particula ubi commendatur dile
ctio mutua. ex prius benedictione ut
dicitur. cumque in orbem et c. unde ethicorum
dicitur. quod principatus paternus ad filios unum
regnum uult eſſe. et qr quatuor requiſi
ta in regimine regni quae nominantur 3. et
e. particulis hic poſitis. ideo bene di
citur regnum ordinatum. primo est hic po
teſtatem quod notatur cum dicitur. et mitte
bat. 2o. hic fraternitate. ſanctificabat. 3m
est hic ſedulitate quod notatur. conſurgenſque
et c. 4m est hic curialitate quod notatur
cum dicitur. offerens et c. ¶ Sciendum circa pri
mam particulam quod orbis in ſcriptura ac
cipitur multipliciter.

pro aliqua parte contincia.	de primo
pro celi ambitus circumferencia.	gen. xlo.
pro ebdomade confluencia.	in toto
pro terre planiciei habundancia.	orbe prius
pro mundi machine influencia.	decrat.
pro hominum connumeracione	de 2o. 3e.
	2o. poſuit

eos ſicut orbem ¶ de 3o. ſicut hic cumque in
orbem et c. et dicitur orbis qr ad finem
unius ſequitur principium alterius ſicut in rotundo
¶ de 4o. ps. domini est terra et plenitudo
eius orbis terre et qui habitant in eo.
de 5o. ſapientie 1o. inuidia diaboli mors
introiuit in orbem terre. et 9o. dicitur pur
gabit os orbis terre contra inſenſatos
¶ de 6o. et hoc patet luc. 2o. exiit
edictum a ceſare auguſto ut deſcriberetur
uniuerſus orbis ut homines totius mun
di numerarentur. ſolum tamen in iſto lo
co accipitur pro ebdomade confluencia

qr ut dictum est quilibet filiorum per unum diem
debuit aliis comedere ut cum eſſent ſeptem ſic
tranſibant ebdomadam et tunc cum tranſiſſent
dies mittebat ad eos iob qr non inerat
in conuiuiis preter maturitatem qr iuuentu
tem etatis multa permittuntur quae non decent
ſenibus primo ſic differentur quod id quod eſt
uirtus in iuuenibus est uicium in ſenibus
ut uerecundia. ſ. quod dicitur 3o. ethicorum in fine
¶ Et tunc ſanctificabat eos. dubium est quomodo
ſanctificabat eos cum ſanctificare et c. in ſcrip
tura multipliciter accipitur.

de primo. gen. 2o. benedixit	benedicere
diei. 7o. et ſanctificauit	adorare.
eum. de 2o. i. pe. 3o. xpm	laudare.
ſanctificate in cordibus ueſtris	ſollempnizare.
¶ de 3o. ſic ſanctificantur uaſa	iuſta facere.
	purgare.

et. 4o. re. 4o. ſtatim ſanctificatum est et ab in
mundicia. 6. de 5o. e. 5o. re. 9o. ſanctificate
diem ſollempnem baal. de 4o. ioel. 1.
et. 2. ſanctificate ieiunium et 3o. ſanctifica
te bellum. de 6o. ſic dicitur ierem. 1o. de uen
tre ſanctificaui te. et heb. 9o. ¶ Modo in
propoſito accipit quod expoſitores hoc exponunt
quod ſanctificatio illa erat benedictio ſiue per
uerbum bona ſiue per aliquod ſignum quod erat
conſuetum inter illos quod ¶ Offerebat holoca
uſta per ſingulos. nota quod holocauſtum dicitur q.
totum incenſum et dicitur ab alon greco totum
latine. et cauma incendium ita dicitur ethimologie
6o. ab yſido. i. ſacrificia ad honorem diuinum
tota incenſa in igne et hoc fiebat anti
quitus et credebant quod deus odoraret odo
rem eorum ¶ Conſurgenſque diluculo.
.i. in aurora et bene diluculo diluculum
enim eſt

- aptius ad operandum contra accidiam.
- iocundius ad gratulandum contra inuidiam.
- melius ad conſiderandum contra maliciam.
- prius ad excitandum contra preſidiam.
- honeſtius ad ambulandum contra luxuriam
- graciosius ad impetrandum contra diffidenciam.

propter primum dicitur in ps. ortus est ſol et con
gregati ſunt exibit homo et c. qr non est
tempus dormitionis tunc exo. unde 8o. conſur
ge diluculo ſta coram pharaone ¶ propter
2m qr aues cantant in aurora contra in
uidos unde ecclesiastico 39 in diluculo prius re
ſumerit. propter 3m oſee 6. qui diluculum
preparatus est egreſſus eius et in ps. exur
ge pſalterium et cithara exurgam di
luculo ¶ propter 3m dicitur quod nahil poſt dormi

cionem vim ſui ꝯſiderauit diluculo
ſcdm ſuum .i. ex. 29o. cum digeſſiſſet
vinum et c. ¶ xxx. e.'' dr. Job. 8o. Si
diluculo ſurrexeris ad deum oipntem et
fueris deprecatus ſi mundus et rectus
inceſſeris ſtatim euigilabit ad te. ca.
39o. Juſtus cor ſuum tradidit ad uigilan
dum diluculo et c. ¶ xxx. q.'' e ſciendum
quod mali de nocte ambulant quorum gre
ſſus infames pro. 2o. ſi boni in mane
quia in luce vnde dr. de meretrice quod in cre
puſculo uidit uecordem iuuenem et c.
ideo dr. pro. xi. ꝯſurgit diluculo qui
querit bona ¶ xxx. vi. quia hō e magis
diſpoſitus poſt digeſtionem et minus
occupatus circa mundana quam in proceſſu
diei ideo dr. debz ꝯſiderare in dno et iocu
re in ſpe iux. id ps. oculi mei ad te
diluculo et c. vn luc. 2e. mulieres
uenerunt diluculo ad monumentum
et meruerunt uidere deum ¶ Sed iſto
uerbo ſignificabat eos et c. dr. grego. li.
mor. li. 1o. ca. 18o. ſic vir iſte no
uerat quod celebrari ꝯuiuia ſine culpa
uix poſſent quia magis purgacione ſa
crificiorum diluende ſunt culpe ꝯuiuio
rum ¶ non nulla ſunt iſte uicia q
a ꝯuiuijs aut ſepius vix pnt aut
certe nequaquam pnt ſemp enim epulas
comitatur voluptas. nā dum corpus in
refectione delectacione reſoluitur co
rat mane gaudium relaxatur. vnde
ſcriptum e ſedit pplus manducare et
bibere et ſurrexerunt ludere pone ſepe
epulas loquacitas ſequitur. cumque vent
reſficiatur lingua diffrenatur ¶ Sequitur
quia iſtius octauo die offerre ſepte ſacri
ficia dr. plenus ſeptiformis gre ſpu
per ſpe reſurrectionis dno deſuiſſe
perhibetur h. grego ¶ dicebat enim ne
forte peccauerint et c. ꝯcludit mu
tuam dilectionem ex ptis affectione
vn dr. dicebat. i. intra ſe cogitabat
vnaliquando in ſcriptura cordis intencio
exprimitur pro oris locucionem ſic id
ps. qm tacui inueterauerunt oſſa mea
dum clamarem tota die. uel forte ore
dicebat ne forte peccauerint filij mei
.ſ. in tabulis ꝯuiuijs et in hoc no
tatur quod ipe certitudinaliter ſciret quod
ipe non pmiſiſſet et benedixerint
deum in cordibus ſuis .i. non benedixe

runt uel maledixerint quia ut dicit
grego tantus e horror blaſphe
mie diuini nois quod ſepe exponitur
per uerbum contrarium .ſ. benedictionibus
pro benedictionibus in cordibus ſuis quia
uis eēt certus quod in uerbo nomen
dei blaſphemia dei non corrumpetur
tn timebat ne in cordibus eorum
aliquam ꝯmocionem ¶ vnde grego. li.
e. perfectos iſte in opere et ſmone
docuerat filios de ſola cogitacione me
tuebat quod uerbo de alienis cordibus
indicare temere nō debeamus in ſa
cris uerbis agnouimus quia nō ait be
nedixerint. ſed ne forte benedixerint
in cordibus ſuis. vn per paulum dr. no
lite ante tempus iudicare quouſque ueni
at dns qui illuminabit abſcondita
tenebrarum et manifeſtauit occulta
cordium ¶ quiſquis enim in cogitacio
ne ac rectitudine exorbitat in tene
bris peccat. nos igitur tantomodo debe
mus aliena corda audiatur reprehende
quanto ſcimus quod uiſu nō non poſſumus
aliene cogitacionis tenebras illuſtrare
et ſubdit. quod adhuc rectores fidelium
dicunt qui diſcipulorum ſuorum et apta
opera neſciunt ¶ Secundo in ſua excuſa
cione cogitant qui in commiſſis ē nec
uulnera actionum cicant ¶ Sic fa
ciebat iob cunctis diebus et in hoc
notatur eius perſeuerancia. Jntelligitur per
cunctos dies ſemp in principio ſeptima
ne et incipiente circulo. et ſcriptum
e qui perſeuerauerit uſque in finem hic
ſaluus erit ¶ Quadam autem die et
c. hec e. 2a. pars principalis huius ca.
in qua poſt ſtatum proſperitatis ipius iob
deſcribitur ipius deſcribitur tempus eius aduerſita
tis que e dupl. fuit vna ex bonorum
amiſſione alia ex corporis ppi fla
gellacione quod ponitur in .2o. ca. et
quia vtraque fuit per demonem procurata
ideo ponitur huius aduerſitatis procu
racio. 2o. eius execucio .i. egreſſus.
¶ Prima in duas quia primo ponitur procuraci
onis occaſio. 2o. occaſionis viſio
.i. cui reſpondit ſathan ¶ Circa primum e
aduertendum quod diabolus inuidia
motus de ſanctitate iob occa ſionem ſubuer
ſionis procurauit. ſed quia circa textum
ſub breuibus uerbis maiora latent
ideo dr. quadam die cum veniſſent filij
dei ¶ Sciendum e quod omnes angeli creati
ſunt boni quorum aliqui in ſua bonitate

UVA.BHSC

assistentes ad laudem sui conditoris con
uersi facti sunt graciosi et confirmati
in gracia et isti uocantur filij dei sicut
sapie. 5º dicebant insipientes de sanctis
quomodo computati sunt inter filios dei .i.
inter angelos ¶ Alij uero a sua condici
one cadentes per superbiam deprauati uo
cati sunt demones siue sathan .i. ad
uersarius et confirmati sunt in malum
ut uelle bonum non possunt ¶ Ulterius
sciendum quod assistere angelorum coram
deo duobus modis dicitur quia et sic angeli supe
riores qui non mittuntur ad exteriora
ministeria dicuntur deo assistere ¶ Alij
uero qui mittuntur ut angeli ad minora
archangeli ad maiora dicuntur ministra
re. secundum quod dicitur dan. 7º. millia millium
ministrabant ei et decies centena millia
assistebant ei ¶ Alio modo assistere dicitur lar
ge. secundum quod omnes angeli semper ui
dent deum uisione beatifica et sic
omnes angeli dicuntur assistere deo
¶ 3º modo dicitur assistere largissime
et quasi impro. secundum quod actus omnium per di
uino intellectui siue bonore siue ma
lore et sic etiam demones deo assistunt
unde sicut omnia deo assistunt sic omni
bus assistit deus. unde sapie. 8º. in
fine etiam in omni loco assistit eis
unde anselmus in prologion dicebat quod
beata trinitas quam longe es a me qui
tamen prope te sum quam remota a conspectu meo
qui sic presens sum in conspectu tuo ¶ Ulterius
sciendum quod sicut angeli missi in ministe
rium salutem hominum promouent ita
et demones hominum salutem impediunt
et perturbant in quantum possunt ¶ Circa istam autem
huius uisionis accedimus ad litteram. quadam
die et cetera. non est intelligendum quod aliqua
successio temporis sit in deo uel actibus
eius ita quod hodie ad misit ei quod non fuit
heri sed id est in creaturis subiectis. unde
talia que de nouo fiunt deo attribu
untur non ratione sui sed magis ex noui
tate facta in creaturis et cum ue
nissent cum uenissent filij dei .i. an
geli sancti qui dicuntur filij dei per ra
tiones per quas etiam dicuntur filij dei

eterne hereditatis	de primo. Jo.
Interne caritatis	unde istos testi
primo imitacionis	monium red
benigne adopcionis.	dit sicut in co

sumus filij dei et heredes. heredes autem
dei coheredes autem christi et cetera ¶ Circa 2º.

i. Joh. 3. qui non ex deo natus est in hoc
manifesti sunt filij dei et filij diabo
li ¶ Ro. 8º. unde qui enim spiritu dei aguntur
hij filij dei sunt estote imitatores ut
filij karissimi. eph. 5º. et ro. unde non enim accepi
stis spiritum seruitutis in timore. sed adopti
one filiorum dei in quo clamamus ab
ba pater ¶ Jo. 4º. unde ethica. adamacio exi
git adamacionem. et ideo quia ipse ut
pater prius dilexit nos. ideo ipsum ut filij
uere debemus redamare. jo. 3. uide
te qualem caritatem dedit nobis pater ut
filij dei nominemur et simus ¶ Et sci
endum quod notanter dicit quadam die
et cetera. quia secundum quod dicit gregorius in li. more. c. 2.
aliquando in scriptura a qualitate temporis si
mul exprimitur actionis sic non redditu
ad uenia ad tradicionis perfidia nocte
iudas exisse perhibetur cum egrediente
illo ab euangelista dicitur. erat autem nox huic
enim et in quo dicitur hac nocte animam
tuam repetent a te cum autem qui ad tenebras
ducatur non in die repperi sed in nocte me
moratur. hinc est quod salomon qui sapienciam
non perseueraturus accepit in sompnis hac
et nocte accepisse describitur. hinc est quod an
geli ad abraham in meridie ueniunt
puniturus autem sodomam ad eam uenisse
uespere memorantur quia igitur beatus iob temp
tacio ad uictoriam dicitur a die incepta
perhibetur cum dicitur. quadam die cum uenissent
filij dei et cetera. ut assisterent coram deo.

ut amici ad congratulandum.	unde gregorius
ut aduocati admonendum.	hic 5. ca.
ut ministri ad seruiendum	2. mittuntur
ut nuncij ad referendum	et assistunt

et per hoc quod circumspecte sunt exeunt et per
hoc quod intus quoque presentes sunt non rec
dunt, et faciem patris semper uident et
tamen ad nos semper ueniunt quia et ad nos
spirituali presencia foras sequitur ueniunt
et assistunt quia illuc spe quesione red
deunt unde in illa mentis aucisione
descedunt ¶ Affuit inter eos sathan. ista
assistencia largissime dicta in quantum mali
actus demonis et eius opera deo con
spectui patent ¶ Gregorius tamen grosse exponit
ubi est sciens quomodo inter angelos ele
ctos sathan adesse potuit qui ab eorum
forte exigente superbia dudum dampna
tus exiuit ¶ Uidetur si recte inter eos af
fuisse describitur quia si beatitudine perdidit
naturam tamen eis similem non amisit
et si meritis pregrauatur condicione tamen

UVA.BHSC

ſubtil. attollit. ¶ Sequitur ſ; de hoc qd
coram dno aſtitiſſe dr in nobis graui
qone uerſatur. ſcriptum e bti mundo
corde qm ipi deum uidebunt. ſathan
uero q mundo corde e non pt quomo
uidendo dno aſtitiſſe pt ſ; intuendu
q qr aſtitiſſe coram dno phibetur no
at dnm uidiſſe fatetur. Venit ergo
ut uideretur non at ut uideret ipe in
conſpectu dni no at in conſpectu eius dns
fuit ſic cecus cum in ſole conſiſtit ipe
quidem radiis ſolis pfunditur ſ; tn non
uidet quo illu ſtrat ita ibi int ange
los in conſpectu dni ſathan affuit quibus
diuina q intuendo penetrat omnia no ſe
uidentem immundu ſpm uidit ¶ Cui
dixit dns. Ibi ponitur dni interrogacio
cuca q ſciendu q iſta interrogacio nc
ille q ponitur in ſcriptura ci dno locutus
fuiſſe aſſeritur no humana uoce ſſibi
li fiant ſic aliqn p angelos fiebat p
phas ut .l. re. pz de ſamuele ſ; p ma
nifeſtacionem aliqua intelligibile ſicut
nos pominis illuminaciones fieri. Vn
demone manifeſtato qonem ei pmuit
unde venis. no petit ignorancia cui nſ.
eu latecat ſ; ut reſponſione eius quem
emaus ad ſcm iob qmendacione pcedit.
¶ Uerum q beatus gg. li. 1o ca. 3o. hic
mouet qonem et racionabl. q e dicat gre
gor. q uenientibus angelis electis neq
qi dr. Vn uenitis. ſathan uero unde ue
niat pcuctatur no enim requirimus n utiqz
q neſcimus. B. neſcire at dei reprobare
e. unde qlidm in fine dicturus e neſcio
uos unde ſitis diſcedite a me operarij ini
quitatis ſic et neſcire mentiri uir ue
rax dr q labi p mendacium dedignatur
no q ſi mentiri uelit neſciat. ſ; q fal
ſa loq amore ueritatis contempnat ¶ Quod
e ergo unde uenis dicere n uias illius qi
incognitas reprobare ueritatis igr lumen
qs reprobat ignorat et ſathane ignorat
itinera qr iudicans dampnat dignu e ut
qi neſciens requirat. hinc e q ade peccati
conditoris uoce dr. Vbi es. nc enim diuina
potencia neſciebat poſt culpa ſuus ad
q latibula fugerat ſ; qr uidit in culpa
lapſum iam ſub peccato uelut ab oculo
ueritatis abſconditum qr tenebras er
roris eius non approbat qr ubi ſi peccatori
requirat. d. adam ubi es p hoc uocat ſi
gnum dat qr ad penitentiam reuocatus. ſa
than gr dns non uocat ſ; tn requirit
d. unde uenis qr apoſtatam ipm inue
qi ad penitentiam reuocat. Sequitur gr dn
ſathan de itinere ſuo diſcutitur ele
cti angeli requirendi unde ueniant
non ſunt qr eorum uie tm deo note
ſunt quanto et ipo actore eas peragunt
¶ Qui reſpondens ait. In iſta particula
reſponſionis occur nc e intelligen
dum q p reſponſionem ad deo ma
nifeſtauerit. ſ; uidere diaboli oi
potenti maieſtati e non poſſe ce
lare ut dicat gg. unde ſciendum
e q tribus modis loquitur diabolus ad
deum et quatuor modis deus ad dia.
q notantur in iſta particula ut dt. gg.
hic. primo loqr diabolus ad dnm cu.
uias ſuas inſinuat uelit nolit manifeſtando
electorum innocenciam ſlis criminibus dap
nat accuſando.
temptandum eandem innocenciam poſtu
lat impediendo.
De primo notatur cu dicat circuiui terra
et c. de .2o q notatur cu dr nuqd conſi
ſtra timet iob. de .3o qd notatur cum
dr. extende manu tua et c. ¶ Quatuor
mis loquitur deus ad dia. cu eius in
as arguit.
ſtre q illu iuſticias pponit.
eos temptare ab eo permittit.
ne eos ult debitu temptet no ſinit.
De primo q notatur h cu dr. Vn venis
de .2o q notatur h cu dr. nuqd conſidera
ſti ſeruu meum et c. ¶ De .3o. q notatur
cum dr. Ecce oia q ht et c. ¶ De .4o.
q notatur h cu dr. tm extende ma
nu tua et c. et iſte particule patebunt
exponendo lram. Prima diaboli locu
cio e. circuiui terram et c. et qr cir
cuire uel circumuenire accipiatur in
duabus ſignificacionibus. ſ. gneraſimu
qr circuire dr aliqd p circumdare
loca multa et iſto modo conueniunt
homines ut dr heb. xio. Circuierunt
in melotis et c. et in ps. Circuiui
et immolaui in tabernaculo eius. qr
multa loca circuierunt ut deſide
rium complerent cant. 3o. ſurgam
et circuibo ciuitatem et c. aliu
accipitur p fallere et iſto mo conpe
tit dia. nam ut dt hic gregor.
ultra terram circuit qr ~~[illegible]~~
humana

UVA.BHSC

cordi circuiuerit ut bona tollat ut mala mentibus inserat ut inserta cumulet ut cumulata perficiat ut perfectos in iniquitatibus ad penam secum assumat. nota quod hic accipit gregorius circuire pro circumuenire. Juxta id Gen. assim qui fallit uerbis aliquem circumuenit illum. ¶ tunc bene circuiens cum circuiendo loca multa. isto modo competit dia(bolo) quia circuiuerit ~~loca multa~.

Ut latrones ad furandum. predones ad mactandum. lenones ad fallandum. demones ad temptandum.	de primo di(citur) in. p(etr)o. in circuitu impii ambulant

de. 2. di. i. pe. 5. aduersarius uester dia(bolus) tamquam leo rugiens circuit et cetera. ¶ de. 3. di. Jere. 31. circuibit omnem uallem cadauerum et cetera. ¶ de. 4. di. gen. 1. mundauit dominus. i. premisit hostes ad uersus iacob in circuitu quia sic di(citur) tho(mas) 3. diabolus circuit omnes uias per quas spes appareret remeandi et ideo bene dicitur circuiui terram ubi dicit grego(rius) ii. 6. Solet per girum circuitus laboris designari anxietas sathan quia laborans terram circuit quia humana cordi circuiuerit quia quietus in celi culmine stare contempsit. ¶ Sequitur et perambulaui eam. Sciendum quod dia(bolus) dicitur aliquando

stare fortiter pugnando. egredi callide insidiando. redire pauide timendo. uenire caute considerando. intrare proue insidiendo. ambulare sepe uagando.	de primo ps. dia(bolus) stet a dextris eius ¶ de. 2. iob (?) ludubuch

3. egredietur dia(bolus) ante pedes eius ¶ de 3. luc. 4. consummata temptacione dia(bolus) recessit. ¶ de. 4. luc. 8. uenit diabolus et tollit uerbum et cetera. ¶ de. 5. sic. Jo. 13. cum dia(bolus) iam misisset in corde et cetera. ¶ de. 6. ut hic quia significat laborem. unde grego(rius) li. 2. ca. cum se non tristiola (?) esse insinuat sed ambulasse quanto peccati pondere premitur minus premitur demonstrat. perambulans quia terram circuit quia ab illo spiritalis potestatis uolatu corruens malicie sue pressus grauedine fortius ad girum laboris uenit. ¶ Dixitque dominus ad eum. numquid considerasti seruum meum iob quia et cetera. hec est 2. locucio dominus ad diabolum. in qua sanctorum iusticiam contra eum commendat

non est peticio ex ignorancia ut dicitur est sed magis ex noticia. numquid et cetera. q. d. primo multum considerasti sed nichil mali inuenisti in eum. et notandum quod notanter dicat seruum meum quia in scriptura serui uocati sunt illi qui ui seruiunt et contra uoluntatem subsunt seruituti ut dicitur in libello de ciuitate dei. i. pe. 2. a quo quis superatus est huius huius seruus efficitur. et idem dicit aristoteles primo politice quod numquam erit bonus amor inter eos et dominum suum sed rebellio et si non ore corde tamen. ysaie 19 seruum meum uocaui nomine meo. et isti

4 sunt in timore seruili deo seruiunt. de quibus dicitur. gen. 21. et gal. 4. eice seruum non enim erit heres cum filio libero et. Jo. 15. seruus nescit quid faciat dominus eius iam non dicam uos seruos et cetera. alio modo dicitur seruus uoluntarius qui timore domini seruit non coactus de quorum numero erat apostolus cum dicebat. i. cor. 9. omnium seruum me feci. isti sunt qui deo seruiunt timore filiali et isti in bono et uoluntario seruicio quia seruire deo regnare est ut dicit ambrosius in ordine mentur sin.

dominus amiciciam dulciorem. dominus graciam pleniorem. dominus reuerenciam meliorem. dominus excellenciam ueriorem. dominus gloriam clariorem.	de primo ecclesiastici. 33. si tibi sit seruus fidelis sit tibi ut anima tua. Jo. 15. Jam non dicam

uos seruos et cetera. ¶ de. 2. prouer. 17. seruus sapienti comfreris (?) erit actus eius. ¶ de. 3. ysaie 44. uocaui te nomine meo seruus meus es quia in te glorificabor. ¶ de. 4. gal. 4. misit deus spiritum filii sui et cetera. Sequitur itaque iam non est seruus sed filius ¶ de. 5. apoc. 22. serui eius seruient ei et uidebunt faciem eius et ysaie 65. serui mei comedent et uos esurietis et illi bibent et uos sicietis et letabuntur et uos contristabimini et laudabunt pre exultacione et uos confundemini. luc. 12. beati serui quos cum uenerit dominus inuenerit uigilantes et cetera. uel dic quod aliqui sunt serui.

naturaliter. uiolenter. liberaliter	de primo. i. secundum adiciones commitatis exercent uilia officia et complacent in eis

et natura sagax sunt ymaginata istud ut esset ordo in uniuerso quia si omnes essent nobiles moribus totum destrueretur et omnes si omnes essent uiles moribus. de istis dicit in alexandrines. seruos conpone bilingues et nequam nec quos natura iacere parauit et cetera. talis est appetitus sensitiuus

UVA.BHSC

q̄ ſemꝑ de approbando rei ad uerſatur. vn̄
ꝑuer. 29º. q̄ delicate nutrit ſuū poſtea
inueniet eum ꝯtumacē de iſto loquitur
ariſt. pº politice ut ſupra dc̄ ꝑuer. 30º.
ꝑ tria mouent̄ terra et ꝑ ſuū 2 c. ¶ de
2º. ſciendum ꝙ aliq̄ ſunt ſerui uiolen
ter.

Sine iure emptionis.
Sine iure coactionis.
ſine iure debellationis.
ſine iure oppreſſionis.
ſine iure ſubiectionis.

de pº. exº. vi-
ſuus ꝯtidua
t. ¶ de. 2º. 3º.
re. 14º. hodie
iterum erūt ſui
mei qui ſugi

unt dn̄os ſuos. de. 3º. ut ē dc̄. 2ᵉ re.
2º. ¶ de. eº. Jo. vmᵒ. qui facit pctm̄ ſer
uus ē pctī ¶ de. qº. ꝙ fit ex timore dc̄
gn̄. 43º. poſſes ē ſuus tuus pr̄ m. ¶ de
3º. liberaliter inde ut ſupra dictū ē et
q2 iſte uoluntarie beatus iob deo ſerue
bat q2 deo nō placent ſeruia coacta
ſm̄. b. merito dicebatur a deo ſuus
meus. vnde ſicut artifex inſtrm̄ ꝯlro ope
ratur uocat inſtrm̄ ſuū ita cū ſuus ſit
organum animatum pº politice dn̄e ꝑ
ſuos ſuos bona operatur et ideo bene in
ſeruebat dn̄o. numquid ꝯſideraſti et c̄. ꝙ
nō ſit ei ſimilis in terra ſemꝑ in quolꝫ ſcō
ꝑualet aliqua uirtus q̄ viget gr̄a ad ali
quē ſpualeꝫ uſum ſic de quolꝫ ſcō dc̄
non ē inuentus ſimilis illi et ita erat
in iob ſimpx̄. et c̄. ut ē̄ expoſitū eſt.
vn̄. gg. hic et eſt. 2º. more. ca. 28º.
quē diuina inſpiratio ꝯtra hoſtem ro
borat huc q̄ in ſathane auribꝫ deus
laudat laudare ꝯpe eius et ꝑus bona
ꝯcedere ¶ Sꝫ antiquus hoſtis eo grauius
ꝯtra bonos ſeuit quo uallari eos diuine
ꝑtectionis munere aſpiat vn̄ et ſub
iungens dicit. Numquid fruſtra iob ti
met deum. q. d. nō. pmo ꝑ aliquo et ē
2ᵉ locutio diaboli ad deum in q̄ iuſtorē
Innocentiam falſis criminibꝫ depnat
accuſando eum. gᵉ. bona in mala ꝯuens
inſidiatur et in electis imponit macu
lam. fruſtra ē aduerbium qualitatis
et ualet q̄ ſine cauſa inaniter ſine
effectu nichil molumento ut dc̄. papi
as et inde dc̄ fruſtro. tras. et fruſtror
fruſtraris quē impedire calūpniari fal
lere ſiue decipe. nōne uallaſti. i. circum
dediſti et dc̄ a valeo. es. et inde dc̄ vallus
. i. palus q̄ figitur ꝑ munitione turris
uel alterius et inde vallum ꝙ ē ꝯtra
nature ualore. vn̄ in alexandreides
dc̄. nō ē opus ē vallo quē dextera

dapſilis ambit ¶ qº. de grecismo eſt
uallus palus circa turrim ꝑcautus
mutua uallorē ꝯnexio ſit t̄ ual
lū et ita dc̄. yſidorꝰ. ethi. l. 15º. ubi
agit de munitionibꝫ et id bene
dicit. vallaſti. i. muniſti domū eius
¶ domus ſic ſatis dc̄ ꝑ habitaculo in
quo hoīes morantur et accipitur
etiam ꝑ tota familia domo coha
bitante ſil. modo benedicat uallaſti
domū eius in. c. ſignāte bonis ſpua
libꝫ ita non poſſum eis temptando
nocere. vniuerſamqꝫ ſubam eius per
circuitum ſuba nō accipit̄ h̄ ut
accipit̄ in phia ꝑ ſubſtare accidē
tibꝫ ſꝫ accipit̄ ꝑ narīs ad victum
et ueſtitū et operibꝫ manuū eius be
nedixiſti et c̄. i. multiplicaſti et
notandū ꝙ benedicere in ſcptura
accipit̄ multipx̄. ſ. pro.

ꝑmittere.
Sāficare.
gratiarū dicere.
multiplicare.
collaudare.
exorare.
adorare.

de pº. gn̄. 1º. bene
dixit eis creſcite
et c̄. ſic hoīes ꝑ
bn̄ana accipiunt
bn̄onem yſac. 27º.
benedixi et multi

plicaui eum ¶ de. 2º. in lege ſic bene
dicit̄ dedicata ad vſū diuinum et ita
dc̄ gn̄. 2º. benedixit dn̄s diei. 7º.
1º. re. 9º. benedicent hoſtie et deīn
cepꝰ comedent ¶ de. 3º. ut ſonat no
men etc̄. 21º. qui benedixit ꝑximo
ſuo. q̄ diceret benefacit luc. 6º. ve
uobis cū benedixerint uobis hoīes. i.
gratiarū dixerint ¶ de. eº. ſic h̄. gn̄.
25º. poſt obitū illius benedixit dn̄s
yſaac filio eius et c̄. et. 2ᵉ. pal. 13º.
benedixit dn̄s domū obededon ꝑ
archam dn̄i et c̄ ¶ de. qº. gn̄. 12º. be
nedicent̄ in te oēs generationes
terē. et ibidem benedicat t̄ aīa mea
. i. collaudet te. et alibi bn̄dicite dn̄o
et c̄. ¶ de. 6º. leuit. 9º. extendens
manus ſuas ad ꝑplm̄ benedixit ei
¶ de. 7º. 1º. pal. 29º. benedixit oīs eccā
dn̄m. ps. in eccīs bn̄dicite dn̄m. tho
. gº. om̄i tpē benedic deū. ¶ et notan
dū ꝙ benedicentes deū ꝑ adorare acci
piendo merent̄ ꝗtuor benedictiones
ſcilicet.

virtutū augmentationē.
Intellectus cognitionem.
vite ꝑmulgationem.
glorie fruitionem.

de pmo dc̄
ꝑuer. 11º. aīa
q̄ benedicit
impinguabit̄

in uirtute. ſ. q2 benedictionē dabit le

UVA.BHSC

gulator ibunt de uirtute in uirtutem
in ps ¶ de .2o. in ps. benedicam dnm
qui tribuit m intellectu ¶ de .3o. Judich
13o. melius e ut captiui benedicamus
dnm uiuentes qz moriamur et in
ps. nos qui uiuimus benedicimus dno qz
mortui non benedicent dnm ¶ de .4o.
in ps. sancti tui benedicant te. Unde
ecc. 32. In omnibus bonis benedicito dnm
qui fecit te et inebriabit te in omnibus
bonis suis et etiam sciendum quod dns
benedixit nobis ab aduersario defen
dendo

ab aduersario defendendo	de primo. ps.
gratiam conferendo.	maledicent
gloriam largiendo.	illi. s. diaboli

et tu benedices qui insurgunt in me et c.
¶ de .2o. ecc. 19. ex. gra dei sic prodiisti
in benedictionibus de uto. 26o. ora
bit moyses respice dne de excelso ce
lorum habitaculo et benedic pplo tuo et
c. ¶ de .3o. ad eph. i. benedixit nos in omni
benedictione spirituali in celestibus et qz
agnus. s. filius dei qui dignus e accipere
benedictionem apoc. 4o. benedicentibus
ei etiam dat benedictionem sapiue.

sctis et innocenter uiuentibus.	de primo
Veris et regulariter regentibus.	innocen
Justis et spiritualiter operantibus.	tibus
bonis et amicabiliter exortantibus	et c. sequitur
puris et cordialiter orantibus	bn acci
largis et misericorditer dantibus	piet be
	nedictio

ne a dno et c. ¶ de .2o. in ps. dne in uir
tute tua letabitur rex. scz. preuenisti eum
in benedictionibus ¶ de .3o. pu. x. ex
pectatio iustorum leticia. scz. bndictio dei
sr caput iusti ¶ de .4o. 27o. qui bene o
guunt laudibuntur et ueniet sr eos
benedictio ¶ de .5o. sapie. 16o. oz preue
nire solem ad benedictionem orando. s.
¶ de .6o. 2. core. 9o. qui seminat in
benedictionibus de benedictionibus et me
tet ¶ et qz benedictio dni diuites facit
ut dr pver. x. non solum temporaliter primo spiri
aliter qz benedictio dni qsi fluuius munda
bit ut dr ecc. 39o. Ideo sathan inuidens
benedictionibus quas exigentibus meritis
dederat dominus ipsi iob inuidendo dice
bat operibus manuum eius benedixisti et
c. s. temporalia et spiritualia. et possessio eius
creuit in tra ¶ et sciendum quod possessio ce
lestis e dnorum bonorum terrestrium et
superiore possessio temporalium. s. ueritate
non e possessio ni equiuoce quod pz qz uera
posso non habetur ubi rei possesse alius

usus dnm non prestatur sic ecc. 6o. dr. e
homo cui deus dedit diuicias et non
dedit ei potestatem ut comedat ex eo ¶ 2o.
qz sepius et usus et dominium sine iuris
patrocinio a possessore tolluntur ut exemplum
habemus in iob. ¶ 2o. qz sepius et usus ¶ in ps. diripiant ali
et dominium. ¶ 3o. qz possessionis rei in tra ¶ em labores eius.
fructus non habetur ad salutem primo temporaliter
et spiritualiter. qz diuicias multi perierunt
primo. ethi. 10 dr. ecc. 5o. noli attendere
ad possessiones iniquas. s. posso spiritualium
e uera posso qz usus numquam a possessore
separatur. numquam ea fures effodiunt aut fu
rantur. fructus illo non ls. s. in tra possesso
rum possidentur. Unde ecc. 4o. bona possideo
possessionem. et nomenter dr sathan circuit
in tra qz ad e aestiore in tra ad de tra
ipse noluit succedere pinnacionem q de
tra ascendit in celum de illa possessione terres
tri loquebatur q qsi a fortuna datur alius
nulla uim possessore apponente quod non e
sic de possessione bonorum uirtutis et possesso
terrestrium bene cessat in tra qz ultra
non ascendit. Unde bts grego. li. 3o. more
c. 1o. antiquus hostis aduersarius numquam ac
cusat mala non inuenit ipsa ad ma
lum inflectere bona querit cum de omnibus
actibus uincatur ad accusandum uerba
mea perscrutatur. cum nec in uerbis accu
sacionem reperit intencionem cordis
frustrare intendit. et scz. c. 6o. qz cum fructus
arboris ee mestu uirides aspiciat quasi uer
mem pone ad radicem querit cum dr. pur
quod frustra et c. ac si apte dicat quod tot
bona in tra recipit quod mirum e si sic pro
eis innocentem gerit. Innocens non eet si
bonus inter aduersa persisteret. cum dr
magnus dr qz merces sui unigenitus
operis rerum multitudinem committitur. et scz. dices
ergo bti iob nesciens s. tm unusquisque uerus
in aduersis probatur sciens tempus huc
expetiit ut qui per diem prosperitatis in of
fenso gressu incederet salte in nocte ad
uersitatis impingeret ante laudatoris
sui oculos offensione in parte prostra
tus jaceret. Unde subiungit quod scz. s. exten
de pululum et c. Ista pos sunt s. io di
uisa ubi tangitur tercius modus loquendi
diaboli ad dnm. s. quod dicitur magis potest scire
Innocenciam impedit temptando et mo
lestando ¶ circa quod notandum e quod quamuis
homo uirtuosus sit qsi tetragonus siue

UVA.BHSC

uituperio. 2°. ethi. tñ ē impo^le sine uir
tute bone ferre malas fortunas ut dr
ibidem quia ex magna aduersitate aliquo
cordi etiam constanciũ hoim mouentur
¶ Per magna enim tristicia etiam fortes quasi ef
ficiuntur timidi ut hr ex. 3°. ethi. quia
sicut delectacio ingens expellit tristiciam
nõ solũ euitez sed p^o^es. 10°. ethi. ita tris
ticia uehemens expellit delectacionez
oīm et facit mutare propositum. ecc. 27°. uasa
figuli probat fornax et hoies iustos tem
tacio tribulacionis si fuere iusti vel ypo
crite et tales qui ex nulla uirtutis radi
ce faciunt que faciunt statim recedunt
sicut follium quoddam a uento tollitur et
ideo sathan uolebat ondere quod licz iob esset
iustus sic apparebat ex eius opibus michi
lominus istud non procedebat ex radice
uirtutis sed ex ypocrisi faciebat hoc sicut
et omnia ipsius ē ponebant ut pro dicere
vnde. bē. gre. 2°. more. ca. 6°. hoc per
tractans dt quia beatus iob in prosperis vi
guerat sanitate magna. per eiusdem prospe
ris sathan illum bona egisse simulabat
versuta assercione menciens quod non
ad usum dei subiectum possident sed ma
gis ad usum sue dīm colent sunt
enim non nulli qui ut fruantur deo dis
pensatorie utuntur hoc seculo et sunt
non nulli qui ut fruant ~~deo~~ hoc seculo
transitorie uolunt uti deo. cum ergo sathan
bona dīm muneris narrat puta quod
sibi fortis operum ut eius in
tam reprehendere non dz mente eius
qui ex cogitacionibus abdicat menaces
quod non amore dei sed temporalis prosperita
tis appetitu fuerit ¶ Vires ergo beati iob
nesciens. sed in unum quoque ab aduersitati
bus probari uerius faciens temptandum
hunc exposcit cum dt. extende et c.
¶ Circa istam particulam ē nõndum quod mul
tipliciter dr dns extendere manum postquam asce
dit celos prudencia sua. Jere. 51. et
iob. 9°. ipse extendit celos solus adhuc
toti manum

mundum conseruando.	de primo in
peccatorem iustificando.	ps. psalmi
supplicantem audiendo.	tes suos a ma
bene agentes remunerando.	ri et usque ad.

et c. ¶ de. 2°. extendisti manum tuam et
saluum me fecit dextera tua. ¶ de. 3°.
puer. 1°. vocaui et tenuistis extendi

manum meam et nõ fuit qui aspiceret
et c. ¶ de. 2°. soph. 1°. extendi manum
meam super iudam iudas interpretatur con
fessio ¶ de. 4°. in. ps. extendit ma
num suam in retribuendo et ideo sicut quando
pauperes vident aliquem diuitem qui
posuit manum suam ad bursam et ex
tendit eam propterea ad largiendum ita
secundum ueritatem nos debemus qui pau
peres sumus extendere manus nostras
ad eum miseriam suam deuote implo
rando Iuxta. 1°. ca. 4°. extendit ma
nus in altum et in sapientia eius luxit
aīa mea et ignominias meas illumi
nauit ¶ Certa bona aggrediendo de
bemus extendere manus nostras. manus
ē organum organorum. 3°. de aīa et
per manus significantur operacionum prin
cipia. vnde dictum ē moysi in figura
exo. 4°. extende manum tuam et ap
prehende caudam colubri qui statim uer
sa ē in uirga ita deficit temptacio
diaboli qui per caudam intelligitur in uir
gam probe et correctionis uertitur ¶ Certa
debemus extendere manum elemosinam
largiendo sicut dr de forti muliere prouer
ultimo palmas suas extendit ad pau
perem. vnde bene nobis papit dns. m.
12°. et luc. 6°. in ps. publicani extende
manum sicut tuam salz

bona aggrediendo.	ē tñ ulterius ad
elemosinam largiendo.	attendendum quod dns ex
miseriam implorando.	tendit etiam manum
malos puniendo.	suam ad malum inim
malos corrigendo.	alii ut iusticie ¶ de
malos reprimando.	primo hebreis. ys. 5°.

iratus ē furor dni super populum suum et ex
tendit manum suam super eum ¶ de. 2°. ha
bemus. eze. 25°. pro eo quod plausisti ma
nu et percussisti pede et gauisa es. sicut
ecce ego extendam manum meam super te
et tradam te in direccione ¶ de. 3°. habemus
Iere. 15°. tu reliquisti me dt dns retror
sum abisti et ego extendam manum meam
super te et interficiam te. et Ideirco
largiter debemus retrahere manum nostram.

grauamine innocentum.	de pro. gen.
grauamine proximorum.	22°. ne exte
grauamine priore sine sanguine.	das manus
grauamine aīare maxime.	tuas super pu

erum. pueri sunt innocentes. de. 2°. exo

UVA.BHSC

tangit dns

xxij. ne extendas manum tuam super pu
erum puerum in rem quamlibet ¶ de. 3.
primo. re. 22. noluerunt servi regis
m. s. in sacerdotem domini et. 26.
non extendam manum meam in xpm domini
¶ de. c. ps. 12. non extendant iusti
ad iniquitatem manus suas. dicat ergo sa
than ad dnm extende manum tuam pa
uluum adhuc dubitans petit. d. pau
lulum et tange cuncta que possidet. i.
ab eis amove bona temporalia quia de spiritu
alibus non petebat. est notandum quod tan
git dns multis.

commouendo.
inflammando.
temptando.
adiuuando.
inspirando.
corripiendo.
sanando spirituali et corporali.
amouendo quod ab aliquo

de primo. exo. xj. adhuc
una plaga tangam pha
raonem. i. commouebo ut
tuum dimittat et c. ¶ de
2. primo. re. abiit cum
eo pars exercitus
quorum corda
tetigerat deus

¶ de. 3. ita di. j. 19. manus dni teti
git me ¶ de. c. ps. qui tangit montes. i.
sanctos secundum aug. omelia. p. sr. iobem et
fumigabunt. miraculis corruscando
¶ de. 4. ier. 1. misit dns manum suam
et tetigit os meum et cetera ¶ de
6. amos. 9. dns exercituum qui tangit
terram. i. terrenos. et tabescet ¶ de. l. m.
3. multos sanabat ita ut irruerent
in eum ut eos tangeret ¶ de. 8. ut
in proposito solum ut patet in hac accipitur
hic ultimo modo cum dicitur tange cuncta que possidet
. i. amove ab eo et tunc videbis nisi in fa
cie benedixerit tibi ista verba exponuntur
dupliciter primo certario sensu. i. quod non bene
dixit tibi et est textus aliquantulum corrup
tus quia multociens in isto libro accipitur bene
dictio pro maledictione. i. yronice loquen
do et sicut dictum est ne forte peccauerint
filij mei et benedixerint dno et c. et
s. benedic deo et morere. i. maledic ita
aliter exponitur. tunc in isto sensu vult
dicere diabolus quia si paululum tangeretur ad
necessitatem quod murmuraret contra deum quod est
deum blasphemare ut significet quod in
prosperitate sua diuicias suas amori eius
preponebat. sed prosperitate sublata in fa
cie blasphemaret. i. arrogant vel ma
nifeste sicut gal. 2. dicit paulus restiti ei
in facie. i. manifeste ¶ potest etiam aliter in
telligi hoc quod dixit nisi in facie benedixe
rit tibi ut verbo presente sumatur et sit sensus
si tu paululum eum tangis prosperitatem

terrena auferendo hec mihi accidunt ut ma
nifesta fiant que antea dixi tibi non corde
vero sed in facie hominum. i. apparencia bene
dixit tibi alias ¶ hec gregorius ubi s. et c. c. 9.
exponens dicit sic. paululum vero manum pe
tit extendi quia exteriora que expetit con
teri nec enim sathan se facere multum pu
tat cum in causa non sauciat ut ab illa pa
tria feruens revocet a qua ipse longe telo
sue superbie iacet prostratus sed quod est quod dicat
gregorius nisi in facie benedixerit tibi nos nempe
quod amamus respicimus quem vero adversari
volumus ab eo faciem declinamus quid ita
dei facies nisi respectus eius gratie prohibet
intelligi. ait ergo extende et c. ac si aperte
dicat ea que dixisti subtrahe nam si accep
ta perdiderit respectum tue gratie ablatis re
bus temporalibus non requirit si enim ea in
quibus delectatur non habuit favorem tuum eciam
maledicendo contempnit ¶ Sequitur alia particula
dixit dns ad sathan ecce universa que
possidet hic et c. ista particula eciam sicut
fuit divisa in qua ut dicebatur tangitur
quibus loquendi modus quibus hec dns ad sa
than et est quod licet dns sanctos temptare per
mittat non tamen ad voluntatem diaboli eos
temptare permittit ¶ circa quod est advertendum
quod sicut dns placuerat quod eius bona omnibus
essent manifesta ita placuit est quod eius re
cta intencio fieret nota ut magis con
funderetur diabolus id voluit cum prospe
ritate probari ut eo in dei timore per
severante ex recte intencione et non
ratione temporalium hoc faciebat unde etiam de
thobia dicitur. 2. ca. ideo hanc temptacionem
dns permisit evenire ut posteris daretur
exemplum paciencie eius sicut et sancti iob. nec est cre
dendum dnm ex verbis sathan inductum
esse ad permittendum iob affligi sed eterna
disposicione hoc ordinavit ad manifestandum iob virtu
tem contra calumpnias hominum et ideo permittitur
calumpnia et sequitur divina permissio cum dicitur
ecce universa que habet temporalia. s. quia per istud
signum universa que habet temporalia. sicut non
intelliguntur bona spiritualia que vero habentur ut
sicut dictum est quia ipsum non sunt in potestate
aut manu diaboli cum sine ipso acqui
rantur et eo invito et irato possidentur
et ex ipsis affligitur dum per ea contra
eum homo deffenditur et protegitur. ideo
temporalia intelliguntur cum dicitur. ecce uni
versa que habet in manu tua. i. in potestate
tua manus enim accipitur quandoque pro

UVA.BHSC

poteſtate.	de p[ri]mo. p[s]. In manu eius
proteccione.	ſunt om[n]es fines t[er]re ſicut

ſunt in manu p[ri]ncipis. ¶ De .2º. p[s]. In
manus tuas d[omi]ne co[m]mendo ſp[iritu]m meu[m]
ſic ad p[ro]teccione[m] in manu regis ponu[n]
tur aliqua. accipit[ur] h[ic] t[ame]n p[ro] poteſtate
cu[m] d[icitur] in manu tua ſunt ad libitu[m] uo
luntatis fac de eis t[ame]n no[n] extendas
manu[m] tua[m] in ip[su]m. ex q[uo] dat[ur] manif[es]te
intelligi q[uod] in iſtis uiris ſathan non
q[uantu]m uult ſ[ed] q[uantu]m p[er]mittit[ur] nocere p[otes]t. b[ea]t[u]s
gg[regori]us 2º mor[alium]. ca[pitulo] 9º. mouet h[ic] q[ues]tio[n]e[m]
q[uare] ſathan ut temptet ip[su]m iob licencia[m]
q[uerit] p[er] ſe ip[su]m inſurgere contra o[mn]i[u]m auctorem
uoluit et uidet q[uod] ip[s]e b[e]n[e] ſcit q[uod] o[mn]ia
agere a ſemetip[s]o non ſufficiat q[ui]a n[on] per
ſemet ip[su]m in eo q[uod] q[ui]a e[st] ſp[iritu]s exiſtit.
uult dicere beatus gregori[us] q[uia] ſic n[on] p[er]
ſe h[abe]t exiſtere ita nec poſſe q[uia] melius
non differt eſſe et poſſe. 3º. ph[ysi]c[orum] et id
ſic e[st] de poſſe ſic de eſſe. m[odo] ſic e[st] de eſſe
eius q[uod] q[ua]muis ſit ſp[iritu]s et naturalit[er] in cor
ruptibil[is] t[ame]n ſic dependet a deo q[uod] ſolu
ta manutenencia dei ad nichillaretur
ut d[icitur] Iob. 6º. ſoluat manu[m] ſua[m] et ſuccı
dat me. et ſic d[icit] co[m]mentator .xi[i]º. meth[aphysice]
q[uod] celu[m] p[otes]t quieſcere non q[ui]dem naturali
ſ[ed] ſuccumbit ſiue ſoluta manu tenencia
nichil influencia diuina iſtud e[st] poſſibile
q[uia] q[ui]eſceret ita e[st] de eius poſſe. q[uia] licet
poſſe eius circa naturalia uideat[ur] eſſe ual
de magnus t[ame]n reſtringit[ur] a deo q[uod] non
p[otes]t exire in actum ſine lic[enci]a ſp[eci]ali. vnde
gg[regori]us. ubi ſ[upra]. poſtq[uam] dixit q[uod] et a ſe
metip[s]o non h[abe]t q[uod] ſp[iritu]s exiſtit dicit
ſic. hinc e[st] q[uod] in euuan[geli]o expellenda ab
ho[min]e legio dicebat ſic. eice nos hinc
mitte nos in porcos q[ui] e[ni]m p[er] ſe in por
cos ire no[n] poterat q[ui]d in iuum ſi ſine
auctoris manus ſancti uiri domu[m] co[n]
tingere no[n] ualebat. ¶ Subiu[n]git t[ame]n g[re]
gorius ſciendu[m] q[uod] ſathane uoluntas ſe[m]p[er]
iniq[ui]a e[st]. no[n] ſe[m]p[er] t[ame]n p[otes]tas q[uia] a ſe ip[s]o po
teſtate[m] non h[abe]t et q[uia] ip[s]e iniq[ue] facere
appetit h[ic] deus n[on] iuſte fieri no[n] per
mittit. vn[de] 1º Re[gum]. d[icitur] ſp[iritu]s d[omi]ni malus
irruebat in ſaul. ecce q[uod] ide[m] ſp[iritu]s d[omi]ni
eſſe et malus d[icitur]. d[omi]ni uidelicet p[er] lic[enci]a[m]
p[otes]tatis iuſte. malus a[utem] p[er] deſiderium
uoluntatis iuſte. et concludit uerbu[m] nota
bile formida[n]d[u]s ig[itur] no[n] e[st] q[ui] nichil niſi

p[er]miſſus ualet ¶ Sola g[ra]º. uis illa ti
menda e[st] cu[m] hoſte[m] ſeuire p[er]miſit
ei ad u[ir]tu[tem] iuſti iudicij et iniuſta uo
luntas ſeruit.

Egreſſus q[ue] e[st] ſathan a facie d[omi]ni
[et] c[etera]. hec e[st]. 2. p[ar]s p[r]incipalis h[uiu]s
ca[pituli]. ſup[er]ius diuiſa in q[ua] pon[itu]r
impetratio flagellacionis ip[s]ius iob p[er]
petracio ſiue execucio et p[ri]mo iob
mult[i]pl[icite]r flagellat[ur]. 2º eius paci[enci]a de
claratur tu[n]c ſurrexit iob. et p[ri]ma
in duas q[uia] p[ri]mo ponit[ur] ſathane e
greſſio. 2º egreſſionis execucio ibi.
cu[m]q[ue] co[m]medere[n]t et c[etera]. d[icit] ḡ[ra]. egreſſus
e[st] ſathan. ſ[cilicet] ad implendum q[uod] d[e] p[er]
miſſu[m] erat. b[ea]t[u]s gg[regori]us. 2º mor[alium]. c[apitulo] 15º.
mouet q[ues]tione[m] quomodo demon egre
dit[ur] a facie d[omi]ni cu[m] nichil poſſit exi
re ab eo q[ui] ubiq[ue] e[st]. ſic deus q[ui] ubiq[ue]
e[st]. ut ip[s]e p[er] p[ro]ph[et]am d[icit]. celu[m] et t[er]ra[m]
ego impleo. Iere. 23º. et alibi p[er] molle[m]
cor[di]s nuſq[uam] ſit p[er] circu[m]ſcriptam ſubſtan
ciam q[uam] deeſt ¶ Et uidet q[uod] ſi[cut] q[uo]n[iam] du[m]
ſathan preſſus maieſtatis p[otes]t. appe
titum ſue malicie explere no[n] ualet
ualuit q[uia] ante faciem d[omi]ni ſtetit a
facie d[omi]ni exijt q[uia] relaxatus diuinitus
ab interne retencionis anguſtia ad
ſui deſiderij effectum uenit ¶ Q[uo]modo
ip[s]e ſtat ante faciem d[omi]ni ſ[upr]a e[st] dictu[m].
¶ S[ed] notandu[m] q[uod] d[icitur]. egreſſus e[st]. quo ſa
than egredi dictu[m] e[st] p[ri]us. ſ[ed] quot
modis facies d[omi]ni accipit[ur] in ſcriptura
e[st] ſcidu[m] q[uod] accipi[tur] p[ro] eius.

cognoſcibilitate.	de .1º. d[icitur] .exo. 33º.
diuinitate.	oſtende m[ihi] faciem
humanitate.	tua[m]. exo. 33º. non
p[re]ſencialitate.	poteris uidere fa
acceptabilitate.	ciem mea[m]. ¶ De .2º.
m[isericordi]a et benignit[ate].	apo[calipsis]. 1º. facies ſic[ut]

ſol in ueritate ſua lucet. m[a]t[t]h[ei]. 18º. ſe[m]p[er]
vident faciem p[at]ris ¶ De .3º. cant. 2º.
oſtende m[ihi] faciem tua[m]. vox e[ni]m tua
uox dulcis et facies decora ¶ De .4º.
ita accipit[ur] hic in p[ro]poſito. egreſſus
et c[etera]. eze. xx[º]. Iudicabor uobiſcu[m] fa
cie ad faciem ¶ De .5º. p[s]. Illumina fa
ciem tua[m] ſup[er] ſeruu[m] tuu[m]. vn[de] p[ro] ſtatu pec
catoris d[icitur] in p[s]. auertit faciem ſua[m]
ne uideat in finem. i[d est] no[n] acceptat eos
p[ri]mo repellit ¶ De .6º. m[isericordi]a et ueritas
precedent faciem tua[m] et iſta reſpiciendo
ut d[icitur] in p[s]. p[re]ueniamus faciem eius ſeper

qr

UVA.BHSC

Incipit contentes. | de primo - ps.
adiuvat penitentes. | postquam ps fa
salvat perseverantes | ciem eius et c.
et in alio. despecta sic faciem tuam
in toto - c - m. de - 2o ps - timeat cum
omne semen isrl quia non sprevit et c.
sed - nec avertit faciem suam a me. de
3o ps - ostende faciem tuam et salvi eri
mus. vii. et istis bene dicebatur. ps - fa
ciem tuam sed domine faciem tuam requi
ram. et nondum quod ipse avertit faciem
suam - i - gratiam a nobis per peccata nostra. ys.
59o. peccata nostra absconderunt faciem dei
a nobis. abscondit enim aliquando faciem suam.

quasi temptando. | de primo quod sit verum
exspectando. | patet revertatur deuto.
puniendo. | 32o. abscondam faciem
cruciando. | meam ab eis et conside
rabo novissima eorum. de - 2o. ys - 54o.
in momento indignationis abscondi
faciem meam parumper a te et miseri
cordia misertus sum tui. de - 3o.
quod fit hic in mundo dicebatur. ps. quare
avertis faciem tuam a me obliviscer
is inopie mee et c. de - 4o. quod fit
in inferno quia permittit eos cruciari
avertente autem te faciem turbabuntur
et c. et in apostolo. hic non accipitur
facies nisi pro personalitate sic accipi
endo ut dictum est quia divinitati sa
than est semper presens velit nolit sed
divinitas ei non. sed illo modo quia vi
detur ab ea non videt eam sicut cecus est
presens radio solari et radius non est
ei presens in quantum eum non videt. cum
autem quadam die et c. 2 - particula in qua
ponitur egressionis executio et ma
xime temptatio et dicitur sed quod quatuor per
turbationes ponuntur successive
et patet in littera circa quod est advertendum
quod diverso ordine contrario proceditur
ad temptationem iob secundum quod fuit eius
prosperitas declarata et commendata quia
primo fuit iob nomine nominatus quod
magnus et carus ut virtutes et pro
les eius et postea bona exteriora mi
nora. hic autem e contrario nominantur
et callide fecit hoc diabolus quia si
primo corpus eius afflixisset et postea
bona exteriora perdidisset non multum
curasset quia post magnum infortunium
parvum quasi non sentitur et ideo malicio
se sathan incepit a bonis temporali
bus postea ad prolem et deinde ad

corpus ipsius iob ut sic dolor semper cre
scendo magis eum perturbaret ut eciam
ad deum blasphemandum moveretur
et etiam est advertendum quod absinthia quod subito
proveniunt eciam magis moveret. nam
adversa precogitata facilius tollerantur
et ideo sathan subito temptacione commo
vit ut magis iob commoveretur et tempore
festi et gaudii ut magis adversitas
sentiretur quia opposita iuxta se posita ma
gis elucescunt et ideo dicitur. cum autem quadam
die filii eius et filie comederent et bibe
rent vinum primo ponitur comedere
quia signum est amicicie et delectacionis
quia nihil sic est amicorum quia convivere. unde
ethicorum. quia qui se convocant et non convivunt
magis assimilantur benivolis quam amicis
ut dicitur ibidem et ponitur vinum signanter
ad designandum leticiam et iocunditatem
secundum ps. vinum letificat cor hominis et eccl.
31o. non creatum est in iocunditate non in
ebrietate ab inicio in domo fratris sui pri
mogeniti quod ad maiorem sollempnitatem
pertinet quia probabile est quod in domo primo
geniti sollempne convivium parabatur nam
in lege eorum primogenita plura prestabantur
merebantur.

dei acceptacionem. | de primo patet quia
dei sanctificacionem. | sacrificabantur deo
patribus benedictionem. | primogenita
patris dileccionem. | gen. 4o. abel de
aliorum veneracionem. | primogenitis
gregis et c. de
2o. levitici. 27o. primogenita quod ad deum
pertinent nemo sanctificare poterit. de 3o.
gen. 48o. d. ioseph hic est primogenitus
pone dexteram et c. de 4o. zach. 12o.
sic doleri solent in morte primogeniti.
et c. de 5o. gen. 37o. fecit ioseph se
dere fratres iuxta primogenitura s. et ideo in
domo primogeniti erat convivium sollemp
ne. et nondum ut dicit beatus gregorius 2o. mora
lium 12o. diabolus cogitat tempus quo temptaci
ones conveniunt et ideo sumit tempus temptan
di elegit quod beati iob filios in convivio
invenit. non enim solum intuetur hostis
quid faciat sed quando faciat nam quamvis po
testatem acceperit aptum tamen ad sub
versionem tempus elegit ut videlicet nobis
deo disponente doceretur quia per nuncia
tribulacionis est leticia societatis mu
nusquam venit et c. ecce adversita
tis prima annunciacio et iste fuit nuncius

UVA.BHSC

licet non malus q2 dr̄ ꝓuer. 13º. nu
nus impiꝰ cadet in malum ad iob
q̄d diceret non ſolū ſ. 6. boues a ſab
leis ducti ſunt ſ; boues arabant. vt
videl; memorato ſructu opis cū cres
cat doloris. et aſine paſcebant² iuxta
eos. q. d. ex tuo infortunio fuit q̄d
aſine erant in ꝓmptu iuxᵃ boues et
ſimul cū eis a predonibꝰ raperent² ¶ Et
irruerunt ſablei. i. hoſtes a remo
tis uenientes q2 bene diſtabant a
caldea a quibꝰ de facili recuperari po
ſſent. tulleruntq; omīa ut dolor ac
creſceret q2 ſi ſaltē aliq̄d reliquiſſet
ad ꝓpaginē uel ad nrm̄ vſum ſuf
ficeret. et pueros ꝑcuſſerūt gladio
q̄ uno iuſto grauis fuit. et euaſi ego
ſolus ut nunciarem t̄. q. d. diuīa diſ
ꝑone fuit ut euaderem ad nunciandum
t̄ ut tu ſcires tanti dāpnū ¶ Beatꝰ grego.
exponens iſtud allegorice dr̄ q̄ ꝑ bo
ues ſignificant² bene operantes. ꝑ aſinas
ſimplices uel ſimplr̄ uiuentes. ꝑ ſab
beos q̄ captiuantes interptant² im
mundi ſpūs deſignant² q̄ cultos q̄los
ſubtrahunt in infidelitatem captiuos
ducunt. q̄ pueros gladio feriunt q2
eos dcepcionis ſue iaculis grauiter
uulnerant q2 nc̄ du͂ Juuenalis cō
tancia liberos uel robuſtos fuiat. et nō
q̄ non dicit iuuenis etate et mo
ribꝰ primo ethice ſcz. ſableis ig² iuu
entibꝰ ſolus puer q̄ nunciaret eua
ſit q2 malignis ſpūibꝰ infirmiore me
tes in captiuitate ducentibꝰ ſimꝑ ꝓhe
nualunt q̄ eamdē captiuitatem ꝑnunciāt
aut. ꝓpterea captiuꝰ ductꝰ ē pplꝰ meꝰ
q2 non hūit ſciam captiuitas ig² adnūcia
tur. d. ſ. q̄ ꝑdixit ondr̄ ¶ Cumq; ad
huc et c̄. hec ē. 2ª. turbacio ipiꝰ et
ſtatim ſequitur poſt p̄ma. vnde ex pro
curacione demonis factū ē ut inter
nuncios non eēt interuallum tpis
in q̄ iob poſſet ad cor reuerti et conſola
cionē accipere aliqm̄ et paruā ſe arma
re ſ; ſtatim ſubiungit² ¶ Adhuc illo
loquēte uenit aliꝰ 2 dixit ignis deſce
dit de celos et tactas oues pueroſq; cō
ſūpſit et c̄. ¶ Et nondū q̄ magꝰ dixit
ignis deſcendit 2 c̄. dat intelligi q̄ iſta
ꝑturbacio nō erat ꝑ homine ſ; ꝑ di
abolū dnō ꝑmittente q2 diabolꝰ pōt ꝑ
turbacione aeris inducē uentos cōcita

re et ignē de celo aereo inferius
mitte ¶ Quāuis tn̄ nā corporalis
non obediat ad nutū angelis neq;
bonis neq; malis ad ſuſcepcionem
formarū ſ; ſolū creatori deo ut dr̄
ſanctꝰ thomas et ſequces ſui vnde
cum inductio forme naturalis fiat
ꝑ ſe uerum tn̄ tactū naturalē age
tis ad paſſium et angolus nō poſ
ſit ad talem ꝯtactum ſeqt² q̄ nullā
formam naturalē ꝑ ſe poſſit inducē
vn̄ celū non pt̄ n̄ in formas ꝑfcās
ut ipſi dicūt 2 multo mīꝰ angeli po
ſſunt rōne iā dicta ¶ Verū ē q̄ alīi
dicunt q̄ primo q̄ᵐ ad forās imꝑfectas
nō tn̄ q̄ᵐ ad ꝑfectas quales ſunt
forme q̄ educunt² de pōā maīe ua
ture. ſemīnis altantis. ſ; bene for
mas imꝑfectas quales celū pt̄ ꝓdu
cere vn̄ dicūt q̄ angelus ſiue bonꝰ
ſiue malus pt̄ forās ꝓducere q̄s pt̄
celū. ꝓbant q2 in hijs q̄ ſūt eſſencia
alr̄ ordinata q̄cq̄d ē ꝑfectionis in
inferiori ē in ſuꝑiori. Iſta patet
q2 ideo in deo ſūt omēs ꝑfectiones
vnitiſſime q2 ipſe ē eiꝰ p̄mū et ſup
premū ſ; angeli ſūt ꝑfectiores q̄
celum vel q̄libz alia creatura in na
turalibꝰ ſuis q2 poterūt ꝓducere
omēs formas q̄s ꝓducē poſſūt crea
ture inferiores ¶ Sil̄r allegat ꝯme
tatorem. i. 1º. me². 9ᵗᵒ. 31º. ubi dicit
q̄ in generatis ex nō ſemine 2 c̄.
et in fine 9ᵗⁱ. dr̄. q̄ uirtutes celeſtes
ſūt loco ſeis. et nō agūt ꝑ inſtrm̄
corporale ſ; uirtutes celeſtes ſūt ipē
intelligencie mouentes orbes q2 2 c̄.
¶ Credo tn̄ cū beatō thoma q̄ angeli bo
ni et mali nullā formā naturalē pnt̄
inducē ꝑ ſe n̄ ꝑ actionē cū omē q̄ ge
neratꝰ generet² a ſuo ſimili aliquo
moº ut dr̄ 9ᵗⁱ. a. me². 9ᵗᵒ. 20º. et ab
alterante ſ̄bm angolus aūt nō agit
n̄ ꝑ intellectum et uoluntatē 2 iō nō
ꝯuenit cū aliquo cū iſtis inferioribꝰ
q̄ ꝑtineant ad generacionē p̄mo ce
caret q̄ non ꝯpetit creature. Verū ē
mā ē plena rōnibꝰ ſeīalibꝰ ut mu
lieres grauide ſūt plene fetibꝰ ut
dr̄ anſelmꝰ et beatꝰ augꝰ et angeli
pnt̄ ſcire ꝓporciones agencū et pa
ſſiuorē adinuicem et pnt̄ ſic appli
care actiua paſſiuis q2 mā corpora
lis obedit eis q̄ᵐ ad motū ad loca
lem. et actiuū applicatū paſſō diſpo

UVA.BHSC

ſito natio agit id ex tali applicati
one ſcz actio et paſſio ex qbus natē
forme applicant ¶ Nec valet mo
tiua qr ſic celu induceret formaz
in no generato a ſemine q cometa
tor vr negare ut ſup. ubi dt q tnſ
mutans matiam natio induat for
ma in ea alr ecent duo in actu
ſcdm et ſua forma ut ipſe dt q e in
quenens. michiloing generaret per
quedā ſtatum ůtute influencie ſue
ſic planete et corpora celeſtia cothi
die cauſant diuerſos effectus in
iſtis nec p ůtutes diuinas intellect
intelligencias ſ ůtutes celoze et
ſi inducūt formas hc ect p accns
¶ Ad argutuz no valet qd dt q q̄q̄ e
pfectionis et c. pt concedi de hijs q
dicunt pfectionem ſimplr de alijs
q non dicunt pfectione ūi ſui generis
no. oz ¶ Sic gz dicamus q angelus
malus potuit cauſare pfectione igs
applicando actiua paſſiuis ſic ex
forti colliſione corporu et ſilr pt
ex ſua forti ungione multaru exal
tacionu et earu agregacione pt ge
nerare ventu vehementē et multa
talia ſic facere ad q ſua ůtus na
turalis no ſe extendit. ¶ beatus grego.
.2o. more. ca. xi. exponens illud
Ignis deſcendit et c. ac ſi diceret
dt celitus dr ignis et c. ac ſi dict
illius ad animadverſione ſuſtines q bo
ſtibus placere noluiſti eius. ſ. dei inī
tolleras cui cothidie inſuenens in
ſacrificiis ¶ Qui ei deu cui ſuuerat e
adverſa intuliſſe indicat leſu co
memorat in quo excedit ſtimus
ante acta obſequia ad mente reddu
ceret et fruſtra ſe ſuiſſe extimaret
extimans in actoris iniuria ſup
biret ¶ Et effugi ego et c. hoc p
demone factu ut vnus ſalvaretur
ad annunciandu ut magis commoueret
ipſum iob ad blaſphemandu ¶ Ad
huc illo loquente et c. Tercia perturba
cio et e q caldei q erant feroces
et potentes et ad oſtendendu poten
tia ſua fecerunt tres turmas ut
.ſ. no ect ſpes reſiſtendi contra eorz
multitudinem. ¶ Et invaſerunt ca
melos et tulerunt eos et pueros
percuſſerunt gladio et effugi et c.
exponatur ut d. moralis gregor.

exponit de xpo et eu accuſantibus
et pos dicat q eciā p camelos iudei
intelliguntur q ad modu camelli ru
minantes ſ tm ungulam no finde
dentes in iudea litter biam hiſtoria
audiebant ſ veritatem eius dyſcerne
ſpualr neſciebant quos tbus turmis
caldei rapiunt. d. pharyſei herodi
ani et ſaducei ab omi ſpūs rectitu
dine mala pſuaſione pvertunt.
ſilijs pueros gladio feriunt qz et ſi
q in ppło uta iam ſone ſaciunt po
terant ei ipſis no iungis ůtutes. ſ
auctoritatis pratis auctor ſtabiliebat
¶ Adhuc ille loquitur et c. hec eſt
qrta tribulacio et maior qm ad bona
exteriora. vn bts grego. Intuendum
e notatr q callide criauit hoſtis antiqus
no tm iactura ſi uiri puciaz irrupe
q ipſo ordine meriore qui ſtudens p
pua et poſt nūciare maiora in extre
mo filioru mortem intulit ne vilia
pi rei familiaris dāpna duceret ſi
illa iam orbatus audiret. vn dixit
filijs et filiabus tuis veſcentibus et
bibentibus in domo fris ſui pmogeniti
ut. ſ. eoru mors triſtior fieret quo
iob dubitare pt eos in ſtatu aliquo
pctī fuiſſe puentos et no poſſe acci
q no permiſiſſent ſubiugere. repente. i.
ſubito adverbium qualitatis unde ouidius
methos. li. ius. terra repente pingues
qz ardere videntur lampades. ventus ve
hemens. i. fortiter vehemens et dr fu
rioſus vel demens et tunc a ve et hoc
hes et mens mentis qi bne. ve. in
mente vel componitur a ve q e ſine et
mens mentis qi ſine mente et inde
dr vehemencia. i. demencia. venit
de regione deſerti. q. d. iſtud pvenit qz
ex iudicio dei qz tantus ventus no poſſ
naturalr ec ſine ůtute nē no conſuevit
ſalte ſurge et concuſſit angulos domus
et corruens oppreſſit liberos tuos ¶ No
q liber multas ſignificaciones h. vnde
graciſmus liber. i. ludus vel vn ſine
cortice natus. ac liber e cortex vl rapto
ab arbore cortex. prima breu faciunt
genitiui breviat. ii. ps prior e cortex
alter liber altera tercia ſiber ¶ Et mor
tui ſunt omes. ſ. ut dolor aggravaretur

UVA.BHSC

ne spes poſteritatis in aliquo superſtite
remaneret et hoc magis erat doloro
libris ſum quod interemptis famulis omnibus ad
te famulus euadere potuit. unde ſubiun
git. et euaſi ego et cetera. exponatur ut dicitur
circa iſtam particulam ultimam per modum con
iunctionis. est nondum quod deſertum in ſcrip
tura multis modis accipitur ſecundum quod mul
tas conditiones habet. nam deſertum est.
Siccum et ſecundum hoc accipitur pro contem
platione et abſtinentia.
altum et ſecundum hoc accipitur pro bono operatione et officio.
Inuium et ſecundum hoc accipitur pro deceptione et ignorantia.
herboſum et ſecundum hoc accipitur pro delectatione et gloria.
Solitarium et ſecundum hoc accipitur pro religione et ſanctimonia.
calidum et ſecundum hoc accipitur pro dilectione et iniuria.
aſperum et ſecundum hoc accipitur pro tollacione et penitentia.
Est enim primo deſertum ſiccum Iere. 2°. dicit
facta ſunt arua deſerti et ſecundum hoc et cetera.
ita dicitur cant. 3°. que est iſta que aſcendit per
deſertum ſicut uirgula fumi ex aroma
tibus et dicat aſcendit per contemplacionem
ſicut uirgula fumi propter abſtinentiam.
Est enim 2°. altum. ſecundum Ezechiel 23°. dicitur morabuntur
in deſerto et montibus. ſunt in locis tutiſſimis
et ſecundum hoc accipitur pro bona operatione et
cetera. que ponit hominem in tuto. ſic id dicitur
Iohel. 2°. germinauerunt ſpecioſa deſerti
propter operationem bonam. Est 3°. inuium
ſapientie 5°. Iter fecerunt per deſerta que
non inhabitantur et ſecundum hoc comparatur de
ceptioni et ignorantie quia homo dum
ignorat ſe et peccat neſcit quo uadit
quia omnis malus ignorans 3°. ethicorum. Et
id dicitur Iudicum 21°. offendiſti me in deſerto
Est 4°. herboſum et delectabile unde
in euangelio dicitur quod dominus ſaciauit quatuor mi
lia hominum in deſerto et quod erat fenum
multum in loco. Matthei 14°. et in psalmo pin
gueſcent ſpecioſa deſerti. id accipitur pro
dilectione et cetera. cant. ultimo. que est iſta que
aſcendit de deſerto delicijs affluens. Est
5°. ſolitarium. Iob. 24°. alij quaſi onagri
in deſerto qui ſunt ſolitarij et ſic acci
pitur pro religione et cetera. id dicitur Iere. 12°.
poſuerunt portionem meam deſiderabilem in
deſertum ſolitudinis. et Io. baptiſta agebatur
in deſerto a ſpiritu ſancto. Luce 4°. Est
6°. calidum unde et terra que est ſub zo
na torrida propter calorem ecclesiastici 43°. ex
uret deſertum et ſecundum hoc comparatur dilec
tioni et caritati. unde primo Machabeorum 2°.
dicitur quod multi ſunt ſ. et deum amantes
ibunt in deſertum querentes iudicium
et iuſticiam. Est enim 7°. aſperum Iob
30°. in deſertis habitabunt torrentium
propter aſperitatem et ſecundum hoc accipitur
pro penitentia quia ubi aſpera et deſerta
ſunt uere penitentibus est leuis. 6°. ſequitur.
Iuxta penitentiam agunt uix ordinem ſuum
et deſerta in ubertatem uerſa adue
ne comedent. ubi uerificatur dictum Iere
31°. Inuenit populus gratiam in deſerto. unde
ſupra 4°. ponam deſertum eius quaſi delicias
Ubi. Gloſa 2°. more. cap. 12°. ſic. illo
uerbo. filij et filie tue comedenti
bus et bibentibus in domo fratris ſui primo
geniti et cetera. dicitur ſed neque hoc neglecte
pretermittendum puta quod filij in maio
ris fratris domo conuiuabantur cum per
emit dictum namque est ſubiectis quod con
uiuia perpetui uix ſine culpa poterit ue
Iob. loquimur ſciendum nobis est quia
quod a minoribus uoluptuoſe agitur
maiore diſciplina cohibetur. Cum
uero maiores uoluptati deſeruiunt
minimum minoribus laſciuie frena
laxantur. Et enim ſe diſcipline ſub
conſtitutione retineant qui et ipſi
que uix conſtrictionis accipiunt ſe
uoluptatibus relaxant quaſi dicat nulli
dum filij in maioris fratris domo con
uiuantur premit quia tunc contra nos ue
hementius uires accipit quando et ipſos
qui pro cuſtodia diſcipline prelati ſunt
letitie ſui recognoſcit tanto enim li
centius ad feriendum occupat quanto
et hi qui intendere per culpam poterant
uoluptati uacant. Sequitur in die
quadam primi fratris filios obruit quia an
tiquus hoſtis in minore morte ſub
uerſionis additum per negligentiam
maiorum querit. Est enim aduerten
dum ad noſtram eruditionem quod ſub
hoc accidentibus comedentibus et bi
bentibus et cetera. quia aliquando melius est ire
ad domum luctus quam ad domum
conuiuij ut dicitur ecclesiastes 7°. quia Inueni
untur comedentes in quinque.
ſuperbie et uanitatis.
Inuidie et Iniquitatis.
auaritie et tenacitatis.
Iracundie et malignitatis.
accidie et tepoſitatis.
Caſtrimargie et guloſitatis.
luxurie et prauitatis

de primo ſecundo. Primo comedentes. Ieremia 48°. Amos 6°. qui inter pretatur. ſuſtollens

UVA.BHSC

qz primu peccatu e silbia qz ab eo sup
sit initium ois pdicio · tho · iiij · et
istud pmo comedit maiores ving
et sapienciores mundanos · zach · 6º ·
comedit ignis cedros tuos ¶ 2º · Inue
niunt comestores in inuidia et
iniquitate ut detractores q comedit
fugem mendicoz osee · x · isti come
dunt pcca ppli osee · eº · qz malum
aliorum e eis in escam vn et poe
te fingunt inuidiam comedisse ser
pentes et ouidius in metha · et anti
dianus de anturisino libro ultio
¶ 3º · Inueniunt comestores auarice
et c · ad lrãz isti comedut et no sa
turant sic dr · exo · 26 · comedetis
et no saturabimi ipi thesaurizatos
sanguine paupu comedut carnes
et bibunt sanguinem ut dr · exo · 39 ·
ita · d · ille auarus · m · xij · comede
bibe epulare · loquis aie et dictu e
ei stulte homo z c · eº · Inueniutur
comedentes in iracundia et c · isti
sut s q comedunt in ira pmo ira
e eis cibum · qz uolut comedere et
bibere in iracundia sua et p modico
etiam mouent et qt amicos de qbs
dr · iere · xix · vnusqsqz carnes amici
sui comedet in obsidione et angustia
¶ 4º · sut comedentes in accidia z c · 3º ·
re · 19º · comedit et bibi et rursus
obdormiuit et istis bene dr · d · vij
xi · cu comederis et saturatus fueris
caue ne obliuiscaris z c · ¶ 6 · sut co
medentes in castrimargia z c · isti sut
bestiales uitam pecudu eligentes vn
pmo ethicorz · multi qdem et grauissi
mi eligunt uoluptate et uita volup
tuosam similes filoxeno de qº dr dicat
aristl · 3º · ethic · q ipse uolebat hre col
lum gruis predelectatus gustu in
quore pº · logitur · ecc · 2º · nonne me
lius e comedere et bibe et ondere
aie sue bona et c · ecc · xº · ve terre
cuius pncipes mane comedut ¶ de · 1º ·
Inueniut comedentes in luxuria et
c · isti sut q comedunt de mensa iezabel
q interpretat fluens sanguinem cohita
tur siue sterqlinu · 3º · re · 18º · isti come
no · dent et saturabunt et fornicati sut
et dnm dereliqrunt in no custodi
endo osee · iiijº · cu intendit nechi pi ·
in fines ut stratis dnas mundi et

inmundi qd comederio et respuere debe
tis ¶ est aduertendu q inuenio in scrip
tura comede · qruu ei · s · comedere
In amicicia z hulitate ·
habundancia z largitate ·
concordia et bonitate ·
paca et benignitate ·
penia et austeritate ·
Iusticia et sobrietate ·
gra z felicitate ·
de pmo sciedu
q isti comedut
amicabili cu
silencio et e
conuiuiu ordi
natu sicut q
signum amo
ris e comedere · vn gn · 31º · fres sede
runt ut comederent panem ¶ de · 2º · isti
comedut dulciter et e conuiuiu pacifi
cu de qº cant · 5º · comedite amici bi
bite et inebriamini krmi ¶ de · 3º · e
sciendu q istud e conuiuium plenuz
et comedut affluenter et isti sut q
superflua dant pauperibz de q · tho · eº · pa
nem tuu cu esurientibz et egentibz
comede et de uestimentis tuis nudos
tege ¶ de · 8º · sciendu e q conuiuiu e
gratu qz sufficiat et ideo comedut suffi
cienter luc · 22º · vos estis q pmansiste
mecu in temptationibz meis et ego dis
pono uobis sic ut edatis et bibatis
sr mensam mea in regno meo ¶ de · qº
e sciendu q isti comedunt pace & con
uiuium e sanum qz penia si pane et
deaceo uiuat et aq salutari potentur
ad sanitate sit id et c · dr · 3º · re · 19º · q
helias inuenit ad caput suu subcine
ricium panem et vas aque et dictu
e ei surge comede grandis restat t via
q surgens comedit et bibi et ambula
uit in fortitudine cibi illius usqz ad mo
tem dei ¶ de · 6º · sciendu q aliq come
dut graciose et prudenter et q e con
uiuium regulatum et sut illi q specu
lacione uiuunt de qbs dr · pruer · 9º · sa
piencia clamitat in plateis · se · misit
ancillas suas ad arcem venite comedi
te panem meu et bibite vinu q mi
scui uobis · et q multi imprudent sa
pienciam ingurgitant qz inflant ex
ea dr · pru · 25º · mel inuenisti comede
qz sufficiat t ¶ de f · 1º · sut illi q spua
et sce comedut carnem xpi · et bibunt
sanguinez de qº dr · Jo · 6º · q manducat
carne mea et bibit sanguine meum
in me manet z ego in eo hic p gràz
z c · ¶ tunc surrexit iob z c · ista e · q
ps pncipalis scriptus diuisa in q ut dice
bat · ondi opus iob paciencia pmo oste

UVA.BHSC

ditur q tanta tristicia uirili aio por taut et. 2º q ec m hoc dim laudauit et. 3º glificauit. i. dns dedit. 3ª sit nomen. Circa p'ma ptem e aduerten dum q stoici de quoz secta socrates ph' s fuit dixerut q bona exteriora no erant bona hoi' nc debebunt dici bona et io p illoz amissione nemo debebat pturbari sapiens sic nec socra tes pturbatus fuit qn ex sarculu p' cuius pierat in mare. Peripatetici uo de quoz collegio fuit socrates ar't. di xerunt bona exteriora quam hoi' b' et nai' ad felicitate humana adipis cendam sic ipe tractat p'mo et x. ethi plane no' qm ut p'ncipalia s qi ins trumentalr ordinata ad p'ncipalem bonu hominis et pter hoc sapiete tristari in amissione tpalium orte debunt s moderate ita q p tristicia no' absorbeetur a rectitudine ronis Et ista sna e catho' ron qsona et uerior p aug'. li. de ciui. dei. libro. 9. Hac q' snaz secus e iob qi tristicia demonstrauit s sic moderatam ut ra cione regulatetur et subiecta eet ei et h' e q dr. tuc surrexit et nonter dicat. tuc qi p amissione tpalium bonorum no' surrexit s qi bestialis in mis fuiss et insensibilis cordis si de amissione tantis plis sue no' doluiss Stoico tuc s uirtuosi hnt dolorem no' hnt imoderatu. M' spem resurrecti onis ut dr apo'. i. thes. 2. nolumus uos ignorare de dormientib ut no' qtristemini sic et ceti q spem non hnt et istud bene in bto iob appatu it qi int tristiciam magna ro recta stetit. vn dr. surrexit qi in aly io subcumbit pre tristicia solz totu corpu psterni et io ro uigebat ipe se qtra dolorem augebat. Vn grego'. 2º more. ca'. 13º tractans istud tuc surrexit d. no' ei e pondus uere uirtutis insensibi litas cordis. qr ualde in sana p stu porem membra sut q inasa dolorem nequaq sentiunt. rursum uirtutis aus todiam deserit qui dolore uulnerum ultra q nai e senciuntit. qi q p fla gella corrigere malefacta debuerat agit ut nesciat p flagellu aestat. qt uero insensibilitate pauissoze p sphia dr. pcussisti eos nc doluerunt acciperi

eos et renuerut accipere discipli na qtra pusillanimitate pauissore p sphia dr in miserys no subsisted sedet. bti iacobi q uere phie rlam tenuit qtra vtruq inria se ostatus arte suauit. 5. 4. nc dolore senaes flagella surgent. nc rursu ultra mo du dolorem senaens qtra iudicium flagellantis insanret. Ad maz oru dictione sciendu q inuenimus insan re p'mo mali. s.

ad vanitate sectandu. | voluptate oplendu. | iniquitate agendum. — de p'mo ps. ua nu e uobis an te lucem surge

De. 2º exo. 22º. sedit pplis manduca re et bibere et surrexerunt ludere De. 3º ita dixerunt illi. iere. 6º. sur gite ascendamus de nocte et dissipemus domos eoru qtra primu per.

maliciam. | superbiam. | negligam. — de p'mo sic illa athalia 4º re. xj. q surrexit et occidit ome semen

regium. De. 2º ps. 61. surgite asten dite in cedar et uastate filios filios orientis. De. 3º ps. q insurgunt in me qfundunt. De. 3º isti deberent surgere a pmo eum detestando pter eoru utilitatem.

utilitatem. | paupertate. | calamitatem. | tempestatem. | prauitatem. | nntate. | opportunitate. — de p'mo Josue. 8º. sur ge cu uiris primus in urbe. De. 3º dicebat ille luc. ij. surge et ito ad puteum 2 c. De 3º ps. surgite postq sederitis 2 c. De. 6º. di

michee. 2º. surgite ite no' habetis hic requiem. De. q. oph. 4º. surge q dor mis exurge amortuis 2 c. de. 6. 3º. re. 19º. surge grandis restat t uia De. 1º. pp opportunitate eundi. s. qr e tpi hora e iam nos de sopno surgere. io dixit xpc luc. 1º. adoles cens t dico surge. surgit ecia boni per.

stam deuotione. | alta qteplacione. | vera qfessionem. | recta intencione. | cordis qfirmacione. — de p'mo dr. au sta cant. 3º. sur ga et ibo circu ibo ciuitate 2 c.

lius cordis qfirmacione. De p. 2º. sic hic et c. ca. 66. De. 3º. si coaitus fue ris medendo surge ex medio et uomo et refrigerabit te. et mich. 1º. ne loteris. se' si credendo qsurga. De 6º cant. 8º. surge dilecta mi assimi

UVA.BHSC

lare capre hynnuloq; ceruoru ſup
montes ¶ de · q⁰ · mt · 11⁰ · ſurgite no
lite timere · ita ad lram ſurrexit
iob p cordis afirmacionem · vn dr
tunc ſurrexit iob et michilominus
cu cordis confirmacione oſtendit me
tis juſticiam q⁹ ad duo · ſ · q⁹ ad
ea q ſunt extra natura corporis
et io ſcindit veſtimenta ſua modo
erat antiquus q in ſignu triſticie ho
mines veſtimenta ſua ſcindebant
ſz modo no · p⁰mo ſcindite corda vra
et no veſtimenta vra joel · 2⁰ · vel for
te depoſuit veſtimenta jocunditatis
¶ Et q⁹ ad ea q ex natura corporis
ſut capilli vn dr · tonſo capite que
ad decorem capiti corporis ſut coma
nutentibz dnm adorauit · et notate
q iſta duo dualibz tribulacionibz vn
correſpondent ſciſſio veſtimentorum
correſpondet amiſſioni tempaliu · et
raſio capitis q e de natura hois cor
reſpondet amiſſioni filiorum · et erat
tn mens eis n erecta qz deo humili
ſe ſubdidit qz vnuſqz tanto in ma
iori nobilitatis altitudine conſiſtat qn
to magis ſuo pſtituo ſubſtat ſic putz
de aere du ſubicit lua et de ma cu
ſubicit forme et qz igr iob mens ere
cta erat bene et recte ſubiungit cu
dr · et corruens · i · ſe inclinans dnm
adorauit · vn beatus greg⁹ · v e d · qd
duo ſut precepta caritatis dei videlz ti
mor et amor pxi · ut dilectione p
ximi exhiberet impendit filijs luctu
ne dilectionem dei deſereret exple
uit int gemitus adoracione ſubdit ·
ſolent no nulli in pſperis deu dilige
in aduerſis at flagellante minus ama
re · bus at iob · p h q extius adhi
buit oſtendit qz flagella patris agnouit
ne at ſeſe ferienti extraneu faceret
ad h corruit ut adoraret ¶ Verū e q
beatus greg⁹ poſtea · 39⁰ · exponens alle
gorice illud ſcindit veſtimenta ſua
d · veſtimenta ſcindimus cu diſterne
do mra opera retractamus ſi ea apud
deu opa mra nos qi veſtimenta non
tegerent nequa voce angelica dice
ret · btus q cuſtodit veſtimenta ſua ne
nudus ambulet · apoc · 16⁰ · ad cuius eui
denciam e ſciendu q quatuor pma
veſtimentorum in ſcriptura inueniunt

abiciendu viril et ſut culpe ·
portandu fortiter z ſut pene ·
cuſtodiendu ſolicite z ſut grē ·
appetendu fidel et ſut glie ·

de p⁰ · qz
veſtimēta
fetida ·
ſordida ·
morbida ·
putrida ·

¶ de p⁰mo leuit · xj · iſta eſt
lepre veſtimēti ſauler z c ·
¶ de · 2⁰ · iob · 9⁰ · ſordibz intinges me et
abhominabutur me veſtimenta mea ·
cant · 2⁰ · expoliaui me z c · leuit · 6⁰ · q
portauerit huius cadauera lauabit veſ
timenta ſua et mundus erit zach · 3⁰ · au
ferte veſtimenta ſordida ¶ de · 3⁰ · ps in
duit maledictione ſic veſtimentu · de
4⁰ · in figura dr · yſ · 9⁰ · veſtimentu mi
xtu ſangne erit in combuſtione z c ·
de · 4⁰ · yſ · ultio · ſi te ſternet tinea et
veſtimentu tuu erit vermes · ſic dr
q mollibz veſtiunt in domibz regu ſut
et c · 13⁰ · a veſtimentis pcedit tinea ·
Et veſtimenta iſta culpe ſunt in tripli
ci genere quia

ſut culpe et vanitatis ·
luxurie z carnalitatis ·
cupidie et cupiditatis

veſtimenta
pene ſut por
tanda et ſut

in triplici differencia · ſ ·

inē mortalitatis ·
inē humilitatis ·
inē fragilitatis ·

de p⁰mo gn · 30 · fecit
dns ade tunicas de
pellibz aialium mor

tuorum · ſ · ¶ de · 2⁰ · ps · poſui veſtimenta
cilicium ¶ de · 3⁰ · omē ſic veſtimentu veſte
raſcent · job · 3⁰ · qi veſtimentu q comedit
a tinea · veſtimenta grē ſunt cuſtodien
da quia

candida p mudicia caſtitatē ·
calida p caritatem ·
viridia p bonitatē ·
placida p honeſtatē ·
odorifera p ſtitutē ·

de p⁰mo ecc ·
9⁰ · omi tpe
ſint veſtime
ta tua candi
da · / de · 2⁰ · job

31⁰ · nonne veſtimenta tua calida ſut cu
pflata fuerit terra auſtro ¶ de · 3⁰ · job · 29⁰ ·
juſticia indutus ſu et veſtiui me ſic veſ
timentu in diademate meo ¶ de · 4⁰ · in
ſignum h⁹ heſter e induta veſtimēte
regijs et ſedit in atrio domus regie ·
heſter · 3⁰ ¶ de · 4⁰ · gn · 27⁰ · odor veſtimēto cant
ru tuorum ſic odor turis · et gn · 27⁰ · cu
ſenſiſſet · veſtimēta glie ſunt appete
da quia ·

fructuoſa ·
ſpecioſa ·
precioſa ·
glorioſa ·

de p⁰mo yſ · 52 · jnduere veſti
mentis glie tue · ihrlm ciuitas
de · 2⁰ · ps · aſtitit regina · i ·
aia ſca a dextris in veſtitu

deaurato · ps · mira z c · ¶ de · 3⁰ · iſta

UVA.BHSC

ſunt ueſtimenta optima et preciosa que

relicta domi habebat q̄ dedit iacob

filio ſuo gen̄. 27°. ¶ de . 6°. q2 clara . ꝑo.

amictus lumine ſic ueſtimento . ſ. luce

glorie ¶ de ueſtibus gre loquebat² greg°.

cū dicat . beatus q̄ cuſtodit ueſtimenta

ſua et c̄. ¶ Seqtur alia particula q2 iob

in iſtis bene demonſtrauit q̄ et ſi ad

neceſſitate ptinet² nō tn̄ ſe triſticie de

bere ſummittere et hoc oſtendit ex duo

bus . pmo ex odicione nature . 2°. ex di

uina ptate in opacione . 2. dns dedit ꝛc̄

ex odicione nature ondit triſticia ſup

portandā moderate . d . nudus egreſſus

et c̄ . nuditas . 1 . Inuenit² . ſ . nuditas .

Innocencie . | de p° . dr̄ . gn̄ . 2° . erat vterq3

miſerie . | nudꝰ et nō erubeſcebat ¶ de

malicie . | 2 . dr̄ . hic ad licam et ec̄ .

q̄ . ſic egreſſus ē homo nudꝰ et c̄ ¶ de

3 . gn̄ . 3° . audiui dn̄e uocem tuā et abſ

condi me eo q̄ nudus eēm ¶ nuditas

Innocencie triplex . ſ . ſm̄ q̄ ſc̄i nudant

ſe ſalicet .

mundum contempnendo . | de pmo q̄ ſig̃

carnē ſubiciendo . | in nuditate in

deo obediendo . | choc ꝑphe . 2°.

dauid ſpoliatus et nudꝰ . de . 2°. q̄ ſig²

in nuditate dauid de 4°. dr̄ . 2°. Re . qd̄

nudus ludebat et ſaltabat coram archa

dn̄i ¶ de . 3°. q̄ ſignificat² in nuditate . yſ .

xx°. ubi dicitu ē uade et ſolue ſaccum

et c̄ . ſeqtur et ſtetit ſic fecit ſic et

ibit diſcalciatꝰ et nudꝰ per ſpacium

trium annoꝝ ¶ nuditas miſerie ē tri

plex quia eſt .

neceſſaria . | de pma ſic allegatur ec̄

contingens . | 4°. ſup̄ . et iob . 14°. cū vi

uoluntaria . | mortuus fuerit homo ꝛ

nudatus q2 ē naturā hoi atq3 conſūptus

et c̄ ¶ de . 2 . nuditate q̄ ē contingens

dr̄ . q̄ fit ex forma de q̄ dr̄ . iob . 24°. nu

dis et incedentibꝰ abſq3 ueſtitu tulle

rūt ſpicas . de . 3 . 1 . core . 4° . eſurimꝰ

et ſitimꝰ et nudi ſumꝰ ꝑꝑ xp̄ . ſ . vo

luntarie . et iſta nuditas ē facienda

ꝑꝑ dn̄i iuſſionē . | de pmo . yſ . 58°.

ꝑꝑ dn̄i acceptacionē . | frange eſurienti

ꝑꝑ dn̄i retribucionē . | ꝛc̄ . Seqt² cum

uideris nudū operi eū ꝛ c̄ ¶ de . 2°. q̄ fit

membris eius fit d̄ mat̄ . 25°. nu

dus eram et cooperuiſtis me ꝛ c̄ ¶ de . 3°.

eze! 18°. vir ſi fuerit iuſtus ꝛ c̄ . ſeqt²

et nudū operuerit ueſtimento vita

uiuet et c̄ ¶ nuditas malicie ē triplex .

quia ſic nudat a grā que .

congregabat ab aduerſitate . | q̄ grā cōte

tegebat in honeſtate . | gat ab aduerſi

ornabat in dignitate . | tate dr̄ . iere .

2° . ꝓhibe pedem a nuditate et guttur

tuū a ſiti ¶ de . 2°. apoc̄ . 3°. ſuadeo

t̄ et c̄ . ſeqtur induere ueſtimentē

albis ne appareat confuſio nuditatis

tue ¶ de . 3°. 2°. core . 5°. ingemiſcim°

habitacionē nr̄am q̄ de celo ſt̄ indui

cupientes ſi tn̄ ueſtiti grā . ſ . non

nudi inueniamur q2 q̄ ſine grā ē

nō hꝫ ueſtem nupcial̄ ſꝫ tradit² tor

toribꝰ ut . dr̄ . mt̄ . Ita iſta mi

ſeria nuditas hominem .

exponit omnibꝰ miſerijs . | de pmo de

diſponit oībꝰ obprobrijs . | ut . 28° . per

apponit oībꝰ iniurijs . | cutiat dicat²

fames inimico q̄ mittā t̄ ſeqtur in

nuditate et omī penuria ¶ de . 2°.

eze . 16°. ecce congregabo t̄ amatores t̄

cū qbꝰ mixta es et nudabo ignomi

niam tuā eis . ¶ de . 3°. apoc̄ . 3°. dicis

q̄ locuplex es . ſeq² . et neſcis q̄ mi

ſer es et paup cecus et nudꝰ . In

ꝓpoſito tn̄ ſeqtur nuditas ꝓ nuditate

miſerie cum dr̄ . nudus egreſſus ſū

de utero matris mee . exponit² dupl̄

. ſ . de matre naturali et matre genera

li . ſ . terra ¶ de mr̄e generali exponit²

illud ecc̄ . 40°. occupacio magna crea

ta ē hoībꝰ et iugum graue ſr̄ filios

adam a die exitus a uentre matris

eoꝝ naturalis . ſ . uſq3 in diem ſepul

ture in mr̄e omnium . ſ . terram q̄ ē mr̄

generalis ¶ poteſt etiā exponi de mr̄e

naturali q̄ genuit eum ita q̄ quo

dr̄ nudus reuertar illuc nō ē in

telligendum q̄ hec dictio illuc fa

ciat ſimplicem relacionem nō enī

in uentrem mr̄is naturalis debet reu

ti² iterato ſꝫ reuertit² in ſimilem

ſtatum quantum ad aliquid q̄ habuit in utero

mr̄is ſue . ſ . alienū eē ab humana

conuerſacione et ideo q2 bona tpalia

nō ſūt hoī connaturalia ſꝫ accidentalr̄

eueniunt q2 homo in mūdū ſine

eis euenit et ſine eis recedit ut

habetur ex multis auctoribꝰ ſacre ſcripture

et ꝑ experienciam iō ꝑꝑ tullium a

miſſionem nō dꝫ a rōne abſorberi .

vn̄ . bea greg°. 2° mora . c . 14°. clamat

de iſto aquā alto ſedi interim conſili

ꝓſidet iſte qui ſcīſſis ueſtibus in tra

conſtratus iacet q2 enī nuditate deo

UVA.BHSC

tanta amiserat, p seruanda pma pacia
illud tpus ad memoria reduxit quo
nec dii ista que pdidit habuit. ¶ Et sub
iungit ad augmentu al pacie adhuc
sollicitius inspiciat hic qualis exierit
et dr. nudus 2 c. q. d. nudum me hic
intrante tra ptulit nudum
me hic exeunte tra srecipiet. q
s acepta s relinquenda pdidi.
qd pprium amisi. q. d. nichil. ¶ Se.
ultima pticula in q et deum glisi
cavit. et id ex diuina opacione
ondit q io non dz subcumbere ad
uersitatibz mundanis qz totu sit
ex dni uolutate id dicit. dns dedit
et c. et benedicat hoc qz dns dat
omia nna ta cor. qz aie. dat.

cuisticia mudo intritibz. substanciam esurientibz. affluencia indigentibz. sapiam ignorātibz. leticiam merentibz. tristicia peccantibz. venia penitentibz. gram uere peñtentibz. gliam pseuerantibz.	de pmo qz p ipm uiuimus mouemur et sumus. ruth. e. dedit ei d. ut caperet ¶ de. 2. in ps. qui

dat escham omi carni. et in alio ps
dat escham esurientibz. ¶ de. 3. Ja
cobi. 1. ipse e qui dat omibz afflu
enter et non improperat. ¶ de. e. ut
pz de salone. 3. R. e. luc. 21. da
bo uobis os et sapiam sapientibz
¶ de. q. Job. 36. ipse e qui dat car
mina in nocte. i. in merore. ¶ de. s.
eze. 39. lesbijs dedi te ad deuorandu
pp pcca tua. s. ¶ de. 1. cor. q.
dedit nob dns pignus sps s. i. venia
q pais sapie. xv. veniam dabas per
catis eoz. ¶ de. 8. Jo. 16. petite et
dabit uob et in ps. gram et gliaz
dabit dns. apoc. 2. vincenti dabo stel
lam matutina. dabit e petitiones
cordis tui. ¶ de. q. in ps. gram et gliaz
dabit dns. apoc. 2. vincenti dabo stel
lam matutina. sequitur dns abstullit
qz ex quo ipse dat libere et omia in
manu eius sunt ita ipse pt auferre
qn uult. na ipse e q aufert.

a iustis iniqtatem. ab infirmis debilitate. a cordatis prauitate. a prauis sua nobilitate. a lasciuis iocunditatem.	de pmo in exo. 20. dne deus misericors sequitur qui auferens

ab auaris prate. a confisis securitate. ab obstinatis saciate.	iniqtates et sce lera 2 c. ¶ de. 2. de ut. 2. custodi

precepta se. auferet a te omem langu
rem atq infirmitate. ¶ de. 3. ecc. 23. dne
deus et c. ses. auferet a me concupiaz 2
c. ¶ de. e. Job. 19. In psona eoru dicit
abstulit coronam de capite meo. ¶ de.
q. baruch. 1. 2 in psona dni talibz lo
quens dicit auferam a uobis uoce iocu
ditatis. de. 6. ysa. 3. auferet dns
ornamentu calciamenti 2 c. ¶ de. 1. ys.
q. in psona dni loquens dicit auferam
sepem eius et erit in direpcione. ¶ de
8. in ps. auferes spm eoz et defici
ent et id benedicat. dns abstulit sic
dno placuit ita factu e. et istud pz. s.
ueritate qz omia ei obediunt et subia
cent et ideo adiudit sit nomen dni be
nedictum. in hoc ondit se no mente tur
batum s bone utentem qz siue in bono
siue in malo semp debemus deo grās re
fferre sic dr. aplis. 2. cor. e. tribula
cione patimur s no angustiamur q
ad nomen. s. est tn notandu q multa
nomina deo attribuuntur et sm hoc
plura noia deo ptinencia inueniūtur. s.

nomen. essencie. potencie. sapiencie. iusticie. clemencie.	de pmo habet exo. 2. sic dixerint m q e nome eius qd dicam eis dixit dns ad moysen ego sum q sum et q misit me ad uos et istud e inuabile nomen

qz nobis incoprehensibile. dne dns m. q admirabile e nomen
tuum in uniuersa tra. ¶ de. 2. dr exo.
15. dns qz uir pugnator opnis nome
eius. et ps. qs ascendit sr occasu dns
nomen illi. ¶ de. e. Jere. 23. faciet iudi
cium et iusticiam et hoc e nomen
q uocabunt eum dns iustus m. ¶ de
q. dr. mt. 1. vocabis nomen eius. i.
saluatorem q q signt clemenciam qz
sm ueritatem ut dr. act. e. no e aliud
nomen sub celo datu hoibz in quo nos
oz saluos fieri n in nomine ihu nec
nnum nec.

¶ de. 3. ys. q. s. illa consolacione uocabit nomen eius magni consilii angelus.

sit sperantibz in subsidiu. errantibz in auxilium. fugientibz in presidium. penitentibz in remediu. amantibz in solacium. credentibz in fastigiu.	de pmo in ps. sperent in te q omis q noue runt nome tuu et in alio beatus uir cui

UVA.BHSC

tria sunt bona hominis

Invocantibus in periculis
malignantibus in certaminibus
provenientibus in
stipendium

est nomen domini spes eius ¶ De .2. in ps.
In nomine tuo spernemus insurgentes
in nobis ¶ De .3. prover. 18. turris for
tissima nomen domini ad ipsum currit
iustus ¶ De .4. 1. Joh. 2. scribo vobis
filioli mei quia remittuntur vobis pecca
ta propter nomen eius ¶ De .5. cant. 1. oleum
effusum nomen tuum. ideo adolescentu
le dilexerunt te nimis ¶ De .6. Joh. 1.
dedit filios dei fieri hiis qui credunt in
nomine eius ¶ De .7. Joel. 2. quicumque in
vocaverit nomen domini salvus erit.
¶ De .8. m̄t̄ 16. in nomine meo demonia
eicient et cetera ¶ De .9. in ps. dedisti he
reditatem timentibus nomen tuum ¶ Et
ideo istud summe est diligendum.

diligendum.
Iugiter meditandum.
audacter predicandum.
confidenter explicandum.
et per omnia benedicendum.

de primo in ps.
aspice in me et
miserere mei secundum
iudicium diligen
cium nomen tu
um ¶ De .2. ysa. 26. nomen tuum et me
moriale in desiderio anime ¶ De .3. act. 9.
vas electionis est mihi iste ut portet nomen
meum et cetera ¶ De .4. in ps. expectabo
nomen tuum quia bonum est ¶ De .5. sicut
ipse iob benedixit nomen domini. Unde
bene per omnia dicitur in ps. sit nomen domini
benedictum ex hoc et cetera. In omnibus hiis
et cetera. hoc est finalis conclusio in qua laudatur
iob de paciencia sua quia in omnibus hiis .i. tri
bulacionibus et adversitatibus non pec
cavit iob labiis suis .i. verbis exeunti
bus a labiis suis quia ut dicitur prover. 10.
qui moderatur labia sua prudentissimus
est. neque quid stultum contra deum locutus est
.i. quod inordinatum per versum aut minus be
nedictum et in hoc precipue laudatur
sanctus vir quia non est lapsus verbo ex
ore suo et non est stimulatus tristicia
et ista est summa huius capituli.

Factum est autem et cetera. Incipit .2m. capitulum
et continuatur ad precedentia quia descripta
flagellatione iob quantum ad bona
exteriora vel propria .s. in corpore que di
cuntur maiora bona et dividitur in
duo quia primo ponitur in corpore crucia
cio. 2. cruciati derisio ibi. dixit autem
ei uxor .s. adhuc prima in duas quia
primo ponitur flagellacionis inceptio.
deinde inceptionis execucio. ibi. egre
ssus igitur sathan. Adhuc prima dividi
tur quia primo ponitur flagellacionis occasio

et in peticione a sathan. deinde occa
sionis intrusio ibi. cum vidit sathan
¶ Adhuc prima potest dividi quia primo
ponitur flagellacionis occasio. 2. occa
sionis commissio ibi. ecce in manu
tua ¶ Sed legantur particule sic et quia
totus textus fuit expositus usque
ad illum locum adhuc retinens in
noticia et ideo non repeto cum brevi
tate. et tamen advertendum propter textum
quod sicut dicit aristoteles primo ethicorum tria bona
hominis in isto mundo .s. utile. delectabi
le. honestum. sic quod utile refertur ad bona
exteriora puta divicias bonum delec
tabile ad bona corporis. bonum hones
tum ad bona anime. et sic ordinantur
adinvicem quia bonum utile ordinatur
ad bonum delectabile et delectabile ad
honestum sic bona exteriora ordi
nantur ad bona corporis quia fiunt propter ipsum
corpus ut patet .1. et .7. ethicorum. bona
corporis ordinantur ad bona anime quia cor
pus est propter animam et sic sancti homines
bene utuntur istis mali autem econverso quia aliqui
serviunt deo ut habeant bona temporalia
sicut si essent aliqui qui fingerent aliquod opus
bonum ut possent predicare vel alia opera
facere que sunt bona in genere propter
miserrimam vitam suam alendam ut
possunt sunt ypocrite tristes ita quod id
quod est bonum in se reducunt ad id quod
non est bonum nisi respectu alterius tamquam
ad finem et quia satis est supra declara
tum quod sanctus iob bona opera que
faciebat non faciebat intuitu bo
norum temporalium quia valde pacienter
amissionem bonorum sustinuit ideo
sathan de hoc fuerat confusus quod
ipse contrarium imposuerat. et ideo
tercio modo vult uti nova cautela
imponendo quod saltem hoc facie
bat propter conservacionem proprii corporis
ideo impetrare curavit flagellacio
nem corporis ipsius iob ut per hoc ad
blasphemiam eum provocaret quod
a domino concessum est ut totaliter decla.
confunderetur et paciencia ipsius sancti iob in
exemplum omnium monstraretur et hoc est quod
dicitur in textu ¶ Factum est quadam die
non quod altera dies ut dicitur propter altere
factum sit in primo capitulo. propter diver
sa rerum genera. Innuitur. venisset
et cetera. expone ut supra. Unde post paciam

et

UVA.BHSC

et uirtutem ipi9 iob dnc tanqua
psiciam pponit et ideo dicat ad
huc retines innocenciam et in hoc
ondit dns intencionem sathan ee
frustram et malam et e notandum
q lz inocencia de uirtute fmonis
sit uirtus ad alteru q2 inocens q
nulli nocens sicuti iusticia e ad al
terum. q°. ethicor. et in h' maxie
dz laudari q2 optimus e no q ad se
ipm vtitur uirtute s q ad alterz. Ib
em opus difficile ut dr ibidem tn
q2 sic pessimus e q no solu ad amicos
ymo ad seipm utit malicia ut dr
ibide ita ille e bon9 q no solum ad
alteru s ad se vtit uirtute. et id dr
ecia innocencia ad se lz minus pprie
et q innocens sit ad no solu alteri no
nocens. s et ibi dr in ps. innocens
manibus et mundo corde q no acce
pit in uano aiaz sua. quo ad se. nec
iurauit in dolo pximo suo q° ad alterz
et talis inocencia e puritas mentis
et corporis q e ad se. Aliqn at inno
cens dr inculpabilis ut gn. 39°. in
nocens in lacum missus su et illa
inocencia e multum appetenda q e
mundicia mentis et corporis q meret p
veritate diuini iudicij. misaz placabile.
bonitate diuini auxilij. constancia stabile.
vbertate dni gracij. affluencia laudabile.
caritate dni psidij. amicicia delectabile.
sanitate dni osilij. sanctimonia multiplicata
felicitate dni cons glia ineffabile.
De primo. in ps. Judica me. sm. in
nocen iusticia mea. et sm. innocenciam
mea s° me. De 2° in ps. ego at in
innocencia mea ingressus su et in
dno sperano. non infirmabor. De 3°
in ps. pax uit eos in inocencia cor
dis sui. ni. De 4°. in ps. me at
ppt inocen ciam suscepisti. De q°
in ps. pter ambulabam in innocen
cia cordis mei. i. pfectum in sanitate
dni osilij. De 6° in ps. innocentes
et recti adheserunt m. et in ps. no
puabit bonis eos q ambulant in
innocencia. Et id merito sanctus iob
no recedebat ab inocencia ut ipemet
dr. i. 27°. donec deficiam no recedam ab
inocencia mea ut merito omendaret
a dno cu diceret et adhuc retinens
inocenciam. q. d. ut ait gregori9 sic
uituperio tpalium missi et plus sue

no e motus ab inocencia sua. et id
benediciat. tuat commouisti me aduersu
eum frustra. Et tn intelligere dnm
qd dns no moueret aliq passione ppt
aliqd ad uolendu ad de nouo cu ei9 uo
luntas sit imutabilis et eterna. ps. phos
vii. viij. me° omentator q° 39. dicat
q inpo° e qd primu mouens no moui
cum sit actus purus sine aliq potencia
sit aliqn in alia dispone ab ea q h
Unde no irrasatur umq q2 semp eie
vna actio delectabilis q2 semp vna sim
plici et inuariabili delectacione gaudz
ut dr. 10°. ethic circa fine. s sic sua
uoluntate eterna pduat ad de nouo
in tpore ita ab eterno voluit pduci
illud pro tali tunc et ideo ab eterno
uoluit p tali tpe ab eterno iob flagel
lari et qn dr omoueri hoc e. sm qd
loqmur more humano et. sm effect9
causatos in nobis denominam9 in deo
passiones ee lz no sint ut in sciptura
dr. deus irasci. iurare. dormire. pati re
audire. admirari. letari. pacificari et
hui9. q passiones no cadunt in deo q2
no e deus ut homo ut mutet. nu. 23°.
s sic loqmur osiderando effectus in nob
diuersos ab eo inductos. Ita accipit
grego°. 3°. mor. c. 2°. q2 nos ferire nisi
omoti nescim9 ipa diuina pcussio oma
ti vocat. in ps. non omouebitur in
eternu q habitat in ihrl'm. et ita dr. tu
omouisti me aduersus eum frustra.
Istud frustra pt deo attribui et tuc tanti
valet sicut sine causa sic accipit de
vto. q°. non usurpabis nomen dei tui
frustra. i. sine causa. q2 ad bonum iob no
meruerat puniri. Alr pt frustra at
tribui diabolo et tuc frustra e q pro
inchillo. sic. 2°. phic. dr. qd do fit fru
stra quod non sequitur finis intentus sic
pocio medicine quod no sequitur sanitas
et ita accipitur in ps. nisi dns custo
dierit ciuitatem frustra et c. et leuit.
.26°. frustra serentis seretis sementem
q ab hostibus deuorabit et q2 diabolus no
osequutus e finem quem intendebat
merito frustratus dr. et id frustra co
mouit deum aduersus iob non tn frus
tra q tamq ad pmiu iob q2 p hoc ei9
meritum fuit auctum et ei9 paciencia p
ducta in luce. vn beatus grego°. ubi s.
dicat non frustra iob puenitur q2 nllin

UVA.BHSC

admissum punitur frustra enim percussus
est cui nulla culpa reddit[ur]. et ideo frustra
percussus est cui virtutis meritum cumulatur
¶ Ulterius tamen allegorice exponens. cap.
xij. de redemptore mundo qui pro nobis af
flictus fuit graciose dicit sathan. ita
quod ad huius afflictionem dominum commovisti
qui in paradiso primum hominem ad iusti
cie in obediencie culpa prostravit non enim
adam primus per voluptatem victum in ce mor
tem traxisset adam. 2o sine vicio car
nis mortem voluntariam non venisset
¶ Unde gregorius ei de redemptore mundo dicit. commo
visti me et cetera. et si aperte dicat dominum
iste non sua sed illius culpa movitur tunc me
in eius afflictionem commovisti cum illum
scilicet hominem ante callida persuasione tra
xisti et bene frustra quia frustra afflictus
est qui pena ulcione pressus est et culpe
contagio inquinatur non est. Job. dicitur. ps. quod
non rapui tunc exsolvebam et concludit
frustra gregorius et non frustra afflictus est qui
in se quidem admissa non habuit et tamen
cruore proprio reatus nostri maculam te
xuit. ¶ Sequitur et respondens sathan
ait pellem et cetera. quia iob afflictus fuerat
in amissione temporalium et morte fili
orum et tamen pacienter sustinuit erat. in
tendit sathan dicere quod hoc sustinue
rat pacienter pro sanitate sui corporis
et bona que faciebat erant pro salute
sui corporis et ideo non curabat de amissi
one aliarum rerum. quasi dicat. consuetum est apud
homines quod dant pellem alienam. scilicet id est res
exteriores pro pelle propria. scilicet salvanda quia
glosa exponit quidquid habet pro vita et salu
te corporali tuenda sed iob adhuc habet cor
poralem sanitatem pro qua laborat et ideo
non curat de aliis ideo subiungit et
omnia que habet sive cuncta dabit pro anima. id est pro
vita. vel universa. scilicet exteriora que habet per
modum passionis et accipit hic bre
scilicet quod est per meritum unum et decem ut patet.
Unde gregorius exponens ad litteram dicit antiquus
hostis ex rebus exterioribus colligit
quod bono viro ad mentis cumen infli
git pelle. id est propria pelle dari asserit quia
sepe dum veniente ictum contra faciem cum
nus manum palpebris opponimus ut ab
ictu oculos defendamus et corpi
obicimus ne in corpore teneriori vul
neremur aliquid. quasi dicat. si verbo simpliciter
non creditur quod ita sit mitte manum tuam

et cetera ¶ Et notandum quod manus dei
sive manus domini nostri ihesu christi multipliciter
accipitur in scriptura.

pro dei operatione.		de. 3o Josue et tres sunt magis alveum et cetera. ut fortissima
pro punicione.		
pro adiudicacione sive iudicio dei.		
pro potestate dei.	pro flagellacione	
pro revelacione.		
pro gracie collacione.		
pro glorie fruicione.		

dicat omnes populi esse manum domini ¶ de.
2o. ysa. 40o. suscepit de manu domini
duplicia pro omnibus peccatis suis ¶ de. 3.
2o. reg. 24o. 19o. melius est in madere
in manus domini quam multe enim misericordie eius
quam in manus hominum ¶ de. 4. eccli. 19. in
manus dei potestas hominum. id est in pota
te dei ¶ de. 5o. primo. reg. 5o. facta est
est gravissima manus domini in cunctis
urbibus et sic hic in proposito et
19o. cap. ¶ de. 6o. ut patet ezech. 37o. facta
est manus domini super me et eduxit me
in spiritu domini et in pluribus locis hoc idem
habetur ¶ de. 7o. sic dicitur de Johanne baptista
luc. 1o. quis putas puer iste erit
etenim manus domini erat cum eo ¶ de
8o. ysa. 25o. letabitur in salutari eius
quia manus domini requiescet in monte
sancto isto ¶ Modo accipitur pro flagella
cione ut dictum est. et est sensus mitte
manum tuam. id est flagellacionem adhuc
vel potest accipi pro potestate dei et est sensus
mitte manum et cetera. id est da mihi ampliorem
potestatem et tange. id est tangi a me per
mitte os eius et carnem. id est non tantum
in superficie corporis eum affligi per
mitte quod per carnem designatur sed
interius in corpore quod per os significatur et
tunc videbis. id est videre facies alios
quod in facie benedixerit vel exponitur
ut dicitur ¶ Et notandum quod tunc videre
dicitur deus quando alios videre facit
sicut gen. 22o. nunc cognovi. dicit dominus
id est cognoscere fecit quod timeas dominum
¶ Dixit dominus ad sathan et cetera. Ista est
flagellacionis commissio quia data est fa
cultas sathane ut eius corpora affli
geret. In manu tua est. id est in potestate
tua. quod tradit tibi quantum ad corpus. verumptamen
animam illius serva. quia ut dictum
est demon temptandi non habet potestatem
nisi quantum est ei traditum a deo et ista
numquam est ultra posse viri ita quod
potest ex libertate resistere temptacionibus

UVA.BHSC

ut dicitur .1. cor. 10. fidelis deus qui non
patitur vos temptari ultra illud
quod vos potestis ¶ Unde gregorius ubi supra ex
ponens ad litteram dicit. ecce iterum
permiſſionem verbis annuitur custo
dia protectionis. et electum suum diſpen
ſatio custodiendo deſerit et deſeren
do custodit alia illius perdit alia pro
tegit. si enim totum iob deſereret in
manu tanti adverſarii homo quid
eſſet. i. d. cum nihil uel perderetur
scilicet quod est dictu. animam illius ſerva quo
enim pertracto ille custodit qui custodita
semper irrumpere appetit. sed obſervatione
servat ſathan dicitur non audere irrum
pere ſicut contra patrem poſtulavit
in ordine dicentes. ne nos inducas
in temptationem. neque enim deus in
ducit in temptationem qui semper a
temptatione ſubditos misericorditer
protegit sed tamen in temptationem quis eius
inducere est a tempore a temptatione
uel illecebra non munire ¶ et tunc
nos in temptationis laqueum non
inducit quando temptari ultra .i. quod po
ſſumus non permittit. ¶ Egreſſus igitur
ſathan. quando ſathan dicitur egredi supra
sunt expoſitum ¶ et percuſſit iob. est
advertendum quod percutere in ſcriptura
accipitur in ſignum quadruplex.

- amicitie et caritatis.
- pene et auſteritatis.
- letitie et iocunditatis.
- iracundie et malignitatis

De primo accipitur percutere .1. R. 23°. ubi dicitur quod david et iona
thas percuſſerunt federus coram domino. secundum
ad miciciam .i. in multis locis ſcripture
ſic invenitur ¶ De .2°. modo accipitur .1.
R. 24°. ubi dicitur percuſſit david cor ſuum
.i. ad penitentiam reduxit eo quod abſcidiſſet
oram clamidis ſaul et .2°. R. 24. in
eadem ſignificatione ¶ 3° modo accipitur
scilicet in ſignum letitie eze. 25° pro eo quod
plauſiſti manu et percuſſiſti pede et
gaviſa es et cetera ¶ Sed in .4°. ſignificati
one percutit deus quia in ſignum iracundie
ex clementia ad corrigendum et di
rigendum. iob. 5° increpationem
domini non reprobes quia ipſe vulnerat et
medetur percutit et manus eius ſana
bunt ¶ Percutit homo sed ex iracundia
ad vindicandum et ſuperandum. ys.
58°. ecce ad lites et contentiones ieiu
natis et percutitis pugno. percutit di

abolus ex malicia ad perdendum et deſtru
endum ſic in propoſito quia intendebat ſanctum
iob inducere ad blaſphemiam et ideo ſub
iungitur ulcere peſſimo. ulcus dicitur apoſ
tema et dicitur ab oleo oles quod est fetere.
quia ulcera fetent unde non fuit ſolum
plaga abhominabilis quia ulcere sed fuit vi
lis ¶ A planta pedis et cetera. circa quod hic
factum malicioſe commiſſum duo attenduntur
qualitas et quantitas. qualitas facti quia ex
operationes equales reddere .2°. ethicorum ſic
etiam in virtutibus omnis circumſtantie
attendende ſunt quas enumerat aristoteles
3° ethicorum capitulo 2°. ita etiam in vicioſis fac
tis ¶ etiam in quantitate facti attenditur
malicia facientis. modo quia diabolus quod
poterat faciebat in modo faciendi deno
tatur qualitas quia ulcere peſſimo. et
etiam quantitas quia a planta pedis usque
ad verticem capitis et hoc patet quia pla
ga fuit univerſalis per totum corpus
unde beatus gregorius 3° moralium exponens
ad litteram capitulo 9° dicit. ut oſtendatur quomodo
per aſperitatem flagelli adverſarius contra
ſanctum virum non ſolum per nequitiam quali
tatis. sed etiam per pondus quantitatis exar
ſit ad demonſtrandam qualitatem dicitur
percuſſit ulcere peſſimo. ad inſinuandam
quantitatem ſubiungitur a planta pedis
usque ad verticem capitis. ut nimirum nihil
in mente vacet a culpa in cuius corpo
re nihil vacatur a pena ¶ Gregorius allegorice
3° moralium capitulo 12° illud. a planta pedis
et cetera dicit. nullus in hac vita venit
electorum qui non huius hoſtis adverſa
ſuſtineret venit. membra autem nostri redemp
toris extiterunt eam quae ab ipſo mundi
exordio dum pie vivunt crudelia paſſi
ſunt. ab ipſo itaque mundi exordio cor
pus nostri redemptoris inſania scilicet corpus ex
pugnare conatus est a planta scilicet pedis
usque ad verticem capitis vulnus intulit
quia prius ab hoſtibus inchoans usque ad ipſum
caput eccleſie ſeviendo pervenit ¶ Sequitur
alia particula. qui ſedens. ibi ponitur fla
gellati et gravati diſpoſitio quia gravati do
lorem ſolent alienare. medicamentorum
appoſitio. locorum delectatio. amicorum con
ſolatio. sed per oppoſitum iſti fuit appoſitio quo
~~rum~~ quia ſanies et cetera. locatio obprobrii
vel abiectio ſedens in ſterquilinio et etiam
abiectio improperii quia uxor ſua deriſit
eum .d. adhuc et cetera. unde dicitur quod teſta ſaniem

UVA.BHSC

teſta caro ſterquilinio ſeruanda ſed ſtare ſedere

ıadebat. ſanies dr̄ a ſanguine. ſ. p ſa-
ethi. 2e ca.o qr e ſanguis putridus. teſta
e exungilla coſta et e dura et aſpera
et d.r. beatus gg.o mor. ca. e. q in
hoc oſtendebat ſe totali non curare de
corpore nec de exterioribus ſ tn̄ de
aīa vnde dicat ſic qd e ſanies corpo
ris niſi lutū ſaniem g.o teſta radere
phibetur ac ſi apte diceret. luto ter
gebat lutum. penſabat uir ſanctus. vn̄
ſcriptum fuerat qr geſtabat et frag
mento vaſis fictilis fractū vas fictile
corpus. ſ radebat quo facto patenter
ondr̄ corpus ſui quomo e ſaniē e ſubd.
qd etiam percuſſio ſit deſpiciens curauit
q ille mollitiem ſanie ſue carnem aceſſit
q non ueſte non digito ſ teſta uulne
ribus admouit. vn̄ teſta ſaniem rade
bat ut ſemetipm in fragmento ɔſiderās
etiā de exterſione uulneris ſumeret
curā mentis. et merito naʒ ſic teſta
de natura ſua e.

fragilis. | de pmo in exo. dr̄ ca. 22. q
vilis. | docet fatuū ſapiaʒ q q glu
corruptibil. | tinat teſtā. C de. 2.o in exo.
dr̄ ps. eq.o ve q ɔtradicat factori ſuo
teſta de ſamiis terre. de. 3.o dan. 2.o co
tricta ſut pariter ferrum. teſta. es ita
ad lraʒ caro ina teſte cōpitur. ipz ſui

fragilitatem. | de pmo. Jere. 19.o dictum
vilitatem. | e Jeremie in figura vade
mortalitatē. | ſume languncculam figuli
teſteam a ſenioribus pp̄li et ſectur. con
teres langunculā et dices ſic ɔteram
pp̄lm iſtum. C tre. ſm dr̄ nobilibus ui
ris q debent ee celites no terrei tren.
.e.o filii ſion media et amicti auro pmo
puro quomo reputati ſut in uaſa teſ
tea opus manuū figuli. 4. d. non de
teret. C tre. 3.o dr̄ dan. q pes teſ
tea figuli pedum et digitorum ſigna
bat diuiſionem regni ita corruptibi
litas mē carnis ſigt. q in fine corrū
petur qr oē ɔpoſitum ex ɔtrariis e
corruptibile et oē corruptibile cor
rūpetur. 2.o de generatione. g.o bene
teſta caro corr radebatur. ſ qe dicat
radebat et non limebat qr ad lram in
hoc ſig.o prungo carnis nondʒ limpi
ſ radi vnde ſicut in antiqua lege le
proſi radebantur ad expiandum ſuā
corruptionem leuit. 13.o nazarei ad
obtinendū ſuā ſtificationem nū. 6.o
ancilla ſiue ſerua ad deſignandū ſuā

libertatem. deutro. 21. ita caro q
ſub ſanie peccati aſſueti manet dʒ ra
di qr ut dicat gregorius. 3.o mor. ca.o
13.o. tunc peccati uulnus inſanie uertitur
cū neglecta culpa uſu deterius grauatur
bene dʒ grauari ut a peccati cor
ruptione expietur ut in bonū
ɔfirmetur ut in libertatē filiorum
celeſtium numeretur. C et ideo bene
de ſancto uiro q bene hoc atten
debat dr̄ qd teſta ſaniem carnis
radebat. ſequitur ſedens in ſterquilino
Ibi notatur locatio ſterqlini et ui
ſtatus tiperij ſic ſtatus hominis.

morbidi et deſolati e iacere. | modo
validi et ɔfortati e ſtare. | iſte nō
turbidi et grauati e ſedere | erat de
mente id bene iacebat nec | ſolatus
erat va
lidus nec ſang in corpore pʒ in lra
ideo ſtare no poterat et ideo qr lʒ
corpore grauatus mente tn̄ eleua
tus non ſtabat nec iacebat pmo ſe
debat. quit poſtilla qre ſedebat in
ſterquilino et no alibi et rndet
pmo lrali qr ut pʒ in lra ſic totū
amiſerat q nichil ſui preter fimū
uel fimarium remanſerat et id ibi
ſedebat alr̄ rndet moralr̄ qr hoc erat
ut ſemp ſui humiliationem ſub
facilius dei miām imploraret. beat
gg.o 3.o mor. ca.o e.o ad lram expo
nit q hoc faciebat ex atentione
ipe fragilitatis humane. vnde pul
chre deducat hoc ſic dicens. no nulli
ſecularium cū temporalibus dignita
tibus fulciuntur dū locis altioribus
preſident. dū multorū obſequia e ſub
poteſtate ad nutum uident fragilitatē
ſuā intueri negligunt et uas qd
geſtant fictile qd ſit ueraciter conte
rendum obliuiſcentes oīmodo non
attendunt beatus at iob ut ɔſideratio
ne fragilitatis ſue et ex circumſtanti
bus traheret et ante oculos ſuos vn̄
ſue deſtructionis augeret nō qlʒ in
terra q pene ubiqʒ mundā inueniretur
ſ in ſterquilinio ſediſſet deſcribitur in
ſterquilinio ponebat corpus ut ex
tra ſcripta qualis e ſubiliter vn̄ pſici
ens ponderet animus in ſterqli
nio ponebat corpus ut ex loca fe
tore caperet qr feſtine corpus ad fe

mediti

UVA.BHSC

ſterqlinio

torem redderet ¶ Et poſtea q̄rit q̄
ē q̄ iob dei teſtimonio prefert̄ .i. la
udat̄ et cū plagis uſq3 ad ſterqlin
ium ſternitur q̄d ē q̄ iohanes dei uo
ce laudat̄ et tñ temulenti .i. ebrij
uerbis inſultacōnis pimiū morit̄
Quid ē q̄ dn̄s deus ſic uehementer
in hoc ſeculo deſpiciat iī q̄ pietati
fidelium pȝ qm̄ idcirco ſic eos pre
mit in infimis ut uideant q̄modo
eos remuneret in ſūmis ſubdit hic
ergo vnuſq̄ſq3 colligat q̄d illic ſint
paſſuri quos ſi hic ſic cruciat quos
amat . pȝ g̃ q̄ iob in ſterqlinio ſede
bat ut flagilitate humanā oñderet
vn̄ ſterqlinium ē ꝑ

fetidum . | ita caro mā ē fetida in
ſordidum . | om̄j ſua opacione . ſordi
putridum | da ex naturali cōplexio
limdum . | ne . putrida ex naturali

corrupcione . lunda ex naturali in
dinacione ¶ Unde de eius vilitate q̄i
de ſterqlinio dicit lotharius in de uilita
te condicionis humane . ca° 8° ſic
q̄ vilis humane cōdicionis indigni
tas indignabilitatis humane con
dicio herbis et arbores inueſtiga illo
de ſe producunt flores frondes et
fructus et tu de te lentes pediculos lū
bricos . ille de ſe fundunt oleū vinū
et balſamū tu de te ſputū vrinā
et ſtercus ille de ſe ſpirant ſuauita
tem odoris et tu de te reddis abho
minacionem odoris fetoris . qualis
ē arbor talis ē fructus no pt̄ arbor
mala bonos fructus facere g° bene di
caro q̄i ſterqlinium . et pulchre tra
tans bernardus in meditacionibȝ
ſuis . ca° 3° . dicit ſic . o aīa inſignita
dei ymagine . decorata . ſimilitudine
deſponſata fide . redempta ſanguine .
deputata angelis . capax beatitudinis
heres bonitatis . racionis ꝑticeps . q̄d
tibi cū carne ¶ Vn̄ iſta patens et
ſubdit nichil aliud ē caro cuiuſq̄ ē
t̄ tanta ſocietas . ſꝑma . ſpuma cara
facta . fragili ueſtita decore . ſi erit
q̄ erit cadauer miſerū et putridū
et cibus uermium . nam q̄ñcūq3 ſtat
extollat° ſemꝑ caro ē ſi diligenter
cōſideras q̄d ꝑ os et nares ceteroſq3

corporis meatus egrediatur vilius ſterq
linium numq̄ȝ uidiſti et h° ē bene q̄d
di° iob . xx . xx° . ſi aſcenderit in celū
ſ̄bia eius et caput eius nubes tetigerit
q̄i ſterqlium in fine ꝑdetur ¶ merito
ergo ſcs̄ dei flagilitatē ꝑꝑium cōſiderabat
in ſterqlinio ſedebat et h° ē q̄ di° ſedēs
in ſterqlinio ¶ Sequitur ꝑticula alia .
dixit ei vxor ſua et c̄ . hic ut ſupra
dictū ē qr̄ ꝑinquorū cōſolacione po
nit° adiectio obprobrij et iſta ꝑs fu
it ſuꝑius in principio capli diuiſa ubi
dicebatur q̄ ibi ponebat̄ flagellati
deriſio et h° . di° . ſ . q̄ vxor ꝑmo obi
cit ei irriſionē . 2° infert malā ſug
geſtionem . ibi . benedic deo et c̄ . circa
ꝑmū ē aduertendum q̄ ſic ex lra h̄r
diabolus iob nichil penitus relinqrat
nī vxorem ſuā et hoc ad cautelam qr
ꝗ ut dicit beatus grego° ubi ſ̄ . ca° 5° .
cū enī diabolus cor m̄m ſua ꝑſuaſione
non ſurripit ad hoc inimicū ꝑ ligū
adherencium recipit . et ſubdit . callidus
namq3 aduerſarius cū ſe aciditus bo
nore repelli ſe cōſpicit eos q̄ aſſe ab
eis ualde diliguntur exquirit et per
eorū uerba blandiens loquitur q̄ plus ce
teris amantur ut dū uis amoris cor
ꝑforat facile ꝑſuaſionis eius gladius
ad intima rectitudinis munimina irrū
pit . et qr mulier ualde ab hoīe uicina
ē idcirco ꝑ ipſum diabolus intendebat
trahere ſcm̄ iob ſic traxit ꝑmū hoīem
ad uerba vxoris ſue vn̄ ipm̄ intulit
adhuc tu ꝑmanes in ſimplicitate tua
ſic prius dictū fuit ſimplicitas tribȝ
modis accipit̄ in ſcriptura ſȝ h' accipit̄
ꝑut opponitur ꝑſpicacitati intellectus
q̄ ipſa reputabat eum ſtolidū qr uidebat
eū in tot aduerſitatibȝ ſemꝑ eū benedi
cere dn̄m et tñ multos uidebat malos
ſtare in ꝓſperitate et ideo d° . adhuc tu
ꝑmanes in ſimplicitate tua . i . in ſtol
liditate ¶ benedic deo et morere . h' pon
tur mala eius exhortacio et exponitur
a poſtilla contrario ſenſu . benedic . i . ma
ledic . q . d . tu ꝑ tot aduerſa ſuſtinuiſti
non deberes deo benedicere ſȝ maledicere
ut bene t̄ eueniat et tunc morere . i .
ꝑ mortuo te habe qr ad nl̄ ꝓficit uita
tua . alr̄ pt̄ exponi et melius iudicio
meo tenendo lram̄ . benedic . i . poſtq̄ȝ tu

UVA.BHSC

eciam in aduerſitatibus uis deum benedice
benedic morti q2 nichil reſtat t' n mors
et ideo ſtatim morere q2 ſumus o'l tribu
lium mors· 3º ethi ℭ Beatus grego' ubi
ꝰ pulchre d' bene qꝛ iob inter tot re
rum dampna inter tot paſſionum uulne
ra q1 in quadam uirtutum arce inuictum
uidit· in altum qꝛ mentem ſixerat
et ideo hunc hoſtiles inſidie irrigare no'
ualebant· querit' g' ab aduerſis in arce
muniuiſſima qui gradibus aſcendit' ui
cina e' uiro mulier ſubiuncta· cor igit'
mulieris temuit et q1 ſcalam q' ad cor
hominis aſcendere poterat inuenit occu
pauit g' animum coniugis ſcala mariti
ſ3 nichil nil in hac arce preualuit quia
ſancto uir ſubiectam ꝰ mulierem et no'
propoſitam attendit et no' propoſita docuit
q1 ſerpens ut peruerſa loqueretur inſtiga
uit ℭ Eſt tn' aduertendum circa hoc q'
dicit morere q' triplex mors inuenit'
in ſcriptura et expl' dicuntur homines mori
primo morte cor' et naturali de q' in ps·
qs homo q' uiuet et non uidebit morte'
· q· d· nullus et io' q2 ineuitabilis e' pre
cauenda racione·

Ineuitabilitatis· | de primo q2 omnes mori
propinquitatis | mur· 1º Re· 14º· et heb
neceſſitatis· | ·9º· ſtatutum e' hoibus ſe'

mori ℭ de· 1º ca'· 14· ſi habes teaum bene
fac· ſequitur memor eſto qm mors non
tardabit ℭ de· 3º· q2 n' in uita iſta homo
puidcat ꝰ in futuro nichil boni pſe in
ueniet· vnde ca'· 9º· quecumque pt' manus
tua facere inſtanter operare· q2 n' opus
nec io' nec ſcia erunt apud inferos
quo tu properas· vn' in ps· niſi fueritis
et c'· ℭ 2ª· mors e' gre' de qua col'· 3º· mor
tui enim eſtis et uita ura' abſcondita e'
cum xpo in deo et c'· et iſta e' appeten
da et compatitur morti q2 ſic·

mortua clauduntur ſcelera | ℭ ſcelera m
diminuuntur temporalia | cluſione temporali
tabeſcunt carne plenius· | um abreuiacio
reſurrecturi uerius· | nem· carnis
Jta homines moriuntur mundo· | mortificacionez

ſpe reſurgendi in ſaciacionem ℭ de p'
d'· 10· 6º· conſepulti ſumus cu' illo per
mortem gre' ubi in morte gre'· ſ· ℭ de
·2º col'· 2º ſi mortui enim eſtis cum
xpo ab elis huius qd adhuc tanqua'
uiuentes mundo decernitis q1 diceret
non decet ex quo abrenunciauiſtis ℭ de
·3º· d'· 10· vm'º· Si ſpu facta carnis mor
tificaueritis viuetis ℭ de ·e'º· d'· mj
xxiijº· moriatur ai'a mea morte iuſ
torum et fiant nouiſſima mea ho
rum ſimilia ℭ 3· mors d' culpe de
q' eze· 18º· ai'a q' peccauerit ipſa mo
rietur· et iſta d' mors q2 ſic mors·

eciam a corpore ſeparat· | ℭ Jta mors culpe
honorez de pauperat· | hominem ſepa
in cadauer mutat· | rat a deo· in
totum adnichillat· | ſerabili' depa

uperat corporali' pmanerat ſpual'
in cadauer mutat flebili' adnichil
lat ſpual' ℭ de primo· 1º Re· 16º· ſtati
cu' peccauit ſaul receſſit ſps bonus
ab eo y ſa'· 59º· pcca ura diuiſerunt
inter uos et deum· et iſta e' ama
ra mors· 1º Re· 16º· hecine ſeparat
amara mors et c'· ℭ de· 2º· ſic mors
corporalis omnia bona aufert et na
turalia et accidentalia· Jta mors
culpe Job· xº· dimitte me ut plan
gam et c'· et c' melius e' canis uiuus
leone mortuo ℭ de· 3º apoc'· xxº· In
fernus et mors miſſi ſunt in ſta
gnum ignis· hec e' mors· 2ª· ℭ de
·e'º· q2 ibi perditur cognicio ſui ſic mor
tuus mutatur in forma cadaueris
q2 perdit ſenſus corporales ita mor
tuus ſpualit'· vnde in figura d'· 4º·
Re· 4º· q' giezi baculum ſuum poſuit
ſup' mortuum et no' erat uox neque
ſenſus· ideo in ps· Jllumina oculos
meos neumque obdormiam in morte
et c'· ℭ de· 4º d' q2 homo malus no'
e' homo n' eſt uocatur ex quo fiat opa
beſtialia de quo d'· 1º ethi et ideo
ex qº no' ut' ortibus conuenientibus
homini ut homo quo adhoc in genere
moris ſaltem· et iſtud ponit boecius
·3º· de conſolacione expreſſe et ideo
benedicit ſeneca ep'· 2ª· moriantur
ante te uicia et uoluptates vnde d'
iob· 14º· cum mortuus fuerit homo
atque conſumptus ubi queſo erit· puer·
·xiº· mortuo homine impio nulla erit
ultra ſpes· cum igitur d' benedic et
morere non intelligitur de morte cul
pe q2 ſciebat eum innocentem· ſed
de morte gº poterat intelligere· q· d·
morere· i· mane in ſimplicitate tua
ſ3 ſm' licam melius intelligit' de mor
te naturali ℭ Sequitur· qui ait ad
illum et c'· q2 ille omnia pacientor

UVA.BHSC

stultus — tempore bona mala — sustinere pacienter

sustinuerat q[uod] area eius erat facta
blasphemiam dei tn̄ no[n] potuit sus
tinere. vn̄ ait. si bona de stultis et c.
et ut hoc appareant cum dr. stulta
mulier. q[ui]a in p[ri]mo poli. dr. q[uod] seru[us]
non habz [con]siliarium mulier habz
s[ed] inualidum. puer habz s[ed] imp[er]fe
ctum. et est intelligendum q[uod] ab
dr stultus p[ro]pter.

- dei desperationem.
- sui p[re]sumptionem.
- passionis temptationem.
- malam operationem.
- a sapientibus separationem.
- mundi reputationem.
- facti inconsiderationem.
- monitionis no[n] receptionem.
- inconstantie motionem.
- paupertatis occasionem.

de p[ri]mo de[uteronomi]o. 32°. hec
ne reddis do
mino p[o]p[u]le
stulte et in
sipiens. et
ibidem in grece
stulta. i. in
fideli et c.
de. 2°. puer.
28°. qui co[n]
fidit in corde. s[tultus] e[st]. et. ro. 1°.
dicentes se e[ss]e sapientes stulti facti
sunt. prudentis e[ss]e e[st] bene [con]siliari
ut dr. 6°. ethicorum. de. 3°. iob. 30°.
subsequentibus delicias reputabunt
filii stultorum et c. de. 2°. puer.
10°. stultus operatur scelus et ibi de
testantur stulti eos q[ui] fugiunt mala
impossibile e[st] prudentes e[ss]e non en
tes bonos. 6°. ethicorum. de. 15°. puer. 15°.
labia sapientium disseminabunt scientiam
cor aut[em] stulti dissimile erit q[ui]a bino
rum [con]sonare sapienter opiniones
10°. ethicorum. de. 6°. sicut uiri sancti
dicuntur stulti gal. 3°. sic stulti estis
ut cum sp[irit]u ceperitis nunc [con]sumamini
in. de. 1°. cor. 1°. sapientis. de
8°. puer. 18°. non recipit stultus
non recipit uerba prudentie. n[isi] ea
dixeris que uersantur in corde eius
ille qui dictis non obedit inutilis
vns. rethoricorum. de. 9°. ecclesiastici. 27°. stultus
sic luna mutatur. de. 5°. ps. 9°.
forsitam pauperes sunt et stulti. vn̄
in ecclesiastico diues loquitur et omnes tacu
erunt pauper aut prudenter loquitus
e[st] et dicunt q[ui]s e[st] hic. modo iste uo
cabitur eam stultam p[ro]pter facti inconsideratio
nem q[ui]a non [con]siderabit q[uod] patientia
ipsius e[ss]et ei ad meritum. et ideo sub
iungit. Si bona suscepimus et c.
vnde beatus gregorius ubi s[upra]. certe ubique
hostis frangitur ubique superat[ur] per

acta enim argumenta subdidit qui
et illum suum familiarem solacium et
de muliere amisit. sequitur valde et in eius
uerbis intuendum e[st] contra p[er]suasionem
[con]iugis q[ua]nta [con]siderationis arte se obli
gat dicens. Si bona et c. magna q[ui]ppe
[con]solatio tribulationis si cum aduersa
patimur auctoris nostri dona ad memo
riam reuocemus nec frangit q[uod] ex dolo
re obuiat si menti citius hoc q[uod] ex mu
nere subleuat occurrat. huic namque scri
ptum e[st]. in die bonorum ne immemor sis
malorum et econtrario quisquis enim dona
percipit s[ed] donorum t[em]p[o]re n[on] quasi etiam
flagella p[er]timescat in elatione per le
ticiam occurrit corruit. quisquis aut[em] fla
gellis atteritur s[ed] flagellorum t[em]p[o]re ne
quaquam se ex donis q[uae] enim [con]tingit acce
pisse [con]solatur a statu mentis ordina
desperatione destruitur. Et etiam ad
uertendum de hoc q[uod] dicat. si bona sus
cepimus. q[ui]a quilibet fidelis saltem reci
pit a deo bona in.

- sui formatione.
- sui reformatione.
- sui conseruatione.
- sui preseruatione.
- dei expectatione.
- dei reuocatione.
- sui reconciliatione.
- sui premiatione.

q[ui]a ipse q[uando] ap[er]it
manum suam et
omnia implentur
bonitate ut dr.
in ps. ideo ecclesiastici. 32°.
s[ed] omnia benedictione
domini q[ui] fecit et
inebriauit te om
in bonis suis. Igitur Job q[ui]a hoc con
siderabat concludebat q[ua]re mala no[n] sus
tineamus. et notanter dicat hoc q[ui]a
mala huius uite saltem illata a deo uel
ex uoluntate dei sic infortunia penu
ria et huius si pacienter sustineamus
habent.

- breuioris laboris compendium.
- melioris laboris stipendium.
- verioris laboris amore dendum.
- altioris honoris premium.

Cum tres
dz pati
enter sus
tinere q[uae] e[st].

- breuis et compendiosa.
- utilis et fructuosa.
- amabilis et graciosa.
- nobilis et gloriosa.

propter primum
sustinent pati
enter uiatores
uias difficiles
uel terra indisposita q[ui]a sperant quod
non diu sustinebunt hec. Sic. 3°. ethicorum
dr q[uod] fortis stupefactibilis ut homo
timebit quem mortem q[uae] e[st] finis om
nium terribilium ibidem sequitur sustinebit autem
bonum gratia et bonum assignat circa fi
nem.

UVA.BHSC

capitulo de fortitudine dicens quod non
fuit longe ab hijs que ſunt bone ſpei
id breuiter aplo concludens .2º. ad thi.
.2º. ſuſtinebimus et regnabimus. C ter
.1º ſuſtinent pacienter bellatores ſic
millites in bel guerris et torneamen
tis propter ualoris ſtipendium ſic. 3º. ethi.
que ceteri laudantur que turpe que triſte ſuſti
nent propter magnus. vnde ibidem dicitur quod tur
piſſima ſuſtinere pro modico uel nullo
bono parui eſt ut adulteri multa ſuſti
nent ibidem ſed fortes agunt in quibus
eſt fortitudo id dicitur ecci. 1º. vſque in tempus
ſuſtinebit paciens et poſtea redditio
iocunditatis. C ter .3º. quia deus ſuſtinu
it propter nos autem ad heb. 1.12º. et ideo op
ortet familiari ei que gratiam facit. 9º. ethi.
Iſto modo ſuſtinuit pro amore rachel iacob
ſeptem annos et uidebantur ei dies pauci
pre amoris magnitudine ita debemus pro
amore dei pacienter aduerſa ſuſtine
re quia amicus magna facit retribuere
que eius poti 1. 9º. ethi. id bene dicitur ecci.
.22º. ſi mala michi euenerint per amico ſuſ
tineo C ter quarto ſuſtinent agricolo
res. iaco. 5º. ecce agricola expectat pre
cioſum fructum terre pacienter ferens
donec accipiat temporaneum et ſeroti
num ita fortes ſuſtinent dura propter
laudis honorem et uictorie coronam
ut dicitur .3º. ethi. pugnantibus finis dele
ctabilis cuius gratia et honores ſed circa ac
doloroſum. ideo dicitur. iaco. 5º. pacientes
eſtote. ſequitur. ecce beatificamus eos qui ſuſti
nuerunt. 3º filij pacienter ſuſtinete ut
baruch. 4º. dicitur. et quia ſanctus iob remu
nerationem iſtam expectabat merito di
cebat. que mala non ſuſti. In omnibus
hijs non peccauit iob labijs ſuis. ſup
expoſitum eſt. beatus gregorius tamen dicit hic et
eſt .3. moralium. ca. 8º. duobus modis la
bijs delinquimus cum aut iniuſta dicimus
aut iuſta retinemus nam ſi aliquo ex
tacere culpa non eſſet propheta non dicit
ve mi quia tacui. beatus gregorius. iob in cunctis que
egit labijs ſuis minime peccauit quia
nec contra ferientem ſuperbia dixit nec contra
ſuadentem recta recitauit nec loquens
gratia nec tacens deliquit que et flagella
ti flagellanti primus gracias reddidit et ma
le ſuadenti coniugi doctrine ſapiam monſ
trauit C neque quod ſtultum contra deum locu
tus eſt. ſupra expoſitum eſt aliquid biblie
hec non habent ſed non uis C Igitur audientes

tres amici iob et cetera. hic ut in principio
ca. dicebatur ponitur flagellati ui
ſitacio et primo ponitur uiſ uenie
ndum occaſio. 2º. ueniendi modus. 3º.
ueniencium turbacio C circa ele cer
ciam primum eſt aduertendum quod inter
iſtos et ipſum iob uertitur tota diſ
putacio libri. quia occaſio quare ipſi
uenerunt fuit propter malum quod audie
rant ei accidiſſe C ſed quia pro uerbo ipſius
iob fuerant moti contra eum aliqualiter
quia bene erant concordes cum eo quantum ad
hoc quod res naturales primo et actus
humani diuine prouidencie ſubiace
rent. ſed differebant quia ipſi credebant
quod ſecundum merita et demerita hominum
in iſto mundo puniebantur et bonum
premiabantur et hoc deffendere nite
bantur C iob autem tenebat oppoſitum ut eſt in
principio ca. libri dictum fuit et ideo fu
it inter eos diſputacio hoc quod patebit
infra C Et id cum dicitur. Audientes tres
amici iob. per famam que uolat et licet
ipſe habuerit plures amicos quia uir
tuoſi eſt habere plures amicos quia ſecundum
ſe eſt diligibilis ut habetur ex. 1º. et
.2º. ethicorum tamen iſti erant ſpecialiores
C Et notanter dicuntur amici eius
quia amicus amico fidem cuſtodit
fideliter.

congaudet et applaudit dulciter.
conſilium apperit amicabiliter.
ad placitum facit cordialiter.
ſe et ſua exponit amicabil cordialiter
amicabiliter.
amicus amicum ſemper diligit eter
naliter uel durabiliter.

C de primo patet per arist. 1º. ethi. ca. 6º. ubi
dicit. amantes amicum ſic quod dilectio
bonum amant. bonus enim amicus factus
bonum fit amici cui amicus eſt vtrique
igitur amat et quod eſt ſibi ipſi bonum et
equale retribuit uoluntati et delec
tabili. vnde prouer. 18º. dicitur uir amica
bilis ad ſocietatem magis amicus
erit quam frater C de .2º. 9º. ethicorum. dicitur quod
homines querunt amicum congaudentem
amico. vnde in. 8º. dicitur. quod propter non commo
rare nec propter non gaudere ad inuicem
non dicuntur amici que maxime uidentur
amicabilia. vnde. Io. 3º. amicus ſponſi
eſt qui ſtat et applaudit cum gaudio.
de. 3º. dicitur .8º. ethicorum. cum autem quod amici
eorum recte in conuicacione aut ami

UVA.BHSC

circa thomas exponit et bene in con
tinuacione sentenciarum et ideo dicitur proverb.
25°. causam tuam tracta cum amico tuo
quia qui denudatur archana amici fidem
perdit nec inveniet amicum ad ani
mum suum eccl. 27° ¶ de 2° dicitur 9° ethi
corum quod amicus alter ipse unde in eo
dem dicitur quod amicus non querit se sed ami
ci gratia bona operatur quia qui quiaat
amico dissolvit amiciciam. eccl. 22° et
tunc bonis amici consiliis anima dulcora
bitur prov. 27° ¶ de 3° dicitur 9° ethicorum
virtuoso amico contingit multa agere
et pati eciam si contingat mori. unde
divicias et honores despiciet ut dicitur
in 9°. unde proverb. 12°. qui negligit
dispendium propter amicum iustus est ¶ de 6°
dicitur 8° ethicorum quod bonorum amicicia est
intransmutabilis et in eodem dicitur quod
non est dissimacio usquequo fiant a
mici. multis enim ablatis adhuc ma
net amicicia. ideo dicitur proverb. 17°. omni
tempore diligit qui amicus est. et quia isti ve
nerant ad condolendum. ad consolandum
ad sublevandum. ideo superadiciones pre
dictas bene dicebantur amici. scilicet ille
eliphat themanites. baldach suthites
et sophar naamathites. isti singuli
venerunt de loco suo ¶ condixerant
enim. id est. sicut decreverat ut pariter venien
tes visitarent et consolarentur eum
et in hoc ostendunt se veros amicos
in tribulacionibus non deficientes ¶ et
notanter dicit ut consolarentur eum
quia visitacio aliquando fit ad bonum aliquando
ad malum sic homo dicitur visitare ali-

ad inquirendum de re diligenter.	¶ de primo
ad supplicandum cum eo frequenter.	1° Re. 14°.
ad destruendum evidenter.	dicitur ad david
ad consolandum veraciter.	visi-

ta fratres tuos si recte agant et cum
quibus et cetera ¶ de 2°. sic in ps. unam peti
a domino hanc requiram ut videam vo
luntatem domini et visitem templum eius.
¶ de 3° sic dicitur ps. 90. scio tuam dominacionem
cum ascendere sequitur visita dissipa inte
fice ¶ de 4° math. 25° nudus fui et co
operuistis me infirmus et visitastis
me. et ista visitacio est opus misericordie quod
multum est deo amabilis. iacob. 1°. religio
munda et immaculata apud deum et
patrem est visitare pupillos et cetera. et

ideo bene dicitur eccl. 8°. non te pigeat visi
tare infirmos ex hoc in dileccione fir
maberis quod isti fecerunt quod patet in litera. beatus
gregorius 3° moral. ca. 26. exponens istud
moraliter dicit. quod amici iob qui primo vene
runt ad consolandum eum et postea eum
turbare intenderunt significant vicia que
aliquando virtutibus palliantur. unde dicit sic
amici beati iob quasi per consolacionem quemvis
sed in eius contumelias erumpunt. quia insidi
antes vicia virtutum faciem sumunt. sed ho
stili invectione nos feriunt nam sepe in
moderata iusticia. et sepe dissoluta re
missio misericordia vult videri. sepe incautus
timor humilitas. sepe effrenata superbia
apparere. humilitas libertas appetit ad conso
landum ergo amici venerunt sed ad incre
pacionem verbi dilabuntur quia nimirum
vicia virtutum specie palliata blandi quedam
superficie inchoant sed asperitate nos contrari
etate perturbant ¶ cumque elevassent et cetera.

hic ponitur venientium perturbacio quia
ex ulcere erat mutatus in facie et ex
rerum amissione erat mutatus in ha
bitu. ideo cum elevassent oculos procul id est
a tanta distancia qua homo potest a re
motis cognosci non cognoverunt eum
¶ tamen in scriptura cognoscitur vir
multis modis scilicet.

vocis insonacione.	¶ de primo dicitur istorum
virtutis operacione.	cognovit saul david
verborum locucione.	1 Re. 24°. tangit saul
modi consideracione.	vocem david ¶ de 2°. ita
vultus formacione.	dixit mulier helie 3
aliquorum concomitancie.	Re. 17°. nunc cognovi

quoniam vir dei es tu. scilicet ex suscitacione filii sui
et math. 7°. a fructibus eorum cognoscetis
eos ¶ de 3°. sic dicitur math. 26°. nam et loquela
tua manifestum te facit et proverb. 12°.
dicitur nam et loquela sua cognoscitur vir
id est ex verbis suis status quod habet in corde
¶ de 4°. sic dicitur de fatuo quod non oportet ei po
nere campanam ad collum quia cito cognosci
tur. econverso de sensato idem dicitur eccl. 19°. et
visu cognoscitur vir. 5. scilicet forma corporis
¶ de 6°. sic uxor thobie cognovit fili
um suum per canem thobie. 9°. et quia tres
istorum modorum correspondent cognicioni
visive. scilicet modi consideracio. vultus forma
cio et concomitancio quod eciam habet per visum
hic dicitur ut beatus iob circa ista mutatus fue
rat et ex eo ut patet in litera. nimirum si
non cognoverunt eum quia de sola cogni
cione intuitiva visiva intendit litera

UVA.BHSC

et exclamantes ꝓploracione exclaman
tes pre ſtupore horrore et dolore plora
uerunt nec in merito q2 ſic nos habe
mus materiam plorandi ita illi habunt
ſcilicet.

miſeriam ꝓſentem miſeriā et captiuitatem.
proximorū anguſtiam et calamitatem.
pſentis uite maliciā et iniquitatem.
uenturi ſeculi gloriam et felicitatem.

¶ De primo debemus plorare miſeriam miſe
riam et c̄. in ſignū huius puer naſcendo
plorat. vn̄ ſapie. 7°. primam uocē ſimilem
oībꝫ emiſi plorans. Vnde ſiue maſculꝰ
dicat. a. ſiue femina dicat. e. vtrumqꝫ dole
tis interiectio ē ut dicit lotharius inde
vilitate condicionis humane. vn̄ bene
dicebat dn̄s. Jo. 16°. diſcipulis ſuis plo
rabitis et flebitis uos. ſ. conſiderando fra
gilitatem ꝓpriam mundus aūt gaudebit
q. ſ. non curat de hoc. ¶ 2°. debemus plo
rare proximorum et c̄. iſtud ē opus miſe
ſpiritualis ſiue ſit in calamitate tꝑali ſiue
ſpirituali. de tꝑali dr̄. Je. 9°. quis dabit ca
piti meo aquam et oculis meis fontē
lacrimarum et plorabo die ac nocte inter
fectos filie ꝑpli mei. alia lrā grauatos.
¶ 3°. debemus plorare ꝑntis et c̄. ps. la
boraui in gemitu meo ꝑ ſingulas noc
tes lacrimis meis ſtratum meū rigabo
¶ Vn̄ lotharius ubi ſ̄. ca°. 1°. Quis qꝫ de
oculis meis fontē lacrimarū ut fleam
miſerabilem humane condicionis ingre
ſſum culpabilem humane condicionis pro
greſſum dampnabile humane condicionis
egreſſum. conſideraui cū lacrimis de quo
factus ē homo quid faciat. quid futurus ſit
homo ſane formatus de terra conceptus
in culpa natus ad penā. agit praua
q̄ non licent. turpia que nō decent.
vana q̄ non expediunt. et ſeq̄. agit pra
ua qbꝫ offendit deum offendit proximū
offendit ſeipſum agit turpia qbꝫ pollu
it famam. polluit ꝑſonam. polluit con
ſcienciam. agit uana qbꝫ negligit ſe
ria negligit utilia negligit neccīa. Jaco.
5°. agite nunc diuites plorate et ullu
late in miſeriis uris ¶ 4°. debemus plora
re ꝓpter uenturi et c̄. ſ. exſpectando deſi
derando ſic homines plorant ex pie
tate ex amore et ex ardore. ex ardore
bene plorabat ps. d. heu m̄ q2 incolatus
meus ꝓlongatus ē et c̄. etc̄. et in
alio. ps. fuerunt m̄ lacrime mee. p.
d. ac nocte. dū dr̄ m̄ cotidie u ē
deus tuus. Vn̄ tren. 1. dr̄. plorans ego
et oculus meus deducens lacrimas
q2 longe factus ē a me conſolator
Iſti ḡ amici iob conſiderantes tria
primo merito exclamantes plora
uerunt. ſciſſiſqꝫ ueſtibꝫ ſparſerunt
puluerem ſup̄ caput ſuū in celū ſcin
debant ueſtimenta ſua.

ꝓpter dolorē et triſticiā.
ꝓpter liuorē et blaſphemiā.

¶ Sic de primo
dicitur. gn̄
37°. Jacob
ſcidit ueſtimenta ſua et dixit fera
peſſima deuorauit filiū meū ioſeph.
¶ De. 2°. dr̄. m̄t. 26°. ſummus ſacerdos ſci
dit ueſtimenta ſua et ait audiſtis
blaſphemiam. m° iſti erant meſti
ex dolore amici et uidebāt blaſphe
miā. ſ. preſumpcionē quā credebant ei
factam ex aliquo demerito et ideo
ſciſſis ueſtibꝫ puluerē ſparſerūt et c̄.
et iſtud erat ſignū humiliacionis et
magne triſticie ut dr̄ in celū ad im
petrandum diuinā miſeracionem
ſup̄ conſolacione eius et ſederunt cum
eo in terra. vij. diebus et. vij.
noctibꝫ. non ē intelligendum qꝫ ſe
derint continue ſed horis certis.
q2 indigebant refeccione et aliis
neccīis ꝓ corporibꝫ ſuis ¶ Et iſtud ē vnū
remedium contra dolorē hoīs afflicti
qn̄ uidet ſe remanſiſſe amicos fideles
q̄ inter maiora bona hoīs reputant
ut dr̄. 8°. et. 2°. rethoꝝ. vn̄ ſic tra
bes melius portantur ab hoīe cū h̄t
ſecū coportantes. et nemo loquebat
ei uerbū. et cā ſubdr̄ q2 uidebant
dolorem uehementē eē ¶ Credebant
enī qꝫ ſicut erat turbatus exterius
ꝓpecciam eēt turbatus interius. et
ſic non eēt diſpoſitꝰ ad recipiendū
uerbū eorum et ex hoc habetur do
cumentū qꝫ homo qui ſtat ſub ma
gna paſſione nō ē ꝓ illo tūc cor
ripiendus ſꝫ dꝫ homo expectare qꝫ
turbacio illa ſit aliquantulum ſedata
ſꝫ. 4°. ethi. et dr̄ qꝫ aliq̄ non ducunt
rōne q2 concupiſcencias aſſumunt. i.
vincuntur a paſſione ut incontinens
¶ beatus greg°. exponens ad litteram
.1°. 2. more. ca°. 9°. dt̄. amici iob ut
afflictum a dolore ſuſpenderent cura
uerunt nāo ſimul dolere. et cum
uulneratum ipſius corpus viderent
ſciderunt ueſtes ſcindere cū inmu
tatum uiderent attulerūt puluerē

UVA.BHSC

capita ſedare. q affluitus uir tanto
ſtabilius uerbi aperiret quanto in eis ſuū
dō de afflictione cognouiſſent ¶ Sʒ
tn̄ hoc q̄diu tacuerunt et quātoqʒ
loquendo repleti ſunt neglecte pretere
undū nō ē ¶ Sunt namqʒ nō nulli
qui et loq̄ precipitanter incipiunt
et effrenate cepta effrenatius exerc
tur. et ſunt nō nulli q̄ tarde loqui
inchoant. ſʒ ſemel inchoantes hr̄e
modū locutionis ignorant amici igr̄
iob dolorem uidentes diu tacuerūt
ſʒ tarde inchoantes indiſcrete locuti
ſunt qr̄ parcere dolenti uoluerūt. te
nuerunt linguā ne ꝑ̄e inciperet. ſʒ inci
pientem ſemel nequaq̄ moderati ſūt
ne ſe ex ꝯſolatione. uſqʒ ad ꝯtumelias
effrenaret et bona quidem intencione
ad ꝯſolandū uenerant. ſʒ h̄ q pia
mens nondū deo obtulit locutio pre
cipitata uiciauit ¶ ad h̄ uero iſta ꝑ
ficiunt ut ante terribilis iudicis ſub
tile atqʒ inreprehenſibile examen
nō ſolū mala q̄ commiſimꝰ ſʒ etiam
ipſa bona q̄ in nobis ſunt bene geſta
time tenea͞mus ¶ qr̄ ſe in eiꝰ iudicio culpi
eē deprehenditur qr̄ uirtus ante iudici
um putabatur. et unde expectatur
pia merces opis inde ſupplicium ꝯſe
quitur ulcionis.

Poſt hec et c̄. poſtq̄ deſcripta ē
ꝑ̄ſiꝰ iob flagellacio et ē q̄ ꝑ
ſā h̄ incipit eiꝰ cū amicis diſ
putacio et. ſʒ q dr̄. ieronimꝰ ut ſu
pradictū ē abhinc uſqʒ ad medietatē
ultimi cā. totꝰ liber fuit ꝯſcriptus uer
ſibꝰ exametris ex dactillo et ſpondeo
currentes et q̄ incipit ꝑſequacio libri
¶ et in p̄ma ſui diuiſione diuidit̄ in
duas ptes. nam p̄mo ponit̄ ipſiꝰ iob
lamentacio querulosā. 2º amicorum
obiectio calūpniosā in p̄ncipio. ē. cā.
et anteq̄ ſubdiuidat̄ cā. oꝫ imorari
circa dicta ſanctorum et doctorū aliq̄ntulū ¶ circa q aduertendū q beatus
gg̃ 2º. more. dixit ſimpl̄. q uerba
ipſiꝰ iob q̄bꝰ maledixit p̄nā. uite ſue
et continuacionem nō pn̄t ad lr̄am
intelligi et arguit q uerba ipſiꝰ iob
in iſto cā. uidentur uerba hoīs impa
cientis p̄ma facie ymo deſperantis. ſʒ
nō credidit in uera pacia ut pʒ ex pre
cedentibꝰ tū ex uerbis eiꝰ benedicendo
deū. tū ex riſione ad uxorē ¶ tertiaʒ

qr̄ ultimo cā. libri dr̄. q dn̄s loquens ad
heliphat themanites dicit iratus ē fu
ror meus in te et in duos amicos tuos
qm̄ nō eſtis locuti corā me rectū ſic ſer
uus meus iob ¶ 2º arguit q ſi uerba
ipſiꝰ iob accipiantur ad lr̄am ꝯtinent
impoſſibilia et inrōnabilia impōlia. dicē
do pereat dies in q̄ et c̄. qr̄ dies ille pre
terierat nec reddire poterat idē in nu
mero ut h̄r ex p̄mo de generacione q
ſemel ē corruptū idē in numero reddi
re nō pt̄ ¶ etiam inrōnabilia dicendo
dies uertatur in tenebras et alia huiꝰ
q̄ ꝯtinentur in iſto cā. ꝓ̄r q et ꝯſilia
nō ē credendum q cum iob fuiſſet ſapi
ens q ipſe intelligeret illa ad lr̄am.
ymo dicendū ut ipſe dr̄. q ipſe enigma
tice ſeu ꝑabolice loquebatur et ideo mi
ſtice ipſe exponit totum caplm̄ iſtum
Sanctus thomas de aq̄no nichillominꝰ
exponit cā. ad lr̄am ad cuiꝰ intellectū
eſt ſciendum q aliq̄d ꝯſideratū in ſe eſt
triſtabile per ꝯparacionem tn̄ ad finē
relatū ē delectabile ſiue acceptabile
ſicut pocio amara in ſe ē odioſā et hor
rida ꝯſiderata tn̄ ad ꝯſecucionem ſa
nitatis ē ualde acceptabilis ſic dicit
poeta ut corpus redimas ferrum pa
cieris et ignem ¶ Senſitiuo uero ꝑte
non ē aliq̄d ad finem qr̄ inº ē finis cu
iuſqʒ operacionis uirtuoſe facte ꝑ ſe ſʒ
ſolum ad rōnem ē reſſerre qr̄ ſola rō
ꝑcipit bonū q ex aliq̄ miſeria ſeq̄
¶ Senſitiua uero non ſic ſi aliq̄d ſcd̄m pa
ſſionem guſtus uellet exp̄mere medici
nam diceret eam eē amaram et odibile
ſcd̄m. ſcd̄m at rōnem eam ad ſanitatē
reſſerentem diceret eā eē acceptabilē
¶ ad ꝓpoſitum licet uiuere ſcd̄m ſe ſit
delectabile ita q ariſt. dicit. 9º. ethicorum
uitā uelimꝰ delectari ꝓ̄r uiuere uel
eꝯ. et relinquit ſine determinacione
ſi tn̄ uiuere ſit ſub triſticia fit triſta
bile et hoc ſcd̄m plus et minus et in
tantum q ꝓ̄r triſtabile graue aliq̄d ſe
interimunt q̄uis erronee ¶ beatus
igitur iob miſeriam q̄ ſuſtinebat qr̄
ſcd̄m ꝑtem ſuperiorem ſciebat eam ad
aliq̄d utilem eam paciencter ſuſtinebat
ſʒ inferior ꝑs aīe q̄ ex ea triſticia af
ficiebatur aduerſitatem totaliter abhor
rebat et ideo uiuere ſub tali paſſiōe
exodio ſumebat. et quid aliq̄d odioſum

UVA.BHSC

hemus oīa abhorramus ꝑ q̄ ad id deueniꝫ et id uolens exp̄mere diſ
poſicionem ſenſitiue ptis q̄ miſeriam
ſenectut et diem et ɔceptione ſuam
odiebat et ꝑ ɔ̄s diem natiuitatis et
ɔcepcionis ſue per que in illud deue
nerat et ideo eis maledicebat ɔ̄rius
ſm̄ ronem ꝗꝛ ɔſeruacione ꝑmī in
ea deum benediceret ſic ſaluatore mt
.26°. exp̄mens ſenſitiuam ptem paſſi
bilem in eo exiſtere dicebat. triſtis ē
aīa mea uſq̄ ad mortem et tn̄ tranſe
at a me etc. ſm̄ rone tn̄ refferendo
eam ad ordinatione diuinam ɔcludebat.
ueruptn̄ no ſic ego uolo etc. et ꝑ hec
pꝫ ad dicta ɡgorij rñſio. q̄ no erant
uerba hois impaciencis et blaſphema
ronē uel uirtutis culmine inclinati ſic
nec uerba x̄. nc erant impoſſibilia qꝛ obtā
do dicebat et impoſſibilia poſſumus
uelle ut pꝫ. 3°. ethi.c qꝛ. ſm ptē ſen
ſitiuā uolumꝰ no mori q̄ impoſſibile eſt
.ſ. nām. nc erant erant irronabilia ut
patebit. ī. ¶ magr̄ nicholaus de lira qᵘ
cuq̄ iſtud ſit groſſe et ſubtilr̄ dictum
mouet dubiū ɔtra dicta qꝛ cū amici
iob eēt prudentes mag̃ ɔtra hoies nū
q̄ ɔtra hoc mouiſſent dubium uel ɔ
tradixiſſent cū ut uiri bati ſcirent pa
ſſiones eē triſtabiles ſenſitiue parti et
non tota diſputacio ɔtra ipm eēt in eq
uoco cū nitantur oñdere ipm iob ex m
loquendi diuum maledictum et blaſ
phemum tamq̄ loqute ex erronea
rone q̄ tn̄ diſputacio ɔtendit uſq̄ ad
.32m. cam̄ exclusiue ubi incipit heliu diſ
putare de q̄ temptacione quomᵒ differt
a paciencia tnc dicet ꝑ dei grām et con
cludit ɔtra eū. q̄ tanti uiri pro nichillo
tanta et tot uerba in uanū ptuliſſent
et iob in uerbis tn̄ eos tenuiſſent non
uidetur ronī conſonum ꝑcipue ad ꝑpoꝝ
ſuū non expectantibus. ¶ quapp̄ ipe po
nit alium modum et dicit qd iob ar
qꝛ cū ¶ guebat ex dictis ſuꝰ ipi credeꝛent ut
dictū ē omīa et actus humanos regi
diuina ɔuidencia et in iſto erant ɔcor
des ipi et iob diſſenciebat cū in hoc
q̄ ꝑmiacionem bonorum et punicionē
maloꝝ in futuro ſeculo negabant et
ad hoc ſeqtur q̄ homini exiñs in mul
tis et magnis miſerijs de qbꝫ non ap
pareret liberacio uia humana poſſibi
lis uita ſua tediloſa ē odioſa odibilis
ex quo alibi no expectat aliquā re

muneracionem et ꝑ ɔ̄s ea ꝑ que
uenit ad uitam. ſ. ɔceptus et nati
uitas iob erat in miſeria et
ipe ſupponebat oppinione amicoꝝ
q̄ erat erronea qꝛ nulla alia retri
bucio pro paciencia eēt expectan
da et hoc ſuppoſito maledicebat pri
ncipio uite ſue et ɔtinuacioni uite
ſue uolens ɔcludere ɔtra eos oppin
ones inconuenens. ſ. q̄ ipe uitam
ſuā odibilem hēre debebat et iſtud
ſequebatur ex hoc q̄ ipi tamq̄ ueꝛe
ɔcedebant. ſ. q̄ oīa bona remunera
rentur in hac uita ¶ Non ulterius
reſpondendo ad ipm iob dicebat q̄ ſi
uere peniteat et ad deū queꝛat a
miſerijs ē infliūis ɔtenuq̄ ſint ꝑ ſuis
pro culpis ſuis liberatus et ad flori
dum ſtatum redducatur et iob ulti̊
opp̄. ɔcludit ɔtra eos et ideo ɔ̄s ipe
maledixit diei ſuo hoc no ɔferebat
ex ſua ſentencia. ſꝫ ſupponendo oppi
nionem amicoꝝ erroneam et ſic nc
de iſtis nec de ſeqntibꝫ dꝫ uocari blaſ
phemꝰ ſic nec apꝰ. pt notari de in
fidelitate q̄ ɔtra negantes reſurrecti
onē. ī. coꝝ. arguit ex ſuppone coꝝ
.d. ſi reſurrectio mortuoꝝ no ē neq̄
xpꝰ reſurrexit inanis ē fides ua nec
ſic ɔcedit ex equoco qꝛ ex dictis ab
eis intendit deſtruere q̄ ipi nitutur
aſtruere ut patebit in ɔceſſu ¶ Qꝛ m
apparet licet ſatis bene arguat ɔtra
thomā poſicio ſua tn̄ no ē ad ɔpoſitū
q̄ ipe dicat ex hac ſuppone erroris
eorum non vr̄ ɔbabile qꝛ adhuc uer
bum non dixerant ex qbꝫ poſſet ſtare
oppinem coꝝ ¶ Etc qꝛ uerba hec non
ſonant rone et ho no pt arguere
ex dictis ɔtra aliquē n̄ ꝑus ē appa
reat de intencione eiꝰ. et ideo ſuſtine
do oppionem ſancti thome dr̄. q̄ ipe
loquebatur exp̄mendo paſſionem na
turalem ſenſitiue ptis no ei conſen
ciens ꝑ ronem ſꝫ magis diſſenciens
ſꝫ. q̄ dr̄. ī. ſi occiderit me etc in ipo
ſperabo. ſꝫ amici iob credidetit eum
loqui ex deliberacione et mente turba
ta. et ideo ɔtra eum arguunt et ipe
poſtea rndet ad dicta coꝝ qbꝫ uolebat
oñdere q̄ ipe non debebat ita loqui
cū hoc ſuſtineret ex aliqua culpa cō
miſſa ſic et alios afflictos ɔtingit et

UVA.BHSC

ſic non arguunt ex equivoco ut ma
nifeſte p3 nec p̄t dici blaſphemus
cu̅ hoc non diceret ex deliberacione
ro̅nis ut ſtati dictu̅ e̅. ❡ Iuxta viſis
p̄mis cal.m dividi in duas p̄tes q2 p̄.
iob deteſtatur vite ſue inchoacione̅
2º eius co̅tinuacione̅ ibi. q2 miſero
data e̅ lux. ad huc p̄ma in duas q2
p̄mo maledixit t̄pi inchoacionis
2º t̄pis concepcionis. Ibi. q̄re no̅ in
vulva et c̄. p̄ma in duas q2 p̄mo
maledixit diei. 2º nocti. ibi. nocte̅
illam et c̄. poſſ; ſub dividi no̅ e̅ vis
❡ Poſt hec et c̄. i. poſt ſepte̅ dies
taciturnitatis amicorum ex quo ſtati̅
ſequitur ut d̄t b̄tus gregorius hic q̄d
fuit locutus ex paſſionis impetu
q2 q̄ ex impetu paſſionis loq̄tur ſta
tim in verba p̄rumpit ſtultus e̅
qui vivit ſub paſſione p̄nax e̅ ad
loquendum. ecc.i xx.º p̄mo magis
loq̄tur ex deliberacione ro̅nis ideo
d̄r q̄ aperuit os ſuu̅ ad loquendu̅
ex paſſione ut d̄r in ps. aperuerūt
ſ. me os ſuu̅ ſic leo et c̄. et tu̅c
ſ̄m veritatem homo no̅ aperit os
ſuu̅ p̄mo magis paſſio q2 agit ex
paſſione ad loquendu̅ q2 no̅ ſumus
d̄nj actuu̅ nr̄orum p̄ paſſionem ſ; et
ſolum p̄ ro̅nem ut ſatis habetur ex
.iii.º ethi. & aliq̄ aū̄ aperiunt os ſuu̅
ex ro̅ne ſic homines faciunt.

ad deu̅ benedicendu̅.
d̄nm exorandum.
g̃ram poſtulandu̅.
g̃ram recipiendu̅.
d̄nm p̄dicandum.
p̄ximu̅ inſtruendu̅.
Iuſte iudicandum.

❡ De p̄mo iudi-
3º. os meu̅ ape
rui ad d̄nm et
in ps. benedica̅
d̄nm In om̄i t̄pe
ſemp̄ laus eius
in ore meo ❡ de. 2º ecc.i 29º. de ſapien
te. In conſpectu altiſſimi deprecabitur
aperiet os ſuu̅ in orone et c̄. ❡ de.
3º in ps. os meum aperui et attra
xi ſp̄m ❡ de. 4º ps. aperi os tuu̅ et
implebo illud ❡ de. q.º ps. d̄ne labia
mea aperies et os meu̅ annu̅ciabit
laudem tua̅. ecc.i 14º. In medio eccl̄ie
aperuit os eius ❡ de. 6º p̄uer. 31º. ap
peruit os ſuu̅ ſapie̅. in ps. aperiam
in p̄abolis os meu̅. et. m.th 5º xi. ap
periens os ſuu̅ docebat eos ❡ de. 4º
p̄uer. 8º. aperientur labia mea ut

recta p̄dicent. i. ex ro̅ne dicam verum
❡ conſuetu̅ e̅ ei̅ apud ſapientes ut ex
ro̅ne loq̄ntur paſſione moti quos ſen
ciunt ſic xp̄s. triſtis e̅ a̅ia mea uſq;
ad mortem. et ap̄o. ro. 8º. no̅ ei̅ q̄d
volo bonu̅ hoc ago ſ; q̄ odi malum
hoc facio ſic et boecius in p̄nā con
ſolacionis triſticiam aperuit et oſte̅
dit quomº ea̅ ro̅ne mitigaret et iſto
modo ut vere et p̄ ro̅nem ondet iob
ſenſitive p̄tis miſeriam aperuit os
ſuu̅ et maledixit diei ſue. ❡ Queeri
b̄tus greg. eº more. caº 1º. cum ſcriptu̅
p̄hibeat maledicere. ro. 12º. benedicite
et nolite maledicere. cur iſte maledi
xit. circa q̄ e̅ ſciendu̅ quod aliq̄s ma
lediat alteri.

malu̅ ē venturu̅ adiudicando.
malu̅ ē venturu̅ adoptando.
malu̅ ē venturu̅ p̄nunciando.
malu̅ ē contingens ermu̅rando

❡ de p̄mo
intelligit.
ſic dicen
cu̅ dicere
e̅ ca̅ eoru̅ que dicunt et ſic ſnīa iudi
cis e̅ cauſa pene eius q̄ dampnatur et p̄
hunc modum intel. q̄ deus dixit. gn̄.
9º. maledictus chanaan ſit ſeruus ſ̄m ſuo
rum et ita Ioſue maledixit nachor que̅
de anathemate ſuſtulerat. Ioſue. 7º. 2º m.º
intelligit ſic co̅iter accipitur p̄p̄e maledi
cere. i. intelligitur p̄mo. re. 14º. 1a.
q̄ philiſteus maledixit david. 1º re. 16º.
et de iſta maledictione intel. auctoritas apli
preallegata q2 iſta p̄hibetur in multis
locis ſacre ſcripture ❡ 3º mº intel. q̄ ad
alteri indicat aliqu̅ ee̅ malu̅. ſ. q̄ d̄r
in ſcriptura t̄ps bonu̅ vel malu̅. ſ̄m ea
q̄ in t̄pe aguntur Iuxta. 1º ephe. qº.
redimentes t̄ps q̄m dies mali ſu̅t ita
intelligitur 1º. gn̄. 3º. maledicta terra
in aſpectu tuo et c̄. Iere. 19º. non ſene
rau̅ quequa̅ et maledicunt m̄i ❡ eº
mº intelligitur cu̅ q̄s non optando n̄c
ſimp̄r. ermu̅rando ſicut expoſitu̅ eſt
ſ; pro demeritis ē venturu̅ malum
p̄nunciando. non ſic ab b̄nte p̄tatem
ut d̄t p̄mus modus. ſ; a p̄uidente ſic
in illo. ps. deus laudem mea̅ ne tacue
ris et c̄. ubi multe maledictiones pec
catoribus predicuntur. in. ps. maledi
cti q̄ declinant a mandatis tuis. mº
iſtud intel. de. 3º mº. mag.is ſ. male ē
illo die evenerat diei maledicebat
et ec. p̄t intelligi de. eº mº ſ̄m q̄d

UVA.BHSC

exponit petrus bleſenſis in ſuo tra
ctatu ſup iob dicens. maledixit iob
diei primo natiuitatis ſue in q̄ hō
conceptus ē per culpam genitus ad mi
ſeriam natus ad penā dic̄ ſicdem
aduerſionis antiquū iudiciū ſequens
condicione humane nō dignatam
a mundi exordio in ſe dampnat nō
ut maledicat creature dei ſ ut ſe mo
rito afflictum ſcdm eſtatem diuine
ſententie recognoſcat. vn̄ dixit pe
reat dies in q̄ natus ſum ¶ Eſt ſci
endū q ſic dt beatus grego. h. iſta
uerba ut ſonant non pnt accipi ad
litiam primo eēt impoſſ. qz q iam pre
teriit iam perijt qz q nūc perire
non pt ſ ſic prophe ſepius ponunt
preteritū pro futuro ita ē intelligendū
hic. ut ſit ſenſus pereat dies. i. nū
quā ueniſſet vtinā ſic q natus non
fuiſſem ¶ Sz qz maledixit diei dicen
do pereat dies deſiderando q nūquā
natus fuiſſet. et ſciendū q triplex
natiuitas legitur in ſcriptura. ſ.

- naturalis et doloroſa.
- ſpūalis et glorioſa.
- uirtualis et grōſa.

¶ In prima ē pctm et iſta ē ut qs talr̄ uiuat. ¶ In
2ª ē meritū et iſta ē ut qs uirtualr̄
uiuat. ¶ In 3ª ē premiū et iſta ē ut
qs ſpūalr̄ uiuat ¶ Dr q prima natiuitas
ē doloroſa.

- feditatis pcti originalis.
- iniquitatis pcti actualis.
- calamitatis uite temporalis.
- dubietatis exitus finalis.

¶ De primo loquitur. eze 16º. qn nata es in die
ortus tui nō ē preciſus vmbilicus tuus
exponit pctm originale expiatum
qz de cōi lege omēs naſcunt filij ire ut
dicit apoſ. ideo dr eccī. 1º. melior eſt
dies mortis die natiuitatis ¶ De 2ª ſa
pientie. 14º. oīa cōmixta ſunt ſanguis
homicidium furtū ſequitur honoris imme
moratio aīarum inquinatio uel immuta
tio. ſcdm aliam litam. vn̄ iob. 24º. qs ē
homo ut immaculatus ſit et iuſtus
appareat natus de muliere ¶ De 3ª iob
23º. homo natus de muliere et c. et
vt homo ad laborem naſcitur ¶ De 4º
ſapie. 2º. dixerunt impij ex nichillo
nati ſumus et poſt hc erimus tamquā
nō fuerimus. gº melius eis eēt ſi nati
non fuiſſent. vn̄ ecc. 4º. laudaui ma
gis mortuos qz uiuentes et altiorem

utroque iudicaui q̄ in mundū natus ē
nec uidit mala ¶ 2ª natiuitas uirtu
alis et c. q ē renaſci et iſta gra
cioſa quia.

- filios dei eos creat nobilius.
- a pctō conſeruat utilius.
- mundū ſupat in melius.
- amicicia int̄ ſe et deū firmat firmius

¶ De primo. Jo. 1º. dedit eis poteſtatē filios
dei fieri q̄ nō ex ſanguinibus neque
ex uoluptate carnis ſ ex deo nati
ſūt p grām. ſ. ¶ De 2º. Jo. 3º. oīs q̄ na
tus ē ex deo p grām. ſ. pctm non
facit qm̄ ſemen eius in eo manet
et nō pt peccare q̄ ex deo natus ē.
¶ De 3º. Jo. 4º. oīs q̄ natus ē ex deo
vincit mundū ¶ De 4º. io. 12º. oīs qui
diligit patrem. ſ. deum ex deo natus
ē et qz amicicia requirit reamatio
nē. 8º. ethic. ſequitur q diligatur a deo
et iſtud hēt. Jo. 16º. Si qs diligit me
et c. ¶ 3ª natiuitas eſt ſupnaturalis
et c. de q̄ in ps. annunciabunt celi iuſticiā
eius ppls q̄ naſcetur ad gliam. ſ. qui fecit do
minus ¶ In iº. iob loquitur de prima nati
uitate doloroſa conſiderando cās predic
tas. ſic ecc. 23º. propter calamitates et
alia huiuſmodi dr ibi. memento et
c. ſeqr. et maluiſſes non naſci et die
natiuitatis tue maledicas. vn̄ beatus
grego. grego in prima expone ubi ſup
ſic exponit. qd enī dz p diem nati
uitatis intelligi n tps mē mortali
tatis. qd quādiu nos in hac mē mor
talitatis tota retinet nobis incōmuta
bilitas nō apparet. ſeqr. qd ē gº diei
natiuitatis maledicere aperte n dicere
dies mutabilitatis pereat et ~~die~~ lu
men eternitatis erumpat ¶ Simil'
modo maledictionis hr. Jere. 20º. ma
ledicta dies in q̄ natus ſū dies in q̄
peperit me mr̄ mea non ſit bndicta
ſeqr. et nox in q̄ dictū ē. i. lxxie dici po
tuit. conceptus ē homo. i. vtinā uerum
eēt q diceretur q nūquā conceptus fu
iſſem et congrue ordinat die primo
reuertendo ad nocte qz die natiuitate
ablata propter hc conceptio nō auſſeretur
et bene natiuitatem diei aſcribit et
conceptionem noti qz. ſ. aſtrologos na
tiuitas diurna laudabilior ē principa
li ſidere. ſ. ſole exiſte in emiſperio
nro ¶ Conceptio noturna ſecūdior et

UVA.BHSC

tu ſciendu q .ſ. q nox accipit ꝑ
pcto ut .io. xiiij. nox pceſſit dies
at appropinquabit. dr homo concipi
in nocte tpali. et dr cocipe ſpual.
tpali quidem in nocte dr cocipi qr
ɔtrahit maculam pcti originalis q
filii ire naſcitur fomitem pcti natu
rale. contra quo malu ɔſequimur na
turali. ¶ De pmo dicit. ps. expſſe
Ecce ei in iniquitatib conceptus ſum
et in pctis concepit me mr mea .i. in
ardore libidinis quo ɔtrahitur ori
ginale ¶ De .3º. dt. Job. c. 13. qs pt
facere mundu de inmundo conceptu ſeie
.i. qui habeat naturale inclinacionem
ad malu ab adoleſcencia ut dr .gn.
.9º. ni tu q ſolus es et c. Unde lotha
rius inde vilitate ɔdicionis hūne.
ca. 3º. e ad dupx. conceptio una ſemi
nu altera naturare. pma fit in co
miſſio. 2ª. in ɔtrucius. pces ɔmittunt
in pma ples ɔtrahit in .2ª. qs eni
neſciat ɔcubitum etiam ɔiugale nūqm
poſſe committi oio ſine prurtu carnis
ſic feruore libidinis ſine fetore luſ
ticie luxurie. Unde ſeia concepta fedan
tur & maculantur viciantur ex qb
aia tamen infuſa ɔtrahit labem pcti.
ſordem iniqtatis et ſeqr in carnali qs
ſe comercio ronis ſopitur intuitus
ut ignorancia ſeminetur libidinis
irritatus pruritus ut iracundia ɔiunge
tur voluptas ſaciatur affectus ut cōcu
piſcencia ɔtrahatur hic .ſ. fomes pcti
langor naturo pabulu mortis ſine q
nemo naſcitur ſine quo ner nullus mo
ritur et ſeqtur .o gravis neceſſitas et in
felix condicio anteqm peccemus pcto aſ
tringimur et anteqm deliquamus delicto
tenemur ¶ Dr eciam homo cocipe ſpual.
ſiue in bono ſiue in malo q intendit
aliqd facere q nondu cōpleuit in bo
no qn concipit bonum meditando ſic
dr .yſa. 33º. concipimus et qſi pturimus
ſpm pariere dr voluntate ad actum
pcedere. in malo concipit qn ſub paſſio
ne ɔſentit ad pctm .Jux. ps. concepit
dolorem et pepit iniqtatem. et .Jac.
1º. ɔcupia cum concepit parit pctm
mº iob loqtur de conceptione tēpora
li inqm pctm ɔtrahitur ut pz ē. cum
dixit et nox .ſ. pereat. in qua dictu
e conceptus homo. ¶ Dies illa vertat
in tenebras .zc. h ɔſeqtur ſigillatim

de malediccione utriuſqz .ſ. diei et noctis
et .ſ. hoc pt diuidi et c. 3. ps ibi
nocte illa et c. e ei aduertendu ut p
dictu e q liber iſte a pncº iſtius cª. fuit
metrificatus et ſic p modu poematis li
ber iſte ɔſcriptus. Unde p totu librum
figuris et enigmatib in modo loqndi
utitur ſic poete loq conſueuerunt. poete
vero ad eamdem ſnām diuerſa induce
ſolent ſic ille alanus in pncº anticla
udiam dicebat autor mendico ſtillum
phaleraſqz poete .i. diuerſa inducere ad
ppoſitum meu. et ideo iob mº poetico
ad maledictionem diei ſue ɔfirman
da adducat plura qb dies ſolet eē o
dioſa diligitur ei dies al laudatur rone.
digitatis. q h ipe dt. dies illa vertatur
in tenebras.
honeſtatis. ɔtra hoc ipe dicat. non re
quirat eam deus deſuper.
bonitatis ɔtra hoc ipe dicat non ſit in
ſic in recordacione.
claritatis ɔtra hoc ipe dicit non illu
ſtretur lumine.
Et ſ. h pticula pt diuidi in qtuor et
patebunt exponendo lrām ¶ Qº igr ad
pma ptem e ſciendu q ut dictu eſt
lra videtur vana et friuola ſiſticote
nõ qr dies natiuitatis eius pterierat
et q pterijt inmutabile e. quomº igr
poterat in tenebras verti. ſ ſciendu e
q aliqn p modum optantis quedā di
cuntur ad exprimendu iudicium q de
aliqua re habetur. ſic i. ps. fiant ɔc
diuin ſcp. loqtur de pccorib ſic igr
e intelligendu. dies ille et c. ac ſi dicet
ſ dies ille deberet eē tenebroſus ut cor
reſponderet miſerie mee qua pitior qr
eni lumen qd dignu et delectabile e
ecc. xi. dulce lumen et delectabile e
oculis videre ſolem. mº p tenebras mi
ſeria deſignatur. ſic dr. ecc. 5. q. come
dit in tenebris et in curis multis et
in erupna atqz triſticia. Un grego. e.
more exponens iſtud moraliter dt. qd
qſi quedam dies e ei mundi huius ɔſ
peritas ad tribulacionis tenebras
pducat diem huc pſperitatis ɔphā
deſpiciebat cu dicebat diem hominis
non concupiui tu ſcis. et ſcbr. Jere. 1º.
d. q tenebras multi. accipi. in ſcrip
tura ſoliciet res mere pol. ante ſuam
creacionem

UVA.BHSC

peccatum propter hominis excecacionem.
temptacio diaboli propter sui deceptionem.
ignorancia humana propter debilem visionem.
persecucio sive miseria propter bonorum punicionem.
dampnacio eterna propter sui desolacionem.
¶ De primo dicitur Genesis i°. tenebre erant
super faciem abissi et sic per exponitur illud
Jo. i°. sine ipso factum est nichil .i. crea
tura quia ante creacionem suam erat nichil
intelligendo bono intellectu factum est
¶ 2°. dicitur peccatum tenebras ignorans et
c. na. 3°. ethicorum dicitur quod omnis malus igno
rans et in .i°. dicitur quod intemperatus habet iu
dicium hominis corruptum continens illo
ligatum in particulari saltem et ideo non
videt ubi clare sic nec existens in tenebris
Unde beatus Gregorius ubi est moraliter exponens
capitulo 10° dicit per diem delectio peccati per noctem
vero cecitas mentis intelligitur per quam
se homo prestat in culpe perpetratione
in. Unde bene Job exorat pereat dies
et c. q. d. pereat delectacio que in culpa
hominem rapuit pereat in cauta men
tis infirmitas que usque ad tenebras ver
titur cum culpa in ipso delectacionis ex
ordio ad quam perductionis fine rapiat non
videtur in tenebras ducere vertimus
cum nobismetipsis districte punientes
ipsa delectacionis prave blandimenta
perscrute pre se lamenta cruciamus ¶ De
istis tenebris dicitur in ps. Deus meus illu
mina tenebras meas. et de peccatoribus
dicitur J. 12°. ambulant in tenebris et non
in luce ¶ 3°. dicitur temptacio diabolica tene
propter bra et c. na sic veritas lux et falsitas
tenebre censetur ita bene diabolus tenebris
comparatur propter falsam suggestionem. Jo. 8°.
ille mendax est et in veritate non stetit
et cum loquitur mendacium ex propriis loquitur
¶ Unde beatus Gregorius allegorice exponens istud
pereat dies et c. est more. capitulo 8°. anti
quus hostis dies est per naturam bene condi
tus sed nox est per meritum ad tenebras
lapsus dies cum pollicendo bona humanis
aspectibus lucis se angelum simulat pau
lo attestante qui ait ipse enim sathanas
transfert se in angelum lucis sed nox est
cum mentes consencientium erroris tene
bris obscurat subdit. dies igitur ille ver
tatur in tenebras quia iste lucessit in
mentibus hominum cum pravitatis eius
persuasio prospera creditur et qualis
intrinsecus sit non videtur sed cum nunquam

tas illius agnoscitur sic est dies fal
se promissionis cum quibusdam ante iu
dicium in oculos tenebris obscura
tur quia videlicet qualis est ex meri
to talis conspicitur in blandimento
patet igitur .S. beatum Gregorium quod sic patet ex
merito ipse fuit conversus in tenebras
ita eius temptacio dicitur esse tenebra
¶ De istis tenebris habetur in ps. a
negocio perambulante in tenebris.
Ephesios 6°. vocatur princeps tenebrarum
¶ 4°. dicitur tenebra nostra cognicio propter
et c. na sic dicitur .i°. physicorum ea que secundum
se sunt maxime cognoscibilia sunt
minus nota quo ad nos. Unde in .2°.
methaphysice sicut se habet lumen intellectus
nostri ad visionem vespertilionis que
non videt nisi in tenebris videlicet quia
sicut procedit sapientia stultitiam quantum dis
lux tat sapientia a tenebris .i. cognicio ve
ritatis rei a frustracione intellectus
nostri Unde bene dicitur ps. nescierunt
neque intellexerunt in tenebris am
bulant ¶ 5°. dicitur tenebra persecucio sive
miseria et c. sic in proposito et. J. i°.
repletur doloribus usque ad tenebras
¶ 6°. dicitur tenebra temptacio et c. de quibus
tenebris loquitur dominus mt. 25°. proiicite
eum in tenebras exteriores. ibi erit
fletus et c. et. 2. pe. 2°. dicitur de peccatoribus
illis quibus caligo tenebrarum reservatur
Unde Gregorius in omelia. homo quidem pere
grinus et c. dicat per penam quippe in ex
teriores tenebras cadit qui per culpam
suam sponte in interiores tenebras
cecidit et illic coactus patitur tene
bras ultionis qui hic libenter susti
nuit tenebras voluptatis qui hic li
benter sustinuit modo in proposito secundum
literam. Job intendebat de tenebris mi
serie et calamitatis. Unde in° accepcio
cum dicebat. dies ille et c. quasi diceret
dies ille bene deberet converti in tene
bras et esse tenebrosus quia ad me mi
nistrare cepit in tot calamitates ¶ Se
quitur alia particula non requirat et c.
sic dicitur sepius dies diligitur aliquo
racione honestatis quia est honorabilis et
celebris sicut dies sabbati in antiqua
lege. exo. 20°. memento ut diem
sabbati sanctifices et hanc honestatem
optat removeri cum dicit non requirat
eum deus desuper .i. non exigat deus
ab homine quod sit celebris propter recor

UVA.BHSC

dicione aliarum beneficiorum in eo nobis
collatorum sicut de sabbato legitur propter bene
ficium creacionis et de die dominica propter
beneficium resurrectionis cum magis
ad malum videatur esse natus quam ad bo
num gregorius exponens moraliter ubi supra
·4º moralium· capitulo xvi· dicit diem generacionis
nostram respicere est contra mentem nostram
subtiliter in iudicio esse quod de culpa gra
tulatur indagare. In qua scilicet indiscussione
illum tunc severius puniat quia hic nunc mol
lius pepercisse deprehendit. Sequitur alia
particula non sic in conversione hominis? dicit
nicholaus de lira quod istud in hebreo
non habetur nec in libris correctis· secundum
veritatem· gregorius istud non exponit· sed
quia communiter in biblis ponitur et sanctus
thomas exponit dicamus quod ut supra
fuit dictum contra bonitatem· scilicet quamvis
aliquis dies bene dicitur dies nativitatis
iob maledicatur. nam dies nativitatis prin
cipum solet poni in scriptis ut sint in
recordacione hominis? et adhuc fit de ma
gnis viris et quolibet anno dies nativi
tatis eorum celebratur in gaudio et
est in recordacione eo quod ad bonum
·scilicet esse et venire ad mundum eis tali
die contingisset sicut legitur de pharaone
et herode matthei 14º· sed hanc dignitatem
removet cum dicit non sit in recordacio
one hominum·i· non tantum bonum
michi evenit in die illa quod debeat recor
dari a quocumque. Sequitur alia particula
et non illustretur lumine in qua contra clari
tatem diei invocat obscuritatem et
quia dies obscuratur aliquando ex

radiorum solis retractione· | Ideo
nubium vel aeris grossiore interposicione | tria
virtutis visive mala disposicione· | impre

catur correspondencia ad ista tria et sic po
sset subdividi tripliciter. sed totum exponatur
simul primo quidem imprecatur diei ob
scuritatem racione subtractionis ra
diorum illuminancium quod eclipsi
miraculose sine interposicione alicuius
corporis grossi sic contingit in morte christi
ubi sol obscuratus est et tamen non erat
aliquod corpus inter medium ut luna ob
scurans ipsum quod fit in coniunctionibus
quia quando sol et luna coniunguntur in
emisperio nostro infra 12 gradus in ca
pite vel cauda drachonis quia quando christus

passus est luna erat· 15ª· et sic directe
opponebatur soli nec eum poterat eclip
sare et ideo miraculose sol subtra
xit radios ad designandum dolorem
christi pacientis ut dicit beda et gregorius 2
10 simul modo qui exorans deprecatur ut
sol senciens dolorem ipsius iob radios
subtrahat. et dies non illustretur luce.
beatus gregorius hoc exponens pro die iu
dicii ubi supra capitulo 19º· dicit secundum illud
predictus. nox reficiat et cetera· In iudicio domini
apparens· omne quod tunc reprobum lumine
illustratur qui ei sub quadam obscuritate
tegitur quodque in memoria iudicis non
revocatur in lumine tunc ostenditur quod quod
in conspectu omnium demonstratur· hic igitur
dies vertatur in tenebras· scilicet nobis ut vi
delicet omne quod nos delinquimus per iusticiam
feriamus hunc diem dominus non requirat et
lumine non illustret contra nos· scilicet ut scilicet
culpam nostram ferientibus ipse hunc extre
mi iudicii animadversione non incipet
ipse ait iudex venturus est quia cunctum pene
tret cuncta perstringat· quod cum quia ubique
est locus quo fugiatur non est sed quia correcti
omnes intus flectibus placatur solus ab illo
locum fuge inveniunt quia post perpetratam
culpam intus se nunc se in penitencia abscon
dunt. Sequitur· obscurent eum tenebre ·et cetera·
hic imprecatur diei nativitatis sue ob
scuritatem· scilicet· quod conveniunt diei ex inter
posicione corporis spissi nam corpus spissum
oppositum causat tenebram quia radios solis
reverberat sicut terra interposita inter nos
et solem causat tenebram· Et umbra
mortis· hic ponit imperfectum impedimentum
quod est ex parte interioris visive quia dum aliquis
moritur vel visu privatur tunc claritas
diei ei aufferetur et sic umbra de sui
proprietate habet.

obscuritatem·
tumiditatem·
calamitatem·
paupertatem quia
mors quasi ibi oppri·
oblivionem·

Ista in scriptura dicitur
umbra non solum sed um
bra mortis primum propter
racionis obscuritatem· In
ferno propter consolacionis
desolacionem· Infortunium
propter tribulacionis infusionem· purga
torium· propter boni visionis prolongacionem
de primo dicitur in xvi· assuefactio· propter
in peccato propter intencionis obstinacionem·
De primo dicitur· in· xvi· qui revelat pro

UVA.BHSC

fundi de tenebris et ponit in lucem
umbram mortis dr̄ de deo quo reuo
cat° ad grām pristinam ¶ de· 2º in ps.
posuisti me in lacu inferiori in tene
brosis et umbra mortis dr̄ locus dāp
nabilis locus inferior qz ibi nulla ē
redemptio vn̄· Job· xº. dimitte me ut
plangam et c̄· usqz ibi· umbra mor
tis et nullus ordo et c̄ ¶ de· 3º ps·
43º· humiliasti nos in lo afflictionis
et cooperuit nos umbra mortis· et
Jere· 13º loquens de miseria judeorum
dr̄· expectabitis lucem et ponet eam
in umbra mortis et caligine ¶ de· eº
dr̄ luc̄· 1º· Illuminare hys q̄ in tene
bris et umbra mortis sedent et c̄· et
ysa· 9º habitantibus in regione umbre
mortis lux orta ē eis ¶ de· 4º· dr̄· Jo·
·24º· de predonibus si subito apparuerit a
urora ·i· si aliqs radius g̅· in remorsu
conscīe uel aliter eis eueniat arbitrant̄
umbram mortis· i· non curant quia
in spe semper uiuendi male· q· occul
tant se qria quos bene dr̄ Job· 30º
nō sunt tenebre· s· post mortē· et nō
ē umbra mortis ut abscondant ibi q̄
operantur iniquitatem et id pt̄ expom
obscuret diem natiuitatis mee· s· te
nebre et umbra mortis· s· pctm̄ origi
nale uel infortunium et tūc dicat en
ucliando malū qd ē contingit ex illo
die ¶ Vel pt̄ exponi de inferno in quo
ponunt pueri decedentes anteqz sint
nati qz ibi ponunt in umbra mortis
qz sicut qui nō fuissent qz uisione dei
beatificam priuantur et nō carent pe
na sensus patiunt tn̄ penā dampni
sic· s· ipsemet dicat· fuissem qi nō eem
et c̄· ¶ Sequitur occupet eā caligo
et c̄· modum premisse obscurationis de
clarat ex duobus vn̄ cū mortem vide
tur obscurare ut parabolicam locucionem
ex aliquo subsequenti exponat et
istum modum loquendi hn̄t sirici et
prolestini ut dt̄· Hoi? In ora· et ideo
p caliginem q̄ ē nebula in aere su
bito ueniens et ē frigida et nociua
s g̅· tribulatio in corpore et tristicia
in mente· sic de consolatione ihrl'm lo
quitur· Jere· tren̄· 2º· quomodo obtexit

caligine in furore suo dn̄s filiam
sion· et id cum dicat occupet eum
caligo· i· miseria et tristicia bene
debuit eam occupare cū p diem illā
tanta miseria et tanta tristicia ei
euenerit· et inuoluat° amaritudīe
p hoc notat tristiciam qū sustinet
in pte sensitiua q̄ amara illi erat
et p hoc uult dicere q dies natiui
tatis sue non dz dici dies gaudij s
meroris et tristicie qz p suā nati
uitatem ad tantā mentis et corpo
ris amaritudinē peruenerit ¶ bt̄s
grego° exponens istud moral° eº· more
ca°· xxº· pulchre dicat q dies nati
uitatis me īuoluat amaritudine· cū
ad cognitionem mente reddeunte pn̄
blandimenta cruciatus sequuntur· dic
amaritudine inuoluimus cū pria dele
ctationis gaudium q̄ supplicia seqnt
aspicimus et asperis huī fletibus cir
cumdamus· qz cū hoc q inuoluit ex
latere oīs ptes operit inuolui dies
amaritudine optatur quatinū q̄ mala
incorreptis imminent ex oī pte cōsqz
conspiciat et uoluptatis sue lasciuiam
tristicie lamentis tergat· est cū ad
uertendū de hoc q dr̄ ō nō illustret
luce q lumen aliqn̄ accipit
· Ppe p qualitate mediū disponete·
· intrīsice p sēo visū recipiente·
· tristitie p irradiante intellm̄ dirigete·
· morali sive tropice p uirtute rōz ordinate·
· allegorice p grā aīaz illustrante·
· anagogice p glia bon̄ felicitante·
¶ primo m° accipit· 2°· de aīa ubi dr̄ q
lux sine lumine requitur ppz colores
· s· commentatore lz themistius dicat q
ppz medium· s· aerem requirat° qz oīa
q̄ uident in lumine uident ut dr̄
ibidem· et apo° in actibus aplorum ita
accipit ad hām ca°· xiº· dulce lumē
et delectabile ē oculis uidere solem
¶ 2° m° accipit° cotter a doctoribus po
etis sic in thobia ille matheo vindo
cinensis dicebat assidui curāt lu
mina usus adest· Ibi accipit p ocu
lis recipientibus uisum mediante lu
mine ita accipitur ad hāz Judit·
·16º· ubi ait p amissione duorum lu
minū· s· oculorum vnā ulcione recipiā

UVA.BHSC

Tercio modo accipitur 3° de anima quod lumen
intellectus agentis respectu irradiat
fantasmata et facit visibilia in ac
tu. unde sicut lumen corporale ad co
lores ita lumen intellectus agentis
respectu fantasmatum et intencionum
intelligibilium et per ideo appropriatur
intellectui transsumptive ita accipitur sa
piencie. q° dicebunt insipientes erra
vimus a via veritatis et lumine ius
ticie non illuxit nobis. unde lumen ibi
transsumptive iusticie appropriatur sicut q°
ethicorum dicit de iusticia quod nec lucifer nec
hesperus ita rutilant. Quarto modo
accipitur sapiencie 6°. diligite lumen sa
piencie omnes et cetera. et mathei quinto sic luce
at lux vestra et cetera. quia sicut lumen dispo
nit medium ita virtutes disponunt
hominem et illustrant. unde ysa. lviij.
frange esurienti panem tuum et ege
nos et cetera. et erumpet quasi mane lumen
tuum et cetera. Quinto modo accipitur i. de
predicatoribus ubi dicitur quod ipsi fuerunt rebel
les luminis i. gracie. et bene merito gracia
comparatur lumini quia sicut lumen est.

fetoris purgamentum.	ita gracia est
tenoris detrimentum.	fetoris purgativa
decoris ornamentum.	terroris expulsiva
valoris incrementum.	decoris ornativa
coloris supplementum.	valoris ostentiva
caloris instrumentum.	dulcoris diffusiva
honoris fundamentum.	amoris incentiva
	honoris fundativa.

Ideo dicebat apostolus
ad col. i°. gracias agentes deo qui dignos nos
facit in partem sortis sanctorum in lumine
et cetera. Sexto modo accipitur in ps°. in nomine
tuo videbimus lumen exponitur expo
nitur bene et merito de lumine glorie
elevante intellectum ad recipiendum
actum obiecti beatifici quo disponente vi
debimus lumen de quo. Jo. i°. hic. quod in ra
cione scilicet obiecti beatifici quod est nec

puritatis.	ad modum lucis mixto lu
nobilitatis.	mini comparatur apoc. 21°. lu
bonitatis.	cerna eius est agnus sicut ibi lu
generalitatis	ne est agnus et ambulabunt
subtilitatis.	gentes in luce eius quia qui
veritatis.	sequitur eum non ambulat

in tenebris sed habebit lumen vite ad
quod nos et cetera. Noctem illam et cetera. hic
ut est dictum prosequitur maledictionem noctis
concepcionis sue et sicut de die dicebatur
quod est amabilis per aliquas condiciones ita
et nox est amabilis racione.

dulcedinis et dulcis quietacionis.	et sompni
magnitudinis et magne honorationis	hic possunt
pulcritudinis et dulcis consolacionis.	dividi
vulnitudinis et iuste collaudacionis	presens
Contra hec nocti illi imprecatur	particula
conturbacione hic. noctem illam et cetera.	cum primi
inhonoracione ibi. non computetur	ubi dicitur
desolacione ibi. sit nox illa solitaria.	noctem il
vituperacione ibi. nec laude digna.	lam
	et cetera.
	turbo

est ventus procellosus et tempestuosus et di
citur a terra. secundum ysidorum. ethimologiarum xiiij. sed magis videtur
mihi quod debeat dici a turbo turbinis. versus
de grecismo. impetus est venti turbo atque tur
binis addas turbo turbonis proprium nomen con
ferentis. est proprium nomen viri et se
cundas compotates turbo est.

impetuosus.	ideo quasi in omni loco scripture
tenebrosus.	significat calamitatem et
procellosus.	miseriam et accipitur
tempestuosus.	ad litteram sicut de helia dicitur

3° reg. 2°. quod raptus est in turbine i. nube
ventuosissima et obscura et nox illa fuit
principium miserie et calamitatis sue que
erat impetuosa et dolosa. ideo inquietacione
tem et dolorem imprecatur ei ut res
ponderent miserie sue. d. noctem illam te
nebrosus turbo possideat. non computetur et
hic contra honorabilem reputacionem im
precatur inhonoracionem sicut de die di
ctum fuit quia dies dicitur esse in honore propter
aliquod honorabile factum in ea sic nox
egressionis filiorum israel de egypto fuit
eis in memoriam perpetuam et principium computa
cionis annis et nobis nox nativitatis domini
est nobis in sollempnitate predicamen
et nox cenis domini de qua legitur in hymno
cerei pascalis multum pulchre loquitur.
et quia nichil venerabile quod illa nocte ei
contingerat imprecabatur quod non computetur
in diebus anni. sit nox illa solitaria.
imprecatur contra consolacionem quam aliquis
nox laudatur desolacionem. nam in aliquibus
dictis noctibus quando sunt celebres homines
congregantur ad festum et iocunditatem
ducendum et contra hoc ipse imprecatur quod
illa sit solitaria. i. quod fuisset solitaria
sic quod nullus ad festum ibi congregasset
ut semper miserie videret sue et bene
quia solitarium imprecatur.

desolacionem.	De primo hester. xiiij°.
conturbacionem.	Domine mi rex qui solus
mentis captivacionem.	es adiuva me soli

UVA.BHSC

tariam .i. desolata ¶ de .2°. in ps. similis fa
ctus sum pellicano solitudinis. factus su
sicut passer solitarius in tecto ¶ de .3°. po
ethicorum. dicit nemo virtuosus eligit so
litariam vitam ¶ Secundo. noctem laude dignam
Imprecatur contra valitudinem vitupera
cionem. secundum quod nox laudatur propter aliquod ho
norabile factum in ea, modo quia sua corrup
cio fuit ei ad dulcedinem. magnitu
dinem pulcritudinem valitudinem.
miserie sue ¶ tractatus Gregorius totum istud
e°. more. al°. xi°. exponit allegorice
per illam noctem accipiendo diem extre
mi iudicii quia media nocte veniet ad
iudicium ut dicunt multi sancti et in
narrant in historiis ¶ Unde. noctem illam
et cetera. exponit sic scriptum est deus manifeste
veniet. ignis in conspectu eius exardescet
et in circuitu eius tempestas valida. te
nebrosus igitur turbo hanc noctem possidet
quia apostatam spiritum a conspectu districti iu
dicis ad eterna supplicia puniendum illa
tempestas rapit turbine igitur nox illa po
ssidetur quia sicut eius creatus districta
animadversione punitur. non computetur
in diebus anni. annum predicacione sine
gracie non inconvenienter accipimus quia sicut
in anno congestis diebus tempus perficitur
ita in sancta gracia virtutum multiplex
vita completur potest et per annum multitudo
intelligi redemptorum. quia sicut ex dierum mul
titudine annus ducitur ita ex collectione
illorum omnium illa electorum innumerabilis
universitas unusitas expletur. illa nox
igitur non computetur in diebus anni. quia an
tiquus hostis superbie sue professus tene
bris adventum cum electis reddit. nox
eciam solitaria dicitur quia districtione perpe
tua a frequencia pravitatis sine sepelitur.
¶ quod tamen et intelligi aliter potest ut dicatur ho
minem quem contra sonum ad perdicionem fece
rat amisit et solus cum suo corpore
hostis periit dum stultos quos destru
xerat redemptoris gracia reformat. soli
taria igitur nox efficitur cum sublatis eis
qui electi sunt solus antiquus hostis eter
nis ignibus gehenne mancipetur. nec
laude digna cum enim humanum genus
erroris tenebris pressum deos lapides
crederet per hoc quod ydolis serviebat quod
aliud quam seductoris sui facta lauda
bunt sed ecce iam cernimus quod nox
illa non vere laude digna cognoscitur cum

ista redempto humano genere predolore
veneracionis reprobatur et solitaria
nox relinquitur quia cum dampnato apo
stata spiritu ad tormenta non itur ¶ No
tandum de hoc quod dicitur laude digna
quia licet secundum aristotelem .i°. ethicorum laus et
honor differant quia honor est in plus
et habet racionem finis respectu laudis
quia est premium virtutis. .e°. ethicorum quia
solus bonus honorandus. laus autem
est ad actus quia omne laudabile in quale
quidem et ad aliquid qualiter habere laudari bene
et optimorum non est laus sed quid laude
maius ut dicitur primo ethicorum .s. honor
¶ Nichilominus theologice loquendo
licet quia laude digni sunt optimi sicut dicitur
eccli. 44°. de viris sanctis qui gloriam adep
ti sunt et in diebus suis habentur in
laude videtur michi quod laude digni sunt
aliqui.

Propter fortitudinem et constanciam iste est
status penitencium
propter subtilitatem et prudenciam iste
est status contemplancium.
propter mansuetudinem et temperanciam
iste est status incipiencium.
propter veritatem et iusticiam iste est
status proficiencium.

¶ laudantur domino aliqui propter fortitu
dinem et cetera. quia non agonizantes lau
dant primo ethicorum et merito quia sus
tinent triste propter bonum. unde .3°. ethi
corum dicitur propter triste fortitudo et iuste
laudantur difficilius est enim tristicia
sustinere quam a delectacionibus abstinere
et ita faciunt vere penitentes de
quibus erat apostolus cum diceret. i. pe. i°.
probacio fidei vestre preciosior sit auro quod
per ignem probatur inveniatur in lau
dem et gloriam et honorem et cetera. ¶ 2°.
sunt laude digni aliqui propter subtilita
tem et cetera. nam studiosi vere laudan
tur quia vere nobiles et illustres fi
unt ex. e°. ethicorum. unde ille bene dicit
qui nescit et addiscere non vult quia
qui gradiatur sapienter iste laudabitur
sapiencie. 28°. unde eccli. 6°. in medio sa
piencium sta et sapiencia eorum ex corde
coniunge et proverbia laudis non fu
gient a te. Iste est status contempla
cium quia sapiencia et prudencia in scrip
turis sanctis pro eodem accipiuntur
scripturis sapiencia autem est de altissimis. 6°.

UVA.BHSC

laude non digni

ethicorum .i. et .6. inmediate igitur tales
digni sunt laude quia sapiens in multi
tudine electorum habebit laudem ecclesiastici
.xxiv. ¶ 3°. sunt laude digni aliqui propter
mansuetudinem et cetera nam sicut inte
perato contemptui vituperandi quia ex
cedit circa ea que sunt communia nobis et be
stijs quia non secundum quod homines sumus
sed secundum quod animalia consistit in temperancia
vnde et maxime diligere ea bestiale
est .3°. ethicorum ita temperancia laudabilis
quia ea que ad sanitatem sunt vel ad bonam
habitudinem delectabilia existencia
hoc appetit mensurate et quia istud est
difficile non laudatur quia virtutis laus
est primo ethicorum vnde ecclesiastici .41. letetur
anima vestra in misericordia eius et non confundemini
in laude eius et ista competit statui in
cipiencium quia et temperancie no
men circa puerilia peccata fertur .3.
ethicorum circa finem et isti laudantur me
rito sicut dicitur michee .3. 2°. mulieres
eiecistis de domo deliciarum suarum et
a paruulis earum tulistis laudem in perpetu
um ¶ 4°. digni sunt laude aliqui propter ue
ritatem et cetera nec mirum non est difficile
le esse bonum ad se sed esse bonum ad alterum
ibidem. ideo qui iusticiam facit ad alte
rum laude dignus est .vij. et .2°. politicorum
dicitur quod magis laudatur qui occidit tira
nnum quam furem quia scilicet veritatem et iusti
ciam tirannus plus nocet ciuitati quam
fur et ideo vnde qui iuste circa agunt omnes
laude digni sunt. hester .ix°. ista virtus
competit statui perficiencium quia sicut ius
ticia est omnis virtus .5°. ethicorum ita per
ficientes quantum ad se et quantum ad alios perfi
ciunt. vnde prouerbiorum .xxiv°. qui arguunt bo
ni scilicet laudentur ¶ Sequitur et maledicat
ei et cetera prosequitur vltimam particulam
scilicet nec laude digna non sunt que sunt
mali inductiua bonorum turbatiua
bonorum turbatiua ¶ et sed hec tria impre
vite destructiua catur primo mali indu
ctione in prima particula. 2° bonorum pertur
batione ibi obtenebrentur. 3° vite
destructione ibi quare non in vulua
et cetera. Circa primum est aduertendum quod et quantum
ad literam et quantum ad expositionem literae sunt
diuersitates inter postillatores tho
mas exponit istud literaliter primo quod

per leuiathan intelligitur quidam piscis magnus
qui alio nomine uocatur cetus qui propter sui ma
gnitudinem piscatores non audent in
uadere de die et de nocte et ideo quando
dies illucescit illi maledicunt ei. et sic
suscitare leuiathan. est ipsum inuadere. 2°
modo exponit ut per leuiathan intelligitur dra
cho diabolus scilicet secundum illud ysaie .xxvi°. In die illa
uisitabit dominus gladio suo duro et grandi
super leuiathan serpentem tortuosum. Illi igitur
parati sunt suscitare leuiathan. qui student
ad suggestiones diaboli implendas opi
bus iniquitatis vacando. qui diei male
dicunt. quia qui male agit odit lucem. Io. 3°.
¶ Lyra enim de lira reprehendit thomam
in prima expositione literali et dicit quod falsum
est quod leuiathan de nocte capitur primo
ipse audiuit ab alijs qui nouerant cap
cionem illius piscis quod numquam inuaditur
nisi die ut piscatores possint a longe mi
ttere lanceas et mittere missilia ei
mittere quia non audent appropinquare
quia ex motu illius piscis mare perturbar
etur in periculo subuersionis et ideo ipse
ponit aliam literam quam dicit esse ueram li
teram et quam hebrei exponunt. Sic
maledicant ei qui maledicunt diei ex
pectantes orbari de societate sua. tales
sunt homines tantis miserijs pressi
quod de uita sua sunt attediati et sic per
mortem expectant separari ab amici
bus suis et cum societate hominum ¶ quidquid
sit de prima expositione thome. 2a est bona
ad propositum vnde sicut per hoc quod di
xit. non laude digna voluerunt illam
noctem esse odiosam bonis ita per hoc quod
dicit hic maledicant et cetera vult eam
esse odiosam malis ¶ verum est quod beatus
gregorius .4°. moralium. capitulo .xix°. dicit quod in ve
teri translacione ita habetur. maledi
cat eam qui maledixit diei qui captu
rus est grandem cetum. et ista exponit
sic quilibet verbis apte ostendi quod ascer
bitas in fine mundi antichristi ventura
predicacione premittitur malignus namque
spiritus qui per meritum noctem est se in mundi
fine simulat diem cum se quod deum hominibus
ostendit quod claritatem diuinitatis est fal
laciter tribuit et se supra omne quod
deus dicitur vel colitur extollit noctem
igitur maledicat qui maledixit diem

UVA.BHSC

quia nunc ille eius maliciam destruit qui
illustracione adventus sui tunc eciam
potenciam eius fortitudinis extinguit
ubi et bene subiungitur. quia captivus est
cetum grandem h^9 ei fortitudo in aquis
capitur quia antiquus hostis versucia liberi
sacramento superatur. accipiendo etiam
quod boni maledicant illi nocti. gregorius more-
cal. 16. moraliter exponendo dicit beatus
gregorius si enim dierum leticiam delectacionis
accipimus noctem suggestionem callide antiqui
hostis illi maledicere noctem intelligen
di sunt qui diei prosperitatis maledicunt
quia scilicet illi tristitatis culpas vere premunt
qui maligni seductoris insidias in ipsa
blandi suggestione deprehendunt. unde
bene subditur. qui nati sunt suscitare leviathan. qui-
cumque ea que mundi sunt mente calcant et
ea que dei sunt plena intencione desiderant
leviathan contra se suscitant quia eius ma
liciam instigacione sue conversacionis
inflamant ¶ Sequitur. obtenebrentur
et cetera. quia nox quando splendor ex stellis et
plenilunio est boni inductiva non ipse
contra hoc imprecatur iste bonum turbacionem
quasi dicat utinam nox non esset illuminata
lumine stellarum que sunt candele noctis
delectabilis sed caligine fuissent obtene
brate eius id est noctis quia vapores elevati
per diem non possunt consumi a sole e
xistente subtus terram ideo in nocte
fit caligo quia caligo semper et sepius
causatur in nocte/ quia hic fit mencio de
stellis est advertendum quia inveniuntur
in philosophia et theologia stelle.

sedentes.
ornantes.
manentes.
splendentes.

¶ Stelle cadentes fuerunt
diaboli qui ad modum stellarum
a celo cadentes quando vapores
elevantur usque ad modium
interciarum aeris volentes ultra pro
cedere ad elementum ignis a frigore
repelluntur et convertuntur in elementa
inferiora. 1. metheore. id est ad literam dia
bolus et sequaces eius cum essent eleva
ti usque ad medietatem et ultra celi
empirei appetendo summitatem ma
iestatis divine volens ascendere sta
tim deiectus est cum coherte fetida et
conversus in inferiora elementa de quo
dicitur apoc. xii. quod dracho cadens traxit
ad se terciam partem stellarum et contra-

puritatem.
claritatem.
sublimitatem.
dignitatem.

que reperiuntur in stellis
ipse cum sequacibus sunt
conversus.

infedicitate et invidiam.
obscuritatem et displicenciam.
iniquitatem et maliciam.
vilitatem et ignominiam.

¶ De primo. Job
29. stelle
non sunt munde
in conspectu
eius ¶ De 2°. Joelis. 2°. a facie domini stel
le retraxerunt splendorem suum ¶ De
3°. dicitur apoc. 8°. quod stella magna ceci
dit de celo et nomen stelle absinthi
um ¶ De 4°. ezechielis 32°. operiam cum ex
tinctus fueris celos et nigrescere
facere faciam stellas eius loquitur
dominus ad diabolum et ad istum intellec
tum exponit Job allegorice. ubi
supra beatus gregorius cal. xvi. dicit quod
per stellas aliquando ypocritarum fictio
demonstratur. qui bona que faciunt ad
percipiendos laudes hominum ostendunt. unde
misit dracho caudam et [illegible] vit
terciam partem stellarum. dra[illegible]cho
mis enim cauda stellarum pars trahitur
quia extrema persuasione antixpisti quidam
qui lucere videntur rapientur. sequitur
caligine ipsius noctis. id est diaboli obs
curantur cum eorum vita apto erro
re confunditur ¶ Inveniuntur 1°. stelle
ornantes que sunt speres immunde ubi
non infra celum stellatum nec intra sed
supra radiantes. de quibus bene dicitur eccl.
xliii. 9. gloria celi species stellarum mundum
illuminans in excelsis dominus et no
tanter dicit hoc quia secundum veritatem lu
minare maius inter creaturas est
mundi humana natura a dextris patris re
sidens que est prima stella radix david. stel
la splendida matutina apoc. ult.
¶ Post luminare minus beatissima
maria stella maris de qua dictum
fuerat numeri. 23°. orietur stella ex qua
secundum veritatem illa est mulier de qua
apoc. 12°. dicitur quod est amicta sole et
in capite eius corona stellarum. xii. ca.
¶ Alie sunt stelle ornantes. scilicet anime sanctorum
de quibus dicit apostolus 1. cor. 15°. quod stella
differt a stella in claritate sic et
resurrectio mortuorum. id est secundum diversa
merita et claritas sanctorum. scilicet diver
sas mansiones ibi. scilicet veritatem stel
le manentes in ordine suo adversus
sisaram. id est diabolum pugnaverunt ut
dicitur baruch 3°. e°. stelle manentes. id est sta
biles et fixe etiam hic in terra que sunt
secundum veritatem. ecclesie constitute in ho
nore sanctorum merita eciam et exem
pla eorum et reliquie sanctorum que

UVA.BHSC

stella

expectare vel expectantes

sunt stelle fixe ornant firmamentum et influit in corpora naturalia ita et ista illuminant ecclesiam militantem et illuminant et influunt in corda fidelium. Unde naum. 3o. plures fecisti negociaciones tuas quam stelle sint celi. Unde et septem stelle septem ecclesiis comparantur apoc. 1o. ¶ Inueniuntur etiam stelle splendentes isti sunt sancti et deuoti homines qui merito stelle uocantur iuxta illud deuteronomio 1o. Vos estis sicut stelle celi plurimi nam sic stelle habent .4. in

situ firmitatem.
motu uelocitatem.
uisu claritatem.
actu bonitatem.

¶ Sic per hoc ex 2. celi et mundi ita sancti homines habent uelocitatem
uelocitate operibus insistendo.
claritate alios moribus insistendo.
bonitate omnibus persistendo.
firmitate temptacionibus resistendo.

operibus ¶ de primo iob 38o. numquid coniungere ualebis micantes stellas pliades aut arturum celi poteris dissipare quia stelle pliades et arcturus stabiliuntur comparantur deo adiuuante loco suo dicitur ¶ de 2o. dicitur baruch 3o. stelle dederunt lumen in custodiis suis et letate sunt ad iocunditatem et cetera. Sequitur uocate sunt et dixerunt assumus. ecce quomodo parati sunt ad obediendum ¶ de 3o. expresse habetur dan. xii. qui docti fuerunt quasi splendor firmamenti et qui ad iusticiam erudiunt multos quasi stelle in perpetuas eternitates fulgebunt. ¶ de 4o. eccl. 50o. dicitur de sancto uiro quasi stella matutina in medio nebule. i. in medio tribulacionum et aut proximis. aut in medio nebule. i. carnis corruptibilis [illegible] gregorius exponit istum passum ubi est notabile moraliter dicens sic miliens in hac infirmitate carnis tanta uirtute roborati sunt ut resplendere mundo quasi stelle potuissent multi in tenebris uite presentis dum superiora de se exempla ~~exibet~~ exhibet actiore more nobis desuper lucent. Sed cunctulacionum corruscatione operis fulgeant quantolibet se igne contemplacionis accendunt minimum constat quod dum corruptibili adhuc carne grauati sunt eternum lumen sicut est uidere non possint igitur de eis benedictum obtenebrientur stelle et cetera. benedicite

stelle uos.

stelle celi domino dan. 3o. sequitur in ordine ut benedicamini superius in fine 111c. quia nobis et c. ¶ Expectet lucem et cetera. consequenter predictam partem que erat optando bonum lucis impedicionem et primo optat eam. 2o. ponit causam ibi ¶ Quare non eduxit. Circa primum sciendum quod naturale sit quod post tenebras noctis lux diei expectatur ad lucem diei tenebre totaliter fugantur ad auroram incipiunt diminui. Ideo ut nox illa correspondiret miserie optat ut sint in infinite obscuritatis ita quod expectet lucem diei et non uideat ita quod non collacentur per lucem diei sed nec uideat. ortum surgentis aurore. sequitur quod diminuantur per ortum aurore. beatus gregorius exponens moraliter ubi est dicit quod per lucem et auroram gloria intelligitur de qua apostolus ait. quod oculus non uidit et c. quia uicio spontaneo mundum infirmitas tenebrata non prius per mortem pone sue debitum soluat claritatem lucis eterne non penetrat ¶ Allegorice tamen exponit dupliciter primo de diabolo et die iudicij. dicit nox ipse uidelicet tenebrosus hostis in membris suis lucem expectat et non uidet quia uel hij qui fidem sine operibus retinent cum per eandem fidem in extremo iudicio saluari se posse confidunt spes eorum frustrabitur quia hanc uiuendo demolliti sunt quam confitendo tenuerunt uel hij qui per humana laude in bona actione se exhibent in cassum aduenientis iudicis retribucionem bonorum operum sperant dum bene dicitur expectet lucem et cetera ¶ Alibi ipse exponit de iudea et aduentu christi de iudea ipse lucem expectauit et non uidit quia humani generis redemptorem uenturum quidem approbando sustinuit sed uenientem minime cognouit et quos ad spem mentis oculos aperuit ad presenciam lucis clausit que et ortum surgentis aurore ortum non uidit quia infirma illa sancte ecclesie primordia uenerari minime conspexit ¶ Et ut dum materiam expectacione explicemus uidetur michi quod in scriptura inueniuntur expectantes.

impudenter.
sapienter.
prudenter.
constanter.

impudenter expectant qui expectant. in
mundi delectacionibus.
mundi opibus. tribulacionibus
mundi operibus. ~~mortibus~~
mundi honoribus consolacionibus

¶ de primo quia expectant bestialis solacium nam licet appareant

UVA.BHSC

aliqua delectabilia . secundum veritatem non
sunt . Iere . 13° expectabitis lucem et po
net eam in umbram mortis
et caliginem ¶ de . 2° parte quia illi expectant
debili exterminium sic ille dicebat
4° re . 6° ecce malum a domino et quid
amplius expectabo non ita expecta
bit . ps . d . expectabam eum qui saluum
me fecit a pusillanimitate et cetera ¶ de
3° parte quia diuiciis expectant felicita
tem expectant pluribus quia decipiunt
homines et in fine deficient ita dicitur
prover . 11° mortuo homine impio
nulla erit spes et expectatio sollicito
rum perhibit . ¶ de . 4° parte quia mundi hono
res defficiunt ad aliquos confidit in eis
ita dicitur ysa . 28° erit verbum domini man
da remanda expectat reexpecta mo
dicum ibi modicum ibi ut vadant et
cadant retrorsum conterant et illaque
antur ¶ expectant etiam aliqui misera
bilia nam aliqui expectant premium dum
seruiunt eum ad beneplacitum autem
mundo et ecce veniunt infirmitates
ex nimia impletione discordia ex
mentis accusatione tribulatio ex re
morsu consciencie ideo dicitur expectauimus et
non erat bonum tempus medele et ecce for
mido . Iere . 8° et 1 . 30° expectabam
bona et venerunt in mala prudent
expectatores sunt qui expectant .

dei misericordiam in timore .
dei Iusticiam in temore .
dei beniuolenciam in fauore
fauore dei graciam in amore .
dei gloriam in ardore .

¶ de primo ita petebat ps . suscipe me secundum
eloquium tuum et viuam et non confundas
me ab expectatione mea . Iere . 14° ex
pectauimus saluator israel . expectatio
eius in tempore tribulationis ¶ de . 2°
heb . 10° . terribilis autem quedam expectatio iudicii
et ignis emulatio que consumptura est
aduersarios ¶ de . 3° ps . expectans ex
pectaui dominum et intendit mihi ¶ de . 4°
ita petebat ysa . 30° domine miserere mei
te enim expectauimus esto et cetera . in epistula
Iude . vos ipsos in misericordiam dei seruate ex
pectantes misericordiam domini nostri ihesu xpisti ¶ de
5° Iere . 14° . solium glorie altitudinis a
principio locus sanctificationis nostre expec
tatio israel . vnde gen . 49 . salutare tuum
expectabo domine . de istis omnibus benedi
citur . 14° . gemma gratissima expecta
tio prestolantis quocumque se vertit pru
denter intelliget ¶ prudenter ex
pectantes sunt sancti viri qui cotidie ex
pectant .

laborum retribucionem .
dolorum consolacionem .
meritorum recompensacionem .
priorum glorificacionem .
corporis redempcionem .

¶ de primo prover . 20° . ne dicas malum pro malo expe
cta dominum et liberabit te ¶ de . 2° ysa .
25° . auffert dominus omnem lacrimam
ab omni facie sequitur et dicent in illa
die ecce deus expectauimus eum et
saluabit nos ¶ de . 3° gal . 5° . nos
spiritu ex fide spem Iusticie expecta
uimus ¶ de . 4° tren . 3° . pars mea dominus
dixit anima mea propterea expectabo eum
¶ de . 5° Iob . 14° cunctis diebus quibus
nunc milito expecto donec veniat
inmutatio mea . ¶ de istis omnibus per
accipe illud iac . 5° ecce agricola
expectat preciosum fructum terre pacien
ter ferens donec accipiat temporane
um et serotinum ¶ confidenter ex
pectantes sunt viri qui confidentes ex
meritis in dei iusticia et misericordia expe
ctant confidenter .

generalem hominis renouacionem .
celestis collegii restauracionem .
beate visionis reuelacionem .

¶ de primo phil . 3° . d . apo . nostra conuer
satio in celis est . vnde et saluatorem
expectamus qui reformabit et cetera . sophie
3° quapropter expecta me in die resur
rectionis future ¶ de . 2° ro . 8° . ex
pectatio creature reuelacionem filiorum
dei expectat ¶ de . 3° 1 . cor . 1 . diui
tes facti estis in illo . sequitur in illa
gratia expectantibus reuelationem
domini nostri ¶ de istis dicitur ad titum . 2° . so
brie et iuste et pie viuamus in hoc
seculo expectantes beatam spem et
aduentum glorie magni dei . i . expecta
tes beata spe ¶ sequitur lux expectet
lucem . sed qualem videt in qua lux est

phisica et est gaudiosa .
ethica ista est virtuosa
sophistica ista est obprobriosa .
methaphisica ista est graciosa .
mathematica ista est gloriosa .

¶ lux phisica nunc mittitur de qua 2° de anima loquitur philosophus
et gen . 1° . posuit stellas in firmamen
to ut lucerent et diuiderent lucem
a tenebris et isti luci a pluribus multe
proprietates attribuuntur .

UVA.BHSC

decor honeſtatis.
valor bonitatis.
feruor caliditatis.
nitor puritatis.
ſplendor caritatis.

De primo 2° de
anima dicitur quod non eſt
corpus neque flu
xus corporis. ideo
non inficitur a
luce in mundo. vnde hugo in libro
de ſacramentis li. 1°. parte .i. ca°. 9.
dicit quod lux fuit facta in decorem
De .2°. patet quia animalia muta abſcondunt
ſe in luce ſicut dicitur .3°. de animalibus. De
3°. quia est cauſa caloris primo metheo
rum .2°. de anima. De .4°. dicitur in de ſenſu
quod color magis participat de luce mi
neralia que est forma corporis nobiliſſima
De .5°. vnde actuat colores et facit
viſibiles actu .2°. de anima. Iſta est gau
dioſa Iuxta .1°. ecclesiastes .xi°. dulce lumen
et delectabile est oculis uidere ſolem
2. lux ethica est moralis iſti ſunt
ſancti homines qui propter uirtutes ethicas
dicuntur lux. Io. 8°. vos eſtis lux
mundi et benedicuntur lux nam ſicut
luci corporali comparantur conditiones
ita iſtis eedem in ſcriptura
appropriantur nam iſti.

mundum ornant honeſtate.
fratres ditant bonitate.
In ſe fragrant caritate.
bonis fragrant claritate.
prauos mundat a feditate.

De primo
de uiro bo
no dicitur .2°.
regum .23°. ſicut
lux aurore
oriente mane et cetera. De .2°. matheus 5°. ſic
luceat lux ueſtra coram hominibus ut uideant
opera ueſtra. De .3°. ſicut de iohanne baptiſta dicitur
Io. 5°. ipſe erat lucerna ardens et
lucens. De .4°. 2. corinthiis .4°. deus qui di
xit de tenebris lucem ſplendeſcere
ipſe illuxit in corporibus noſtris ad illu
ſionem claritatis et cetera. De .5°. beato
paulo dicebatur a domino actuum .26°. ecce
mitto te aperire oculos tuos gentium
ut conuertantur a tenebris ad lucem
Iſti igitur ſeruiri debent lucem ethicam
.i. moralem quia uirtutibus lucent et
moralis ſcientia que lux dicitur Iuxta .1°. prouerbiorum
6°. mandatum lucerna est et lex lux.
lex moralis .ſcilicet. ſine qua nulla bona
pollicia poteſt haberi ſicut dicitur primo politice.
.3. lux dicitur ſophiſtica et iſta est lex
ypocritarum qui uident ſemper lucem
quia ypocriſis dicitur ab ypos quod eſt ſupra
criſis tura et quod est aurum quia deſuper
.i. foris lucent. iſti merito comparan
tur nocti luce quia licet lucem uideant
in ſe ſunt immundi et die non
apparent uiſibilia. vnde leuiticus .xiii. ho
mo in cuius cute et carne ortus fuerit di
uerſus color et quaſi lucens. ibi est plaga
lepre et iſti ad modum nocti noctilucae
habent conditiones. Sunt enim.

minime durationis.
infinite reputationis.
peſſime retributionis.

De primo dicitur
Iob .18°. nonne
lux impii ex
tinguetur nec ſplendebit flamma ignis
eius lux obtenebreſcet in tabernaculo
eius et lucerna que ſuper eum est extingue
tur. De .2°. yſaias .1°. ve qui dicitis bonum
malum et malum bonum ponentes tene
bras lucem et lucem tenebras. vnde
de talibus dicitur ecclesiastici .20°. ſuper mortuum
plora defficit enim lux eius. De .3°. dicitur
Iob .38°. auferetur impiis lux ſua et
brachium excelſum confringetur. quia lux
iſta est apparens et non exiſtens ideo dicitur
ſophiſtica. .4. lux est methaphiſica et iſta
est ſupernorum ciuium precipue angelo
rum que pertinent ad methaphiſicam et ſuper
naturalem ſicut intelligencie de quibus
tractat methaphiſicus ut patet .xii°. methaphiſice et
exponitur 1°. genesis .1°. fiat lux et facta
est lux. beatus auguſtinus ſuper genesim ad
litteram exponit de angelis. .5. lux
est mathematica .ſcilicet. ipſe deus qui bene est abſ
tractus a materia et omni motu per ſe
et per accidens de qua luce dicitur .i. Io.
1°. deus lux est et tenebre nulle ſunt
in eo. Io. 1°. erat lux uera que illuminat
et cetera. vnde ipſe dicebat. Io. 9°. ego ſum
lux mundi et bene lux quia ab eterno
ipſe est qui in facie ſua lucet ſicut ſol
apocalipſis .1°. ſed quando deus pater miſit filium
ſuum in hunc mundum tunc lux uenit
in mundum nam ipſe fuit uera lux.

oriens in glorioſa incarnacione.
lucens in uirtuoſa conuerſacione.
Irradians in glorioſa predicacione.
abſconſa in ignominioſa paſſione.
refulgens in precioſa reſurrectione.
caleſcens in ſpiritus ſancti miſſione.
regenerans in glorioſa remuneracione.

De primo yſaias .9°. habitantibus in regio
ne umbre mortis lux orta est eis. De
2°. Io. 9°. quamdiu ſum in mundo lux
mundi ſum. De .3°. Io. .xii°. ego ſum
lux mundi ut omnis qui credit in

UVA.BHSC

me in tenebris nõ maneat ¶ de .e.
zacharie .14. in die illa nõ erit lux et
dies erit una q̃ nota ẽ a dño non
dies nec nox ¶ de .4º. bene exponit
illud hester .11º. lux et ſol ortus et
humiles exaltati ſunt tunc verificat
1º. iob .26º. In manibus ſuis abſcondit
lucem et precepit et ut rurſus ori
atur ¶ de .6º. qr tunc ſol refulſit in cli
peos aureos .1º. machabeorum .6º. tunc vide
re noua lux oriri viſa ẽ heſter .8º.
¶ de .7º. yſa .60º. erit t̃ dñs in lucẽ
ſempiternã et deus tuus in gloriam apoc.
18º. lux lucerne nõ lucebit amplius ꝗ
ipſe agnus erit lux ſcz. et nõ videat.
aliq̃ non vident ꝓpter.

oculorum cecitatem.
oculorum infirmitatem.
viſus debilitatem.
viſus obliquitatem.

¶ de p̃mo qr iſti
obſtinati ſunt
in pctĩs ſuis ſic
allegatur contra

phariſeos .Io. 12º. dicit yſayas. exce
cauit oculos eorum et indurauit cor
eorum ut non videant oculis et c̃.
¶ de .2º. ita dicebat .ps. comprehenderũt
me iniquitates mee et nõ potui ut vi
derem. vñ bene dr̃. ecci .15º. homines ſtul
ti non videbunt ſapiam longe eſt
a ſuperbia et dolo ¶ de .3º. oculi ei ta
lium ſunt grauati qr nolunt videre .id
dr̃ in .ps. obſcurentur oculi eorum ne
videant et dorſũ eorũ ſemper incurua
qr pigri incuruant ſe dixerunt in
corde ſuo . oblitus ẽ deus auertit faci
em ſuã ne videat in fine. ut dr̃ in
ps ¶ de .e. qr paſſiones turbant oculum
mentis interioris ut habeat homo qi o
culos turbidos . vnde . eze . 12º. facies
eius cooperietur ut non videat et c̃.
¶ de .4º. quo homo nõ reſpicit qd agere
debeat ꝗ auertit oculos circa recta
ſcdm qd dr̃ de malis ſacerdotibus . dan.
13º. tulleꝝunt ſenſũ ſuũ et declinaue
runt oculos ſuos ut nõ viderent celũ
et ſequitur. nec ortum ſurgentis aurore
in ſcptã aurore merito comparatur gra ſa
cra ſcriptura et virgo maria nã ſicut au
rora ẽ ſplendoris diffuſiua.

ſplendoris diffuſiua ꝛ claritatis qr nox
fugit.
ruboris inductiua et ſanitatis infirmi
alleuiantur.
caloris incentiua et iocunditatis qui
aues cantant.
et floris aperitiua et amenitatis qr
tunc flores apperiuntur
Ita gra inducat in anima.

ſplendorẽ ſcz religionis.
ruborẽ ſcz operacionis.
calorẽ ſcz ordinis.
florẽ ſcz quietationis.

¶ Non pt ex
ponere de gra
ec. 3º. eo .50.
23º. ſicut lux

aurore oriente ſole mane abſqz nu
bibus rutilat . // dr̃ etiã ſacra ſcp
tura aurora . nã ſic aurora ẽ.

operantibus in initiũ.
viatoribus in ſubſidiũ.
ſocialantibus in ſolaciũ.
malefactoribus i[n] terrorẽ et ſuppliciũ.

Ita ſacra ſcriptura

dirigit operatores.
conducat viatores.
conſolatur amatores.
comminatur predones.

¶ Vt merito ex
ponitur de ea ſi
cant .6º. q̃ ẽ iſta
que progreditur qi

aurora conſurgens . operantes diri
gendo . pulchra ut luna . peregri
nantes conducendo . electa ut ſol . pro
ficientes conſolando . terribilis ut caſtro
rũ acies ordinata . peccantes commi
nando ¶ dr̃ .3º. beata virgo aurora nã
ſic aurora ẽ ſolem

preueniens.
diem incipiens.
ſolem parturiens.
diem perficiens.

¶ Ita glioſa virgo
fuit qi aurora ve
ri ſolẽ iuſticie . ſ . fi
lium dei.

preueniens in ſua natiuitate.
diem incipiens in ſua fecunditate.
ſolem parturiens in ſua natiuitate.
¶ de iſto tribus bene exponitur 1º. ps.
tu fabricatus es auroram . ſ . btam
virginem . et ſolem . ſ . filiũ ſuum
3º. modo ẽ diem perficiens in ſua ſubli
mitate . de iſto bene concludit illud iob
38º. oſtendit aurore ſue locũ . ſ . gliã
ad quã et c̃. qr non concluſit et c̃ . hic
totus predicte maledictionis ſubiun
git tam et ẽ intelligendũ qd ubi
predicta ponit expoñ de die et no
cte naturali quibus ipſe iob fuit con
ceptus et poſt modum natus et
tunc ut dictum fuit verba ſunt de
preterito ꝓ verbis de futuro ¶ alio
modo poteſt exponi ꝓ verbis de futuro
nocte et die nõ naturali ꝗ annuali . ſ .
qd quolibet ãno eadem nox in ſpẽ vel
ſimilis reddit ſic dies et nox nati
uitatis eius et tunc ẽ ſenſus qd in
futurum nox et dies q̃ conſimiles red
dibunt incurrant predictas male
dictiones in ſignũ miſerie ſue ut
ſint rememoratiua ſignũ et ſic
exponitur de futuro ut iacent in

UVA.BHSC

bra ¶ est aduertendu circa istam particulam q non conclusit et c. q no intelligit q non illa claudit hostia uentris et matris sue i. impedia partum si magis prestet impedimentu ne conceptus ueniat ad partu et ideo dicat ei dz malu obscuritatis euenire. q no conclusit hostia uentris eius qui portauit i. impedimentu no apposuit ad hoc q natus non fuissem. et q irrationabile uidet q aliqs abhorreat uitam sua q quilz homo uitam sua saluat. 2. de aia et delectabile e uiuere. 9o. ethi. ideo quia ione dixit subiungit. nec abstulit mala ab oculis meis. q.d. nam uitam ppe se abhorreo s q et si uita misera fm se e delectabilis uita tn misera et sub calamitate e odibilis q nemo eligit uiuere cu tristicia sic d. aris. li. ethi. et in isto uerbo adudit cam pdictam et q figuralr dixerat in isto uerbo exponit sate pala ¶ bti. ggi. e. moral. ii. b exponens i alle. de dia. q noct gnt et de pmo hoie q ca mi doloris stut pulchre deducat sic. d. bmusio humano generi extitit hitacio illa summa paradisi ex ipa namqz humanum genus uelut ex uentre pdijt et qi ad incrementa corporis sic ad augmenta ppaginis foras emanauit ibi concepio ma caluit ubi origo hominu homo pmus hitauit ¶ s hui uentris hostia serpens aperuit q psuasione callida in corde hois mandatu celeste dissoluit. huius uentris hostia serpens non conclusit s apperuit q munita sic9 monitis claustra mentis irrupit. sanctus igr uir ad poeni qi tolleret ad culpam mentis oculos reduceret doleat hoc q tenebrosa nox .i. antiq hostis obscura suggestio humanis mentibus intulit doleat hoc qd suggestioni callide humana mens in sua deceptione consensit. et dicat q no conclusit et c. moralr exponendo ubi s. ca. ig o. dic. uidlz culpa hostia uentris no conclusit pmo apperuit q concepto ad pcim hominu desideria cordis cupiscencia reserauit de qby ppbaz dr. Intra in cubiculu tua claude hostia cubiculi qppe ingrediunt cu secreta mentis me intrinsecus hostia qppe clauding cu desideria illicita cohercemus hec ita q sciptie carnalis hostia dum cosso mr apperuit ad innumera nos corruptionis mala produxit. ideo benedicat quare et c. ¶ est aduertendu de illo uerbo hostium q sic hostium dicat ab hoste q hostes arcet et scbr tuc appone sine. sine abostando q obstat ut dicat ysidorg eth. e. li o. in scriptura accipitur. comitr p illo p quo fit introitus in domo et tunc abhostando dr. qi ondens ad interius et fm istum modum me trasfertur in scriptura ad multa unde accipitur quadrupl

p timore ad timentem. p deuio ad deuiante. pro ide appetitus regulate. p gra in eccia militante. pro iusticia hoiez dirigente. p consia alono oblique [?]	¶ de pmo dr. Job. 28o. circui dedi illud. s. mare timoris meis. et posui uectem et hostia

et c. i. ego posui habenas et timores ut non transeat ultra ¶ de 2. ibidem nuqd aptes sunt t porte mortis et hostia tenebrosa uidisti et exponit de pco aut inferno qby homo deuiatur ¶ de 3o. in ps. pone dne custodiam ori meo et hostium circumstancie labijs meis. circumstancie sunt loci sic. oz. qu opz et c. q sunt circione recta ¶ de 4o. dr cant. 8o. si hostium e compingamus illud tabulis cedrinis et apoc. 3o. dedi te hostiu aptu in celo q nemo pt claudere et bene dr hostium q p ecclesiam intrat ad gram et aptum dr q omiby insam petentibus eccia apit sinu nec homo habet claudere i q a deo e ¶ de 5o. Jo. 10o. q non intrat p hostium in ouile et c. q nemo dz s honore assumere n per uiam iusticie q iusticia e hostiu equitatis ¶ de 6o. apoc. 3o. ego sto ad hostium et pulso et c. q deus pulsat sepe ad consciam pctoris ut reddeat et si qs apperuerit et c. ¶ de hoc q dr ab oculis meis q hic oculus non accipitur p oculo corporali sed magis p uita pnti. est notandum qd in scriptura oculus accipitur pro.

Intencione. cognicione. circumspectione. expectacione. reuelacione. delectacione	¶ de pmo luc. xi. si oculus tuus fuerit simplex totu corpus tuum lucidum erit. i. si intē

UVA.BHSC

cio fuerit irrita ¶ De . 2º . gn . 3º . dixit ſer
pens in quacumque die comederitis ex eo
aperientur oculi vestri . i . cognicio et
ſic decepit eos per fallaciam equivoca
cionis ¶ De . 3º . prover . 4º . oculi tui videant
recta et palpebre tue precedant gressus
tuos . i . habe circumſpectionem in factis tu
is ¶ De . 4º . in . ps . levavi oculos me
os in montes unde veniet auxiliũ
mi . i . expectationem meã ¶ De . 4º . ysa . 29 .
claudet oculos vestros prophetas et princi
pes vestros qui vident visiones operiet
. i . revelaciones . ¶ De . 6º . ys . 33º . qui
loquitur veritatem et claudit oculos
ſuos . ſ . delectationes ne videant malũ
iste in excelſis habitabit et eze . 24º . tol
lam eis deſiderium oculorum et c . i . de
lectationem et ſecundum iſtũ ſenſũ potest exponi
illud prius ab oculis meis . i . a delectatio
ne quã prius habui vel concepi in pro
cognicione ¶ Et quoniam in apparet omnes aucto
ritates ſcripture loquentes de oculis possunt
reduci ad aliquem iſtorum modorum quo
debemus aperire oculos vel claudere alias
per dei gratiam dicemus . ¶ Quare non in
vulva et c . Iſta est 2ª pars principalis iſtius
ca[pitu]li . in qua ut ſupra dictũ fuit proſequitur
maledicendo vite ſue inchoationem
et quia fetus impeditur ne vivus appa
reat in mundo dicit . unde quomodo quia moritur
post animationem . 2º quia non animatur
in utero et ideo generatur ſine anima . ideo
presens particula dividitur in duas quia
primo proſequitur primum . 2º 2m ibi . aut ſicut
abortivum . et prima dividitur quia post a
nimationem aliquando moritur fetus in
utero aliquando ſtatim post eius nativita
tem . ideo iste primo imprecatur mortem
ſuã in utero . 2º post exitũ ibi . Cur
egreſſus et c . circa primum dicit . Quare non
in vulva mortuus ſum . q . d . non ſolum
non abhorreo miſeria mea quibus proceſſi
ad ea . ſ . diem et noctem conceptionis
mee primo tempore quo proceſſi ad communem
ſocietatem hominum odio et ideo utinam in
vulva mortuus fuiſſem . ſ . post anima
cionem quia anima nichil moritur nisi ha
bens vitam ¶ Egreſſus ex utero et c
proſequitur . 2m membrũ et quia ex aliquo
impedimento vel nocumento ſ . adveni
enti vel intrinſeco ut est morbus vel ex
trinſeco ut est gladius fetus perit ideo dicit .
egreſſus non ſtatim perii . et quia etiam puer
perit ex ſubtractione nutrimenti ſtudii . quia

quod est vel extrinſecum vel vehiculum
vel intrinſecum ut cibus ideo iste
dicit . Cur exceptus genibus . i . ſuſ
ceptus ſum ſuper genua nutricis vel
obſtetricis . quasi ad . n . d . cur lactatus
uberibus . q . d . Iſta fuerũt mihi con
traria quoniam modo factus ſum in tan
tam miſeriam peccatorum quod melius
fuiſſet mihi mori quam iſta pati . beatus
gregorius 4º more . ca . 26º . Iſtam particu
lam miſtice et morali pulchre
exponit . quoniam ad peccatum cordis . et quoniam
ad peccatum oris . peccatum cordis quatuor mo
dis perpetratur .

ſuggeſtione per adverſarium . delectatione per carnem . conſenſu per ſpiritum . defenſione per obſtinacionem .	¶ Et ita peccatum cordis perpetra

tur primo ſuggeſtione quia primo latens
culpa agitur . delectatione quia ante
oculos hominum ſine delectatione
confuſione reatus aperitur de hinc in
conſuetudine ducitur ad extremum
quod vel ſpei ſeductionibus vel obſtina
cione miſere deſperacionis enutritur
et tunc conſequitur de peccato cordis . d .
ſ . n . vulva conceptionis fuit lingua
male ſuggeſtionis . ſed peccator in vul
va moreretur ſi ſe mortuum in ipſa
ſuggeſtione cogitaret . cum tamen ex utero
egreſſus est quia post quam in peccato ſugge
rens lingua cepit foras mox delec
tacio rapuit post egreſſionem vero
exceptus est genibus quia cum ad delec
tacionem carnis perducit nimirum culpa
post conſenſionem ſpes ſubiectis circa
ſenſibus quasi ſuppoſitis genibus conſuma
vit ſed et uberibus lactatus quia in conſu
culpe additis ſpei ſenſibus multa
caſſe fiducie argumenta ſubſequuta
ſunt que natam in peccato animam in reatu
lacte nutrirent et ne aſpera ſupplicia
mortis metuerent hanc blandis ex
aſpiracionibus foverent ¶ De peccato operis
ita ſubiungit reſumens litteram . quare
non et c . vulva quippe peccantis est hora
culpe latens quia occulte peccatorem capit
et reatum ſuum quasi in tenebris abſ
condit ſed vulva ex utero exitur cum
peccator que in occulto commiſerit hoc
etiam in aperto committere non erubeſcit
quia ab occultacionis vulva proceſſerat
de quo per prophetam dicebatur . peccatores alienati
ſunt a vulva erraverunt ab utero
et c . Cur exceptus et c . quia nimirum

cũ

UVA.BHSC

cu' uim pctor de iniquitate ſua non
ɔfunditur iniquitate eade' ad inmūdiſ
ſiſſime ɔſuetudinis roborat' q' ge
mibus pctor fouetur ut ceſſat dum
culpa ɔſuetudinibꝫ fouetur ut vi
geat. Cur lactatus et c. q2 du' pdere
culpa in vſum coperit nimiru' ſe
uel falſa ſpe diuine mie uel apta
miſeria deſperacionis puſat ut ea
nequaq' ad correctione' reddeat quo
uel factore' ſuu' puni ꝰ inordinate
ſimulat uel hoc q' fuat inordinate
formidat tuc ɔcludendo q' iob dicit
q̄re no' in uulua et c. i. in ipa occul
ta pcreacione pca' cu' a cunis uita
mortificare me uolui. Egreſſus et c.
et ad apta' iniquitate' ꝓm̄. cu' me tuc
ſaltem pditum no' cognoui pꝰſſet q'
ſe in ſuo iudicio ſi pditum cognoui
ſſet quare no' et c. i. poſtq' ad apta'
culpam cu' in illam adhuc ɔſuetudo
ſuſcepit ut valenciorem ad iniqui
tates redderet ut prauis me vſibꝫ
ſuſtinens foueret. Cur lactatꝰ et c.
Poſtq' in culpe conſuetudine' ueni
cu' me ad actacionem nequam uel
falſa ſpei fiducia uel lacte miſerie de
lectacionis enutriui cum eni' culpa
in vſu uenerit ei ia' aminꝰ eca'
ſi appetitat debilis reſiſtit. Debiliꝰ
q2 quot vinclis praue delectacionis
frequencia aſtringit' q' tot vinculis
ad mentem ligatur et ꝰ. ueritate'
ita e' q' ɔſuetudo e' alia natura. vt
dicit ɔmentator. i. phiꝫ et ari'. i.
moꝝ ethi'ꝫ q2 non poſſibile uel non
facile q' ab antiquo ɔſuetudinibꝫ con
preſſa ſermone tranſmutare. x'. ethꝫ
Dicit tn' iſtud q' dr'. cur lactatus
uberibus et dr' q' mamma et ubera
differunt q2 mamma ſūt ꝓ mulieru'
et dr' a mala. i. pomu' q2 rotunde
ſūt ad modu' pomoꝝ mamille ſūt
uiroꝝ. Vbera que dicunt' ab uua
q2 fertilia uel ab humido roꝛe hu
miditatis lactis ꝓprie ſunt pecoꝝ
ita dicit yſidorꝰ ethiꝫ li'. xi'. vnde
uoſq' de grecaſmo. Eſſe uiri ꝓprie
mamillas dicimꝰ atq' ubera ſunt
pecudu'. ꝰ mamme ſūt mulieru'. Cuꝰ
mamillas dixiſti. dicaq' papillas e'
omis generis vber nota fertilitatis
e' nomen tn'. cu' fetꝰ e' alimentum
et in hoc notatur q' vber accipitur
aliquādo pro fertilitate. Iud'. 9'. terra'

valde opulenta' et vberem. aliqn' pro
vbere. i. mamma dr' tn' vbere in ſūma
ſua q' dꝫ eē cōis generis. ꝰ. regula'
priciam de nomibꝫ terminantibꝫ in. er.
que no' faciunt genitiuū in. is. non
curo e' tn' ſciendu' q' in ſcrptura inue
niunt' ubera hec aliqua. ſ.

Ecca ſce reffectionis.
ſapia iuſte diſtrectionis.
dei clemencia dilectis ɔſo'lis
malicia triſtis infectionis
bta' u'go ma' de ſuſtentacionis.

Dico q'
hec vbera
dr' ecca ſce
reffectionis
nutrit ecca'

puulos lacte dulcedinis et gre. ſ. neo
phitos et nouos x'ianos cant'. i. melio
ra ſunt ubera tua vino flagrancia z c.
adulto vino btitudinis et glie. cant'.
e'. qua' pulchre ſunt mamme ſoror mea
ſponſa pulchiora ſunt ubera tua vino.
Hec vbera dr' ſapia q' et ſacra ſcrp
tura et h' diſcrectionis prudenter alli
ciendo ſic ꝓuer. q'. dr' ceruꝰ gratiſſi
ma et gratiſſimꝰ hinnulus uerba eiꝰ
inebrient te ſ' oi' tpe et in eiꝰ amore
delectare iugiter. Diſcrete ɔſulendo ꝓ
30'. qui fortit' premit ubera ad eliciē
du' lac exprimit butirum et q' uehome'
ter emungit. i. indiſcrete ubera accipit
elicit ſanguinem. Hec ubera dr' dei
clemencia q2 contritis corde elicit gra'
ꝰ. q' dr' cant'. i'. faſciculus mirre dilec
tus meus m' inter ubera mea de nomis
q' in celis hnt cor. cant'. 1'. ſtatura dr'
aſſimilata et palme et ubera tua botꝛs
iuſtis ei' et ſanctis iux' i'. cant'. 1'. e
grediamur magnu' videamꝰ ſi florue
rint et c. ſeqtur. ibi dabo t' ubera mea
vn' yſ. 36'. letamini cu' iłrl'm ſeqtur
ut ſuggatis et repleamini ab vberi
bus ɔſolacionis eiꝰ. Hec dr' vbera
malicia triſtis infectionis ex ſuis v
beribus elicit uenenu'.

praue delectacionis.
turpis infamacionis.
male augmentacionis.

De. i'. dr' in
ſpe mulieris for
nicarie q' ſtultu'

allicit ꝓuer. 1'. veni inebriemur vbe
ribus et fruamur cupitis amplexibꝫ
et c. ſe'. et ille ſeqtur q' bos ad uicti
mam et ignorat q' de periculo aie
illiꝰ agitur. De. 2'. dr' ezel'. 16'. vbera
tua intumuerunt et pilus tuꝰ germi
nauit et nuda eras et ɔfuſione ple
na. De. 3'. oſee. 9'. Quid dabis eis dn̄e
ꝰ. malis ꝓ malicia ſeqtur da eis uulua'
ſine liberis et ubera arencia. Sed

UVA.BHSC

hec dr. vbera beata virgo ma et meri
to qr virtute vberum q de celo plena la
ctauerunt et sustentauerunt vite auc
torem de qbus luce. xi. beatus vent
q te portauit et vbera q suxisti.
meruit habere vbera.

bonitatis et misericordie.
maternitatis et pudicicie.
firmitatis et constancie.
iocunditatis et amicicie.

De primo habetur cant. 8. et dr qlis m. in dicere deo. qs m. det te fratrem meum sugentem vbera matris mee ut inueniam te foris qd ad iustam et bonitatem et deosculer te et iam me nemo despiciat. &c. De 2o bene dr cant. 4. duo vbera tua q sunt pudicicia et humilitas sic duo hinnuli capre q pascuntur in liliis donec aspiret dies et c. De 3. dr. ysa. 36. ad vbera portabimini et sr. genua blandientur uobis. De 4o. dicit ipsemet cant. 8o. ego murus et vbera mea sic turris ex quo facta sum coram ipso qi pacem reperiens qr ipsa comparauit nobis lac concordie ad deum patrem qui viuit et c. Nunc enim dormiens et c. ibi ponit iobes quia bonum ei fuisset qd ipse periisset in ventre uel statim post exitum a ventre. vnde dic. nunc dormiens. dormire uocat mortuum esse propter spem resurrectionis et coiter in scriptura mors uocatur dormicio. Silerem .i. requiescerem ab aduersitatibus q michi iniungunt. nunc. et qr post ds dicere qr hoc non dz velle qr saltem non habuisset bona q ipse prius habuit ad hoc qi ridens ait qr eo hi q in maioribus honoribus sunt constituti eo hi in fine clauduntur .s. mortis et ideo dr. et sopno meo requiescerem .i. in morte essem immunis ab aduersitatibus illis q modo me turbant. cum regibus et consulibus terre. beatus gregorius e. more. ca. 30o. exponit qd primus homo dicit uel ipse iob in persona primi hominis. nunc dormiens et c. .i. intra secretum mentis ad conditoris contemplacionem secederem si me extra me temptacionum tumultibus cum primi culpam perdidisset. cum regibus .i. cum angelis qui reges dicuntur qr quo auctori omnium familiarius fruuntur eo subiecta potius regunt. Cum regibus qo dormiret qr minirum iam cum angelis homo requiesceret si persuaso ris linguam sequi noluisset q bene consules uocantur qr de ipsis iudicantibus voluntatem conditoris agnoscimus in eis procul dubio consilium ab hac angustia me tribulacionis agnoscimus uel inuenimus. De hoc qd dr. dormire. notandum quod aliqui dicuntur dormire.

naturaliter.
morte corruptibili.
morte pemp.
morte culpabili.
in gra spirituali.
in glia feliciter.

De primo sicut adam dormiuit ge. 3o. et iacob gn. 28o. De 2. 3. re. 2o. dormiuit dauid cum patribus suis. De 3o. ps. sicut vulnerati dormientes in sepulcris et c. De e. ezechie. 3o. dormiemus in confusione nostra. De 4o. cant. 4o. ego dormio et cor meum vigilat. ista e dormicio .Io. supra pectus dni .Io. 20o. De 2o. dormire eos faciam fiducialiter et sponsabo te m in sempiternum et c. et tamen aduertendum qd dormicio culpe e multiplex. qr aliqi dormiunt.

excecati si. bia.
attediati inuidia.
aggrauati auaricia.
soporati accidia.
inebriati iracundia.
saturati castrimargia.
delicati luxuria.

De primo dr ysa. 16o. reges dormiunt in glia sua dormientes non vident qr habent oculos clausos ita scribi non vident dormiunt in vana gliam sic virgines fatue non viderunt. mt. 25o. qd gregorius exponit qr gliam mundi appetebant ex virginitate sua. De 2o. 1. cor. 11o. multi infirmi et imbecilles et dormiunt multi nam sic attediati dormiunt pre tedio ita mundi .id non quiescunt sed dormitant in ps. dormitauit anima mea pre tedio. De 3o. in ps. dormierunt sompnum suum et nichil inuenerunt omnes viri diuiciarum in manibus suis. oculi enim eorum sunt grauati. De e. dr. pro. 6o. vsquequo piger dormies. et ideo in eodem dr. non dedi sompnum oculis meis. neque dormitent palpebre tue. istud e sompnus hysboseth q dormiens in meridie occisus e a latronibus. 2o. re. 4o. isti sunt nimis soporati et nolunt surgere. De q. dr. in ps. dormium conturbatus filii hominum

UVA.BHSC

dentes eorū arma et c̄. Iſti ſunt
q̄i inebriati et dormiunt ad mo
dum ſiſare q̄ fugiens de ꝓlio et
lacte potatus obdormiuit et occi
ſus ē a iobel muliere iud̄. 4°. ¶ de
6°. dr̄. 1°. theſ. 5°. non dormiam9
ſicut et ceteri ſꝫ vigilem9 et ſobrij
ſimus qꝛ iſta ē dormicio holoferni
q̄ ebrius dormiens occiſus ē a iu
dith. 13°. ¶ de .4°. dr̄. de ueb. 27°. ma
ledictus qui dormit cum vxore ꝑ
ximi iſti delicati dormiunt ſopno
ſopnoſis in ſinu meretricis et per
didit uirtutem ſuā. ¶ de omībꝫ iſte
bene pt̄ adducit 1° ephe. 5°. ſurge
q̄ dormis exurge a mortuis et illu
minabit te x̄p̄s. ¶ de h̄ q̄ dr̄ ſopnus
et c̄. ē nondū q̄ dr̄ ſopnus ſop
mi et ſopor. verſus de grecismo.
ſopni principes ſopor ē ſ dormicio
ſopnus. Qui uidet in ſopnijs ſop
nia dicis. eſt notandum q̄ dr̄
eciam ſompnus.

mors tēp̄alis.	¶ de primo. iob. 14°.
mors ſpūalis.	donec atteratur
mors infernalis.	celū nō euigilabit
vita tēp̄alis.	neqꝫ conſurget de ſop
vita ſpūalis.	no ſuo. ¶ de 2°. ro.
vita infernalis.	13°. hora ē iam nos

de ſopno ſurgere et pueri 9°. noli di
ligere ſompnum et c̄. ¶ de .3°. Jere. 51°.
inebriabo eos ut ſopniantur et dor
miant ſopnum ſempiternum ¶ de
4°. in ps. dormierunt ſopnū ſuum
.i. duxerunt uitam tēp̄alem et nichil
inuenerunt et c̄. ſi dormieris quieſ
ces et ſuauis erit ſopnus tu9. ¶ de
6°. in ps. Si dedero ſopnum oculis
meis et ꝯ. palpebris meis dormitaci
onem in pace in idipm et c̄. ¶ Qui
hedificauit et c̄. ꝫ ſequitur q̄ dixerat
qꝛ hij q̄ in maioribus ſunt conſtitu
ti qui maxime circa delicias uacāt
et moriuntur et ad oſtendendū q̄ de
licie eorum non eis ꝓſunt dicit.
Qui hedificant ſ ſolitudines .i. do
mos ſolitarias in nemoribꝫ cā ue
nacionis uel alibi cauſa delectacio
nis. ita exponit thomas. nicholaus
de lira reprehendit eum et dicit. qd
ſm hebreum ſolitudo non accipitur
pro domo ſolitaria hic ſꝫ magis do
m9 ruinoſe et hedificia deſtructa
q̄ reges et magnates rehedificant ma
iora et ſpacioſa q̄ ante ut in futurū
ſint ad memoriam ¶ Tercius expoſito9 tn̄
exponens myſtice ubi ſ accipit ſub
eadem ſignificacione ut thomas accipit. ſ. ſo
litudine ꝑ ſolitario. vn̄ dr̄ ſic. ca. 30°.
ſolitudines que hedificare ē a ſecreto
cordis terrenorū deſideriorū tumultꝫ
expellere in vna intencione et ne
patrie in amore intime quietis anhela
re. bene hij ſolitudines conſtituūt ex
conſules dicuntur qꝛ ſic in ſe ſolitudinē
mentis hedificant ut tn̄ in q°. preua
leant alijs ꝑ caritatem conſulere non
deſiſtant. bene igitur de regibꝫ et conſulibꝫ
dr̄. q̄ edificant ſ ſolitudines. qꝛ hij q̄
ſe bene regere et conſulere alijs ſtuunt
ſi et vacare illi intime quieti non
p̄nt hanc apud ſemetipſos ꝑ ſtudiū
tranquille mentis immittantur ꝑ͛ q̄ hoc q̄
dr̄. qui hedificant et c̄. Eſt notandū
q̄ aliqui hedificant

vane.	¶ Dico q̄ aliqui hedificant vane
male.	primo ſicut ſunt illi q̄ hedificant
bene.	domos et hedificia mirabilia
breue.	etiam in ſenectute ſua q̄ſi ſit

in mundo ſemꝑ ꝑmanſuri nō cogitā
tes qꝛ hic non habemus manentem
ciuitatē ut dr̄ ad heb. 13°. et non
cogitant q̄ ruinoſe ſint. vn̄ mt̄. 13°.
vides hedificaciones has. nō relinquetur
lapis ſuper lapidem et dimittent impij
mundi. ſm. q̄ dr̄ luc. 17°. edebant et
plantabant et hedificabant et venit
ignis et ꝑdidit omēs ita contingit ſepi
us diuitibus hic in mundo qꝛ ſubito
mors uenit et ꝑdit eos. ¶ 2°. edifi
cant vane ꝑ͛ vanam gloriam et c̄.
ſic illi qui audiunt ſcias lucratiuas q̄
non hedificant domum ſup̄ petram
ſꝫ ſupra arenā et operantur uiro ſtul
to. mt̄. 7°. alij q̄ ex ſcīa inflantur ad
ſupbiam de quibꝫ 1°. core. 8°. ſcīa in
flat caritas edificat. alij predicant ad
vanam gloriam de quibꝫ 1°. core. 14°. qui
lingua loquitur ſeipm edificat et
qui ꝓphetat .i. ad laudem dei loquitur
eccliam edificat. qꝛ ad litteram niſi dn̄s
edificauerit domum in uanū laborā

UVA.BHSC

ueniunt qui hedificant ea et cetera ¶ 3º edi
ficant bene q' ex male acquisitis faciunt
elemosinas et dant pauperibus ·s· ueri
tatem ipse faciat pulchram domum sed
lapides nichil ualent ita dicitur eccl. 21º
qui hedificant domum suam inpendijs a
lienis qui q' colligit lapides in hieme
q·s· qui nichil ualent· unde s· l abacuch·
2º ve qui hedificat domum suam in sang
uinibus et ierusalem in iniquitate ¶ 4º hedi
ficant bene qui incipiunt primaz et
non perseuerant ex accidia de quibus in
figura loquitur xpus luc· 14º· quis ex uobis
uolens turrim hedificare nonne prius
computat sumptus q' necessarij sunt· i· qui in
cipit primaz nonne cogitat utrum possit
perseuerare ¶ 1º edificant aliqui male de
quibus dicitur eze· 16º· edificasti tibi lupanar
et fecisti tibi prostibulum in cunctis pla
teis isti hedificant domos ad eorum
destructionem quia diabolus edificat eis
prostibulum et isti adiuuant eum de
quibus eze· 13º ipse ·s· diabolus hedificauit
parietem et ipsi linebant eum luto
absque paleis q·s· non potest diu durare
de istis habetur expresse ·Iere· 22º· ve qui
edificat domum suam in iniusticia et ce
nacula sua non in iudicio ¶ 3º hedifi
cant aliqui bene quos ·s· dedit xpus ·i·
contemplatores ut sunt sancti homines
aliquos euangelistas ·i· doctores in edi
ficationem corporis xpi ut dicitur ephe· 3º·
de quibus bene dicitur uel de quorum sapia edi
ficauit sibi domum excidit columpnas sep
tem· et notanter dicitur quia in edificatione
corporis xpi mistici sunt ·7· columpne ·s·

fides.	¶ primo
spes·	edificauit
caritas	bene in
tres uirtutes theologice· cardinales	fide que est
Iusticia q' consistit in amicicia.	fundamen
discrecio· i· prudencia·	tum de quo
fortitudo que est perseuerancia	apostolus 1º core

·3º· ut sapiens architectus fundamentum
posui ·s· fidem alius superhedificat funda
mentum· aliud nemo ponere potest
preter illud quod est scriptum est xpus quod est
xpus ihesus· 2º edificant aliqui bene in spe
sicut sancti in spe hedificant uirtutum
constituunt de quo bene potest exponi 1º
3º Re· 9º requiem dedit in domo q'

ob rem cogito ·i· spero edificare do
mum nomini dei mei ¶ 3º hedificant
bene in caritate isti sunt q' in amo
re coniuncti inter se constituunt ciuita
tem celestem de qua dicitur ierusalem que edifi
catur ut ciuitas quia secundum ueritatem
ciues constituunt ciuitatem· 2º politice
et quia policia est forma ciuitatis ci
ues et muri et domus materia
ut dicitur 3º politice ideo fideles uiuen
tes in caritate constituunt et uere
edificant ciuitatem domini quia in a
more perseuerat regnum· 9º politice
de qua edificatione bene dicitur ·1º· corinthios 9º
In caritate radicati in illo per omnia
q' et caput scilicet in edificatione
sui in caritate ¶ Iste tres uirtutes
theologice sunt tres ordines lapidum
poliuntur quibus edificatum est altare intus
ut dicitur 3º Re· 6º ¶ 6º edificant bene
aliqui secundum temperanciam que elemosine
theologice opponitur· Isti edificant ex sa
phiro et zmaragdo thobie 13º· de iste
bene exponitur illud ysa· 60º· filij
peregrinorum hedificabunt muros
tuos· filij peregrinorum sunt pauperes
q' ordine edificant domum bonis in
temperantis· ideo dicitur eccl· 3º· elemosina
pauperis non erit in obliuione sed tamen
et iusticia hedificabitur tibi ¶ 7º· edi
ficant bene aliquando imprudencia isti
qui hedificant prudenter q' circum
spectu famulis suis ordinatis deo ser
uiunt de quibus dicitur prouer· 24º· dilige
ter exerce agrum tuum et postea edifi
cabis domum tuam et ibidem 14º· dicitur quod
sapiens mulier ·i· anima edificauit
domum suam insipiens quoque extru
ctam manibus destruit ¶ 3º· hedificant
bene aliqui in iusticia et quia iusticia
est ad alterum ·5º· ethice· ideo q' hedifi
cant proximos in domo bonum bene
edificant· unde 1º· thess· 5º dicitur· conso
lamini inuicem et edificate alterutrum
·et· Ro· 15º· unusquisque placeat
ad edificationem proximo suo· ¶ 6º·
edificant bene aliqui in fortitudine
sicut illi q' hedificant ierusalem accincti
gladijs et clangebant buccinis nee·
4º· Isti sunt qui predicationibus et bo
nis operibus spiritualibus et temporalibus ecclesiam
deffendunt et deffendendo edificant
in quorum persona dicitur cant· 8º quod faciemus

UVA.BHSC

ſorori meē in die qua alloqueda ē
murus ē q̄ʳ ad fortitudinē edificemꝰ
ſuꝑ eum ꝓpugnacula argentea ¶ Iſte
quatuor uirtutes cardinales ſūt lapi
des quadri quibꝫ eciā cepit edifica
re domū dñi · 2º · eſdre · 6º · amos · 1 ·
yᵒ et amos · 6º · dr̄ · domos quadro
lapide edificatis ¶ ſꝫ quō dr̄ q̄ aliq̄
edificant uere iſti ſunt qui hedifi
cant ſ̄ domū in excelſis in arce dñi
in locis tutiſſimis ubi nec erugo
nec tinea demolit̄ nec fures uel
hoſtes effodiunt nec furantur ut
uir eropa aliq̄ diuinū hntes ut
dr̄ ariſt̄ · 1º · ethi̇ ꝗ̄ paſſionibꝫ uic
tis et carne ſ̄ ſubiecta cogitant
d̄ · q̄ dr̄ · ī · core · 5º · ſcimꝰ qm̄ ſi
domꝰ tereſtris nrā huiꝰ habitacionis
diſſoluatur q̄ edificacionē hēmꝰ ex
deo domū nō manu factā eternā
in celis ibi edificauit dñs ſion et
uidebit̄ in glīa ſua · ¶ Iḡ fr̄es et
amici mei ſic dr̄ apoꝰ act · 20 · co
mendo uos deo in uerbo grē ipſiꝰ
q̄ potens ē redifficare hereditatē
in ſanctis ſuis oībꝫ ꝑ nb̄ et ē · ¶ aut
cum ꝑncipibꝫ et ē · q̄ꝛ ꝓpē ſubſiſte
tis ē requieſcere ex dictis dat in
telligere hominem · ſcḋm aīaꝫ poſt
mortē ſubſtātē et ideo dr̄ · requieſcerē
cum ꝑncipibꝫ q̄ poſſident aurū et
implent domos ſuas argento · q · d ·
Si mortuꝰ fuiſſem tunc michil mi
nꝰ hrēm nunc q̄ꝫ hnt illi poſt mor
tē q̄ in multis ꝓſperant̄ et ſi ar
guatꝰ cetra cum ꝓximo plus hrēs q̄ꝛ
illi ſunt dampnati ceiā q̄ꝛ tu hic me
ruiſti in mundo unde requiem hrē
poteris in futuro ¶ Unde q̄ꝛ bene ē
argutū cetra cum ſi ipē ex rōne lo
quetur et ſupiore ꝑte rōnis ſꝫ q̄ꝛ
nō loquitur ni exprimens ꝓprietatem
ſenſitiue ꝑtis et eiꝰ affectū q̄ ſolū
ꝑtinet ad corporalia et bona pre
ſencia ut ē dictum fuit ¶ et in
hoc pꝫ q̄ dictū thome erat bonū
q̄ ſupra dixit de iſta materia et
nicholaus male eum repꝛhendit ¶
aut ſic abortiuum abſconditum
Iſta ꝑs fuit diuiſa in qua ut dicē
batur imprecatur mortē ſuā ante
animacionē · et duo facit ꝑmo
ponit imprecacionē ſuā · 2º · ponit
cauſam ibi · Impii · dicit primo ·

aut ſicut abortiuum nō ſubſiſtēm ꝑr
hoc dat duo intelligere ꝑmo q̄ hꝰ abor
tiuo michil remanet ꝑfectum ꝓximo
totū corrumpitur · 2º · q̄ ſupposito q̄ fue
rit animatum tn̄ mortuū in utero
remanet aliquid ſubſiſtens · ſ · aīa ꝛ
ſcḋm hoc ſubiungit uel q̄ concepti non
uiderunt lucem huiꝰ ꝑntis uite · ſ ·
beatꝰ grḡoꝰ inſtice exponens hꝫ acci
pit abortiuos ſanctos qui ante aduē
tū xp̄i fuerunt · uñ dr̄ · q̄ tpꝛ̄ iḋ q̄ Iuxᵗ
mundi inicium mortuos habuit ſcīo
pulcres inde ꝓtulit q̄ꝛ abortiui uteꝛꝰ
fuit · bene abortiuū abſconditū dr̄
q̄ꝛ a mundi ꝑmordiis dū quosdam
paucos moyſe ſcribente cognouimꝰ
ꝑs nob̄ maxima humani generis
occultatur ¶ Uel q̄ concepti et ē · hii na
q̄ꝫ qui poſt acceptam legem · i · poſt mo
yſen in hoc mundo nati ſūt auctori
ſuo eiuſdem legis denominacione concepti
ſunt ſꝫ tn̄ lucem minime uiderunt
q̄ꝛ aduentū incarnacionis dn̄ice q̄ꝛ ꝗmꝰ
hanc fidelr̄ crederent preuenire neq̄
uerunt et ideo tunc ē ſenſus miſticꝰ
ſcḋm grḡoꝰ q̄ iob oꝛabat cū eis requiē
habuiſſe ¶ Ibi ceſſauerūt impii a tu
multu · et poſſꝫ diuidi · ſcḋm q̄ tria gene
ra hominū poſt mortem uident̄ eē
in quiete · bōies ab impiis grauati · de
biles a maioribꝫ ſuppediti et ſerui a
dn̄is ſuis inimiū uexati · et
ꝑs ibi · ꝑuus et magnꝰ · 3 · et ſeruꝰ
liber et ē · ¶ Prima pᵗ diuidi ſꝫ non ē
uis · dicit̄ ḡ̄ ibi · ceſſauerunt et ē ·
· i · in ſtatu illo quē hnt illi q̄ nō uide
runt lucem ceſſauerunt impii a tu
multu · quē · ſ · aliis inferebant aliqs
affligendo ¶ Sed qui ſūt illi impii
et aquo tumultu ceſſant ē aduertendū
q̄ impiꝰ dr̄ rōne ·

Impietatis et iniuſticie ·
iniquitatis et malicie ·
incredulitatis ꝛ perfidie
preſumpcionis ꝛ faſtidie ·
crudelitatis et noſcie ·
ꝑsuperſtitis et audie ·
tenacitatis et auaricie ·
lubricitatis ꝛ luxurie ·
Imitabilitꝰ ꝛ demonie ·
dampnabilitꝰ ꝛ die iracundie

¶ De ꝑmo ꝓū
25º · fons turba
tus et pede et
uena corrup
ta iuſtus ca
dens coram im
pio ¶ De · 2º · 1º
re · 20º · ab im
piis egredietur̄
impietas · i · a
malis egredie

tur malum ¶ De · 3º · ſ · adulacionis de ꝗlꝫ
dr̄ ꝓuer · 29º · ꝑnceps q̄ libenter audit
uerba mendacii oēs miniſtros hꝫ impios

UVA.BHSC

dict^o xo
resant impij robur vincti
tumultu

¶ de. e°. ps. dum superbit impius incen
ditur pauper et iuxta. 20°. leo rugi
ens et c. vide ibi ¶ de. q°. et c. et tunc
impius qui sine pietate. ps. eripe am
mam meam ab impio ¶ de. 6°. et tunc di
qui immundus a pio pius quia est immundare
et. m. quia est sine. iuxta. 20°. fugit impius
nomine persequente ¶ de. a°. iuxta. 13°.
venter impiorum et c. et. 21°. rapina
impiorum detrahet eos ¶ de. 8°. sapie
2°. dixerunt impij et sequitur. non
sit pratum in quo non transeat luxuria
nostra ¶ de. 9°. ecc. 21°. dum impius maledi
cit diabolum maledicat et ipse animam
suam quia. s. assimilat. ei ¶ de. p°. ro. q°.
cum adhuc infirmi essemus secundum tempus
. i. ante adventum christi pro impijs mortuus
est et certum est quod non mortuus pro dampnatis
natis sed pro hijs qui a sua divina ide
peccati primi hominis morte teneban
bantur obnoxij ¶ de pena impiorum
alias pro dei gratiam dicetur accipitur. g.
impij istis modis et post mortem cessat
a tumultu. i. ab alterius depressione.

depressione vel gravacione.
dissensione et murmuracione.
perturbacione et comocione.

¶ secundum quod tu
multus di
depressio vel
aggravacio ysa. 25°. posuisti civitatem
in tumultum et urbem fortem in
ruinam. vnde. iere. xlvj°. di. vocate
nomen pharaonis regis egipti tu
multum ¶ circa tumultus di dissensio
et murmuracio ecc. xl°. occupacio
magna creata est hominibus furor zelus
et tumultus. di et perturbacio et como
cio eze. 23°. adhuc adhereas multitu
dines et tradas eas in tumultum et
in rapinam et. 2°. macha. xj°. volen
tes eos quasi in regno nostro sunt sine tu
multu agere. i. sine comocione et per
turbacione. et bene impij mortui ce
ssant ab istis que alijs inferebant
quia ipsi sunt quasi in tumultu alijs at
nocere non possunt ¶ vnde nota quod loquitur
hic non de malis potentibus vite. et ideo subiun
git et ibi. s. in statu mortuorum quie
verunt fessi robore exponitur quod illi
qui fuerunt bellicosi quantum robur corporis.
ibi tamquam fessi. i. attenuati robore qui
everunt et etiam potest exponi de.

diuitibus secundum quod robur accipitur pro
divicijs mundanis.
prudentibus secundum quod robur accipitur
pro fiducia mentis.
laborantibus in quolibet labore.

corporis viribus.
¶ de primo iuxta. 29°. subita divitijs
vibus robori eius ¶ de. 2°. iuxta. 21°.
civitatem fortium ascendit sapiens
et destruxit robur fiducie eius
¶ de. 3°. io. 18°. attenuetur fame
robur eius et c. ¶ de. e°. soph. 1°. cor
nus in superliminaribus cantans. s.
attenuato robore eius. corvus di
mors quia latet inter liminari. i. cor
pore et robur di vita presens et quia
post mortem virtus sive robur
istorum non valet ideo di quia ibi post
mortem quieverunt fessi robore
et illi qui robur habent fessi. i.
quiescunt ¶ et quondam vincti pa
riter sine molestia. i. illi qui hic te
nebantur vincti erant ibi sine mo
lestia cum hijs a quibus vincti tene
bantur et pro istud patet quod iste non loquitur
nisi pro statu vite quia etiam post mor
tem dampnati dicuntur vincti vincu
lo in solubili. ysa. 14°. vinctis su
is non aperuit carcerem. dicuntur
etiam existentes in purgatorio vin
cti sed vinculo solubili. i. ps. qui
eduxit vinctos in fortitudine. et
ad hebreos. xj°. mementote vinc
torum. i. mortuorum qui simul vincti
et laborantium tamquam in corpore
morantes. et ideo hic non intelli
git quod ibi quondam vincti sunt sine
molestia nisi quia vinctus et vinctor
pariter bene moriuntur nec vnus
post mortem est alio liberior ¶ non
exaudierunt. i. non audierunt vocem
. i. preceptum exactoris. i. iniuste pete
tis vel petentis. vt di exactor ab exi
gere idem quod habet multas signi
ficaciones. vnde versus exigit expel
lit extorquet perficit atque diuidit
et repetit simplex ut petit ¶ et ideo non
ibi non audiant sed post mortem vocem
exactoris quia ibi quievit tributum et
cessavit exactor ut di. ysa. 14°. tu
bene morientes invenimus exactorem
si non solverent ibi debitum luce. 12.
luc. xij°. ne forte vadens tradat te exa
ctori. et exactor mittat te in carcerem
dico tibi non exiens donec etiam
novissimum minutum reddas. sed de
sanctis qui purgati a pena et culpa
sunt ¶ di. zach. 9°. non transibit su
per eos ultra exactor. s. diabolus qui me

UVA.BHSC

rito exactor nominat[ur]. i. iniuste
repetens ¶ Vn[de] beat[us] greg[orius] ca° e°.
dicat. Et aliq[uid] d[icitur] noi[n]e exactoris i[n]
telligi n[on] importunus ille p[er]suasor q[ui]
humano generi semel nimium
deceptionis tulit et ad h[oc] cotidie
expetere mortis debitu[m] no[n] exig[er]e
desistit. q[uia] in paradiso ho[m]i[ni] pri[m]i p[re]cu
nia comoduit s[ed] iniq[ui]tate crescen
te habundat cotidie cu[m] usuris exi
git. et subdit huius exactoris uoce[m]
audimus cu[m] eius teptacione pulsamus
s[ed] non exaudimus s[ed] pulsanti resis
timus audit eni[m] q[ui] teptacione[m] sen
tit. exaudit uero qui teptacionem
[con]sentit ¶ dicatur igitur de iustis
non exaudierunt uocem exactoris
q[uonia]m et suggestione[m] eius et si audiunt
q[uia] teptantur non exaudiunt q[ui]a ei
[con]sentire [con]tepnunt. paruus et mag
nus ibi sunt. exponit[ur] litt[era]l[ite]r q[uia] sic
natura nascendo facit om[ne]s equales
in isto mundo ¶ fortuna dat residuu[m]
ita mors tollit inequalitate[m] q[ue] erat
inter homines in bonis fortune et
reddu[ca]t ad istam equalitatem. Vnde
sapiencie. 7°. Vnus e[st] introitus ad
vitam et similis exitus exit q[uia]
nudi egredimur in mundu[m] et nudi
recedimus a mundo sic d[icitur]. ecc[lesiast]i. 5°. et
ideo ibi paruus et magnus ibi sit. s[ecundu]m
ueritatem equales q[ua]ntu[m] ad bona pre
sentis uite q[uia] bona sp[irit]ualia ibi re
manent et s[ecundu]m illa dicunt[ur] eciam
post mortem equales et inequales
q[uia] sic q[ua]ntitati mobilis e[st] [con]t[ra]rium. s[ecundu]m
equale uel inequale dici ut d[icitur] in
predicamentis ita e[st] in q[ua]ntitate uir
tutis ¶ Vnde greg[orius] ubi s[upra] d[icit] q[uod] in hac
uita nobis e[st] distinctio operu[m]. erit
in illa procul dubio distinctio dignita
tu[m] ut quo hic aliq[ui]s aliu[m] merito supe
rat illic alius alium retribucione tr[an]s
cendit ¶ et ideo l[icet] sit denarius unus
omnib[us] t[ame]n erit dispar porcio glo[r]ie s[ecundu]m
q[uod] de eadem glo[r]ia numero unus alio
p[er]fectius accipiet ¶ Sed t[ame]n e[st] diuersitas
inter magnos et paruos hic et in pa
tria q[uia] quicu[m]q[ue] hic se maiorem repu
tauerit minimus tanto erit in re
gno celor[um] maior. et q[ui]cu[m]q[ue] h[ic] se ma
gis humiliauerit tanto ibi amplius
exaltabitur. Sed q[ui] sint parui in isto

mundo e[st] aduertendu[m] q[uia] quot modis a
liq[ui]s d[icitur] magnus sic sup[er]ius dictu[m] fuit ali
qui dicuntur parui [con]similiter

p[re]ciosa possidendo.	¶ de p[ri]mo. 1. reg. 15.
mala p[ro]perando.	nonne cu[m] paruus ees
iusta ignorando.	caput factus es in
praua fugiendo.	isr[ae]l. ¶ de. 2°. p[ar]ui. l. ad
se humiliando.	uersarius paruulorum

interficiet eos et c[etera]. ¶ de. 3°. pueri. 1. uer[sus] 9°.
paruuli diligitis infanciam et no[n] differt
iuuenis etate et morib[us]. 1°. ethi[corum] ¶ de
4°. p[rim]o. cor. 14°. fr[atr]es nolite pueri effici
sensib[us] s[ed] malicia paruuli estote ¶ de. 5°. m[at]h.
18°. q[ui]cu[m]q[ue] humiliauerit se sic paru
lus iste. iste erit maior in regno celor[um]
¶ Quare mali dicu[n]t[ur] parui p[ot]est ee r[ati]o q[uia]
malu[m] ad modu[m] arboris q[ue] non p[ot]est crescere

Sicut humidu[m].	¶ de p[ri]mo p[ate]t q[uia] sicut
tollit calidum.	humidu[m] g[ene]rat q[ue] cu[m] ue
infert putridu[m].	getat q[uia] spurica ui
aufferit ualidum.	tulamina no[n] dabunt
confert aridum.	radices altas tren[orum]. 3°.

alleua ad deum manus tuas p[ro] a[n]i[m]ab[us]
paruulor[um] tuor[um] q[ui] fame perierunt ¶ de
2°. q[uia] malicia tollit calidu[m] quo a[n]i[m]a nutri
tur. s[cilicet] caritatem q[ue] nutrit tren[orum]. 3°. par
uuli pecierunt panem et no[n] erat qui
frangeret eis ¶ de. 3°. iob. 5°. virum
stultu[m] interficit iracundia et paruulu[m]
occidit inuidia q[uia] inuidia tollit radice[m]
¶ de. 4°. q[uia] impedit conferens cant[icorum]. 2°.
capite nobis uulpes paruulas q[ue] et c[etera] vi
de totum ¶ de. 5°. ysa. 50°. paruula facta
e[st] manus mea. non possum redimere
aut no[n] e[st] in me uirt[us] ad liberandu[m] ¶ Q[uod]
boni humiliando se fiunt magni e[st]
sciendu[m] q[uia] h[umi]l[i]tas h[abe]t ut crescant.

Rigare uberius.	¶ dico q[uod] h[umi]litas
fouere calidius.	qua aliq[ui]s reputat
nutrire salubrius.	se paruum h[abe]t rigare
iuuare utilius.	uberius. s[ecundu]m ueritate[m]
eleuare sublimius.	sic radix irrigata

crescit in altu[m] ita cor humile q[uia] stat
in conualle humilitatis irrigatur. Vnde
hester. 10°. fons paruus. i. cor humile
creuit in fluuium magnu[m] et c[etera]. ¶ 2°.
h[abe]t fouere et c[etera]. nam sic calor natural[is]
fouet et gallina sub se fouet pullos
suos ita humilitas fouet humile[m]. Vn[de]
1. thes[salonicenses]. 2°. facti sumus paruuli medio u[est]r[u]m
. i. humiles tanq[uam] si nutrix foueat
pullos suos ¶ 3°. h[abe]t nutrire et c[etera]. ad
li[tter]am nutrit lacte dulcedinis lac at

UVA.BHSC

fuit creſcere ſm̄ pl̄m .i. core .3. tanq̄ paruulis in xp̄o lac potum dedi uobis no(n) et .i. pe. q̄ⁱ m° geniti infantes et c̄. ¶ C°. h̄t iuuare nam arbores in ualle melius creſcunt q̄ꝛ ꝓteguntur a uentis et turbinibꝫ ita humiles creſ cunt q̄ꝛ humilitas ꝓtegit eos in ps̄. cuſtodiens paruulos dn̄s ¶ q̄. h̄t ele uare ſublimius q̄ꝛ dn̄s humiles exal tat. luc̄ .i°. exaltauit humiles. vnde dn̄s. m̄t. 19°. ſinite paruulos ꝑuenire ad me talium ē enī regnum celoꝝ ¶ Et ideo illi q̄ ſunt pari in iſto mūdo in humilitate ſunt maiores in pr̄ia et ideo iob non intelligebat n̄ de morte corporali ꝑ q̄ꝫ q̄ⁱ ad magnitudinem q̄ in iſto mundo attenditur penes diui cias et honores paruus et magnus ibi ſunt q̄ⁱ equales et ſeruus libera dn̄o q̄ꝛ poſt mortem ſeruitus corporalis ceſſat ¶ Quot modis dr̄ ſeruus eſt ſciendum q̄d dr̄ ſeruus.

Iure condicionis.	¶ De p̄mo ſic dicit
ſubiectionis.	ari̊. p̄mo poli.ͨᵒ q̄ aliq̄
emptionis.	ſunt ſerui naturali-
rebellacionis.	.i. a natura talis co(n)
operacionis.	dicionis q̄d exercent
obligacionis.	vilia officia ¶ De .2°.

ephe. q°. ſerui obedite dn̄is carnalibus cū timore et c̄. q̄ꝫ .s. oſtis ſubiecti ¶ De .3°. exo. xxi°. ſeruus emptiꝰ ancu ciatur ¶ De .4°. .i. pe. .2°. a quo q̄s ſuꝑatꝰ ē eiꝰ effectꝰ. de .q°. io. 8°. qui facit pc̄m ſeruꝰ ē pcī ¶ De .6°. ſcīm. q̄ aliq̄s obligat ſe uoluntarie. .s. filij iacob di cebant pharaoni. gn̄. q̄ꝫ. ioſeph ē ſer uꝰ tuus pr̄ meꝰ m̄. ¶ De iſta materia ſupiꝰ fuit dictum et iſte ſeruitutes cor rumpuntur in morte in compacione ad dn̄os corporales tn̄ manent poſt mortem ꝑ ꝯpenſacionem ad dn̄os q̄ꝫ ſunt ſubiecti q̄ꝛ dampnatꝫ efficit̄ ſeruus ſ dyaboli omībꝫ iſtis modis q̄ uellet reducere. et iſta ē peſſima ſeruitꝫ q̄ꝛ ē ſeruitus tirannidis inter quos .s. ſer uum violentū et tirannum numq̄ fit pax uera ſ murmur et rebellio ut dr̄ ari̊. 3°. poli.ͨᵒ et .q°. ¶ Si uero ſint ſaluati efficiuntur ueri ſui dn̄i in ī omībꝫ iſtis modis ut pꝫ ex̄ de ducere uolenti. et iſta ſeruitꝫ ē nobi lis q̄ꝛ ē regnare et ē dn̄i naturalis q̄ꝛ ē policia regia ut dicit ari̊. vbi ſ̄. et p̄mo q̄ꝛ liber h̄t multas ſig̃ ¶ Vnde uerſus in grecismo liber .i. beatus uel uir ſine opere natus liber .i. codex uel captus ab arbore cortex. p̄ma bi faciunt genitiuū brius. .2°. hic accipitur liber pro viro libero a ſeruitute. ſm̄ ſcriptu rā tn̄ dr̄ .2°. uir factꝰ liber rōne.

paterne hereditatis.	¶ De p̄mo rōne
interne libertatis.	hereditatis pa
ſupne ſocietatis.	terne nā ſuꝰ
eterne adopcionis.	non ē heres dn̄ⁱ
ſ(er)ne paritatis.	ſui et ex quo

dn̄s recipit ſeruum ad hereditatē reddit liberum modo nos ſumus he redes regni ideo liberi gal. 4°. non erit heres filius ancille cū filio li bere ſ nos ſumus liberi qua liberta te xp̄s nos liberauit ¶ 2°. rōne in terne libertatis. ſm̄ ueritatem uera libertas ē ee uirtuoſum. q̄ꝛ ubi ſp̄s dnī ibi libertas. .2. core .3. et q̄ꝛ ſic homines uirtuoſe uiuūt. ſm̄ ueritatē uere illuſtres fiunt et fe lices p̄mo eth̄ ic̄ dr̄ .i. pe. .2°. q̄ⁱ liberi non q̄ⁱ uelamen malicie ha bentes in libertatē et c̄. ¶ 3°. rōne ſ(er)ne ſocietatis q̄ꝛ ſeruꝰ non habꝫ ſocietatem cū filio liberi. et ideo dn̄ⁱ m̄t. 17°. ꝯcluſit q̄ liberi ſūt filij ¶ Quarto dicunt̄ aliq̄ liberi rōne ſ(er)ne adopcionis. q̄ꝛ nos ſumus uo cati in libertatem adopcionis filioꝝ dei ad gal. 4°. ¶ q°. rōne ſ(er)ne paritate q̄ꝛ ſi ſꝛ ꝑ ſ̄ratꝫ tn̄ fuit q̄ eis red dit liberum primonium ipi ſunt iure liberi. m° ſꝛ m̄. iſtis xp̄s nos reconaliauit deo patri et nobis pa t̃monium liberum acquiſiuit ideo nos ſumus n̄ uoluntarie nos redigā mus nosmet in ſeruitutem priſti nam. ideo dr̄. io. 8°. ſi filius uos li berauerit vere liberi eritis et q̄ꝛ nos liberauit igit̄ vere liberi ſumꝰ ¶ Beatus gregorius ubi ſ̄. ca°. ei°. ex ponit q̄ licet liberi ſumus diabo lum atteſtando et penam amplectā do tn̄ ꝑfecte beatus adhuc beatus nō ē homo q̄ꝛ licet pam ſuā homo iam corrigendo et puniendo deſeuit ſ tn̄ adhuc diſtrictū iudicem de

UVA.BHSC

eius retributione pertimescat. Ibi quoque
securus liber a domino erit de
pena venia dubietas non erit ubi
iam securam mentem culpe eius sue
memoria non addidat ubi non
sub reatu animus trepidat sed de eius
indulgencia libere exultat. Quare
misero data est lux et cetera. hoc est .2.
partis principalis istius capituli. in qua sic
scriptis dicebatur postquam ipse iob male
dixit vite sue inchoacione hic ter
lamentatur vite sue continuacionem
et dividitur in duas quia primo facit
respectu omnium hominum generaliter. 2º hoc
appropriat ad se ipsum specialiter. antequam
comedam. prima dividitur quia primo
ponit questionem et postea questionis
solucionem ibi. viro cuius est abscon-
dita est via est vita. et cetera. Circa primam
partem est advertendum quod viventibus
duo videntur esse precipua. vivere scilicet
qui est primus actus et cognoscere qui
est secundus actus. 2º de causa et licet ipsum co
gnoscere sit quid delectabilissimum et nobili
ssimum. 10º ethicorum nichilominus co
gnoscere ea que affligunt hominem
penosum est et ideo petit iob dicens
quare misero data est lux. quod exponitur
naturaliter de luce corporali et de
vivere. quasi dicat. quia per vivere miseri ve
nit ad lucem istius vite presentis. Ca-
pitulum exponitur de luce intellectuali. quasi dicat.
quid prodest homini misero lux cognicionis cum
per eam consideret mala quibus affligitur
primo modo homo accipitur hic pro ho
mine toto. id est pro composito toto ho
minis cuius operaciones inferiores
simpliciter sunt comunes toti composito
2º modo accipitur homo pro parte su
periori secundum quam proprie homo dicitur ut dicit
aristoteles x. ethicorum de se. non enim secundum quod
homo est vivit quia tunc non differt a
bruto. sed secundum quod aliquid divinum in eo
existit quanto aut hic scilicet intellectus di
ffert a composito tanto et operacio eius
ab ea que est secundum aliam virtutem. Et
sic est quod quare homini ut homo misero secundum
partem spiritualem data est lux. id est co
gnicio qua considerat miseriam suam
quasi dicat. melius esset ei ignorancia in hac.
Sed quare dicitur miser et quare est secundum

quod homo dicitur miser racione

[penuptatis et miserie.
infirmitatis et impo-
penalitatis et tristicie.
cupiditatis et avaricie.
captivitatis et sustinencie.
in sensibilitatis et ineruditenc.
iniustitatis et malicie.
infortunia.]

[De primo ut
hic in proposito
textu primo ethicorum
dicitur quod beatus id est
virtuosus non
fiet miser. Item]

De. 2º. in psalmo. miser factus
sum et curvatus sum usque in finem. De
3º Iere. cº. Ve michi misero quia addidit
dominus dolorem dolori meo. De. 4º. iacobi
4º. miseri estote et lugete risus vester
in luctum convertetur. loquitur de divitibus
ad literam. De. 5º. 2º. machabeorum 4º. miseros
autem qui apud scitas causam dixissent
innocentes iudicarent morte dampnaverunt
De. 6º. apocalipsis. 3º. tu dicis quia dives sum
et locuplex et nullius egeo et nescio
quia miser es et cetera. et hoc racione consi
deracionis et inadvertencie. De. 7º.
proverbiorum 14º. Iusticia elevat gentem mi
seros facit populos peccatum. Et vita
hiis qui in amaritudine et cetera. Istud
refertur ad primum membrum divisio
nis. scilicet ad vivere. quia cum vivere sit
per animam si anima in amaritudine est
vivere redditur amarum et ideo est
sensus petendo. quare misero et cetera. et
eciam quare datur vita et cetera. quasi dicat. frustra
cum vivere sit tediosum existentibus in
amaritudine anime. Sed quia agit de
vita indefinite et vita in scriptura mul
tipliciter invenitur est advertendum quod in
scriptura invenitur vita.

[naturalis dirigenda que primitur miseria.
moralis diligenda que regitur prudencia.
supernaturalis appetenda que vivitur in gloria]

Naturalis vita quia dirigenda est.

[providenda contra defectum.
prevenienda contra affectum.
persuadenda contra effectum.
promovenda ad perfectum.]

[Est primo pro-
movenda nam
ad felicitatem
requiruntur bona]

exteriora et ad hoc quantum possibile po
ssit debite providere. Unde in. 1º. ethicorum
quoniam ad bona corporis dicit aristoteles. Item quod iudi
cat felix hic que in corporis bonis et hiis
que exterius ut fortuna ut non impe
diant hic et ideo. 10º. ethicorum capitulo 10º. dicit
opus autem erit exteriori prosperitate
homini enim non est per se sufficiens non
ad speculari sed oportet et corpus sanum

UVA.BHSC

eē et album et reliquū famulatum
exiſtere et in ꝓximo primo dr̄ ꝙ
bona fortunā beatiorem vitam fa
ciunt queiſa autem ꝯturbant vitā
¶ Et ſm̄ ueritatem ita contuerbat
ꝙ impoſſe ē indigentem bene opari
ut ibidem dr̄. i. ꝙ ſapiens clama
bit ecc. xl°. fili in uita tua non in
digeas melius ē ei mori ꝗ̄ indigere
¶ 2° ē et ꝓuidendā ꝯtra affectū nam
affectus trahit vitam ad delectatio
nes ideo preauendum. vn̄ in p̄mo
ethi. pulchre dicit ari. In omī at
maxime obſeruandum ē delectabi
le et delectationem non enī accipie
tes delectationē. ſ. judicamus bene
ſupple ꝙ igit̄ plebis troyanum. ſ. ſe
nes ꝑtachantur ad helenam hoc oꝫ
pati. et nos ad delectationem et in
omī̄ hīs dicere uocem ſic enī ipam
abiicientes minus peccauimus. ideo vn̄
dr̄ ecc. 3a°. fili in uita tua tepta
animam tuam et ſi fuerit neqām no
des ei poteſtatē ¶ Eſt. 3°. preſeruāda
.i. cuſtodiendā ꝯtra effectum nā hō
non dꝫ ſe exponere malis ſ; dꝫ ſe
cuſtodire a contrarijs ne preceps ad
malū cito corruat q2 tales ſunt in
cipiendi. vnde. 3°. ethi. dr̄. ari. nullo
vtiq; impperabit nā uel ex infirmi
tate uel ex plaga ſ; magis miſerebi
cum autem q̄ ex vini potacione ul̄
ſupe alia incontinencie ſit turpis omīs
vtiq; increpabit eāe at q̄ circa cor
pus .i. in ꝑtate mā ſunt maliciare
que in nobis incipiunt nā aliq
vitam naturalem deſtruunt ꝑ ex
ceſſus. ſic. 3°. ethi. dr̄ de audacibꝫ q̄
ſunt ꝑati ad pericula et uitam ad
ꝓua lucḣra ꝑ mutant. vn̄. ecc. 3i°.
equa vita .i. longa vita hoīs vi
num in ſobrietate ſequitur. Que ē
vita q̄ minuit̄ vino. q. d. p̄mo vi
no minuit̄ vita ſi nō fuerit mode
rate ſumptum et ꝓhoc vinū intel
ligit alias delectationes corporeas
e. xix°. qui gaudet in iniqitate deno
rabitur et qui odit corruptionem
uita minuetur ¶ 6°. ē ꝓmouenda
ad ꝑfectum q2 uita nr̄a dꝫ eē nobis

diligibilis ꝓpter ꝑficere in ea. vn̄
in. 9°. ethi. circa finem ꝓbat ari.
ꝙ uiuere ē delectabile maxime
autem et viros ſup
ple ē delectabile uiuere q2 vita
eorū ē eligibilior et beatiſſima
vita ¶ Vnde ꝓpter bene operari eſt
viuere delectabile. ſm̄ intencionē
ph̄i et ideo ē ꝓmouenda ad pro
fectum. io dr̄ ecc. 2°. deo et ſuſti
ne ut creſcat in nouiſſimo uita
tua ¶ 7. vita ē moralis et dili
genda q2 illud ē diligibile q°.

preſeruat a graui infirmitate.
ꝯſeruat in dulci ſanitate.
quietat in firma tranqllitate.
ꝓducit in bona fertilitate.
delectat in ſca iocunditate.

¶ ſ; uita
moralis
ē huiuſ
ꝯducio
minoris

grauis infirmitas ē uicium. vn̄. 9°. ethi.
dicit ari. ꝙ multe delectationes
ſunt turpes et ꝓloſe et nociue q̄
egritudinibilia quedam delectabilium
et in. 9°. dr̄ ꝙ ꝓpter multitudine prauitate re
plentur talis ē infirmitates ꝓpter q2
inducit mortem ecc. 3i°. qd defraudat
uitam mors. ſ; uita moralis. ſ; uita
moralis et uirtuoſa curat eze. 18°.
Si fuerit vir iuſtus et fecerit iudi
cium et iuſticiam ſequitur vita uiuet
et non morietur ¶ 2°. ꝯſeruat et c̄.
nā nā pruacis ꝯtenta ē ut dr̄. ph̄s
vn̄. et. in°. ethi. ca°. de intemperato
dr̄ ꝙ repleccio indigencie ē naturalis
ꝯcupia et ideo virtuoſus quecumq; at
ad ſanitatem ſūt uel ad bonā habi
tacionē delectabilia exigēcia hoc appetet
menſurate. Ideo dicit ipſa ꝓudencia
q̄ ē circa agibilia ſuprema uirtus
moralis ꝓuer. 9°. per me multiplicā
tur dies tui et addentur anni vite
tue. de ut. 29°. adhereas illi. ſ. deo ipſe
ē uita tua et longitudo dierū ¶ 3°. qe
tat et c̄. nam viciosi hn̄t morbum
corroſiuū vermem ꝯſciencie ſicut
malencolici hr̄e dicuntur. 8°. ethi.
nec ſunt manſiui. i. quietati prauū
ut dr̄ in. 1°. ſ; vita moralis qetat
q2 felicitas humane vite videtur
eē in vacatione ut dr̄. x°. ethi. vn̄
ad col. 3°. vita nr̄a abſcondita cum
xp̄o in deo et c̄. et. i°. ethi. 2°. quie
tam et tranqllā vitam agamus et c̄.
¶ Quarto ꝓducit et c̄. q2 in ſola

UVA.BHSC

uita uirtuosa sunt uere diuitiae. vnde
4° politicorum dicit aristoteles teste deo felicitas
non est in bonis exterioribus non
est quod est beatus est per illa. sed propter
se ipsum beatus. unde bene dicitur de hoc
sapientie 7°. si diuitiae appetantur in
uita. scilicet morali quid sapientie locupletius
que omnia operatur ibi uocat sapientiam no
mine prudentie quia prudentia est omni
bus uirtutibus moralis quia illa sola exis
tente omnes ueniunt. vi° ethicorum ¶ 2°
dico quod delectat nam ibi est uere gaudi
um quod in mundo breue potest ut ex mul
tis locis philosophie et theologie probari po-
test bene dicitur nono. prudentie est 20. in
me omnis gratia uite et uirtutes vie et
ueritatis in me omnis spes uite et
virtutis transite et cetera de ista vita dicit
christus. Jo. x°. Ego ueni in mundum ut
vitam habeant. scilicet uirtuosam et
perfectius habeant quia ante ¶ 3. vita est
supernaturalis qua ad viuitur in gloria et
ista est appetenda sed et non sine causa
quia ista vita.

Intellectum illuminat et perficit.	¶ Primo
affectum inclinat et allicit.	dico quod
voluntatem saginat et reficit	intellec
sensualitatem exterminat et irritat	tum etc.

ibi. primo. ueritatem intellectus specula
tiuus ueritate simplici in suo fonte
potatur ibi intellectus practicus in
suo fonte ad exteriora non laborat
ubi uidendo eum qui omnia uidet omnia
intuetur de qua uita bene dicitur a propo-
sito. Jo. 17°. hec est uita eterna ut
cognoscant te deum uiuum et quem
misisti ihesum christum ¶ 2°. affectum in
clinat et allicit capiendo affectum
largis potentiis sine uirtutibus ac
quibus utitur in ista uita quod sic allici
tur quod ultra querere aliquid non possunt na
bis rationalis ibi illustrata plus nesciat
bis concupiscibilis saciata euanescat
bis irascibilis admirata requiescat.
hec est uita qua uiuunt angeli de
quibus dicitur x° ethicorum quod deus omnibus uita
beata quod mirum quia edunt de ligno ui
te. apocalipsis 2°. vnde in alio capitulo dicitur non
esurient neque sitient amplius quoniam
agnus qui in medio throni est ad fontes
aquarum uite. unde de istis duobus ex
ponitur 1°. psalmus. cibauit eos pane uite
et intellectus et aqua sapientie et cetera.

¶ 3°. ista uita uoluntatem saginat et
reficit quia illa uita est uita amoris ibi
uoluntas tantum inuenit quantum concupiscere
potest ad utendum et fruendum ut dicit
augustinus primo de trinitate capitulo 3. 3°. unde cla
mat apocalipsis 22°. Qui sitit ueniat et
qui uult accipiat aquam uite quia ibi fit
fons in uentre [illegible] salientis
in uitam eternam ut promiserat christus Jo.
4°. ¶ 4°. sensualitatem exterminat scilicet
ueritatem ibi non inuenit quia ut dicit
ricardus. li° de. xii. patriarchis capitulo 12°.
cum mens humana ad dei contemplationem
supra se ipsum rapitur omnes humane
rationis angustias supergreditur ad id enim quod
supra se eleuata et quasi in extasi rap
ta dicitur a diuinitatis lumine conspicit omnis
humana ratio succumbit ¶ de quo quantum ad
hoc membrum dicit apostolus 2°. corinthiorum 5°. nolu
mus expoliari. scilicet sensibus corporis quia ibi
erunt sed supervestiri gloria. scilicet ut absorbeatur
quod mortale est a uita. scilicet sensualitas illa.
¶ de vita ista supernaturali augustinus loquitur in li°.
de utilitate agende penitentie. dicit. Illuc fe
stinate ubi semper uiuatis. si enim sic a
matis istam vitam miseram quia flui
dam ubi cum tanto labore uiuitis et
ubi vix currendo satagendo sudando sus
pirando necessitatibus corporis satisfacitis
quanto magis amare debetis uitam eternam
ubi nullum laborem sustinebitis ubi sem
per summa securitas summa felicitas felix li
bertas. felix beatitudo ubi impletur quod
per ueritatem dicitur erunt homines simi
les angelis dei quod nobis concedat et cetera ¶ Qui
expectant et cetera. ista pars superius diuisa
in qua ponit conditionem et est quia quod quide
de. que misero et cetera. subdit quod pro nullo vi
ce dicta hec talibus qui sunt in multa amari
tudine anime quod expectant mortem cum
desiderio quia mors magis est suauis talibus
bonis quam uita sed id est ecclesiastici 41°. quia mors quam
bonum est iudicium tuum homini indigenti
et qui minoratur viribus et tamen non ueniunt
quod ipsi optant ¶ Sed bene est diuina optan
di mortem inter bonos in et malos quia
mors est malis in nocumentum quia priuat
bonis temporalibus in quibus felicitatem
suam id est dicitur ecclesiastici 41°. O mors quam ~~amara est~~
~~bonum est iudicium tuum homini et quod~~
quam amara est memoria hominum iniusto
potestatem habenti in substantiis suis ¶ Est
etiam in tormentum quia ponit eos in

UVA.BHSC

penis eternalibus exemplum de diuite epulone
luc. 16. vnde in ps. mors peccatorum peſ-
ſima ¶ Et ſic in detrimentum quia ad inebri
lantur memoria et nobilibus. Job. 19. ho
cum mortuus fuerit et conſumptus ubi
queſo est et bene in prouerbiis talium loquitur
ſapiens eccl. 18. nos uita uiuimus tum
poſt mortem nostram non erit utile no
men vestrum ideo mors non est appeten
da malis ſemper viuere ſemper velle
viuere magistri tales ¶ Sequenter at mors
est appetenda bonis quia eos ſoluit.

labore lamentabili.
terrore ineffabili.
corpore corruptibili

¶ De primo apoc. 14. beati mortui
qui in domino mori
untur amodo enim iam dicit ſpiritus ut
requieſcant a laboribus ſuis ¶ De 2o ſecundo a
vinculo mortis liberat eos quod est terri
bile quia finis terribilium mors 3o ethic.
vnde in ps. quoniam eripuiſti animam meam
de morte ut placeam coram deo in lu
mine uiuentium ¶ De 3o quod est magis
vinculum. vnde apostolus ro. 7. infelix ego
homo quis me liberabit de corpore mortis
huius gratia dei et cetera. et ideo debent eam
iuſte appetere quia precioſa in conſpectu
domini mors ſanctorum eius ut dicitur in ps.
Et ideo potest exponi de bonis et iuſtis
qui deſiderantes diſſolui et eſſe cum xpo et
ad iſtum intellectum exponit gregorius
circa principium 4. mor. verba predicta .s.
ſancti homines qui in hac exilij erum
na miſeros ſe eſſe cognoſcunt dare ſe
in mundi proſperitate refugiunt. et
ſubdit et plerumque contingit ut iam
homo mundum mentem non teneat
ſi mundus homines occupationibus aſtri
gat et ipſe iam mundo mortuus est ſed
ipſi mundus adhuc mortuus non est
¶ Et ſubdit deſiderant quia quamplures ſancti ho
mines .ſ. mortificare ſe funditus atque
ab omni uita glorie temporalis extingue
re ſed expectata mors non uenit quia
bonorum uſus temporali glorie eciam nolens
uiuit ¶ Quaſi effodientes et cetera. ex
ponitur dupliciter primo quia antiquitus ma
gni homines faciebant reponere in
ſepulcris ſuis magnos theſauros et
ideo ſic illi qui effodiebant .i. effodien
tes querebant theſaurum gaudebant
uehementer quando inueniebant ſepul
crum propter ſpem theſauri quem credebant

ibi repoſitum ita illi qui deſiderant
mortem gaudent tamen quando illis quando
mors uenit ad eos ¶ Aliter ex
ponitur et in melius ſecundum litteram iudi
cio meo ut ſit ſenſus quod illi qui ex
pectant mortem et non uenit ga
udent uehementer cum inuenerint
ſepulcrum .i. cum inuenerint mortem
per quam inueniunt ſepulcrum quia gau
dent tamquam illi qui effodientes in
ueniunt theſaurum ¶ Beatus grego.
4o exponens moraliter 4. more. cap. 3.
dicit .hij qui mortificationem ſuam
appetunt theſaurum effodientibus
comparantur .glut et ſubdit. ſicut ille
enim in ſe theſaurum inuenit ſi eam
que ſe male preſſerat molem a ſe
terrene cogitationis repellit quia a
queſitam mortem ſic theſaurum
dicitur ratione ſubiungit .gaudent vehemen
ter cum inuene- runt ſepulcrum
ſicut ſepulcrum locus est quo abſcon
ditur corpus ita diuine contempla
cio quasi ſepulcrum mentis est quo abſcon
ditur anima. qui ergo morte quaerit ga
udet cum ſepulcrum inuenit. quia
qui mortificare ſe appetit valde adin
uentam requiem contemplationis hy
lareſcit ut extinctus mundo lateat
et cunctis exteriorum rerum perturba
cionibus intra ſinum intimi amoris ſe
abſcondit ¶ Et quia hic fit mencio de
theſauro est aduertendum quod inue
nitur in ſcriptura.

theſaurus amiſſibilis qui est pecunie.
theſaurus deſpicabilis qui est malicie.
theſaurus honorabilis qui est ſapiencie.
theſaurus deſiderabilis qui est ſanctimonie.
theſaurus delectabilis qui est ſufficiencie.
theſaurus amicabilis qui est caritatis.
theſaurus incorruptibilis qui est glorie.

¶ De primo habetur mathei 6o. ubi est the
ſaurus tuus ibi cor tuum et iſte est acci
piendus et largiendus antequam amitta
tur quia uelint nolint amittent. Jere.
17. diuicias tuas et theſauros tuos
in direpcionem dabo gratis et ideo
est quia dum cuſtoditur perditur et dum
ſpargitur inuenitur. mathei 19. ſi vis per
fectus eſſe uade et uende omnia que
habes et da pauperibus et habebis the
ſaurum in celo. ideo bene dicitur thobie

UVA.BHSC

xvj°. bona ē orō cū ieiunio et hele
mosina magis q̄z thesauros auri
abscondere ¶ 2°. thesaurꝰ ē despecta
bilis et uilis q̄ ē malicie prouer. x°.
nil proderunt thesauri impietatis
assimilantur isti hupupe de q̄ dr̄
ꝙ facit nidum ex stercoribꝰ et in
mundis et congregat ea. Isti the
saurizant ō iram in die uindicte
ro. 2°. in domo impij thesauri impi
etatis ut dr̄ michee. 6°. et sili' illi
q̄ ex rapinis faciunt thesauros ma
licie et iniquitatis ɔtra quos dr̄ a
mos. 3°. nescierunt facere rectū dt
dn̄s thesaurizantes iniquitatē et ra
pinam in diebus suis. ¶ 3°. thesa
urꝰ ē honorabilis q̄ ē sapiē. prouer
. 3°. si quesieris sapiāz q̄si pecuniam
et sicut thesauros effodies illā tunc
tunc intelliges timorem dn̄i et iste
thesaurꝰ q2 honorabilis ē celandꝰ
aliī. q2 sapiā iniusa thesaurꝰ abscon
ditus que utilitas in utroq3 ut dr̄
ecc̄. xx°. ꝙ ē ɔtra doctores in theolo
gia qui nolunt predicare postquā
facti sunt mri in theologia nc labo
rare ɔtra quos benedr̄. m̄t. 13°. oīs
scriba doctꝰ in regno celorū. s. i. eccla
militante similis ē homini qui
profert de thesauro suo noua et ueta
¶ 4°. thesaurꝰ ē desiderabilis q̄ ē san
ctimonie. prouer. 21°. thesaurꝰ deside
rabilis in tabernaculis iusti iste ē
thesaurꝰ lapidum preciosorum. s. uir
tutum de quo dr̄ ecc̄. 29°. pone the
saurū tuū in preceptis altissimi et p̄
derit t̄ magis q̄z aurum. et licz ha
beamꝰ thesaurū istum in uasisficti
libꝰ. ut dr̄. 2°. core. 4°. nichol iste the
saurꝰ reddundat in celum. m̄t. 6°. the
saurizate uobis thesauros in celo ubi
nec erugo nc tinea et c̄. et iste fit
p uirtutes et sanctimoniam i un. sap.
1°. thesaurꝰ infinitus hoibꝰ quo q̄
usi sunt facti sunt participes amicicie
dei ¶ 5°. ē delectabilis et ē suffici
cie. scdm ueritatem homo sufficiens
ō ē uere diues in mundo. un̄ prouer.
15°. meliꝰ ē parū cū timore dn̄i quā
thesauri magni. insaciabiles et de
isto thesauro dr̄ ecc̄. 40°. uita operarij

sufficientis ō exultabit et in ea inueni
es thesaurū ¶ 6°. ē thesaurꝰ amicabil'
q̄ ē ecclie nam grā indulgencie et re
missiones q̄ sunt in thesauro ecclie
sunt communes id̄ amicabiles ista sunt
dona que dedit dauid. i. deus pr̄ filio
in thesauros domus dn̄i et in thesauros
sanctorum. i. par'. 28°. Iste ē thesaurus
ceditus leuitis q̄bus dictū ē uigilate
et custodite uasa sancta argentū et
aurum scz in thesauros domꝰ dn̄i. 1°. es
dre. 8°. ¶ 7°. thesaurꝰ ē incomparabilis q̄
ē glie. ideo bene dicit dn̄s. m̄t. xiij°.
Simile ē regnum celorum thesauro abs
condito in agro quē q̄ inuenit homo
abscondit et pre gaudio illiꝰ uadit et
uendit uniuersa q̄ ht̄ et emit agrū
illū. nec q̄to non pt̄ ɔparari q2 ibi ē
ꝙ oculus non uidit nec auris audiuit
et c̄. q2 ibi sunt oīs thesauri sapiē et
sciencie absconditi. col'. 2°. Ideo petamꝰ
cū moyse et maria. 1°. nu. xx°. aperi
nobis dn̄e thesaurū tuū fontē aque
uiue. s. fontis salientis in uitam eter
nam ¶ Viro cuiꝰ abscondita ē. hic ponit
q̄i ɔtrarius solucionem siue contrarius euasio
nem siue exponenz. q2 q̄i ɔtelatur ɔtra
misterio et c̄. possz ō rnderi q2 et si mi
sterio frustra datur uita et lux homini
prospero tn̄ frustra non datur. respondz
q2 etiam uno siue misero siue prospero ui
detur ꝙ inutiliter data sit lux q2 in
diffinite actꝰ siue sit miser siue prosper
ē abscondita uia eiꝰ. i. suꝰ exitus
uite presentis. Iere. x°. scio dn̄e qd̄ non
ē hominis uia nec uiri ē ut ambu
let et dirigat gressus ¶ Sed q2 uia
hominis ē ad omnem dr̄iam posicio
nis ab oriente in occidens et eꝰ°. ab au
stro in aquilonem et eꝰ° q̄ ɔputatur ad sur
sum et deorsum ad dextrum et ad si
nistrum q̄ sunt dr̄e posicionis scdm ar'tz
id ē aduertendū ꝙ uia hoīs q̄drupl' ē.

desursum.
deorsum.
ad dextrū.
et sinistrū.

¶ Prima ē orientis et ē
uia qua processit ad eē uia
generacionis ¶ 2°. ē ad oc
cidentem et est uia qua
procedit ad non eē uia corrupcionis
¶ 3°. ē ad meridiem et ē uia q̄ pro
cedit ad grām uia diuine accepcionis
¶ 4°. uertit ad aquilonem et ē uia qua
procedit ad culpam uia deuiacionis.

minc

UVA.BHSC

Prima ignorat ex sui inconsideratione et
ideo e. q. absondita ratione inaduertentie
2a ignorat ex diuina institutione et ideo
e. q. absondita ratione naturalis ignora
tie 3a ignorat ex diuina absconsione
et ideo e. q. absondita ratione predestina
tionis et prescie. 4a ignorat ex sensus
passione et ideo e. q. absondita ratione se
sualitatis et concupie. Prima via hois
q. procedit ab oriente qua processit ad ec
e. q. absondita ratione inaduertentie. sm
ueritatem si homo consideraret principi
um natiuitatis sue numquam sicceret.
Unde uersus. Quis bene sentiret quo ua
dit et unde ueniret numquam gauderet
si omni tempore fleret. Et qz non uult ad
uertere ideo absondita e. q. uia qz ho
dz uenire p uiam atrii interioris
p uiam orientalem ut dr ezek. 36. ideo
dr Jere. 2o. State sr uias uidete et ui
dete interrogate de semitis antiquis
.i. de tempore generationis ure et de modo
et ambulate in eis et inuenietis re
frigerium animabus uris. 2a via e. q.
ad aquilonem ad partem frigidam et ste
rilem e. hoi absondita ratione concupie
carnis et passione qz e via lubrica
et tenebrosa in ps. fiat via eorum te
nebre et lubricum. contra quos dr Jere. 2o.
vide uias tuas et conualle scito quod feceris
Unde ezek. 46. q. est ingressus p uiam
aquilonis egrediatur per uiam porte me
ridiane. 3a uia e. absondita ratione in
finitatis presciencie diuine qz homo nescit
utrum odio uel amore dignus sit ecc.
.9. tu bene facere iuxta illud ezek. 20o. fili
hois pone faciem tuam contra uiam
austri .i. de absonsione istius uie q. dicitur
ecc. 11. vias illius .s. dei quis
intelliget qz incomprehensibilia sunt iudi
cia eius et inuestigabiles uie illius ut
dr ro. 3o. 4a via e. absondita ratione
diuine institutionis q. e. via occidentalis
.i. finis uite qz nescit homo finem suum
ecc. 9o. et hoc uoluit dns ut natura co
seruaretur in ec qz multi si scirent
diem mortis sue dimitterent opera
nature ita q. natura non conseruaretur
sm species suas. Etiam uoluit hoc abs
condere ab oculis meis ut essent
semper parati ad diem mortis qz si sciret
homo pr familias qua hora fur ve
niret vigillaret utique ut dr mt. 24.

Is dr super 19. Cuius hoi pt intelli
gere uiam suam. q. d. nullo. De du
abus istis uiis pt exponi lra .s.
q. absondita e. via uiro .s. via gre
et via mortis sue et ideo vr q. In
utilr ei sit data lux licet posset
exponi etiam de prima et de .e. sm no
sque Unde qz non sunt absondite
hoibus non per eorum defectum qz
ezek. 16. dr. Vias tuas in capite
tuo dedi ait dns et ideo pt uidere
si uellet vias illas. Ad intellectum
2e et 3e viarum exponit gregorius
textum ubi q. dicens. Via ei sua ui
ro absondita e. qz et sua in q. sit
uite qualitate considerat adhuc tamen ad
quem finem tendit ignorat et si
iam sancta appetit et si plenus deside
riis querit adhuc utrum in eisdem
desideriis permaneat nescit parum quippe
re deserentes ad iusticiam tendimus
et unde uenimus nouimus sed quo
peruenimus ignoramus q. hesterna
die fuimus scimus sed quid contingat
crastina nos esse nescimus via ergo
sua absondita uiro e. qz sic pedem
ponit operis ut preuidere tamen quat
exitum consumationis. Sequitur Et
circumdedit eum deus tenebris. et istud
e. manifestum qz undique homo tenebris
inuoluitur. s. quantum ad ea q. sciuit.

supra.	Primo. s. quantum ad intellige
infra.	cias abstractas. Unde ar.
preterita.	3o. de aia mouet quomodo
presencia.	utrum intellectus in po
futura	ssit cognoscere substas sub

tractas et relinquit in determinatum
et in dubium certum q. intellectus
coniunctus bene non pt saltem ad
quid sunt et minus de deo q. lucem
habitat inaccessibilem quem oculus
non uidit nec uidere pt ut dr .i.
thi. ult. in ps. posuit tenebras la
tibulum suum quo ad nos hic exis
tentes. s. Etiam q. sunt infra no
bene cognoscere pt homo ecc. 1o. cuncte
te res difficiles primo sicut oculus no
ctue ad lumen solis ita intellectus
nr ad ea que sunt manifestissima
in natura ut dr. 2o. met. ps. nescie
runt neque intellexerunt in tenebris
ambulant. Etiam e. circumdatus ho
tenebris ad ea que sunt iux. s. iux
nos. primo intus nos. sm ih. 2. cor

UVA.BHSC

·2º. Ecc̄s sat q̄ sunt hoīs n̄ sp̄s q̄ est
in eo· vnde ecc̄ı. 2º. dt̄. homo ·q̄s uidet
me tenebre circumdant me ¶ Et ad
ad ea que sunt preterita ro tene
brarum ignorancie et etiam futura
ignorat Juxª illud ecc̄ı. 8º. multa
hoīs afflictio q2 ignorat preterita
et futura nullo pt̄ scire nuncio· vn
bene de hoc dı̄· Job. 28º. Posuit tp̄s
tenebras ¶ Quantū etiam ad pre
sencia q2 cās rerum ex̄naꝛum nō
solum ignoramus ymo et sepius
communes ideo in ps̄ dı̄· Numqd̄ co
gnoscentur in tenebris ·s· uite pre
sentis mirabilia tua ·q· d· nō ymo
homo ē circumdatus tenebris q2
ei deus tm̄ uel talem intellectum
non tribuit q̄ predicta intelligere
possit ¶ Vnde grego. h̄ expresse· d· q
more ecc̄· q̄· d· Sic tenebris namq3
homo circumdatur· q2 q̄uis celesti
desiderio feruebat qd̄ de semetipso dis
positum intrinsecus ignorat et ualde
metuit necd̄ ē in iudicio obuiet
q̄ de se nunc et in desiderio boni fer
uoris iacet tenebris homo circum
datꝛ q2 ignorancie sue caligine pre
mitur an tenebris circumdatus nō
ē qui plerumq3 in preterito non
meminit futura non inuenit pre
sencia uix cognoscat ¶ Anteq̄ȝ come
dam et c̄· Ista ps̄ sicut supius diuisa
in qua ut dicebatꝛ lamentacionem
suam q̄ appropriat spali et dīdı
in tres· q2 p̄mo ponit suam p̄priam
lamentacionem· 2º. lamentacionis
rōnem ibi· q2 timor· 3º. ponit cōtra
causam lamentacionis suam excu
sacionem ibi· none dissimulaui ·zc̄·
Circa p̄m ē aduertendum q̄ sua la
mentacionem et tristiciam p̄onit ex
duobꝫ signis ēē manifestam p̄mo ex
rōne singultus et suspirii pre dolore
2º. ex rōne mugitus aut rugitus in
clamore ibi· et tamq̄ȝ et c̄· q̄ ad p̄
sciendum ē q̄ sicut risus ē signū
gaudii ita suspirium signū ē trist
cie· et q2 comedere ē delectabile viue
ti ut tristicia precedit in eo omēz
delectacionem· dicit· anteq̄ȝ comedā
suspiro· in signum tristicie mee·
Et tamq̄ȝ inundantis aque sic ·zc̄· ·i·
in signum magne tristicie q2 sus

minorem
pirium ~~magnam~~ tristiciā designat ru
gitus maior ē ideo sicut inundantis
aque que impetuose currens facit
magnum sonū· s̄m· ps̄· Eleuauerūt
flumina uocem suā et ē periculosa
talis inundacio q2 uix pt̄ tollerari
ita rugitus meus· ut p hoc sit notū
q2 miseriā impetuosam et graue sonac
ita q̄ nāo puocor ad rugitum ¶ Sed q2
hic loq̄tur de aqua ē aduertendū qd̄
aqua in scriptura aliqñ sigt̄ malum
aliqñ bonū s̄m q̄ sigt̄ malum In
uenitur aqua·

Inundās in cupiditate·
liquescens in debilitate·
turbida in obscuritate·
fluctuās in uarietate·
ardens in cupiditate·
submergens in absorbi^te·
mortua in prauitate·

¶ Et h̄ s̄m q̄ p̄ron siue malū· mouet rōnem uiolēter
Enuiat consciencā flebit̄
¶ De p̄ma habe^t hic et q̄ signficat p̄riam rōne mouēs
dı̄ ysa· 28º. grandis turbo cōfluingens sic impetus aquarū inundan
turbabit aūz grauit̄· agitat iudi^m· turrabi̇· estuat desideriū irreffabit· absorbꝫ intēm· inseparabi· occidit hoiem totalı̄·
cium ¶ De· 2ª· dı̄ iosue· 1º. ad instar
aque liquefactum ē cor ipl̄ ¶ De· 3º.
Iere ·2º. ve qui descenditis in egiptū
ut bibatis aquā turbidam egiptus in
terpretatur tenebra ¶ De· 4º. sapie· 9º.
trāsierunt omīa tamq̄ȝ nauis q̄ ptransit
fluctuantem aquam cui cū ptransie
rit non erit uestigium inuenire ¶ De
q̄º dı̄ sap· 16º. mirabile erat aqua q̄
omīa extinguit plus in aqua ualebs
uindex est orbis terrare ¶ De· 6º· dı̄·
exo· 15º· submersi sunt q̄ plumbū in
aquis uehementibus ¶ De· 7º· mı̄· 8º.
grex porcorꝫ preceps abiit in mare
et mortui sunt in aq̄s q2 homo mo
ritur in pc̄o ideo de istis aquis dı̄
in ps̄· Saluum me fac deus qm̄ in
trauerunt aque usq3 ad animā meam
et in alio litera me de aq̄s multis
¶ Econtra aqua in bona sig^ne inuenitꝛ
sub multi^a ptate· s· aqua·

frigida ad refrigerādū cupientes·
vitalis ad viuificandū morientes·
fontal' ad refocillandū sicientes·
lauās ad mundificandū sordidates·
pura ad scificandū penitentes·

UVA.BHSC

irrigans ad germinādū pficientes.
flues ad bāptizādū pueniētes r. accedētes.
ita inuenitur aqua spūalis que acci
pitur mistice pro.
gr̄a q̄ h̄t refrigerare lessatores.
gr̄a q̄ h̄t uiuificare peccatores.
dei beniuolencia q̄ h̄t refocillare inuatores.
dei mīa q̄ h̄t mundificare cōfessores.
dei clemencia q̄ h̄t sanctificare oratores.
dei influencia q̄ h̄t irrigare pfessores.
dei glia q̄ h̄t baptizare pfessor ꝯphessores.
Dico primo q̄ aqua accipitur quiq̄ pro
gr̄a q̄ ad modum aque frigide h̄t et
c̄. de q̄ puer. 25°. aqua frigida aīe
sicienti sic nūcius bonus de terra lō
ginq̄. aqua nūcio bono cōparatur aque fri
gide. ¶ 2°. m° accipitur aqua p gr̄a que
h̄t uiuificare et c̄. Istam aquā debemꝰ
petere q2 ē aqua uiua de qua dicit
saluator apo. 21°. sicienti dabo de fon
te aque uiue gratis et bene dr̄ gratis
q2 gr̄a dr̄ gratis data et gratū faci
ens ista ē de q̄ dr̄ cant. fons orto
rum puteus aquarū uiuencium q̄
fluūt et c̄. ¶ 3°. accipitur aqua pro
dei beniuolencia q̄ h̄t et c̄. ysa. 41°.
dr̄ q̄ pauperes et egenī querunt a
quas et ego exaudiam eos dicit dn̄s.
hec ē aqua fontis pfluens a bethlm
q̄ hauriebant ad refocillandum judich.
4°. Ista ē aqua bibit sanson q̄ egressa
ē de uentu dente leonis q̄ hausta re
focillatus ē sps eiꝰ. judi. 15°. ¶ 4°.
aqua accipitur p dei mīa q̄ h̄t et c̄.
Ista ē aqua expiacionis qua si asps
nō fuerit pibit nū. 19. de ista dr̄
eze. 36°. effundā sr̄ uos aqā mūdā
et mundabimini ab iniquitatibꝫ uris
Ista ē mīa que mundat ¶ 5°. accipit
aqua pro dei clemencia et pietate q̄
h̄t sanctificare et c̄. Ista ē aqua lota
uasa fictilia. s. corpora mā sanctifica
bunt deo nū. 21°. Ista ē ppe ē aqua
baptismi q̄ irrigans mundat et ablu
it de qua. Jo. 1°. baptizo uos aqā de
qua dr̄. 1. pe. 3°. q̄ aīe salue facte
sunt p aquam. s. pro dei clemencia
¶ 6°. accipitur aqua p dei influē
cia q̄ h̄t sm̄ ueritatem irrigare ut
dr̄. Job. 12°. Si continuerit aqās oīa
siccabuntur. si aūt emiserit eas subuer
tent terram. i. terrenos ista ē fons as
censionis dens de terra irrigans uni

uersam superficiem terre ge. 2°. ¶ 7°. acci
pitur p aqua p glia q̄ h̄t et c̄. Jo. 4°.
q̄ biberit ex aqua q̄ ego dabo fiet
in eo fons aque salientis in uitā et
nā. ibi. s. ueritatem sic dr̄ ysa. 12°.
haurietis aquas in gaudio de fontibꝫ
saluatoris in pposito tri quo dr̄. at
sicut inundantis aq̄ et c̄. nō accip
p bona sig̃ne s̄ magis p mala. sim
q̄ aq̄ sigt̄ tribulacionem ut dictū
ē et ideo subdit q̄ ad modū inun
dantis aque sic rugitus meus rugitꝰ
aliqn̄ in scriptura significat.
crudelitatem. calamitatē. tristiciam. iniquitatem.
¶ Primo ysa. 29°. dn̄s de excelso rugiet. s. in signū crudelitatis ¶ de 2°. in ps. afflictus sum
et humiliatus sū nimis rugiebam
et c̄. ¶ de 3°. Job. 3°. rugitus leonum
et uox leene sequitur contriti sunt
¶ de 4°. pu. 28°. leo rugiens et
ursus esuriens princeps impius sup
ppl̄m pauperē et de diabolo dr̄. 1.
pe. 5°. tamq̄ leo rugiens circuit quē
rens quē deuoret ¶ Sz in pposito
accipitur pro calamitate unde ē s̄ns
q̄ rugitus suus pre dolore ē sic fo
nus aque inundantis. beatus grego.
q°. more. c°. q°. exponit mistice de
dolore sanctorū in mundo existencium
unde dicit sic suspirat uir sanctus
s. antequā comedat q2 q̄ se in hoc exi
lio per desiderium celestiū lamenta
non se humiliat interne patrie gau
dia non degustat. et q̄ inundantis
et c̄. aque cum inundant cū impe
tu ueniunt et crescentibꝫ multiplicibꝫ
uolutibꝫ intumescunt electi uero dum
preteritorū recolunt que defleant dū
q̄ ē adhuc futura sint q2 nesciunt
ptimescunt q̄ quedam in eis aquarū
more uolumina colliguntur quem
meroris rugitus q̄ in subiecta labora
defluunt. vir igitur sanctꝰ uidit quāta
sint in lamentis pprie uolumina co
gitacionum atq̄ ipsius meroris undis
inundantes aquas uocant ut ex
d. antequā et c̄. ¶ Cū timor et c̄. hic
ponit lamentacionis sue racionem et
q2 miseria hominis precipue circa
ipm̄ consistit in duobꝫ. s. in dāpnis
rerum uel psone et in dehonoracione
psone ut satis habetur ex primo ethic.
ex hoc q̄ ista duo multū afficiunt. s.
fortunium et honor ad felicitatem
psone q2 cumulus uite fere hic ē finis

UVA.BHSC

ut d'r i°. ethi'c et ideo sm' ista duo
insimulando cum lamentacionib' sue
p'mo exp'mit sua' miseria' q' ad disp'
bonoru' suoru' et p'sone. d. q' etimor
et c'. q' dum status e' p'sperior mag'
homo prudens timet cassu' et infor
tunium ieu' i°. ca°. x°. In die bono
non immemor sis malore et tunc p'
cassum magis cognoscat miseriam sua'
q' ut d'r boetius. i°. de consolacione in
felicissimu' infortunium genus e' in
aduersitatib' meminere se felice' fu
isse et ideo hic sanctus iob considera's
dicebat. timor que' timebam. s. ex di
pno reru' et afflictione p'sone. eue
nit m. ¶ q'm ad. 2m. s. ad inhonora
cionem dicit. qd uerebar accidit. na'
uerecundia e' timor in glaciomis .i. in
honoracionis ut dicit ar'. in fine
9°. ethi'c et ideo p' hoc q' dicit. quod
uerebar accidit. ondit se multas in
honoraciones et obp'bria sustinere
q' uirtuosus non uerecundat' nisi
circa ea q' patitur iniustus ut d'r
iniustus. ¶ beatus gregori' mistice
ita exponit. timor et c'. sancti uiri
licet de conceptione sua gaudeant
eoru' tn' trepidam mente' correpcio
ipsi p'turbat ne malu' q' tollerant
non pia p'cussio discipline sit s' acad
uersio iusta uindicte. et subdit. no
nullos eni' flagella corrigunt. non
nullos ad impacienae insaniam per
ducunt et alios q' p'spera demulcent
ad insania mittigant alios q' ele
uant funditus ab omi spe conuersi
onis eruunt nullos ac ad yma
uicia p'trahunt s' tn' ab hijs aliqui
facilius redeunt quo se in eis cor
ruisse alicius erubescunt ¶ uult dice
quod sancti homines semp timent
neq'rdo teptantur uel turbantur quod
hec non sit correctio miserantis sed
uindicta punientis p'pt' diuersos ef
fectus q' ex talib' accidere solent di
uersis ¶ nonne dissimulaui et c'. hic
ponit iob ctra causam sue afflictio
nis excusacionem. tribus modis of
fendit aliq's unde pena' a deo meret'
aliq'n. qn' ctra iniurias.

Illatas prouocatur. ad nimia' iracundia'. ad uerbore iniuria'. ad scelu' petulancia'.	¶ q'rt' p'mu' dicit ps. si reddidi re tribuentib' m mala decidam me

rito et c'. ¶ p'u. 2m d'r. 6°. manus

tua sit s'r os tuum ne capiaris in ulo
indisciplinato et confundaris ¶ p'u. 3°. d'r.
ysa°. i°. cor impij q'i mare feruens qd
quiescere no' p't et ideo ctra ista tria
trip'r excusat se. p'mo ctra p'mu' di
nonne dissimulaui. q. d. si iniuria sit
m' illata no' accepi uindicta' ultra mod'
s' dissimulaui. i. iniuriam sub dissimu
lacione transiui. est tn' aduertendu' quod
dissimulacio accipitur in bono et in
malo in bono accipit' qn' homo dissi
mulat.

- Ut bonu' p'rium exequatur p'ius.
- Ut malum oppositum corrigat' mat'ius.
- Ut iminens p'iculu' uitetur securius.

¶ de p'mo h'r 2°. R'. x°. ubi d'r de saule
quod uiri ist'l' despexerunt eum. ne
s. regnaret s'r eos ipse a' dissimulabat
se audire ut. s. p'uideret quod a' im'cu'
fuerat a deo. ¶ 2°. dissimulant aliq' ut
malu' 2 c'. i° d't. p'u. x°. q' dissimulat
iniuriam callidus e'. s. usq' ad tp's ra
cionabile ¶ 3°. dissimulat aliq' ut im
nens p'iculum et c'. dissimulauit se
dauid et finxit se ee' stultu' ut eua
dere poss' in p'ncia ad'is regis geth. ut
d'r i°. R'. 21°. unde catho. stulticia' simu
lare loco summa prudencia. ¶ accipit'
et dissimulacio in malu' qn' aliquis di
ssimulat se ut.

- alteris gr'a' fiuet' fraudulenter.
- Sceleris malicia p'tegat' p'l' latentes.
- sermonis uersucia p'l' colet' a p'puenter.

¶ p'mo modo simulant se ypocrite et
adulatores ut alterius gr'am fruentur
sic uxor ierobo'am simulauit se esse
q' no' erat ut gr'am a p'lie poss' impe
trare ut. 3°. R'. 14°. ¶ 2° m° simulata ita
uenit aman in domu' suam ut late
ter cu' amicis tractaret de morte mar
dochei hester. 5°. ¶ 3°. m° simulat m'lti
iurando se dicere ueritatem ut magis
credantur ctra quos d'r ec'. 23°. multu'
iurans replebitur iniq'tate sed tur. et
q' dissimulauerit delinquet dup'r. s.
qui mentit' et alium decipit ¶ acci
pitur in p'posito p' bona significacione ut
dictum e'. nonne silui. h' ponit excusa
cionem suam q'rt' ad hoc q' no' excessit
in uerboru' iniuriam. q' aliq' sunt ita
p'caces ad loquendu' quod ad unu' uer
bum iniuriosum responderet uiginti
ideo no' credunt q' ipse in hoc peccaue
rit. se excusat. d. nonne silui. ¶ est in'

UVA.BHSC

aduertendu q e tps loquendi et tps silendi. vnde aliqui possunt minus silere scilicet qui

bnt manifestare ueritatem.
brepredicare ueritatem.
bnt castigare prauitatem.
bnt supplicare dei bonitatem.

de primo hr ysa. 1°. dixit dns ad ysayam egredere in occursum achaz. seqtur et dices ad eum vnde ne sileas noli timere. de 2° dr ezech. 3°. loqueris et non silebis. hec dicit dns et c. de 3°. orabat ps. vidisti dne ne sileas ne discedas a me. i. reprehende me tpre et modo debito. de 4° ysa. lxii°. q reminiscimini dnm no taceatis et non detis silencium ei. silent tn prudentes.

cautele expectando.
aliquos audiendo.
pacienter sustinendo.

de primo bene dr gn. 33°. q iacob qn audiuit filiam suam corruptam siluit donec uenirent filij sui. de 2° dr ecc. 9°. verba sapientum audiuntur cu silencio. de 3° ys. 16°. tacui semp silui paciens fui. et notanter dicit hic paciens fui qr silenciu in scriptura qnq accipitur pro.

pacia et sustentacione.
concordia et dilectione.
fiducia et expectacione.
obediencia et subiectione.
confidencia et assecuratione.
malicia et detractione.

de primo dr ysa. 30°. si reuertamini et quiescatis salui eritis in silencio. i. in pacia. de 2°. 1°. col. 3°. audiuimus inter uos inquiete ambulare. i. in discordia male opantes seqtur obsecramus eos in dno ihu xpo ut cu silencio opantes panem suu manducent. de 3°. dr. tren. 3°. bonu e prestolari salutare dei cu silencio. de 4°. 1°. thi. 2°. mulier in silencio discat cu omi subiectione et c. de 5°. dr 1. mach. 9°. dav ionathas et q cu eo sunt habitant in silencio confidentes et c. de 6°. dr ecc. x°. qi si mordeat serpens in silencio nichil hr q occulte detrahit. nonne quieui. hic ponit excusacione suam qa ad hoc q non excessit in scire petulanciam. q.d. non fui petulans et contumax sed quieui et in pace mansi qr tales quieti sunt deo acceptabiles Iux° 1° iere. 14. hc dixit dns populo qui dilexit mouere pedem et no quieuit et dno non placuit. et uenit sr me indignacio tua. i. effectus indignacionis uel hominis indignantis no q in deo sit passio uel comocio animi sed accipitur pro punicione q diuino nutu fit qi fuisset indignatus. Iuatus grego. q° more. ca. 1°. exponit nonne dissimulaui et c. liters sic. di. qualis quolibet loco posita cogitando loquendo agendo peteremus tunc bo p tria hec l aio effrenatus rapitur cu mundi huius psperitate subleuatur seqtur sed sancti uiri huius psperitate fulciuntur tanto sub metu maiori disciplina se redigunt quanto se p impaciam pratis suadet illicita qi licenciaus sciunt cor namqz a considerandi sua sua glia repriment linguam ab inmoderata locucione restringunt opus ab inqetudinis vagacione custodiunt subdit igr beatus iob ut nos erudiat et qualis in potestate fuerit innotescat. dr. nonne dissimulaui et c. et venit sr me etc magna qppe arte doctrine dicturus uerba ptulit bone facta ut hic vnusqsqz consideret q peccantes postmodu supplicia maneant. si etiam iustos tam ualide hic flagella castigant.

Respondens. et c. postqua posita e ipius iob lamentacio querulosa hic ponitur amicoru eius obiectio calupniosa et primo ponuntur obiectiones trium q uenerant ad eu consolandu. 2°. obiectiones heliu q uenerat ad associandum ca. 32°. pa diuiditur qr ponuntur eoru obiectiones. 2°. replicaciones ca. 29°. prima diuidit in tres fm q tres amici iob locuti fuerunt vnus post alium ita q primo ponuntur obiectiones primi. 2°. 2i. ca. 8°. 3°. 3i. ca. xi°. prima adhuc diuidi qr primo ponitur ipius heliphath obiectio. 2°. iob replicatio ca. 6°. adhuc prima diuiditur qr primo ponit heliphath suam obiectionem. 2°. inducit iob ad eius intencionem ca. 5°. prima adhuc in duas qr primo obiectio ponitur arguendo eum de impacia primo qi de desperacione. 2°. reprehendit eum de supbia et presumpcione ibi. reuoluere obsecro et c. adhuc prima potest diuidi qr primo inducit ipius iob in statu psperita

UVA.BHSC

tis demencia ibi. Nunc autem uenit et c. sermo compositum componit. 2º exponit. ecce nunc et c. Circa primum est aduertendum quod iste accipit uerba istius ipsius iob sicut quod sonant superficialiter credens quod ipse loqueretur secundum iudicium rationis et ex deliberacione non aduertens quod ipse loquebatur solum exprimens iudicium sensibilis partis sensitiue que miseria quatitur et vincitur ut supra dictum fuit et ideo accidit quod uerba eius erant hominis impacientis ~~tantis~~ uel quasi desperantis accedebat enim ex aliquo delicto eum fuisse percussum ut dicit gregorius 4º more. ca. 9. et ideo dicit sic. Dumque amici iob ad contemptionis uerba consiliant aciem quam uenerant pietatis amittunt. Qui quidem non praua intencione hoc faciunt sed compassiuis affectum percusso exhibeant percussum tamen non iniustitate credunt et ideo reprehendunt eum quia ex quo meruerat penam ut credunt non debent ad impacienciam uergi in quam eum inaduisse crediderunt et ideo dixit. Si ceperimus loqui tecum forsitam moleste accipies. nam hominis mente turbati et impacientis est non posse audire uerba usque in finem corrigentis aut monentis et ideo in hoc accusabit ipsum de impaciencia et non tantum dicit forsitam ne de temeraria condempnetur compassiuis in suspicionibus uerba in meliorem partem interpretanda sunt. Quomodo differunt forsitan. forsan. fors. forte. fortassis. et fortasse. habetur per hos uersus. Forsitan et forsan. et fors dubitare notabunt. forte dat euentum quod uigili us t. monstrat. fortassis temere pariter fortasse notabunt. Sed in hoc quod reprehendit ipsum iob de impaciencia se ipsum arguit de fatuitate et stulticia et ondit se reum cum dicat sed conceptum et c. q. d. nullus licet sermo conceptus debeat alius reuitari aliquem quia tenere deberem sermonem.

Prudentes ex malicia. calumantes ex stulticia. audientes ex industria. oblequentes ex inuidia.	Cuius tamen diuel pussionati hodie ux tacere

possunt quia ex habundancia cordis os loquitur et tunc lingua manifestat hominem quia ex uerbis tuis iustificaberis et ex uerbis tuis condempnaberis ut dicitur matthei xii. ps. Pone domine custodiam ori meo et c. ideo dicit ecclesiastici 4º. Ne temere quod loquaris neque cor tuum sit uelox ad proferendum sermonem. Primo et debet tenere sermonem calumantes et c. quia illi clamant et nesciunt quid et c. ecclesiastici 33. precordia fatui quasi rota currum quia prior rota semper clamat ut prouerbialiter dicitur. Unde Job. 40. quod locutus sum quod in dicto manum meam ponam super os meum quia ut dicitur ecclesiastici 6º. honor et gloria in sermone sensati lingua uero imprudentis subuersio est ipsius. 3º debent conceptum sermonem tenere audientes et c. quia sapientes audiuntur cum silencio ex ecclesiastici 9º. Ideo dicit apostolus sit homo promptus ad audiendum tardus ad loquendum quia moderatur sermones suos doctus et prudens ut dicitur prouerbiorum. 11. Beatus gregorius 4. more. ca. xv. hi in uiri freno consilij retinet papiro uerbi et caute considerant ne relaxantes lingue lasciuia auditorum consciencia in cauta locucione castigant. 4º debent et c. oblequentes et c. coll. 3º deponite omnem blasphemiam et omnem turpem sermonem de ore uestro quia oris prior mundus et bilinguis ut dicitur ecclesiastici 6º. Ideo iosue 4º dicitur quod precepit iosue populo non clamabitis nec ullus sermo exibit de ore uestro. Isti igitur debent tenere conceptum sermonem. alij uero sunt qui conceptum sermonem tenere non tenent. s.

ueritatem iudicantes. sanitatem predicantes. maiestatem depantes.	quia licet ueritas non in omni tempore sit proferenda. secundum

1. ecclesiastici 3. tempus loquendi et tempus tacendi tamen dum expedit conceptum sermonem ueritatis tenere non debet. Unde Jere. 26. factum est uerbum domini ad Jeremiam loquens ad omnes ciuitates iude uniuersos sermones quos ego mandaui tibi et thobie xii. dicit angelus manifesto uobis ueritatem et non abscondam sermonem occultum. 2º non debet et c. sanitatem et c. ysa. 48. clama ne cesses

UVA.BHSC

qui tuba exulta uocem tuam et c. unde Jere. 3°. dr. uade et clama contra aquilonem ſmones iſtos reuertere aduerſatrix iſrael et c. ℭ 3°. non debent et c. unde ps. quia tacui inueterauerunt et c. unde in alio dr. dne labia mea aperies et c. ideo ad col. 4°. dicebat apostolus orate pro nobis ut deus aperiat nobis hoſtium ſmonis quia nolebat iſtum ſermonem ordinis retinere et ideo pro omiſſo iſtius pr. expom 1°. Jere. 20°. dixi non recordabor eius. ſ. ſmonis dei neque loquar ultra in nomine eius illius et factus est in corde meo. ſ. ſmo conceptus. quasi ignis eſtuans clauſuſque in oſſibus meis et defeci ferre non ſuſtinens quem igitur petit. Sz conceptum ſmonem quis tenere poterit. pr. expom quod ipſe credebat ueritatem ipſi iob iudicare et ſanctitatem predicare et ideo ſupra hoc petebat ueritatem predicare ℭ Sz conceptum et c. ecce nunc et c. Ibi conceptum ſmonem exponit et ut poſſit contra eum concludere quod proponit quatuor intendit et ſupponit quia uolebat concludere contra eum impacienciam et ideo ipſe ſupponit quod turpe est homini quando non ſeruat ea ad que alios inducat. quia turpe est homini doctori cum culpa redarguit ipſum. et ideo ei opponit quatuor que ſolebant eē in iſto iob contra quatuor propter que homo per impaciam deficit nam aliqui deficiunt ex.

Ignorancia exercitati. adueſitate nimia fatigati. ſine temptacione fatigati. eſſe debili audiencia timorati. ex fragili fiducia temeſacti.	ℭ Sed certe iſta quatuor proponit fuiſſe in iob. ſalicet.

Prudencia ad ignorantes docendo ecce nunc 2c.
conſtancia ad laborantes conforto. i. 2 manus laſſas 2c.
audacia ad timentes confortando. i. uacillantes 2c.
fiducia ad tremetes reſtor. i. et genua 2c.

ℭ Primo ponit contra ipſum iob prudenciam et c. nam quando ex ignorancia ad uertitur ad impaciam quia non conſiderat quot mala aliquando infliguntur ex demerito precedenti est excuſabilis in hoc ſaltem ſed iob non erat huius primo bene ſciebat quod deus punit aliquando non ex demeritis precedentibus et hoc conplut ille ei inferens. ecce nunc et c. ℭ Circa quod aduertendum moraliter loquendo quia inueniuntur docentes ad profectum et docentes ad defectum. i. inueniuntur docentes ad auditorum diſciplinam. et docentes ad auditorum ruinam ℭ docentes ad diſciplinam ſunt doctores alios ad bona ſicut illi qui docet alios

viam caſtitatis que est pgredienda. ſciam ueritatis que est ſtudenda. diſciplinas ſanitatis que est obedienda. obedienciam honeſtatis que est ſuadenda. maliciam prauitatis que est fugienda. prudenciam bonitatis que est optanda et perficienda.	ℭ de primo dr. quod doctores uiam caſtitatis et c. ſunt boni magiſtri et bene dirigit docent ſic qui

dirigit et docet uiam peregrinanti. i. qui docet uiam iuſticie alijs unde dr. ps. docebo iniquos uias tuas et impij ad te conuertentur. ℭ 2°. docentes ſciam et c. unde Job. 33. audi me et tace et docebo te ſapienciam. 3°. docentes et c. diſciplinam et c. ſicut qui filio docet ſequi diſciplinam patrum ſuorum ita qui docet ſequi uiam ſanctorum patrum hoc est diſciplina cui est obediendum de ut. 32°. docete filios uestros ut illa meditentur et c. unde petebat ps. bonitatem et ſciam et diſciplinam doce me ℭ 4°. docentes obedienciam et c. ſicut iste qui docet puerum timere patrem ſuum ſicut thobias docebat filium ſuum timere deum ut dr. tho. 1°. unde in ps. uenite filij audite me timorem domini docebo uos hoc obediencia ſanctitatis ℭ 5°. docentes prauitatis maliciam et c. ſicut ille qui deuiato docet pradium ſ iminens. unde leuit. 19°. docebitis filios uestros ut caueant immundicias et non moriantur in ſordibus ſuis ℭ 6°. docentes prudenciam. Iſti ſunt qui legislatores bonam policiam tradentes qua uiuendum est de tali doctore dr. ſapie. 8°. que iuſticiam diligit labores eius magnas habent uirtutes ſobrietatem et prudenciam docet et iuſticiam et uirtutem quo nichil est utilius in uita hominibus tales ſunt boni doctores quia qui fecerit et docuerit hic maximus erit uocabitur in regno celorum. mt. 5°. quia primo oportet bene docenti primo facere et poſtea docere ad exemplum illius ſummi doctoris qui precepit facere et docere ad exemplum ut dr. actuum. 1°. qui ſolus cathedram in celis tenet et corda hominum docet in terris ut dicit aug. libro de magistro unde nota quod dns docet.

viam qua nichil melius. ſcitatem qua nichil uerius. diſciplinam qua nichil utilius. obedienciam qua nichil ſalubrius	de primo mt. 22. uiam dei in ueritate

UVA.BHSC

sanctio.
prudencia q michil salubrius. | docens. vn
justicia q michil securius. | ps. doce
constancia q michil firmius. | bit iniquos
vias suas. ¶ de. 2o. ipse e qui docet ho
minem sciam. vnde luc. xxo. dr ei
recte dicis et doces. ¶ de. 3o. mt. 5o.
aperiens os suu docebat eos. vnde
ps. doce me justificaciones tuas q2
in ipsis et c. ¶ de. 4o. mt. 2o. turbu
lencia et docebat eos vnde ps. do
ce me facere voluntate tua et c.
¶ de. 5o. q2 ipse docet omem veritate
Jo. 16o. vn. ps. doce me q2 mandatis
tuis credidi. et in alio. senes eius pru
denciam doceret. ¶ de. 6o. q2 ipse doce
bit eos de regno dei. mt. 21o. vn. ps.
iudicia tua doce me q2 et c. ¶ de. 7o.
ps. dicebat qui docet manus meas ad
prelium et id iste e magr q e in
celis s tolendum q2 ut dr Jere. 32o.
verterunt ad me terga et non faciem
cum docerem eos diluculo primo docet
abhominaciones ut dr leuit. 19o.
et Jere. 3o. si malicias tuas docuisti
vias t. ¶ non sic iob q ad ignorates
docendum docebat ad sustinendum et
bene agendum ut dr in iob ¶ ecce
nunc docuisti plurimos. 2o. deficiaut
aliq in aduersis mima tentacione
fatigati contra quod beliphath inquit
iob q habuit constanciam ad labo
rantes confortandum cum dr et manus
lassas et c. q2 manus e organum
organorum. 3o. de ala ideo p manu
operaciones intelliguntur. siue ope
rantes modo male operantes dicuntur
lassi siue fessi q2 non bene operantur
s ad modicam aduersitatem deficiunt
et id sic in scriptura inueniuntur manus

arida. grauis.
sanguinolenta.
leprosa.
abscisa.
remissa.
nepharia.
constricta.
excelsa.
siue sublimis.
mortifera.

¶ de primo luc. 6o. erat
ibi homo et manus ari
da. de. 2o. exo. 17o. ma
nus moisi erant graues
¶ de. 3o. ysa. 49o. manus
vre sanguine plene sunt
¶ de. 4o. exo. 4o. protulit de
sinu manum leprosam.
¶ de. 5o. iudich. 1o. lxx. re
ges summitates manuum sciscis
et c. et. 2o. mach. ultio
manu nichanoris scisam et c. ¶ de
6o. puer. 20o. egestatem operata e ma
nus remissa. ¶ de. 7o. 2o. mach. ultio ma
nu nephar abscissa e et c. ¶ de. 8o.

leuit. 21o. Si habuerit homo manum
fractam et c. ¶ de. 9o. ecc. 4o. libera eu
qui iniuriam patitur a manu superbi
¶ de. 10o. dan. 3o. eruit de nos de manu
mortis ita spualr intelligitur manus

arida p auariciam et tenacitatem.
grauis p accidiam et torpositatem.
sanguinolenta p maliciam et iniquitatem.
leprosa p immundiciam et vilitatem.
abscisa p simoniam et irregularitatem.
remissa p molleciam z imbecillitatem.
nepharia p inuidiam et malignitatem.
constricta p impotentiam z frugalitatem.
sublimis p excellenciam z propositatem.
mortifera p perseueranciam z finitatem.

Iste sunt lapsi ad bene operandum iuxta
1o. sapie. 5o. lassati sumus in via iniqta
tis et omes iste manus pnt dici manus
lasse propter debilem resistenciam contra temp
taciones et ideo cito cadunt a iusticia
contra quos benediceret ille manus la
ssas roborasti. q. d. tu peccantes et cito
a via veritatis cadentes roborasti ¶ Se
quitur. 3. particula q2 aliq aucra parcia
cadunt ex debili audiencia timorati qui
vacillantes ut dicat brito in summa sua
ideo imponit ille beliphat ipi iob q
habuit audaciam ad timentes conso
landum cum dicat vacillantes confir
mauerunt sermones tui nec mirum
q2 sermones boni.

confirmant dubitates. | ¶ primo p. mo. dr. 2.
roborant laborantes. | thess. 2o. dns ihs
reuocant iam cadentes. | xps. scilt. corda
informat ignorates. | vra confirmet in
assecurant trepidantes. | omi sermone bo
confortant desperatos | no. ¶ de. 2o. 1o.
sanat egrotantes. | macha. 13o. dicat

simon vindicabo gentem meam et sca
sca et coniuges e sps pp. ut audi
uit sermones istos et c ¶ de. 3o. e sta
andum q2 licet non sit finale aut pe
que ab antiquo consueta sint sermones
transmutare ut dr. 2o. ethi. z tn sermo
nes multum conferunt cadentibus. i. va
cillantibus qui sunt sanabiles ut in
continentes ut hr ex. 1o. ethi. ¶ 4o.
q dr. 2o. thess. 2o. fres state et tene
te tradiciones quas didicistis siue
p sermonem et c. ¶ de. 5o. dr apls.
sermo sensantis est cause discipline
q2 ut dr ecc. 6o. honor et glia et

UVA.BHSC

et ſmone ſenſati ¶ gg̃r. q̃. dr. 2º ma
ch. ix. ſingulos eorū armauit undiq̃
.ſ. non clipei aut haſte munitione ſ
ſmonib; optimis ¶ gg̃r. 6º dr. ſapie
.16º. non herba neq; malagma ſanauit
eos dñe ſ ſermo tuus q ſanat omĩa
¶ Et om̃ iſtorū rõ aſſignatur puer-
bio. qr cor iuſti in ſmone bono leta
bitur. et ideo uacillantes ſmones iob
cõfirmabunt ¶ Sed .e. dr. q aliq̃ def
ficiunt a ſuſtinere pro dño ex ſtã
gili fiducia tremefacti contra quod ipi
iob inferebat q habuerit fiduciam
ad trementes reformandū cū dicat
et genua et c. ¶ Dicat q ſciendum
q genua in ſcptura accipiuntur
quandoq; pro.

carnali delectatione.
aſſidua remiſſione.
tpali aſſecuratione.
ſpuali deuotione.
naturali ſubiectione.
ſpuali gliſicatione.

¶ De pº dr. ec. 25º. manus de
biles et genua
diſſoluta multi
ci que nõ bñ
ficat uiru ſuu

debiles et genua debilia roborate et
ide hr in iſta intencione ad heb. xiiº.
caº. ¶ De .2º. hr eze. 7º. omes manꝰ diſ
ſoluentur et omĩa genua fluent
aquis loqtur de tpali et c. ¶ De .3º.
2º. palli. 36º. flecto genua cordis mei
precans a te bonitatem tuã dñe. loqt
de manaſſe ¶ De .4º. uero. ro. 14. viuo
ego dicit dñs qr m flectetur omẽ ge
nu. ſ. naturali ſubiectione qr om̃s
creatura deo ſubiecta e. ¶ De .6º. dr
yſa. 66º. ad ubera portabimini et
ſr genua blandietur uobis ¶ modo in
pposito accipitur p tribus pmis ſig
ficationib; cū dr. et genua trementia
cõfortaſti .q.d. trementes ex accidia
et tepoſitate ex incontinentia et car
nalitate ex fiducia et incõſultate
confortaſti .i. ad deſiderium bone opa
tionis reduxiſti ¶ beatꝰ ggo. expo
nens ad ltram .q. more .ca. cº. 13. ad
laudem ipiꝰ iob dicat ſic. magñ e
tam robuſtum uite teſtimoniū qđ
cū ille laudandi loqtur q ingerere or
men conatur penſemus et aliq cel
ſtudinis iſte ſi uir fuerit q indoctos
docens laſſos roborans uacillantesq;
confirmans inter curas domus multi
plicium rerū cuſtodiam inter affectꝰ

pignorū int ſtudia tot labore e
rudiendis ſe ceteris impendit et ſi
illa quidem occupatus exercuit ſed
tū ſub magrõ doctrine. ſ. deo milita
uit temporalia regendo depoſuit
eterna predicando nunciauit vite
rectitudinem eciam agendo innotu
ib; oſtendit et loqndo audientibus
ingeſſit ¶ nunc aut et c. hec e. 2ª
ps prius diuiſa in qua repehendit
iob de impaciencia et reprehendit
eum de hoc q docuerat nõ imple
bat. d. nunc .i. poſtq̃ tu introduxiſ
ti aliquos ad pacienciam. nuc uenit
ſr te plaga et defeciſti. plaga e nõ
men equiuocū. nam plaga dr circu
lus uel ps orbis celi et inde acci
pitur ſub iſta ſigficatione p parte
et religione ut gñ. 4º. egreſſo eſt
chaym a facie dñi et habitauit p
fugus ad orientẽ plagam .i. regionẽ
¶ Dr eciã plaga rethe uel funis quo
rethe trahitur. vñ ouidiꝰ. xiiº. me
thaos accipit p rethe. d. uexillaq;
plagis ſiluas er- antibus ambit
et p funibus quo trahitur rethe
accipit .i. bu. eiuſde .d. illa leui ue
lox ſaltu rethia ſaltu ſummaq; tran
ſilat poſitare lina plagare ¶ Dr etc
plaga uulnus. vnde ouidiꝰ .3º. de
ponto dr. in fine dr. non hr in ulc
iam noua plaga locum et tut pro
duat pmam ſillam vnde greciſma
uulnera ſunt plage regio plaga
ſit plaga rethe ¶ accipiendo tñ pro
uulnerib; ſcdm q miſtice uulnus
in ſcptura accipitur .ſ. accipitur
plaga .ſ. pro.

Iniuria et adūſitate.
penuria et calamite.
vite carencia 2 morti.
Iniudicte 2 doloſitate.
malicia et iniqtate.
diſtruſia 2 infirmitate.
miſia et captiuitate.

¶ De pmo
ſic dñs per
cuſſit egiptū
plagis uarijs
ut hr exo
.10º. et uidi .6.
¶ De .2º. iere
.14º. factus e dolor meus ppetuꝰ et
plaga mea deſperabilis ¶ De .3º. apoc
.13º. plaga mortis curata e. ¶ De .4º.
in. ps. ſagitte puulorũ facte ſũt
plage eorẽ ex infirmitate. ſ. et c.
ec. 21º. plaga doloſi et c. ¶ De .5º.
6º. re. vnſ. Si qs cognouerit pla
gam cordis ſui et extenderit ma
nus ſuas et c. ¶ De .6º. ſicut de pla

UVA.BHSC

ga lepre h' leuit'. 16°. p totū et
et tbo'. 39°. de plaga centaus ¶ de
1°. de utero. 30°. peregrini q̄ de lō
ge uenerunt uidentes plagas illi
terre dicent et c̄. et. 2°. R'. 26°.
ipse ozias ꝑternitus accelerauit e
gredi eo q̄ sensissent plagā dn̄i
In ꝯposito tñ plaga accipit' ꝑ adu
sitate calamitate infirmitate q̄r
hiis omnibꝫ erat afflictus et sequit'
defecisti. et ad intellectum istius est
sciendū q̄ deficiunt

morientes corporaliter.	¶ de p̄mo
delinquentes culpabiliter.	Jud'. 2°. defe
annuentes virtualiter.	cit et mor
condolentes flebiliter.	tuus ē et in
torpentes ul' operātes debilr'.	ps. defecit
cessantes finaliter.	in dolore ui
corrūpentes essentialr'.	ta mea ¶ de
malignantes fraudulēt'.	2°. in ps. ue
ꝯtemplantes gaudenter.	lociter exau
	di me defecit

sp̄s meus et ca'. 2°. deficiamus in uer
bis ¶ de. 3°. Jud'. 16°. deficiam et ero
sic ceteri homines. ysa. 29. defecit
qui preualebat ¶ de. 4°. Jud'. 16°. aīa
mea defecit. et usq; ad morte lassa
ta ē ¶ de. 5°. ysa. 40°. deficient pueri
et laborabunt ¶ de. 6°. Jere. 18°. nū
q̄d de petra agri deficiet nix libani
¶ de. 7°. ca'. 14°. omne opus corrup
tibile in fine deficiet idem. 2°. de ge
neracione. omē corruptibile corrū
petur ¶ de. 8°. in ps. defecerūt scru
tantes scrutinio. et in ps. auferes
sp̄m eorū et deficient ¶ de. 9°. d'r
in ps. defecerunt oculi mei in elo
quium tuū. et in alio defecerūt ocli
mei dū spero in deum meū. i. non
pnt ꝯprehendere p̄mo q̄i liquefiūt
pre dulcedine ¶ 10° qū d'r. et defeci
sti. accipit' ꝑ peccare uel ꝑ cadere
in peccancia sub. 2°. et. 3°. sig'ne q̄r
in aduersitate positus a firmitate
mentis ceciderat ut heliphath ac
debat et istud refferendū ē. terruit
sic te plaga. ad bona exteriora q̄
amiserat. et id q̄ subd'. tetigit te et
ꝯturbatus. refferendū ad dolore cor
poris quē sustinebat et ideo dicit
conturbatus es. s. tu et nō solū ad
hoc q̄ bona exteriora amisisti. defe

cisti s; q̄r tetigit dn̄s te. i. corpꝯ tuū
conturbatus es. q̄ ē ꝯtra hoc q̄ p̄ius do
cuerat et ideo uidetur ex hoc q̄ ipse
sit impaciens q̄r ut d'r ꝑuer. 19. doc
trina uiri per pacīam noscitur et no
tandū q̄ ꝯturbare aliq̄ accipit' pro.

conturbari p̄ timore.	¶ de p̄mo m° acci
commoueri pre horrore.	pitur ex°. 15°.
admirari p̄ stupore.	conturbati sunt
uexari pre dolore.	p̄ncipes edom
priuari a colore.	sc'. irruat sup

eos formido et pauor. ¶ 2° m° accipit'
1°. R'. 14°. conturbata sunt castra pro
horrore. s. de ionathan et armigero
suo ¶ 3°. m° accipitur hester. 15°. contur
batum ē cor meum pre timore glie
. i. q̄r admirabatur tantam gliam ¶ 4°.
m° accipitur in ps. conturbatus est
in ira oculus meus. et in alio contur
batum ē cor meum intra me et c̄.
¶ 5°. m° accipitur in ps. auertisti fa
ciem tuā a me et factus sum contur
batus. i. debilitatus. et tren'. 1°. uide
domine q̄m tribulor. conturbatus est
uenter meus subuersū ē cor meum
et sub istis duabꝫ significacionibꝫ di
cebat ille. conturbatus es. i. tu in me
te turbatus es pre dolore et a pacīa
subuersus et minutus a robore ¶ gre
gorius. 4°. more. ca°. 12°. dicit sic peruersi
ꝯtra ipso duobꝫ modis bonorum uitam in
crepant q̄r aut praua eos dicere
asserunt aut recta non seruare que
dicunt unde et beatus iob inferius
ab inimicis suis de locucione repre
henditur nūc autē recta dixisse s;
hoc non seruasse laceratur ab inies
ig' modo bonorē locucio m° accusacio
reprobatur. ꝯtinuo aut reprehensa lī
gua taceat aut eiusdem lingue sue
adiudicata testimonia in crimen
uita sibaicumbit. id subiungit. est
timor et c̄. Et notandum q̄ in tribu
lacione aliq' positi multiplici siue qua
druplici uirtute custodiuntur ne suc
cumbāt s; aliq; ob.

diuinā reuerenciam retinendi.	¶ et q̄t
firmam ꝯstanciā roborandi.	h' petit
iōnis instanciam quietandi.	q̄tuor q̄
honestā amiciā inflamandi.	uidentur

UVA.BHSC

ſuſtinere

ē a ſancto iob non ſeruaſſe reuerentiã
obedientie et timor. ubi ē timor tuꝰ
conſtantiam fiducie et firme uigoris
ubi ē fortitudo. ¶ Inſtantiam patientie
et ualoris ubi ē patientia. amicicia et de
centiam honoris cū dicat ubi ē per
fectio uite et cetera. ¶ Conſueuerunt aliqui
aliqui in aduerſitate ob diuinam re
uerentiam retardati et ideo peten
dū qui increpat iob quod conſtantiam fidu
cie et uigoris ponderat cum dicit. ubi
ē timor tuꝰ. quia de iſto timore dictum ē
ſupra. modo tranſeo. ſed tamen ob reuerentiam
dominj debent mala ſuſtinere ſicut ſeruꝰ
ſuſtinet malum multum ob timorem ne
dominus eum reprehendat ſicut malach. 1º.
Si ego ſum dominus ubi eſt timor meus
et quia ut dicitur prouer. 23º. in timore dominj
fiducia fortitudinis ideo ſtatim alterius
capituli ad. 2m petit. ubi ē fortitudo tua.
ubi petitur eius conſtancia fiducie et
uigoris ¶ Et notandum quod fortitu
do hic non accipitur ſecundum quod conſeruat
hominem ne ſuccumbat timori quia
non circa omnia dicitur etiam fortitudo
proprie ē uirtus moralis uel cardinalis
quia qui timet inhoneſtum inmundiciam
et inopiam et huiuſ dicitur decens uel
uerecundus ut habetur 3º ethicorum et non
dicitur pauidus ſecundum quod ē extremum forti
tudinis. Eſt etiam fortitudo que aſſi
milatur uere fortitudini et tamen non
ē ut habetur ibidem que diuiditur in quinque
modos. ſcilicet ſecundum quod aliqui ſuſtinet
aliquid graue ex.

timore obprobrij uel ardore honeſtatis.
pauore ſupplicij uel horrore penalitatis.
feruore iracundie et calore iraſcibilitatis.
liuore arbitrij et tenore aſſiduitatis.
ignorantie igne et inconſideratione audacitatis.

¶ De primo dicit ariſtoteles ubi ſupra quod uidentur
ſuſtinere pericula ciues propter eas que
ex legibus increpationes et obprobria
et propter honores et propter hoc forti
ſſimi uidentur eſſe apud quos timi
inhonorati et exemplificat de hectore
et dyomede et patet in litera ¶ De ſecundo dicit
ariſtoteles ibidem ponit aliquos et a principi
pibus coactos in id deteriores qui
quanto non propter uerecundiam ſed propter
timorem id operantur et fugientes
non turpe ſed triſte cogunt enim

deum quemadmodum dicebat quod fu
gientes a prelio tales eos faceret
quod non poſſint fugere canes. id eſt eos
trucidaret tamen ¶ De tercio dicit philoſophus ibi
dem fortes enim uidentur eſſe et
qui propter furorem quemadmodum et fere
que in uulnerantes feruntur quem ad
modum et fortes furoris ſpem
habent. unde et homerus uirtutem
immitte furori. ¶ De quarto qui ſunt au
daces propter ſpem uiuendi quia aſſidue
in talibus uicerunt et credunt ali
os non poſſe reſiſtere eis unde dicit
nec longe ab eis hijs qui ſunt bone
ſpei exiſtentes fortes propter multoti
ens eum et multos uiciſſe confidunt
in periculis. ¶ De quinto qui ſunt for
tes ut dicitur non ſunt tamen qui propter
ignorantiam periculorum prorumpunt ad
bella. unde dicit quando ſi cognouerunt
quod aliud ſit quam ſuſpicantur fugiunt
quod argiui paciebantur incidentes la
conibus et cetera. tamen deteriores alijs fi
unt quando cognitione non habent ut
ibidem dicitur ¶ Et iſtis fortitudinis
hijs theologice reſpondent quinque fortitu
dines. ſcilicet fortitudo. iniquitatis. uel prauitatis.
uirtutis. ueritatis. natiuitatis. poteſta
tis. falſitatis. ¶ De prima exponitur
illud numeri 18º fortitudo mea et robur
manus mee hec mihi omnia preſtite
runt. ¶ De 2º quando homo cogitur ad
deum inuocandum in fortitudine
et neceſſitate ut dicitur ione 3º operiantur
ſaccis homines et iumenta et cla
ment ad dominum in fortitudine. id eſt ti
more pene fortitudinem accipiat
ad deum inuocandum ¶ De 3º dicitur eze.
28º in ſapientia et prudentia tua fe
ciſti tibi fortitudinem tuam. ſequitur nego
ciacione ubi multiplicaſti tibi fortitu
dinem et ſequitur propter hoc dicit dominus
ecce adducam ſuper te alienos robuſti
ſſimos et cetera. ¶ De 4º dicitur michee 1º.
uidebunt gentes et confundentur ſuper
omni fortitudine ſua ¶ De 5º exodi 7º. iud.
16º de fortitudine ipſius ſampſon que
erant in capillis ſuis. unde dicebat
ſi raſum fuerit caput meum recedet
a me fortitudo mea. id eſt cum illud que
uiget in capite illis qui ex hiis con
ſideracione ſunt precipites ad pe
ricula deficit tunc fortitudo hominis

UVA.BHSC

recedit unde tales iuvenes qui h(oc) no(n) cogitant tempore fortitudinis sue primo exponunt sine consideracione periculorum se periculis bene sepe possunt dicere illud ysa. 63. vane et sine causa fortitudinem meam consumpsi · Contra ut dicitur ysa · 41 · taceant a me insule et gentes fortitudinem mutent et bene mutent in fortitudinem veram de qua ar(istoteles) loquitur · 3° ethicorum · quia vera fortitudo que est virtus moralis habet respectum ·

objecti arduitatem ·
actus virilitatem ·
modus actus regularitatem
finis nobilitatem et bonitatem

Quantum ad primum obiectum habeat arduitatem patet quia est circa ea in quibus eminet mors ut ibidem dicitur. Quantum ad secundum actus virilitatem dicitur ibidem viriliter agunt in quibus est fortitudo et cetera. Quod vero modus habeat regularitatem dicitur ibidem qui · scilicet fortis igitur que oportet et quo gratia sustinet ut oportet et quando similiter audet fortis et cetera · i · cum circumstanciis debitis. Quantum ad finis habeat nobilitatem et bonitatem dicitur ibidem determinatur unum quod sive fine boni utique gratia · fortis sustinet et operatur · que · secundum · fortitudinem · et ista fortitudo accipiendo theologice · scilicet ut fortitudo dicitur que non succumbit tristicie habet quod

preservat a demonibus ·
conservat in adversitatibus ·
ornat virtutibus ·
ditat spiritualibus ·
letificat in celestibus ·
confortat in spiritualibus ·
coronat beatitudinibus ·

Quantum ad primum · in ps(almo) · spes mea turris fortitudinis a facie inimici. De · 2° · psalmo 17 · de fortitudine robur meum et refugium meum in die tribulacionis. De · 3° · proverbiorum ult(imo) · fortitudo et decor indumentum eius et ridebit in die novissimo. De · 4° · quia non in exercitu belli · sed de celo fortitudo est mea ut dicitur · i · machabeorum 3° · ysa · 30° · in silencio et in spe erit fortitudo vestra. De · 5° · neemie · 8° · gaudium et enim domini vestra est. De · 6° · exodi · 15° · fortitudo mea et laus mea dominus et factus est mihi in salutem. De · 7° · ysa · 28° · in die illa erit dominus corona glorie et fortitudo revertentibus de prelio bello et cetera · igitur boni confortentur manus vestre et estote filii fortitudinis ut dicitur 2° reg(um) 2° · igitur ad propositum de ista fortitudine morali et theologice accipiendo loquitur illi eliphath qui eum credisse a

paciencia recedebit cum petebat · ubi est fortitudo tua · Sequitur · ubi est paciencia tua · quia aliquis ne succumbat adversitatibus sint idoneus instancia quietati quia propter racionem bene dispositam ab adversitate non adducantur et hoc videtur ad pacienciam pertinere ideo petebat ab eo instanciam paciencie et valoris cum diceret ubi est paciencia tua. Et nondum quod fortitudo differt a paciencia eo modo quo nos dicimus quod continencia differt a castitate quia castitas a prauitatu ... non vincatur continencia autem vincit quia quod continens in una parte est et ideo continens vincat passiones · perseveratus ac sive castus a passionibus non vincatur modo ad est non vinci ab aliquo aliud vicere ipsum ita in proposito fortis non vincatur ab arduis et gravibus que sustinet sed paciens vincat ea · ita quod ex deliberacione racionis ita firmatur quod non possunt militare contra eum primo ea grataiter sustinet ex racione finis qui se habet in accionibus sicut principia in speculabilibus et differunt fortitudo et paciencia sicut non vinci ab adversitatibus et vincere adversitates istud habetur ex · 4° ethicorum. Est tamen advertendum quod ista paciencia est multum · in ·

innocencie nutrimentum ·
sapiencie documentum ·
misericordie medicamentum ·
constancie fundamentum ·
sanctimonie experimentum ·
iusticie incrementum ·
amicicie condimentum ·
conscientie ornamentum ·
gracie nutrimentum ·
glorie supplementum ·
victorie firmamentum ·

De primo apoc. 19° · hec est paciencia sanctorum qui custodiunt mandata dei et fidem ihesu · in ps · nonne deo subiecta erit. De · 2° · proverbiorum 19° · doctrina viri per pacienciam dignoscitur et gloria et cetera. De · 3° · col. 3° · induite vos sicut electi dei viscera misericordie · benignitatem · humilitatem pacienciam et cetera · unde proverbiorum · 29° · dicitur · in paciencia lenietur princeps. De · 4° · ro · 4° · tribulacio pacienciam operatur paciencia autem probacionem. De · 4° · 1° · cor · 6° · in omnibus exhibeamus nosmet ipsos sicut dei ministros in multa paciencia luc. 8°. fructum afferunt in paciencia. De · 1° · patet quia dicitur mt. 18° · pacienciam habe in me et omnia reddam tibi · ad col. 1° · in omni veritate confortati · secundum potenciam claritatis eius in omni paciencia et benignitate cum gaudio gratias agentes deo et cetera. De · 8° · dicitur luc. 21° · in paciencia vestra possidebitis animas vestras. De · 9° · dicitur · iac. 1° · probacio fidei vestre pacienciam operatur paciencia

UVA.BHSC

opus ꝑfectum h̄t qr in gr̄e nutrimen
tum ¶ de. 10°. dr̄. ad heb'. 9°. paciā uo
bis n̄ria ē ut uoluntatem dei facientes
reportetis promiſſionem ¶ de. 11°. dicit
ſeneca. nobiliſſimum vincendi genꝰ
eſt ſine paciā. vnde nobile uin
cendi genus paciā vincat q̄ patitur
ſi vis vincere diſce pati ſm̄ uerita
tem inhermis de hoſte triumphat
prouer. 16°. melior ē viro forti et q̄
dnatur aīo ſuo expugnatore urbiū
¶ Igitur hm̄i ut dr̄. 10·4°. dnā paciā
at paciencie det uob' idipſm ſapere in
alterutrum. ¶ Et ideo qr paciā tanta
opatur qꝫ iob anniſerat ut ille acce
bit merito petebit. ubi ē paciā tua
¶ Seqtur. 2ª. ꝑticula et ꝑfectio viare
in qua ut dicebatur ē notandū qꝫ aliq
ſubcumbunt aduerſitatibꝫ honeſti ami
cicia inflamati et hoc imponit ipi iob
qꝫ hic ſolebat amiciciam decencie et ho
noris cum petit ubi ē ſuppletio viare
tuarum. Circa hc̄ ꝯſiderandum qꝫ aliq
vie tendunt ad ꝑfectionem et termi
nantur. alique ad ꝑfectionem. vie ad
imperfectionem vergentes ſunt vie
alique male q̄ ſunt multiplici figura
in ſcriptura deſcribuntur accipiunt qia
inueniuntur.

corporis obfuſcatione.
via tenebroſa ꝑpt' delectionis electione.
via lubrica ꝑpt' delectacionis electione
via difficilis ꝑpt' aſſuefacionis ocione.
via petroſa ꝑpt' intencionis concupiſcencie.
via deuia ꝑpt' temptacionis deuiacionem
via longinqua ꝑpt' ꝑfectionis elongacione
via imunda ꝑpt' corrupcionis deteſtacione
via aſpera ꝑpt' criminis ꝯtillacione.
via ipia ꝑpt' dilectionis priuacione.

¶ de primo ꝓuer. 4°. via impiorum tenebro
ſa neſciunt ubi corruunt ¶ de. 2°. treno.
1°. peccatum peccauit iheruſalem ꝑpt' ea inſtabil'
in ps. fiat via illorum tenebre et lubri
cum ¶ de. 3°. ſapie. 9°. ambulauimus
vias difficiles et c̄. ¶ de. 2°. ecc̄. 21°. via
peccantis ꝯplanatam ē lapidibꝫ et in fine
illorum inferi. ¶ de. 9°. ſapie. 12°. in
via erroris diucius errauerunt et c̄.
¶ de. 6°. 1°. Re. 12°. nuſq̄ de uia longi
qua venſti primo de regione diſſimilitu
dinis ſm̄ aug̃. li°. ꝯfirmacionum. ¶ de
1°. ps. Inquinate ſunt vie illiꝰ in oi
tpe dr̄ de peccatore. ¶ de. 9°. baruch
4°. delicati mei ambulauerunt uias

aſperas. ¶ de. 9°. eze. 18°. Si nō an
nunciaueris impio ſeqtur. ut auerta
tur a uia ſua impia ipe et c̄. et
ideo quomodocūqꝫ quacūqꝫ viarum
iſtarū videatur homini recta. noui
ſſima tn̄ deducunt ad morte' ut
dr̄. ꝓuer. 14°. et ꝑ ꝯñs terminant'
ad imꝑfectionem ¶ alie ſūt vie q̄
tendunt et terminantur magis ad
ꝑfectionem. ſ. via iuſtorum q̄ ſūt via
pulchra ꝑ mundicie decenciam.
bona ꝑ glie ꝯſequncia' ſiue gr̄e.
ꝯpendioſa ꝑpt' beneficencie copiā.
eqtatis ꝑpt' iuſticie excellenciam.
munda ꝑpt' ꝯſcie teſtimonia'.
iuſta ꝑpt' concordie amiciciam.
recta ꝑpt' prudencie ꝯcomitancia'.
ſancta ꝑpt' preſencie dei ſciencian.
paciis ꝑpt' dine influencie ꝯtinencia'.
veritatis ꝑpt' dine obedie' ꝯfirmacia'.
¶ de primo ꝓuer. 2°. vie eius pulchre
pulchre et omēs ſemite eiꝰ pacifice
¶ de. 2°. ꝓuer. 2°. prudencia ſeruabit
te ſeqtur ut ambules in via bona
et c̄. ¶ de. 3°. qr utilis et breuis de
qua dr̄. 2° Re. 18°. qd' currens achi
mas ꝑ uiam ꝯpendii. ¶ de. 9°. ecc̄.
18°. adimpleuit deus gracia nō ſua
cum ipis et oñdit illis viam eqta
tis ¶ de. 9°. in ps. ambulans in via
imaculata hic in miniſtrabit ¶ de. 6°.
ecc̄. 14°. ubi nobis dnē iuſticie. et in
ps. apprehendite diſciplinā. ſeqtur
et preceptis de uia iuſta. ¶ de. 1°. ſa
piencie. 10°. Iuſtum deduxit dnē ꝑ
vias rectas et oñdit illi et c̄. ¶ de
8°. et c̄. yſa. 34. Erit ē ſemita
et via ſancta. uocabitur nō tranſibit
ꝑ eam pollutus. ¶ de. 9°. luc'. 1°. viſi
tauit nos et c̄. ſeqtur. ad dirigendos
pedes nros in viam pacis. ¶ de. 10°.
in ps. viam ueritatis elegi iudicia
tua non ſum oblitus. ¶ Iſte ſunt vie
dnī qbꝫ cantant iuſti qm̄ magna
ē glia dnī. Iſte tendunt ad ꝑfectio
nem et ideo dicebat. ps. ꝑfice greſſꝰ
meos in ſemitis. Cum igitur iob ꝑ
iſtas vias tpre ſue aſſeritatis gra
dieretur modo ut heliphath uidebat'
deuiabit ideo ꝯclebat. ubi ē ꝑfectio
viarū tuarum. beatus gregorius iſta
tractans. 9°. more. cap°. 13°. dt. ſic. In
tuendum ualde ē qr ꝯſilius mon

UVA.BHSC

uementer incepit conſequenter tri
ordines uirtutum narrat. Quatuor
ſiquidem gradibus uitam beati iob uir
tutibus enumerando diſtinxit dum et
timori fortitudinem et fortitudini pa
ciencia et paciencie perfectionem iunxit
in uia et enim dei a timore incipit
ut ad fortitudinem ueniat ſalomone
atteſtante qui ait. In timore domini fiducia
fortitudinis dum quia mens in tantum
uiolencias terrores rerum temporalium deſpi
cit quanto ſe auctori eorundem temporalium
ueracius per fortitudinem ſubdit quia in
timore domini conſtituta non inueniet
extra quod metuat quia dum recto metu
conditori iungitur poteſtate quadam
ſupra omnia ſubleuantur fortitudo autem
non niſi in aduerſitate oſtenditur unde
et mox poſt fortitudinem paciencia
ſubrogatur tanto enim ſe quiſque profecto aſſe
rens demonſtrat quanto aliena mala
robuſtius tollerat ſequitur quia uero perfe
ctio de paciencia naſcitur ſtatim post
pacienciam uiarum perfectio ſubin
fertur. Ille uero perfectus eſt qui erga
imperfectionem proximi paciens eſt. nam
qui alienam imperfectionem ferre non
ualens deſerit ipſe ſibi teſtis eſt quod per
fecte necdum proficiat recordare obſe
cro et cetera. hec eſt ii pars principalis
capituli in qua reprehendit iob
de ſuperbia et elacione quia ut dictum eſt
iſte credebat quod deus non affligebat
aliquem niſi exigentibus demeritis et
ſic dei temptacio eſt punicio ſecundum eos.
et per quod gloria temporalis hominis
erat premium iuſticie ſue et aduerſi
tas punicio malicie. Et quia iob ſupe
rius dixerat ſe innocentem cum di
xerat. Nonne diſſimulaui et cetera. Ideo
de iſta preſumpcione eum redarguit
quia credebat quod iſta aduerſitas non eue
niſſet ipſi iob niſi propter aliquam culpam
et ſecundum hoc duo facit quia primo hoc
inducit. 2º de hoc exemplificat. Ibi. Rugi
tus leonis. et cetera. dicit igitur. Recorda
re obſecro et cetera. id eſt ad memoriam re
uoca. quis unquam innocens periit.
quaſi dicat. tu forte oblitus es quod ante ſci
uiſti aut ſcire debuiſti. et ideo recor
dare quis unquam innocens. id eſt ſine noxa
et accipitur hic innocens per compa
racionem ad ſemetipſum. quia ſine noxa
id eſt ſine culpa de innocencia autem ſicut ſupra

dictum fuit perit pro tunc dicitur totaliter deſtrui
unde ille periit qui finaliter conſumptus
eſt. Et eſt aduertendum quod ſex ſunt que
debet homo recordari.
beneficium ſue creacionis.
euentum ſue recreacionis.
obprobrium ſue defectionis.
exilium ſue inclinacionis.
auxilium diuine miſeracionis.
gaudium ſue ſolum ſue glorificacionis.
De primo deuteronomii. 8º. recordaberis cuncti itineris aduxit te deus. De creando. De 2º. primo paralipomenon. 16º. recordamini mirabilium que fecit ſignorum eius et cetera. De conſuando. De 3º. eze. 20º. recordamini uiarum ueſtrarum peſſimarum et diſplicebitis uobis ſcelera ueſtra. De alendo. De 4º. pſalmo 136. in pſalmo. ſuper flumina babilo nis illic ſedimus et fleuimus dum recor daremur et cetera. De 6º. Iere. 14º. ſolium glorie tue recordare ne irritum facias fedus et cetera. Sequitur. aut quando recti deleti ſunt. recti dicuntur agunt de quo ſupra dictum fuit. Deleri di cuntur qui raduntur ſicut linea quando ra ditur dicitur deleri qui totaliter.

deſtruuntur.
obliuiſcuntur
repudiantur.
dimittuntur

De primo. 2º. reg. 22º. in puluerem delebo eos id eſt totaliter deſtruam. De 2º. ſicut patres de quibus dicitur et cetera. ca. 41º. nomen impiorum delebitur idem in pſalmo 9º. De 3º. in pſalmo dicitur de pec catoribus deleantur de libro uiuencium. De 4º. ut patet in confeſſione ca. 3º. pe nitemini et conuertimini ut deleantur peccata ueſtra. Et quia recti id eſt iuſti nec deſ truuntur obliuiſcuntur raduntur nec derelinquentur a deo ſpiritualiter nec eciam temporaliter ut ille credebat ideo dicebat aut quando recti et cetera. quaſi dicat. numquam. beatus gregorius. 4º. moralium. ca. 16º. ſuper illo. re cordare et cetera. dicit ſic. Sepe et hic iuſti et hic innocentes pereunt et recti fu nditus delentur ſed tamen ad eternam gloriam pereundo ſeruantur. Si enim nullus in nocens hic periret propheta non diceret Iuſtus perit et nemo eſt qui recogi tet. ſi rectos deus prouidendo non ra peret. nequaquam de iuſto ſapiencia diceret raptus eſt ne malicia mutaret cor ſuum uel intellectum eius ſequitur. Illi gene raliter recti ſunt qui amore ſupe rne patrie ad cuncta preſentis uite aduerſa

UVA.BHSC

figurantur nam q̄ p eternis bonis
mala q̄ hic patitur recti nō sunt
s̄ eliphat h̄ · i · iustos hic perire nō
extimat uel non in nocentes ut ipse
gregorius dicat ibidem s̄ tu es qui de
relictus et deletus ut p3 s̄ tu nō
es rectus ut tu dicas et sic conclude
bat ora cum ipsum supposita maiora
uera et confirmat ronem · di · ¶ qm
potius vidi eos qui operantur iniqui
tatem · et c̄ · operantes iniquitatem dicun
tur generalr̄ omnes peccatores s̄ ppe sunt
illi qui faciunt iniustitiam in nocu
mentum aliorum sup̄ · c̄ ps · custodi
me alaqueo q̄ statuerunt m̄ et ab
scandalis operancium iniquitatem ¶ Qui
seminant in lacrimis dolores · hij sunt
q̄ p dolum nocent alijs q̄ p detractio
nes calumpniosas et huius mouent
homines ad dolus et dolores · et illi
metunt et c̄ · qr participes dolore
facti sunt vnde gregorius · xi° more · ca
ie° · dolores metunt cū de eadem peru
sitate puniunt̄ · fructus q̄ppe doloris
ē retribucio dampnacionis ¶ Flante
deo perijsse et ideo · i · deo impellente
· s̄ · vindicta reddente et nondum ad
declaracionem hc q̄ illi q̄ operantur ini

quitatem perisse dicunt̄ racione
inimine duracionis / z assuetudine
male recordacionis consti-
sue male operacionis appetitur
die repleticionis et sine-
dine determinacionis et ...
fore applicacionem et concordie.
sue finalis perdicionis / z infirie-

¶ de p° · qr non durat · dum in ps · cū expirit fugerit peccatores sic phe

nium et apparuerunt omnes q̄ operant̄
iniquitatem ¶ de · i° · p3 qr semp timet
malus puer · xi° · prior hijs q̄ opera
tur iniquitatem ¶ de · 3° · p3 qr nō potest
celari · Job · xe° · non ē umbra mortis
ut abscondantur qui operantur ini
quitatem ¶ de · 4° · p3 qr dicetur eis
ite maledicti et c̄ · in ps · discede a me
omnes q̄ operamini iniquitatem ¶ de
q° · qr nō miserebitur eis in ps · nō
miserearis omnibus q̄ operantur iniq
tatem ¶ de · 6° · qr bene tunc dicet
ie° ps · quis consurget mecum aduersus
operantes iniquitatem ¶ de · 4° · in ps
ibi ceciderunt · s̄ · in inferno q̄ opera
tur iniquitatem et ideo bene ora

bat · ps · ne simul tradas me cum
peccatoribus et cū operantibus iniquita
tem ne perdas me ¶ Igitur isti pere
unt non solum temporalr̄ quia s̄ et
totalr̄ et finalr̄ ¶ Racion q̄ semi
nant dolores et metunt · qr q̄ se
m minat de corruptibilitate de corrup
tibilibus metet qr ut dr̄ gal · 6°
q̄ seminauerit homo hec et me
tet s̄ differenter de bonis et in
alijs q̄ ad modum metendi qr
mali cum

seiant flebilr̄ voluptuose metūt flebilr̄
seminant dolose metunt dampnabilr̄
seminant gloriose nō metunt finalr̄

¶ de p°mo osee · 8° · In uentum semina
bunt s̄ in turbine metent ¶ de · 2° ·
qr q̄ seminat in carne de carne et
metet corrupcionem · s̄ ut dr̄ · gal ·
6° ¶ de · 3° · michee · 6° · Seminabis
et non metes · i · core · 15° · insipi
ens q̄ seminas non uiuificabitur eo
sancti cum flebilr̄

seminant mettunt gaudiose ·
seiant corrupt̄ · mettunt gloriose ·
seminant debilr̄ metunt fructuose ·

¶ de p°mo in ps · euntes ibant et
flebant seq̄tur · q̄ seminant in lac
rimis in exultacione metent ¶ de
2° · i · core · 15° · Quod seminat in cor
rupcionem surgent in corrupcione
¶ de · 3° · p3 qr semen i° affert fru
ctum aliud tricessimum a° sexagesi
mum a° centessimum ut dr̄ · m° ·
13° · qr q̄ metit mercedem accipit
et congregat in uitam eternam
ut dr̄ · Jo · 4° · ¶ dicuntur igr̄ q̄ semi
nant dolores et metunt perire
qr de suo de semine aut nichil repor
tant boni finalr̄ sed metunt fle
bilr̄ et dampnabilr̄ · unde gregorius ubi ē
dicat · q̄ alij deus permittit semina
re dolores et non statim reddit eis
messem sue iniquitatis reddit tn̄
finalr̄ · unde dicat aliquando deus ope
dum preualere iniquos patitur ut
iustorum mundius uita purgaretur
aliquando uero iustos celeriter inuadit
eorumque interitu cordi innocentium
confirmat · si enim nunc omnes male a
gentes plecteret extremum iam iu
dicium quibus exhiberet ¶ Sequitur
non numq̄ g° iniquos ferit ut

ondat

UVA.BHSC

ondit q2 mala multa non desit
no numq̃ uero iniquos diu tolleat
ut oſtentantiby inſtruet ad ꝙ eos
judicium reſeruet. ¶ De hoc ꝙ dicit
flante deo ē ſciendū ꝙ ſic̃ aliquo
flatus uenti hꝫ aliquo fluida de
sicare. ita aliquā ſuo flatu
tabida roborare | ¶ Sm̄ diſpōne mate
arida irrigare. | rie habet
frigida cōdurare. | deſiccare parietes gra
morbida cōquassare | ciā amouendo.
calida īflamare | irrigare pravos
induratos tranſ | grām largiendo.
greſſores eoꝝ duricia auge do
inflare oratores ſimonia extenden
do uel intendendo.
solidare amatores eorū iuſticiā cōfor do
lamare p̃mo quassare malefactores
eorū maliciam vindicando.
¶ Habet dico deſiderare et c̃. ſicut
terra sine aqua non pt̃ ferre fruc
tum nec homo sine grā di. ps. ex
pandi ad te manus meas. ſic̃ tra
sine aqua t. ¶ De iſto flatu di. yſa.
4º. dn̄s flauit in eos et aruert
¶ 1º. ſolet irrigare et c̃. et tunc
cōstā fert fructum ſic̃ lignū qd
plantatū ē ſecus decurſus aquaꝝ
qui fructū et c̃. Ideo di. in ps. f.
flauit ſps eius et fluont aque. gre
. f. ¶ 3º. ſolet indurare ſic̃ induratū
fuit cor pharaonis et tūc infrigidat̃
corda et q̃ ſunt in ſanabiles in
quoꝝ pſona dicitur iob. 28º. fla
te deo creſcit gelu. f. corda gelida
ad hoc infrigidantur. ¶ 4º. ſolet in
flamare et c̃. ſic̃ di. Job. 37º. nōne
uestimenta tua calida ſunt cum
pflata fuerit terra auſtro deꝰ at
cui auſtro cōparatur rōne caliditā
tis et humiditatis cant. 4º. Surge
aquilo ueni auſter. Vnde de ſe
ipſo dicitur cum uideritis auſtrū
flante dicitis q2 eſtus ē. ¶ Q
ſolidat ſic̃ uentus ſolidat terrā bo
nam et ſabuloſam diſſipat. ita deꝰ
qn̄ flat in cōſtiam bonā ea ſolidat
mt. 7º. omis q̄ audit uerba mea
facit ea aſſimilabit̃ uiro hedifi
canti et c̃. ſequitur. flauerūt uēti
et non cecidit et c̃. ¶ 6º. ſolet
lamare et deſtruere et c̃. ſic̃ uentꝰ
impetus quō flat ideo di. yſa. 30.

flatus dn̄i ſic̃ torrens ſulphuris ſuc
cendens gehennam q2 ibi detrudit
pravos. et de tribus iſtoꝝ. f. q̃ ad
indurare deſiccare et deſtruere intel
ligitur flatus dn̄i qn̄ dr̃ flante
deo periſſe. et qm̄ dm̄. et ſpu ire
eius eē cōſūptos. cōſūp ti dn̄r q2 cum
aliis ſūpti. et in hoc notatur ꝙ nō
ſolū mali pereunt q̃ ad ſe ſed cōſū
muntur cūq; q̃ et ad familiam
et q2 familia ipſius iob uirtute ſps
. i. uenti uehementis a regione deſti
perierat ut ſupra dictum ē et ipſe
etiam iam erat quaſi cōſūptus uel p
ditus ideo dicitur cōcludit. ipſe eliph
ath ꝙ rōne aliaꝝ deliciꝫ nō ſolū peri
erūt ſed et omīs familiari cōſūpti
erāt ſpu ire dei. ¶ Btūs gregoꝰ q̄º more
taº. 19º. in fine ca. dicit ſic̃ fortaſſe iſto
modo intelligi rectius pt̃ ꝙ nec iniquos
perijt nec rectus deletur. q̄ et ſi hic
in carne atteritur in cōſpectu oīm iu
dicis uera ſalute reparatur et q̄ ſe
minant dolores et metūt flante
deo pereunt q2 quanto hic aliaꝝ puerſe
agendo cōſciaunt tanto diuinus ſub
ſequenti dāpnatione feriuntur. ſed
cum eidem ſupre premitur. recordare. hi
deliq pꝫ ꝙ inſatū mens ad mente
reddūatur non ad futura iudicatur tuc
goº eliphath uerꝰ diſſert ſi diceret ſi
ſ hec de magis generali fieri extrema
ad uſione credidiſſet. ¶ Si rugitus et c̃.
de ꝓdictis hic exeplificat circa ꝙ ē ad
uertendum ꝙ poſtillatores ſeqntes ex
pōnem beati gregorij exponunt de
beato iob qui leoni cōparatur ꝑp̃ eius
rapacitatem q̃ habuerat. vxore iob
leenam ꝑp̃ eius loquacitate. dentes ca
tuloꝝ uocant pueros qui ad exp̃ pa
tris ꝙ poterant rapiebant. ſ iſta
expō hꝫ in magis mistica quā litē
etiam non dē credo ꝙ ipſe heliphath
crederet iob talem raptorem uel ſeue
rum fuiſſe ſic̃ leo nec filios eius. et
ideo ui hꝫ. ꝙ magis exemplariter loq̃
ut cōcludit ꝓpoſitum exēplicans ad nō
querit expō. veritatem ſ magis doc
trinam ut dicit cōmentator 3. li. de
ana et arīl. in ꝑyar. ad exēpla ponimꝰ
nō ut uera ſint ſ ut ſenciat q̄ adiſcat

UVA.BHSC

et ideo no accipit istud .s. rugitus et c. n ut det exo. iam dictore ¶ dixe iat ens s..9 qz hij q operunt inqui tatem et seminant dolores flante deo pereunt rone sue malicie ideo ut non miret job de hoc ponit ex. de seuieris et crudelissimis bestijs que etiam ppr suam seueritatem aliqn ab hominibus uenantur et occiduntur et sic eorum seueritas punitur et tunc e ppz non mireris si hij q opera tur iniquitatem et c. pereunt cum etiam aialia ferocissima ppr sua ma liciam odio habentur et sepius ocia pereunt .s. rugitus .i. crudelitas q per rugitum aliqn designatur ut s..9 fuit dictum leonis .q. e aial feroci ssimum et uox leene q ad sui rugi tum animalia terret et dentes catu lore leonum q sunt leues et asper rum contriti sunt rone sue prauita tis eam puniendo ¶ Alia expo qz po nit beatus grego. q. more. c. ig. sic. qd ens rugitum leonis appellat n ut ante pressimo seueritatem uiri ¶ qd uocem leene n lamentacione coniugis ¶ Ter. o dentes leenu catulorum leonu insi crudelitate plus qz ens filij crudeles assumpti sunt dentium expressione signantur. Ista expo mistica siue mo tha. qz halis qz sequuntur expo sitores ¶ Est tn aduertendu qd leo hz multas condiciones quibz diuersis comparatur habet.

nobilitate et sic xo comparatur rone excellencie et potestatis.
crudelitate et sic demoni compar rone nequicie et crudelitatis.
Seueritatem et sic principibz compar rone auaricie et rapacitatis.
Inmanitatem et sic impiis compar rone discordie et inhumanitatis.
strenuitate et sic forti compar rone constancie et audacitatis.

¶ habz leo nobilitate qz .s. ysido. ethi. e xij. ipse e rex ferarum unde aialia naturalr uenerantur ipm et timet et .sm istam pprietate xo comparatur q leo uocatur apoc. q. uincat leo de tri bu iuda radix dauid et merito .q fuit leo in sua

preciosa passione ¶ de pmo fuit leo gloriosa rone. in sua passione inferni expoliacione erit leo in extima examinacione

qz leo dormit apertis oculis ut dr ysido. u .s. ita iste q ut homo mor tuus e. ut deus uigillans sup. pre dicta ¶ de isto dr. uij. c. 3o. accubans dormiuit ut leo quem suscitare nulla audebit n deus pr suus ¶ 2o. fuit in sua rone. iere. 4o. ascendit leo de cubili suo ¶ 3o. fuit in inferni expoliacione gn. 49o. catulus leo nis ad predam ascendisti fi lij mi qz fuit uersificatum de xo. ¶ 4o. erit leo in extrema exami nacione qz crudelis ideo dr. amos dr. 3o. leo rugiet qs non timebit dns deus locutus e et c. ¶ 2o. hz leo crudelitatem et sic demoni com paratur rone nequicie et c. q leo ppr nequiciam sua uocatur .i. pe. q. fres sobrij estote et uigilate qz aduersa rius ur. diabolus tamqz leo rugiens circuit querens qm deuoret et meri to qz ut leo.

Insidiatur fraudulenter temptando. rapit crudeliter infestando. destruit finalr cruciando. ¶ de p hz in ps. In sidiatur in abscondito qz leo in spelu ca sua ¶ de. 2o. hz in ps. nequndo ra piat ut leo animam mea du no e q redimat ¶ de 3o. 2. thim. 4o. au dient oms gentes qm liberatus su de ore leonis ¶ 3o. hz seueritatem ideo principibus et c. ideo dr puer. 19o. leo rugiens et ursus esuriens Impij sr ppllm pauprm qz ut leones

pauperes subpeditant. pauperes debilitant. pauperes flagitant. ¶ de pmo ps. susceperut me sic leo paratus ad predam ¶ de 2o. ysa. 3o. quo siru giat leo sr predam et catulus leonis sr predam et c. ¶ de 3o. soph. 3o. pri cipes eorum in medio eius qz leones ¶ 4o. hz leo inmanitate et sic hoi im pio compatur rone et c. ideo dr. ec. 4o. noli ee leo in domo tua ¶ 5o. hz strenuitatem. ideo forti comparatur z c. unde de judi mach. dr. 1o. mach 3o. Similis factus e leoni in opibz suis ¶ Et hoc leene mistice acci piendo ut dicit beatus grego. p leena aliqn intelligitur cecilia alias babilonia et iste sunt due ciuitates contra se diuise ut pz p aug. 3o de

UVA.BHSC

ciuitate dei leena dr̃ eccãm rone-
fortit̃ q2 nõ ſubcubit aduſitatib3.
rectitudĩs q2 nõ declinat falſitatib3.
magnitudĩs q2 nõ latuit patrib3.
plenitudĩs q2 impleta fuit gẽtib3.
De pma dicit beatꝰ grego q. more
cap. 16. leene at nomine eccla dr
ꝑ eo ꝙ ↄtra aduerſa audax ẽ. lee
na eccã dr. ſic ipꝰ iob uocib3 ap
probatur qui derelictã ab eccã iu
deam iudicans nõ calcauerut eam
filij inſtitorꝫ nec tñſiuit ꝑ eam le
ena Sm̃ veritatẽ et pro iſto et
forte magis bñr pt̃ expoñi illud
gñ. 49. requieſcẽs accubuiſti ut leo et
q̃ leena qs ſuſtinebit eã. nõ aufe
retur ſceptrum de iuda De. 2ª pt
accipi ñ nu. 23. ecce pplꝰ ut lee
na conſurget. et q̃ leo erigetr in
rectitudinem. ſ. De. 3ª exponitur
ñ eze. 19. Quare mr̃ tua leena. i.
eccã int̃ leones accubuit. i. inter
gentes leo. De. 4ª exponitur ñ. iob.
38. Numqd capies leene pdã
pmo deus eccã predam cepit et co
tidie rapit ut pz ad ſpm. Ciuitas
uero babilonica. i. ciuitas diaboli le
ena ſm grego dr. q̃ ↄt uita innocẽcuꝫ
īmanitate crudelitatis efferatr que
antiquo hoſti qĩ ſeuiſſimo leoni ſo
ciata pueiſe ſuaſionis eiꝰ ſemina
concipit et reprobos ex ſe filios ad
ſimilitudinem illiꝰ qĩ crudeles catu
los gignit. vnde iob. 4º. ꝑ2 ſupbia
qĩ leena capies me De catulis leo
num dicit ſic catuli leonũ nõ ſut
quib3 reprobi ad iniqua uitam ma
lignorum ſpũu generati qui et ſil
vniuerſã mundi ciuitatẽ q̃ predi
ximꝰ babiloniam faciunt. Et
tñ ſinguli. idest ſinguli ꝯ babilonie
filij qĩ non leena ſꝫ leene catuli vo
cantur. ſic eñ ſion tota ſil eccã dr
filij at ſion ſiue ↄſpe ſinguli memo
rantur. ita et filij babilonie ſingli
ↄſpe reproborꝫ. Et eadem babilonia
ſimul omĩs reprobi uocantur et tũc
dentes catulorꝫ ↄtriti ſunt ſm gg
cũ ne dentes eorꝫ mordeant ſancti
uiri virtutẽ antiqui hoſtis et cupi
ditatem terrene glie et paſſiones
reproborum. vite meritis replent ſu
perant et cantant. Tigris perijt et
c. exemplificat ſꝫ gg de crudelib3 feroſſi
mis hic exemplicat de rapaciſſimis.
q2 tigris ẽ aial uelociſſimũ et pmo
et pmo ſaltu rapit qcqd cũ vngulis te
nere pt et ꝑ2 ſuã velocitatẽ trigris
dictum ẽ q2 ꝑſi et medi ita uocant
ſagittam ut dr. yſidorꝰ. eth. li. 12. et
13. dr. ꝙ q2 iſta beſtia ẽ virtute et ve
locitate mirabilis ideo nomine fluuij
de paradiſo exientis trigis appellatus
ẽ eo qd ſit fluuiꝰ impetuoſſimus.
et declinatr ꝑ caſus tigris tigridis ł tigres.
et ꝑ fluuio tigris trigris. Ig̃r uult dc̃e
ꝙ ſi aialia ferociſſima ut leo q2 ẽ for
tiſſimꝰ beſtiarum et ad nulliꝰ paue
bit occurſum ut dr. puer. 30. Iſta aĩ
malia ferociſſima et rapaciſſima ut
trigris eciam ſunt odioſa ꝑ2 ſuam
īmanitatem qñto magis homo crudelis
qui ſit iniuſtꝰ vnꝰ arma. i. ꝑtatem ẽ
crudeliſſima beſtia ut dr pmo poli.
ꝑ2 ſuam nequciam flatu dei pire. q.d.
pmo ẽ argl a minori. ſi ñ. ꝙ minꝰ
vr. mẽ mere et ñ ꝙ magis. ſꝫ minꝰ
ꝙ dr leo et c. debrent occidi ꝑ2 in
manitatem q̃ homo crudelis et tu pe
reunt gr et c. Et ig̃r ẽ ſpẽs bñr De
tes catulorꝫ et c. eciam tigris perijt eo
ꝙ non ht̃ belet predam et catuli le
onum diſſipati ſunt. ꝑ2 ſuam feroci
tatem et ꝑ oĩs nõ ẽ mirandũ. ſed
homines qui operantr iniqtatẽ. et c.
pereuntr in hoc ut dicat beatus grego.
iob reprehendit ac ſi apte dicat. nõ
iuſte paſſus es q2 ↄtra erectos timidꝰ
ↄtra ſubditos audax fuiſti ac ſi apte
dicat ↄtra aſtutos te fortitudo deſſit
ↄtra ſimplices temeritas inflamauit
ſꝫ predictam iam tigris ſiue minor
leon. ſm interpretationẽ heb. nõ liꝫ
q2 timida tua elacio de uberib3 pre
mitur ab ahiona leſione phibetur. i.
a paciencia prpiꝫ vnde pui at. beꝰ
grego. q2 tigris ẽ aſſerſus maculis dr.
ꝙ eliphath ꝑ tigridem intelligebat
iob fuiſſe ypocritam in tpre ꝓſpe
ritatis vnde dicit ſic ꝙ tigris rapit
predam q2 bonam fauoris ẽ vſu
pat

gliam. Cui enim rapta laude extollit qui predicatur dicitur ac ypocritarum laus predatur. predi ... alienam aufferuntur violenter. omnis ypocrita quia viam iuſticie ſimulat iuſtorum laudem accipit alienum ... tollit eliphath itaque qui beatum iob in columnitatis ... ſue tempore laudandi ... cognouit percuſſione ſubſequente hoc illum tenuiſſe per ypocriſim credidit dicens. tigris et cetera. Porro ad me et cetera. In iſta parte ut dictum fuit eliphath ad ſuum propoſitum inducat reuelacionem diuinam et primo eam ponit modum quo ... ibi. In horrore et cetera. Eſt aduertendum quod hic eliphat ... iob et eius familiam multa ... falſa dixerat quia iob fuerat homo uirtuoſus ut mundo apparebat. ... ad confirmandum ſuam intencionem et ut magis ... reuelacionem diuinam ſe habuiſſe uſurpat. Utrum ac fuerit uera reuelacio aut falſa thomas relinquit in dubium. tamen credo quod fuit flatum quia de ſtulta locucione in fine libri a domino reprehenditur. tamen quia eam inducat ad falſum intellectum. ſcilicet quod deus non punit aliquem abſque culpa precedente deus autem non poteſt falſum reuelare et ideo magis credendum eſt quod ipſe in hoc finxit ad modum ... prophetarum quibus reuelaciones fiunt fingit cum dicat. igitur porro. 1. ... lucas. xjo. cum dicit. porro unum eſt neceſſarium ... aliquando accipiatur pro ſed uel longe uel ... tamen hic accipitur pro certe. ad me dictum eſt uerbum abſconditum. Verbum habet multas ſignificaciones quia quandoque ſignificat partem oracionis et ſic differt a nomine in gramatica
uſum ſermonis in ... Verba mea et cetera.
intellectum concepcionis ut hic.
ſignum decepcionis ut ouidius dicit. Verba dat omnis amans.
ſuppoſitum incarnacionis. ſcilicet ... uerbum Job. 1o. In principio erat uerbum.

Et quia in reuelacionibus non fiunt uerba prout proprie dicuntur et ſecundum quod dicere differt ab intelligere primo uerba innuuntur et fiunt intellectiones ad modum quo ... in mente. ſic

yſa. 2o. Verbum quod uidit yſayas filius amos ... et cetera. Et ſic accipitur hic pro reuelacione facta intellectui illius eliphath. Et dicitur abſconditum propter altitudinem reuelacionis ſicut 2a corinthios 12. dicit apoſtolus quod audiuit archana uerba que non licet homini loqui uel propter modum reuelacionis. Propter quod notandum quod triplex modus occultacionum reuelacionis inuenitur quia quandoque fit per ymaginariam viſionem ſicut dicitur numeri. xij. Si quis fuerit inter nos propheta domini loquitur ad nos per ſompnium aut per viſionem ſic contingebat prophetis. 2o modo abſcondite reuelaciones eſt propter methaphoricam apparicionem ſicut quando prophetis fiebant ſub diuerſis figuris apparitiones reuelaciones. ut ... ſub figura ... et Ieremie. 1o dictum eſt. Quid tu uides. Ieremias. et dixit virgam vigilantem et cetera. zacharie ſub figura quadrigarum in apocalipſi per totum. 3o fiunt reuelaciones abſcondite racione uerborum abſconditorum ut dicitur yſaie. xjo. Egredietur uirga de radice ieſſe et cetera. et quia iſtud fuerit ei reuelatum per uiſionem ut patet ... ideo dicit quod fuit uerbum abſconditum et ſi ... uellet iſtud accipere pro tempore in ... ſatis propter ... adaptare. ſcilicet quod beata uirgo diceret ad me dictum eſt uerbum abſconditum aliquid abſconditur.

racione nouitatis.
racione dignitatis.
racione utilitatis.

inmodo iſta gloſa in carnacio habuit.
nouitatem mirabilem.
dignitatem per nobilem.
utilitatem per utilem.

Propter nouitatem mirabilem dicitur abſcondita utilis quia hec abſcondit a ſapientibus ... prophetis ut non clare ſed magis in enigmate hec uident quia tunc ſapiencia uenit et ideo eſt locus abſconditus eſt ab oculis omnium ut dicitur. Job. 28o. ſed quando placuit ei eruttare abſcondita a conſtitucione mundi matheus 13o. in glorioſa incarnacione in chriſtum ... fuit abſconditum quia iſtud ſacramentum tamen fuit quod uſus neſciunt ignorauit ideo mens ſilet non ſolum ... ſed angelorum ut dicat ambroſius tunc quando concepit eum beata uirgo in abſcondito tabernaculi ſui uerificatum fuit illud yſaie. 45o. Vere tu es deus abſconditus. 2o racione dignitatis nobilis merito debuit abſcon

UVA.BHSC

di. na ut dr. c°. xv. 12°. Sacram regis abscondere bonu e modo sacr. m istud bene fuit regium et nobile ita quod debuit absondi et ita fuit absconsu q2 nec diabolus potuit id scire ii ar guitur p̄mo. s. originem ppr hoc fu it desponsata beata uirgo ut istud di abolo celaretur et ideo bene dr abacuch. 3°. ibi abscondita e fortitudo eius et dignitas sua. s. ¶ 2°. debuit ab scondi rone utilitatis na utilia abs conduntur iux. id. prouer. 9°. panis absconditus suauior m° istud fuit uti le ideo debuit abscondi et ideo qu the saurus dr fuit absconditus in agro. mt. xiii°. s. in utero uirginis bene potuit ppr ista dicere uerbu pdutu ad me dictu et c. pt diuidi quia ibi notatur incarnacionis

actus sub famie pductio. q2 ad me dictu e.
effectus sub noie substantio. et q2 uerbu.
modus sub tegimie credicio. q2 absconditu.

¶ Dicat p̄mu post pt notari q2 sic in generacione eterna uerbi diui actus quo pr generatur dr dice sm aug.° et actus quo filius generatur dr dici sm aug. 9°. de trinitate ca. 9°. et richardus. 6°. de trinitate ca. 3. iuxta id uerbum uerbi diuini p psalmum dns dixit ad me filius meus es tu ego hodie genui te. ita actus gliose incar nacionis quo uerbu diuinu factu e fi lius uirginis pt nominari p dicere cum omnis actus ad extra sit ipm dicere dei. iuxta id ps. ipse dixit et facta sunt. ergo de isto actu bene pt dicere. ad me dictu e. non solu per angelum. s. ad me. i. in me dictum e .i. factu e ille de q. dr ad gal. e°. cum uenit plenitudo tpris misit ds fili um suu natu de muliere factu sub le ge. et notanter pt dicere beata uirgo in me. q2 ut in ea istud fieret ipa erat

mundissima ppr uirginitatem.
aptissima ppr humilitatem.
dignissima ppr nobilitatem.
sanctissima ppr bonitatem.

¶ Vnde pt de ea eccus dicat in me pt exponi

id. ecc. 24°. in me e oro gra uie et ue ritatis. in me omnis spes uite et uir tutis. et uide quomo ista quatuor nomi nantur in auctoritate et diuide ¶ 2°. notatur effectus incarnacionis sub no

mine substantiuo. s. uerbu na quo ubu p effectu uerbu caro factu e uirtute in carnacionis facta e unio ydiomatu mutantu q substantiue accipiendo ra cione unitatis suppositi et psone. uera fuit dicere uerbu diuinu e homo et eco. homo e uerbu diuinu sic deus e homo et eco. et sic in nomine substantio in xpo uerbu comprehenditur. q2 tn uerbum p psalmum nominatur in xpo cu dr. mi sit deus uerbu suu et sanauit eos na sicut uerbu uocale e ad alios. ¶ Ita uerbu incarnatu

informandu.
addiscendu.
dirigendu.
confirmandu.
confortandum.

fuit ca me
informacionis.
erudicionis.
direccionis.
confirmacionis.
consolacionis

¶ Ideo dr iac. i°. suscipite in situ uerbu .i. incarnatu q pt saluare aias uestras istud uerbu de apoc. 19°. qui sedebat sr equu albu uestitus erat ueste aspsa sangne et nomen eius erat uerbum dei ¶ 3°. notatur modus incarna cionis in tegumine uel tegimine no(stre) credicionis. unde beatus ggo. 9°. more. ca. 10°. dicit. uerbum p xpo abs conditu inuisibilis filius uocatur. de quo io. ait. in principio erat uerbu et hoc ed absconditum dicit unu cu patre sub iungit et uerbum erat apud deu et deus erat uerbum. sed. hoc uerbum ab sconditu oleatore mentibus dr cu ptatis uirgeum filij mentibus credencium mani festatur q2 ut ille uersificator. uirgo deu peperit si si quis quomodo querit non e nosse meum s. scio posse deum. unde si deo non h(abe)t meritum cui humana ro probet experimentum ut dt ggo. in omelia et ideo sub tegimine credicio uo luit istud abscondi ut captiuantes suum intellectum in fide ortodoxa participes fi erent dispensacionis x. de qua dispensa cione et absconsione dt apo. eph. 3°. michi minimo sanctorue data e gra illu minare omnes que dispensacio sacri absconditi. s. qualis fuit ista dispensacio sm ueritate q2 tunc fuit.

nia reconsiliacio restaurata.
nia dispensacio confirmata
nia reformacio protinuata.
nia redempcio inchoata.
nia ordinacio exparata.
nia pfectio incarnata.

¶ Ista sunt opera altissi mi tunc abs consa de qbus loquitur sapi ens ecc. 7°.

UVA.BHSC

d · q gloſa et abſconſa ſunt opera alti
ſſimi de qua abſconſione apoſ. i. core.
.2º d. loquimur dei ſapientiam que in miſterio
que abſcondita eſt et c. ¶ Et quaſi furtiue
et c. prius dixit quod erat uerbum abſcon
ditum uel reuelatum modo dixit quo
modo peruenit ad eius notitiam · d · et quaſi
furtiue et c. duobus modis intelligi
poteſt. vno modo furtiue .i. raptim ſubito
et in hoc oſtendit ſubitationem reuelatio
nem uel furtiuam occultam ¶ alio modo quod furtiue
.i. ſecrete. ſecundum quod dicitur prouer. 9º. aque fur
tiue dulciores ſunt. et .i. ſecrete et in
hoc aſſimulatur ypocritis ut dicit beatus
gregorius 9º more. ca. 16º. Qui ſecreta au
dire ſe ſimulant ut auditorum mentibus
quandam predicationis ſue reuerentiam
obducant. quaſi ſcilicet ut maiorem ſuam ſapientiam
oſtendant oſtendere ualeant hanc ſe laten
ter percepiſſe ſe confirmant. Suſcepit
auris mea. auris quandoque accipitur.

pro organo recipiente.
pro potentia intelligente.
pro intentione conſiderante.
pro uoluntate inclinante.

¶ de primo exo
21º. perforabis
aurem eius ſu
bula dicitur de eo
qui manet ſeruus in perpetuum ¶ de 2º
eccl. 3º. auris bona audit cum omni con
cupiſcentia ſapientiam ¶ de 3º iob. 12º. nonne au
ris uerba diiudicat et fauces comeden
tes ſaporem ¶ de 4º ita ſemper petimus
ad dominum. uerba mea auribus percipe et c.
hic accipitur pro potentia intelligente quia
tales reuelationes non fiunt in orga
no corporali. ſed magis in intellectu.
venas ſuſurri ~~bujus~~ huius. vena ſecundum yſid.
ethi. 2º xj. dicitur a uenio uenis eo quod ſan
guis uenit quia ſunt uia natantis ſan
guinis et ſic transfertur nomen vene
ad diuerſa quia accipitur quandoque pro arteriis
~~corporum~~

arteriis corporum.
mineriis metallorum.
deliciis iocundorum.
intelligentiis uirorum.
gradibus confeſſorum. [vel ſtorum]
uenarum ~~tre~~ ſicarum

¶ de primo ſicut
communiter accipitur
et grammatice ¶ de
2º iob. 28º. habet
argentum principia
¶ de. 3º. prouer. 5º.
ſit vena tua benedicta et letare cum mu
liere adoleſcentie tue. ¶ de 4º. prouer. 10º.
vena uite os iuſti et ita accipitur in
verſu tractatus ille manat de pauperre
vena ¶ de 4º ier. 16º. dereliquerunt
venam aquarum uiuentium dominum. hic accipi-

tur pro intelligentia miſteriorum
reuelati quia aliquando in reuelationibus
que fiunt per ymaginariam viſionem
proferuntur aliqua uerba expre
ſſa continentia ueritatem ut hic
ecce uirgo concipiet et c. yſa. 9º.
aliquando ſub quibuſdam figuratiuis locutioni
bus ut 1º yſa. xj. egredietur uirga
de radice ieſſe et c. In hoc ait quod y
ſaias audiuit. ecce uirgo concipiet et c.
percepit ſuſurrium ipſum. in hoc ait quod
audiuit egredietur percepit venas
ſuſurrij quia figuratiue locutiones
ſunt quaſi quedam vene per ſimilitudinem
ab ipſa ueritate deriuate et hoc eſt
quod dicit propter uerba figuratiue audie
rat propter hoc dicebat. ſuſcepit auris
mea venas ſuſurri. ¶ eſt nondum
quod ſuſurrium proprie dicitur murmuratio
in aure que fit detrahendo alicui
quia ſuſurro ſuſurras. dicitur murmura
re in aure detrahendo et inde dicitur
ſuſurro ſuſurronis murmurator
bilinguis eccl. 28º. ſuſurro bilin
guis maledictus. accipitur aliquando pro
murmuratione tamen ſic hic vnde eſt
ſenſus. ſuſcepit. a. m. venas ſuſurrij
eius .i. miſterium reuelationis ſe
crete mihi reuelate ¶ Eſt tamen aduer
tendum quod ſuſurro .i. bilinguis aliquo
dicitur ſuſurrium eſt multum deteſtabilis
quia ſuſurro habet.

ſociorum concitationem.
iurgiorum machinationem.
doloſorum intentionem.
reproborum acceptationem.
amicorum indignationem.
iniuriorum ſuorum comminationem.
damnatorum maledictionem.

¶ de primo le
uit. 19º. non
erit ſuſurro
neque criminator
in populis
¶ de. 2º. prouer
26º. ſuſurrone
detracto iurgia conquieſcent ¶ de. 3º
ibidem. verba ſuſurronis quaſi ſimplicia
in ipſa peruenient et c. ¶ de. 4º eccl.
28º. maledictus ſuſurro et bilinguis
multos enim turbauit pacem habentes
de. 5º. eccl. 5º. non appelaueris ſuſur
ro in ueritate et lingua tua ne ca
piaris et confundaris ¶ de. 6º. eccl. 21º.
ſuſurro inquinabit animam ſuam et
in omnibus odietur ¶ de. 7º. eccl. 5º. ſu
ſurroni ad odium et inimicitia et
contumelia. vnde et ro. 1º. inter detra
ctores ſuſurrones computantur qui
in eternum exigentibus demeritis

UVA.BHSC

puniretur a quo nos custodiat et
c. ¶ In horrore visionis et c. l. ut
supra dictum est modum visionis ex
ponit et primo exponit modum ra
temporis convenientis ¶ 2º exponit ac
tum persone indicantis vel revelantis
ibi. Stetit quidam et c. ¶ Dicit ergo in hor
rore et c. tempus nocturnum est magis ap
tum propter quietudinem ad percipiendum
ea que revelantur quam diurnum propter
inquietudinem humanarum et ideo no
tat tempus dicendo. in horrore visionis
nocturne. nox enim propter carentiam lucis
dicitur horrida visiones enim horride dicun
tur propter terrorem diversarum opinio
num que in sompniis eveniunt. unde ge
nesis 15º dicitur quod cum sol occubuisset pa
vor irruit super abraham et horror
magnus et tenebrosus ¶ Quando solet
sopor et c. sopor quandoque dicitur dormicio

tediosa.	¶ Primo quia aliqui sunt soporati.
accidiosa.	tormiendo corporaliter.
viciosa.	operando debiliter.
dolorosa.	peccando culpabiliter.
funerosa.	perseverando irrevocabiliter.
	ideo carendo eternaliter.

¶ Sub prima significatione accipitur primo
quia ut dicit grecismus pigricies sop
mi sopor est dormicio sompnus et inde
sopire sive soporare proprie dicitur dor
mire. judicum 16. ps. dormitavit anima mea
pre tedio. de isto genesis. Immisit dominus
soporem in adam. ¶ 2º dicuntur sopo
rati operantes debiliter quia quando homo
est accidiosus dicitur soporatus. unde prover
biorum 19º pigredo immittit soporem et anima
dissoluta esuriet ¶ 3º soporati sunt pec
cantes culpabiliter quia sicut soporans habet
oculos clausos ita isti oculum inte
riorem et non firmiter dormiunt
quia semper vermem conscientie de isto dicitur ysa.
29º miscemini et non in ebrietate
quoniam misit dominus vobis spiritum soporis
¶ 4º dicuntur soporati perseverantes
irrevocabiliter quia quando homo est assuefactus
in aliquo dicitur esse soporatus in illo
et de isto dicitur ysa. 51º usque ad fundum
calicis soporis bibisti et potasti
usque ad feces. ille bibit usque ad fundum
qui perseverat usque ad mortem ¶ 5º di
cuntur soporati et sopore dormientes
ideo carendo eternaliter. isti sunt illi de
quibus in ps. dicitur. Sicut vulnerati dormi
entes in sepulcris quorum non es me

mor amplius. unde. Jere. 51º de babilo
nis dicitur. Inebriabo eos ut sopiantur
sompnum sempiternum. isti sunt ad mo
dum sisare de quo dicitur Judicum 4º qui sopo
rem morti socians defecit ¶ In proposito
sopor accipitur pro prima significatione
pro dormitatione corporali que fit nocte
ut plurimum. et ideo dicit. quando solet sopor
occupare homines ¶ Sciendum quod occupare
quatuor accipitur pro.

impedire.	¶ Primo modo accipitur hic et
habitare.	ecclesiastici 5º non recordabitur dierum
debellare.	vite sue eo quod deus occupet
intendere.	deliciis cor eius ¶ 2º modo

numeri 32º Jayr abijt et occupavit vicos
eius quos vocavit villas Jayr ¶ 3º modo
accipitur. 1º mach. 6º convertit indus
ptu in ~~derisum~~ hoc et occupavit munitio
nem et occidit et c. ¶ 4º modo accipitur
ecclesiastici 1º proposui investigare sapienter
¶ 4º modo accipitur ecclesiastici 1º proposui investiga
re sapienter de omnibus hanc occupatio
nem dedit deus filiis hominum ut occu
pentur in ea. i. intendant ¶ In primo in prima
significatione accipitur hic quia de nocte
homines propter soporem occupantur ab
omni opere corporali. ideo dicit. quando so
por solet occupare homines ~~ideo~~ dicit
pavor tenuit me. quia ad insolita homines
solent pavere quia certe ad pavorem
cordis sequitur tremor corporis juxta
id marci 16º mulieres exierunt de
monumento. invaserat enim eas tre
mor et pavor ¶ Et notandum quod differunt
timor et pavor quia timor est passio ex
consideratione mali tristabilis et noci
vi quia malum est obiectum timoris
ut habetur in 3º ethicorum in principio capituli de for
titudine ut dicit aristoteles propter quod determi
nant. i. diffiniunt timorem expecta
tionem mali. timemus quidem ma
la puta malam opinionem inopiam
egritudinem inimicitiam mortem ¶ pavor
vero est passio ex apprehensione alicuius
horribilis. primo quia a potentia cognoscitiva
subito aliqua inusitata et terribilia ap
prehenduntur sicut a potentia visiva
et auditiva vigilando ab ymagina
tiva dormiendo vel a fantasia aliqui
accipitur pro timere et sepius unde ca
nticis 9º paveant omnes inhabitantes
in universa terra domini dimisit et sub
ista significatione sunt quinque que homo
non debet pavere.

UVA.BHSC

mundi turbationes.
carnis temptationes.
diaboli infestationes.
Imminere tribulationes.
glorie dilationes.

¶ de primo dr. Josue. 1°. confortamini nolite timere nec paueatis uiri robusti ¶ de. 2° .2°. par. 20°. nolite timere nec paueatis multitudinem hanc grandem .i. temptationum. non est bellum pugna uestra sed dei .i. ad pluralitatem uos ¶ de 2°. ecc. 34°. Qui timet deum nichil trepidabit et ideo pauebit quoniam ipse est spes eius contra diabolum ¶ de .3°. Jere. 17°. confundantur omnes qui me persequuntur et non confundar ego paueant illi et non paueam ego ¶ de. 4°. Jere. 30°. ne paueas israel .i. anima sancta quia ecce saluabo te de terra longinqua .i. de isto mundo. Isti pauores dicuntur tiores quia idem obiectum habent ut dictum est .i. malum tristabile et nociuum ¶ pauor autem sub 2a sua significatione quod obiectum malum et tristabile et nociuum precisse ut accipitur in genere moris quod est dictum fugibile quia quod in speculacionibus est affirmacio uel negacio in agibilibus est prosecucio aut fuga ut dr. 6°. ethicorum. Sed magis malum et terribile et horridum et ideo ad dr. prouer. 9°. pauor est hiis qui operantur malum dr. enim hoc quod preaui ad modicum motum terrentur et ideo proprie pauor inest.

male operantibus ex defectu caritatis.
quia conuenit ex parte obiecti fugibilis.
male credentibus ex defectu fidei ex
parte obiecti terribilis uel horribilis.
mane admirantibus ex defectu spei quia
conuenit ex parte obiecti admirabilis.

¶ de primo dr. prouer. 21°. pauor inest operantibus malum iniquitatem ¶ 2°. pauor inest male credentibus sicut maleficiis incantatoribus magicis nigromanticis ex hoc defectu et cetera quia in operibus suis habent horrorem et pauorem enim diuersas apparitiones et tristes et horribiles visiones de quibus Sapie. 17°. dr. personae tristes uel apparentes pauorem illis prestabant sequitur et magice artis appositi erant derisus ¶ 3°. pauor est male uel minus admirantibus et cetera quia ex continuatis pauescunt sicut dr. luc. 5°. de illis qui uiderunt xpm mira operari et factus est pauor in omnibus et colloquebantur

ad inuicem dicentes quod est uerbum quod imperat spiritibus immundis et exeunt in potestate et uirtute et hoc est ex defectu spei contra quos dictum est qui timet dominum nichil pauebit quoniam ipse est spes eius ecc. 34°. sic igitur apparet quod non pauor accipitur sub 3a significatione differt a timore et quod pauor inest aliquibus et aliquibus non in proposito quia dr. ¶ pauor tenuit me. accipitur sub prima significatione prout differt a timore quia hoc fuit uel ex parte obiecti terribilis sicut postea innuit ¶ stetit quidam. uel ex admiratione inconsueti quia talis reuelatio fuerat abscondita et est inusitata ut est dictum est. et ideo subiungit. et ossa mea perterrita sunt. sicut ossa habent.

firmitatem quia sunt dura
sicitatem ideo a liba-
pinguedinem intrinsecam-
dulcedinem idest medulle.
fortitudinem quia corpus sustinent.

¶ propter primum comparantur constancie et
uigori ¶ propter 2m. comparantur constancie et uigori penitencie et ardori ¶ propter 3m. comparantur memorie meliori ¶ propter 4m. comparantur concordie et amori ¶ propter 5m. comparantur paciencie et ualori ¶ de primo dr. in ps. infirmata est in paupertate uirtus mea .i. firmitas. et ossa mea conturbata sunt ¶ de. 2°. in ps. ossa mea sicut cremium aruerunt. bone penitencie et ideo bone de uero penitente dr. prouer. 3°. time deum et recede a malo hec est uera penitencia. sanitas quippe erit in umbilico tuo et irrigacio ossium tuorum de. 3°. prouer. 15°. lux oculorum letificat animam fama bona impinguat ossa. ideo de caleph dr. ecc. 46°. memoria eorum in benedictione et ossa eorum pullulant .i. fama bona et memoria ¶ de. 4°. ecc. 26°. gratia mulieris sedule delectabit uirum suum et ossa illius impinguabit et prouer. 16°. fauus mellis labia composita .i. amicabilia propter dulcedinem. dulcedo anime est sanitas ossium et eorum. de inuidis dr. prouer. 14°. uita carnium sanitas corporis putredo ossium inuidia idest discordie et liuoris ¶ de. 5°. in ps. multe tribulaciones iustorum et ex omnibus hiis liberauit eos dominus custodit dominus omnia ossa eorum .i. fortitudinem. unum ex hiis

UVA.BHSC

non cterretur. rone constancie et
ualoris. In pposito accipitur pro
infirmitate ossa cum dicit. ossa mea
preterita sunt. i. firmitas uel fortitudo
rone visionis magne sicut danielis.
xi°. dr vidi uisionem hanc grande
et ideo remansit in me fortitudo.
Unde beatus gregorius. q°. moralium
ca°. xx°. qd per ossa n forcia acta si
gnantur de qbus per psalmiam dr. dns
custodit omia ossa eorum et etiam
in bonis preterita dicunt ossa qr
sepe ea bona. s. que agunt homines
etsi ee. i. alicuius momenti estimat
quodam d qr dum discrecionis in
time qd sic judicium ignorat cum
per ctemplacione rapti si. na cspici
unt ab ipsa aliquomodo psupcionis sue
securitate liquefiunt et tanto ma
gis in diuino conspectu trepidant qn
to nec bona sua digna eius examine
quem conspiciunt pensant. hinc est q
forcia operando pfecerat per spm su
bleuatus clamat. omia ossa mea di
cent dne qs similis t. ac si diceret
carnes mee ualentem no hnt qr infir
ma mea apud te funditus silent ossa
ac mea tue magnitudinis laude di
cunt qr ipsi quoqz q ee in me forcia
credidi tua cideracione ctremiscit.
Cu sps me presente transiret. ponit
causam sui pauoris qr ronabile e q
ad presenciam maioris uirtutis mi
nor obstupescat uirtus ac sps e ma
ior qm carnis et ideo ad pncia sps
e maior qm carnis e pili carnis in
horrescunt qr ex subito terrore pcedit
et insolito apprehensso aliquo. Cs qui
fuit ille sps q ptransibat ante illum e
dicendum dubium qr hoc qd e sps
e nomen multum equiuocu cum
dicitur sps.

aia rone informacois.
anelitus rone euaporacois.
ventus rone cmocionis.
calor nalis roe viuificacois.
angeli dni roe admistracois.
diaboli rone cturbacionis.
In pa. in dinis rone sue pcessiois.
Intelus siue ro rone sue discrecois
Ira dei rone vindicacionis.

Primo dr aia sps qr infor
mat corpus et qn eua
nescit ad modu sps q
spirat aut spi
rat tuc corpus morit ux illud ouidij
inde ponto. Sps at meus tenues eua
nescit in aures. s. aia. unde luc. 6°.
puella surge et reuersus e sps eius. 2°.
dr hanelitus rone sps qr spirat. vn
rpocras dt. qd si sit sps frequens sig
ficat doloris susceptionem uel actione
in hijs q sunt sup diafragma. s. pel
liculam q diuidit intestina a spuali
bs et de hoc dr. ec. 3°. simul spirat
omia. dr et uentus sps rone cmoci
onis qr mouet aerem et no e aer
motus formalr ut dr pmo metheore.
de isto dr gn. 8°. adduxit dns spm su
per terram et diminute sunt aque. 4°.
dr calor nalis uel illi sps q a calore na
turali pcedunt et dicuntur sps vita
les et sunt tres. sm. Johannicium. quorum
unus sumit pncipium ab epate. 2° a
corde. 3°. a cerebro. et qn deficiunt ho
moritur sic accipi. i°. t mathei. 27. vn.
in ultimo spu cstitutus sic ait et c. et
coiter accipitur pro vita corporali. sicut
iob. 17°. Sps meus attenuabitur et c.
5°. dr sps angelus bonus in ps. Qi
facis angelos tuos sps. et hoc rone ad
ministracionis qr administrant nbs
sic sps vitales eze. 8°. eleuauit me
sps et introduxit me et c. 6°. dr
sps sathan rone cmocionis. vn dr
i°. R. 16°. quippe sps malus arripiebat
saul et c. vij°. dr sps sanctus hnc sps
qr ubi uult spirat. Jo. 3°. et hoc rone
sue pcessionis qr e mutuus amor pris
et filij et ideo per modum flatti aut
lati pcedit ab utroqz ut dicit doctor
bone memorie et ideo dr flamen sps
et ex hoc sortitur talia noia ideo dr. mt.
4°. ductus e ihs in desertum a spu sco. s.
ut dt. gg°. in omelia. 8°. dr sps in
tellectus rone sue discrecionis. vnde
iob. 4°. vidi eos q operantur iniquita
tem. i°. cor. 3°. lra occidit. sps viuificat
. i. spualis intelligencia uel ro. et ysa.
29°. scient errantes sps intellectum. 9°. dr
ecciam ira sps quiqz rone vindicacionis
vnde. Job. 4°. vidi eos qui opantur ini
quitatem spu ire dei ee csumptos. vn
uersus sps e aia. ro scripturqz medulla actus
spirandi uentus pfertur ab ore vritu
ti semi, uastat atqz subpbit neupma
tur ac hoiez vitamqz demone pulsu
Et nondu qd sps qnz in scriptura acci
pitur pro effectibus demonis ut cu dr sps
ff spbie sps aliquore istore ut cum
dr sps srbi precipue sps sa ut cu
dr. sps dni et c. et pro effectibus demonis

UVA.BHSC

ut cum dr̄. ſp̄s ſi ue ſp̄s mundus
et c̄. ¶ Eſt etiam notandu̅ q̄ ſic dicit
glo. ſr̄. 1o. michee. 2o. vtina̅ no̅ eem
un vns ſpm ubicumq̄ in nouo et
ueteri teſtamento ſp̄s ſine addita
mento ponitur in bonam ptem acci
pitur ¶ quomo ac̄ in pposito accipi
dz cito q̄ pro angelo reuelante cum
dicat. cum ſp̄s. i. angelus. me p̄nte
tranſiret. i. ad me ueniret accederet
inhorruerunt pilli carnis mee. n̄
mirum qz ad magnum pauorem
et tremorem ſequitur pillorum erectio
sic effectus ſequens paſſionem m̄
ipe habuerat pauorem maximum
ut ipe aſſerit et ideo poſt ad p̄ntia
ſp̄s inhorruerunt et c̄. beatus gg̊.
q̄. more. ca̅o. 23o. iſtud exponens de
uiris contemplatiuis. d̄. non ſtat ſ
tranſit qz ſi nra̅ nob contemplat luce̅ ueri
nobis contemplacio inhiantibus apit et
mox infirmantibus abſcondit. Inhor
ruerunt pilli carnis. pilli enim carnis
ſunt uite ueteris cogitaciones quas
ſic a mente incidamus ut de amiſſio
ne earum nullo dolore fatigemur ſ
incisis ſeu raſis pillis in carne radices
remanent iteru̅ ut recrescantur qz
magno quidem ſtudio ſi flue cogita
ciones amputando ſunt ſ tn̄ am
putari funditus nequeunt ¶ Seq̄
tranſeunte g̊ ſpu pilli pertimeſcunt
qui ante corrupciones vnde cogitacio
nes ſi flue fugerunt ut nichil flu
xum nichil iam remiſſum ſileat qz
afflictam mentem etiam ora ſemotiſſim
viſitacionis intime ſeueritatis infla
mat ¶ ſtetit quidam. In iſta pte ut
dictum e ondit p̄ reuelantis et diui
ditur in duas qz p̊mo ponitur pſone
reuelantis apparicio. 2o. eius locucio ibi
numquid homo et c̄. Et qz uiſio certi
tudinem accipit a tribus. a viſionis p
manencia et ſtabilitate et pſone re
uelantis reuerencia. et nobilitate
ex pte pſone cui fit noticia et ueri
tate. et ſ. h̄ pt̄ ta ad deſignandum
q̄ fuit certa p̊mo ponit uiſionis cer
titudinem ex pmanencia eius cum
dicat. ſtetit quidam vnde ſciendu̅ qd
aliqn̄o p nimiam commocione̅ fumore
et humore aut ciō non apparent
ſompnia fantaſmatibus totalr̄ ſublatis

aut apparent pturbata et inſta
bilia ſicut ſolet accidere febricitanti
bus ¶ Et huius ſompnia paru̅ aut
nichil ſpiritualitatis hn̄t et ideo
abſqz ſigſficacione exiſtu̅t. cu̅ ac̄ fu
moſitates recederint apparent ſop
nia quieta et ordinata q̄ cu̅ ſit
magis ſpiritualia et intellectua pte
in quietam uigore̅ crescente̅ huius
ſompnia ſolent ee ueriora et non
in raptu et pp hoc ſancti pphe
p abſtinenciam diſponebant ſe
antiquitus ad firmius recipiendu̅
ſ̄ viſiones reuelatas et ad hoc inſi
nuandum q̄ non fuit friuola et
in raptu et p hoc ſancti pphe p
abſtinenciam diſponebant ſe antiqus
dicat. ſtetit quida̅. ¶ 2o. ſolet hec viſio
certitudinem ex reuelantis nobili
tate et ppr hoc ponit reuelantis
nobilitatem ſiue excellencia̅ cum
dicat. cuius no̅ agnoſcebā et c̄. Circa
q̄ e ſciendu̅ q̄ omia ſompnia cum
ſint quieta ſunt qi reliquie cogitaci
onum quas habueramus ante ſop̄.
Iuxta 1o. cathonis ¶ ſompnia ne cu
res na̅ mens humana q̄ optat cu̅
uigilat ſperat p ſompnium cernit
idipm ¶ Et ideo homo in ſompnis
ſepius uidet illos cum quibus ſolet con
uerſari et talia ſompnia cauſa̅ hn̄t
ex nob et no̅ ex aliqua ſi iori na̅
ideo non ſignantur ad ad ſacrum
uel mirabile et ad hoc remouendu̅
dicat. cuius non cognoſcebam uultu̅
. q. d. Iſta viſio non traxit originem
ex cogitacionibus meis precedentibus ſ
ex ſupius fuit facta ¶ 3o. ondit uiſi
one ee certa̅ ex pte ſui ex noticia z
ueritate qz licet reuelaciones fiant
qn̄z a ſuperis tn̄ nunq̄ poſſunt diſcer
ni dormiendo. vtru̅ ſint uere aut fri
uole ſ̄ uigilando et ideo oſtendit qd
non dormiebat cum dicat. et ymago
eius coram oculis meis. ¶ Eſt no̅du̅
hic de hoc q̄ dicat. ſtetit quidam. ſtare in
ſcriptura aliqn̄ accipitur pro

remanere.
eſſe.
pſeuerare.
ceſſare uiuere
conſ uiuere.
conſtare.
reſiſtere.
ſe erigere

¶ de p̊mo. r̄. re. 1o.
dicat ionathas ſtoning
in loco meo nec aſcen
damus ad eos. ¶ de. 2o.
leuit. 13o. ſi in loco
candor ſteterit plaga

UVA.BHSC

adustionis e. ¶ de .3º. macha. xv. hortatus e iudas iudeos ut usque ad mortem starent pro legibus et c. ¶ de .eº. luc. .1º. confestim stetit fluxus sanguinis eius ¶ de .q.º 3º. Re. .ixº. vivit dominus ante cuius conspectu sto ¶ de .6º. sicut dr stat nece matura teneru perstare pudorem .i. constat ¶ de .1º. iosue .1º. non poterit isr.l stare contra hostes et c. ¶ de .8º. nee. 8º. stabit esdras sup gradum ligneum et c. ¶ modo in proposito stare accipiebat pro ee rectum quod dixit .stetit quidem. quia ut plurimum angeli sive deus in apparitionibus stare dicuntur ut

pugiles ad succurrendum.
vigiles ad intendendum.
humiles ad obediendum.
agiles ad serviendum.
viriles ad resistendum.

¶ de primo habes iosue .q.º ubi dr quod iosue vidit angelum quem textus vocat virum stantem contra se evaginatum tenentem gladium cui dixit noster es an adversarius qui respondit non ego sum princeps exercitus dei et nunc venio .s. ut pugil ad succurrendum ¶ Et in figura eius stephanus in agone vidit ihm stantem .act. .q.º quasi paratum .s. ad deffendendum ¶ de .2º. hr .apoc. .8º. quod angelus venit et stetit coram altare habens turibulum aureum et data sunt ei incensa multa ut daret de orationibus sanctorum sup altare ¶ de .3º. dr quod thobias invenit iuvenem stantem .s. angelum splendidum et precinctum .tho. .eº. ¶ de .eº. dr .luc. .2º. quod angelus stetit iuxta pastores et dixit .annuntio vob. .z. c. ¶ de .q.º dr zach. .3º. quod angelus domini stabat et contestabitur contra sathan pro ihesu sacerdote ut pz in textu ¶ Si autem stare accipiatur pro ee sic proprie pertinet ad deum quia ipse e qui e ut dicebat moysi ego sum qui sum exo. .eº. ¶ testante beato gregorio sup illo passu .stetit quidem. et e. .q.º more. .c.º 19º. ubi dicit omnis creatura quia ex nichillo facta e et per semetipsum ad nichillum tendit non stare habet sed deffluere sed instare solius creatoris e per quem non transeuntem cuncta transeunt et in quo aliqua ne transseant retinentur ¶ Unde gregorius postquam dictum e. cum spiritus me presente transiret stetit quidem cuius non cognosce

bam vultum. ac si aperte diceret heu quod per transitum sensi non transire deprehendi ipse e ergo qui transit ipse e qui stat. transit autem quia teneri cognitus non valet. stat autem quia in quantum cognoscitur incommutabilis apparet. Cum ergo raptum is qui semper idem cernitur simul deus et transiens et stans videtur. ¶ de hoc quod dicit .ymago eius coram oculis meis. e nondum quod ymago differt a figura et similitudine quia figura ut hic accipitur e illud quod ab aliquo imprimitur in alio et illud representat ut figura expressa in cera a sigillo ¶ Similitudo ut hic accipitur e illud quod dum intelligitur sicut actus intelligendi dr similitudo obiecti quia e quo res extra intellectum cognoscitur ¶ ymago proprie e effigies vel species alicuius expressa ut in signo aut in lapide vel recepta ut ymago hominis recipitur in speculo et sub ista significatione accipitur in proposito quia viderunt eius effigiem sive speciem ¶ Et in scriptura ymago quinque sumitur pro similitudine

quia ad cogitationem representative.
qua ad representationem arguitive.
quia ad assimilationem alicuius tamen pictura.
quia ad alicuius cogitationem completive.

¶ ymago e similitudo quia ad cogitationem representative

sicut in sculptilibus et ydolis de quibus sapie. .13º. Si quis artifex lignum sculpserit et diligenter per suam artis sue figuret et id et assimilet ymaginem leonis et c. ¶ 2º. modo dr homo ymago et factus ad ymaginem suam gen. .1º. quia in potentiis anime arguitive representatur unitas essentie divine et trinitas personarum ut diligenter exposuit beatus augustinus in libro de trinitate et magister sententiarum tractat 1º. libro 1º. de trinitate ¶ 3º. modo accipit a postolus ymaginem .2. cor. .3º. nos revelata facie gloriam domini speculantes in eandem ymaginem transformamur glo. et est augustinus .iqº. de trinitate exponit magister percipiamus gloriam eius quia ibi imprimetur obiectum beatissimum in anima nostra et quia ex intellectu et intellecto quodammodo fit unum et hr. 3º. de anima ideo transformabimur in ipsum et similes ei erimus quia videbimus eum sicuti e ut dr .1. io. .3º. et sic loquitur augustinus .iqº. de trinitate .d. quod eo ipso ymago dei e mens nostra quo capax eius e eiusque particeps

UVA.BHSC

ee pt g e ymago in eo q ad assilatur
alteri participatiue. ¶ Eo m° dr filius in
diuinis ymago patris q2 enim e yma
go bonitatis illius ut dr sap. 7°. et
in plib; locis libri de trin. vocat aug.
filium dei ymaginem patris et plu
ita ee q2 ei coequatur ⁊pletiue ¶ Sub
ista significatione accipit h' bto grego.
q° more. ca°. 29°. d. ymago quippe patris
filius e ad ergo eternitas cernit̄ sput
infirmitas mē possibilitatis admittit
ymago eius mentis mē oculis antefer
tur q2 tunc uere in patrem tendimus
cum hunc quē accipimus in sua ymagi
nem. i. p filium uidemus et p eā
spem qua de ipso sine nata e cū
aliquom° cernere q nec cepit nec desi
nit conamur. ¶ Unde et hec eadē ueri
tas in euuangelio dicat. nemo uenit
ad patrem nisi p me. ¶ Et uocē qī aure
leonis audiui. hic ponitur uisionis
declaracio ubi ⁊siderandū e q huius
reuelaciones aliqū fiunt p angelum
bonum aliqnō p angelum malum ab
utroq3 bene patitur homo ppr insolitā
uisionē pauorem et timorem s; diffe
rencia e q2 apparicio boni angeli et
si incipiat s a timore finitur tū in
⁊solacione et dulcore ut p3 de ange
lo ⁊fortante danielē dan. x°. de gabri
elo ⁊fortante zachariā ⁊ btā3 uirginē. luc. i°.
et. 2. ¶ Eg° ait spu malo q2 semper
in fine hominem ⁊turbatū relinqt ut
ex multis exemplis in vita patrum
hri pt q2 sempr discedunt cū terrore
et fetore. ideo ad ondendū q ista visio
fuit p angelum bonū dicat. qī uocem
aure leonis audiui. et in hoc uult os
tendere uisionē ee inductā ad uerum
intellectum q2 spc malus sepius ad deci
piendum homines falsa denunciat siue
reuelat iuxta 3°. reg. c°. ult°. Egrediar
et ero sps mendax in ore om ꝑphare
eius. aura tū sm grammaticos qnq3 acci
pitur pro

Aurora rutillante.	¶ De primo dr au
aere aues corpore.	ra ab aurora ita ex
fauore fumulaciōe.	ponitur illud. gn.
vento ⁊mouente.	c°. Cum deambula

ret dns ad auram post meridie ¶ Et
uirgilius. 3°. eneidos ⁊tinus in siluis p
ramos aura refulsit. ¶ De. 2°. dr aura
ab aere sm ysidorū ita accipitur ibi in
theolo. ad penas et se diuisit in
auras ¶ De. 3°. 1°. psi quo ds liberius
fortune munera sperat hoc plus
fortune gracior aura uenit ¶ De
c°. act. 21°. leuato athemone. s. au
re flatu tendebant ad litus. et
ouidius. leuis alit flamas grandior
aura necat. modo hic accipitur pro
uento et dr notanter aure leuis
ad designandū q erat a bono spu
ita sile h3. 3°. Reg. 19. q post comoci
onem tenuerus aure sibilus et
ibi dns. ¶ Seq°. numquid homo ⁊c.
Ibi ponitur reuelantis locucio. et
est notandū q uerbū istius reuelaci
onis ipsē adducit ad ⁊firmandum
suum ppositum q supra tetigerat. s. q illi
puniuntur in hoc mundo nisi p peccato ¶ Et
ideo ad istud ⁊cludendum adducit duas
rones. quarū prima adducit ad duo in
possibilia. arguendo sic impossibile e q homo
⁊paratus deo sit iustior illo nec uir
purior eo q fecit eum s; si homo
sine cā demeriti pateret. hic adū
sitatem a deo ista duo inconuenientia
sequerentur. g° et c. ¶ Inconuenientia
patent q2 iusticie hoīm deo ⁊paratae
sunt qsi pannus menstruatus. ut dr ysa.
.6°. 2m inconuenienc p3 q2 effectus
accipit puritatem a sua cā sicut
et ee et naturā suā et ideo supe
rare cām suā in puritate nō hz ¶ Sz
q sequetur ⁊clusio q2 iusticia e quo
uolumus iusta. q°. ethicorum. ideo vt
iudicium dr itur ad iudicem sic ad iustū
et ibidē princeps e custos iusti. Si g°
deus q e princeps regum terre apoc.
1°. affligeret hominem innocentē et
sine causa tunc non e custos iusti
ymo destructor nec uellet iustū et sic
nō e iudex iustus et p ⁊ns homo q
maneret iustus eet iustior illo. Et
ex hoc sequitur. 2m. inconueniens q2 pu
ritas hic attenditur penes mundiciam
a malo et uicio et sic sequeretur
q homo eet purior deo quorum utrumq3
e nephas dic. et de istis inconuenienti
bus p modum interrogacionis ponit
tm ⁊clusiones. d. numquid homo dei ⁊para
cione iustificabitur. aut factore suo pu
rior erit uir. q. d. non et tū sequeret
si 1° eet uerū q iob dixerat q sine
cā eet a deo afflictus ¶ Sunc dicendo

UVA.BHSC

io non concludit quia ut dicitur eccl. 9. sunt
iusti quibus mala proveniunt quasi opera
impiorum egerint et sunt impii
qui ita securi sunt quasi opera iustorum
habeant et hoc facit dominus ad bonum
eorum .s. ad meritorum augmentaci
onem. sic dicit de tho. tho. 3. 2. quod
hanc persecucionem voluit dominus eve
nire ei ut posteris daretur in exem
plum sic et sancto iob et ideo quia hic
sit aliquid ad meritum sanctorum aug
mentandum ideo dominus non facit iniuste
immo iuste quia propter bonum ipsorum et sic
videtur ad conclusiones et rationes
¶ Est tamen advertendum quod aliqui
dicuntur iustificari ex

avaricia ydolatria ydolatria vel ypocrisim potencia gracia	¶ De primo ysa. 5. ve qui iustificatis im pium pro muneribus et cetera ¶ De 2o luc. 16. vos estis qui iustificatis

vos coram hominibus deus autem novit cor
da. ¶ De 3o eccl. 13. diviti decepto mul
ti recuperatores. locutus est superbe et
iustificaverunt illum. ¶ De 4o eccl. 1.
religiositas custodiet et iustificabit
cor. ¶ De ista est intelligitur iustificari
in bona. gregorius quia more. eccl. 26. dicit sic
humana iusticia iusticie divine comparata in
iusticia est quia et lucerna in tenebris
fulgere cernitur sed in solis radio po
sita tenebratur. Quid ergo bolphat
in contemplacione positus cognovit non
quod iustificari homo dei comparacione non
possit ¶ Et subdit. aut factore et cetera
Qui se de passione murmurat quod ad
quasi iusticiam ferientis accusat puro
rem se igitur factore suo extimat
si contra flagellum querelam parat eius
sine dubio quod propter pone cum suum iudicat
de sua afflictione redarguit ut ergo
redarguere non audeat iudicem aut hoc
hunc humiliter cogitet auctorem nec quia
qui pre hominem fecit facitum impie
non affligit et quia nemo purus huius
in prover. 20. Quis potest dicere purus
sum a peccato. ¶ Est tamen advertendum
quod in scriptura invenitur puritas

cordis per sanctam devocionem. consciencie per bonam intencionem. manuum per iustam operacionem. sue per veram introductionem. sermonis per dulcem locucionem. odoris per honestam conversacionem.	¶ De primo dicitur 1. thi. finis precepti caritas de corde pu

ro ¶ De 2o 2. thi. 1. gracias ago deo meo
cui servio in consciencia pura et cetera ¶ De 3o 1.
thi. 3o. volo viros orare in omni loco le
vantes manus puras ¶ De 4o Job. 3. 23.
sentencia labia mea puri loquntur ¶ De
5o Job. 11o. purus est sermo meus et mun
dus in conspectu tuo ¶ De 6o exo. 30o.
facies thimiama compositum opere pigmen
tarii. mixtum diligenter et purum
in sanctificacione dignissimum ¶ Circa quod
serviunt ei et cetera ponitur 1a racione et est
a maiori sic. si id quod magis videtur in
esse non inest nec illud quod minus sed ma
gis videtur quod illi qui serviunt deo sunt
stabiles et angeli sui quam hii qui habi
tant domos luteas et cetera et tamen in ange
lis suis reperit pravitatem ergo homines
non sunt mundi et per consequens puriores.
et sic si puniuntur hoc est ex puritate
tibus suis ergo ut prius de ista racione po
nit minorem in lra et conclusionem ut patet
circa dicitur Circa quod serviunt et sunt angeli
qui sunt ad ministerium missi dan.
7o. milia milium ministrabant ei
et decies centena milia assistebant
ei ¶ Ista racio non concludit nec quod homo sit
magis obstinatus ad peccatum quam angeli
eius. quod concedo quia corpus quod corrumpitur
aggravat animam et deprimit terre
na inhabitacio. sapiens multa cogitantem
¶ Circa tamen ista inclinacio sive eciam peccatum
sit causa quod homo puniatur non tamen sequitur
quod possit affligi a deo eciam absque
peccato ut dictum est ergo arguit a plibus con
veritatis ad unam. et committit falla
ciam consequentis sed in hoc quod dicit quod
de angelis eius reperit pravitatem
secundum fidem nostram istud clarum est quod te
nemus ex fide quod angelorum quidam deo
adherentes per amorem confirmati sunt
in gracia. quidam autem a deo avertentes se
peccaverunt et ideo ceciderunt et fac
ti sunt angeli mali et quia confirmati sunt
in malicia et ita obstinati quia peni
tere non possunt ¶ Sed dubium est quomodo
angeli potuerunt peccare. primo quia si
fuerunt creati in gracia. mirum est quomodo
postea peccaverunt ¶ 2o quia omnis ma
lus ignorans. 3o ethicorum sed in angelis
non fuit ignorancia ut videtur quia ut
dicit gregorius quid est quod non videt qui videntem

UVA.BHSC

omnia videt et sic videtur quod non potuerit
peccare ¶ Quantum ad primum sunt due opio
nes quarum una dicit quod fuerunt cre
ati in gratia et ponunt rationem et auctoritatem. Ratio
est quia omne agens approximatum passo
sufficienter disposito necessario inducat suum effe
ctum ut patet 2° de anima et 9° ethicorum. Sed
angelus in primo instanti sue creatio
nis fuit summe dispositus testante
aug. 2° super gen. ad literam dicente quod sic
angeli ex quo creati sunt verbo dei eter
nitate perfruuntur. ¶ 2° autem ponunt hoc
anselmus de casu diaboli ca. 21. dicit
quod angelus non potuisset peccasse nisi pro
heret iusticiam quia peccatum non est nisi care
ntia iusticie cum debito modo habendi eam
¶ Aliqui tamen dicunt oppositum quia si habuisset
gratiam antequam peccasset habuisset aliquem
actum elicitum ab illa gratia sed per primum
actum elicitum a gratia fuisset confirmatus in bo
no quod est contradictio per magistrum in sen. li.
2° di. 11. quod sicut adam fuit factus extra
paradisum et postea positus in eo ita
dicunt quod angelus primo fuit creatus
extra gratiam postea bene fuit superadditus
habitus quidam supernaturalis ut videret
deum trinum et unum ¶ Quantum ad istud
dicendum cum magistro sen. li. 2° di. 3°
quod angeli non fuerunt creati in gratia que
est gratum faciens sed primo in puris na
turalibus. ¶ Est advertendum quod triplex sta
tus ymaginatur hic fuisse respectu an
gelorum primus fuit innocentie quia nec boni
nec mali in genere moris fuerunt cre
ati sed in puris naturalibus. Ita tamen quod boni
angeli inquantum ratione naturali ferebantur
in deum eum dilexerunt naturali di
lectione et tunc ex illa dilectione fere
bantur in quandam cognitionem ampliori
ut puta quod ipse erat causa omnium et finis
ex hoc sequebatur ulterius quidam habitus
naturalis inquantum ei adherebant tota in
tentione quo meritorie diligebant
et ex hoc confirmati fuerunt in gratia. an
geli mali licet habuerint naturalia
eque perfecta quia non ex eis eo modo ferebantur
in deum sed magis in seipsis ut post di
cetur non pervenerunt ad 3m lib. 3us status
qui vero fuit deposita gratia ut deo meri
torie adhererent et sic peccaverunt
¶ Et ex hoc patet videri ad argumentum

primo opinionis quia concludit in agenti
bus naturalibus non voluntariis sed
eciam dare gratiam et acceptare ac
tum alicuius gratuiter. Etiam potest
dici quod angelus non erat summe
dispositus quia ad hoc quod deus habi
tum supernaturalem daret eis oppor
tebat quod esset dispositio previa scilicet quod di
lectione naturali ferrentur in
deum cum debita intentione quod
non habebant ¶ Ad auctoritatem
dicendum quod iusticiam non accipit
ibi pro habitu nec infuso nec acquisito
sed pro innocencia naturali aqua pec
cando cecidit et factus est simpliciter
malus ¶ Ex dictis statim patet quod
angelus potuit peccare. Sed que fu
it causa quare potuit peccare ponit una
opinio quia omne quod accipit suam regulam
ab alio peccare potest inquantum est obligabil
ab illa regula quia peccare secundum illos
nichil est aliud nisi est obliquare a
regula ab alio data. Sed omnis natura
creata accipit regulam a deo et de
natura sua est obliquabilis et ideo potest
peccare et ideo quanto plus ab illa regula
instituta a deo plus deficit tanto plus
deficit angelus quia est quedam creatura
g² et c. et ex hoc concludunt quod so
lus deus est impeccabilis quia ipse sua
sua regula ¶ Sed non video quod ista sit
precisa causa quia angeli confirma
ti sunt et regulam a deo scilicet divinam
voluntatem et sic possent pecca
re etiam beata virgo post incarnaci
onem verbi fuit confirmata in gratia
ita quod non potuit peccare et tamen ha
bebat regulam ab alio etiam ita pote
rant se deo adherere sicut ab eo aver
tere cum status in quo fuerunt creati
fuerit fuerunt neuter nec bonus nec
malus formaliter et ideo magis procedit
ex libero arbitrio cum fragilitate tamen
nature quia create eo quod omne ad a deo
capit a perfectione divina quod peccare
non potest. Unde ambro. li. 1° de spiritu sancto
ca. 9°. solus expers peccati deus est omnis
autem creatura obnoxia peccati est per natura
sua. Istud idem dicit super isto passu
beatus gregorius et e. q° more. ca. 26.
Sed quomodo peccavit dico quod non est nobis
notum nisi aliqui peccant ex passione
quod contra iudicium rationis in univer
sali expulsione deficiunt in parti

UVA.BHSC

allari et isto m^o peccant mediante eos ut p3 .1°. ethice. Alii aut peccant ex habitu corrupto deficiunt et in particulari et universali ut deputi 3°. et .1°. ethi^ce. et ex istis peccare non potuit cum nec habeat passione nec habitum uiciosum. 3°. peccat qs ex uoluntate qz aliquo pt intellectus ostendere uoluntati aliqd in universali nihil determinando circa particulare esse factibile uel diligibile ut q elemosina sit danda et tunc uoluntas pt circa pti^re deficere non ex passione sed ex ignorancia qz pt ducere per unam gliam. 2°. m^o pt intellectus ondere uo^ti aliqua. duo ...

tamen tenemus q fuit magis ex se bia eo m^o quo potui ymaginari. Sic g^r p3 q in angelis suis reperit prauitatem. qz istud tenendum e ex fide et sic p3 ueritas textus. Quanto magis hii q habitant domos luteas. ponit conclusionem. s^m q homines sut minus stabiles q angeli q tamen non fuerunt stabiles saltem omes. q.d. multiplus. Est tamen aduertendum q dn̄s in scriptura accipitur quinque pronomice ...

aliqui dicat q aia non vnitur corpori. ſicut
forma informans ſed magis ſicut na
uta naui homo veſtimento et ſecundum q
homo e in domo ſua ad regendum do
mum aut oppidanis ſicut auroys come
tator.
et aristoteles. ut d a comentatore in ppmitho
q tn non e uerum primo ad tollendu
illam oppionem ſubdit. q terrenum
hnt fundamentum accipitur hic fu
damentu pro ſubiecto ſic yſaie. xix. Juſ
tus qi fundamentum ſempiternum
qz Juſtus recipit habitus ſanctos q ſunt
ex difficili mobiles ut dr in predica
mentis ſiue ſint infuſi ſiue acqſiti
Et ideo ſic ex accidente et ſubiecto fit
vnum per accidens ex ſubiecto tamq ex fu
damento accidente tamq forma. i. ex
corpore tamq ex fundamento et aia
informante fit vnum per ſe. e ei ma
teria qi fundamentu qz in generaci
one preſupponitur vel primo ponitur
ut fundamentu in domo. vtitur aute
tali modo loquendi ut id q e aie tri
buat hoi non q intelligat q aia ſit
homo ut qdam poſuerunt dicentes ho
minem nichil aliud eē qm aiam indutam
Sz qz aia e principalior pars hois. x.
ethicorum primo et tota qd dicitur ſcdm come
tatorem. ii. methaphiſice qz materia per ſe non
habet predicacione in qd. id aliquo
homo per aiam denotatur tamq a prin
cipali parte Et ideo tamq a principa
li parte iſta duo. q habitat et c. adaptat
hnc q dictum e de angelis qz ſi hij q
ſeruiunt ei non ſunt ſtabiles. qnto
minus hij q habitant domos luteas.
Et ſi in angelis qui ſunt ſpiritus et c.
ut dr in. ps. Qui facis angelos tuos
ſpiritus et c. reperit prauitatem. quanto ma
gis hij qui terrenum hnt fundame
tum Subiungit miſerabilem hominis
condicionem cum dicit. conſumentur velut
a tinea. et primo ponit condicionem. 2o.
occaſionem ibi. et qz nullo intelligit.
Circa primum ut primo occurrit videtur
q ipſe intelligit de morte corporali q tinee
comparatur qz ſicut tinea naſcitur ex veſti
mento et id corrodit et conſumitur ita
mors ex interioribus cauſis oritur.
Et qz dupliciter contingit mori. ſcilicet naturaliter
et violenter. Ideo de morte naturali dicit
conſumentur. velut a tinea. Ideo habetur
yſaie. l. qi veſtimentu conterentur. et
comedet eos tinea. De morte q fit
per violenciam ſubdit De mane uſq
ad veſperam ſuccidentur. i. in impro
uiſo qz mors violenta minus poteſt
preuideri. Exponitur tn me
lius pro peccato qm in apparet ut iſtud
correſpondeat precedentibus qz poſt
qm dixerat et in angelis eius et c.
ſubdit. qnto magis et c. conſumentur
velut a tinea. Dupliciter ei contingit
peccare vno modo ex interioribus cau
ſis. alio modo ex exterioribus. cauſa
interior e fomes peccati q machina
tur contra rone q ſemper ad optima
deprecatur ut hr. i. ethicorum Cum ſen
ſualitas ex fomite contradicat et
ſic tinea paulatim comedit et
rodit veſtimentum et finaliter
conſuit. Ita fomes q tinee comparatur
machinatur contra rationem et ſepius
Judicium eius corrodit et tamde
ut plurimu conſumit Juxta id. luc.
xii. facite uobis ſacculos q non
veteraſcunt theſaurum indeficiente
in celis quo fur non appropiat neque
tinea corrumpit. Vnde beatus gregorius q
more. ca. xi. tractans illud conſu
mentur velut a tinea dicat tinea
dampnum facit et ſonitu non facit
Ita iniquorum mentes qz dampna ſua
conſiderare negligunt integritatem
qi neſcientes pdunt. amittunt quippe
a corde innocenciam ab ore verita
tem a carne continenciam et per
acceſſum temporis ab etate vitam Sz
hec ſe amittere indifferenter neqquam
conſpiciunt dum toto deſiderio cir
ca temporalibus occupantur De tempta
cione q e cauſa exterior dicit. De
mane uſq ad veſpera et c. qz ple
rumq temptacio ſubito conſtrinit. ſic
dauid in aſpectu mulieris ſtatim pro
rupit in adulterium et multi in
tormentis fidem negauerunt. qi
igitur tinea conſumentur. qz ſine ſo
nitu aliqe morſum tollerant dum
quanta detrimenta vite et Innocencie
paciantur ignorant. Eſt aduerte
dum circa id de mane et c. qz ma
ne ſtatum gracie comparantur rone qz e
principium

Claritatis.	Caliditatis.
ſerenitatis.	operacionis.
puritatis.	peregrinacionis.

UVA.BHSC

mane

dulcoracionis. asſecuracionis. ¶ De primo q gra co[m]paratur mane ra cione claritatis qr illuminat me tem ſic mane aerem. vnde bene diabolo q cecidit dictu e ysa. 14o. quomo cecidiſti lucifer q mane ori ebaris .i. paratus ad gram et ideo benedicatur. ysa. 58o. cu videris nudum operi eum ſeqtur erumpet qi mane lumen tuu. ſ. gra ¶ De .2o. q gra mane co[m]paratur ro[n]e pu ritatis qr ſic in mane nebule diſ ſoluuntur ita gra nebula pcti. vn in ps. mane aſtabo t et videbo qm non deus volens iniquitate tu es .i. impuritatem. ¶ 3o. dr gra mane ra cione ſerenitatis qm tuc aues can tant pp ſerenitate tpris ita in gra temptaciones fugiunt et corda in oro[n]e cantant. vn ps. Ego in ad te orabo dne mane exaudies voce meam. ¶ 4o. ro[n]e caliditatis qr in ro[n]e qualitas viget caritas viget vn mane facto ſtetit ihs in litto re. Jo. 21o. ideo dr. ysa. 33o. dne dne miſerere te ei expectamus eſto refugium nrm in mane. ¶ 5o. dr gra mane ro[n]e operacionis. in ps. ortus e ſol. ſeqtur exibit ho mo ad opus ſuu ysa. 58o. maneſe men tuu florebit. vnde ps. audi tam fac mi mane miam tua etc. ſ. ut poſſit ſcdm artem illa operari. ¶ 6o. dr gra mane ro[n]e pegrinaci onis qr in gra homo proficit et proficiat. vnde in figura dr gn. 19o. leuate pedes vros et mane pro ficiſtemini viam vram ¶ 7o. dr gra mane ro[n]e dulcoracionis qr tunc ros deſcendit et dulcorat terra ita gra in ſuo aduentu dulcorat aiam vnde. oſee. 6o. dr. mia mea qi nubes matutina et qi ros mane ptranſiens ¶ 8o. co[m]paratur gra mane ro[n]e aſſecu racionis qr homines mane no ſut ita timidi ſic in nocte. vn. exo. 12o. nullus vrm egrediatur hoſtiu domus ſue uſq mane. Ita ſcdm veritate gra aſſecurat qr adiuuat. vnde in ps. adiuuabit ea ſ. aiam deus mane diluculo. et ideo qndo homo peccat cadit a mane uſq ad veſperam. nota q differunt.

dra int veſperam et veſper et veſpera

veſpera comparat pcto

veſpera. veſperus. veſperum. ¶ Qr veſpera dr hora inter diem et noctem ut in compoi to. aliqnd ſpacium a principio noctis uſq ad diluculum ut ibi exponit veſpere at ſabbati et tuc genitiuus po nitur aduerbialiter et tn ſigt in tpre et fit ad eum relacio non mgis aduer bium ſed virtute nominis ¶ Veſperus dr ſtella occid. q ſeqt ſole et in mane precedit et vocatur lucifer. et ſcdm veri tatem ipa e venus vna de planetis et dr veſper in nocte ¶ Veſperu accipit p diluculo uel ſolis ortu. veſpere veſpe raru e hora q veſperi pulſant et di cunt veſperi eciam p officio q can tatur. eciam dea noctis dr veſpera. re. confuſe tn accipitur ſepius vnu pro alio. verſus de grecismo. veſpere ſit no na ſi re. mutaueris m.ra. ſolis habz ortum ſi re. mutaueris m.rum. illius occaſum fit veſper quelz hora qua ſol uel luna tetigitur caligine tetra. ri. rorum. cantant. re. ire. tipana pul ſant. hec l veſpera dea dicitur veſpe rus aſtrum ¶ Precians ubi agit de ad uerbio dicit q veſpere et veſperi ad uerbialr inueniuntur qi omia predi cta ſignificancia. vnde eciam e nondu q veſpera co[m]paratur pcto pp multas condiciones ¶ Primo qr veſpera e ca

timiditatis. paupertatis. rapacitatis. malignitatis. tepoſitatis. ¶ De primo dr. gn. 15o. in figura cum ſol occubuiſſet pauor irruit ſr abraham vn. Jere. 6o. ve nobis qr declinauit dies qr longiores facte ſut vmbre veſperi. ¶ 2o. pcto co[m]parat veſpera ro[n]e paupertatis qr homo non pt opa ri ad aliqd bonum ſic in pcto. vn. in ps. conuertentur ad veſperam et fa mem pacientur ut canes. canes di cuntur pdiores apoc. 20o. foris canes et venefici ¶ 3o. co[m]paratur pctm veſperi ro[n]e rapacitatis qr tuc aialia innumera et venenoſa exeunt Jux. 10. ps. fa cta e nox in ipa ptranſibunt oms beſtie ſilue et c. ideo bene dr ad litram de pctoribz Jere. 5o. pcuſſit eos leo de ſilua lupus ad veſperam vaſtabit eos ¶ 4o. co[m]paratur veſpera pcto ro[n]e malignita tis qr in veſpera infirmi aggrauantur ut plimu ſic in pcto naturalia infir mantur et vulnerantur ut dicit glo.

UVA.BHSC

ſr illo nocte luc. 19. homo deſcendebat et c. Unde in figura de hoc loquens eze. 24. mortua eſt uxor mea ueſpere .i. anima ¶ Ratione ratione calamitatis quia tunc maleſici perpetrant mala quia qui facit prauum odiat lucem. Jo. 3. Jdeo dicitur yſa. 16. Jn tempore ueſpere ecce turbatio ¶ 6o ratione corporſitatis quia ſicut homines dormiunt in nocte ita dormiunt in peccato eph. 4. ſurge qui dormis exurge a mortuis et c. Jdeo dicitur yſa. 21. Jn ſaltu ad ueſperam dormientis in ſemitis dothaym. dothaym interpretatur ſufficiens de facto uel de ſufficientia defectionis et quia in peccato homo eſurit et qui comedit bene dicitur quod in ſemitis dothaym patres dormiunt in ueſpera ¶ Igitur quod in litera dicitur. de mane uſque ad ueſperam ſuccidentur .i. de gratia deueniendo ad peccatum ſuccidentur quia ſicut arbor ſuccisa perdit humorem radicis quo uiuebat ita homo cum cecidit a gratia perdit humorem quo ſpiritualiter uiuebat et acreſcat Et ideo bene dicitur ſuccidi. unde arbor que non facit fructum a domino dicitur ſuccidi et in ignem mitti luc. 13. et ſic patet expoſitio litere ¶ Beatus gregorius exponit hic ubi eſt de mane exordium uite .d. de mane uſque ad ueſperam ſuccidi. dum autem ſue exordio uſque ad terminum iniquitatis perpetratione uulneratur ¶ Omnis namque tempore reprobi per augmentum malicie contra ſe ipſos ingeminant quibus ſuccaſſi in profundum ruant ¶ Et quia nullus intelligit et c. hic ponit ſuccaſionis occaſionem. eſt aduertendum quod homines prudens qui ſciunt quid eſt agendum quia prudentia eſt recta ratio agibilium. 6o ethicorum bene peccata fugiunt et ſic mortem eternam euadunt. et quia prudencia eſt principalior inter uirtutes intellectuales circa ea que competunt homini agere ideo qui non intelligunt que agenda ſunt pereunt .i. ſuccidunt a gratia. et ideo dicit. quia nullus intelligit peribunt .i. dampnantur ¶ Et notandum quod homo debet intelligere multa et primo aliqua circa ſe .ſ. quid ſit.

credendum. agendum. cauendum.	¶ De primo eccleſiaſtici 5o. eſto manſuetus ad audiendum uerbum dei ut intelligas

¶ De 2o. puer. 14o. callidi eſt intelligere uiam ſuam ¶ De 3o eccleſiaſtici 2o. ſapiens cor intelligibile abſtinebit ſe a peccatis. Unde in pſalmo amandatis tuis intellexi propterea odiui omnem uiam iniquitatis. Sed uerum eſt quando uerificatur modo illud yſa. 6o. Excecator populi huius et cor eius aggraua ne uideat oculis ſuis et auribus intelligat ¶ Jdeo dicitur bene illud de ut. 32o. Utinam ſaperent et non intelligerent et c. ¶ 2o. debet homo intelligere tria circa proximum .ſ. proximi

indigenciam ad ſuccurrendum. ignorantiam ad eum erudiendum. maliciam ad eum reuocandum.	¶ De primo dicitur in pſalmo. beatus

qui intelligit ſuper egenum et pauperem gregorius Jniqui dum ſolum temporalia appetunt et que bona electis in eternum maneant ſine conteſtatione dum iuſtorum afflictionem conſpiciunt ſed que ſit afflictionis retributio non cognoſcunt ¶ De 2o. puer. 23o. ueritatem eme et noli uendere ſapientiam doctrinam et intelligentiam primo .ſ. communica. De 3o. dicitur eccleſiaſtici 31. ex te ipſo intellige que ſunt proximi tui ¶ Beatus gregorius 4o. mora. ca. 20o. nullus intelligit uel eorum qui pereunt uel eorum qui perditos pereuncium mores imitantur. Unde dicitur. Juſtus perit et c. Sed certe ut dicitur yſa. 57o. Juſtus perit et non eſt qui recogitet. uiri miſericordie colliguntur et non eſt qui ¶ 3o. debet homo intelligere circa deum principaliter duo. primo dicitur intelligere.

bonore premiacionem. malore uindicatorem uel punitorem.	¶ De primo dicitur in pſalmo. quis ſapiens et cuſtodiet

et hec et intelliget potencias domini ¶ De 2o Jere. 20. confundentur uehementer quia non intellexerunt obprobrium ſempiternum. ¶ Jdeo pro omnibus iſtis bene dicitur illud eph. 5o. hoc autem ſcitote intelligentes et quia in ps. reſpexit deus ſuper filios hominum ut uideat ſi eſt intelligens aut requirens deum merito ut dicitur baruch. 3o. quia non habuerunt ſapientiam perierunt propter inſipienciam et hoc eſt quod dicitur in litera et quia nullus intelligit hec .ſ. peribunt. Et qui autem reliqui fuerint aufferentur .i. filij uel imitatores eorum qui non intelligunt ea que debent intelligere aufferentur de uita preſenti et moriantur non in ſapiencia quia ut dicitur .7o. ſapie. ſapiencia uitam tribuit poſſeſſori ſuo .i. ut prudentes homines uiuant in lo

UVA.BHSC

no. et e sciendum q hic accipitur
sapia p prudencia sic in multis lo
cis scripture et spalr in isto libro q
aliqui bene pnt mori sapientes.
et tn no prudentes q dampnant
accipiendo sapiam aro. s. q differt
a prudencia. 6o ethice. m. 1o. ubi
are dicit q multi dicunt sapientes
et et no prudentes et exemplificat
de tali thale pho. q respiciens ad
astra sursum cecidit in foueam.
et clamans q extraheret una ue
tula dixit ei q no adiuuaret eu
q ipse uolebat scire q sunt in celo
et ipse nesciebat qd erat ante pedes
suos. ¶ Et nondu q heliphath ex
dictis tn uult q condicio humana
e tam fragilis q numq pt ee sic
pcco et ideo si mala hoi eueniunt
hoc e ppt pcca comissa et ex hoc
reprehendebat iob q sine ca dicebat
se pati ista. ¶ beatus ggo. ubi s ex
ponens istud. moriuntur et no in
sua paciencia. sapiencia. dicit sic
reprobi quidem mortem et sapiam
pariter fugiunt s sapiam penitus
deserunt mortis autem laqueos non
euadunt et q qnz morituri uiuere
moriendo potuerant dum morte q
procul dubio uentura e metuunt et
uitam simul et sapiam pdunt ac
contra iusti in sapiencia moriuntur.
q mortem quam euitare funditus
nequeunt cum pro ueritate imminet
differre contempnunt eamq dum equa
nimiter ferunt penam ppaginis
uertunt in instrm uictus ut inde
debeat uita recipi unde p pene culpe
meritum cogitur finire.

Uoca g si e et c. ly ca. heli
phat expedit iob ad sue sapie
exhortacionem et pmo ponit
ipsis iob excitacio. 2o eius incepcio
ibi. uirum stultum et c. et 3o eius mo
nicio. ibi. beatus homo. ¶ qd ad pm
dicit uoca et c. q. d. si tu non cre
dis hoc q dixi in fuisse reuelatu
tu ipse inuoca deum si forte ad tua
uocacionem t rndere uoluerit
Et si p merita tua hoc impetrare
non uales. ad aliquem scorz ange
lorum. s. aut aliorum. conuertere.

ut eo mediante huius rei ueritate
a deo cogitare possis. ¶ Et notandu
q signanter dicit. ad aliquem scorum
et c. q p immundos spus quocuq m
p inuocacionem p nigromanciam ul
artem magicam non oculta pquere
s solum p deum et scos eius. s. illd
ysa. 8o. Cum dixerint ad uos qrite
a phitonibz et a diuinis q strident
incantacionibz suis nunqd no populs
a deo suo requiret uisione pro uiuis
aut mortuis. q. d. pmo et notandu
q uocare in scriptura accipi. pro.

nominare.
Inuitare.
mandare.
appellare.
Inuocare.

¶ de pmo gen. 2o. ome q
uocauit adam aie uiuentis
ipsm e nomen eius. sapie
.1o. prudenciam uoca am
micam tuam ¶ de. 2o. ex.
2o. uocate hominem ut comedat pa
nem et mt. 22o. quoscumq inuene
ritis uocate ad nuptias ¶ de. 3o. ex.
.3o. et .4o. dns deus hebreorum uocauit
nos. i. mandauit uel precepit ibi
mus uiam trium dierum et c. ¶ de. 4o.
sic comiter accipi. gen. 3o. uocauit deus
adam ubi es et sic accipitur in mul
tis locis. ¶ de. 5o ut accipi hic et
sic exponit beatus ggo. lo. 4o. more
ca. 21o. uocare est nomen e humili
prece deum deposcere. respondere aut
dei e effectum precibz prebere ¶ Et
q aliqui uocant deum. i. inuocant.

Irreuerenter id no exaudiuntur.
imprudenter et non audiuntur.
honorabili et laudantur.
humiliter et recipiuntur.
amicabiliter et admittuntur.

¶ de pmo pz q in pcco existentes.
unde cant. 6o. quesiui et non inueni
uocaui et non rndit m beatus ggo.
ubi s dicit sepe opns deus eius precem
in tribulacione deserit q precepta eius
in tranquilitate contempnit. unde scrip
tum e qui auertit s aurem suam ne
audiat legem ore eius erit execrabi
lis. ideo cum dicat. uoca et c. ac si
apte dicat qr nibz afflictus clamas
deum rndentem non habebis q
noxeum in tribulacione inueniet qd
qd mens in tranquilitate contempsit ¶ de

UVA.BHSC

·2°· pz q ignorant modum invocandi deum · ideo Jere · 3° a modo voca me pr meus es tu dux virginitatis et c.
¶ De · 3° dr · Jo · 13 · vos vocatis me magister et domine et benedicitis. ¶ De · e° Jere · 3° patrem vocabis me et post me ingredi non cessabis ¶ De · q° zacharie · 13° Ipse invocabit nomen meum et ego exaudiam eum ¶ Est notandum de hoc quod dicit · si est quod respondeat quia aliquando respondet dominus sic · ut ·

[advocatus ad subveniendum ·
invocatus eos instruendo ·
ipsi rogatus eis succurrendo ·
bene inportunus eos consolando ·

¶ De primo dr · Joseph · gen · te · el° · absque me deus respondebit prospera pharaoni · i · ¶ me de · 2° · Job · 13° · voca me et ego respondebo vel aut certe loquar et responde mihi ¶ De 3° ysa · 28° · domine vim patior responde pro me et c. ¶ De · e° · osee · 6° · respondebit dominus populo suo · ecce ego mittam vobis frumentum et c. ¶ Est sciendum tamen quod aliquando non respondet peccatoribus ad modum hominis :

[Ignorantis ·
irascentis ·
abhominantis ·
et odientis ·

¶ Primo sic dr · cant · 6° · quesivi et non inveni vocavi et non respondit mihi quia aliquando facit aurem surdam ¶ 2° · quia non vult respondere pre ira sicut eze · 20 · nonne ad interrogandum me venistis · vivo ego quia non respondebo vobis · ¶ 3° quia pre fetore peccati non vult audire eze · 13° · fili hominis isti posuerunt immundicias in cordibus suis et ego respondebo eis q · d · non ¶ e° eze · 20° · vivo ego dicit dominus quia non respondebo vobis neque cogitatio mentis vestre fiet. Circa 1° quod dicit · ad aliquem sanctorum convertere · est considerandus terminus a quo est convertendum · scilicet a peccato quia illi qui convertunt ad malum convertuntur ad ·

[Invidiam et vilitatem ·
verecundiam et captivitatem ·
penuriam et paupertatem ·
vel vacuitatem et debilitatem ·
Ignoranciam et ignobilitatem ·
miseriam et calamitatem ·

¶ De primo eccl · xj° · bona in mala convertentes insidiatur et in electis ponit maculam ¶ De · 2° ysa° · e2° · conversi sunt retrorsum confundantur confusione et ¶ De · 3° in ps · convertentur ad vesperam et famem pacientur ut canes ¶ De · q° ezech · 8° · dicit dominus conversi sunt ad irritandum · scilicet non parcet dominus et c. oculus meus et c. ¶ De · q° · in ps · convertantur peccatores in infernum et c. ¶ De · tercio · primo convertit me retrorsum · scilicet inimicus posuit me desolatam et c. ¶ De · 6° in ps · convertantur peccatores in infernum et c. Igitur bene dr · in · ps · Nisi conversi fueritis gladium suum vibrabit et c. ille gratie terminus est relinquendus qui est terminus a quo et querendus est terminus ad quem · scilicet gratia · et ideo illi qui convertuntur a peccato ad gratiam convertuntur

[ab iniquitate ad iusticiam ·
a vilitate ad indiciam ·
a dei voluntate ad amiciciam ·
ab infirmitate ad curacionem ·
a mortalitate ad gualescenciam ·
a dubietate ad custodiam ·
a dolositate ad prudenciam ·
a vanitate ad graciam ·
a corruptione ad gloriam

¶ De primo tho° · 22° · convertimini peccatores et facite iusticiam et c. ¶ De · 2° quia ad gratiam 2° · re · 22° · convertimini et sanctificamini ¶ De 3° in parl · 6° · Si conversus fuerit populus meus · sequitur · ego exaudiam de celo et c. ¶ De · e° · convertatur ut sanem eum · ¶ De · q° eze · 18° · nolo mortem peccatoris sed ut magis convertatur et vivat ¶ De · 6° ysa · e6° · Convertimini ad me et salvi eritis ¶ De · 1° Jere · 31° · Postquam convertisti me egi penitenciam eze · 18° · convertimini agite penitenciam ¶ De · 8° act · 14° · annunciantes sumus vobis ab hiis vanis converti ad deum vivum ¶ De · 9° · in · ps · Ideo convertetur populus meus hic et dies pleni invenientur in eis · ¶ Est notandum quod debemus converti · In ·

[humilitate ·
austeritate ·
celeritate ·
sanctitate ·

¶ De primo · mt · 18° · nisi conversi fueritis et efficiamini sicut parvulus iste non intrabitis et c. ¶ De 2° Joelis · 2° · Convertimini ad me in toto corde vestro In ieiunio et fletu et c. ¶ De · 3° ysa · 21° · Si queritis querite convertimini et venite ¶ De · e° · ecc · 14° · Convertere ad dominum et relinque peccata et c. · vide ibi et tunc sic dicit dominus per Jeremiam 15° · Si converteris convertam te · primo convertitur ad nos ·

[a demoniis nos eripiendo ·
a tristiciis nos eruendo ·
a servitiis nos liberando ·
a miseriis nos sublevando ·
ab angustiis nos subtrahendo ·
a maliciis nos vitando ·
in deliciis nos ditando ·

¶ De primo in ps · convertere domine et eripe animam meam et c. ¶ De · 2° in · ps · con

UVA.BHSC

uertiſti planctū meū in gaudiū m
et c̄. ¶ de. 3º. Iere. xxxº. conuertam
Iugū ei9 in collo ei9 ſuo. ¶ de. 4º. Iere.
32º. Conuertam captiuitatē eoꝝ. et
in ps. Inconuertendo dn̄s captiuita
tem ¶ de. 4º. in ps. Conuerſus tu. ſ.
viuificaſti me et de. et c̄. ¶ de. 6º. in
26º. et luc. 22º. Conuerſus dn̄s reſpe
xit petrum eū reuocando ad primā
ut dr̄. glo. ¶ de. 1º. in ps. Conuerſus
cōſolatus es me in gr̄a. ſ. ¶ Igit̄ bn̄
ut dr̄ oſee. xiiiiº. Conuertimini
ad dn̄m et dicite ei auffer iniquitatē
a nobis. ſ. et accipe bonū qd̄ offeri
mus ſupple ¶ Et q2 nō ē ſanatus ut ē
dn̄s ut dr̄ abacuch. 3º. bene dr̄ in
textu. ad aliquē ſanctorē. primo ad ſcm̄
ſanatorē ɋuertere ¶ Virū ſtultū et c̄.
hic ponitur iob ab beliphath increpa
cio et primo uertit ſe ad iob increpā
du. 2º. declarat ſuū ſuū ppoīm. ibi. michil
in t̄ra. et c̄. et q2 cōtra hoc q̄ dix
erit q2 nullus affligitur in hoc mū
do ſine demerito precedente nec cōſe
ritur niſi p aliquo merito ꝛ experi
encia ut uidetur et eciā auctoritas ſu
pra allegata ecc̄i. 9º. ſunt Iuſti quibꝰ
mala proueniunt q̄ſi opera impiorū
fecerint et ſunt impij qui ita ſecuri
ſunt q̄ſi opa Iuſtorū habeant ideo ad
hoc remouendum ponit duas racio
ones. primam cōtra primū. ſcd̄m cōtra
ſcd̄m. Vidi ſtultum. circa primum dicit
uirum uel uere ſtultum. ſcd̄m biblias
antiquas et hebraycam ueritatem
interfecit iracundia. ¶ Eſt hic no
tandum q̄ hoc q̄ dixerat q̄ hij qui
terrenum habent fundamentū cōſumū
tur et c̄. intitur hic declarare per di
uerſas hominum cōdiciones non eñ
ē aliqua condicio hominum cui nō
aſſit aliqua pronitas ad peccandum
et q2 aliqui ſunt ſibi et elati qui in
aliqua aduerſitate uel perturbacione
ſtatim commouentur ad irām eciam
omēs homines qui uirtute nō utunt̄
pro modico iraſcuntur et turbantur
et tales merito dicuntur ſtulti q2
rōne non utuntur ecc̄. 7º. ira in ſinu
ſtulti requieſcit. Ira enī impedit
animum ne poſſit diſcernere uerū
ut dicit poeta et ideo dicit ſcriptu
ra q̄ ſtultorū infinitus ē numerus
ecc̄. 1º. et ſtultus ut luna mutatur.

ecc̄i. 27º. et tales iracundia interficit
q̄ pt̄ uerificari et de iracundia dei
et de iracundia hoīs. primo de iracūdia
hoīs quia eſt.

corpalis corpulencie uulneratiua.
tēporalis ſubſtancie diſſipatiua.
intellectualis noticie grauatiua.
ſpūalis grē expugnatiua.
ſocialis amicicie ſeparatiua.
ſupnaturalis glīe priuatiua.

¶ de primo dr̄ ecc̄i. 30º. zelus et iracūdia minuet dies et
ante tēps ſenectam adducent ¶ de. 2º.
dr̄. ecc̄i. 31º. obiurgacio et ira ad nichi
labunt ſubſtām et bene hic ſcaunt liti
gatores q2 iracundia adherſitatis illius
ſubuerſio illius ē ut dr̄ prouer. 15º. ¶ de
3º. dr̄ prouer. 21º. indoctus dr̄ qui in
ira operat̄ et prouer. 14º. acceptus ē regi
miniſter intelligens iracundiā eius
inutilis ſuſtinebit. ¶ de. 4º. Iac. 1º. ira
Iuſticiam dei non operatur. vn̄ ephe.
4º. ſol non occidat ſup iracundiā uram.
i. non maneat in pctō. ¶ de. 5º. prouer.
19º. vir iracundus prouocat ad rixas
et ecc̄i. 28º. vir iracundus incendit lites
et vir pctōr cōturbat amicos. ¶ de. 6º. ecc̄i.
45º. cōſumpti ſunt in impetu iracū
die ¶ Iſtud eciam pt̄ dici de ira dei in
cōparacione ad nos. ſ. q̄ virū ſtultum
interficit iracundia. non q̄ iracūdia
in deo ſit formalr̄ ſꝫ eo m° quo dr̄
iratus ppt̄ effectus apparentes in nobꝭ
et iſta iracundia bene interficit vi
rum ſtultum. ſ. pctōrem. q2.

affligit tēpalr̄.
punit corpalr̄.
allicit aīa tolr̄.
deſtruit finalr̄.

¶ de primo dr̄ deut. 3º. Si dn̄m ad iracūdiā prouocetis inuocō ce
lum et t̄rām uos cito
perituros de terra ¶ de. 2º. oſee. xiiº. ad
iracundiā prouocauit me ſequitur ſanguis
eius ſup eum ueniet ¶ de. 3º. tren. 1º. fa
cta ē ihrl̄m. i. aīa ſancta q̄ſi polluta
menſtruis inter eos Iuſtus ē deus dn̄s
q2 os eius ad iracūdiam prouocauit
¶ de. 4º. yſa. 1º. Si me ad iracundiā
prouocaueritis gladius deuorabit uos
¶ Sic ig̃r pꝫ quomº uerū ē. q̄ virum
ſtultum et c̄. vnde beatus grego. ubi. s.
dicit ſic. Quanta ſit igr̄ iracūdie cul
pa penſemus per q̄ dum manſuetu
do amittitur ſuperne ymaginis ſilitudo

UVA.BHSC

viciatur per iram sapiencia perditur ut quid quo uel ordine agendum sit nesciat unde scriptum est ira in sinu stulti requiescit quia nimirum intellectus lucem subtrahit cum mentem commouendo confundit et sit plerumque ut usque ad manus ire prosiliat et quo iam longius recedit auctor ~~resurgat~~ corrigat sed ipsum retinere animo non ualet quia facto est potestatis aliene ¶ Et sciendum ut dicit beatus grego. quod est bene. alia est ira quam impaciencia excitat alia quam zelus iusticie format illa ex vicio hec ex uirtute generatur. Si enim ex nulla ira ex uirtute surgeret diuine animaduersionis impetum phinees per gladium non placasset. hanc enim quia helii non concitat se implacabiliter sine ulcionis excitauit ¶ Ista secundum philosophum ponitur in irascibili et uirtuose et in psalmo dicitur irascimini et nolite peccare ¶ Et paruulum occidit inuidia

ponit secundum condicionem qua natura humana est inclinabilis ad peccatum et hoc racione pusillanimitatis quia tales quando uident alios prosperari putant se diminui uel saltim quod eis non possint equari et inde inuident et ideo dicuntur paruuli quia minime reputacionis et racionis sic et primo cant. 2°. capite uulpes paruulas ¶ Unde beatus grego. ca. 3°. paruulo est quod liuore occiditur quia ipse sibi testimonium perhibet quod eo minor sit cuius torquetur inuidia paruulus itaque est qui inuidia occiditur quia nisi ipse inferior existeret de bono alterius non doleret ¶ Et quia due sunt partes inuidie una est quod gaudet de aduersitate proximi de qua loquitur sapiens prouer. 17°. qui letatur ad ruinam alterius non erit impunitus et Job. 31°. Si letatus sum ad ruinam et exultaui eo quod malum ei euenisset. i. d. malum accidit michi et de ista non loquimur modo ¶ alia est inuidia qua aliquis dolet de prosperitate alterius et ista est fera pessima que deuorauit ioseph gen. 37°. ista est spiritus malus qui agitabat saul contra dauid propter eius probitatem. 1°. Reg. 18°. hec est que mouit ioab contra amasam. 2°. Reg. 20°. unde alanus in libro de planctu nature. Inuidia quid monstruosius monstrum quid dampnosius dampnum quid culpabilior culpa que penalior pena hec est error

nec ceacitatis abyssus humane mentis infirmitas contencionis stimulus correctionis aculeus que sunt inuidie motus non humane tranquilitatis hostes mundane depredacionis satellites anime laborantis uigilie hostes. alie felicitatis expulsio et ista inuidia habet octo maledictiones quia habet.

- diabolicam imitacionem.
- beneficiam intoxicacionem.
- nimiam perdicionem.
- obliquam intuicionem.
- colicam cruciacionem.
- intensam excecacionem.
- maledictam detractionem.
- ampliam maledictionem.
- siue dominicam.

¶ De primo quod habet diabolicam et cetera. habet cruciatur diabolus et primum hominem in paradiso temptauit. unde dicit augustinus li. 1°. de doctrina christiana propter istud cruciabitur quia ei non imputabitur. tu uoluisti deo equari aut tu istud malum commisisti egisti sed tu huic homini inuidisti. ideo bene dicitur sap. 2°. Inuidia diaboli mors introiuit in ~~bore~~ orbem terrarum Imitantur autem eum qui sunt ex parte ipsius ¶ 2°. habet inuidia beneficiam et cetera. quia est uenenum quod diabolus cor hominis intoxicatur et inflat dicente beato grego. sed isto pestiu quamuis per omne uicium quod perpetratur humano cordi antiquus hostis uirus infunditur in hac tamen nequicia tota sua uiscera serpens concutit et imprimende malicie pestem mouet. ideo bene dicitur prouer. 14°. quod putredo ossium inuidia ¶ 3°. habet inuidia nimiam perdicionem patet in multis locis scripture de ioab et amasa et de chaym et abel. in libro machabeorum in romanis multe unde et mt. 27°. dicitur quod pilatus sciebat quod Iudei per inuidiam tradiderunt eum. ideo bene dicitur sap. 14°. Alius alium per inuidiam occidit ¶ 4°. habet inuidia colicam et cetera. secundum ueritatem inuidia habet torsiones de bono alterius quod lene prohibuit ille de quo legitur quod uoluit perdere unum oculum ut socius suus perderet duos. ideo dicit seneca utinam inuidi haberent oculos et linguas ad omnes ciuitates mundi ut omnium bona uidentes omnium felicitate cruciarentur. unde et hugo de sancto uictore libro de felicitate

UVA.BHSC

cie dr. q inuidia e reciproca qd in
hoc q in hoc qd de bono p̄ximi condo
let auctorē ſuū cruciat. vnde poe
ta bene dicit. Juſtius inuidia nichil
e q protinus ipſum auctorē rodit
excruciatq; ſuum. Jſta e paſſio coli
ca q e circa inteſtina. Jdeo bene dr
ecc. 14. q ſi inuidet nichil e eo ne
quius. et hec redditio maleciē illius
¶ 9. hec inuidia obliqua et c. ſcdm
veritatē inuidia nuſq; veritatem
reſpicit. vnde. 1. Re. 18. dr de ſaule
quod nō poterat rectis oculis reſ
picere dauid. hec omniū membrorū
deformitatem q oculos torvos ca
pit tremulum. os p̄ueſſū et ſic
de alijs ut dicit petrus de rauenna
vnde ecc. 14. nequā e oculus inuidi
et auertens faciem ¶ 6. hec mīnſe
ca excecacione q inuidus e q̄ſi ex
cecatus q ad lucidū ſtatū alterius
aſpicere non pt nec iudicat ſcdm
rōnem ſ; in ſtatu obſcuro vel depri
mato tunc delectatur ideo dr ſap.
6. nequā cum inuidia taleſcente ite
habebo. qm talis homo nō e p̄ticeps
ſapiē ¶ 7. hec maledictā detractio
nem q alteri detrahit bona tolle
do aut ſaltē minuendo. malū augme
tando. et bonum alterius retinendo
vnde bene dr prover. 23. nō comedas
cū homine inuido q in ſilitudinē
arioli et coniectoris exiſtimat qd
ignorat. i. p̄ditorie cogitat comede
et bibe dicet t. cor eius nō e tecū
Jgit 2 hec maledictione dnicā q in
opprobrium et contumeliam hereditā
ut. Jnuidus et bilinguis ut dr ecc.
6. g. 1. bene ut dr. pe. deponentes
omnem maliciam dolum ſimulacio
nes inuidias et omēs detractiones
ſic modo geniti infantes lac con
cupiſcite ſine dolo q ut dicit hic
beatus gregorius et c. 9. mora. ca.
30. Qui liuoris peſte plene carere
deſiderat illam hereditatē diligat
ad herendū numerus nō anguſtat et
omnibus vna e. et ſingularis tota
q crēdo longior ee ēē oñdr quāto
ad hanc p̄cipiencium multitudo
dilatatur ad qā nos p̄ueniremus fiu
at ille deus q e deus oms benedi
ctus in ſecula amen ¶ Vidi ſtultū

et c. hic ponit ſcdam rōnem q ds poſſet
dicere q contra eum q multi mali proſ
perantur hic in vita contra qd rndet et
dicit q iſta exultacio non e eis ad bo
num q proſperitas q non e firma et
ſecura non reddit hominem felicem
ſicut dr. primo de conſolacione metro. p.
Quid me felicem totiens iactaſtis a
mici. qui cecidit ſtabili. non erit ille
gradu quales ſunt diuicie mundane
ut dicit boecius. 2. de conſolacione q
felicitas e qd firmum et ſtabile ut
dr. primo ethic. et ideo dicit. vidi vum
ſtultū. firma radice. i. hominē diui
ciis habundantem. et maledixi pul
critudini eius ſtatim. i. talem ee felicē
non approbaui. et talem noticiam
ee e dixi. et infirmam juxta 10. ecc.
9. Eſt alia infirmitas peſſima quā
vidi ſub ſole diuicie congregate in ma
lum dnj ſui ¶ Et notandū de hoc q
dicit. vidi ſtultū. q ut dr ecc. 9. ma
lum q vidi ſub ſole ſtultum poſitum
in dignitate ſublimi ideo dignitas
talium nō e firma ut dr. 9. poli. q
ut dr ibidem. commune e oi principanti q
habeat ſcienciam et ideo diuites q po
nunt felicitatem in diuicijs vel honori
bus mundanis merito dicuntur ſtulti
q ſtultū facit dns ſapiam huius mūdi
ut dr. 1. cor. 1. de hoc q dicit. firma
fide. i. firmatū in p̄ſperitatibus munda
nis l; non ſit vera firmitas q fir
mum dicitur. pro.

fortitudine. certitudine. ſecuritate. ſic for.

¶ de primo mach. 12. aggreſſus e judas ci
uitatem firmā pon
tibus et muris. i. fortem et c. ¶ de. 2.
prover. 12. labium veritatis firmū
e in p̄petuum. i. certum ¶ de. 3. Judith
8. orate deum ut deus faciat firmū
conſilium meum. ¶ 4. q e ſine for
midine e firmum et verum ſic dr
heb. 2. Si enim per angelos dictus e
ſermo factus e firmus. et ideo loquitur
ſcdm opinionem vulgi q credunt hoīes
diuites ſtare contra quos dr in. ps.
vidi impium ſup exultatū et eleua
tum ſicut cedros libani et ecce tranſiui

UVA.BHSC

et non erit unde ovidius in de ponto
omnia sunt hominum tenui pendencia
filo et subito casu que valuere ruunt
per radices intendit divicias quia sicut
si radix arboris fuerit firma arbor
habet pulcritudinem in ramis et ideo
quia divicie ornant quia decorant felicita
tem primo ethicorum ideo benedixit. male
dixi et cetera. pulcritudinem eius. beatus
gregorius 6. more. ca. 3. exponit istud quo
modo stultus dicitur firma radice et dicit
sic. qui firma radice stultus in terra figitur
quia totis desideriis in terreno amore so
lidatur. unde et primo chaym in civita
te struxisse dicitur seu destruitur ut aperte
monstraretur quia ipse in terra fundamentum
posuit. quia a soliditate celestis patrie ali
enus fuit qui firma fide radice stultus attol
litur quando hic temporali felicitate fruitur
fulcitur. ut omne quod appetit assequatur
adversa nulla sentit contra infirmos
sine repugnacione prevaleat bene a
gentibus ex auctoritate contradicat ad maiora
commoda ex peiore semper actione pro
veniat. ¶ Sancti vero cum malorum
gloriam fortes aspiciunt aspiciunt protinus
que post gloriam pena sequatur atten
dunt et alta intus cogitacione despici
unt hoc quod sibi hi foris fastu vanae infla
cionis intumescunt ex quo patet quod ta
lis radix non est firma secundum veritatem
¶ Est tamen advertendum quod invenitur mul
tiplex radix. scilicet

viciata per gracie privacionem
mala per culpe commissionem
prava per fame depressionem
mortua per consciencie indisposicionem
infirma per debilem devocionem
alta per meritorie fructificacionem
sancta per bonorum imitacionem
lata per elemosinarum largicionem
firma per sanctorum operacionem
bona per fructuum operacionem

¶ De primo
malum est. omnes
facientes
iniquitatem
quasi stipula
sestiur non
relinquet ei
dominus radicem
neque ger
men ¶ De
2. dicitur. e.
ethi. 6. radix omnium malorum cupiditas
quia est causa omnis peccati ¶ De 3. sap. 4. adul
terine plantaciones non
dabunt radices altas primo pravas ¶ De
4. ysa. 14. interire faciet in fame ra
dicem tuam et reliquias tuas interfici
am. ¶ De 5. mathei 13. exemplificat hoc
de semine quod cecidit super terram quod aru
it quia non habet radicem. si est temporalis

6°
¶ De 6. ysa. 37. mittet id quod sal
vatum fuerit radices deorsum al
titudo radicis attenditur penes de
orsum ¶ De 7. ro. 11. Si radix
sancta et rami quia radix florum
perficiet ut dicitur prover. 12. ¶ De 8.
Iere. 17. benedictus vir qui con
fidit in domino et erit fiducia eius
quasi lignum quod plantatum est super aquas
et ad humorem mittit radices
suas et non timebit cum venerit
estus et ideo bene dicitur ephe. 3. In
caritate radicati et fundati ut
possitis comprehendere que sit longi
tudo latitudo et cetera. quia ut dicit gregorius
omelia de apostolis non habet ad viriditatem
ramus boni operis nisi remaneat in
radice caritatis. ¶ De 9. dicitur bene
sap. 15. quod scire iusticiam dei et
virtutem est radix inmortalitatis
¶ De 10. Iere. 12. plantasti eos et
radicem miserunt et proficiunt
et fructum faciunt et de maledicto
eccl. 40. quod non tendent radices et
rami eius non dabunt fructum ¶ Sequitur
maledixisti pulcritudinem eius. circa
istud est advertendum quod invenitur
pulcritudo in bono et pulcritudo
in malo. pulcritudo in bono est ap
petenda et consistit in septem. scilicet in

faciei venustate.
sermonis affabilitate.
affectus serenitate.
moris proprietate.
gestus gravitate.
corporis formositate.
affectus regularitate

¶ Sit in ipsa anima
sit illa de qua
dicitur cant. 4. to
ta pulchra es
amica mea et
macula non est in
te. ¶ De primo
quod pulcritudo sit in faciei venustate
unde cant. 2. facies tua decora de
qua pulcritudine dicitur in psalmo. specie tua
et pulcritudine tua. et quia nullus
amat non predelectatus specie. 9. ethicorum
ideo per faciem decoram bene intellectus
vita qua quis cognoscitur ¶ De 2. di
co quod sic sit pulcritudo in sermonis
affabilitate gen. 49. dans eloquia
pulcritudinis. ita in sermonibus bo
nis fit pulcritudo anime. psalmo. con
fessio et pulcritudo in conspectu eius.
ideo bene de muliere ista dicitur iu
dith 11. non est talis mulier super terram
in pulcritudine et sensu. 3. fit
pulcritudo cordis in affectu et cetera.
quia cantus oculus est nuncius cordis. unde

et

UVA.BHSC

et ſi oculus fuerit nequam et totū
corpus ita affectus qui ſit intu
endo pauperes et miſerando eis
ſit pulcher cant. 1°. Ecce tu pul
chra es amica mea oculi tui colū
barū q̄ ē ſine felle ¶ 2°. dico q̄ ſic
pulcritudo corporalis ē in coloris
conſpicuitate q̄ colores ſūt rubedo et
albedo ita pulcritudo ſpualis con
ſiſtit in rubedine caritatis et al
bedine inocencie et puritatis ut
viſu placeat Judicum 1°. gn. 2°. erat li
gnum pulchrū viſu. ¶ de rubedie
dr̄ tren. 4°. q̄ nazarei .i. deo dica
ti ex xpi ſanguine rubicundi ſūt ru
bicundiores ebore antiquo et ſa
phiro pulchriores de albedine et
colore candido puritatis dr̄ ecc.
.43°. pulcritudinem candoris eius
admirabitur oculus ¶ 3°. dico q̄ ſic
pulcritudo corporalis conſiſtit in
geſtus gravitate. Judicum 1°. q̄ pulchri
ſunt greſſus tui in calciamentis
et c̄. cant. 7°. Ita pulcritudo ſpua
lis cōſiſtit in interiore gravitate et
honeſtate. vn̄ aris. 1°. ethic. hoies
virtuoſos vocat graviſſimos ideo be
ne de hoc laudatur. Judich. 10°. oīs
iſta cōpoſicio nō ex libidine ſʒ vir
tute pendebat. et ideo hanc in illā
dn̄s amplauit pulcritudinē ¶ 4°.
dico q̄ ſic pulcritudo corporalis con
ſiſtit in corporis formoſitate iuxta
i°. cant. 1°. nigra ſū ſʒ formoſa. ita
pulcritudo ſpualis conſiſtit in ope
rum formoſitate. qr̄ p membrorū
diſpoſicionem intelli. operū bona ordi
nacio. qr̄ ex membris corporis arguitur
indiſpoſicio mentis qm̄ aīe inſequitur
corpora quemadmodū membris et in
egritudinibꝫ ut dr̄. aris. in p̄mo phiſo
nomie ſue. et ideo dr̄ heſter. 2°. q̄
erat formoſa valde et incredibili pl
critudine et amabilis et tn̄ non
queſiuit ad eius pulcritudinē muli
ebrē cultum q̄ bene erat ornata
moribus ¶ 5°. dico q̄ ſic ad pulcritu
dinē corporalē requiritur affectus re
gularitatis .i. voluntas ordinata
qr̄ circulus aureus in naribus ſuis mu
lier pulchra et fatua prover. 11°.
Ita ad pulcritudinē ſpualē requiritur
regularitas affectus et iſta conſiſtit
in ornamentum.

Juſticie affectando.
ſapiencie meditando.
glie appetendo.

¶ de pulcritudine
Juſticie dr̄ Jere. 31°.
benedicat te pulcritudo iuſticie dn̄s. de
pulcritudine ſapie prover. 22°. fili mi
appone cor tuū ad doctrinā meā q̄ pul
chra erit tibi. de pulchritudine glie ecc.
.43°. altitudinis firmamentum pulcri
tudo eius ſpēs celi in viſione glie. qr̄
ibi ut dr̄ yſa. 32°. Sedebit pplus in
pulcritudine pacis et requie opu
lenta et in tabernaculis fiducie In
venitur nihilominus pulcritudo in
malo. ſ. pulcritudo.

opulencie.
luxurie.
ſuperbie.
arrogancie.
perfidie.
ſtulticie.
potencie.

¶ ad litteram iſte ſūt ſepte
ſpice tenues et percuſſe vre
dine q̄ orriebantur de ſti
pula qua priorū pulcritu
dines devoraverunt ut
dr̄ gn. 41°. pulcritudo o
pulencie ſunt pulcri di
vites qr̄ eorum facta et dicta tenētur
ut pulchra de q̄ dr̄ ecc. 44°. hoies divi
tes in virtute pulcritudinis ſtudium
habentes ¶ pulcritudinē luxurie appe
tunt incontinentes q̄ pulcritudinem
mulierum aſpiciunt ad concupiſcen
dum et ipi deberent aſpicere pulcri
tudinem earū ad deū laudandū iuxta
ſalomonis conſiliū que recitat aris. 9°.
de animalibus debemus contemplari for
mas et delectari in opificem q̄ fecit
illas. ideo dr̄ prover. 6°. nō concupiſcat
pulcritudinē eius. ſ. mulieris cor tuū
male ne capiaris in nutibus eius ¶ pul
critudinē ſuperbie hn̄t illi q̄ veſtibus et
ornamentis ſe putant et ornāt contra
quos bene dr̄ Jere. 49°. Ecce qi leo aſ
cendet a ſ. ba iordanis et induit
pulcritudinē robuſtam. ¶ pulchritu
dine arrogancie vigent q̄ propter pulc
tudinē ſuā ita gloriantur q̄ volūt ab
omnibus laudari primo et ſe extolli et
ſepius talis pulchritudo ē cauſa ru
yne de quorū numero fuit regina vaſti
q̄ propter pulchritudinē ſuā noluit aſſue
ro obedire et ideo fuit deiecta de regno
ut hr̄ heſter p̄mo de q̄ pulchritudine
benedr̄ ezel. 16°. habēs fiduciam in
pulchritudine tua fornicata es in
nomine tuo ¶ pulcritudine perfidie
vigent homines aut mulieres q̄
unguentis ſe ungunt deſtis. ovidius
inde remedio amoris. pixidas invenies
et rerū mille colores. et fluit in ma
didos cōſapa lapſa ſinus. Ita iezabel

UVA.BHSC

pu̾git oculos ſuos fabius. 3º ꝛc. et ta
lia ſuppoſita aliqñ decipiunt hominez
ut dr̄ de holoferne Judith. 16º. ſandalia
uidit rapuerunt animã eius pulcritu
do eius captiuam fecit aiam illius. Et pul
critudine ſtulticie uigent illi qui corpo
ralem pulcritudinẽ tenent ꝑ uera
pulcritudine que tamq̄ flos agri
ſic efflorebit ut dr̄ in ps. qz ut dr̄
ouidius in de arte. forma bonũ fragile
ꝗ̃tum accedit ad annos. fit minor et
ſpacio clauditur ꝗ ſuo de qua pulcritu
dine bene dr̄ puer. ulto. fallax gr̃a et
uana ẽ pulcritudo mulier timens deũ
ipſa laudabitur ¶ Pulcritudine potencie bi
gent principes quos ut pulchros laudãt
adulatores. et facta et geſta et mores
autorizant et in ꝑncia conditore magi
ficant de qua pulcritudine bene ad ꝓ
poſitum loqtur eze. 28º. pigmei qui erãt
in turribus pharetras ſuſpenderunt in mu
ris tuis ipſi cõpleuerunt pulcritudinẽ
tuam ¶ Et notanter dicit pigmei qui
erant in turribus tuis nã adulatores qz
ꝑui corde bonitate fidelitate merito dicũ
tur pigmei et tales ſtant in turribus
.i. in domibus regum qz ut dicit uerſifi
cator ille. Sub laudari cupiat cazoqz
uocari diſtat adulari qz tales ſũt mo
cari ¶ Iſti ponunt pharetras .i. crudeli
tates in domibus qui bene regant et faciãt
et pulcritudinem ꝑficiunt uel cõplẽt
qz illi ſunt minus prudentes et iſti oppi
nionem eorũ fouent et faciunt eis ap
parere quod uere pulchri ſunt ſ licet de
eis uerificetur illud eze. 28º. quod uenient
alieni qui inuadunt pulcritudinem ſa
piencie ſue ¶ Quod igitur in lra dr̄. male
dixiſti pulcritudini. intelligendũ ẽ de
prima que ẽ opulencie et ultima que ẽ po
tencie pulcritudinibus. qz licet uideantur
ſtare firma radice qz tñ radix ẽ ſicca
et infirma ſic dictũ ẽ ꝯ. ideo pulcritu
do illius arboris ẽ fallax et uicina ſeu
uana et non durabilis. idcirco bene
maledixit. .i. nociuam ẽẽ illã dixit
unde beatus gg̃o. hic et ẽ. 6º. more. ca.
3º. pulcritudinem ꝑꝑe ſtulti maledicere
ẽ eius glãm ex cõſideracũ dampnacione
iudicare. qz eo citius in tormentis
obruitur qz altius in peccatis eleuatur. qz
cõſiſit quod extollitur ꝑmanet quod punitur
qz honorantur in uia interimere dãp
nabitur et qui ꝑ amena prata ad car
cerem uadunt uadit. qui ꝑ pratis
uite ꝓſpera ad interitũ tendit.
¶ Et ſequitur. ſtatim. ſ. d. Vidi aut
cõſideraui hoc quod tractans beatus
gg̃o. ubi. ſ. ſic dicit ſtatim ac ſi
apte diceret cõtra pulcritudinẽ
ſtulti moram in maledictione nõ
habui qz cum hanc cernerẽ ſil' eius
penam ſequentem uidi. nõ eĩ ſtatĩ
maledicerem ſi qua me gl'a illius
delectacione tenuiſſet. ſ ſine tar
ditate maledixi qz ſupplicia ſine
menſura cõſpiciens eius potenciã
ſine diſtinctione reprehendi ¶ Fient
filij eius longe a ſalute ꝛc̄. hic ꝓſeq
interitũ oſtendendo quod pulcritudo ma
lorum non ſtat diu que in tꝑali
bus diuicijs et honoribus et qz ut
dr̄. 1º. ethicorum ꝑ nepotũ et amicorũ
bonas fortunas non cõferre ad bo
num hominis cuiuſmodi ſunt ne
potes aut amici. inamicabile uidetur
et oppidum cõtrarium. idcirco primo
oſtendit malorũ fortunã turbari ex
amicorũ aduerſitate. 2º ex ꝓpriorum
bonorũ uaſtitate ibi. cuius meſſẽ ꝛc̄.
Et qz inter amicos ꝓximiores ſũt
filij. ideo primo exemplificat de fi
lijs talium diuitum oſtendendo
quod deficiunt quãq̃ ex ſuorũ operacio
ne. quãq̃ ex iudicum puniacione
ibi. cõterentur et c̄. ¶ De primo dicit
fient et c̄. quia aliqñ ꝑꝑter tꝑaliũ
habundanciam ut ſepius uiuunt
inordinati filiorum malorũ diuitũ
aut potentum unde cõtingit quod in
currunt infirmitates corporales
et ſic fiunt longe a ſalute uel ſa
nitate. ſ. aliam lrãm et ſic pereũt
ante dies ſibi a natura cõſtitutos. cõtra
cõtingit quod uiuunt in malicia alios
opprimendo ex quo ſequitur quod accuſẽ
tur a iudicibus qui eos puniunt et
quãq̃ conterunt qz ad mortem cor
poralem eos ferriunt et ideo conte
rentur in porta a iudicibus. ſ. ꝑꝑter
eorum culpam .i. ad mortẽ cõdẽpne
tur ¶ Et non ſit qui eruat. qz ꝑꝑter
eorũ iniquitates hẽbunt omnes inimi
cos et ſic ꝑ infortunium eorũ im
minuitur pulcritudo ſiue radix ma
lorum in poteſtate cõſtitutorũ quam
credebant firmã qz ut dr̄. 1º. ethicorum
non omnis felix ẽ. qui ſolitarius et ſine
ꝓle uel orbatus filijs ¶ Et notandũ
circa hoc quod dicit fient filij eius lon

UVA.BHSC

ge a ſalute · qr inuenit ſalus in ſcriptura

decipiens · deſiciens · inſiciens · proſiciens · ¶ de pⁱma q̄ ē hominu dicit̄ in ps · da nob' dne auxilium de tribulacione qr uana ſalus hoīs ¶ de 2ª q̄ ē cū homo confidit in uita et ſtatu corporali contra quos in ps · fallax equus ad ſalutem et c̄ · ¶ de 3ª q̄ ē cum homo ponit in diuicijs ſuam felicitatem · de quo in ps · non ē ſalus ipſi in deo eius ¶ de 4ª q̄ ē xpo dno de qua dr actuū · 4º · non ē in aliquo alio ſalus niſi in noīe ihū et ſcdm ueritatem ipſe fuit ſalus mūdi in ſua

Incarnacione · paſſione · Inferni expoliacione · ſua reſurrectione · et c̄ · ſalus ī expⁱᵐᵒ · exinᵉ · ¶ Primū fuit qn̄ ſalutem attulit angelus mūdo · tūc potuit beata uirgo dicere illud · ps · tu es ipſe deus meus q̄ mandas ſalutes iacob · ¶ 2ᵐ · in ps · deus aūt rex nr̄ an̄ ſecula operatus ē ſalutem et in medio et c̄ · 3ᵐ · bene exponitur id ecc · 46º · fortis in bello ihs naue maximus in ſalutem electorum ¶ 4ᵐ · 1º mach · 4º · deuictus ē ad ſpolia caſtrorum · ſequitur · et facta ē ſalus magna in iſrl' ¶ 4ᵐ · ecc · 46 · in tpre ſalutis ſurrexit · abbacuch · 3º egreſſus ē et c̄ · ¶ 6º · qr tūc facta ē ſalus et uirtus et regnū dei nr̄i · et poteſtas xpi eius ut dr apoc · 12º · ¶ 6ᵐ · ad gal' · 10º · ſemel oblatus ē ad hauriendum multorum pcc̄a · ¶ 2º · ſine pcc̄o apparebit expectantibus ſe ad ſalutem ſ cum felici remuneracione ysa · 51º · ſalus mea in ſempiternū erit et iuſticia mea non deficiet · ¶ Cotidie ſcdm ueritatem ē ſalus mūdi in

tpre

Tribulacione · temptacione · operacione · perſecucione · erudicione · ¶ de pⁱma orabat ysa ysa · 33º · eſto brachium nrm in mane et ſalus in tpre tribulacionis ¶ de 2ª orabat ps · Intende in adiutorium meū dne deus ſalutis mee · ¶ de 3ª · in ps · fortitudo mea et laus mea dns et factus ē m̄ in ſalutem · ide ysa · 12º · ¶ de 4ª · in ps · dediſti m̄ proteccionem ſalutis tue · ¶ de 4ª · in ps · dns illuminacio mea et ſalus mea quem timebo · et notandū q̄ iſtam ſalutem recipiunt

in dno confidentes · deum timentes · pcc̄a confitentes · bene credentes · bene certantes · ſcē operantes · ¶ de pⁱmo Iere · 39º · erit aīa tua in ſalutem qr in me habuiſti fiduciam dicit dns · ¶ de 2º mach · 6º · ſalus erit omnibus timentibus nomen tuum ¶ de 3º Ro · 10º · corde creditur ad iuſticiam ore aūt confeſſio fit ad ſalutem · ¶ de 4º p̄ · pe · 1º · In ueritate dei cuſtodimini p fidem in ſalutem paratam reuelari et c̄ · ¶ de 4º · ad ephe 6º · galeam ſalutis aſſumite et gladiū ſpūs et c̄ · ad pugnandū · ſ · ¶ de 6ª p̄ · pe · 2º · deponentes omnem maliciam et dolum et ſeq' · Sicut modo geniti infantes lac concupiſcite ſine dolo ut in eo creſcatis ad ſalutem · Ro · 13º · hora ē iam uos de ſompno ſurgere · nunc aūt propior ē nr̄a ſalus quā cum credidimus · ubi dr · 10 · 13 · de iſta ſalute pt exponi illud longe fiant filij eius a ſalute · beatus gg · 4º ubi ſ · cap · 4º · dicit filij huius mūdi ſtulti ſūt q̄ in ambicione huius ſeculi ex imitacione naſcuntur · q̄ pphete a ſalute tanto longius ſunt quanto in proſtracione neque nulla infirmitate feriuntur · et conterentur in porta · nam ſicut urbis additus ē porta ita dies iudicij dr porta regni celeſtis qr per eum ab electis omnibus ad celeſtis regni patriam intratur · ſeq' · filij gᵉ huius ſtulti in pnti uita ſeruiunt · Cuius meſſem et c̄ · hic probat qd dixerat · ſ · q̄ pulcritudinem hominis diuitis ſtulti turbat infortunium ex parte bonorum tpalium · qr contingit q̄ tales ſunt odioſi pauperibus qr eos opprimunt · bene mouentur ad rapiendū uel furandum bona illius · et ſic uerificatur lrā uel pt uerificari · qr tales non ſūt prudentes · ideo contingit q̄ a famelicis · i · pauperibus decipiuntur p adulacionem · et ſic comedunt bona ipſius · uxor id' puer q̄ primus ſtulti contingit uel primo comedit et ſic poſſunt poſtea incidere in captiuitatem uel paupertatem et ſic uerificatur lrā · cuius meſſem et c̄ · ad lrām poſſ exponi de meſſe ſegetum ul' miſtice · ſcdm q̄ meſſis in ſcriptura ſignificat ſeu accipitur quadrupliciter pro

tpre humanac · dulcedine gr̄e · tpre q̄ ē operacionis · iudicio diuine iuſticie · plenitudine gr̄e

UVA.BHSC

¶ de primo puer · 10° Qui aggregat in messe sapiens est · 1 · in tempore habundantie quo homo debet sibi providere ¶ de · 2° quia sicut messis tempus est dulce et bonum ita gratia per sa° 18° Sicut lux meridiana clara est et sicut nubes roris in die messis ¶ de 3° math · 3° vide regiones quia albe sunt ad messem · vide ante · ¶ de · 4° · m^{ti} 13° Sinite crescere usque ad tempus messis · sed messis est consumacio seculi ¶ de · 6° · m^{ti} 9° messis quidem multa operarii pauci · loquitur de beatitudine et ideo · si accipiatur ad literam per messe sive per habundancia tunc ut dictum est patet verificatio 1° quia messem stulti famelicus comedet eo modo quo supra dictum est · Si autem accipiatur mistice per gratia et aliis significacionibus tunc diabolus qui ipse famelicus dicitur iuxta l · ps · convertentur ad vesperam et famem pacientur ut canes et circuibunt civitatem · comedet messem stulti · quia et granum tollet primo et gillam et in die messis reservabit eos ad ignem ut dicitur m^{ti} 13° beatus gregorius pulchre homo exponit de messe sacre scripture et contra doctores in theologia et alios male vivientes · 6° more · ca° 9° sic dicens hic etiam stultus messem quando iniquus quisque bonum rone intelligencie accepit sacre scripture sentencijs docetur bona uerba dei profert nec tamen diligit loquitur sed tamen nullomodo hoc quod dicit operatur · verba dei profert nec tamen diligit · laudando exaggerat · vivendo calcat quia g° stultus iste uitam et intelligit et dicit · sed tamen hec operando non amat · messem hendo ieiunat quam nimium famelicus comedit quia is qui ad deum sanctis desiderijs hanelat discit quod audit · agit quod didisat et cum et cum doctoris pravi uitam predicatione reficiatur quod aliud quam stulti fruge sanatur · et ipsum rapiet armatus · secundum sensum literalem exponitur quia stulti divites inimiciciam accipiunt et tamen se contra illos deffendere nequeunt quia nesciunt ideo nec in merito eis insidiabunt et ab ipsis capiuntur et sic puniuntur non solum in re et bonis exterioribus immo se perdunt quia ab aliis capiuntur et servi fiunt ¶ Et bibent sitientes divicias eius hoc refertur quod dictum est cuius messem famelicus comedet et exponitur sic ps · s · ssm liualez ¶ secundum sensum morale est sciendum quod rapit homo ut rapit demon homo rapit quoque

ad luxuriam · per victoriam · per avariciam · per maliciam · ad graciam ·	¶ de primo dicitur gen · 34° quod sichem filius amorrei principis uidit dinam et adamauit eam et rapuit ·

¶ de · 2° 1° Re · 30° · ubi dicitur quod non fuit aliquid de hijs que rapuerunt philistum · omnia reduxit dauid ¶ de 3° in ps · insidiatur ut rapiat pauperem · puer · 1° · sermitte omnes avari animas possidencium rapiunt ¶ de 4° dicitur 1° mach · 8° · hostes erant parati rapere iudam contrarie · s · ut patet in litera ¶ de · ff · dicitur · tho · 2° · quia ipse rapiebit corpora occisorum et occultabit et sepeliebit postea ¶ de · 6° dicitur · math · 11° quod a diebus iohannis usque nunc regnum celorum vim patitur et violenti rapiunt illud · ¶ Est notandum etiam quod diabolus rapit ad mactandum in ps · nequando rapiat ut leo animam meam dum non est qui redimat ¶ Est notandum quod homo dicitur armatus

viciose virtuose ·	¶ de primo puer · 6° · per agricolam hominis pigri et c° · usque veniet pauperies quasi vir armatus ·

¶ de · 2° puer · 11° cum fortis armatus custodit atrium suum in pace sunt ea que possidet ¶ diabolus est semper armatus malicia · iuxta illud iob · 39° · s · armatus virtuose · et quoque eos spoliat armis uirtutum · ut dicat 11° · primo et capit stultum per avariciam et victoriam et maliciam · vel patet dici de demone armato sua nequicia qui rapit stultum dum trahit illum et sic patet expositio litera moralis ¶ beatus gregorius sic exponit ubi dicitur antiquus hostis quando inermis vincit cum mala apte suggerens humane menti bona omnia simul destruere conatur sed armatus venit quando bona alia intacta deserens latenter alia corrumpit · nam sepe quosdam in intellectu non temptat eisque in sacri eloquij meditacione non obviat sed tamen eorum uitam in operacione supplantat · qui dum de scientie

UVA.BHSC

uirtute laudantur nequaquam ſuorum
operum dampna reſpiciunt . neque
in fauoris dilectionem retinet du
ctum uite ſue uulnera non meditatur
hunc ergo armatus hoſtis non rapuit
quem fraude tecto in alia deſerens ex
alia parte ſeparauit ¶ Circa hoc quod dicitur
et bibent ſicientes et cetera . eſt aduer
tendum quod aliqui ſunt ſicientes uir
tuoſe . et aliqui vicioſe . virtuoſe ſici
entes ſunt qui ſiciunt .

[penitentiam ad ſe lauandum .
iuſticiam ad ſe conformandum .
dei graciam ad ſe refrigerandum .
dei gloriam ad ſe ſpeculandum
xpi[sti] medicinam ad ſupplendum |

¶ Dico primo
quod uirtuoſe ſiciunt
qui ſiciunt
penitentiam ad
ſe lauandum et purgandum . ſicut
errantes ſiciunt quia ſicut aqua pur
gat et lauat . ita penitentia lauat pecca
ta . yſaie . i° . lauamini mundi eſtote
ſecundum ueritatem ipſa est que dat ſitire a
nima . Ideo dicit pſalmus . ſitiuit inte
anima mea quam multipliciter tibi caro mea . ſcilicet
turbata propter peccatum . Iohel . i° . beſtie agri
. ſcilicet penitentes quaſi area ſiciens im
brem ſuſpexerunt ad te . 2° . debe
mus ſitire . ueritatem ſitire iuſticiam ad nos
conformandum primo reſoſollandum
ſicut ſiciunt pugilles in pugna . Ideo
dicitur . matthei 5° . beati qui eſuriunt et ſi
ciunt iuſticiam quoniam ipſi ſaturabun
tur . ¶ 3° . debemus ſitire dei graciam ad
nos refrigerandum ſicut agricola
ſiciens appetit aquam ita debemus
appetere ſeu ſitire graciam . quia ipſa est
aqua frigida anime ſicienti . et
nuncius bonus de terra longinqua . ut
dicitur proverbiorum . 25° . Ideo dicebat xpiſtus ihesus
Io . 7° . Si quis ſitit veniat ad me et
bibat . ¶ 4° . debemus ſitire dei gloriam
ad ſpeculandum ſicut pulchra mulier
cupit uidere aquam ut ſe poſſit ſpe
culari in claritate illius . ita debemus
ſitire illam gloriam ad quam transfor
mabimur a claritate in claritatem
ut dicitur . 2 . cor . 3° . qua quanto plus bi
bunt ſicientes et appetunt plus
bibere ſine ardore ſine faſtidio . Iuxta
illud eccleſiaſtici . 24° . Qui edunt me adhuc e
ſurient et qui bibunt me adhuc ſici
ent et tamen ſaturabuntur Iuxta illud
Io . 4° . Qui biberit ex aqua quam ego da

bo non ſiciet in eternum . ſcilicet ad cupidita
tem et ita dicitur . apocalypſis . 7 . non eſurient
neque ſicient amplius . Unde auguſtinus omelia
3 . ſuper . Io . in fine dicit . talis est ibi delecta
cio pulcritudinis ut ſemper ſit tibi preſens
et numquam ſacieris . Immo ſemper ſaciaberis
ſi enim dixero quod ſacieris faſtidium ti
meo vbi nec faſtidium erit neque fa
mes . quid dicam neſcio ſed deus habet quod
exhibeat ergo ſicientes venite ad aquas
yſaie 55° . quia ibi erit ſiciens in fontes
aquarum yſaie 35 . 39° . ¶ 5° . debemus ſi
tire xpiſti medicinam ad ſupplendum indi
gentiam yſaie . 21° . occurrite ſicienti quia dominus
ſitiit in pauperibus . matthei 25° . Sitiui et
dediſtis mihi bibere . Immo ſi minimum cuius
ſit potat illum . ut dicitur proverbiorum 25° . et ad
ro . 12° . et quod ita ſiciamus eciam ſicut ſiciebat
dominus cum dixit in fine uite cor
poralis ſicio . Io . 19 . ſed ſunt aliqui qui ſici
unt vicioſe . et iſti ſunt qui ſiciunt ex .

[Cupiditate . Iſti aſſimilantur ydropicis .
voluptate . Iſti aſſimilantur ebriis .
prauitate . Iſti aſſimilantur ſerpentibus . |

¶ De primo Iob . 24° . 26° . Inter aceruos
meridiati ſunt qui calcatis torcularibus ſici
unt . ſecundum ueritatem diuites cupidi
ſunt . quia illi qui ſiciunt et vina calcant
ipſi natant in vino . et cum plus potant
plus ſiciunt ¶ De . 2° . dicitur deuteronomii . 29° . aſſu
met ebria ſicientem et dominus non ag
noſcat ei . ebria est calamitas que uolun
tatem ſicientem aſſumit et tunc po
tat cum lacte delectacionis et volup
tas et ideo dormiunt et tunc clauo igno
miniaſ foduntur in terra et ſoporem
mortis ſenciunt ſicut expreſſe dicitur de ſiſara
ſizara ſiciente reuertente de prelio ay
Iael dedit lac in potum et illo dormi
ente occidit eum . ut plenius habetur iudicum
4° . ¶ De hiis qui ſiciunt maliciam ex
prauitate dicitur yſaie . 29° . ſicut ſomniat
ſiciens et bibit ſitit et bibit et poſtquam
fuerit expergefactus adhuc ſitit
et anima eius uacua et ſic erit mul
dicit titudo gencium que dimicauerunt contra
montem ſion illi qui dimicant contra mon
tem ſion ſunt illi qui contra caritatem
et contra ſanctam eccleſiam ſiciunt ma
la facere et talibus fiat quod dicitur tren .
4° . adheſit lingua lactantis ad pala

tum

UVA.BHSC

in ſti ¶ Ecc^i. biberit igitur ex iſtis aqs ſitiet iterum ut dr̄. Jo. 4°. qr uerificatur de iſtis qd dr̄. yſa. 65 c°. Ecce ſui mei comedent et uos eſurietis. ſui mei bibent et uos ſitietis. ſz qr indifferenter loqtur de diuicijs quu diat bibent ſitientes diuicias eis. e aduertendum qd inueniunt diuicie.

[bracket] temporales. et iſte ſunt fugiende et minime appetuntur.
Spuales. et iſte ſut expetende et ſeruande ne perdantur.
Snaturales. et iſte appetende et merende ut habeantur.

¶ Diuicie tpales ſunt fugiende et c. qr et ſi ſint nec̄ie ad uitam humanā in tm qz ſine eis homo non pt acqrere felicitatem q pt haberi in iſta uita p contemplacionem circa altiſſimas cauſas unde et . x°. ethi^ce dicit ari^s opus ae eis exteriori pſperitate homini enti felici qr ut dr̄ in pmo decorant felicitatem . et inſtrumenta ad ingrendū felicitatem tn̄ in toto nō ſut nec̄ie qr ut dr̄. in x°. ethi^ce nō e extimandū multis et magnis indigere in futurū felicem pmo paucas natura contenta e ut dr̄. 2°. po^ce et hoc pbat ita ari^s. qr a moderatis diuicijs poterit qs agere ſm uirtutem. unde et nō po^e pncipes terre agere et maris agere bona ¶ Primo idiote . i . pplares nō minus potentibus videntur ſtudioſa agere ut dr̄ ibidem et . in . 1°. poe diat teſte deo felicitas non e in bonis exterioribus. q eius beatus non pr̄ illa ſz pr̄ ſemetipſum beatus . i . pr̄ uirtutes quas acqſiuit et iſtud pz theo^ce loquendo qr diuicie tpales hnt inferre.

[bracket] penalitate in ſui acqſicione.
timiditate in ſui conſeruacione.
iniquitate in ſui affectione.
vtilitate in ſui acceptione.
paupertate in ſui poſſeſſione.
cupiditatem in ſui congregatione.
puritate in ſui duracione.

¶ Dc p°. dicitur qd hnt penalitatem in acqſiſicione qr ut dr̄ pūer. 28°. Qui feſtinat ditari non erit inocens ¶ Ad hm̄ p fraudem aut qui p uiolentiam acquirunt un̄ et pmo ethi^ce diat ari^s. qd pecumoſus violentus e unde expoſitor dicit qd p violentiam acquiruntur et ideo ſubiungit diuicie nō ſut qd quaritur boni. ideo benedicebat Job 13°. ſi letatus ſū ſr diuicijs. q.d. malum accidit in qr qi calupmatur ſemp pauperem ut diuicias augeat dabit diciori et augebit ¶ 2°. hnt timiditatem et c. qr ut diat boecius . 2°. de conſolacione . prouincie loquens o preclara mundi gaudia glia et c. concludit q̄s . ſ . diuicias plus habebis minus ſecurus eris qr ut dr̄ ecc̄. 5°. ſaturitas diuitis non ſinit eum dormire ¶ 3°. hnt iniquitatem et c. vn̄ ecc̄. 5°. multos pdidit aurū et argentum. et qi aurū diligit nō iuſtificabitur. qr ipi pātres et habundantes in ſeculo obtinuerūt diuicias ut dr̄ in ps. vn̄ ari^s. 1°. poli^ce diat qd ſediciones fiunt pr̄ in policijs pr̄ exceſſus in diuicijs qr diuites uolunt predn̄ari. vn̄ et 1° ethi^ce diat Jam enim quidam perierunt pr̄ diuicias non ſolum tpaliter ſz ſpualr̄ qr ut dr̄ ecc̄. 5°. qi amat diuicias fructū nō capiet ex eis unde et illiberales viles ſunt ſunt . qr commune eis turpes lucracio . unde et pr̄ lucrum obprbria ſuſtinet ut hr̄ ex . e . ethi^ce vn̄ et ſalomon laudatur adeo qr non peciit diuicias ſz ſapiam . 3° re. 3°. ſm ueritatem diuicie tpales viles ſunt p comparacionem ad diuicias ſpuales . q ſunt uirtutes intellectuales aut morales . vn̄ et . 2°. po^ce dr̄ qd pplares et infime pſone plus curant de diuicijs quam de honoribus . ſz homines gracioſi et excelletes cōtrarium plus uolunt eqr̄ vnde ſapie . 7°. dr̄ . diuicias nichil ee dixi in comparacione illius . ſeqr̄ tamquā lutum argentum extimabitur in conſpectu illius ¶ 4°. hnt diuicie temporales paupertatem et c. unde lotharius in debilitate condicionis humane dt. o falſa diuiciarum felicitas q diuitē ueraciter efficit infelicem quod falſis quis opes que mundi diuicie nuncupātur . oppoſita ſunt ee diuitem et egenum ad opes mundi nō aufferūt ſz afferunt egeſtatem . magis enim ſufficit modicum paupi qz plimū diuiti . qm ubi multe diuicie et

UVA.BHSC

multi qui comedunt eas. quot et
quantis magnates indigent ipse
met frequenter experior opes
itaque non faciunt diuitem sed
egenum. vnde et .x°. ethi. benedicit
quod salomon benedicebat de anaxa
gora qui non existimabat diuitem
esse felicem quamuis hoc inquomodo
appareat multis. isti enim iudicant
que sunt extra senacientes solum
et causa est quia sufficiencia facit ho
minem diuitem. ideo benedicit prouer.
.13°. et quasi diues cum nichil habeat et est
quasi pauper cum in multis diuiciis sit
¶ 3°. habent diuicie temporales cupiditatem et cetera. vnde aris. primo po. qui
volens probare quod pecunia non est
yconomica. quia ordinatur ad guber
nacionem domus et tocius familie
pecunia autem ordinat ad acquirendam
pecuniam ymmo in infinitum non yco
nomica. et racionem assignat quia finis
desideratur in infinitum non ea que ad
finem et ideo diues fit ydropicus
quia potando plus sitit vnde ecc. .4°.
repperi aliam vanitatem sub sole.
vnus est. sed nec saciantur oculi eius
diuiciis nec recogitat. d. cui laboro
et cetera. vnde marchi .4°. dicit quod decepcio
diuiciarum et cetera. reliqua concupiscencie
introeuntes suffocant verbum dei
¶ 4°. habent priuacionem in duracione quia
secundum veritatem relinquent hominem
vellit nolit. vnde ps. relinquent alie
nis diuicias suas. et ideo est melius mo
dicum iusto super diuicias peccatorum mul
tas. ideo bern. diuicie si affluant
nolite cor apponere. vt dicit in ps. vt
si in eis ponatis felicitatem vitam. alie
sunt diuicie scilicet spirituales cuius sunt
virtutes intellectuales. virtutes in
fuse gratia et dona spiritus sancti. propter quod dicit
p. ad cor. 1°. diuites facti estis in
illo. scilicet deo. et iste diuicie faciunt ho
minem diuitem in isto mundo. quia
iste animam.

decorant honestate. | ¶ de primo ysa.
saciant vbertate. | .33°. diuicie salu
liberant a prauitate. | tis sapia et scia
roborant firmitate. | sapia quantum ad habitus
dulcorant bonitate. | supernaturales in

fusos. scia quantum ad habitus acquisitos ¶ de
.2°. dicit in ps. fac bonitatem et pus
cerno in diuicijs eius ¶ de .3°. verifi
catur 1°. redempcio anime viri sue

diuicie in se sunt virtutes et bona in nobis
existencia quia diuicie temporales non sunt
nobis propter. primo comunes et illa bona
liberant animam a prauitate et ma
licia ¶ de .4°. dicit prouer. .x°. quod manus
forcium diuicias parat et .xi°. dicit quod
robusti habebunt diuicias. scilicet robusti
et fortes in bono ¶ de .1°. dicit ad ephe.
.2°. deus autem qui diues est in misericordia propter ni
miam caritatem qua dilexit nos cum
essemus mortui viuificauit nos in xpo.
scilicet ut ostenderet superhabundantes di
uicias gratie sue in bonitate super nos in
xpo ihesu. iste diuicie sunt gratie et bona
quibus ditauit nos deus diuicijs spiritua
libus. gre. bern. ut dicat beatus gregorius omel
.x. Si vere diuites esse cupitis veras
diuicias amate ¶ alie sunt spirituales
siue supernaturales quas reseruat dominus ad
ditandum amicos suos. de quibus apostolus
admirans dicebat. ro. .xi°. ca°. O alti
tudo diuiciarum sapie et scie dei. in quibus
beata virgo habet dominium ad impetrandum
iuxta illud prouer. vlti. multe congrega
uerunt diuicias tu autem supergressa es vni
uersas. nec mirum quia fuit thesauraria
illius. in quo sunt omnes thesauri sapie
et scie absconditi. vnde poterat dicere
1°. gen. .30°. ditauit me deus dote bona
et iste sunt appetende nec perduntur quia
sunt.

Inuestigabiles. propter magnitudinem. | ¶ de primo
Incorruptibiles propter dulcedinem. | dicebat
Indeffectibiles propter longitudinem. | apostolus ad
In propter multitudinem. | ephe. 3°.

michi data est euangelizare diuicias glie
xpi. et ad ephe. 1°. vt sciatis que sint diui
cie glie hereditatis eius in sanctis. et que
sit supereminens magnitudo et cetera. ¶ de
.2°. dicit in persona sapie veritate sapiens
prouer. 8°. mecum sunt diuicie et glia
opes superbie. i. plenarie. et iusticia. me
lius est fructus meus auro et lapide precio
so et cetera. Ecce diuicias incorruptibiles propter
dulcedinem ¶ de .3°. dicit prouer. 3°. longitu
do dierum in dextera illius et in sinistra
eius diuicie et glia ¶ de .4°. dicit apostolus
ad col. 2°. instructi in caritate et in
omnes diuicias plenitudinis intellectus
in agnicione misterii dei patris ihesu xpi
in quo sunt thesauri ihesu xpi. in quo sunt
sapie et cetera. Ideo p. 1°. eph. 3°. flecto
genua ad patrem domini nostri ihesu xpi
dni

UVA.BHSC

ut det nobis. s. divicias glie sue. q
nobis concedit ipse ihesus xpus filius eius dns
nr. amen. ¶ Qui go dicebatur bibent
sicientes divicias eius exponitur ut
dictum est habetur. qr sicientes ex cupidi
tate voluptate pravitate bibent divi
cias eius tpales. qr stultus non est prudens
secundum sensum moralem sicientes et in ma
lo. s. diabolus divicias spuales bibit
dum ad penam homines ducens eius bo
na tpalia naturalia distribuit ¶ beatus
gregorius 6o more. ca. 6o exponit sic. d.
divinae mentis sunt verba sacre locuci
onis si has stulticias stultus .i. dives ma
lus oculis aspiciat et in ornamentum sui
visum nunc assumit. qr verba legis au
diens magna quidem esse considerat sed
ad hec comprehendenda nullo amoris
studio elaborat et contra. alius sitim ht
ingenium non ht. amor ad meditandum
pertrahit. si ebetudo ingenii contradicat
et sepe hoc in divine legis erudicio
ne quisque studendo intelligit. q per negli
genciam suam ingenio suo nescit huius
ergo stulti divicias sicientes bibunt
dum precepta dei quae ingeniosi fastidien
tes nesciunt ebetes amantes obsecun
tur. nichil in terra et c. hic ut est dictum
est manifestat propositum et primo ostendit ex
naturalibus. 2o ex celestibus. ubi. que ob ite
et c. unde remotis obiectionibus que fie
ri possent contra eum propositum suum hic
manifestat per idoneas. que prima sumitur
ex parte agentis. 2a ex parte finis. propter
homo nascitur et c. ¶ Circa primum est adver
tendum quod est dixerat quod iob si placebit
tua calamitatem que erat ex hoc quod id
malum commiserat ratione cuius a deo pu
niebatur et hoc idem confirmat et qui
concludit ex effectibus hic. ut in pluri
bus non de fortuitis et accidentibus de
quibus loquitur ar. 2o phi. Et ideo dicit
quod in terra nichil fit ~~fit~~ frustra. qr omnia
effectus ex ~~determinatis~~ causis vel
sine causa qr ut dicitur. primo celi et mun
di. deus et natura nichil faciunt fru
stra qr omnes effectus ex determinate
causis procedere ~~videmus~~ mo. non sint
fortuiti qr ipse non credebat. primo ut
dicitur ipse eliphath negabat fortunam
et casus fortuitos et sic bene conclude
bat intentum qr iob dicebat ut dicebatur
quod sine causa afflictus erat. ¶ Contra.

calamitas que patitur est de hiis
quae eveniunt in terra. si nichil sine
causa fit in terra ergo tua afflictio
non est sine causa. Solo. hoc con
firmat per methaphoricam loquacionem
cum dicit. de humo non egredietur
dolor. qu. d. et si aliqui herbe uel
plante sine semine oriuntur ex
terra genitrice nichilominus do
lor non est humor. quod licet veniat et
nesciatur a quo vel quare et sic
concludit propositum. ut prius quod dolor
tuus non habeat causam. si non est cau
sa ex te qr deus non punit ho
minem frustra iuxta illud eze. 14.
non frustra fecerim omnia quecumque
fecerim ergo dolor tuus ht causam ex
te. et istud est contra dicta tua. ¶ Et
qr dicitur de humo non egreditur do
lor est sciendum quod invenitur dolor

deponendus.	¶ Primus est aliene conspe
precavendus.	ccionis quae est mundi
sustinendus.	sic buffones non pnt
condolendus.	sustinere odorem vinee
amplectendus.	florentis. ideo dicitur cat.
appetendus.	

2o. Qui oblectantur in cursu iustore
dolor consumet eos antequam moriantur
¶ 2us est extreme resolucionis de quo
in ps. defecit in dolore vita mea
et anni mei in gemitibus ¶ 3us est et
ne dampnacionis de quo ysa. 65.
clamabitis pre dolore cordis. et
in angustia spiritus ululabitis ¶ 4us est
mundane tribulacionis ecc. 2o. in
dolore sustine et in tribulacione pa
cienciam habe ¶ 5us est domice passio
nis tren. 1o. O vos qui transitis est dominice passio
nis tren. 1o. cat. O vos omnes qui transi
tis per viam attendite et videte si est
dolor similis sicut dolor meus ¶ 6us
est fraterne compassionis sic unum mem
brum condolet alteri. et unus pes iu
vat alterum. de quo. 2o R. 1. doleo
super te frater mi ionatha. et tren. 1o.
universi videte dolorem meum et c.
¶ 7mus est amare contricionis qr dolet
culpam. unde iob. 10. dimitte me
ut plangam paululum dolorem meum
antequam vadam et non revertar ad
terram tenebrosam et c. qr secundum ve
ritatem hic in mundo est tempus talis
planctus ad salutem. licet autem ut patet loquitur
de dolore mundane tribulacionis. de
qua dicit gregorius de humore non egre
dietur dolor qr nequaquam pena de ca

UVA.BHSC

naſcitur creatura q̄ patitur. ſ; de eo procul dubio qui peccando vim paſſionis extorſit. homo naſcitur et c̄. h̄ plut ex parte finis q̄ dixerat q2 diſpoſitiones rerum naturalium non ſunt ſine cauſa ſ; propter determinatum finem ideo dicit. homo naſcitur ad laborem. q2 homo h̄t plurium rerum per q̄ proprio labore p̄t acquirere n̄ natura. ideo non ſuit productus cum tegumento uel cum alijs inſtrumentis ſicut auis q̄ naſcitur cum plumis et huius q̄ ſunt inſtrumenta ad uolandum et ideo v̄r q̄ re bonis ſuit data ut per laborem ſuum proprium poſſit n̄ natura ſupplere. Et primo homini ſuit dictum gen. 3°. In laboribus comedes ex ea omnibus diebus vite tue. ſ. ex terra ¶ Et ſciendum quod inuenitur labor malus et eſt.

Superborum.	¶ De primo. ps. In labore hominum non ſunt et
cupidorum.	cum hominibus non flagella
iracundorum.	buntur. primo cum demonibus
accidioſorum.	eccl. 8°. cum plus laborauit
guloſorum.	et c̄. vn̄ ysa. 49°. in
luxurioſorum.	vacuum laboraui ſine cau
mundorum.	

ſa. fortitudinem meam conſumpſi ¶ De 2°. eccl. 31°. laborauit diues in congregacione ſubſtancie et benedicat laborauit q2 non ſaciatur labore ſuo ysa. 55°. Quare appenditis argentum et non in panibus et laborem veſtrum et non in ſaturitate ¶ De 3°. eccl. 10°. labor ſtultorum conſumet eos. ſtulti ſunt iracundi. q2 ira impedit animum z c̄. ¶ De 4° in ps. non adheret t̄ ſedes iniquitatis qui fingis laborem in precepto ¶ De 5°. eccl. 6°. omnis labor hominum in ore eius. ſ; anima eius non implebitur ¶ De 6°. Sicut vippera moritur in coitu et in partu altera ysa. 59°. conceperunt laborem et pepererunt iniquitatem ¶ De 7° Iere. 9°. docuerunt linguam ſuam loqui mendacium. vt inique agerent laborauerunt. Cuilibet iſtorum bene p̄t dici id° ysa. 33°. ſtulto labore conſumeris et ad iſtos labores non naſcitur. i. non ordinatur homo nec natura intendit hoc. ¶ Et eſt eciam labor bonus et iſte ē.

Contricionis.	prelacionis.
confeſſionis.	predicacionis
ſatiſfactionis.	¶ De primo in ps. la
ſpeculacionis.	boraui in gemitu

meo. lauabo per ſingulas noctes et c̄. ¶ De 2° in ps. vide humilitatem meam et laborem meum et c̄. hic labor ē ancille mundicie domus ¶ De 3° in ps. labores manuum tuarum et c̄. ¶ De 4° eccl. 2°. alius laborat in ſapiencia et doctrina. et iſte labor ē delectabilis ut de philosophia dicitur. x° ethicorum et. 1°. po. vnde bene dr̄ id° eccl. 51°. modicum laboraui et inueni magnam requiem ¶ De 5°. 2°. ad thi. 2°. labora ſicut bonus miles xp̄i q2 bene preſunt preſbiteri duplici honore et c̄. ¶ De 6° q2 laborat pro ſe et pro alijs. ideo dr̄ eccl. 24°. vide quod non ſoli non laboraui. ſ; omnibus exquirentibus veritatem. et q2 bonorum laborum glorioſus ē fructus. vt dr̄ ſap. 3°. ideo bene dr̄ ſapie. 10°. Si iuſticiam quis diligit huius labores magnas virtutes h̄nt et ideo de iſtis laboribus in bono acceptis intelligitur hoc quod dr̄ homo naſcitur ad laborem. beato gregorio ſic exponit. 6° more. ca° 8°. Poteſt quoque appellacione hominis carnalium uita ſignari. In hac itaque uita homo ad laborem naſcitur. q2 n carnalis quiſque dum temporalia appetit deſideriorum ſuorum ſe pondere affligit. grauis quippe labor ē hanc ipsam preſentis uite gloriam querere queſitam quoque percipere et perceptam circumſpectione cuſtodire. ¶ grauis labor ē magna fatigacione apprehendere q̄ id q̄ apprehenderit nouerit diu ſtare non poſſe. Sancti autem uiri qui temporalia non amant non ſolum nulla temporalium deſideriorum pondera tollerant ſ; et ſi qua aduerſa contingant in ipſis ſuis preſſuris et langoribus non laborant ¶ Sequitur. auis ad volandum q2 res naturales ſunt propter opiniones propterea. et ex hoc vult concludere heliphat q̄ ex quo omnia plurimaque minima ſiunt ex determinatis cauſis. et non ſine cauſa et fortuitu q̄ iob non erat afflictus ſine cauſa ¶ Quam ob rem et c̄. ad huc plut intentum per diuinam prouidenciam vel ex celeſtibus et ideo q2 iſte concluderat q̄ res naturales ſunt propter finem. ideo h̄t potiſſimum argumentum ad oſtendendum mundum regi diuina prouidencia non autem fortuito. et q2 ſi non eet prouidencia diuina dei circa

UVA.BHSC

ista inferiora nec cognicio dei frustra
fieret oio id ad ostendendum q negare
re prudenciam e inquirendo. Secundo
ob idem deprecabor dnm. ut supple di
rigat me in agendis. unde 1° ca. 3°.
deprecare dnm ut in virtute dirigat
viam tuam. et adde. non ponam
eloquium meum. ut s. me audiat in
hoc innuit plane deum de nobis hre
curam et istam prudenciam declarat
ex tribus q ex eis q ex necitate causa
rum naturalium proveniret hemus
et hre possimus

	ronem ad causam reddendum.
	inquisicionem ad viam inveniendum.
	persuasionem ad modum inquirendum.

Sed aliqua sit ita difficilia q veri
tas de eis difficile invenitur. et ita
aliqua ita a nobis occulta q respectu
eorum non hemus ronem neq modum
inquisicionis nec persuasionem quare hoc
fit ita et non aliter. quare patet q illa fiunt
ex ordinacione alicuius intellectus et
nullus pt in prudencia divina gº et cetera
maior pluri pt p commentatore. 3º
metha. commento pmo. ubi dicit q hoc
q dicit ari. q sicut oculus noctue et
et cetera. non dicit impossibilitate s dif
ficultate. unde si effectus naturales po
ssent naturaliter sciri tunc potencia na
turalis eet frustra. s intellectus mi
norem declarat p tria. s p corpora
superiora de quibus non possumus reddere ra
cionem quare sit tante quantitatis aut
non. ut de pmo mobili aut de planetis
et quantum ad hoc dicit. Qui facit magna
Unde patet quantum ad inferiora. de quibus non causas
scrutari possumus ad inveniendum causas
proprias et particulares ut de foliis et flo
ribus que sint tales forme determinate co
loris et virtutis. et quantum ad hoc dicit.
et inscrutabilia. 3º ondit ex operibus
miraculis et consuetis sic sunt miracu
la de quibus nostre persuasionem non possu
mus quomodo fiant. causam tamen assignamus
potenciam dei absolutam q omnia pt
et quantum ad hoc dicit. et mirabilia absque
numero. q aliquid ut avicena posuit ab
uno pncipio simplici tamen unum procedere
et illud q non erat tante simplici
tatis quia p. poterat producere duo vel
tria. et sic illud alia. et p omnes demaps
descendendo. et sic totum procedit ex
quadam necitate nature. Istud aut est

falsum et s veram philosophiam et theologiam
pmo deus e causa ... et immediate con
currit ad omnem effectum et ideo
potencia sua e infinita et absque
numero. Et notandum e quod
differunt inscrutabile. et mira
bile q inscrutabile e q latet nos
respectu pt. mirabile. q ipsum quidem
apparet s eius causa requiri non pt
quomodo fiat. Est tamen notandum
q ipse facit mirabilia in mundi
creacione

In mundi creacione.	De pmo in
ppli iudeorum liberacione.	ps. q facit mi
eorum deffensione.	rabilia magna
sua incarnacione.	solus. solem
sua predicacione.	in ptate diei
miraculorum operacione.	lunam et stellas
a sua ascensione.	et cetera. De. 2º
b sua resurrectione.	in ps. Qui fe

cit mirabilia in egipto magnalia
in terra cham et cetera. De. 3º exo. 15º.
Cantabunt iudei quis similis tibi. seque
tur ... atque laudabilis et faciens
mirabilia. tunc faciet dns nova
super terram et cetera. De 4º in ps. mi
rabilis scia tua ex me in mirabili
bus et cetera. De. 6º luc. 5º. repleti sunt
timore dicentes. q vidimus mirabi
lia hodie. De. 4º dicit in ps. lapidem
quem reprobaverunt hedificantes
hic factus e in caput anguli a dno
factum e istud et e mirabile in oculis.
De. 8º dicit in ps. mirabiles elacio
nes maris mirabilis in altis dns
cotidie facit mirabilia in mundi
gubernacione.

mundi gubernacione.	De pmo dicit
sui corporis ostencione.	6º. Ipse e deus
patrum renovacione.	faciens mira

bilia in celo et in terra. De. 2º in
ps. memoriam fecit mirabilium
suorum. Sed escam dedit timentibus
se. De. 3º Joelis. 2º. laudabitis no
men dni. qui vobiscum mirabilia fe
cit. Facit mirabilia.

in generali resurrectione.	De. 1º dicit Job
in beata glorificacione.	37º. tonabit

dns in voce sua mirabiliter. De. 2º dicit
in ps. tunc erit dns mirabilis
in sanctis suis ipse dabit virtutem et cetera.
gº frs ut dicit in psalmo 16º. Canta
te ei et psallite et narrate omnia

UVA.BHSC

inuisibilia eius. Ex dictis g° e ad
uertendum q heliphat uult con
cludere pductione reru ee ex
deo non ex necitate nature. Secun
ondit rerum futura cursum diuina
puidencia gubernari et pmo in
rebus naturalibus. 2° in rebus huma
nis ibi. Qui ponit humiles. Con
siderandum e q lz ordo elementoru
sm suu pprium ordinem sic or
dinaretur q sic aer circuidit undi
q celo. Ignis et aer circuidit aqua
ita aqua deberet circumdare tram
undiq naturalr loquendo et tn deus
instituit q sit arida in aliq pte
sui. alr animalia respiracia uiue
non possent in terra et q etia
minus posset stari. ideo deus insti
tuit q sic rigaret a supiori et in
feriori. q° ad supius dicit. Qui dat
pluuiam sup faciem terre. Et lz
cause secunde et naturales agant
ppr finem non tn intendum fine
sic sic supiores cause. q deus plu
it non ut segettes augmentet ut
dr. 2° phice q licet pluat ex causis
naturalibus tn augmentacio segetu
ex hoc dr casus. q ita pt nocere
sicut iuuare. ut si fiat in area uo
ut dr ibidem nichilominus deus in
tendit finem ut germina fructi
ficent ad sustentacione aialium et
hoc dicit comentator comento 4°. Et
q° ad inferius dicit et irrigat. aqs
uniuersa. p aquas intelligit fontes
qui oriuntur ab inferiori. et flumina
et riuos qbus terra. ut qbusdam uenis
irrigatur et q fiunt ad mundi sus
tentacionem et pcipue animaliu
ideo concludit ex istis q puidencia
ista inferiora naturalia puidencia
diuina reguntur q sic instituit
fieri. Moralr beatus gregorius sic. 6° 6°
moralium ca° 25°. istud accipiendo
aquas p gram sps sancti sicut supius
dictum fuit q uno modo sic accipitur
aqua in scriptura. Omnipotens eni
deus terre iam sine gra ... aquam
tribuit cum arenaa gentiliu cor
da sine gra predicacionis infundit
et aqs uniuersa rigat. q sterili
tatem pditi hominis replectione
sps ad fructificacionem formatt.
Calr exponit accipiendo aquas in
bona significacione sic supius e decla
ratum. et tunc ex illis aqs que fiut
sunt gra sermone etc. Irrigat uniu
sa. i. hominem q sm phm dr ee q
uniuersum. q e microcosmus. 2° phice
et e quodammo° omnia. ut dr ibidem. q e
q finis nature operis. et istud etiam
declarat hic beatus grego. et micha. of.
19°. q homo hz ee cum lapidibus cresce
cum arboribus. uiuere et sentire cum
aialibus. Intelligere cum angelis. et sic
homo q uniuersa dr irrigatur. Calr
3° exponit istud. q° ad status hoim sic
dicens. Sancti sps gra. cu q diui
tes subieat ~~pauperes~~ pauperes no re
pellit cum fortes humiliat. debile
ad se debiles non recusat cu nobiles
colligit simul et ignobiles apphen
dit cum sapientes suscipit paruum
stulticiam no contempnit uniuersa g°
deus aquis irrigat q dono sps sci ex
omi genere hominum ad suam cog
cionem uocat. Ca° exponit q° ad
mores accipiendo aquas p sacra scrip
tura. sic dicit alio namq elacione
erigitur. alio pondere timoris incli
natur. alio libidine estuat. alio auari
cia hanelat. alio remissione se deicit
alio ira fienescit. sz p doctrinam sacri elo
quij dum scito humilitas tribuitur
timido confidencia prebetur. luxurioso
p castitatis studium ab inmundicia
tergitur. auaro p continenciam ab am
bicionis estu temperatur. remisso zeli
zeli rectitudine erigitur irato apcepti
tacionis sue cogitacione refrenatur
uniuersa deus aquis irrigat q
sui sermonis in singulis iuxta more
diuersitatem formatt p q uirtutum
necesse germen ferat. Qui ponit
humiles etc. hic ostendit oia diuina
puidencia regi et q° ad actus hu
manos et q° ad uirtuosos inferius
iacentes. 2° q° ad uiciosos infimos
opprimentes. ibi. Qui dissipat etc. Cir
ca pmu e aduertendum q si diuina
puidencia non consideraret et rege
ret res humanas. tunc omia euem
rent casu et fortuna. sic aliq puta
uerunt et ut narrat phs. 2° phice
in quore psona loquebitur ille ca°
9°. uidi sub celo neq uelocium esse

UVA.BHSC

cursum. neque fortium bellum. neque sapientium panem neque doctorum divitias neque artificum gratiam sed tempus casus que in omnibus. et isti non considerabant causas superiores contra quos heliphath ille benedicat. Quarto ponit humiles in sublime. scilicet deus humiles .i. pauperes sic dicitur i. Reg. 2°. dominus pauperem facit et ditat humiliat et sublevat. suscitans de pulvere egenum. scilicet ut sedeat cum principibus et cetera. et istud videmus ad sensum. sensum. sensum litteralem. sensum etiam sensum morale est verum. circa quod sciendum est quod triplex humilitas invenitur. scilicet

proditoria. afflictoria. et onerosa. meritoria. et virtuosa.

De prima dicitur eccli. 19. quod nequiter se humiliat. et interiora eius plena sunt dolo. ista est humilitas vulpina. scilicet ypocritarum de qua dicitur eccli. xij°. Si humiliatus vadit curvus abice animum tuum et custodi te ab illo. De .2a. sic humiliat pauperes dominus. 3°. Inimici sumus domine amplius quam omnes gentes. quia humiles sumus in universa terra .i. deiecti. et ista humilitas est asinina. quod velit aut nolit portat onera. De ista dicitur eccli. 2°. in dolore sustine et in humilitate tua patienciam habe. De .3a. dicitur .i. pe. 5°. omnes invicem humilitatem insinuate. et ista habet multos fructus quia meretur.

peccatorum remissionem. divinorum dilectionem. donorum et specialis adepcionem. tormentorum evasionem. honorum multiplicationem. sanctorum imitacionem. votorum exaudicionem. electorum repulsionem. iocundorum exultacionem. premiorum retribucionem.

De primo orabat ps. vide humilitatem meam et dimitte omnia delicta mea. Exemplum de ninivitis Jone. 3°. De .2°. quia ut dicitur Iaco. 4°. deus superbis resistit humilibus autem dat gratiam. et propter omnem amorem suum. De 3°. ysa. ultimo. super quem requiescet spiritus meus nisi super humilem et quietum et cetera. De .4°. in ps. humiliatus sum et liberavit me. scilicet humiles spiritu salvabit. De 5°. quia est radix omnium virtutum. in ps. priusquam humiliarer ego deliqui et cetera. Ideo ad ephe. 4°. dicitur digne ambuletis vocatione qua vocati estis cum in humilitate et cetera. De .6°. quia imitatur sanctos .i. deum quia ipse humiliavit semetipsum et cetera. ad phili. 2°. unde apostolus humiliabat se ad exemplum aliorum ut habetur 2° cor. 11°. De .7°. ps. Respexit in orationem humilium. et iudith. 9°. humilium et mansuetorum semper tibi placuit deprecatio. De .8°. phil. 3°. Induite vos sicut electi dei benignitate humilitate modestia. De .9°. ps. letati sumus pro diebus quibus nos humiliasti et in alio. exultabunt domino ossa humiliata. De .10°. Job 22°. qui humiliatus fuerit erit in gloria et prover. 29°. humilem spiritu suscipiet gloria. Igitur bene dicitur qui ponit humiles in sublime. quia ut dicitur hester. 9°. humiles exaltati sunt. vos igitur ut dicitur Iaco. 4°. humiliamini in conspectu dei et exaltabit vos. Et videtur mihi quod debent nos quatuor nos admonere ad nos humiliandum. scilicet

propria condicio. dei Imitacio. christi Introductio. beate virginis incarnacio

De primo dicitur michee 6°. humiliacio tua in medio tui. De 2°. math. 19°. Sinite parvulos venire ad me. quia ut dicitur ysa. 57°. Inexcelso habitans. et cum contrito humili spiritu. De 3°. math. xj°. Discite a me quia mitis sum et humilis corde. De 4°. quia ut dicit beatus bernardus omel. 2a. super missus est. virginitas. unde virginem preparavit. sed humilitas fecundavit. unde ipsamet dicebat luc. 1°. quia respexit humilitatem ancille sue. ecce enim et cetera. et ideo ut dicitur Judith. 8°. humiliemus ei animas nostras quia ut dicitur math. 23°. qui se humiliat exaltabitur. et hoc est quod dicitur in textu. Quinto humiles ponit in sublime. scilicet et merentes erigit sospitate. merentes dicuntur plorantes. sed cum hoc merito carentes. unde dicitur lugentes plorantes merentes iuxta illos versus. Flet lacrimis rorans. vocem solet addere plorans. dat lacrimas plangens. pectus simul ictibus augens. sor

UVA.BHSC

dicit lugentis tota fit q̄ suas egre
tis flendo qui meret. reatet qr
mente caret. et sic p̄z φ addit ḡ.
alterū. merentes g̃ dicuntur q̄
mente carenti qui a deo erigitur
sospitate .i. sanitate incolumitate
qr sospes signat plura q̄ hntur
p hunc versum. Incolumes sospes
saluus sanusq3 superstes. et compo
nitur a se et spes spei. q̄ hns secum
spem. et ideo bene dr̄ φ merentes
.i. mente carentes pre tristicia deus
erigit sospitate .i. reduat ad spei
sanitatem ¶ Est notandū qd̄ do
minus erigit merentes.

merētes eis consolacione tribuendo.
iacētes eorum consolacione reuelando.
ignorantes eis erudicione instruendo.
timētes eorū timore confortando.
peccātes eorum dapnacione redimendo
uel condolendo.
egentes. eorū afflictione subleuādo.

¶ De pmo habetur hic. ¶ De 2º. in
ps. alleuat omnes q̄ corruunt et eri
git omnes elisos ¶ De 3º. ysa. 98º. deus
erigit in in mane aurem ut au
diam eum q̄ magistrum ¶ De 4º. di
cebat apostolus dan. xº. ca. Ecce manus
dn̄i tetigit me. et erexit me sup
genua mea et c̄. ibi p̄z quō fuit co
fortatus et erectus a dn̄o ¶ De 5º. vn
dr̄ luc. 1º. benedictus dns deus isrl̄
qr visitauit et fecit redempcionē ple
bis sue. et erexit cornu salutis nb̄
in et c̄. φ cotidie facit pctā condo
nando ¶ De 6º. dr̄ in ps. suscitans
egenum de puluere et de stercore eri
gens pauperē. ut collocet eum cum
principibus et c̄. beatus grego. 6º. more.
ca. xvº. dicit sic in sublimi humi
les ponuntur qr hic qui despecti sūt
cū deo iudices ueniunt tunc me
rentes erigit sospitate. qr hij qui
eius desiderio accensi prospera fugiūt
aduersa paciuntur. cauiatq3 psequē
tium tollerant. seq3 ipsi p lamēta
castigant tanto sublimiorē sospi
tatem recipiunt. quāto nūc a
mundi cunctis gaudijs deuote
moriuntur sospitate. go merentes
dns erigit. dr̄ qr φ se afflictos
spiritualiter vera salute consolat. ¶ Cogi
dissipat et c̄. hic ondit actus huma
nos diuina prudencia regi et c̄. q̄ᵒ
ad viciosos et tyrannos infimos op
primentes. et pmo ponit hic q̄ᵒ ad eos
qui alios opprimere uolunt potencia
2º. q̄ᵒ ad illos qui hoc intendunt ex
astucia. ibi. Qui apprehendit. ¶ 3º. sub
iungit impedimentū eorū puemens
ex ignorancia. per diem et c̄. dicit
igr̄ Qui dissipat et c̄. qr diuina puiden
cia q̄ respicit pauperes et humiles ad
eorum saluacionē. impedit actus ma
lignorum et cogitaciones alr̄ minus
grauiter opprimerentur iusti a poten
tibus. qr seuissima ē iusticia hns arma
ut dr̄. 1º. po. ¶ Est tn̄ aduertendū de
hoc qd̄ dicit cogitaciones malignorum
vnde ē considerandum φ alij cogitant

mala. et male.
bonū. et bene.
mala. sꝫ bene.
bona. sꝫ male.

¶ De pmo. ut uideri po
terit. xpm. in. ps.
cogitauerit et locuti
sunt nequiciam ¶ De 2º.
ut dauid q̄ cogitauit hedificare domū
domini. ut hetur. 2º. paral. 2º. ¶ De. 3º.
sicut penitentes cogitant puniri pctā
sua. in ps. iniquitatem meā annunciabo
et cogitabo pro pctō meo. ¶ De 4º. sic
phariseus q̄ cogitabat intra se eē bonū
d. Jesum bis in sabbato luc. 14º. ¶ Vn.
14º. Qd̄ te eleuat cor tuū. et q̄ ma
gna cogitans attonitos habes oculos.
et. sm̄ hc̄ pūt distingui cogitaciones
malignorū et bonorum ¶ Et qr de bonis
alias dicetur per dei gram de cogita
cionibus malignorum de qb3 nūc agi
tur ē sciendum φ. sm̄ septē pctā
capitalia inueniuntur cogitaciones

superbie et uanitatis.
inuidie et malignitatis.
auaricie et cupiditatis.
iracundie et puitatis.
accidie et torpositatis.
castrimargie et gulositatis
luxurie et uoluptatis.

¶ De pmo. s.
cogitacione
superbie ab ore
de q̄ assimilat
enī luciferō. q̄
cogitauit ascen
dere ad statum
diuinū. et illis q̄ cogitabant hedificare
turrim babil. ut hr̄. gn̄. xiº. ideo bn̄
dr̄ ecc. 6º. non te extollas in cogitacio
ne anime tue. uelut thaurus ne forte
elidatur uirtus tua et c̄. ¶ Cogitaciones
inuidie sunt odiende qr sunt cogitaci
ones uulpine. sic fratres ioseph cogi

UVA.BHSC

talunt contra eum sic eis dicebat ioseph gen. ultimo. vos cogitastis contra me malum et c. De ista cogitacione dicitur ysa. 29. ve qui profundi estis corde ut absconditis consilium vestrum scilicet perversa hec cogitacio vestra. ¶ Cogitaciones avaricie sunt vilipendende quia cogitat semper de archa sua avarus sicut ydropicus de potacione ita cogitabat ille avarus de quo dicitur luc. xii. cuius uberes fructus ager quidam attulit et cogitabat intra se dicens quid faciam quia non habeo ubi congregem ubi fructus meos et c. De istis bene dicitur illud ysa. 59. cogitaciones eorum inutiles. vastitas et contricio in viis eorum. ¶ Cogitaciones iracundie sunt precavende quia iracundus perdit iudicium. perdit racionem et amiciciam. iste sunt cogitaciones saulis qui cogitabat tradere david in manu philistinorum. 1. R. 18. de istis bene dicitur in ps. Qui cogitaverunt iniquitates iniquitates in corde tota die constituebant prelia. ¶ Cogitaciones accidiose sunt fugiende quia sicut letargicus non cogitabat nisi de sompno ita nec accidiosus nisi de ociositate sicut piger dicit semper leo est foris prover. 22. quia accidiosus est qui minoratur corde et cogitat inania ut dicitur eccl. 16. de quorum cogitacionibus bene dicitur eccl. 40. cogitaciones eorum et timores cordis et adinvenciones et expectaciones quia semper accidiosus cogitat quomodo poterit adhuc operari ne laboret. ¶ Cogitaciones gule sunt blasphemande quia viles. quia sicut porcus semper cogitat de furfure ita isti. unde proverbialiter dicitur. Quid sompniat sus furfur. unde de talibus bene dicitur in sapie. 2. dixerunt impii apud se non recte iudicantes. scilicet venite fruamur bonis que sunt. et quia tales sunt bestiales bene de eis dicitur. quod spiritus sanctus aufert se a cogitacionibus que sunt sine intellectu sapie. primo. ¶ Cogitaciones luxurie sunt increpande quia sunt dampnose non solum quantum ad animam primo quantum ad corpus ut dicit lotharius. 3. de vilitate condicionis humane. Ocurrencia libidinis turpitudo que non solum mentem effeminat sed et corpus enervat non solum maculat animam sed et fedat personam et c. Ista cogitacione iniqua erant pleni sacerdotes luxuriosi. ut habetur dan. 13. unde et iob. 31. dicebat pepigi phedus cum oculis meis. ut non cogitarem quid de virgine. ¶ Contra iste omnibus simul bene dicitur ysa. 1. lavamini mundi estote. auferte malum cogitacionum vestrarum. ¶ Et quia perverse cogitaciones separant a deo ut dicitur sapie. 1. primo abhominabiles sunt male cogitaciones apud ipsum. ut dicitur eccl. 15. unde divina prudencia que regit ista inferiora dissipat cogitaciones malignorum .i. ad nichillum reddigit ne possint manus eorum implere quod ceperant .i. ne possent cogitaciones pervenire usque ad finem intentum et ista est sentencia beati gregorii hic sic dicentis 6. more. ca. 15. reprobrorum inutiles cogitaciones perverse semper invigilant sed plerumque eis superna dispensacio obviat et quamvis pravitate consilii nec facti ad necessitatibus corrigant nec tamen contra bonos prevaleant vires eorum refrenat contra quos mira iudicio agitur. ut effectu careat quidam pravi operis. et tamen iuste superne iudicias reos conscia abdicat.

qui apprehendit sapientes et c. hic ostendit idem quod est. respectu astutorum qui ex astucia et prudencia sua decipiunt alios magis simplices. unde sciendum est quod hoc ut sepe dictum est sapientes .i. prudentes ¶ prudencia aut ut dicitur. 6. ethicorum. dividitur in multas species. inter quas est una prudencia quam nos ytalici vocat dei noticia et est prudencia per quam ab prudenter scit accipere finem intentum sive sibi sit bonus sive malus. unde si intencio sit prava astucia est. propter quod prudentes astutos dicimus omnes. ut dicitur ibidem. et tales astuti non solum frustrantur aliquando ex divina prudencia consilio suo quamvis magis tanto. et contingit de consilio achitophel quod dei nutu dissipatum est. ut dicitur 2. R. 15. primo et apprehenduntur quamque ex astucia

UVA.BHSC

ſua · ut illud q͞ cogitabunt malū
reuertatur ſꝰ ipſos ſic ꝯtingit de a
man q̄ ſuſpenſus fuit in patibulo
q͞ parauerat mardocheo · ut patet
hester · vii° · ideo bene dicit · Quia ſ[cilicet]
deus · apprehendit ſapientes · i · pru
dentes in aſtucia eorum · ſ · eis red
dendo malum q͞ facere intendebāt
ſimplicib[us] et bonis hominib[us] et ꝯ
ſilium eorum diſſipat · ſ · reddigendo
ad nichillum per aliquod impedime͞
tum ſuꝑueniens eo modo quo di
ctum ē nec mirum diſſipat con
ſilium eorum q[uia] conſilium im
piorum prauorum h[ab]et in ·

ꝯſiliando · fatuitatē ·
exequendo · malig[ni]tatē ·
ꝑſeuerando · inſtabili[tatem] ·
ꝯſequendo · ꝯtrarietatē ·
intendendo · ꝑuitatem ·

¶ Hec dico
primo conſili
um prauore
in conſilian
do fatuitatē
q[uia] ſicut pru
dentis ē bene conſiliari · in hijs q̄
nouit ut h[ab]etur ex · vi° ethi[corum] · ita male
conſiliari ē fatui · q[uia] eubulia eſt
prudencia qua q[ui]s bene conſiliatur
alteri · non tn̄ omis conſiliacio · q͞
uis reſpectu finis intenti ſic vocata
dr̄ eubulia q[uia] prauus et incōtinens
q͞ ꝓponit oppꝯtere ex rōne ordina
bit non tn̄ ad modum prudentis
ut h[ab]etur ibidem iſto conſilio fatuore vſꝰ
ē roboam q̄ dimiſit conſilium ſenū
et accepit conſilium iuuenum ut
dr̄ · iii° regum · xii° · ideo dr̄ ecc[lesiastic]i · viii° · cum
fatuis conſilium non habeas · ii° h[ab]et
in exequendo et cetera · q[uia] ſic bene con
ſiliari ē ad finem q̄ ſm̄ ꝯferens ·
· i · qui ē bonus · ut dr̄ · vi° ethi[corum] · ita
male conſiliari ē ad finem malū
precipue conſilium q͞ ē malū quē
admodum ē conſilium prauorum
q[uia] iſti ſunt qui exacerbauerunt deū
in conſilio ſuo · ut dr̄ in pſ · vnde
et gn̄ · xlix° · In conſilium eorū non
ueniat anima mea ¶ iii° h[ab]et in per
ſeuerando et cetera · nec mirū q[uia] ſtlo[rum]
omīa diſſonant · i° ethi[corum] · et ideo
q[uia] conſilium prauorum ē ſtltorum ſtare
non pt̄ · ut bene dr̄ in · pſ · cogita
uerunt conſilia que non potuerūt
ſtabilire · et in iſto intellectu loq͞
bitur yſa · viii° · d[icens] · inite conſilium
et diſſipabitur · ¶ iiii° h[ab]et in ꝯſequendo
et cetera · nec mirum · q[uia] nō pnt̄ praui
concordari in vnum diu · q[uia] nō con
tingit in eis multum ſal ſimul come
dere · ut dr̄ · in · viii° ethi[corum] · primo ut ſe
pius fit talis contrarietas in conſi
lio impiorum q͞ conuertitur in ma
lum ſupra ipſos · vnde Job · xv° · preci
pitabit eum conſilium ſuum et io
rogabit illa hester · xiii° · Conuerte
dn̄e conſilium eorū ſꝰ eos eccl[esiastic]i · xxvii° ·
ſfacienti conſiliū peſſimū deuoluetur
ſꝰ eum et cetera · ¶ v° h[ab]et in intendendo et
cetera · ſm̄ veritatem ſemꝑ finē priore͞
intendunt · ideo dr̄ in pſ · beatꝰ uir
q̄ non abijt in conſilio impiorū · vn͞
yſa · xxx° · ve uobis filij deſertores · ut
faceretis conſilium et non ex me
ſequitur · addentes pctm̄ ſꝰ pctm̄ · ¶ vi°
h[ab]et in concordando et merito q[uia] ſicut
uolūtas hoīs nō ē certus canon · ut
dr̄ · i° pol[itice] · ita nec iudicium eius · et
ideo inter prauos q̄ ſunt diuerſarū
uoluptatum ſunt diuerſe opiniones
et diuerſa conſilia · vnde ad iſtum
intellectum dicebat ille gamaliel act[uum]
v° · Si at ē ex hominib[us] conſiliū h[oc]
opus diſſoluetur et cetera · et ideo non
ē mirandū ſi conſilium prauorū dn̄s
diſſipat q[uia] ecce neemie · iiii° · dr̄ · q[uo]d deꝰ
diſſipauit ꝯſilia eorū q[ui] malū cogitabūt
aduerſus ihrl[e]m · ¶ beato g[regorio] xxv° · vi° more
vbi g[regorius] ſic exponit · d[icens] · q͞ multi dū
reſiſtere diuine uoluntati innituntur
uelint nolint ipm̄ aſſequuntur · vnde
dt̄ ſapientes dn̄s ex ipſa eorū aſtu
apprehendit qn̄ eius conſilium hu
mā facta etiam tunc congrue ſerui
unt cum reſiſtunt et exemplificāt
primo de fratribus ioſeph qui illū ven
diderunt ne eum adorarent et tn̄
q[uia] venditus ideo fuit adoratus ¶ ii[us]
ex[emplu]m ē de ſaule qui dedit filiam ſuā
michol vendidit centum ꝑpucijs phi
liſtinorū credens eum facere occidi
et ex hoc exaltatus ē q[uia] ducenta
prepucia reportauit · ¶ iii[us] ex[emplu]m ē de
Jona qui fugiens a domino ne iret
in niniue ciuitate a cetu reducit[ur]
¶ iiii[us] ē de iudeis · qui ut fidē quam
multi habebant cum xpo ꝯtinge bi
delentur occiderunt xp[istu]m et ideo ex

UVA.BHSC

hoc fides xp̄ina magis creuit. vnde
concludit. comprehendit go dns ſapiē
tes in aſtucia eorū. qn̄ et hoc pie
tatis ſue obſequium reddegit q᷑ contra
illum humana crudelitas exarſit.
¶ Per diem incurrunt et c̄. hic po
nitur cā predictorū puemens ex
ignorancia prauorū. Et p̄mo ponit
huius effectum. 2o eius ꝯfectum. ibi
porro et c̄. ¶ q᷑ ad p̄mum dicit. per
diem et c̄. qr eum vt dr̄. 6o. ethi. 2e
malicia puertit. et mentiri facit cir
p̄ncipia practica q᷑ ſunt fines. Ideo
praui in aſtucia ſua deprehendūtur
et conſilium eorum diſſipitur quia
ignorant debitum finem et modū
puemendi ad finem qr impo. le ē
prudentē ēē non entē bonū vt dr̄
ibi ō. et ideo q᷑ ad hoc ſubiungitur
per diem incurrent tenebras ¶ ad
huius ē declaracionem ē ſciendū q᷑
dies quinq; dr̄.

Solis lucis mīnō emiſpeio.	¶ De p̄mo
vite nr̄e curſ et duracio.	gn̄. 1o. fa
xp̄i incarnacio.	ctū ē veſ
xp̄i predicacio.	pere et
generalis ad finē vocacio.	mane di
gracie infuſio.	es vnus
finalis iudicij examinacio.	vn̄ in hoc.
diuine maieſtatis contēplacio.	dr̄. hor-
intellectus humani ſpeculacio	reas īmi

ſus ab auſtro ventilat et clauſu re
ſeratq; p diem. i. ſolem. ¶ de. 2o. iob
3o. maledixit diei ſuo. et dies mei
velocius tranſierunt et c̄. ¶ de. 3o. expo
nitur illud. ps. In die mandauit
dns miām ſuam. ait et c̄. melior ē
dies vna et c̄. et illud idem. hec dies
q̄ fecit dns et c̄. et in alio. ps. In
die mandiuit dns et c̄. ¶ de. 4o. Joh.
9o. me oportet operari opa eius q̄ mi
ſit me donec dies ē ¶ de. 4o. Ro. 13o.
nox preceſſit dies at appropinquit
. ſ. generalis vocacio ad finem. de. 6o.
1. thimo. 4o. ffilij lucis eſtis et filij
dei. et ecc. 10o. particula diei bone no
te pretereat ¶ de. 7o. dr̄ Joelis. 2o. ma
gnus dies dnj et terribilis et qs
ſuſtinebit eum Judich ultimo. In
die iudicabit illos ¶ de. 7. 8o. ſa. pe.
po. in corporibus mris tunc erit vnus
dies donec dies illuſceſcat et lucifer
oriatur in cordibus mris tunc erit
vnus dies dnj et terribilis et qs
ſuſtinebit eum ſicut mille anni
ut dr̄ ibi. ca. 3o. ¶ de. 9o. dr̄. p̄ma
core. 9o. p minimo ē ut a vobis
iudicer aut ab humano die. i. In
tellectu et ſub iſto intellectu ac
cipitur inſpiracio vbi dr̄ aſſiduus
circuiuolat annis. ſeu a dies anus
ē intellectus ¶ Eſt igr̄ ſciendum
qnō dr̄ p diem incurrent tene
bras. i. i. ignorancia incurrunt
qr ducuntur paſſione et omnis
malus ignorans. 3o. ethi. 2e. p̄mo
et cetera dr̄ m. ult. 4o. ſm ſpm mo
ralem pt verificari de die.

preſentis vite.	Sic pz conſideranti
gracie.	qr ibi incurrent te
finalis iudicij.	nebras et qui in no
viſionis beatifice.	cte palpabunt in me

ridie nox hic pt accipi p oppo. diei
et tot modis exponi quot modis
exponitur dies ¶ Sz de meridie
ē ſciendum q᷑ quinq; dr̄.

inſpiracio purgans reſſiciens	rōne vbertatis
gracia gratum faciens	rōne claritatis
recta intencio mente afficiens	rōne puritatis
gloria aīam perficiens.	rōne caliditatis et ꝑfectionis

¶ Dr̄ dico meridies quinq; inſpiracio et
c̄. qr ſicut in meridie omnia ſunt
in ſuo vigore flores et fructus
ita inſpa facit opera fructificare et
facit valida ita dr̄ yſa. 58o. cum
effunderis extenderis manū tuam
eſurienti et afflictum repleueris
orietur in tenebris lux tua et te
nebre tue erunt ſic meridies. dr̄.
2o. meridies gracia et c̄. ſm verita
tem gracia ad modum meridiei illu
minat et clarificat et quietat
vnde yſa. 58o. q̄ lux meridiana
clara ē. et ſicut nubes roris in
die meſſis ¶ 3o. dr̄ meridies recta
intencio et c̄. qr ſicut in meridie
hꝫ directum reſpectum ad nos et
tunc fiet aer melior et purior
ſic ē de intencione. ſic dr̄ in. ps.
educes. ſ. dns. qui lumen iuſticiam
tuam et iudicium tuum tamquam
meridiem ¶ 4o. dr̄ meridies gloria
et c̄. et merito qr animam purifi
cat. mundificat deificat. i. meri
diati ſunt qui calcatis torcula
ribus ſitiunt iob. 24o. qr videre ma

UVA.BHSC

gis ſiciunt eum in quem aſpicia
unt. De iſto meridie bene dr aut
1°. indica que diligit aīa mea ubi
paſcebas. ubi cubes in meridie ſi
quo beatus ber. et eſt ſmo. 36°. ſr
cantica. O viſio beata. o uere meri
es plenitudo feruoris et lucis ſo
lis ſtatio. umbrarum exterminacio
deſiccacio palludum fetoris expul
ſio. o perhēne ſolſticium quod iam nō
inclinabitur dies. o lumen meridia
num. o uernalis temperies. o eſti
ua uenuſtas. o auptumnalis ubertas
o quies et hyemis expulſio. Indica
m que diligit et c̄. In omnibus iſtis
meridiebus palpabunt praui ut qui
in nocte qr excecati malicia ad cla
ritate et puritatem ueritatis ne
queunt peruenire. unde in pau per
cant. ita dr de ucb. 28°. percuciet
te dn̄s amencia et cecitate et fu
rore mentis et palpabis in meri
die ſicut palpare ſolet cecus in tene
bris. Beatus gregorius exponit dupr
primo allegorice de iudeis perſequentibus
xp̄m dicens. cap° 9°. perſecutores re
demptoris mi. dum diuine uirtu
tis miracula cernerent. et cū de
eis diuinitate dubitarent in die te
nebras paſſi ſunt. qr uiſum in luce
perdiderunt. Aliter exponit morali
ſic dicens et eſt cap° 21°. libro. 6°.
Impiorum mentes cum quedam a pro
ximis bene geſta conſpiciunt in ex
tenſo liuoris ſui aculeo torquentur
et grauem malicie ſue penam ſuſti
nent ad bona in aliis tabeſcentes ui
dent. Vñ bene gr dr per diem incurrēt
tenebras. qr mens eorum cum aliena
melioracione affligitur de radio lu
cis obſcuratur. Et qui in nocte et c̄
qr dies bonum operis exterius in proximo
lucet. ſi qui in nocte palpant qr liuoris
ſui tenebras intus tollerant peruen
re ad aliqua q reprehendant ſatta
gunt. detraccionis additum querunt
Sed qr inuenire non ualent cca
exterius careuerunt. Porro ec̄. hic
ponitur utilitas proueniens ex hiis
que dicta ſunt. ſ. q deus apprehē
dit ſapientes in et c̄. et q diſſi
pat cogitaciones malignorum. qr ex
fallacia aſtutorum. qua decipiunt
ſimplices in uerbis ſictis liberan

tur egeni. et minus cautoloſi. et id
qd ad hoc benedr porro ſaluū faciet
egenum a gladio oris. i. a malicia
et iniquitate qr lingue eorū gladius
acutus ut dr in ps. et a rapina
et malicia potencium per tale eorū co
gitacionum diſſipacionē eriguntur pau
peres. ideo dr. et de manu uiolenti pau
perem. Et ē notandū hic q egenus
pauper mendicus et inops differunt. qr
egenus ē qui extra genus uel ſine gē
te. pauper ē qui parū potens uel parū
parans. mendicus ē qui manu indicans
. i. manu querens inops ē qui ſine ope
unde uerſus grecismo. non habuiſſe ge
nus gentem. dr dicatur egenus. nullus
poſſeſſor inops homo dr ec̄. pauper cui
poſſeſſorum non ſuffiat uſus. at men
dicus is ē q uoce manuque petit. Eſt
eciam notandum q multiplex gladius
gladius inuenitur in ſcriptura. ſ. gladius.

Inuidie et deſtruccionis.
malicie et perſecucionis.
iuſticie et ulcionis l purgacionis.
ſapie et inſtruccionis.
iuſte et confuſſionis.
potēcie et iuriſdiccionis.
die noui et examinacionis.
die ſupe et condepnacionis.
die glorie et retribucionis.

De primo ora
bat. ps. de gla
dio maligno
eripe me. et
erue me de ma
nu filiorum alie
norū. quorum os
locutū ē uani
tatem. unde pu.
25°. iaculum et gladius acutus homo q
dixit falſū teſtimonium contra proximū
ſuū. ſ. et in ps. lingua eorum gladius
De. 2°. dr in ps. gladium euaginaue
runt peccatores et c̄. unde act. 2°. dr de iſto
gladio. herodes occidit iacobum fr̄em
iohannis gladio. De iſto gladio dr. mt.
. 26°. omnis enim qui acceperunt gladiū
gladio peribunt. unde bn̄e de iſtis dr
1°. ps. gladius eorum intret in cordi ipſorum
De. 3°. peccauerunt et bene ueri iudices
qr gladii ancipites in manibus eorum
ad faciendam uindictam in nacionibus
increpaciones in populis. ut dr in ps.
De. 4°. pungunt predicatores aliis dic
tum ē ad epheſios. 6°. accipite gladi
um ſpūs q ē uerbum dei. de quo dr ad
hebreos. 4°. uiuus ē ſermo dei efficax
et penetrabilior omī gladio ancipiti. ſ.
commendando et mala deteſtando. De. 5°.
uulnerantur miſericordes uidentes ala

UVA.BHSC

f iiij

mitatem uel paupertatem proximum. Uni
uulnerantur ratione calamitatis mutue
calamitatis influente. ratione intense. et
hunc triplicem gladium uenit dominus
mittere in terram ut habetur mt. 13°. Isto
gladio fuit beata uirgo in morte filii
sui uulnerata. cui dictum fuerat luc.
2°. tuam ipsius animam pertransibit gla
dius. ¶ De. 6°. discernunt prelati quod duplici
gladio feriunt secundum censuram ecclesiasticam
ad correctionem prauorum uel instructi
onem subiectorum ab abscisione pra
uorum a corpore ecclesie. hii sunt duo
gladii. de quibus dictum est luc. 22°. satis
est. Isti debent esse tenentes gladios
et ad bella doctissimi. ut dicitur cant. 3°.
Caueant quia dubium est ne dicere po
ssint illud ysa. xlix°. posuit os meum
quasi gladium acutum et cetera. istum etiam
gladium duplicem portant milites
et principes ad bonos defendendum. et
malos puniendum ¶ De primo istorum
mt. 2°. quod iudas gladio suo cuncta prote
gebat ¶ De. 2°. istorum duorum dicitur 3°.
mach. accipe gladium quo deicies ad
uersarios meos ¶ De. 4°. dicitur Job. 19°. fu
gite a facie gladii. quia ultor et scitote
esse iudicium ¶ De. 8°. in ps. gladium
suum uibrauit et cetera. et deutro. 32°. Si
acuero ut fulgur gladium meum et
cetera. pro istis duobus dicitur apoc. primo quod de
ore eius exibat gladius ex utraque parte
acutus ¶ De. 9°. dicitur deutro. 33°. scutum
auxilii et gladius glorie sue ¶ littera in
porro et cetera. intelligitur de duobus gla
diis primis ut patet in littera et de quibus
eorum ¶ Ex dictis sequuntur duo
primo quia tunc egeni et grauati magis
sperant in domino quam ante circa de eis
habente. et mali retardantur ab iniquita
te et ideo quantum ad hoc dicit. Et erit
egeno spes. ¶ Et quantum ad. 2m dicit. Et omnis
iniquitas contrahet os suum. quia ut dicitur
in ps. in talibus effectibus a deo collatis (munus a deo collatum)
uidebunt iusti et letabuntur et omnis
iniquitas oppilabit os suum. ¶ Et est
notandum quod debemus retrahere .i. extra
here uel custodire os nostrum a multis
primo a uerbis.

iracundie. ne rideamus iniuriantibus.
inuidie. ne detrahamus innocentibus.
perfidie ne noceamus nobis credentibus.
luxurie. ne diffamemus continentibus.
stultitie. ne stulti appareamus sapientibus.
nimie fiducie uel acedie ne
respondeamus detractoribus.
blasphemie ne audiamus ubi iurantibus.

¶ Propter primum dicebat ps. Posui
ori meo custodiam cum consisteret
peccator aduersum me ¶ Item quantum ad 2m dicitur etiam
in ps. pone domine custodiam ori meo
et hostium circumstantie labiis meis
non declines cor meum in uerba ma
licie et cetera. ¶ Item 3m dicitur eccle. 23°. iura
tionem non assuescat os tuum. est
enim in illa uerbum par. nec mi
rum quia os quod mentitur occidit ani
mam. ut dicitur sapie. primo ¶ Item 4. di
cebat sapiens ecc. 9°. ne dederis os
tuum ut peccare facias carnem tuam
primo debes te retrahere a colloquiis
prauis que corrumpunt bonos mores
ut dicitur primo. core. 15°. ¶ Item quinto dicitur ecc.
5°. Si est tibi intellectus responde proximo
tuo. Si non sit manus tua super os
tuum. ne capiaris in uerbo indisci
plinato. et confundaris ratione stultitie
tue. quia sic dicitur de illo fatuo. Si tacuisses
philosophus fuisses ¶ Item. 6m ecc. 28°.
Sepi aures tuas spinis et noli
audire linguam nequam et ori tuo
facito hostium et cetera. ¶ Item. 7m dicitur
iob. 40°. qui leuiter locutus sum res
pondere quid possum. manum meam
ponam super os meum et cetera. unde pro
omnibus istis bene dicitur prouer. 13°. qui custo
dit os suum custodit animam
suam. quod nobis concedat qui in trinitate
et cetera. ¶ Beatus uir qui custoditur a domino
et cetera. hec est 3a pars capituli sicut diuisa
in qua ut dictum fuit post ipsius
eliphat increpationem subiungit
eius monitionem. et diuiditur quia primo
uult cum sancto iob reducere ad pa
cientiam. et 2°. promittit ei ex pa
cientia bonorum habundanciam. ibi. sed
cum lapidibus. ¶ Prima in duas diuiditur
quia primo ostendit ei quod flagellationem
pacienter sustineat. 2° ostendit quod
multum confidat ibi. in sex tribula
cionibus. primo ostendit duram correcti
onem esse sustinendam. et statim sub
iungit causam ibi. quia ipse uulnerat
et cetera. ¶ Et est sciendum quod ex supe
rioribus ubi concluit quod omnia que

eueni

UVA.BHSC

euenïunt homini hic in mūdo eueniunt siue ex demeritis suis siue ex meritis · et q̄ diu̾a prudentia reg̾t tam res naturales q̄ humanas ideo hoc supposito uult ꝓbare quod afflictio que euenit homini ex correctione diuina ē ad bonū sui q̄m iuste affligatur q̄r fit ad hoc ut ꝑ talem afflictionem cognoscat q̄ ipse meruit diuinam indignatio nem et q̄ hoc bene meruit · et q̄ ex hoc a malis d̾z se abstinere de ceꝑs · et hoc uolebat ꝓbare ipsi iob que credebat ex afflictione desperatum · et impacientem et intendit sic arguere · homo non d̾z repetere quod ē ei ad bonum · ſ increpacio dnī ē ad bonum · ꝓbatur · q̄r beatus qui corripitur a dn̄o ꝑ˜ eius pre dictas · ḡ increpationem dnī ne re probes · de isto ar̄ ipse ponit ꝓbacio nem minoris et q̄ne sic p̄z in līa · ¶ Ad maiorem euidenciā istorū ē sciendum q̄ corripere competit hoī et competit deo · homo d̾z corri pere ꝓximum delinquentem · i° ethi c° · Corripite inquietos et eccl° · xi° · cor ripe amicum ne forte non intellexe rit et dicat non feci · ¶ Debet tn̄ eē correpcio ·

Secreta · modesta · iusta · ¶ De pmo · mt̄ · 18° · Si peccauerit in te fr̄ tuus corripe eum inter te et ipm solū · ¶ De · 2° · eccl̄ · 19° · Corripe amicū tuū antequā minoris · i · modestia · 1° ad thimot · 3° · corripe ut frēm · ¶ De 3° · eccl̄ · xi° · cum interrogaueris corri pe iuste · ¶ Et talis correctio ualet quia ·

Facit a malo retrahere · Facit corripientē diligere · Facit correptū intelligere · ¶ De pmo in ps · Corripiet me iustus et increpabit · oleum aū pctoris non impinguet caput meum · ¶ De · 2° · ꝓū · 28° · Qui corripiunt hominē grām postea inuenient · ¶ De · 3° · ꝓuer · 19° · Si corripueritis ꝓximum intelli get et talis ē dr̄ia inter sapientē et stultum q̄r sapiens non mur murabit correptꝰ · ut dr̄ eccl̄ · c° · Stul tus autē recalcitrat correpcioni · q̄r multi plo obediunt iacture quam

sermonibus · i° ethi° · vnde ꝓū · 15° · Non amat pestilens eum qui se corripit tales sc̄m phm sunt corrigendi · q̄r qui se non intelligit nec alium audi ens ponet in aīo · ille penitus inutilis est sic dr̄ · i° ethi° · ¶ Sꝫ ulterius est sciendum quod correpcionem dnī de bemus portare quā ipse ꝓpter iniquitates nr̄as corripit nos · iuxta · ps · ꝓpter ini quitatem corripuisti hominē q̄r illa ē ad

nr̄am emendacionē · nr̄am erudicionem · nr̄am iustificacionē ·

¶ De pmo dicit dn̄s ꝑ ꝓū · Corripimur dnē ad emenda cionem nr̄am · ¶ De · 2° · Job · 36° · Reuela uit aurem eorum ut corripiantur et reuertantur et c̄ · ¶ De · 3° · ysa · 38° · Cor ripies me et iustificabis me · ¶ De · 9° · i · cor · 6° · A dn̄o corripiemur ut nō cum mūdo dampnemur · ¶ Sꝫ sciendum ē q̄ duplex ē eius correpcio vna q̄ est ex amicicia de q̄ dr̄ ꝓuer · 3° · Quem enī diligit dn̄s corripit et q̄i pater in filio complacet s̄ · et ista ē bona ut p̄z ex omnibus iam dictis · alia cor repcio sua ē ex iracundia · et ista est ad condēpnacionem ꝑ˜ q̄ orabat · ps · Dnē ne in furore tuo arguas me · neqꝫ in ira tua corripias me · ¶ De correctio ne paterna ex amore intelligitur līa cum dr̄ · beatus homo et c̄ · ¶ Beatus grego° · i° more · ca° · 21° · dicit sic · tor pens quippe animus percussione tangi tur ut excitetur q̄tenus q̄ turpitudine statum sue rectitudinis ꝑdidit af flictus consideret quo iacet hinc itaqꝫ asperitas correpcionis origo fit lu minis unde et ꝑ paulum dr̄ · ¶ Omne quod arguitur a lumine manifestatur argumentum ḡo salutis ē uis doloris q̄niam ḡo conuenire simul nequeant dolor et beatitudo rōne tn̄ nunc dr̄ · beatus homo qui corripitur a dn̄o q̄r ꝑ hoc q̄ homo pati dolore correpcionis punitur uel premitur quasi ad beatitudinem q̄ sine doloris interuentu ē nutritur erudiatur increpacionem ḡo dnī ne re ꝓbes · i · non iniuste factam dicas q̄r qui ꝑ culpa sua affligitur · ſ in querela sue ꝑcussionis eleuatur increpacio nem dnī reprobare dr̄ · ut dicit beatus gregorius · et q̄r iob uidebatur ita fecisse superius ideo reprehenditur · et statim

UVA.BHSC

causam quare maceracionem dominus non reuelat reprobare subiungit dicens. quia ipse uulnerat et medetur etiam auferendo mala et retribuendo bona percutit et manus eius saluabunt. i. affligit in isto mundo sed postea ipse sanat quando bona iterum tribuit. s. in ista vita quia ille eliphat non intelligebat aliam vitam. ¶ Circa quod sciendum est quod septem mouent dominum ad percuciendum. s.

obstinacio. et tunc percutit ad destructionem
elacio et tunc percutit ad correpcionem et humilitatem.
predicacio et tunc percutit ad cognicionem.
pauperis afflictio et tunc percutit ad punicionem.
proximi mon... et tunc percutit ad instructionem
detestatio et tunc percutit ad detestacionem.
temptacio. et tunc percutit ad probacionem.

¶ De primo. Iere. 2°. In die furoris tui percussisti occidisti et non pepercisti ¶ De 2°. exodi. 16. percussit eos pro superbia ubi eorum ¶ De 3°. sic percussit anthiochum plaga insanabili. 2°. mach. 9°. et ibidem. e. 3°. ca°. tormentes ad male percutit et perdit ¶ De 4°. dicitur in ps. quoniam tu percussisti omnes aduersantes mihi sine causa ¶ De 5°. quia tunc percutitur ad instructionem homines cum uident se affligi fame ysa. 57°. propter iniquitatem auaricie eius percussi sunt ¶ De 6°. quia tales detestatur dominus. sic apostolus dixit illi qui detestabatur fidem xpianam. percuciet te dominus paries dealbate ¶ De 7°. sic iob et thobiam. unde in ps. percussi sunt ut prophetam et cetera. et ideo afflictis septem dicitur domino leuit. 26°. percuciam uos septies ¶ Et est sciendum quod dominus sanat septempliciter sanat enim uulneratum per

cordis contricionem.
oris confessionem.
operis satisfactionem.
deuotam oracionem.
sanctam predicacionem.
carnis maceracionem.
altam deuocionem.

¶ De primo dico quod sanat per cordis contricionem sicut infirmus sanatur per sudorem. et dolens per balneum ideo dicitur in ps. Qui sanat contritos corde et cetera. ¶ 2°. sanat per oris confessionem sic homo turgidus sanatur per uomitum. et ulcus per apercionem. et ideo dicitur in ps. domine deus clamaui ad te. per confessionem. s. et sanasti me. ¶ 3°. sanat per operis satisfactionem ¶ 3°. sanat per operis satisfactionem sic homo sanatur per medicinam superflua expellendo. unde in figura huius bene dicitur mathei. xii°. et luc. 6°. quod ille qui habebat manum aridam extendebat eam et reddita est sanitati ¶ 4°. sanatur homo per deuotam oracionem sic homo preambulans. 2°. paralip. ... in. 4°. re. 9°. audiui oracionem tuam et saluaui te ¶ 5°. sanat per altam predicacionem sanatur. sic infirmus per emplastrum multum ualens ad curacionem ¶ 6°. sanat per carnis maceracionem sicut egrotus sanatur per dietam ecci. 31°. sanitas anime et corporis sobrius potus. unde in ps. Sana contriciones eius quia commota est. quia ipse dominus est qui propiciatur omnibus iniquitatibus tuis qui sanat et cetera. ut dicitur in ps. ¶ 7°. sanat per altam deuocionem sic infirmus qui habet bonam spem dicitur de facili curari. ideo dicitur. Iere. 17°. Sana me domine et sanabor saluum me fac et saluus ero quoniam laus mea tu es. et per omnia ista dicebat. ps. miserere mei domine quoniam infirmus sum sana me et cetera. Et quia ita percutit et sanat uulnerat et medetur dicitur in p̄. deutro. 32°. Ego occidam et ego uiuere faciam percuciam et ego sanabo. et sic patet quod manus eius. i. operaciones eius percuciunt. et sanat uel eius protectio sanat. secundum quod manus domini accipitur pro protectione ut supra dictum fuit ¶ Notandum quod dominus saluauit septem genera hominum in quibus septem capitalia vicia figurantur

filium reguli morientem per superbiam. Io. 4°.
cecos in templo excecatos per inuidiam. Io. 9°. et 10°.
demoniacum per iracundiam luc. octauo et mathei 10°.
habentem manum aridam per auariciam mathei xii°.
seruum centurionis languentem per acidiam luc. 7°.
ydropicum qui continue sit per gulam luc. 14°.
mulierem habentem fluxum sanguinis per luxuriam. luc. 8°.

UVA.BHSC

A beato grego. ii° 6° ca° 23° dicit duobus modis omnipotens deus uulnerat quos reducere uult ad salutem aliquos enim carnem percutit et mentis duriciam suo pauore tabefacit uulnerando quos ad salutem reuocat cum electos suos percutit exterius ut interius uiuant. unde et per moysen dicitur ego occidam et c. et subdit corda enim una male sana sunt cum nullo dei amore sauciantur cum sic peregrinacionis erumpna non senciunt cum erga infirmitatem proximi nequaquam minimo affectu languescunt sed uulnerantur ut sanentur quia amoris sui spiculis deus mentes insensibiles per ardorem caritatis reddit. unde et sponsa in canticis se uulneratam amore asserit. In septem tribulacionibus et c. Quia dominus septem modis percutit et septem modis sanat eum quem corripere uult. ideo hic ostendit quod septem modis eius correpcio proficiat si paciencer sustineat ut sanitas perfectibus rideat. et ista potest dici duobus modis secundum quod septem tangit per ordinem. sed patebunt legendo litteram. Circa istam partem primo est aduertendum quod sic dicit beatus gregorius omel. 29. In septenario numero uniuersitas designatur et ideo qui homo corripitur a deo post emendacionem ei nulla nocet aduersitas quia qui iam perfectus est et istud est uerum quantum ad animam uel mentem quia quando homo a rebus mundanis se abstrahit tunc multis modis affligitur. Unde sit perfectus et in dei amore firmatus. sic. 1° ethi in principio dicitur de homine tetragono quod ex quo secundum uirtutes perfecte uixerit tunc ita uirtute tetragona i. perfecta perficitur quod passiones amplius non sentit ad eius nocumentum. et ideo in fine non tangit eum malum istud autem non potest uerificari de corpore humano. et eliphat intellexit cum uiri perfectissimi in mundo pressuram habeant dicente ps. in persona apostolorum. Quoniam propter te mortificamur tota die. et ideo dicit. In septem tribulacionibus liberabit te. quia stius homo dum mundum contempnit temptacio aduersus eum surgit. sed in septima non tanget te malum. i. si ad perfectum statum. i. tempus quod in septenario numero intelligitur perueneris nulla aduersitas tibi nocebit. Beatus grego. ubi s. exponit septenarium de finali iudicio quod erit in fine septime etatis mundi grego. ca° 26° 6° moral. quid in senario numero quo septimus sequitur nisi presentis uite opera discursus quod significatur. Sexto die omnia perficies hominem condidit et septimo deus requieuit qui. sed septima uesperam non habet. quia subsequentem requiem nullumquam terminus claudit. perfectis omnibus requies sequitur. quia post bona uite presentis opera. retribuciones eterne quietis inueniuntur in sex tribulacionibus itaque dominus nos liberat ne nos in septima malum tangat quia per paterne pietatis erudicionem presentis uite labore nos atterit. sed in aduentu iudicii a uerbere nos abscondit. In fame et c. hic tribulaciones enumerare incipit. circa quod est sciendum quod quinque aduersitas ex aliquo particulari peruenit contra personam. et contra uitam totalem subtractione maiore. quantum ex inflictione doloris. et quantum ad ista duo dicit. In fame eruet te de morte. et hoc quantum ad primum quia. sed tu egestatem poteris sustinere ex correpcione diuina sed inde eruet te dando post multa bona supple si sustineas paciencer. unde contra hoc dicitur deutero. 28°. Si audire nolueris uocem domini dei tui. sequitur adducet tibi dominus pestilenciam donec consumet te terra fame. Quantum ad 2m dicit et in bello de manu gladii. i. si ueniret tibi bellum. sed in potenciam gladii aduersariorum tuorum non deduceris. Iste est sensus litteralis. Sed secundum moralem est intelligendum quod fames iusticie accipitur multis modis in scriptura uidelicet. pro.

Carencia bonitatis et gracie.
modestia compassionis et concupiscentie.
tristicia iniquitatis et malicie.
penuria diuine damnacionis et misere.
miseria die in extenuacionis et sine.
Inopia infernalis calamitatis et tristi.

De primo quia sicut qui famescit appetit calidum et siccum ut dicitur 2° de anima ita qui sine gratia est indiget calore caritatis

UVA.BHSC

et ſacietate mundane conuerſationis. // de iſto dicitur prouer. 10°. non affliget dominus fame animam iuſti ¶ de .2°. quia qui ſub paſſione uiuit fame ſitit de hoc in ps. oculi domini ſuper metuentes eum. ut eruat a morte animam eorum et alat eos in fame ¶ de .3°. quia peccator dum manet in illo ſtatu moritur fame ita habetur luc. 15°. de filio prodigo qui poſtquam facta eſt fames in tota regione ad ſe dicebat. quanti mercenarii in domo patris mei habundant panibus ego autem fame pereo. ¶ de .4°. quia ante illud tempus fames erat in terra. ſic ipſemet xpus in figura de hoc loquitur luc. 4°. unde eze. 34°. dicitur Suſcitabo eis germen iuſtum. et non erunt ultra imminuti fame ¶ de .5°. quia ſic condempnati ab officiali adiudicatur ad panem doloris. et aquam triſticie ita erit in die iudicii. unde in ps. Conuertentur ad ueſperam et famem patientur ut canes et cetera. et in alio de iuſtis dicitur. In die famis ſaturabuntur et peccatores peribunt ¶ de .6°. quia ut dicitur eccl. 39°. ignis grando fames et mors ad uindictam creata ſunt i. ſ. et Jer. 14°. gladio et fame et peſte conſumam eos ¶ de .7°. quia illi qui de hoc debent ſatiare ut prelati et magni domini quando diues in ſiti panes ſecum habere debent et non habent moriuntur fame ut de his exponatur illud yſa. 5°. nobiles eorum interierunt fame. quia non in ſolo pane uiuit homo ſed in omni uerbo et cetera. ut dicitur math. 4°. et ad iſtum ultimum intellectum exponit beatus gregorius. In iſto paſſu ſic dicens. ſicut fame carnis eſt ſubtractum ſubſidium corporis ita fames mentis eſt ſilencium diuine locucionis. unde ione propheta dicitur. ecce nam ſitim aque ſed famem audiendi uerbum dei et quia humanam mentem cum diuina locucio deſerit contra eam temptacio carnis inualeſcit ex quibus patet quod ignorancia theologie et uerbi dei dicitur bene fames de omnibus iſtis moraliter loquendo patet expoſicio huius cum dicitur. In fame eruet te de morte ¶ Sequitur. 2m et in bello de manu gladii. Eſt enim ſciendum quod ut communiter dicitur triplex bellum contra inſurgit contra nos quare oportet bellare. ſcilicet bellum.

Carnalitatis et concupiſcentie
mundane felicitatis et apparentie
diabolice malignitatis et fallacie.

¶ de primo ad gal. 5°. Caro concupiſcit et cetera. Jaco. 4°. unde lites et bella in nobis ex concupiſcenciis meis ¶ de .2°. quia nos bella ſint tamen Jere. 6°. licet multi uiuentes in magno iuſte bello tam et tot magna mala pacem appellant. ut dicitur ſapie. 14° ¶ de .3°. quia non eſt nobis ſolum colluctacio aduerſus carnem ſed aduerſus principes et poteſtates tenebrarum et cetera. ad ephe. 6°. quia dictum eſt beſtie illi facere bellum cum ſanctis. ut dicitur apoc. 13°. Et bene dicitur bellum in quo contra bellum carnis fugiendo bellaremus. 2° contra et recedendo a uoluptatibus ſumus temperati quoniam ſi tollas pericle cupidinis atque ut dicit ouidius in de remedio. unde in anthiclaudiano circa finem dicitur de uenere qui fugiebat iuuenis expectare timet Juuenis fuga conſulit illi. Conſilio que fuge uenientes conſulit iccirco Et ſequitur. dum fugit 9° fugat dum cedit ceditur illi. quia ut dicitur yſa. 28°. In die illa erit dominus corona glorie uenientibus de bello ¶ 2° eſt de tali bello fugiendo inſtare. quia ut dicitur .3°. ethicorum difficilius eſt reſiſtere delectacioni quam ire. unde in anthiclaudiano ubi dicitur. ac uenus ipſa furit furit ſeuior ira nephas que. namque eſt inſultus peior grauior que poteſtas ¶ Contra bellum mundanum requiruntur.

Temperancia.
prudencia.
Juſticia

¶ Primo requiritur temperancia ne concupiſcamus bona mundi. ideo bene de primo. math. 6°. Non concupiſcatis ſpolia quia bellum contra uos eſt ¶ 2° prudencia quod homo prudentibus utatur mundanis. unde prouer. 24°. cum diſpoſicione initur ad bellum. et erit ſalus ubi multa conſilia. cant. 3°. ad bella doctiſſimi ¶ 3°. Juſticia et non ſpoliis aliorum ſumus induti ad bellum ſed debemus reddere unicuique quod ſuum eſt. unde prouer. 24°. dicitur. quod tabernaculis ſunt bella ¶ ad bellum 3° demones requiruntur.

conſ

UVA.BHSC

Constancia · perseuerancia · fiducia · potencia ·

Tercia primum dicitur prima thi. 2°. quod non coronabitur nisi qui legitime certauerit. Unde sancti per fidem uicerunt regna et fortes facti sunt in bello ut dicitur ad hebre. xi°. bene dicitur sapiens sapie. 8°. In multitudine bonus uidebor et in bello fortis. Secundo requiritur perseuerancia sicut dicitur ps. non conuertar donec deficiant. confringam illos et cetera. Sequitur precinxisti me ad bellum. Tercio requiritur fiducia in domino quia non in multitudine exercitus uictoria belli sed de celo ut dicitur 1°. mach. 3°. non est uictoria in nobis quia sine adiutorio dei non possumus bene pugnare. Ideo dicitur Judith. 8°. tu es ipse dominus deus meus qui conteris bella ab inicio et cetera. Quarto potencia ad pugnandum contra diabolum quia oportet quod ille sit fortis et armatus armatura dei sicut dicitur ad ephe. 6°. Induite uos armatura dei ut possitis resistere et cetera. Et ista armatura qua quis potest resistere omnia mala. Ideo dicitur Jere. 20. dominus mecum est tamquam bellator fortis. Ideo qui me persequuntur cadent infirmi. De istis bellis intelligitur lictera moraliter cum dicitur in bello et cetera. A flagello et cetera. hic ponitur tercia flagellacio seu tribulacio que posset esse contra famam bonorum quia homines iusti quamquam ex detractione malorum affliguntur. Ideo bonus homo quando ex paciencia sustinet. tunc absconditur a flagello. id est a tormento lingue quando non possunt aliquid inuenire in illo de quo possint uel ausi sint maledicere sicut de iustis in ps. dicitur. proteges eos in tabernaculo tuo a contradictione linguarum. Est aduertendum hic quod sicut dicitur ecc. 4°. in lingua dignoscitur sapiencia et scientia et sensus. et ideo in sanctis hominibus est lingua bona que multos fructus facit sicut dicitur ecc. 6°. lingua eucharis in bono habundauit. id est lingua bona et fructuosa uel graciosa. et dicitur ab eu quod est bonum et caros quod est gracia. sed de illa alibi dicetur per dei graciam. Est autem in mala lingua flagellum. de quo dicitur in epistola iacobi 3°. quod illa est que maculat totum corpus. et ista est ueritas precipue si sit mala. et de ista hic aliquid dicendum est. Unde inuenitur lingua mala sub duplici differencia. scilicet lingua

mendax per decepcionem ·
fallax per machinacionem ·
dolosa per destruccionem ·
noxia per contradiccionem ·
iniusta per murmuracionem ·
magniloqua per elacionem ·
lingua duplex per adulacionem ·

De lingua mendace dicitur prouer. 18°. quod fallax obterat linguas mendacibus prouer. 6°. sex sunt que odit deus. linguam mendacem. De fallace dicitur prouer. 26°. lingua fallax non amat ueritatem. De dolosa dicitur in ps. domine libera animam meam a labiis iniquis et a lingua dolosa. De noxia ecc. 28°. Noli audire linguam nequam. De magniloqua dicitur in ps. disperdat dominus uniuersa labia dolosa et linguam magniloquam et cetera. De duplici lingua dicitur ecc. 6°. peccator probatur in duplici lingua. Alia potest heri distinctio linguarum malarum quia est lingua

Superborum ·
Inuidorum ·
auarorum ·
iracundorum ·
accidiosorum ·
gulosorum ·
luxuriosorum ·

De prima in ps. dicitur linguam nostram magnificabimus. De secunda sapie. 1°. a detractione parcite lingue. Haec est lingua uenenosa serpentina uenenosa. ps. acuerunt linguas suas sicut serpentes. De 3°. prouer. 21°. Qui congregat thesauros lingua mendacii uanus et excors est. De 4°. ysa. 30°. lingua eius ignis deuorans quia lingua talium siciunt sanguinem. Unde in ps. lingua eorum gladius acutus. De 5°. in figura talium dicitur moyses exo. 4°. Impedioris lingue sum et tardioris. De 6°. ecc. 20°. Qui comedunt panem id est false lingue sunt et lingua epulonis diuitis ardebit in inferno luc. 16°. De 7°. dicitur prouer. 6°. mandatum est lucerna et lex lux. scilicet ut custodiat te a muliere mala et a blanda lingua extranea. Ideo pro istis dicitur sapiens ecc. 22°. Quis dabit ori meo custodiam et super labia mea signaculum certum. ne cadam ab ipsis et lingua mea perdat. quia qui custodit linguam suam custodit ab angustiis animam suam. ut dicitur prouer. 21°. De qualibet istarum potest intelligi licterà cum dicitur a flagello lingue inique. Beatus gregorius 6°. more. c. 29°. hoc exponit dupliciter. Primo sic flagellum lingue est exprobatio illate contumelie. sancta ergo anima a flagello lingue custoditur. quia dum in mundo honorem laudis non

UVA.BHSC

q̄rit nec ꝯtumelias detractionis sentit
alr̄ exponit de sniā ultimi iudicij
sic dicens. pt̄ flagellum lingue se
tencia ultime vl'tionis intelligi. qr
districtus iudex reprobis dicet. Ite ma
ledicti in ignem eternū et c̄. Iustus
igitur a flagello lingue absconditur
qr in tanta districtione a flagello
sniā iudicis blande refouetur. Venite
benedicti patris mei et c̄. ¶ Non ti
mebis calamitatem et c̄. hic ponitur
3ᵃ. tribulacio a qua liberabitur si corre
pcionem dnj paciente sustineat. qr
aliqs tribulatur quandoque circa ꝓpriam ꝑ
sonam. vel infirmitate uel dampno et
si non fuerit ūtuosus cito cadit a
paciencia qr sine uirtute impossibile e
ferre bene tales fortunas. vt. 1°. ethi.
hic. qui vero e uirtuosus et in deo con
fidens. tunc e q̄si thetragonus sine
vituperio ut dr̄. 1°. ethi. et si non
timet calamitatem cū uenerit et id
hoc e ꝑmittit dicens. non timebis
et c̄. Et istud adducit pulchre grego.
dicens sancti enī uiri q̄ contra multi
tudinem multiformē aduersā se pur
gare considerant semetipsos in certa
mine multipl'r ꝓbant. Bz enī contra fa
mam diuini uerbi pabulū. contra belli
gladium continencie scutū. contra fla
gellum lingue ꝓtectionē paciencie. contra
exterioris calamitatis dampni interni
amoris adiutorium. vnde miro modo
agitur vt quo eos hostis callidus temptat
eo circumspecti dei milites uirtutibus do
ctiores fiant. In fame et uastitate ri
debis. hic ponitur .4. et .5. tribula
cio. q̄ e ab hostibus et contra comunē pa
triam qr hic accipitur uastitas pro
destructione terre ab hostibus. ex qua
fames sequitur. inimici succidunt arbores
et ligna fructifera destruunt uine
as. deuastant agros et huiusmodi mala
faciunt. et ideo dicit. Si uenerit
fames. vel in fame ex vastacione hos
tili et differt a fame de qua supra fuit
dictum. qr veniebat ex sterilitate terre
et vastitate terre uel patrie videbis qr
alijs fame morientibus tu eris reple
tus et sic pre gaudio eris letus ¶ Et
e notandum q alij dicuntur ridere.

truffando se. / alios deridendo. / pre gaudio exultando. / bonū recipiendo. / de tristicia ꝯsolando.

¶ Primo mō ri
sit sara retro
hostium se tru
ffando de hoc
q angelus ei
dicebat q filium hr̄e debebat. gn̄.
18°. ¶ 2° mō hester. 4°. ne tradas dn̄e
sceptrū tuum hijs qui non sunt ne ri
deant ad ruinam nrām et iob. 9°.
si flagellat occidat semel. et non
de penis innocentium rideat. ¶ 3°
mō accipitur cōiter et expresse es
dre. 4°. vbi de rege et concubina dr̄
q illa riserit et rex ridet. ¶ 4°.
ꝓuer. ultimo de muliere forti quod
rideat in die nouissimo. s. cū accipi
etur ad gl'iam ¶ 5°. mō dr̄ luc. 6.
beati q̄ nunc fletis qr ridebitis
¶ De tribus primis exponi pt̄ 1°. q
scribitur ecci. 21°. sapiens vix tacite ri
debit de duobus primis pt̄ exponi
līa nrā. sm̄ q exponit beatus grego.
ubi 6. ca. 26°. d. In fame et uasti
tate iustus ridebit qr cum iniqs
omīs extrema ultio percutit ipse
de gl'ia diuine iusticie ꝑ spem in
herens in concusso districtionis iuicine
vigore solidatur ¶ Et bestias terre
non formidabis. hec e .11. tribu
lacio a qua totaliter dr̄ liberari per
dei correpcionem. si ipse habeat pa
ciencia et exponitur cōiter quod
ꝑ bestias intelliguntur fere et bruta
et illa non formidabis. i. nō time
bis. q tn̄ timent mali qr ꝑ eas
puniuntur ut dr̄ deutero. 32°. den
tes bestiarum immittam in eos. qr
dentes bestiarum ad vindictā creati
sunt ut dr̄ ecci. 39°. tn̄ magis ꝓprie
exponitur de homine uel de diabo
lo qui in pluribus locis scripture bestia
nuncupatur ut sit hic methaphorica locucio
qr homo dicitur bestia rōne ¶ Dicit
apls ꝓpter

feditatis. / ferocitatis. / rapacitatis / uoluptatis. / malignitatis.

¶ De primo cor. 15°. ad
bestias pugnaui ad ephe.
i. i. homines bestiales.
¶ De 2°. sic gulosi lu
pis comparantur. vn̄
ad titum primo. vocabit apls. cre
tenses mendaces et malas bestias
ventris pigri ¶ De 3°. dan. 7°. qr ꝑ

UVA.BHSC

totum romani et ipsi bestie uocantur ratione rapacitatis ¶ Tertio . quia arist. primo ethic. uocat tales bestiales uitam pecudum eligentes eccl. 3° dixi in corde meo ut probaret deus filios hominum . et ostenderet eos deus similes esse bestiis terre ¶ Unde quod bene de nabugodonosor dicitur dan. 4° cum eleuatum est cor eius cum bestiis positum . unde in theolo. dicitur de eo . bestia factus homo . unde iacob de inuidia filiorum suorum qui uendiderant ioseph dicebat gen. 37°. fera pessima deuorauit filium meum . bestia deuorauit ioseph . et quod propter uicia diuersa homo uiciosus diuersis bestiis comparetur . uide boec. plane . de consolacione . et sancti et doctores hoc dicunt . unde heliuandus li°. de responsione apolinis . etc. dicit . Inter omnia monstra huius mundi nichil uidetur monstruosius quam quod in aliquibus humanis corporibus brutos uidemus animos et effectus precellere bestiales . arist. et salustius . homines gule et libidini deditos . subiectos aut deditos . non inter homines sed inter bestias censet numerandos ¶ Dicitur etiam diabolus bestia ratione

crudelitatis . | ¶ Primo ratione crudelitatis . quia ipsius est et sine misericordia . Ideo orabat ps. ne tradas domine bestiis animas confitencium tibi ¶ Secundo ratione prauitatis quia est bestia uenenosa . unde sanctus martinus quando uidit eum uocauit eum cruentam bestiam . unde sapie. 16°. cum si uenerit illis seua bestiarum ira morsibus peruersorum colubrorum exterminabuntur ratione calamitatis quia ut dicitur in ps. in nocte pertransibunt omnes bestie silue . Catuli leonum rugientes ut rapiant et c. et propter hoc quia infligunt penam dicitur iere. 12°. uenite bestie agri congregamini ad deuorandum . unde apoc. 11° dicitur quod bestia que ascendet de abisso faciet bellum aduersus sanctos ¶ Tertio ratione iniquitatis et dicitur apoc. 19°. quod illi qui uicerunt bestiam stabunt supra mare et cantabunt canticum moysi serui dei . unde cum hoc et in apoc. 12°. uocatur
prauitatis .
calamitatis .
iniquitatis .

bestia ratione heretice prauitatis et de istis dicitur ps. bene et ideo uerificari bru cum dicitur bestiis terre . scilicet homines malos . uel demones non formidabis ¶ Sed cum lapidibus et c. postquam exortatus est iob ad paciencam . hic est illa . ut dicatur est ei promittit ei paciencia bonorum habundancia . et hoc ondit ex tribus primo in bonis mobilibus . 2° in policiis et ciuibus . 3° in familiaribus . ibi et scias quod pacem et c. 3° ibi . et scias quod multiplex et c. ¶ Circa primum est aduertendum cum dicit . cum lapidibus et c. exponunt doctores expositores ut dicatur est litterale . quod lapides . i. terre lapidose et steriles afferent fructum et sic omnia est efficacia . ut dicitur de uto . 32°. ut sugeret mel de petra oleumque de saxo durissimo . Sed uidetur mihi quod sic exponendum est totum istud sit methaforice dictum quia inueniuntur regiones tres . scilicet regio

tenebrarum quod est infernalis . | ¶ De prima orabat iob . dimitte me
lacrimarum quod est temporalis .
deliciarum quod est supernaturalis .

ut plangam paululum dolorem meum ante quam uadam et non reuertar ad terram tenebrosam et opertam mortis caligine terra miserie et tenebrarum . unde in ps. dicant nunc qui redempti sunt a domino quos redemit de manu inimici de regionibus congregauit eos . scilicet infernum . unde ysa. 9°. habitantibus in regione umbre mortis et c. ¶ De 2°. exponitur illud ioelis depopulata est regio luget humus sequitur . ad te domine clamabo . Ignis succendit omnia ligna regionis ¶ De 3°. exponitur illud ps. placebo domino in regione uiuorum In prima regione sunt lapides .

reprobati . | ¶ De primo dicitur iere. 51°. ad te mons pestifer . i. infernus qui dicitur mons propter similitudinem sequitur . non tollet de te lapidem in angulum . sed perditus eris in eternum
condempnati .
maledicti .
mali angeli .

¶ De 2°. tren. 3°. lapsa est in lacum uitam meam . posuerunt lapidem contra me . scilicet sentenciam condempnacionis ¶ De 3°. eze. 23° . tradas eas . scilicet animas in tumultum et in iniuriam . et lapidentur lapidibus populorum . i. populi per maledictionibus . In regione lacrimare sunt lapides uiui . lapides .

homines sancti . | ¶ De quibus dicitur . 1 . pe. 2°. Et uos tamquam lapides uiui
uiuificati .
et mortificati .

UVA.BHSC

ſr hedificamini domos ſpūales . ſ . ecclīa orthodoxorum . cuius fundamentum ē xp̄s . dicente aplō ad ephe . 2o . ſr hedificati ſr fundamentū aplorum et pphare ipō ſūmo angulari lapide xp̄o ihū . in quo oīs hedificacio conſtructa creſcat in templum ſanctū in dn̄o . ¶ De lapidibꝫ mortuis qui ſunt peccatores de quibꝫ dr̄ ecc̄i . 21o . q via peccatorum complanata ē lapidibus . et in fine illorum inferi et pene . In regione delicie ſunt lapides .

Sancti . ppr ſoliditatē .
Igniti . ppr caritatem .
ſpecioſi ppr ſanctitatē .
ſaphirini . ppr formoſitatē

¶ De primi . zacharie . 9o . lapides ſancti eleuabuntur ſr terram eius ¶ De . 2us eze . 28o . Poſui te in mōte ſancto dei in medio lapidū ignitorū loqr de lucifero . ¶ De tercijs . eze . 28o . omīs lapis precioſus operimentū tuū . ibi quibꝫ hꝫ coronam de lapide precioſo . vt dr̄ in ps . ¶ De . 4tis . dr̄ yſa . 54o . Sterne p ordinem lapides tuos et fundabo te ſaphiris . et oīs terminos tuos in lapides deſiderabiles . Inter iſtos lapides ē ſūmus ille lapis xp̄s ihs . q factꝰ ē in caput anguli de quo dr̄ in ps . et . 1a pe . 2o . ſumens . yſa . 28o . dicit de eo ponā in ſion lapidē ſūmū ſingularē electum precioſum et q crediderit in eum . non confundetr ¶ Modo cū dr̄ . cū lapidibꝫ regionis pactum tuū intellige omībꝫ iſtis . melius intelligendo . qr demones ſanctos pauent precipue humiles et pacientes ſancti homines eos honorant . deus et angeli eos amant ¶ Et beſtie pacifice erunt . exponitur ut ſ̄ dictum ē de beſtijs vnde beatus gregorius ubi ſ̄ ca . 28o . Quid regionū lapides ni eccliē electos accipimꝰ quibꝫ primi inſtructoris uoce dr̄ . Vos et tamqꝫ lapides uiui hedificamini . de quibꝫ eccliē ſuē dn̄s p yſaiam pollicetr dicens . Ecce ego ſternam p ordinē lapides tuos . q igitur recte uiuit pacto ſe lapidibꝫ iungit . qr in eo q mundi deſiderium ſuperat vitam ſuā paul dubio ad ſanctorū imitacionē ligat ¶ Et beſtie et cetera . notandū dicit beatꝰ gregorius q dr̄ . pacifice . et nō pacate non qr pacem hn̄t ſ̄ pacem faciunt demones . ſ̄ cum ſanctis . vnde ſubdit . beſtie terre pacifice erunt . qr maligni cū honore corda aduerſatos deprimunt . hic nollentes ad dei amorem imprimūt impellūt . et exponit de motibꝫ carnis q beſtie poſſunt nuncupari et dicit q pacem nobis eciam beſtie terrene faciunt qr motus carnis dū nos temptando laceſſunt ad mortem quietis intime impellunt ¶ Et ſcias qr pacē habeat tabernaculum tuū . hic oſtendit q hꝫ habundanciam in policiis et quibꝫ q ad pacem erga ea que hꝫ gubernare . et iſtud ponit non qr pax ē tantum bonū . quod eciam illi q pugnant . pugnant ut pacem habeant . xo ethice tamqꝫ maius bonū ſit quod poſſit haberi in uita . cū nullum aliud bonū int bona tpalia ei poſſit cōparari . vt pulchre tractat beatꝰ augꝰ 19o de ciuitate dei . et ideo qui hꝫ pacem habet habundanciam ¶ Sed ad maiorem euidenciam iſtius ē ſciendū q tabernaculum quinqꝫ accipitur .

phiſice et tūc ē ma terrena ſubſta uel corpꝰ proprium . ¶ Domus cuiuſqꝫ ppla
polit'e et tūc dr̄ ¶ Domus cōſcia .
ethice . et tūc dr̄ . militans ecclia .
miſtice et tūc dr̄ . beata uirgo .
allegorice et tūc dr̄ maria .
anagogice et tūc dr̄ celeſtis patria .

¶ Primo dr̄ corpꝰ tabernaculū in q aīa reſedit . Ita accipitur Iere . 4o . tabernaculū meum deuaſtatū ē et cetera ¶ 2o dr̄ domus cuiuſqꝫ vnde dn̄s apparuit habrae ſedenti in hoſtio tabernaculi ſui ut dr̄ gen . 18o ¶ 3o dr̄ domus cōſcia hominis . in qua habitat dn̄s ſicut in tabernaculo . vtpote ſi ſit ſancta et munda . eze . 37o . Erit tabernaculū meū cū eis et ero eis deus et cetera . eciam demones habitant ibi ſi ſit praua et polluta . Vnde . iob . 18o . habitent in tabernaculo eius ſocij eius qui non eſt . i . diaboli q dr̄ nō eē ppr priuacionem oīs boni moralis et qr priuacio ē priuacio boni et ideo actor ē priui Io . 1o . Ideo dr̄ nichil . et ſ̄ ita exponit augꝰ ſr Io . omel . 1a . illud . et ſine ipſo factū ē nichil ¶ Et dr̄

UVA.BHSC

celia tabernaculū· qr ibi h̄itant
fideles qr ipsa ē m· quā signauit
in lege· tabernaculum federis·
et tabernaculū testimonij· et ideo
dr̄ in ps· ꝓteges eos a contradi
ctione linguarū in tabernaculo
tuo· ¶ q· dr̄ tabernaculū beata ū
go maria· qr dn̄s in ea corporali
h̄itauit· vn̄ ecc· 24· Qui creauit
me requieuit in tabernaculo meo
Istud tabernaculum sanctificauit
altissimus· ut dr̄ in ps· ¶ 6· dr̄
tabernaculum tota celestis ierar
chia qr ibi requiescunt anime scōre
de quo petebat· ps· dn̄e qs habi
tabit in tabernaculo tuo· aut req
escet in monte sc̄o tuo· ¶ m°· lrā
pt accipi· sm exponem litulem
de tabernaculo quod ē corpus ꝓpriū
siue domus in qua habitat eius fa
milia· que in sanctis uiris h̄nt
pacem· s^m sm moralem pt· ex
poni de celia siue glia· et ma
gis ꝓpe de gr̄a consciā sic exponit
hic beatus gregorius· pmo de glia
dicit· ca° 29°· pax em̄ mē ex de
siderio conditoris hic inchoatur
in manifesta autem uisione per
ficitur· plena quippe tunc erit ai
mens nec ignorancia cecat
nec carnis sue ꝯcupiā concutitur
¶ 2°· exponit de cōsciā gr̄a· d· cum
mentem deo uel mentem carni subi
cimus· tabernaculum uisti h̄re pacē
dr̄· qr videlz qr corpus qd mens ha
bitat peruersio desideriorum mo
tibꝫ dissone refrenatur ¶ et notū
tri dr̄ in lrā· et scias qd pacem
h̄eat tabernaculū tuū· qr mali cre
dunt ee in pace et dicunt· pax
pax· et nō ē pax Jere· 6· qr non
ē pax impijs dicit dn̄s· vn̄ sap·
14°· multi tam magna mala exti
mant pacem· sꝫ iusti sciunt se h̄re
pacem in cōsciā· qm pax ē electis
dei sap· 3°· Et uisitans spēm tuā
non peccabis· expositores exponunt
ad lrām de vxore que intelligitur
p spēm quam visitans bona intencio
ne non peccat· sꝫ videtur m qd possꝫ
exponi et magis ꝓpe sub alia signi

ficacione accipiendo spēm· qr spēs dr̄·

forma corporeitatis·
decor formositatis·
ꝯceptio qualitatis·
aliqd de genere qualitatis·
reputā· altius ꝓprietatis

¶ pmo dr̄ spēs forma corporei
tatis ecc· 21· no
li intende spē et
hōi bono· et ys·
dr̄ non laudes uirū in spē· neqꝫ sper
nas hominem in uisu suo ¶ 2°· dr̄ pul
critudo siue interior· ut hic· spē tua
et pulcritudine tua in ps· siue exte
rior ut in porphirio· spēs priami
ē impio· et dan· 13· spēs decepit te·
et in theolo· psidis 2 medie spēs commouit
edisse ¶ 3°· spēs dr̄ ꝯceptio qualitatis
alicuius rei· qr sola spēs diffinitur· et
diffiniō qualitatem rei· et sic in loa
accipitur p· 2° intencione· s^m· qd stat
sub genere et predicatur in qd· de pluri
bꝫ differentibꝫ nūo et sic dr̄· gn̄· 1°· fe
cit deus bestias terre sm spēs suas· et
sic accipitur a beato gregorio cum hic
uisitans spēm suam· i· hoiem tibi consi
milem in spē· qui estis eiusdem na
ture et precipue de eadem lege· vnde
dicit sic· et ē· 6°· more· ca° 29°· spēs
quidem hominis ē alter homo qui in
primo termino quod ipsi sumus qui
ipsi sumus ¶ Requirit spēm suā g° uisi
tat quisquis ad eum quem ē similem
peruatiuram conspicit passibꝫ amaris
tendit vnde in altero sua considerans
ex se ipso colligat qualiter alteri infir
manti condescendit spēm suam uisi
tat qui ut se in alterum reficiat se in
alterum pensat· huic in euangelio
dn̄s dicit· quod uultis ut faciant ubi
homines hoc illis facite· ac si aptē
dicat spēm unam in alterum visitate
atqꝫ ex uobismet cognoscite quid
uos oporteat alijs exhibere· vnde
ouidius hic de uiro prudente dr̄· iudex
ipse sui sapiens explorat ad vnguē·
¶ dr̄ ecc· spēs aliqd de genere qualita
tis· siue sit figura siue forma acciden
talis de qbꝫ dr̄ ad thes· 4°· ab omi
spē mala abstinete uos ¶ dr̄ ecc· re
presentacio et ē· ita dicebant in an
tiqua lege spēs lepre· leuit· 13°· vel
spēs erit et huius ¶ 3°· in ꝓposito pro
prie pt intelligi vel pro uxore inte
riori quem homo dꝫ visitare· vtrū

UVA.BHSC

ſit decens interius quod ad interiore mē
homine uel ſic gregorius· dicitur· accipit pro
ipſe in alio ubi conſimili aut dicitur· viſi
tans et cetera· uerum est quod eluandus in li.
de reſponſo appolinis dicit quod illud fa
moſiſſimum dictum quod querenti quomodo
ad beatitudinem perueniret ab apo
line reſponſum est nothis elytos quod
idem est noſſe teipſum et viſitans ſpeciem
tuam peccabis nam duplex est facies
hominis vna interior et alia exteri
or· ſecundum quod duplex homo dicitur ab apostolo· et
ſi is qui foris est noster homo corrumpitur
tamen is qui intus est renouatur de die in
diem· talis namque noticia ſiue viſi
tacio docet hominem timere deum·
et cauere peccatum· diligere proximum·
terrena deſpicere· amare celeſtia· hec
helynandus et iſtum ſubdit quod iſtud dic
tum tanti ponderis fuit quod in tripote
antiquiſſimo ipſius apolinis apud del
phos inſcriptum fuit tamquam dictum
celeſte· vnde et juuenalis dicit· quod tunc
e celo deſcendit nothys elytos· et de
iſto dicto· et de aucte predicta· viſitans
et cetera· vide multa et pulchra diffuſe
in ſpeculo hiſtoriali· li· 29°· capitulo 16° et
vltra in multis capitulis· ¶ Sequitur· Et
ſcies quoniam multiplex erit ſemen tuum
et cetera· 3ª pars in qua oſtendit habundanciam
in familiaribus et hec in duas· quia primo
oſtendit habundare multiplex· 2° oſtendit
eius quietacionem ibi· et ingredieris
3° quietacionis ponit oſtenſionem· ibi·
ſi acceris· ¶ Circa primum est intelligendum
quod ſemen dicitur per analogiam de ſemine
quod ſeritur in terra· quod multiplicatur et
germinat ſiue dicitur per progenie·

Unius generis·
ſeſe cum lumbis·
fluctu boni operis·
uel dum predicatur·

¶ De primo ſic· Jo· 8°·
de ſemine habrahe
ſumus nulli ſeruiui
mus umquam ¶ De 2°
leuit· 19°· vir de quo egredietur ſe
men coitus ſaluabitur et cetera ¶ De 3° in
pſalmo· Euntes ibant et flebant mitten
tes ſemina ſua ¶ De 4° matthei 13° et
luce 8° dicitur quod ſemen est uerbum dei
vnde ibi accipitur in propoſito pro prima
ſignificacione· ſcilicet pro filiis et nepotibus
qui multiplicabuntur in bono· racione

boni parentis ſic in· pſalmo· dicitur·
non vidi iuſtum derelictum nec ſe
men eius querens panem· ¶ Et
progenies tua quaſi herba terre· pre
multitudine que multiplicatur
temporaliter et corporaliter· eciam ſpiritua
liter accipiendo ſemen pro uerbo diuine
predicacionis· vt dicit beatus gregorius
juſti progenies herbe comparatur· quia
quod de eius mutacione naſcitur· dū
accendis preſentis uite gloriam deſe
rit ſpe in eterna inardeſcit uel
certe iuſti progenies ſicut herba
naſcitur quia dum uiuendo demon
ſtrat quod predicando aſſerit multi
tudo peccancium innumerabilis ſur
git ¶ Et ingredieris in habun
dancia ſepulchrum· 2ª particula
in qua ponit eius quietacionem
et iſtud concluditur ualde notanter
quia licet in bonis multum habun
dauerint per magnum tempus fina
liter tamen inciderunt in magna in
fortunia· ſic accidit priamo regi
troyano· et multis aliis de quibus ariſtoteles
primo ethicorum exemplificat et bene
concludit quod tales non ſunt felices
ex quo in egeſtia decedunt· vnde
et maximianus in poetria ſua
felix qui poterit tranquillam ducere
vitam· et leto ſtabiles claudere fi
ne dies· Et quia ipſe heliphat ipſi
iob multa bona promiſerat· ſi pa
cienter correctionem domini ſuſtine
ret· ideo dicit in fine quaſi pro comple
mento omnium Et ingredieris et cetera·
eſt tamen aduertendum quod aliqui habundant in

temporalibus·
uirtutibus·
ſpiritualibus
celeſtibus·

¶ De primo gen· 27°· det tibi
deus de rore celi et de pin
guedine terre habun
danciam et cetera ¶ De 2° pro
uerbiorum 21°· Cogitaciones robuſti ſemper in
habundancia et cetera ¶ De 3° ad ro
manos 15° ueniet ad nos in habundancia
benediccionis ¶ De 4° in pſalmo· me
moriam habundancie ſuauitatis
tue eructabunt et cetera· et de iſtis
potest intelligi litera· ¶ Eſt tamen aduerten
dum quod prima habundancia· ſcilicet tem
poralium est timenda quia quandoque nocet
quia ut dicitur ezechielis 16° hec fuit iniqui
tas ſodome· ſuperbia· ſaturitas· pa
nis habundancia· Et de iſta vlti

UVA.BHSC

dicetur ¶ 2° secundo initum more est obser
uandi et ista est precipue in
Iusticia temporis. temperancia. constancia. prudencia. — ¶ De prima dicitur mt. quia nisi habundauerit iusticia uestra plus quam scribarum et phari
seorum et cetera. ¶ De 2ª prima thess. 4° ro
gamus uos fratres ut habundetis et
operam dei quieti sitis. ¶ De 3° ro.
15° habundetis in spe et uirtute glo
in fortitudine quam dat spiritus sanctus.
¶ De 4° ecc. 1° lingua eucharis in
bono homine habundabit .i. in pru
dente quia impossibile est imprudentem ho
minem non esse bonum. ut dicitur 1°
ethicorum. ¶ 3. habundancia est prosequenda
et diligenda quia est in
In spe. fide. caritate. — ¶ De prima istarum dicitur 2ª cor. 8°. In omnibus habundetis in fide ¶ De 2ª ro.
15° habundetis in spe. ¶ De 3ª phil.
1° hoc oro ut caritas uestra magis
ac magis habundet ¶ Et pro istis
omnibus bene dicitur 2ª cor. 9°. habun
detis in omne opus bonum .s. in
uirtutibus acquisitis et infusis. ¶ 4°
habundancia que est supernaturalium in
cipit a gratia. unde ro. 5°. habundan
ciam gratie et donacionis et iusticie
accipientes regnabunt et in uita
per ihesum christum sed perficitur in gloria
ephe. 2°. consedere fecit in celestibus
in christo ihesu ut ostenderet in seculis
habundantes diuicias glorie sue. et
ista habundancia est uere bona quia
continet
Securitatem. Iocunditatem. eternitatem. — ¶ De prima. prou. primo qui me audierit absque terrore erit et ha
bundancia perfruetur malorum terro
re malorum sublato. ¶ De 2° quia semper
cantabunt canticum laudis ecc.
15° sapientia dei astabit laus et in ore
fideli habundabit. ¶ De 3° in ps.
Ego dixi in dimidio dierum meorum
non mouebor in eternum. ¶ Sciendum
est quod sepulcrum habet quatuor condiciones
et secundum hoc comparatur aliis in
scriptura. habet enim putrida abscon
dere. et secundum hoc comparatur maligno.
putrida abscondere. et secundum hoc compara
tur malignus. ¶ lucere et secundum hoc
comparatur ypocritis.
corpora custodire. et secundum hoc compa
ratur contemplatiuus.

quia quietare et secundum hoc comparatur sanctis.
¶ De primo in ps. Sepulcrum patens
est guttur eorum linguis suis 2° ¶ De
2° loquebatur christus iudeis comparans
eos sepulcris dealbatis. que de foris
apparent hominibus speciosa. intus
autem plena sunt ossibus mortuorum. et
uocabit ypocritas mt. 23°. ¶ De 3° per
exposicionem illud iob. 3° qui expectabunt
et cetera. sequitur qui effodientes thesaurum
gaudent uehementer cum inuenerit
sepulcrum. ¶ De 4° per exposicionem id ba
ruch. 6°. sicut ad sepulcrum eductum
mortuum ita tundunt sacerdotes ho
stia clausuris et seris ne a latronibus
expolientur .s. 2 secundum istas duas
ultimas significaciones mystice expo
nit beatus gregorius istud .6. moralium ca.
31°. d. ingrediens et cetera. quod enim sepul
cri nomine nisi contemplatiua uita si
gnificatur que nos quasi ab hoc mundo
mortuos sepelit dum a terrenis de
siderys susceptos abscondit. ab exte
riore quippe uita mortui eciam se
pulti erant per contemplacionem quibus
paulus dicebat mortui enim estis et
uita uestra abscondita est cum christo in deo
¶ Actiua uero uita sepulcrum est quia
nos a prauis operibus mortuos tegit
sed contemplatiua perfectius sepellit quia
cunctis mundi actibus funditus diui
dit ¶ quantum ad 2ª significacionem dicit
et est ca. 30°. potest etiam per sepulcrum
non solum in hac uita nostra contempla
cio. sed quies interne et intime retri
bucionis intelligi. in qua tanto uerius
quiescitur quanto in nobis uita corrup
cionis perfectius notatur. ¶ In habundan
cia igitur sepulcrum ingreditur. qui
post congesta uite presentis opera in
mutabilitati sue plena mortuus in se
creto ueri luminis occultatur. unde
per psalmistam dicitur. abscondes eos in
abscondito faciei tue a contradictione
linguarum. ¶ Sequitur. sicut aceruus tri
tici infertur in tempore suo. 3ª particula quod
.s. aceruus non est preuentus pluuia
uel per tempestate. sed plena et conue
nienti maturitate reconditur in hor
reum. sic ~~superna~~ suple homo qui
moritur in pace atque bona fortuna.
.s. reconditur quasi feliciter in sepulcro
patrum suorum. unde gregorius ubi
.s. quod amenis mira celestis discipline
supposita dum correpcionis flagella

UVA.BHSC

rapit a societate carnalium mundior
recedit et relictis paleis ad horreū
ducatur q foris remanentib; in
corpibus electa anima ad supne mansi
onis gaudia eterna sublevatur. Secūdo
sepulcrum g° in tpre suo sicut fru
menti acervus ingredr q ille eter
nam regem rapit qui plus hic
ut ab exurendis paleis libera sit dis
cipline pressuram sentit. Certe sic
investigavimus ita e. q. d. non dico v
truffas s veritatem et e q con
clusio sermonis ut eum ab impacia
revocet q credebat eum ita turba
tum ee q multū cogitaret de di
ctis suis q conturbati minus audiūt
oīns ut dr. ar. in fine elencor et
ideo ut eum reddat attentū dr. q au
ditum e. i. q dictū e modo v mente
pertracta. i. cogita et delibera utrum
sit verum. et ista e sna. q. ca.

Respondens autē iob et c̄. posita
ipius helyphat obiectione hic
ponitur ipius iob risio. in qua pmo
destruit heliphat obiectionem. 2°
ponit suam intencionem pncipa
lem in septimo ca°. Circa pmum
e sciendum q helyphat repreheu
debat iob de duob; ut p3 s. s. de im
paciencia et falsa sna et sm hoc
ibi duo facit. q pmo destruit. sm
q gravius ee videbitur et. 2°. pmū
ibi. unde et verba mea. ad intenti
onem pme ptis e advertendum
q heliphat imponebat ipi iob fal
sam et erroneam snam q dicebat
se innocentem puniri a deo et fla
gellari. qz q heliphath ex osidera
cione fragilitatis humane conatus
e omem hominem pcorem ee pone
et sic iuste puniri a deo. et ulti
ex isto ad ppositum suum volebat
ocludere q nullus punitur vel fla
gellatur in vita pnti nisi p aliquo
delicto preterito. et non ut pbaret
vel temptaretur ad meritum et
dictum ipius heliphath e verum qd
ad hoc q nullus homo e oio imunis
a pcto. ut dr. i. io. 2°. Si dixerimus
q pcam non hemus nosmet ipos se
ducimus et veritas in nobis non

e. et pver. 2°. dr q septies in
die cadit iustus et resurget. vn
et iob bene ocedit hoc et se ee
in aliquo pcorem s pcta sua
ee levia respectu pene s inflicte
a deo et hoc erat satis evidens
ex bonitate vite sue. vn dicit.
utinā appenderentur et c. et p3
lra satis q si deus puniret hoi
nem in pnti p pcto tm no pro
expectacione pmii debiti ex me
rito paciencie. sequeretur qd pe
na inflicta sm equalitate cor
responderet pcto seu delicto. itaq
maiores pene maioribus culpis
responderent et minores mino
rib;. cum deus sit iustus et tn vi
demus multos sanctos homines
in quib; non sunt peccata gravia
in mundo gravib; adversitatib;
oppmi. et multos malos modicū
puniri. ex quo ocludr q pena
ultima malorū non e in pnti
vita. p delicto preterito ut afflicto
iustorum s magis a deo infligit
aliqn p merito augmentando.
et ad pbacionem iustorū et hoc
e q dicit. utinam appenderentur
pcta mea qb; iram merui. et c.
nam p pcto semp homo meretur
iram. sive sit pcam traductionis
ut pcam originale. de quo ad. ro.
3°. sicut p hunc unum hominem
in hunc mundum pcam intravit
et p pcam mors. sic et in oēs hoies
mors ptransiit in quo oēs pecca
verunt in ps. Ecce enim in iniq
tatib; conceptus sum et in pctis co
cepit me mater mea. l3 istud no
mereatur iram qa ad penam sensus
tn ex ordinatione divina meretur
penam dampni. sive sit pcam omi
ssionis de quo reprehendit servus
deses et accidiosus. mt. 25°. et luc.
21°. vn. zacha. q. dr de isto. hoc e
pcam ppli q non ascenderunt ad
festivitatem celebrandam taberna
culorum sive sit pcam commissionis
q meretur iram et merito q sic
videmus quod homo meretur iram
alterius qno

UVA.BHSC

mentitur homo tam aliq̄ Sagitta

facit peccatum

Soluit amiciciam.
infert iniuriam.
incurrit infamiam.
spernit beniuolenciam.
abnegat noticiam.
prouocat ad iracundiam.
¶ De primo dicitur

¶ Ita secundum veritatem qui facit peccatum a deo separatur. domino iniuriatur. contra dominum operatur.

Ipso facto infamatur. dei gratia non appreciatur. dei bonitas abnegatur.

¶ De primo dicitur ysa. 59. Iniquitates vestre
diuiserunt inter uos et deum uestrum
et peccata vestra absconderunt faciem
suam a uobis. et istud patet quia di
mittit creatorem peccator et accipit
creaturam et statim fornicatur quia
qui facit peccatum seruus est peccati. Io.
8. ergo non amicus domini ¶ De. 2.
dicitur ysa. primo. Ecce iratus es pec
cauimus secundum ueritatem. sic homo
qui facit contra uoluntatem alicuius
et iniuriatur ymo qui facit fe
dus cum inimico illius sic qui peccat
facit fedus cum diabolo et cetera ¶ De
3. patet. Io. 3. Qui facit peccatum et ini
quitatem facit. et peccatum est iniqui
tas secundum ueritatem iniquitas est facere
peccatum contra uoluntatem illius a quo
bona recepimus. vnde thobie 12. Qui
autem faciunt peccatum hostes sunt anime
sue. quam scilicet deus creauit ¶ De. 4. ha
betur. Iere. 3. quod dicebant illi dormi
emus in confusione nostra. operiet nos
ignominia nostra. quia domino peccauimus
¶ 5. spernit dei beniuolenciam qui
facit peccatum ymo nec gratia dei appre
ciatur sicut ille. vnde dicebat luc.
16. pater peccaui in celum et coram
te. Iam non sum dignus uocari filius
tuus quia scilicet beniuolenciam patris con
tempserat ¶ 6. dico quod etiam ab
negat dei uoluntatem. ymo et
noticiam quia ut dicitur prima. Io. 3. qui
facit peccatum non uidet eum nec no
uit ¶ Sed quia duplex est peccatum siue sit
omissionis siue commissionis. scilicet ueni
ale et mortale. ideo ira que ex peccato
meretur. aliquando est grauis. aliquando est
leuis. et de faciliter delebilis sic dicitur
ysa. 44. deleui ut nubem iniquitates
tuas. et quasi nubeculam peccatum tuum
et quia ipse sanctus iob non meruerat
iram grauem ideo dicebat. Utinam
appenderentur peccata mea. quibus iram
merui. quia scilicet non sunt grauia ¶ Et
calamitas mea in statera. quasi arena ma
ris hec grauior appareret. quia sicut are
na maris est grauissima in pondere
Ita calamitas quam paciebatur erat gra
uissima in dolore et sic non corres
pondebat culpe. si quam habebat. sed alio
statere nomine id est dei et hominum
mediator exprimitur. qui ad pensan
dum uite nostre meritum uenit ac secum
misericordiam simul et iusticiam detulit. sed
in se lance preponderans culpis nostris
parcendo leuigauit in manu enim patris
statera miri libraminis factus hinc
in se calamitatem moriendo misit. et
illinc peccata suspendit. sed grauis ponde
ris calamitatem moriendo innotuit
et apud misericordiam leue esse peccatum monstra
uit ¶ Unde et uerba mea et cetera. hic ex
cludit iob obiectionem eliphath de
uicio impaciencie ostendens racionabi
liter se conquestum quando supra dixit
pereat et cetera. Et primo ostendit hoc
ex magnitudine mali quod influit. 2.
ex deffectu subsidii. ecce non est auxi
lium. prima in tres quia primo ostendit
iob suam querelam esse racionabilem. 2.
excludit quamdam obiectionem irra
cionabilem ibi. Numquid rugiet et
cetera. 3. reddit ad pristinum sermonem
sibi utilem. ibi. Quis det et cetera ¶ Circa
istud est intelligendum quod iob ex
cusat se de impaciencia contra hely
phat qui dixerat quod ex afflictio
ne in presenti nulla sit remuneracio
in alia uita ymo punietur quilibet
pro peccato preterito. cui iob respondet quod
ex quo pena sua excedit culpam pre
teritam. nec apparet uia humana
possibilis liberacionis sue. ideo meri
to dixerat ea que supra dixerat
in tercio capitulo. vnde subiungit. Unde
et uerba sunt plena dolore que scilicet
dixi supra condolendo miserie mee.
dolore sunt plena. dolore scilicet mundane
tribulacionis de quo superius dictum
fuit et statim subiungit causam quia
sagitte domini in me sunt ¶ Nota quod sagi
tte in scriptura quinque accipiuntur pro.

fraudulosa detractione.
calumpniosa aggrauacione.
domini expressa comminacione.
dolorosa tribulacione.

¶ De primo se. 9. Sagitta uulnerans

UVA.BHSC

linguam eoru̅ dolum locuti ſunt. de
2°. in ps. In dn̄o confido. ſeq. Intende
runt archum parauerunt ſagittas
ſuas et c. C. de. 3°. eze. 6°. In perſona
dn̄i dr. quo̅ miſero in eos ſagittas
famis peſſimas que erunt mortife
re. C. de. 9°. ſicut hic. et iud. 20°. oſſa
eorum confringent et perforabunt ſa
gitte et c. et de iſto ultimo intelli
git. ſ. de tribulacione q̄ a deo infli
cta que ad modum ſagitte perforaue
rit cum uſque ad intima cordis. et
ex impuiſo hoc q̄ uenit. ſicut ſagitta
ex remotis uenit nec mirum ſi ho
mines iuſti in mundo exiſtentes
uerba dolore plena ſunt. nam coti
die gemit

pn̄tis miſie exiliu̅. pn̄tis incolatus flagiciu̅. pn̄tis uite exitum. dine ſupne iudicium. dine iuſticie ſupplicium.	C. Prima primu̅ plangebat Iere. 20°. c. Quare de uulua matris

mee egreſſus ſum ut uiderem labore̅
et dolorem. et conſumerentur in dolore
dies mei. nec mirum qr ut dr eccl.
2°. Cuncti dies ho̅is doloribus pleni ſu̅t
vnde iob. 3°. dixit. Si dormiero dica̅
quādo conſurgam et rurſum expectabo
ueſperum. et replebor doloribus uſque ad
tenebras. C. Pr. 2ᵐ plangebat pſal
miſta. c. heu mi qr incolatus meus p
longatus e̅. vnde gregorius ubi s. ca°.
2°. d. Iuſti autem dolore uerba plena
ſunt qr quouſque preſencia tollerat alia
loquendo ſuſpirat om̄e quod peccatis
protulit conſpirat atque ut ad ſtatum
beatitudinis reddeat ſoliate iudicia
eius affligitur penſat. C. Pr. 3ᵐ. dole
bat ezechias yſa. 38°. c. dn̄e vim
paciar reſponde pro me. quid dicam aut
quid reſpondebit m̄ cum ipſe fecerim. C. Pr.
q.ᵐ bene lugebat. Iere. 8°. c. Ecce
ego mittam ad uos ſerpentes peſſi
mos quibus non e̅ incantacio et mor
debunt uos dicit dn̄s. dolor meus
ſu̅ dolorem et cor meum merens
vnde oſee. 3°. Colligata e̅ iniquitas
effraym. abſconditum peccatum eius
dolores ut parturientis venient
ei. vnde gregorius ubi s. exponit.
vnde et uerba mea et c. dr ſi apte

apte
diceret. ego in quibus dampnacione
non gaudeo ſz ſub iudicio poſitus do
leo qr vim paciar preſſionis for
midus et ultra ca°. hoc dicit ſagitte
et c. diuine correpcionis paſſio
ne conſtringimur et cum ad hoc illud
contrarius e̅ qr de terrore futuri
iudicii ex eterna animaduerſione for
midamus. vnde pro omnibus iſtis bene
dicebat in perſona humane nature
illa an̄a. 1°. re. 1°. Ex multitudine
doloris mei locuta ſum. ſed quare
indignacio. ſ. ſagittarum dn̄i ad
modum hominis indignantis e
miſſarum ebibit ſpm meu̅. i. me
reſpirare non permittit. C. Sciendu̅
tn̄ e̅ qr indignacio dn̄i aliquo̅ com
mittitur ut ſagitta propter

maloru̅ dampnacione̅. peccatorum puniacione̅. ſtorum probacione̅. bonorum preuacionem.	C. Prima in dignacio p uenit ex iracundia et

eſt abhorrenda qr totaliter conſumit
et deſtruit eze. 22°. effudi ſuper eos
indignacionem meam et in die
ire mee conſumpſi eos. 2ᵃ. indigna
cio prouenit ex iuſticia ſicut vbi qr
iudex ſit indignatus alicui quādo
aliquam penam ſibi infligit et iſta
e̅ ſuſtinenda qr corripit et de iſta
bene dicebat ozias populo iudith. 8°.
equo an̄o eſtote fr̄es. ſ. forſitan in
dignacionem ſuam dn̄s abſcidet et
dabit dn̄s gl̄iam no̅i ſuo et iſtam
exponit gregorius ubi s. c. ſagitte
dn̄i ſpm meum ebibunt qr ſine
animaduerſionis ſupra afflictam mente̅
ab elacione conpeſcunt. 3ᵃ. indigna
cio prouenit ex amicicia ſicut aliqu̅
amicus fingit ſe indignatum contra
amicum ut probet eum et uideat quo
modo diligit eum. et iſta amplecte̅
da qr proficiat et de iſta loquitur dn̄s yſ.
lxiiii°. in indignacione mea percuſſi
te ad probandum. ſ. et in reconcili
acione mea miſertus ſum tui. et
iſtam exponit beatus gregorius
c. ubi ſupra ſagittare go dn̄i in
dignacio iuſti ſpm ebibit qr ſine
ſuſe electos quos in peccato inuenit
dum uulnerant mutant ut duri
ciam ſuam triſticia mens deſerat
atque ex ſalutifero uulnere ſangui
nis uulneraciones curat. C. In

UVA.BHSC

terrores

dignacio e ex gra q postq̄ sāctos deus affligit tanto plus postea remunerat et ista e appetenda q pficit de ista dr ysa. liiii. In momento indignacionis abscondi faciem meam ate parumper et in mensa sempiterna misertus sum tui ¶ modo iob bene sciebat quod primam indignacionē paciebatur. s q de. 2. formidabat ne calamitas ex punicione procederet q culpam suam excedebat io diceb q illa indignacio ebibebat spm suum. i. in admiracione et metu dispergat ex timore et terrore unde subiungit. et terrores dni militant in me ¶ terrores dominum sunt

ad examinandū temptaciones.
comminaciones ad reuocandū.
puniciones ad emendandū.
tribulaciones ad condempnadū.

¶ de primo terrore dr exo. 20. nolite timere ut eni probaret uos uenit dns et ut timor eius eet in uobis ¶ de. 2. puer. 1. Qui me audierit absq timore requiescet. q si opposi tum in opposito et propositum in proposito ¶ de. 3. terrore. ysa. 8. dnm exercituum ipm sanctificate ipse e pauor uri ipse e terror uri et erit uobis in sanctificacionem q. s. terret punicendo ad emendandū de. 4. ysa. 30. dns terrore brachij sui ondet. s. ad condempnandū. Et q sanctus iob ipam calamitatem quā paciebatur bene credebat eē ad temptacionem et aliqo mo ad punicionem. timebat tn ne temptacio s eet nimis grauis. et si erat punicio s erat q intollerabilis. Ideo dicebat quod terrores dni millitabant in eum sic. ps. dicit terrores tui turbauerunt me. et bene dicebat militant qra me na militare e contradicere. et obuiare sicut accipit apls. p. pe. 2. obsecro uos tamq aduenas et peregrinos abstinere uos a carnalib desiderijs q militant aduersus animam et tales terrores ui sua faciunt homines titubare et multū constantes ad consolacionem tn nobis pulcae exercitatu deatus gregor. s. isto passu. s. more. ca. 1. d. debet tn a metu et dolore animo excitati et ad sola eterne patrie gaudia extendi. tunc eni nobilitatem mē regeneracionis ondimus. si ut pacientem diligimus quem nunc seuuli mente ut dnm formidamus. vn p paulum dr. non accepistis spm adopcionis. in quo clamamus abba pr. pondus itaq formidinis mens electi post ponat. in uirtute se amoris exerceat renouacionis sue dignitatem desideret ad conditoris sui spm anelet quem quousq conspicere non ualet eternitatem eius nāc e ut intimum suum cibum expectet unde subdi. numqd rugiet et c. num qd monet quamdam obiectionem irracionabilem q helyphath poterat dicere ego habuit aliquid aduersa. et tn non prorupi in talem uocem sicut tu. Contra hoc dicat iob q istud in chil e q non fuit tanti ponderis sic aduersitas sua. primo non fuit tanta q cum deiceret a statu mundane prosperitatis. quare non habebat materiā querulandi. unde dicat. numqd rugiet onager q cum habuerit herbam. i. pastum ad sufficienciam. et notanter p bestias et animalia exemplificat cum dicat ulterius. aut mugiet bos cum ante presepe plenum steterit na homo qd ad ptem sensitiuam conuenit cum animalib. unde ea q naturam humanam consequuntur naturalr assunt hominem. sicut alijs animalib et qd naturale e non pt totalr mutari modo naturale e q animalia afflictionem cordis ore exprimant. q. d. et ideo si ego ex afflictione ptis sensitiue prorupi in uocem non est mirandum ¶ Et notandum e q exemplificat de onagro qui e asinus silvestris. et inter condiciones quas dr habere q ipse clamat horribilr quod sitit uentum attrahit fortis solus uagit in deserto indomabilr et multū feruet in luxuria mirabilr et in hoc signatur quatuor genera hominum in qbs sensualitas precipue dnatur. s.

auaricia cupidi.
sbia tumidi.
pacidia formidi.
luxuria z castrimargia sordidi.

¶ Quia ista sunt extrema miserabili. que ptinent ad protectionem inferiorem. s. ptem sensitiuam. unde de auaris dr sub methaphora. onager. Job. 39. alij

UVA.BHSC

q̄ onager in deserto egrediuntur ad
opus suum vigilantes ad predam
prestant panem liberis. de superbis
etiam dicitur Job .xi°. vir vanus in
superbiam erigitur. et quasi pullum
onagri se liberum natum putat
unde et Jere. 14°. onagri tui steterunt
in rupibus traxerunt ventum quasi dra
chones. s. vane glorie. ¶ De iracundis et
qui soli vagant dicitur Jere. 2°. onager assu
etus in solitudine. et osee. 8°. ona
ger solitarius sibi et c. ¶ De lu
xuriosis sub specie onagri dicitur Dan. 5°.
quia cohabitant cum bestiis. cum eis cum bes
tiis positum est. et cum onagris habita
tio eius ¶ bestie dicuntur carnales ho
mines qui onagri etiam dicuntur quia
cohabitant cum bestiis. quia tales sunt in
tantum peccatum eligentes. primo ethi.
et etiam notanter ponit exemplum de
bove. cum dicat. aut bos mugiet. bos
enim comparatur

accidiosis infructuosis / nisi uiciosis. / ambiciosis. — ¶ De primo quia est / animal iuxta et com / paratur illis qui

ignorant que sunt domus. ¶ De 2°. quia
laborat pro aliis et per se. non quasi infru
ctuosus labor eius quoniam per se. ¶ De 3°. quia
sicut bos semper cogitat de pastu suo
ita illi de pompa et huius. ¶ De primo
satis habetur prover. 7°. de iuvene ve
corde qui sequitur mulierem quasi bos
ductus ad victimam et c. ¶ De 2°.
bene dicitur in figura luc. 14°. 23°. de illo
qui dicebat iuga boum emi et eo pro
bare ea et c. quia iste noluit venire
ad nuptias vocatus ¶ De 3°. in figura
ysa. 11°. leo quasi bos comedet paleas
et c. i. ambiciosus comedit vanam
gloriam. quia sicut palea est sine grano ita
vana gloria est sine fructu. Isti dum aliquid
triste sustinent semper murmurant
et licet non pertineat ad sapientem ex
quacumque adversitate tristiciam sic
stoyci dicebant. tamen proprium sensitive
partis est murmurare ex apprehensio
ne disconvenientis. et ideo si illi ha
bent quod cupiunt non murmurant
ad modum animalium predatorum
tamen flagellati clamant et ideo dicit
aut mugiet et c. ¶ beatus gregorius id
exponit allegorice et moraliter. alle.

primo. d. quod per onagrum .i. assinum
silvestrem et vagum plebs genti
lis quasi vagus et silvestris intelligitur
¶ Per bovem domesticum et sub
iugo legis positum plebs iudai
ca significatur. unde post subdit
herba onagri et bovis semine ipsi
mediatoris nostri incarnatio per
quem simul gentilitas et iudaica
plebs sociantur. quia enim per prophetam
dicitur omnis caro fenum. universi
tatis conditor ex nostra substantia carnem
sumens fenum fieri voluit ne in
perpetuum caro fenum remaneret
¶ tunc ergo herbam onager invenit
cum gentilis populus gratiam divine in
carnationis accepit. tunc bos va
cuum presepe non habuit. cum ple
bi iudaice eius carnem lex exhibuit
quamdiu prophetarum expectavit unde
et dominus natus in presepe ponitur
ut videlicet significaretur. quia sancta
animalia que diu ieiuna apud le
gem inventa sunt incarnationis
eius feno saciantur. presepe enim
natus implevit. qui cibum semet
ipsum mentibus mortalium tribuit
.d. qui manducat meam carnem
et bibit meum sanguinem in me
manet et c. ¶ moraliter exponit di
cens. qui enim longe ab interna sa
piencia positi. eterne hereditatis
viriditatem non cernimus velut
bruta animalia a desiderata herba
ieiunamus de qua nimirum herba
redemptoris voce dicitur. per me si quis
introierit salvabitur et ingredietur
et pascua inveniet ¶ Sequitur. aut
poterit et c. Insulsum dicitur quasi sine sale
.i. insipidum. unde vult dicere. Si
homines in prosperitate non mugiunt
possunt tamen comedere aliquid insipidum
quod non conveniat delectationi gustus
q. d. non quia murmurent et
doleant ¶ notandum quod sal habet
multiplicem significationem. dicitur enim
hoc sal salis gemma quo condiuntur
cibi. hic sal dicitur pro sapientia. unde in grecismo.
Sal neutri generis condimen
tum denotat oris. hic sal si dicas
id quod sapientia signat. dicitur etiam reprehen
sio. in grecismo. cum plurale reprehen

UVA.BHSC

ſic dr̄ eē · ſalibus cum ſalibꝫ aſperi
oia dedit · Et ſeneca inde maiori
bus · dentes tui ſine ſale ſunt · i ·
ſine reprehenſione · quia dr̄ ma
re · vnde Juuenalis ſpumas ſalis
ore mouebit et tn̄ inuenitur ſal
maſculini generis ꝓ odimento ea⁹
ia° · gelu ſic̄ ſalem effundet ſī · tn̄z
moralr̄ tn̄ accipiendo ſciendū ē
ꝙ homo prudens et conſtans nō
pt̄ comedere inſulſum quod nō ē
ſale conditum et c̄ · ¶ Sal tn̄ ſigt̄
in ſcriptura quīqȝ ·

Saporē deuocionis · ꝛ oſtēc ·	¶ De po
dulcorē cognicionis ꝛ ſap̄ ·	ſignifica
honorē placētis ꝛ excellēcie ·	cione
valorē direccionis ꝛ grē ·	accipr̄
tenorem durāns ꝛ oſtāc ·	vnde luc⁹

ia° · bonum ē ſal et ſi euanuerit in
quo condietur · et in figura · heliſeꝰ
miſit ſal in aquas q̄ in dulcedinē
conuerſe ſunt · 4° · Re · i° · ſapiencia
mundi non mundana · et exponit
gregorius alle°ꝰ d · in lege ſal bīt
ē virtus intelligencie occulte · qs
ergo obſequijs carnalibꝫ intellectꝰ
hunc intelligere ſpualr̄ voluit qd
enim aliud q̄ inſulſum cibum co
medit · ſꝫ hoc in alto cognita veri
tas miſit tn̄ late legere ſaporem
occulte intelligencie docuit ¶ In · 3°
ſignificacionē in figura dicebatur
in lege leuit · 2° · quidquid obtuleris ſa
crificij ſale condies nec auferes ſal
federis dei tui · de ſacrificio tuo in
oblacione auferes ſal · i · caritatem
qm̄ ſine ipā nichil ſapit totum
vt pꝫ · i · core · 13° ¶ Quarto ſigt̄
honorem et c̄ · mt̄ 5° · bonum ſal
ꝙ ſi ſulſum fuerit in quo condietᷣ
glo · prelatꝰ eē bonus dꝫ et ſi fuerit
inſipidus in quo alio accipiet plebs
exemplum · Sigt̄ eē laborem et
c̄ · vnde in figura dr̄ eze · 16° quō
nata es non ē precīſus vinculus tuꝰ
nec aqua lota ad ſalutem · nec ſale
condita · vnde gg° moralr̄ · expo
nens iſtud dicit · electus quiſqꝫ in
ſulſa non comedit qꝛ prauorū dicta
factaqꝫ diiudicans ab ore cordis re
pellit ab eſu veneniū pꝛulo in
ſulſa inferri ꝓhibuit dum diſcipu
lis dixit · Sermo vr̄ ſemꝑ in grā
conditꝰ ſit · et pſalmiſta qꝫ · verba re

probum ore inſulſa ſapuerant cum
dicebit · narrauerunt mi Jniq̄ fabulaci
ones ſꝫ non ut lex tua ¶ Sigt̄ eē
tenorem et c̄ · vnde in figura vxor loth
que preceptum angeli non tenuit in
ſtatuam ſalis conuerſa ē gn̄ · 19° · modo
in ſanctꝰ non pt̄ ſape quod nō ſit

ſapidum deuocione ·	¶ Et ſic ſm̄ veri
nitidū cognicione ·	tate nō pt̄ comedi
feruidū dilectione ·	inſulſū et ab eo
ſplendidū veritate ·	ſeqᷣ · aut guſtare
validū direccione ·	et c̄ · ſimiliter patꝫ
ſolidū duracione ·	ſic de alio modo di

cto qꝛ impoſſibile vr̄ ꝙ homo guſtare poſſit
ita malum ꝙ guſtatum afferat morte
ſic dr̄ 3° ethi° et in hoc ſoluitur
argumentum ipſius heliphat quin
mur-muret et clamet · qꝛ oms delecta
cionem appetunt triſticiam fugiūt
vt malum ſic dr̄ 3° · ethi° · et in hoc
ſoluitur argumentum ipſius heliphat
q̄ arguebit eum de impaciencia qꝛ
clamauerat doloroſe · pre anguſtia qꝛ
ut pꝫ ſic impoſſibile ē ꝙ ea in ſenſu exte
riori recipiuntur ſi ſint doloroſa re
cipiuntur ſine aliquo clamore vel ſi
gno vel verbo · Jta impoſſibile ē ꝙ oa que
per ſenſus exteriores recipiuntur
ut noxia ſine triſticia recipiantur
¶ Eſt aduertendum moralr̄ loquendo
quod aliqui guſtant ad vitam · alij aūt
ad mortem · Jlli qui guſtant ad mor
tem ſunt illi quorum guſtꝰ

peruerſꝰ ē ꝑ intemperanciā ·
amaricatꝰ ꝑ concupiam ·
infectus (ſtultus) ꝑ caſtrimargiā · i · ꝑ gulā ·
infectus ꝑ perſeueranciam ·

¶ Pri° primum ē ſciendū ꝙ ſic dicit
ariſt° 3° · ethi° Jntemperatus non utitᷣ
rōne · appetendo delectaciones ꝑtinē
tes ad tactum et guſtum circa q̄ eſt
temperancia et intemperancia · ut dr̄
Jbidem · et ideo ut dr̄ in ſeptimo maḡe
peccat q̄ incontinens qꝛ hꝫ hic guſtum
peruerſum qꝛ non vincitur a volupta
ſꝫ magis vincit delectaciones et de
lectabilibꝫ vn̄ dr̄ yſa · 5° · ve qui dicitis
malum bonum et bonum malum
et ideo in figura dr̄ de petro act° 9°
ꝙ licet eſuriret noluit guſtare · alij
aūt guſtum amaricatum ꝑ concupiaꝫ
ſicut incontinentes qui vincuntur a
concupia et ita amaricantur quod

UVA.BHSC

non pt̄ recte iudicare minore ꝓpo
ſicōm ſili pratica. ſ; deficit in mi
nore ꝓpōne apponens ꝓpōnem mino
rem falſā. ad vniuerſalem uoram
et habet habitum ligatum circa mi
norem ꝑticularem. et ideo vincit᷑
a concupiā. vnde liber quem come
dit iohanes apoc̄. 1. amaricatꝰ ē
in uentre ſuo. vnde in figura dr̄. mt.
27º. ꝙ ihc cum guſtaſſ; vinū cū felle
noluit bibere. Alij hn̄t guſtū inſipi
dum et c̄. q2 tantū potant quod non
hn̄t guſtum et c̄. nec ſciunt qd co
medunt aut bibunt ſic̄. Io. 2º. dr̄.
architriclinꝰ cum guſtaſſet aq̄ꝫ vinū
factum. homo ꝑmo bonum vinum
ponit et c̄. de quorū numero erat
ille philozenꝰ cu erixius. de q ar.
dr̄. 3º. ethi. ꝙ uolebat hr̄e collum
gruis q2 erat pulmenti uorans et
delicatus tactu. i. guſtu. q2 guſtus ē
quidam tactus. 2º. de aīa et 3º. ethi.
ꝓpe bene in figura dr̄ de iſtis. Jere.
48º. non ē tranſfuſus moab de uaſe ſuo
id circo remanſit guſtꝰ eiꝰ inſipidꝰ. ſ;
Alij ſunt quorū guſtꝰ ē infectꝰ per
ꝑſeuerantiam ſic obſtinati. q2 ita
infecti ſunt ꝙ ad moriaō ad bonum
vr̄ eis mala. vnde. 10º. ethi. dr̄. pa
ſſione enim uiuentes ꝓpias delectaci
ones ꝑſequuntur ꝑ quas ipſe. ſ. delectaci
ones erunt ſine cauſa delectacionū
fugiunt ad oppoſitas triſticias et ſeq.
ad ꝓpo. boni autē vere delectabilis neqꝫ
intellectum hn̄t neqꝫ guſtum expertes
tali. ad q̄ utitur ſermo transformetur
non enī poſſibile uel non facile que
ex antiquo ꝯſuetudinibꝫ ꝯprehenſa
ſermonibꝫ tranſmutare. eīre quō tales
non guſtatiuos boni ueri. et ide pro
omībꝫ iſtis bene dr̄ ad col. 2º. neqꝫ te
tigeritis neqꝫ guſtaueritis neqꝫ cō
trectaueritis que ſunt om̄ia in interi
tum ipo vſu. q2 ad lr̄am tale guſta
tum affert mortem. et ideo benedi
cebat in figura ille. 4º. Re. 4º. cum
guſtaſſent mors in olla. Aliq' tn̄
ut prudentes et ſancti uiri guſtāt
ad uitam. q' guſtare uolūt.

⌈ꝑme dulcedinem.
ſapīe mulcedinē.
ꝑme in altitudinē

Guſtant bene
qui guſtant ꝑme
dulcedinē. q2 et
ſi cortice vr̄ amara. in nucleo
tn̄ ē maxima dulcedo de q̄bꝫ dr̄
ſapīe. 16º. hij ad in breui moros
facti nouam guſtauerunt eſcā.
Guſtant bene qui guſtant ſa
piencie mulcedinem. nā ſm̄ ve
ritatem ibi ē felicitas mundā
na. vt dr̄. xº. ethi. mīmū
. ſ. ibi ē dulcedo. q2 phīa mira
biles hr̄ delectaciones. ut dr̄.
ibidem. et precipue phīa q̄ ē
de ſupremis q̄ ē dignior ut
dr̄. 6º. methaꝯ. q̄ ſapīa uocat᷑
ibidē. et. 6º. ethi. vnde in figu
ra huiꝰ bene dicebat ionathas
1º. 1º. Re. 14º. guſtans guſtaui in
ſūmitate uirge mee fauū mellis
ſūmitas uirge ē fauꝰ altitudo ſa
piencie. Guſtant ad bonum q'
guſtant ꝑme plenitudinē nam
ſic cibus bene guſtatus replet in
digeſtam ita ꝑpa reficit et re
plet eum qui facit eam. et mul
tiplicatur in bonum miſericordi
vnde de muliere prudente et for
ti dr̄ ꝓuer. ult. facta ē q̄ſi na
uis inſtitoris. ſeqtur. guſtauit
et uidit qm̄ bona ē negociacio
eiꝰ Guſtat eciam ad vitam q'
guſtat dīne grē altitudinē. ſic dr̄
aplꝰ ad heb. 6º. Impoſſile ē eos q'
ſemel illuminati ſunt. guſtauerit
eciam donum celeſte. ſ. grām et ꝑ
ticipes facti ſunt ſp̄s ſancti rurſus
renoua ad penitenciam. Igit᷑ bn̄
guſtate et uidete qm̄ ſuauis ē
dn̄s. bene dr̄ tn̄ de uiris ſcīs in
hīa ꝙ non poſſunt guſtare quod
guſtatum affert mortem. ſ; magis
quod affert uitam. ſeq. q' prius uole
bat et c̄. poteſt exponi dupr̄. Ita
ꝙ ſit calamitas et miſerie decla
racio. Alr̄ ꝙ ſit paciencie oſten
ſio. Primo mō ē ſenſus. que prius ꝯ
c̄. q. d. lz homo in habundancia
nullo mō comederet ꝙ guſtatum
affert mortē. i. malū tn̄ ſi ſint an
guſtiati et ingredientes pre multi
tudine famis et miſerie come
dunt et faciunt talia. ꝙ ante
nullo modo feciſſent ſic. ꝓuer.

UVA.BHSC

21º. dr̄ anima eſuriens et a
marū ꝓ dulci ſumet et ſic q̄ ān
ꝑatus et miſer diāt. q̄ prius
nolebā et cͤ. alius ſenſus pt̄ eē qꝛ
licet ſapiens triſticiam paciatur
eis tn̄ id a triſticia non abſorbe
tur. et ideo uult oſtendere ꝙ lꝫ
triſticiam paciatur tn̄ ꝯtͣ hoc
ipſe apponit remedium ꝑ paciā
ſic ille q̄ facit de nc̄itate uirtu
tem. et ideo diāt. q̄ prius ꝛ cͤ.
Iſte pt̄ eē ſenſus lr̄alis. et ſic ex
ponit beatus gg̅o. 1º. more. ca.º
9º. exponens moralr̄. Unde diāt
Si ei mens in deū forti indigna
cione dirigatur quō eē in hac ui
ta amareſcit dulce extimat oīe
ꝙ affligit requiem putat triſtē
et ſic per mortem appetit ut obti
nere uitam plenius poſſit funditus
extingui. et infimis deſiderat quo
quo uerius ſūma conſcendit. ¶ Sꝫ
ē aduertendum quod multa ſunt
que ꝓhibentur tangi de q̄bꝫ eſt
cauendum. ſ. ꝙ eſt
a dn̄o ꝓhibitum.
alterius rei depoſitum.
alīus vxoris uel ad ſaubitū.
ꝙ eſt in lege illicitum.
prelatorum ꝓpoſitum.
qd̄ ē ꝯtͣ dn̄m placitū.
qd̄ ē fetidū et pollutū.
¶ de p.º 1º
dr̄. gn̄
3º. de
fructu
ligni ꝙ
ē in me
dio pa
radiſi precepit nb̄ dn̄s ne come
deremus. et ne tangeremus ne
forte moriamur ¶ de. 2º. nu̅. 16º.
Recedite a tabernaculis hominū
et nolite tangere q̄ ad eos perti
nent ¶ de. 3º. puer. 6º. qui ingre
ditur ad mulierem ꝓximi ſui nō
erit mundus cum tetigerit eā
¶ de. 4º. leuit. 22º. qui tetigerit qd̄
inmundū ē cuius tactus ē ſordidꝫ
inmundꝫ erit ¶ de. 5º. in. ps. no
lite tangere xp̄os meos et in ꝓ
phis meis nolite malignari ¶ de
6º. ecā. 13º. Qui tetigerit picem
coinq̄nabitur ab ea. et tren. 4º.
dr̄. Recedite pollutum nolite tan
gere. ſ. aliquid ꝯtͣ dn̄i placitum
¶ de. 1º. yſa. 52º. recedite exite
inde pollutum nolite tangere ¶ de
aliquo intelli. iſtorum non poteſt
intelligi lr̄a qꝛ non tetigit aliquod
iſtorum. qꝛ nec aliquod iſtorū erat
cibus ſuus. n̄ forte de ultimo quod ē
ſordidum et pollutum erat modo
cibus ſuus. quem prius tangere
non uoluiſſet nec dignabatur ¶ Q̄s
det ut ueniat et cͤ. hic ut ōſ diāt
ē reddit ad priſtinum ſermonem
et p̄mo reddit ad p̄ſtinam oppionē
et. 2º. huius dat occaſionem. ibi. que
ē fortitudo qꝛ ſic̄ ꝯ optauat morte qꝛ
melius ē mori in bono ſtatu quā
pati tot miſerias. Unde et helias
petebat mori in bono ſtatu. 3º. Re.
9º. et ideo ipſe ipſe adhuc reddit ad
idem qꝛ homo ſic oppͥmitur miſꝰijs
n̄ ſit ualde conſtans. et ideo ſecuri
eēt mori quod ē ꝯtͣ oppiōnem
ipſius eliphat. que uidetꝛ eē de oppi
nione ſtoicorum q̄ dicebant hominē
prudentem pro quacumqꝫ tribula
cione non debere triſtari. ut dr̄
in policrathicon. lı̄º. 3º. cuius oppiōnis
dr̄ ſocrates et ſeneca fuiſſe. ꝓpͥciā
a cuius ſecte fuit arīſt. dicunt bene
hominem triſtari ex apprehenſi
one   mentis. tn̄ ex uirtuti
bꝫ homo fulcitus reſiſtit. quod ideo
non dicatur ad inconueniens et
qꝛ ps ſenſitiua ē fragilis et ſēꝑ
timet diſconueniens ut patuit in
xp̄o. mt̄. 26º. Ipſe tantam calamitatē
timens optat magis mori. ut pͥus
optauerat loquendo ex ui ꝑtis ſen
ſitiue quamdiu ſic languere. Ita
dr̄. Jone. 4º. percuſſit ſol ſuꝑ caput
Jone et extimauit et petiit mo
ri ut moriretur. Ideo diāt. Quis
m̄ det ut ueniat peticio mea q̄ſ
ōſ optauerat mortem deprecando
Et notanter diāt. Q̄s det et cͤ.
nam peticiones eciam ſanctorum
uirorum non ſēꝑ exaudiuntur
et ideo peticio dꝫ eē modificata ex
ꝑte.
efficientis uel petētis qꝛ in ea ſit
mundicia.
Cauſe materialis ꝙ in peticione
ſit iuſticia

UVA.BHSC

causſe formalis q in petendo ſit conuen
encia. | leccare in dño .ſ. et ꝑ amore et
cauſe finalis q in ea ſit ſcimonia. | dabit t petitiones cordis tui. de
Requiritur dicꝫ mundicia ex ꝑte | leccacio ꝓuenit ex conuenencia
petentis. qꝛ peccatores deus non audit | potencie cum obiecto ex quo con
.Jo. 9º. et ſic petebat ille antiochus | ſurgit contemplacio. ex ꝑte peti
ſalutem a dño a quo non erat mi | cionis requiritur q contineat.
ſericordiam conſecutus. qꝛ non erat

dignus. 2º. mach. 9º. caº. et ſic .3.
Re. 1º. dicebat azorias. vnã peticio
nem precor a te non confundas facie
em meam. et tñ nõ fuit exauditus qꝛ
erat odioſus regi. ¶ 2º. dicebat here
juſticiam circa materiam. de qua
ideo catho. q iuſtum ē petito uel
q mdatur honeſtum. et ideo dr.
mt. 19º. qꝛ filij zebedei petebant a deo
q non erat iuſtum q vnus ſederet
a dextris et alius a ſiniſtris ihu xpi
in regno dei. dictũ ē eis neſcitis q
petatis ¶ 3º. dꝫ here conuenienciam
in modo petendi. ſic dr de aliquibus
q petunt deum gladio euaginato.
ideo dr. mt. 6º. orantes nolite mul
tum loqui ſic ethnici faciunt. ſcit
enim pr quid uobis opus ſit ante
q petatis ¶ 4º. dꝫ here ſcimoniã
in fine. qꝛ qui petit q ei obeſt ad
ſalutem petit et merito non exau
ditur. ſicut paulus orabat ut auffer
retur ſtimulus carnis ab eo. et dictũ
ē ei ſufficit t gr̃a mea. qꝛ orabat
contra bonũ ſuũ. 2º. cor. 12º. et ideo
iacõ. 4º. petitis et non accipitis eo
q male petitis .i. aliqua nõ conferẽcia
ad ſalutem anime. et ſic exauditus
ē ſalomon de quo dictũ ē. 2º. par.
.1º. qꝛ non petiſti diuicias ſꝫ ſapiẽciã
ideo ſunt t a deo ſapiã et ſciã .ſ.
Ex parte petentis requiritur quod
i ſe habeat

miſericordiam. | obedienciam. | amiciciam. | ¶ De primo dr. 2. Re.
19º. ꝑ berſalay quod
cum dauid moraretur
in caſtris dedit ei alimenta et poſtea
dixit ei rex omẽ q peteris a me
impetrabis gratis et dabitur uobis
ut dr. mt. ¶ De. 2º. i. Jo. 3º. quodquod pe
cierimus accipiemus. qꝛ mandata
eius cuſtodiemus. et .Jo. 2º. Si man
ſeritis in me per obedienciã. q cumq
uolueritis petetis et fiet uobis. ¶ De

culpe delectionem. | puriſſe dilectionem. | gr̃e infuſionem. | ¶ primo culpe
delectionem
et hoc ꝑ conſci
encie puritatem ſic in figura
bene dr act. 16º. q cuſtos carceris
acceſſit ad pedes pauli et tremefa
ctus dixit quid me oꝫ facere ut
ſaluus fiam. ecce cuſtos carceris
.ſ. peccator cuſtodiens aĩam in carcere
pcti. venit ad confeſſorẽ tremit
in confeſſione contricione. loqr in co
feſſione ꝑit de ſatiſfactione. vnde
i. Jo. 3º. dr. ſi cor nr̃m non repre
hendit nos fiduciam habemus
ad deum ut quicquid petierimus acci
piamus ¶ De. 2º. i. eſdre .8º. predi
caui tibi ieiunium ut affligeremur
deo nr̃o et peteremus ab eo uiã re
ctam ¶ De. 3º. judith. 3º. ipſi ꝑ to
tam noctem orauerunt petentes
auxilium a dño. et iſta ē bona
materia peticionis ¶ Sꝫ etiam in
forma petendi requiritur

feſtinancia. | fiducia. | ꝑſeuerancia | ¶ De primo. Jo. 16º. uſ
que modo non petitis quicquam
q. d. vos tardatis pe
tite et accipietis ¶ De. 1º. p. Jo. 4º.
hec ē fiducia nr̃a quã habemus ad
deum quicquid ut quicquid petierimus. ſcd̃m
uoluntatem eius audiat nos ¶ De
.3º. ex luc. 11º. de pulſante ad
hoſtium amici. mt. 6º. petite et
dabitur uobis. querite et inuenietis
pulſate et aperietur uobis. Ex
fine ꝑte finis quatuor ſunt uiden
da ſeu petenda.

anime ppr̃e ſaluacio. | proximi ꝓpriorum reconciliacio. | gl̃ie adepcio. | ſanitatum cõio. | ¶ De primo
dr. heſter
8º. q ē peti
cio tua heſ
ter. et illa dicit uiĩ animã meã ꝓ
qua et rẽ. ¶ De. 2º. prima iacõ ult.
Si qis ſcit fratrem ſuum peccare ad
mortem. petat ꝓ eo et dabitur
ei uita ¶ De. 3º. in pſ. vitã petijt
a te et tribuiſti ei ꝑ rẽ ¶ De. 4º.
in pſ. vnam petij a dño hanc

UVA.BHSC

requiram ut inhabitem in domo
dei et c. Igitur faciatis ut de
vobis quolibet dicatur merito id
ps. Impleat dominus omnes peticio
nes tuas. ¶ Cum dicitur 3o iob. quis
det et c. merito dubitando et que
rendo dicit hic. Et quod expecto tribu
at in deus. et quid ſit hoc ſtatim
inſinuat. d. qui cepit. ſ. me affli
gere. ipſe me conterat. ſ. per mortem
ſoluat manum ſuam et ſuccidat me.
manus dei dicitur ligata quando diuina
poteſtas ceſſat ab afflictione et
tunc ſoluitur quando percuſſio diuina
uſque in interitum deducat ¶ Et no
tandum eſt quod dicat ſuccidit me ali
quando enim arbor que languet ſucci
ditur ut iterum germinet et re
nouetur in melius et ideo dicitur Iob
.14o. lignum habet ſpem quod ſi pre
ciſum fuerit ad odorem aque iterum
germinabit et iſta ſuccaſio eſt bo
na. inquantum cedit ad bonum. et ſic
ſuccidunt ſancti uiri de preſenti ſeculo
neque ut poſſint renouari in melius
in uitam eternam ¶ Succiduntur tamen
prauores ad modum arboris.

male. / infructuoſe. / ſicce. / nimis alte	naturaliter ſunt mali.	per / neg / ciam

Infructuoſi per accidiam. ſicci per cor
dis contumaciam. nimis alti per ſub
perbiam. Et tales merito ſuccidun
tur ad totalem eorum deſtructionem ¶ De
malis dicitur leuit. 18o. ſuccidam eum
de medio populi mei eo quod dederit
de ſemine meo ydolo ſuo moloch. ſ.
et ita iudeis dicit Iohannes. Iam ſe
curis ad radicem arboris poſita
eſt de infructuoſis in figura dicitur luc.
.13o. tres anni ſunt ex quo ueni querens
fructum in ficulnea hac et non inue
niens ſuccide eam et c. ¶ De ſiccis
dicitur iob. 4o. de mane uſque ad ueſperam
ſuccidentur et quia nullus intelligit
in eternum peribit. iſti ſunt ſicci a
doctrina bona ¶ De ſuperbis dicitur yſa.
10o. excelſi ſtatura ſuccidentur et ſu
blimes humiliabuntur quia tamen iob
de iſtis non intelligebat ſiue de
iſta ſuccaſione. ſed de ea que bonis con
tingit. Vnde beatus gregorius. h. ne gregorius
poſt diem correpcionis antiquus

hoſtis ſurripiat atque uirtutum conſtructi
onem extrahat ſanctus uir exorat. d.
Qui cepit ipſe me conterat. ſoluat ma
num ſuam et ſuccidat me. quia enim
mentis ſue uulnus ſine putredine non
eſſe conſiderat. libenter ſub manu medici
ad ſectiones ſe parat. ut apto uulnere
patiente uulnus exeat quod ſana cute ui
rus concludit. ¶ Afferiri gregorius paterna
correctione deſiderat et doloris uulne
ris medicamina putat. Vnde iob ſub
iungit et hec ſit mihi conſolacio. ut affli
gens me dolore non parcat et iſtud re
fertur ad hoc quod eſt dictum. que prius
nolebam tangere et c. et ſic poteſt dupliciter
exponi ſicut illud exponitur. ut quod ſit
miſerie lamentacio uel paciencie oſten
ſio. ſecundum primum intellectum eſt ſenſus. Et hec
mihi et c. id eſt licet mors ſit finis tribulium
.3o. ethicorum 4o. tamen erit mihi conſolacio ſi non
parcat mihi quin moriar ſine mora et iſto
proceſſu refferat ad ea dicta ab eo qui
in 3o ca. ubi mortem optabat ut pa
tuit. Alius poteſt eſſe ut ſi ſit paciencie oſ
tenſio. q. d. Si parcit mihi affligens do
lore hec mihi conſolacio. quia ſcio quod iſtud
erit mihi ad augmentacionem mei premii
ſicut apoſtolus dicebat. Cum infirmor tunc
forcior ſum et potens. et. 2. ad cor.
.12o. libenter gloriabor in infirmitatibus me
is ut inhabitet in me uirtus christi ¶ Eſt
tamen aduertendum quod homo debet acci
pere conſolacionem. ſ. in

dei flagellacione. / dei incarnacione. / dei natiuitate. / dei reſurreccione. / dei promiſſione. / dei iuſtificacione. / operum ſanctificacione.	¶ De primo in pſalmo. uirga tua et bacu lus tuus ipſa me conſo lata ſunt et ſicut hic dicitur ¶ De. 2o in pſalmo. fiat miſericordia tua ut

conſoletur me ¶ De. 3o yſa. 40. Conſola
mini conſolamini populus meus dicit deus
noſter. Ecce dominus in fortitudine ueniet
¶ De. 4o. in pſalmo. conſiderans fructum natiui
tatis dicebat letatur. reſurrectionis dicebat
in conuertendo dominus captiuitatem ſion
facti ſumus ſicut conſolati ¶ De. 5o. in pſalmo.
memor eſto uerbi tui ſeruo tuo in quo
mihi ſpem dediſti. hec me conſolata eſt
et c. ¶ De. 6o. in pſalmo. memor fui iudi
ciorum tuorum domine et conſolatus eſt
me. ſum. ¶ De. 7o. ſicut apoſtolus dicebat. 2.
ad cor. 1o. conſolatur in uniuerſa ſanctificacione

UVA.BHSC

et ſalute ¶ modo uir ſanctꝰ ex dei fla
gellacione conſolacionem accipiebat
cum dicebat hec ſit ꝯſolacio mea. ut
affligens et c. ꝙ ꝓſtructiuis puloe
beatꝰ gregoriꝰ hic. 1º. more. ca. x.
¶ Sciendum uero e ꝙ aliqño conterit
deus aliqño aduerſariꝰ. ex contriti
one enim aduerſarij a uirtute defi
cimus. ꝑ ꝯtricionem uero dñi con
friti a uiciis viroſi in uirtute ſolida
mur. Sanctꝰ g. uir q approṗinquare
deo et ꝑ flagella deſiderat ꝑ ſpm
humilitatis dicat. Q. cepit ipſe me
conterat et ſubdit recte g. hic dr
et hec conſolacio mea ut affligens
me dolore non parcat ac ſi diceretur
aꝑte. qui hic ideo ꝯtriciōem ꝑcat ut
eos in ꝑpetuum feriat ideo hic miſe
riat ut non parcendo in ꝑpetuum
puniat. Ex afflictione enim ꝯſolor
qr corruptionis humane putredine
ſciens ad ſpem ſalutis ex uulnere
ceruus reddeor. unde ſubdit nec ꝯtra
dicam ſermonibꝰ ſci. i. ne ꝑ impaci
enciam ꝯtradicam ſmonibꝰ. i. ſente
oīs ſancti. ſ. dei qui e ſanctꝰ ſanctorum
unde beatꝰ gḡrꝰ de eiꝰ paciencia lo
quens dicit hic nequaq̄ de iniuſti
cia percuſſoris murmurat q ꝑcuſſorē
ſuum et inter uerbera ſcm uocat et
uere ſcm qr ipſe ſanctꝰ.

per eſſenciam. ꝑ excellenciā. per potenciam. per clemenciā. per graciam. per gloriam.	¶ de pmo leuit. 19º. ſancti eritis qm ſcs ego ſum ¶ de. 2. p. x. 2º. non e ſanctꝰ ut e dns ¶ de. 3º. in ps.

ſcitote qm dns ſanctum ſuum mirifi
cauit ¶ de. 4º. Iere. 3º. Reuertere adu
ſatrix iſrl. et non auertam faciem
meam a uobis qm ſanctꝰ ſum ¶ de
5º. bene beate marie dictū e. qd naſce
tur ex te ſcm uocabitur filiꝰ dei luc.
1º. de ¶ de. 6º. bene in abdiam. In monte
ſion erit ſaluacio. et erit ſanctꝰ ¶ q
eſt fortitudo mea et c. q. d. ego non
ſum ꝯſtitucionis uel ſolidioris nature
q̄ ceteri homines. unde dicitis in
q e fortitudo mea ut ſuſtineam. qr qm
ad naturam corporalem fortitudo mā
ꝗ̄ ſcintilla ſtupe. ſic dr. yſa. 1º. qr non
in fortitudine ſua roborabitur uir. 1º.
re. ¶ Roboratur ꝑ ſeptem uirtutes
et redditur fortis rex. ſ. per

fidem ad reſiſtendū. ſpem ad operandū. caritatem ad ſuſtinedū. prudenciam ad eligēdū. iuſticiam ad gubernādū. temperanciā ad ꝯtinēdū. ꝯſtanciā ad ꝑſeuerādum.	¶ pmo ꝑ fidem redditur homo fortis ad reſiſten dum er

roribꝰ ſicut firmamentū domus
reddit domū firmam ꝯtra tempe
ſtates. un̄. i. pe. 5º. aduerſariꝰ ueſ
ter diabolꝰ et c. ſeq. Cui reſiſtite
fortes in fide. ad hebre. xi. dr. for
tes facti ſunt in bello et loquitur
ibi de fide ¶ 2º. ꝑ ſpem ad operan
dum ſicut ꝑ cibum redditur homo
fortis. et operatiuus in ſpe ſuiꝰ
unde yſa. 40. Q. ſperant in dnū
mutabunt fortitudinem. et. 22º.
In ſilencio et in ſpe erit fortitudo
uēa ¶ 3º. per caritatem ad ſuſti
nendum ſic cementum glutinat
parietes. et ligatura fortis ligat
domū. unde cant. 8º. fortis e ut
mors dileccio ¶ 4º. per prudenciam
ad operandum ſic dux fortis for
tificat exercitum et pugil caſtrū
ꝓuer. 24º. uir ſapiens fortis eſt
et uir doctus robuſtus ¶ 5º. per
iuſticiam ad gubernandum. ſic
rectitudo facit columpnam ſtabilem
unde. ꝓuer. 5º. domus iuſti plurima
fortitudo ¶ 6º. ꝑ temperanciam ad
continendum ſicut clauſura ciui
tatis facit eam fortem ita tempera
cia claudit hominem ab illecebris
unde de muliere continente dr. ꝓu.
ultio. accinxit fortitudine lumbos ſu
os et ¶ 7º. ꝑ conſtanciam ad per
ſeuerandum ſicut cementū in pu
teo et arbore reddit eos ſolidos et
fortes. et audacia hominem. un̄
ꝓuer. xx. leo fortiſſimꝰ beſtiarum
ad nulliꝰ pauebit occurſum. et in
ps. fortitudinem meam ad te cuſ
todiam. et ſcm iſtū intellectū. loquitur
gregoriꝰ hic. d. quod fortitudo iuſtorum
e carnem uincere ꝓprijs uoluptatibꝰ
contraire. delectacionem uite pñtis
extinguere. huiꝰ mundi aſpera ꝑ
premijs eternis amare ꝓſperitatis
blandimenta ꝯtempnere. aduer
ſitatis metum in corde ſuperare. et

UVA.BHSC

finis est homo

post ipsum per opposi. de fortitudine d.
reprobor. vide ibi et quia beatus
iob quantum ad animam erat fortis quantum
ad carnem sicut ceteri homines debil.
ideo propter sensitivam condolebat. que est
fortitudo et c. Aut quis finis meus
ut patienter agam. ¶ Et notandum
est quod sicut dr. 5° metha. finis dr.
multipliciter. nichilominus pnt
reduci ad tres modos. quia primo dicitur
esse finis. gratia finis. primo quod finis
est ultimum alicuius rei sicut superficies
est finis corporis punctus linee
et terminus ad quem finis motus
et talia huius ut dr. ibidem. ¶ 2° modo
proprie dr. finis alicuius rei ut forma
est materie finis quia eius perfectio. 2°
de anima et felicitas finis natura
lis de sicut et nature humane
primo ethi. et 10°. ¶ 3° modo illud ad
quod alia ordinantur vel propter quod
fiunt. ut homo aliquomodo dr. finis
creaturarum. 2° phi. et deus est
finis omnium. 10° meta. et finem ista po
ssunt verba referri vel ad eius.

tribulacionem. ¶ Si primo quia ne
operacionem. sciebat si in vita
privacionem. ista tribulacio sua

haberet terminum vel finem merito
dicebat quis est finis meus et c. q.d.
non est mirum si lamento cum nesciam
finem aut terminum finis mei
¶ Si vero 2° modo accipitur finis. quia
opposita propria cuiusque rei dr. esse sua
perfectio quorum operacionum alique
non sunt fines ut ille que transeunt
in exteriorem materiam alie autem
ut operaciones imanentes dicuntur
esse fines de quarum numero erat pacien
cia ipsius. et intencio futuri premii
et ideo operacio sua habebat racionem finis
et quod ita sit patet per primum apli. 1. cor. 12°. vir
tus in infirmitate perficitur. virtus
enim habet racionem finis quia virtutes propter
se sunt eligibiles. eciam perfectio
cuiuslibet rei est finis ut dictum est
¶ Accipiendo. 2. modo ergo in infirmi
tate sua virtus paciencie perficiebatur
et sic in sui operacione erat finis
suus. et quia per opera sua nemo scit
an odio vel amore sit dignus et c.
consequenter est quantum ad finem ultimum
consequendum. ideo dicebat quis est finis meus

et c. ¶ Si accipitur 3° modo scilicet pro fine ulti
mato adquem alia ordinantur ultima
te tunc loquebatur de sua privacione
que est finis noster ultimus. et quia in infir
mitate positus nichil aut parum de
lectacione senciebat. ideo querebat
aut quis est finis meus ut paciencia
agam. ¶ Sequitur. nec fortitudo lapi
dum. ibi concludit. quod non est mira
dum si ipse pre tanto dolore gemit
et verba dolorosa profert quia caro sua
que est sensibilis non est sicut lapis qui
ponitur ad sustinendum maximum
pondus. et tamen non dolet quia insensibil
est. caro non est enea ut scilicet possit ictibus
maleatorum obedire absque hoc quod
doleat et sic fortitudo sua non forti
tudo lapidis nec caro eius enea est
¶ Beatus gregorius 10° exponit quod illi
habent quasi fortitudinem lapidum qui si ex
flagello divine percussionis flagellentur
seu vexentur tamen nullum sonitum
pietatis emittunt ¶ Alii ad modum
eris qui sonitum dant et nullam sig
nificacionis vocem reddunt dum flagel
lantur sonitum quasi ex pietate emi
ttunt. sed quia correpcionem non capiunt
nichil eis proficit ad salutem. quia quod in
tribulacione promittunt in prosperi
tate non tenent unde dicit sic. sic
sunt aliqui qui lapidibus similes ita
ad pietatis precepta duraverunt ut
cum eos percussio divine animadversionis
examinat nequaquam sonitum humilis
confessionis reddunt ¶ Quidam vero
metallo eris in nullo discrepantes
cum flagella divine percussionis accipi
unt pie confessionis sonitum reddunt
Sed quia voces humilitatis ex corde non
reddunt proferunt. ad statum salutis
reducti nesciunt quod promiserat
sed quia iob erat talis condicionis. mo
raliter loquendo se excusat. d. nec for
titudo mea et c. ¶ Ecce non est con
versa. et c. hic ut est dictum est dicit
se racionabiliter esse conquestum et tamen cir
cione et non est absortum. quod contin
gere potest quia quidam circa adversa reci
piunt consolacionem quandoque ex robore
corporis fortis. ad tollerandas adver
sitates. vel ex diviciis quibus homo

UVA.BHSC

poteſt ē ꝓximo ꝯtra neceſſitates ¶ Sed
hic oñdit ſe iob omnibus iſtis eē deſti
tutum ut ex hoc appareat ſe rona
biliter fuiſſe ꝯqueſtum · vnde dicit
ecce non ē auxilium m̄ in me et
notanter dicit hoc · q · d · in adiubio
me demonſtratiuo · ecce uidete tribu
lacionem meam in ſubſidio negan
do · non ē auxilium m̄ · videte meā
tribulacionē in homine flagellato
videte paupertatem et infirmitatē
meam · q̄r nō ē auxiliū m̄ in me
¶ Statim ſubiungit · 2ᵃᵐ particulam
neceſſarij mei rc̄ · q̄r ut dr̄ · primo
ethi · que nō poſſunt quandoqꝫ fi
eri ꝑſemetipſos multa fiunt ꝑ orga
na · ut ꝑamicos · vnde paulo ante dr̄
quod vr̄ amicis maxime opus eē · et
ideo amici q̄nqꝫ tribulacionē amici
ſui reuelant · & remouet a ſe · d · ne
ceſſarij q̄ mei · i · amici quos credebā
de neceſſitate eē obligatos ad me ſucur
rendum · et tn̄ receſſerunt a me · vi
dete q̄r q̄nqꝫ effectus denominat cām
illi g̃ qui in neceſſitate ſucurrunt hoī
dicunt ē neceſſarij · et ideo benedr̄
ecā · x · 29° · feneraꝛe ꝓximo tuo in
tp̄e neceſſitatis illi9 · et ideo bene ſanctus
iob ꝯcludit illud ꝓuer notabile · qui
tollit ab amico ſuo miſam · timorem
dni dereliquit · et ſignanter dicit hic
nam homo tp̄e neceſſitatis dꝫ pbere
ꝓximo omīa neccīa ſic̄ iac · 2° · dr̄
q̄ ſi frater aut ſoror nudi ſīt · ſeq̄t
et non dederitis que ſunt neccīa · q̄d
uobis ꝓderit fides · ſ · et eadē q̄ī ſiīa
ē ꝑīma · io · 3 · Qui uiderit fratrē ſuū
et c̄ · et ideo q tollit · i · qui nō tribuit
ab amico ſuo · i · ꝓximo ſuo · miſam ·
timorē dni finalem · ſ · q̄ ꝓuenit ex
amore · dereliquit · i · ꝑdit uel nō cuſto
dit · nec mirum q̄r miſa · multa bona
facit · q̄r ē miſericordi in ·

neſcie purgacionem ·
amicicie ꝯfirmacionē ·
intelligencie illuīacionē ·
ſcīmorie augmētacionē ·
fiducie ꝯfirmacionē
ꝯpaciencie oſtenſionē ·
beneficencie retribucionē ·
excellencie cumulacionē ·
opulencie dupplicacionē ·

pater bem
uolencie inui
tacionē ·
grē prouo
cacionē ·
gl'ie retri
bucionē ·
¶ De primo pu
ne · miſa et

ueritate redimit iniq̄tas ¶ De
· 2° · oſee · 2° · ſponſabo te m̄ iuſticia
et iudicio in miſa et in miſera
cionibus et ideo ꝓuer · 21° · dr̄ · quod
facere miſam placet deo plus q̄
victima ¶ De · 3° · oſee · 6° · miſa uīa
ſicut nubes matutina q̄ illum
nat · ſ · ꝯcordat ſicut intelligencia
¶ De · 4° · m̄ti · 6° · Indicabo t̄ o homo
q̄ ſit bonū et q̄d dn̄s requirat a
te facere iudicium et diligere
miſam ¶ De · 4° · oſee · 12° · miſam et
iudicium cuſtodi et ſpera in dno
ſemp · i · habe fiduciam · vn̄ et in
ps · Speraui in miſa et c̄ · Et nō
q̄ in ſcriptura paſſim ponitur ſil'
miſa et iudicium · nam miſa ſine
iuſticia fatuitas ē · Iuſticia ſine
miſa impietas · et iſtud tenet ma
xime in iudicibus ¶ De · 6° · habetis
ex° expreſſum luce · x° · de illo q̄
incidit in latrones · et illū uiden
tes ſacerdos et leuita tranſierunt
ſamaritanus aūt quidam iter faciens
venit ſecus eum et uidens eum
miſa motus ē et alligauit uulne
ra ei9 et c̄ · vnde a dno poſtea que
ritur · Quis t̄ videtur ei ꝓximus fu
iſſe · et ille bene reſpondit · q̄ fecit mi
ſericordiam in eum · vn̄ dictum
ē · vade et tu fac ſil' · et ideo q̄
miſam non habent non videntur
fuiſſe eiuſdem nature cū hoībus · ſꝫ
beſtie ¶ De · 7° · dr̄ · m̄t · 5° · beati mi
ſericordes · q̄m miſam ꝯſequntur
vnde ē reciproca q̄r miſa iterum
meretur miſam a dno ¶ De · 8° · dr̄
In · ps · miſa edificabitur in celis · q̄r
· ſ · ē filia regis · vn̄ · gſbo · ſ · m̄t
ſmone · 9° · dicit q̄ in paradiſo uel
uti regina miſa incedente nullo au
det dicere · q̄s es tu aut vnde · ſed
omēs in regione ſuſcipiunt · ugo
ē habens alas et multa talia dr̄
de ea ibidem · ¶ De · 9° · dr̄ ꝓuer · 19° ·
feneratur dno qui pauperi miſeret̄
et ecc · 29° · qui facit miſam fene
ratur ꝓximo ſuo · q̄r ad lr̄am the
ſaurizat in celo ¶ De · x° · luc · 6° ·
eſtote miſericordes ſicut et pater

UVA.BHSC

ur̄ miſericors ē. q2 qui non mi
ſeretur te generat et ideo fiet
ei iudicium ſine miſa. m̄t. 2º. Iacob.
2º. ¶ de. xiº. dr̄ puer. 22º. Qui
pronus ē ad miſam. benedicet2
vn̄ eccl'. eº. gr̄ā in benedictionibȝ
et miſa in ſeculum manet ¶ de
.12º. dr̄ puer. 21º. Q' ſequitur miſaz
et iuſticiam inueniet uitam. et
~~ideo bene dicebat~~ iuſticiam m glia
et ideo bene per2 omīa iſta dice
bat ſapiens puer. 3º. miſa et ue
ritas non te deſerant hoc ē g2
quod bene dr̄ in tex. qui tollit
miſam ab amico timorem dn̄i de
relinquit et timor domini ini
cium dilectionis ut dr̄ eccl'. 1º.
ideo talis perdit et derelinquit ti
morem dn̄i et deſinat ¶ beatus
gregorius tractans iſtud neceſſa
rii quoqȝ mei et c̄. 1º. mor. ca.
.1º. notabilr̄ dicit ¶ Cum quis poſi
tus in proſperitate diligitur incer
tum ualde ē utrum proſperitas
uel perſona diligatur amiſſio aūt
felicitatis interrogat vim dilecti
onis. Vnde quidam ſapiens dicit
non agnoſcitur in bonis amicus
et non abſconditur in malis ini
micus nec proſperitas ꝗppe amicū
iudicat nec aduerſitas inimicū
celat q2 et ille .ſ. amicus proſpe
ritatis nr̄e reuerencia tegitur
¶ et iſte ex confidencia aduerſitatis
aperitur. vn̄. igitur iuſtus in fla
gellis poſitus dicat qui tollit ab
amico ſuo miſam timorem dn̄i de
relinquit q2 minime ꝗ qui ex ad
uerſitate proximi deſpicit apte co
uincitur quod hunc in proſperis nō
amabat ¶ fr̄es mei et c̄. h' exem
plificat de parentibȝ et cognatis
ſuis et primo oſtendit ꝙ nō fuerūt
ꝗ amici et .2º. ꝙ de hoc non erūt
impuniti. ibi. Q' timent pruinā
et c̄ ¶ dicit primo ꝙ non ſolum fuit
deſtitutus auxilio amicorum. q' non
erant de ſanguine ſuo ſꝫ et fr̄es
et parentes et cognati q' in ſcrip
tura fr̄es dicuntur preterierūt eū
uidentes ip̄m in anguſtia poſitum
vn̄ nōndū ꝙ in ſcriptura fr̄es dicūt2

omēs ab adam creati.	¶ Tres ſunt
ab uno patre generati.	¶ de primo m̄t.
in eadem tribu cognati.	23º. omēs enī
in eodē ritu confederati.	fr̄es eſtis. gl'o.
in uno p̄p'lo colligati.	hoc ē ab uno
in eadē patriā ſituati.	facti ſumus et

vnius creature ¶ de. 2º gn̄. c. 2º. fr̄es
ſumus uno patre generati. dicebant
fr̄es ioſeph. de. 3º gn̄. 13. dicit ha
braham ad loth q' erat filius fr̄is ſui
ne ſit queſo iurgium inter me & te
fratres enī ſumus ¶ de. cº. luc. 22º. dr̄
ihs petro et tu aliquā conuerſus co
firma fr̄es tuos ¶ de. 4º. exo. eº. va
dam et reuertar ad fr̄es meos in
egipto. i. ad hebreos omēs ¶ de. 6º. dr̄
iere. 25º. accipe calicem dn̄i et propina
cunctis gentibȝ et cunctis ciuitatibȝ
iuda et regibȝ vniuſcuiuſqȝ contra frēm
ſuum et c̄. In propoſito fr̄es uocabat
eos de ſua cognacione q' ſcdm ueritā
tem ei tenebantur. vnde ē nōndū
quod frater in quocumqȝ ſignificato ac
cipiatur tenet2 aliquī ad.

amicicie ligamentū.	¶ primo hoc nā
concordie nutrimentū.	requirit q2 prima
anguſtie iuuamentū.	.Io. 3º. dr̄. Qui
verecundie uelamentū.	odit frēm ſuū
malicie purgamentū.	omicida ē et
ſapiē documentum.	nū. 29º. ne ode
miſerie leuamentum.	ris frēm tuū

¶ 2º. in pō. Ecce q̄ꝫ bonū et c̄. m̄t. 5º.
Si offeres munus tuum et c̄. ſeq'. et fr̄
tuus habeat aliquid aduerſū te relīqȝ
et c̄. et vide ultra ¶ 3º. eccl'. 21º. fr̄ in
anguſtiis comprobatur q2 ut dr̄ eccl'.
28º. fr̄ q' adiuuatur a fr̄e q̄ſi ciuitas
firma. ¶ 4º. Ro. 14º. non ponatis offē
diculum fr̄i uel ſcandalum. ¶ 5º. m̄t.
18º. Si peccauerit in te fr̄ tuus cor
ripe eum ¶ 6º. pō. narrabo nomen
tuum fr̄ibȝ meis ¶ 7º. 1ª. Io. 3º. Q' vi
derit fratrem ſuum neceſſitate hr̄e
et clauſerit uiſcera ſua &c ¶ modo iob
q2 fr̄es ſui non erant huiuſ' conditur
et iſtud ē ſatis commune q2 puer. 19º.
dr̄ ꝙ fr̄es hominis pauperis ode
runt eum et ideo dr̄. preterierunt
me q̄ſi torrens qui rapidum tranſit in
conuallibȝ. i. viſa calamitate mea pre
terierunt me. q̄ſi torrens. torrens
ē aqua ueniens cum impetu et ex
pluuia generatur et dr̄ torrens q2

UVA.BHSC

pluuia ceſſat .i. areſcit herba p ſic .
yſid. 13°. ethi. ¶ Vnde notandu e q
torrens habet.

[petulanciam in bibilitate.
maliciam in impetuoſitate.
inaduertenciam in uelocitate.
affluenciam in ubertate.]

¶ Et ſm
hoc capit
in ſcriptura
rone nati

uitatis contumelie. na ſic torrens q
ex paruis riuis pluuialibus conſurgit et
poſt acrius fluit ita aliq q ex infimis
peruenerunt ad aliq magnu ſtatum
contumelioſi ſunt et ſupbi ſic in alexa
drida circa principiu dr q ariſt. dice
bat alexandro . ſuos conterne bilingues
et neq nec quos natura iacere p
cepit exulta . nam q pluuialibus vn
dis intumunt torrens fluit acri
or amne perhemni . Ita dr . ps . loq . d .
Cu exurgerent homines in nos forte
uiuos deglutiſſent nos . torrentem
ptranſiuit aia nra forſitam . et ſeq
benedictus dns q non dedit nos in
captionem dentibus eoru ¶ 2°. rone im
petuoſitatis comparatur anguſtie q oīs
anguſtia impetuoſa e . et ſic in . ps
dr . de torrente in via bibit ppterea
exaltauit et c . i . pa ſſione dr . de . xpo
eciam malicie . ſic dr in ps . torrentes
iniquitatis conturbauerunt me . et . 2°.
re . 12°. Circumdederunt me dolores mor
tis . torrentes belial terruerunt me . i .
malicia demonis ¶ 3°. rone uelocitatis
inaduertencie ſic in . ps . Conuertere
dne captiuitatem nram . ſic torrens in
auſtro q ſi ſtatim deglutitur ¶ 4°. rone
vbertatis ſapie et glie comparatur . de p
dr . puer . 18°. aqua pfunda ex ore
viri . et torrens redundans fons ſa
piencie ¶ de glia dr in ps . Inebria
uerunt ab ubertate domus tue . et tor
rente uoluptatis tue potabis eos ¶ mo
in pposito iob accipiebat ſignificacionem
torrentis malicie et inaduertencie
parentum ſuore qui videntes angu
ſtiam ſuam preterierunt ſic torrens
qui cito et cum impetu tranſit ¶ hu
ius gg . 1° more . ca° 19° . exponit
moralr . d . Q torrens diligentes
ſtem pcipiore ſtre deſerunt q tor
rentes ex montibus uallis petent
q cum yemis pditis uito multipli
cat . ſ . ad modum torrentis . hoc eſ
tus fluuii iudicis exſiccat q cum ſol

ſine diſcrecionis in caluerit ie
probrum lociciam in ariditatem
uertet . ſeq . bene g° dicit raptim
tranſit in conuallibus . q raptim ad co
uales tranſeunt q in longum q de
deſideria uoluptatum ptrahunt
ſ ad inferni clauſtra . qui qd quanta
cumq longeuitate extenſum e . ſi
fine claudr longum no e ex fine
miſeri colligunt breue fuiſſe quod
amittendo tenuerunt ¶ Q timent
pruinam et c . hic oſtendit q de
hoc quod non fuerunt miſericor
des non erunt impugniti q aliq
nolunt ee miſericordes ex duricia
cordis . ex timore paupertatis . ex
motu cupiditatis dimittunt miſam
facere q timent pruinam ¶ Pru
na e gelu matutini temporis . vt dr
grecisme p campi plana diffun
dr alba pruina et dr pruina a
pir . quod e ignis q ſic ignis vrit
vel q vrit a ſole incaleſcente . ita
dicit yſi . 13° . ethi . et q tales ti
ment id quod e minimum . ideo ir
ruet ſr eos nix . i . tormentum . vel
pena maior vnde e aduertendum
q nix habet .

[ſpecioſitatem in candore .
humiditatem in liquore .
ſterilitatem et clamitatem i frigore .]

¶ Et ſm hoc quiq in ſcriptura acci
pitur p

[pro puritate .
pro bonitate .
pro aduerſitate .]

¶ primo mo accipit
yſa . 1° . Si fuerit
pcta uēra ut cocci

num q nix dealbabunt . et in ps
lauabis me et ſr niuem dealbabor
¶ In . 2° ſignificato accipitur puer . 25° .
vbi dr ſic frigus niuis in die me
ſſis . Ita legatus fidelis ei qui miſit
illum et yſa . lv° . Sicut deſcendit
Imber et nix de celo et inebriat terram
ſequitur . ſic erit uerbum meum
quod egredietur de ore meo dicit dns
In . 3° . ſignificato accipitur puer ult .
vbi dr q timebit a frigoribus niuis
et in iſto ſignificato accipitur hic . ſ .
pro aduerſitate . q illi q timore
indigencie dimittunt miſam facere
indigentibus poſtea ſenciunt egeſta
tem maiorem et ita q exponit btus
gregorius hic . d . ille . ſ . pauor auaris

UVA.BHSC

suorum ostiis ea que possidet indigen
tibus iam largiri desiderat. sed tamen ne
ceteris rebus egeant ipse formidat.
Cumque carnis desideria reseruan
do trepidus preparat ab alimentis
inie uetat et tamen pati in terra
inopiam metuit eterna sed habun
dantiam eterne refectionis absti
dit. ¶ Qui timent pruinam scilicet in
ruet super eos nix quia qui conculcan
du in infimis metuunt a summis
metuendis percutiuntur ¶ De . tempore
quo fuerint dissipati peribunt et
notanter dicit hoc quia dissipari
dicuntur in scriptura.

maliciam cogitantes.
inuidia prouocantes.
negocia protrahentes.
miseriam contempnentes.
penitentiam fugientes.
diuinam gratiam fugientes.

¶ De primo iob . 4o . ipse est qui dissipat cogitationes malignorum ¶ De . 2o . in psalmo.

dissipa gentes que bella uolunt. Loquitur
propheta ad dominum ¶ De . 3o . prouer . 20 . dicitur
quod dissipat impios rex sapiens scilicet
dominus meus ¶ De . 4o . In figura dictum
est . sed iob . 4o . Catuli leonum dissipa
ti sunt qui scilicet sunt crudeles et ra
paces et per consequens inmisericordes ¶ De
5o scilicet de illis qui perseuerant in peccatis
dictum est in psalmo . dissipati sunt nec
compuncti quia scilicet in peccatis suis mor
riuntur tamen sunt ¶ De ultimus bene
dictum est in psalmo et oratur psalmo . d . Ex
surgat deus et dissipentur inimici
eius et fugiant qui oderunt eum a facie
eius ¶ Pauperes fugiunt gratiam dei.
et ideo pereunt et dissipantur quia fina
liter isti dissipabuntur. Unde bene
dixerat ysa . 42o . loquens in persona dei
d . tacui semper silui paciens fui sicut
parturiens loquar dissipabo et ab
sorbebo simul desertos faciam . Ecce
igitur quod bene dicitur de miseriam con
tempnentibus quia tempore quo dissipati
fuerunt peribunt eternaliter scilicet cum
incaluerint soluentur de loco suo
loquitur de illis ad modum niuis de
quo supra 7o dictum est que ad calorem
solis soluitur incipiunt calefacere
mali quando in morte . i . penitere sicut
latro ad patibulum sicut eze . 22o .
pone eam super prunas . i . in tribula
cionibus ut incalescat et consumatur

rubigo eius loquitur de ciuitate sangui
num et tunc isti soluuntur de loco
suo . quia moriuntur et non in digna
penitencia . mali etiam in fine mundi in
calescunt pre timore diuini iudicij . sed
tarde quia tunc de loco suo soluentur .
quia inuolute sunt semite gressuum
eorum. ¶ Et signanter loquitur quia im
piorum semite sunt.

difficiles ad ambulandum .
fallaces ad deuiandum .
labiles ad corruendum .
inhabiles ad festinandum .
ignobiles ad gradiendum .
inutiles ad perueniendum .

¶ De primo iob . 19o . Semitam meam circumsepsit et transire non possum ¶ De
2o . iudicum 5o . Quieuerunt semitem
piorum . scilicet et qui ingrediuntur per eas
ambulabunt colles per deuios ¶ De . 3o .
in psalmo . filij alieni mentiti sunt in
sed et claudicauerunt a semitis suis
¶ De . 4o . quia spinose osee . 2o . Sepia ui
am tuam spinis sequitur et semitas non
inueniet ¶ De . 5o . prouer . 2o . nec delecte
ris in semitis impiorum. sequitur quorum
dies peruersi et infames gressus eorum
¶ De . 6o . ysa . 59o . Uiam pacis nescierunt
non est iudicium in semitis eorum
et ideo bene inuolute . quia non cedunt
uel uolunt fugere aliquod peccatum . et
incidunt in aliud . unde beatus gregorius hic
pulcre deducit istud . d . inuolute sunt
et cetera . mali quidem et si recta appetant
deliberanda consueta semper mala re
plicantur et qui extra se tendunt ad se
metipsos per circuitum redeunt . quia bona
quidem capiunt . sed a malis numquam re
cedunt esse quippe humiles uolunt . sed sine
despectu contenti esse propriis . sed sine
necessitate esse casti . sed sine maceracione
corporis esse pacientes . sed sine contume
lijs uolunt . cumque adipisci uirtutes uo
lunt . sed labores uirtutum fugiunt
quid aliud quam ad belli certamina in
campo nesciunt . et triumphare in
urbibus concupiscunt . Ecce quomodo
inuolute sunt semite gressus eorum
quia ire nequeunt . et ideo subiungitur
ambulant in uacuum et peribunt
Ille enim ambulat in uacuum . i . fru
stra qui ad terminum non ~~peribit~~ per
uenit ad quem tendit . et si contin

UVA.BHSC

considerare debet homo

gat quod perueniat tunc perit. vnde
beatus gregorius. In vacuum quippe am
bulant. q. d. nil secum de fructu sui
laboris reportabunt. alius namque
adipiscendis honoribus exsudat. alius
multiplicandis facultatibus estuat
alius promerendis laudibus anhelat. sed
quia cuncta hec hic quisque moriens de
serit. labores in vacuum perdidit
quia et secum ante iudicem nil detulit
vnde dictum est. non apparebis in con
spectu meo vacuus. qui enim pro
merendo vite mercedem bene agen
do non prouidet in conspectu dei va
cuus apparet. hinc de iustis per ps.
dicitur. venientes autem venient cum
exultacione portantes manipulos
suos. ad examen quippe iudicis porta
tes manipulos veniunt quando in se
metipsos opera bona quibus vitam
merentur ostendunt. ¶ Considera
re et cetera. hic inducit quandam obiectionem
que ei fieri posset. et primo loquitur
de amicis suis generaliter. eorum
duriciam ostendendo. 2o eis specialiter
loquitur suam miseriam increpando. ibi
nunc uestros et cetera. ¶ Et facit adhuc
duo primo reprehendit eos de duri
cia. 2o de calumpnia ibi. quare detra
xistis et cetera. ¶ Circa primum est sciendum
quod aliquis posset dicere. non omnes amici
tui transeunt a te. sicut tu dicis primo
venerunt saltem tres ut audierunt
tuam calamitatem. contra hoc dicit con
siderare semitas theman. quia in illa
patria credebant habere multos amicos
et tamen nullus venerat nisi eliphath the
manites. quem primo eum reprehendit
et ideo ad bonum non venerat. et
itinera sabba. et expectate paulisper.
q. d. considerate si ex illis partibus venit
vllus amicorum meorum ad me con
solandum. q. d. quod non. et tamen secundum
aristotelem in fine. 9o ethicorum ire ad infortu
natos congruit. scilicet amicum etiam non
uocatum. et prompte. ¶ Et est notandum
moraliter loquendo. et exponendo quod
homo debet multa considerare. scilicet que sunt.
Super ut illic tendat desiderium.
Infra ut illic cognoscat proprium delictum.
Iuxta ut caueat periculum et dubium.
Subtus ut terreat malorum supplicium

morte. ut prouideat futurum exilium.
deum ut accipiat diuinum beneficium.
diabolum. ut fugiat eius consilium.
proximum ut subleuet eius supplicium
mundum ne appetat bonum transitorium.
¶ De primo quod homo debet considerare
que sunt supra nos ut illic et cetera. sicut
bonus mercator considerat agrum
bonum et emit illum. vnde bene
in figura dicitur de utero primo. mi
simus viros qui considerent terram
illam. scilicet prelatos et predicatores
et denunciaent nobis per quod iter
debemus ascendere. ¶ 2o debet consi
derare infra se et cetera. sicut homo
considerat domum propriam ne
corruat. ideo dicitur ad gal. 6o. con
siderans teipsum et ne tu tempte
ris. ¶ 3o. debet considerare que sunt
iuxta. sicut sunt aduersitates et
huiusmodi. vnde ecclesiastici 8o. non similitur ho
scilicet querere quiescere. ingrediente
bello. neque saluabit impietas im
pium. cum omnia hec consideraui
et cetera. ¶ 4o. debet considerare que sunt
subtus et cetera. quia debet considerare in
fernum ut pre terrore fugiat sup
plicium. vnde in ps. admonendo
dictum est. verumptamen oculis tuis con
siderabis. et retribucionem pecca
torum videbis. ¶ Etiam debet
considerare subtus purgatorium
ut subueniamus mortuis. 3o. regum.
primo dicitur. considera israel pro hiis qui
mortui sunt et cetera. vnde. 2o. machab.
12o. de iuda machabeo dicitur. quod ipse misit
ierosolimam duodecim drachmas et cetera.
sed et quia considerabat quod hii qui cum
pietate et cetera. ¶ 5o. debet considera
re mortem ut prouideat. scilicet et cetera.
sicut dicitur prouerbiorum 6o. vade ad formi
cam o piger. et considera vias
eius et cetera. scilicet quomodo parat in estate
quod in yeme comedit. nec secundum veri
tatem homines mortem quia ut dicitur iu
dit. 19o. Considera quod dies ad
occasum declinior sit. et cetera. ¶ 6o.
debet considerare deum et cetera. sicut
ps. dicitur. reuela oculos meos
et considerabo mirabilia de lege
tua. scilicet diuina beneficia. ¶ 7o. debet
considerare diabolum ut et cetera. 1o. regum.

UVA.BHSC

3º. Considerate et videte omnia la
tibula eius in quibus est absonditur
qui considerat patrem iustum et querit
mortificare eum. proditor est dia
bolus qui fuit pater ab initio. ¶ 6º.
debet considerare proximum ut
subveniat et c. unde ecc. 32º.
rectorem te posuerunt. i. ducem
vel maiorem. noli extolli. esto
quasi unus ex illis. per misericordiam. s. curam
illorum habe. et sic considera ¶ 7º.
debet considerare mundum ne et c.
unde in euvangelio dicitur considerate
lilia agri. quomodo crescunt
sic et prius vir quod est melius et c.
Sequitur. primum querite regnum dei
unde beatus gregorius 4º more. al.
20º. pulcre tractans istud expecta
te paulisper et c. d. sancti viri
qui brevitatem indesinenter aspi
ciunt quotidie morientes vi
vunt et tanto se solidius ad man
sionem preparant quanto nulla esse
transitoria semper ex fine pensant
recte ergo dicitur. Expectate paulisper
et c. quia pro immensum est quod sine termino
sequitur. et parvum est quod fine finitur
longum esse nobis videri non
debet quod cursu sui temporis ten
dit ut non sit quod durat per mo
menta ducatur. ipsa hec momenta
que duxerunt impellunt. ac unde
teneri cernitur inde agitur ne te
neatur ¶ Sequitur. confusi sunt
et c. quia homines qui nolunt alios auxi
liari confunduntur visitare egen
tes. ideo dicit iob de. ¶ Et notan
dum est quod quilibet fidelis debet instrui in.

caritatis perfectione. fidei adhesione. legis divine professione. sacre scripture expositione.	¶ de primo sic pueri ma more parentum unde col. 3º. c.

solentur cordi ipsorum. s. fidelium
instructa caritate ¶ de 2º sic paren
tes instruunt pueros in adolescen
cia. unde ps. in psalmo dominum intellectum
tibi dabo et instruam te ¶ de 3º.
ps. revelat viam iustificationum
tuarum doce me et c. ¶ de 4º. ut
dicitur 2ª thi. 3º. sacras scripturas didi
cisti. que te possunt instruere ad salutem

nam sacra scriptura divinitus inspirata
utilis est ad docendum. ad corripien
dum. ad arguendum. ad erudiendum
ut homo sit instructus ad omne bonum
ut dicitur ibidem ¶ Quare detraxistis.
et c. hic incepit eos de calumpnia
sua. et facit duo quia primo eis indi
cat calumpniam suam ¶ 2º. excitat
ad visionem sui ibi. perducite ¶ Circa
primum sciendum est quod iob supra di
xerat tria. in quibus secundum eos maledixe
rat. primo diei suo maledicendo. mor
tem optando. et se innocentem et
sine causa flagellatum ostendendo. et
ideo reprehenderant eum ipse heliphat
loquens pro omnibus. et inceperat
de quibus se bene ondit iob esse immunem
et quod rationabiliter fuerat locutus ut supra
patuit et ideo hic de eo quod sine ca
reprehenderant eum incepit eos. d.
Quare detraxistis sermonibus verita
tis. q. d. male contra sermones veros ob
iecistis. et contradixistis. quia detrahere est
bene gesta aut dicta. vel in malum ma
liciose mutare. vel minuendo fallaci fra
ude diminuere. ita dicit papias ¶ Et
notandum est quod detractio est summe fu
gienda est enim.

filia superbie. soror invidie. ancilla iracundie domestica avaricie. advocata accidie. amica lascivie. inimica iusticie. filios perfidie. fenator misere. mater ignominie expul. regni glorie. canis infernalis angustie.	¶ dico primo quod est filia superbie nam superbi detrahunt aliis ne eis possint equari in aliquo bono. unde Iaco. 4º. humiliamini in conspectu do. et exaltabit vos nolite alterutrum

detrahere fratres. ¶ 2º. est soror invidie
quia invidia quando videt bonum alterius
detrahit ad diminuendum. unde ecc.
10º. qui si mordeat serpens in silencio
vel eo minus qui detrahit alteri oc
culte ¶ 3º. est ancilla iracundie. sicut
canis iratus mordet alium. unde in
ps. pro eo ut me diligerent detrahe
bant mihi per iracundiam. s. ¶ 4º. est do
mestica avaricie. sic mercator detra
hit mercatoribus alterius ut melius ven
dat suas. unde ecc. 27º. ne delinquas

UVA.BHSC

de lege altissimi · sc3 de corruptione
emptionis et negociationum · sc3 a detrac
tione in ciuitate ¶ 9o e aduocata ac
cidie · sic piger ne uadit ad aliquid
quod dum · dicat quod illud nichil ualet
sic num · 13o · dicitur de exploratoribus quod
detraxerunt terre quam inspexerant
apud filios israel dicentes · terra
quam lustrauimus deuorat habitatores
suos et cetera · ¶ 6o · e amica lasciuie sic
lasciui detrahunt iustis et eis qui
eos corrigere uolunt · unde ps · 1 · Non
inuenient me sic lasciui · s · eo quod
exosam habuerunt disciplinam · detra
xerunt uniuerse conditioni ¶ 7o · est
inimica iustitie · unde in ps · Qui retri
buunt mala pro bonis detrahebant mi
quoniam sequebar bonitatem ¶ 8o · e filia
perfidie · unde ps · detrahentem secreto
proximo suo hunc persequebar · tamquam per
fidum et cetera · ¶ 9o · e feneratrix miserie
quia meretur omne malum · unde ps · In
duantur qui detrahunt mihi pudore · et
operiantur sicut diploide confusione sua
10o · e mater ignominie quia odibilis deo
Ro · 1o · detractores deo odibiles quod ad
homines et dicitur prouer · 24o · abhominatio
hominum detractor ¶ 11o · e exul
a regno glorie · unde bene potest dici illud
num · 14o · nec quisquam illorum qui me detraxe
runt intrabunt terram illam uel
intuebuntur ¶ 12o · e auis angustie
infernalis ideo dicitur prouer · 24o · cum de
tractoribus non commiscearis quoniam repen
te consurget perditio illorum ¶ 13o · pro
omnibus istis concludi potest illud sap · 1o · a
detractione parcite lingue uir · 9o · eos
bene reprehendit iob quia cum essent in
mundi iob mundum et sanctum calumpni
abantur quia ut dicit beatus gregorius hic · et
e · 29o · moralium · mundus in se a uiciis ec
clesie · quia curat aliena corrigere · quia ne
quaquam proprie maculam in membro con
siderat · oculus quem puluis grauat
et subreptas sordes tergere non ua
lent manus quod lutum tenent · et ideo
bene subiungit cum uobis nullus
sit qui me arguere possit · i · cum ego sim
uobis iustior aut melior primo et
prudencior · et accipitur hic arguere
pro reprehendere ¶ Et sub isto signo
notandum e quod requiruntur quatuor cause

ad hoc quod homo possit debite ar
guere ·

[efficiens · | formalis · | materialis · | finalis ·]

¶ 1a ad efficientem opz
quod arguens habeat mun
diciam quia qui uult alte
rius sordes detergere
labem · non cum extrahat ante
trabem · ubi dicit uersificator · unde
et totus uir · Jo · 8o · dicebat iudeis
quis ex uobis arguet me de peccato
q · d · non potestis ¶ 2o · dz habere sapi
enciam quia stultus non dz arguere
quemquam · unde ad thi · 1o · argue cum
omni imperio · nemo te contempnat
¶ 3o · debz habere iustitiam sic ysa ·
11o · dicitur · arguet de equitate et cetera ·
¶ Ex parte cause formalis requiritur
quod ipse arguat ·

[modo conuenienti · | loco competenti · | uerbo inducenti ·]

¶ primo modo con
uenienti · unde
leuit · 19o · ne de
rideas fratrem tuum · sed publice argue eum
unde dicitur ecc · 20 · quam bonum · i · melius
e arguere quam irasci ¶ 2o · loco
competenti ecc · 31 · ne arguas pro
ximum in conuiuio uini sed pec
cantes coram omnibus arguantur
ut dicitur 1o · thi · 5o · ¶ 3o · uerbo indu
centi cum mansuetudine quandoque et
quandoque rigoroso · secundum quod persona et
causa exigunt · ideo · dicitur 2o · thi · 4o ·
argue obsecra increpa ¶ Circa ma
teriam considerandum e quod principa
de tribus homo dz argui ¶ primo de
delectationibus corporalibus · unde ecc ·
14o · Quid nequius quam quod cogita
uit caro et sanguis et ex hoc ar
guetur ¶ 2o · de cupiditate mundia
li · ut ait iacob ad labam · furti ne
arguaris ¶ 3o · de superbia mentali
sic ad titum · 1o · dicitur · ut possit argu
ere eos qui contradicunt ¶ Finis
autem arguendi e triplex bonum
¶ primo quia meretur dilectionem · prouer
· 13o · argue sapientem et diliget te ·
¶ 2o · meretur benedictionem prouer · 9o ·
qui arguunt laudabuntur et ue
niet benedictio super eos ¶ 3o · meretur
remuneracionem magistri · s · obediens
arguendo melioratur prouer · 25o · ma
uris aurea · et margarita fulgens
qui arguit sapientem et aurem audien
tem et quia amici iob non seruauerunt
ista ipsum arguendo ideo bene subiun
git ¶ Ad incipiendum tamen uerba con

cira

UVA.BHSC

anatis .i. compromittis quia eorum ar
guacio non erit arguacio . sed magis
increpacio ¶ et in ventum verba pro
fertis .i. vana vicia et sine fructu
verbi dicitis . unde gregorius dicit quod
in ventum verba proferre est ociosa
dicere nam sepe dum a verbis
ociosis nequaquam compescitur lin
gua ad temeritatem quoque stulte
redarguacionis effrenatur . nam dum
negligimus ociosa verba cavere
ad noxia pervenimus ut prius
loqui aliena libeat . et post modum
detractionibus eorum vitam de quibus
loquitur lingua mordeat quandoque et
usque ad contumelias apertas erum
pit ¶ Sequitur . super pupillum et cetera .
Et videte quatuor sunt quibus homo
excusatur dicendo de aliquo aliqua
que videntur turpe sonare a detra
ctione . primum est quando est sancte vite
et honeste conversacionis . 2m est quando
verba veniunt ex fonte dileccionis
¶ 3m est quando homo utitur iudicio ra
cionis ¶ 4m est quando homo intendit
finem melioracionis et revelacio
nis ¶ et ideo iob ad ostendendum quod
ipsi erant detractores et non corre
ctores . quatuor per ordinem posuit .
¶ Primo quod sanctitas conversacionis
non erat in eis . ibi . Quum non sit
in vobis qui me arguere possit .
2o quod non erat in eis caritas dile
ccionis . ibi . ad increpandum tantum ver
ba concinnatis ¶ 3o quod non erat
in eis veritas racionis . ibi . et in
ventum verba profertis ¶ modo hic
ponit quod non sit in eis bonitas
intencionis cum dicat . super pupillum
irruitis . q.d. vos debebatis inten
dere ad meam relevacionem et vos
irruitis contra me . ad meam destru
ctionem ¶ Et videte quia vocat se
pupillum . pupillus enim dicitur puer pa
tre vel matre orbatus . et qui sub al
terius custodia relegatus . et licet
non esset puer in annis erat tamen pu
er puritate . et quia humano solacio
et iuvamine destitutus . ideo bene
pupillo se comparabat et quia omnes te
nentur subvenire pupillis . tam in
veteri quam in novo testamento . quia
isti non faciebant ideo contra eos be
ne dicat . maliciam eorum intencionis
declarando . super pupillum et cetera . et

ideo subdit . et subvertere nitimini a
micum vestrum . et ideo bene erant vi
tuperandi et reprehendendi . nam homo
fidelis debet amicum relevare et ei
subvenire .

ei conferendo temporalia bona .
ei docendo bona moralia .
pro eo exponendo bona temporalia .
pro eo contempnendo bona transitoria .

¶ de primo dicitur . 8o ethicorum quod proverbium
est quia amicorum communicacione amicicia co
mmunia recte et communicacione amicicia
unde ecclesiastici 6o . amicus fidelis protectio
fortis qui invenit illum invenit the
saurum ¶ de . 2o . 8o ethicorum bonorum . n.
est neque semetipsos precatus in amicos
contendere ministrare . et in . 9o . dicitur quod
magis est adiuvare ad mores quam ad sub
stanciam in amicos suos . qui eum vi
sitare noluerant quod confusi sunt
venire ad me . s. quia primum .i. tempus
instat quo auxilium ab eis sperare
debebam . Et subiungit . venerunt
usque ad me . s. aliqui eorum . et pudore
cooperti sunt . quia . s. sciebant se ad hoc te
neri et tamen hoc non fecerant quia . 9o
ethicorum in fine dicitur . amicis enim est bene fa
cere . et maxime hiis qui sunt in neccessita
te ¶ Et vide quia iob hic innuit quatuor
primo intencionem racionabilem . quia spera
vi . 2o amicorum detestacionem igno
bilem . quia confusi sunt . 3o eorum visi
tacionem . s. inutilem . quia venerunt
ad me usque . confirmacionem eorum des
picabilem . quia pudore cooperti sunt .
unde gregorius venerunt et cetera . ac si dicat
videntes corporis vulnera . sed mentis
constanciam nescientes . dum me de
iniusticias ausi sunt increpare . usque
ad me nondum venerunt . sed dura
in me vexacione pulsantes dum stacionem
inter adversa animum deprehende
runt . quia vehementes erubescunt eo quod
ad me venerunt quo me intimus ag
noscunt ibi . pudor eos cooperuit . quia
me stantem fortiter exterior iactura
non tangit ¶ nunc venistis et cetera .
hic loquitur ad amicos specialiter ostendendo
eorum duriciam . unde ad eos dicat
nunc venistis .i. nuper . et videntes
plagam meam timetis . supple ne
subsidium petam a vobis . et primo po
nit eorum visitacionem . nunc venistis
eorum consideracionem . unde in eorum indu

UVA.BHSC

nacionem. timetis. unde homo est
increpandus ſi timet.

proximo ſubuenire.
deo ſuire diabolo diſſentire.
temptacionibus poſſe contraire.
penitencie aſſentire.
omni bono obedire.

Qui de omnibus
iſtis et de
quolibet eorum
uerificatur
.i. Jo. e. q.
timet non e perfectus in caritate. et ideo
iſti. ut imperfecti dolorem amici ti
mebant. quia ei nolebant ſubuenire
et qui ſine cauſa timerent ſtatim
ſubiungit. numquid dixi uobis afferte
m. et de ſubſtancia uestra donate m. ¶ Et
uidete in dono gratuito debet tria con
ſiderari. ſcilicet libertas. uelocitas. facultas
libertas primo quia homo debet dare libere
et ex hoc quod non coactus ſed libere dat dicitur
liberalis. unde e. ethicorum x. ca. de liberalita
te dicitur quod qui dat triſte .i. cum triſti
cia non dicitur liberalis magis enim utique
eligeret pecunias ut dicitur ibidem. 2.
velocitas requiritur quia ſubſtancia ſua dari
ibidem dicit ari. de liberali. unde autem
ut oportet accipiet prima a propriis poſſeſſionibus
¶ 3. facultas quia quilibet det ſecundum ſuam
exigenciam ſue facultatis ſue. ut ibi
dem dicit philoſophus ſecundum ſubſtanciam utique libe
ralis dicitur non enim in multitudine
datorum quis liberales e. ſed in habi
tu dantis. prohibet liberalem minora
dare et iſta tria notantur in uerbis
predictis. primo quod debet dare. quia libera
liter cum dicitur afferte m. 2. de quo de
bent dare. et hoc cum dicitur amicabiliter
de ſubſtancia uestra ¶ 3. quod deberent dare quia
affluenter. ideo dicitur donate m. et quia
faciebat illos illiberales

Intencione.
erogacione.
donacione.

¶ et etiam ex hoc bene
eos increpando dicebat
non quod et cetera. unde gregorius
1. mor. ca. 21. iſtud tructinus
dicit gratia beatus. gratia beatus iob contra
diuites mundi pauper. contra pote
tes oppreſſus. contra ſapientes huius
mundi ſtultus. dicitur. tria uidit quod
nec pauper eorum ſubſtanciam nec oppre
ſſus adiutorium contra robuſtos nec
ſtultus contra doctrinam ſapiencie
carnalis querit ſanctus et enim uir
quia mente ſupra ſemetipſum rapitur et
pauper inopia non anguſtiatur et
oppreſſus nichil petitur et uoluntarie
ſtultus carnalem ſapienciam non inita

tur. et ideo bene ſubiungit. aut
liberate me et cetera. q. d. numquid non
in tribulacione poſitus dixi uobis
liberate me de manu hoſtis hoſtis
enim dicitur aduerſarius quicumque
qui dictis uel factis nocet alteri
unde et propter hoc dicit tho. xvi. q.
qui facit peccatum hoſtis e anime
ſue. ſcilicet quia aduerſatur ipſi anime. anima
enim ſemper tendit ad bonum. et
id ad optima deprecatur. ut dicitur
primo ethicorum et ad gal. 5. quare ab
ſtinentes concupiſcentes et appete
tes. non operantur quorum habent
appetitum. ſed ſequuntur intellectum
ut dicitur 2. de anima et ideo e ſpecialiter
liberate et cetera. ſiue ſit hoſtis exte
rior ut ſunt inimici. ſiue interi
or ut appetitus ſenſitiuus. ¶ Circa
ſecundum moralem e aduertendum quod
homo debet uti ad liberandum pro
ximum ſuum. qui patitur iniuri
am uel occupatur ex.

Inuidia.
malicia.
uracundia.
potencia.
penuria.
iniuſticia.
ignorancia.
anguſtia.

¶ De primo habetur gen. 37.
quod ruben nitebatur libe
rare fratrem ſuum de mani
bus fratrum ſuorum quos
ex inuidia uolebant
occidere eum ¶ De 2.
habetur 2. reg. ~~libera~~
22. ubi dicebat dauid liberauit me
ab inimico potentiſſimo. ſcilicet diabolo
qui opprimit iuſtos magis. pt. unde
eze. 3. ſi annunciaueris iuſtos. ut
non peccet et non peccauerit
uiuens uiuet et tu animam tuam
liberaſti ¶ De 3. dicitur prouer. 12. uerba
impiorum inſidiantur ſanguini
os iuſtorum liberauit eos ¶ De 4.
eccl. 4. libera eum qui iniuriam
patitur de manu ſuperbi. et non acci
de fereris in manu tua. i. moleſte
uel accidioſe ¶ De 5. dicitur eccl. 20.
fratres in adiutorium in tempore tri
bulacionis. et ſemper eos ipſa li
berabit. i. pietas et largicio bono
rum. unde prouer. 24. erue eos
qui ducuntur ad mortem et qui
ducuntur ad interitum per iniuſti
ciam. ſcilicet liberare ne ceſſes ¶ De 1.
prouer. 23. noli ſubtrahere a puero

dicit

vt docere magis ptineat ad speculacionem q̃m pratice

instruere docere

diſciplinam. ſi enim p̄cuſſeris eū
uirga non morietur. tu uirga
percuties eum. et animã eius
ab inferno liberabis. ¶ Ite. 8°. di.
Jere. 22°. facite iudicium et iuſti
ciam et liberate oppreſſum de
manu calupniatoris. et de manu
robuſtorum. q2 hoſtes dicuntur
generaliť q̄ ex inimicicia uel
alia cauſa querunt alterius deſtru
ctionem. robuſti dicuntur ũtute
corporis uel potencie fortes. q2
aliquando ex potencia ſiue manifi
cencie uel uirtute corporea debili
ores opp̄rimunt. ideo poſt hoſtes
robuſtos .i. fortes nominat. .D.
de manu robuſtorum .i. forcium. eru
ite me. q2 liberacio alicuius de ma
nu hoſtium. erucio de manu ro
buſtorum penam et diligenciam
exigit. et iob ſtebit eos erga
eum immiſericordes et tñ eū calupni
abantur et redarguebat eos per
iſta uerba. numquid dixi uobis et c̄.
¶ Sequitur. Numquid dixi uobis doce
te me. et c̄. q2 enim homo indi
get in iſto mundo tribus neceſſario
.ſ. corporis tuicione. corporis ſuſte
tacione. et mentis inſtruccione. et
iſta numquam fiunt niſi p parentes et
amicos. ideirco poſtquam amicos in
cepiuerat q̄ nichil ſecerant quantum ad
duo prima. modo eos increpit de .3°.
.ſ. de mentis inſtruccione q2 cum in
aliquo non docuerunt ratione cuius
teneretur eis obedire. vñ dicit.
Numquid dixi uobis docete me. glo. .ſ.
in ſpeculatiuis. et ego tacebo et
ſi quid forte ignoraui inſtruite me.
.ſ. in practicis agendis ¶ Circa huius
glo. pt ſtatim dubitari. vtrum
docere magis proprie dicatur in ſpeculatiuis
quam in practicis et q̄ proprius in ſpe
culatiuis p̄batur q2 vnum et idem
ẽ in ſe perfectum et perfectionem ſcilicet
alijs tribuens ita vr̃ eẽ nota ſicut
de igne q2 per calorem .q̃ ſ ẽ quedam
perfectio. q2 proprie dr̃ calidus eẽ et ca
lorem alijs tribuens. ſed p ſpecu
lacionem ueritatis homo acquirit
huiuſmodi perfectionem. vt p3. 9°. ethi ẽ x°.
vbi dr̃ aliquid quod ptinet ad ſpecu
lacionem erit eamdem perfectionem

alijs tribuens. Jtem doctrina de ſe dicat
ſciam. vnde acquirere ſciam ẽ doceri et
tradere ẽ docere. modo ſciencia proprie eſt
ſpeculatiua principaliter ſciencie magis ex
oracio. et manu ductio ut vr̃ ex primo
ethicorum. ergo docere ptinet ad ſpeculacionem
¶ Oppoſitum vr̃ vr̃ p gregorium in omelia
ſua. eze. quia actiua uita ẽ non ſolum
tribuere panem eſurienti. ſed uerbo ſa
piencie neſcientem docere ¶ Dico bre
uiter quod ſicut dicit ari. 3°. de aïa
et .2°. meth. et .6°. ethicorum ſpeculatiuum
et practicum fine differunt. ſed q2 ſciencia
ſpeculatiua ẽ propter ſcire ueritatem ſci
bilis. practica uero propter opus. et ſic
differunt fine ita differunt in modo
acquirendi. nam ſciencia ſpeculatiua
quandoque acquiritur p inuencionem. ſcilicet
q̄ aliquis ex aliquibus principijs deducat
concluſiones. p lumen diuinũ ſibi inditũ
et generat in ſe ſciam non tñ proprie
hoc dr̃ p doctrinam acquiſiuiſſe q2 tunc
dr̃ magiſter ſui ipſius. alio modo acquiritur
p demonſtraciones conuenientes ex prin
cipijs ueris et neceſſarijs tunc aggre
nerat in ſe ſciam proprie loquendo et dr̃
eum docere. vnde ſi ei enunciaret conclu
ſiones non conuenientes ex principijs p
ſe notis non generat in ſe ſciam ſed
oppinionem uel fidem nec proprie docet
illum et ideo cum practice ſciẽ magis
ex experiencia habeant fines ſuos a
principijs ſic dr̃. 6°. ethicorum fines autem
poſſunt eẽ boni uel mali et modus ten
dendi in fines non ẽ certus quapropter
indigemus arte et ſciencia ut ſatis
habetur ex. 6°. ethicorum vnde ibidem dr̃
q̄ oportet attendere expertorum uel ſenio
rum uel prudencium demonſtracio
nibus et enunciacionibus et experimen
talibus. vnde ſequitur q̄ experiencie
uiſu uidentur principia. Et q2 ex
perimentum fallax ẽ quandoque. vt dr̃
in principio amphoriſmorum. ſciencie
practice non proprie p doctrinam acquirun
tur. ſed potius p inſtruccionem et ideo
docere magis proprie ptinet ad ſpecu
latiuas quam ad practicas. et proprie
dr̃ de eis ¶ Racio dr̃ in auctoritate
gregorij quod docere uerbo ſapiencie
ptinet ad uitam actiuam. dico quod
accipit docere pro inſtruere et illud

UVA.BHSC

Hic dr̄ instruendo ad aliquod bonū mo
rale. et sic docere ponitur inter opa
mie. et sic accipitur hic in liā quo
dr̄. Si quid forte ignoraui instruite
me. instruere enim ht duplicem
sensum. dr̄ enim ↄstituere sic de uto.
xv°. Si qua sunt ligna no' pomife
ra succide ea. et instrue machinas
dr̄ eciā docere iuxta illud cathonis. si
t' sint nati nec opes. tunc artibz illos
instrue. i. doce et c̄. q' uirtus ē melio
et amicicie magis uñ et
ecc̄. 6°. dr̄. q amicus fidelis ē medi
camentum uite et īmortalitatis.
et istud intellig' aliq ad bonū ❧ De. 3°. dr̄.
ethi. 9°. q studiosior et uirtuosior ami
core gr̄a confingit multa agere et pa
ti. et si opportreat mori. uñ ecc̄. 22°.
dr̄ mala mi uenerint p amico sus
tinendo ❧ De. e°. dr̄. 9°. ethi. q ami
a pro amicis pecunias et honores
proiciunt et totalr̄ circūpugnancia
bona. et puer. 6°. dr̄. Qui negligit
dampnum p amico iustus ē. et sic
amici facere facere debent. unde p
omībz istis dr̄ puer. 6°. discurre sus
cita festina amicum tuum. non
sit illi amicus pseudo ipsius iob. ↄbus
dicebat. subuertere nitimini amicū
urm̄. Et q̄ sanctorum. s. ↄtinuitate
pene meritum augetur ne ex eorū
cessacione ab inimicis suis paciēcia
minuetur eos incitat ad pseuerandum
cum dicat. Reuimpetū q'cogita
tis inplete. ut eciā ex mutua con
pensacione ueritas illustrescat. unde
beatus grego. 8°. more. ca. l. dicat. mēs
ipse sanatore in hoc temptacionum
tpre. et munita paciencie clipeo. et
gladio amoris accincta. ad fortia pferē
da mala fortitudinem suam sumit
et ad repetenda bona benignitatem
quatinus et odiorum tella potenter
excipiat. et amoris iacula uiolen
ter reddit ❧ Sequitur. Prebete aurem
hic ad respondendum eos excitat
et q̄ in disputacione inquirendo ue
ritatem tria requiruntur. primo q
dicti alterius attendat alter. aliter
numq̄ bene rn̄deret ille uel argu
ere ad rem ❧ 2°. q̄ pterue et con
tumeliose non rn̄deat. aliās
non ēēt disputacio s̄ lis et ↄ
tencio. 3°. q uera concedit et
falsa neget aliter disputacio so
phistica ēēt. et ς̄m. hc tria
sumit ipse iob. primo excitat
eos ad rectam intencionem cū
dicat. aurem prebete et uidete
2°. ad rectam intencionem cū
subit. respondete obsecro absq ↄ
tencione. 3°. ad ueram disputa
cionem et bonam cū dicat. et
loquentes q iustum ē iudicate
❧ Et notandū ē q. s'm sṕm mo
ralem. de hoc q dicit prebete
aurem aliq hn̄t aures clausas et
aliqui aptas. s̄ diuersimode. q̄
mali hn̄t aures clausas ad scām.

predicacionem. | ❧ De primo Jere
amonicionem. | 6°. Incircūcise sūt
oracionem. | aures eorū ne au

diant et audire non possent ❧ De
2is. isti sunt ad modum aspidis
surde et obturantis aures suas
❧ De. 3is. in ps. Qui obturat aures
suas ne audiat legē. oro eius erit
execrabilis. tales enī hn̄t aures et
non audiunt sic dr̄. in ps. deberet
hrē aurem perforatam subilla. sic
de seruo pprio dr̄ exo. 21°. et de
ute. 15°. sancti hn̄t aures aptas
ad audiendum.

uerbi utilia. | ❧ De primo q̄ auris
introductoria. | querit doctrīnā. ut
sana consilia. | dr̄ puer. 18° ❧ De
dei precomia. | 2° ecc̄. 3°. auris bo

na cum omni sapiā sapienciam a
udiet ❧ De. 3°. puer. 15°. auris q'
audit increpacionem uite in me
dio sapiencium commorabitur ❧ De
e°. in ps. audi filia et uide et in
clina aurem tuā et c̄. quod bene
sancta anima ↄsiderabat cant. 2°.
uox tua sonet in auribz meis.
q g'2 ht aures audiat ista. s̄ mihi
lo. sancti ad malum audiendum
hn̄t aures clausas. ne audiant
iuxta illud ecc̄. 8°. sepi aures tu
as spinis et noli audire aurem
neq ❧ De hoc at dr̄. quod iustū
ē iudicate. q̄ multi diuersimode
iudicant aliq enī ex.

[margin: potencia]

UVA.BHSC

autoritate. veritate. malignitate. fragilitate. sanctitate.

¶ de primo sic moyses qui sedit iudicare ppl'm isrl' a mane usque ad vesperam. exo. 18. ¶ de 2o. dr proverb. 29. Rex qui iudicat pauperes in veritate. tronus eius firmabitur in eternum ¶ de 3o. sic mundi de quibus ro. 2o. inexcusabilis o homo omnis qui iudicas alterum te ipsum condempnas. ¶ de 4o. sicut homines dicuntur. quod ut eis de quibus e. nolite ante tempus iudicare. quia ab eorum stultitate alii iuste condempnantur ¶ de 5. sic sancti dicuntur alios condempnare iudicare. quia ab eorum sanctitate alii iuste condempnantur. et ad hoc dr sapie. 3o. fulgebunt iusti et c. 1. ad cor. 6. nescitis quia sancti de isto mundo iudicabunt. Judicans autem ex auctoritate quatuor debet habere.

sapienciam. iusticiam. clemenciam. potenciam.

¶ primo igitur sapienciam debet habere. ideo dicebat Salomon. 3. re. 3. da his servo tuo cor docile. ut possit iudicare ppl'm tuum et quia sapienciam petiuit ideo a dno obtinuit et de hoc laudem meruit. ut habetur. 2. pal. 1. ¶ 2o. debet habere iusticiam sine acceptione personarum. Juxta illud ps. Judicate egeno et pupillo humilem et pauperem iustificate. ysa. 1. et ideo bene dr. levit. 19. Juste iudica proximo tuo sed heu quia verificatur hodie illud ysa. 59. non est qui invocet iusticiam neque qui vere iudicet quia ut dr. Jere. 5o. causam vidue non iudicaverunt et c. omnes sequuntur munera. unde michee. 3. dr. principes in muneribus iudicabunt ¶ 3o. debet habere clemenciam quia ut dr. mt. 6. In quo iudicio iudicaveritis iudicabimini quod bene exponitur mt. 5. quia iudicium sine misericordia fiet ei qui non habet misericordiam ¶ 4o. debet habere potenciam ut deffendere possit oppressos. Jere. 21. Judicate iudicium eruite oppressum vi. ¶ de atlapmantibus iob post modum concludit quod si vellent attendere secundum predicta tunc dicat. Non invenietis in lingua mea iniquitatem. nec in faucibus meis stulticia personabit. nam aliqui dicunt quoque non dicenda vel ex malicia vel ex ignorancia et contra ista duo ex se excusat. ut in littera patet.

Milicia est vita et c. ¶ Postquam iob destruxit ipsius heliphat obiectionem quia scilicet reprehenderat eum quod de sua calamitate fecerat planctus dolorosos hic astruit suam principalem intencionem. videlicet quod felicitas hominis non est in vita presenti quod est contra opinionem ipsius eliphat qui promittebat ipsi iob multa bona terrena si se emendaret quia credebat ipsum esse punitum ex aliquo peccato preterito ut patuit in c. 5o. ¶ Et primo ostendit quod expectatio felicitatis in ista vita sit vana. 2o. quod sit expectatio vera ibi. Parce mihi dne. prima in duas quia primo ostendit propositum ostensionis racionibus. secundo per rationes ad inpossibile ducentes ibi. quapropter et ego primo ostendit quod ad hoc quod competit omnibus hominibus generaliter 2o. quod ad seipsum specialiter. ibi. Induta est. circa primum ponit intentum ¶ 2o. declarat per exemplum ibi. Sicut cervus desiderat et c. ¶ dicit ergo primo. Milicia et c. ¶ Post formari una ro talis illud cuius finis et complementum non potest haberi in vita presenti. non pertinet ad istam vitam sed ad aliam. sed felicitas hominis ultima que est finis et complementum eius in vita presenti non potest haberi. quare et c. probatur minor quia illud quod se habet sicut motus ad quietem et via ad terminum non est felicitas ultima sed presens vita est huiusmodi. operandum ad aliam quia milicia est vita hominis super terram et sic dies mercenarii dies eius ¶ Et videte quia precisse declarat intentum quod intendit. quia sicut victoria ordinatur ad victoriam vel ad pacem ut dicit aris. 10o. ethic. nullus enim eligit bellare quod est bellare propter guerram et mercenarius sustinet labores propter spem retribucionis et lucri et ita sancti homines non quiescunt hic. sed in spe melioris

UVA.BHSC

bonum q in isto mundo non potest haberi. op-
ritur et sic habentur due conclusiones prima
e q felicitas hominis ultima non e
in hoc mundo q e contra heliphat ut
dictum e. 2a e quia iste mundus regitur
prudencia diuina. q erat propositum princi
pale totius intencionis libri. ut dictum
fuit in principio libri. quia sicut milites
sub duce militant. et mercenarii
a patrono operis mercedem expec
tant ¶ Unde et labor eorum habet regi
per superiorem. ita mundus iste regitur
per prudenciam superiorem. et quantum ad
actus humanos et sicut dux belli
quandoque melioribus militibus non parcit
sed maioribus periculis exponit. et pa
tronus uel pater familias prudencioribus
fortiores labores committit. ut post
quilibet eorum maius premium re
portet. sic dominus aliquos sanctos uiros ma
gnis temptacionibus exponit. et eis
sicut apostolis maiorem laborem committit
ut post triumphum gloriosiorem et
munera meliora reportent. ex quo
bene concluditur q temptacio et tribu
lacio sanctorum in isto mundo non e
punicio ut credebat ipse heliphat sed
magis prelucio ad augmentum premii
¶ Et notandum e q milicia debet
habere.

prudenciam in militando.
iusticiam in operando.
temperanciam in pugnando.
constanciam in perseuerando.

¶ Primo requiritur prudencia et cetera. nam
secundum aristotelem 3o ethicorum capitulo de fortitudine
milites propter experienciam quam habent
in armis de periculis que sciunt fugere
sciunt alios preuidere et se custodire
unde pugnant contra inexpertos quasi
armati contra inhermes unde et for
tes dicuntur. unde apostolus 1a ad thimotheum 1o
hoc e preceptum quod tibi commendo
fili o thimothee. secundum precedentes in
te prophecias milites in illis. bonam
habens miliciam et fidem et bonam
conscienciam. quia non habetur sine prudencia
ut habetur 6o ethicorum ¶ 2o requiritur iusticia
q scilicet milicia mea id est labor meus non sit
propter aliquid temporale. quia tunc non bene
militaremus sicut ypocrite. et predica
tores qui predicant propter uanam
gloriam. unde 1a ad thimotheum 2o dicitur q ar-
ma milicie nostre carnalia non sunt
et. 2a ad thimotheum 2o dicitur. nemo militans
deo secularibus negociis se implicet
¶ 3o requiritur temperancia nam
homo nimis repletus non potest
bene agonizare ut dicitur 3o ethicorum et non
non fortissimi corpore. scilicet pugna
tissimi sunt. sed corpora optima id est
disposita habentes. unde 2a ad thimotheum 7
dicitur In carne ambulantes non secundum
carnem militemus ¶ 4o requiritur
constancia et cetera. Ita q non sint de
militibus de quibus dicitur 3o ethicorum mili
tes e autem timidi fiunt quando
superextenditur periculum et fugiunt
mortem magis inpii timentes
et ideo non dicuntur uere fortes
sed uerus miles debet resistere tempta
cionibus et laboribus quia ueris mi
litantibus turpe e fugere et mors
eligibilior tali salute. ut dicitur ibidem
et ideo dicebat apostolus 2a ad thimotheum 2o la
bora sicut bonus miles. nam qui
certat in agone non coronabitur
nisi qui legitime certauerit.
omnibus sic militantibus. unde dicitur a
domino in zacharia 9o circumdabo domum
meam ex hiis qui militant in eun
tes et reuertentes. euntes scilicet in
tendo scienciam suam. sed reuer
tentes uenient cum exultacio
ne portantes manipulos suos
¶ Sicut ceruus prestolatur umbram
et cetera. hic declarat quod intendit
per exemplum. ¶ Ceruus enim labore
fugiendi propter canes quandoque calefit
quandoque grauatur ab estu. et ideo querit
umbram tamquam quietem. et premium
sui laboris et causam sue conso
lacionis. sic secundum ueritatem in
isto mundo sancti homines fugiunt
canes id est malignos spiritus siue homines
malos. qui canes dicuntur apocalipsis ultimo
foris canes et uenefici. quia ab eis
incessanter affliguntur et senciunt
estum mundane cupiditatis et
carnalis uoluptatis et ideo querunt
et optant refugium. scilicet finem sui
sicut apostolus ad philippenses 1o cupio dissolui
et esse cum christo. unde et ps. dicebat

UVA.BHSC

sagitte potentis acute cum carbo
nibus desolatoriis. ecce ardorem sed
heu m[ihi] q[uia] incolatus meus p[ro]lon
gatus e[st]. ecce optacio quietis n[on]
nimium q[uia] ut d[icitu]r ysa. 49. non
esurient neq[ue] sicient amplius
neq[ue] cadet s[upe]r illos sol neq[ue] ullus
estus. et sic p[ate]t quod desideriu[m]
sanctorum in ista uita non quiescit
q[uia] non habem[us] habemus hic ci
uitatem manentem sed futuram
inquirimus. ut dicit ap[osto]l[u]s ad hebre.
xiii[o]. Et notanter comparat cervo
vitam s[an]c[t]or[um] in uita p[rese]nti. na[m] cervus
ut dicit plinius naturalis
montes et alpes eligit
fontes et fluuios diligit
gressus uelociter dirigit.
aures ad audiendum erigit.
Et s[ecundu]m ista comparatur q[ua]tuor
condicionibus sanctoru[m] q[uia] sancti.
In montibus s[an]c[t]is mentaliter h[ab]itant.
fontem misericordie naturaliter inquirit.
ad patriam uelociter festinant.
aures ad bonum dulciter erigunt.
Quod cervus montes ergo dili
gat p[ate]t in p[salm]o. montes excelsi cer
uis. et in hoc assimilantur eis s[an]c[t]i
uiri. conuersacio quorum in celis e[st]
ad phil. 3[o]. unde et bene s[an]c[t]a a[n]i[m]a
de amico suo dicebat cant. 2[o]. ecce
uenit in montibus transiliens colles
similis factus e[st] dilectus meus ca
preolo. hynuloq[ue] ceruorum. Quod
ceruus fontes diligat p[ate]t per hoc q[uod]
d[icitu]r in p[salm]o. Sicut ceruus desiderat
ad fontes aquarum et c[etera]. et in hoc
comparatur deuocioni fidelium qui
misericordiam siciunt. un[de] p[salmu]s. vox d[omi]ni
s[upe]r aquas. vox d[omi]ni preparantis nos
ad gratiam et misericordiam. s[cilicet]. Quod cerv[us]
dirigat gressus uelociter tamqua[m]
ceruorum ad currendum. supple ue
lociter et in hoc assimilatur uiris
sanctis q[ui] festinant ad patriam s[an]c[t]e
abbachuch. 3[o] d[icitu]r. Ego autem gau
debo in d[omi]no. et exultabo in deo ih[es]u
meo. d[omi]n[u]s fortitudo mea et ponet
pedes meos q[ua]si ceruorum. et s[upe]r ex
celsa et c[etera]. Quod ceruus ad au
diendum aures erigat. ut s[cilicet] audi
at canes et fugere possit. testatur

P[ate]t p[er] h[oc] q[uod] d[icitu]r in p[salm]o. p[er]ficit gre[s]sus meos.

uirgilius in georgicis. ante leues p[er]s
ciuntur in equore cerui sic asultantes
et c[etera]. et sic co[m]parantur sanctis q[ui] au
res extendunt. ad audiendu[m] bona
uerba. ut melius ex[e]r possit uidere sic
g[enesis]. 49[o]. d[icitu]r. neptalim ceruus emiss[us]
dans eloquia pulcritudinis modo. ne
mo potest bene uidere. n[on] unde au
diat primo q[uia] s[er]mo audibilis e[st] causa
disciplinæ. ut dicit ar[istoteles]. g[ra]t[ia]. bene co[m]
parat se ceruo. tum q[uia] ceruus ex habi
tacione montium. et dilectione fon
cium. et ex uelocitate motiu[m] q[uo]q[ue]
calesit. et sic desiderauit umbram. sic
uiri sancti ex patrie desiderio et la
boris fastidio patriam appetunt l[ibe]r uelut
umbram. Et ideo beatus gg[regorius]. 8[o]. mora[lium].
ca[pitulo]. 6[o]. d[icitu]r. Umbram q[ua]ppe ceruo deside
rare e[st] post temptacionis estum su
doremq[ue] operis eternum refrigerii re
quiem querere. hanc namq[ue] umbra[m]
ceruus ille desiderabit. q[ui] dicebat siti
uit a[n]i[m]a mea ad deum fontem uiuu[m]
q[uan]do ueniam et apparebo ante faciem
dei. bene g[ratia]. q[ui] desiderat umbram cerv[us]
uocatur q[uia] electus q[ui]sq[ue] in firmitatis
constringitur condicione. sub dominantis cor
rupcionis iugo q[ui] sub estus anxieta
te retinetur. qui nimirum cu[m] corrup
cione exutus fuerit tu[n]c omnio ipse
liber et tranquillus innotescit. Et sic
mercenarius et c[etera]. ista clausula e[st] decla
racio precedentis in q[ua] d[icitu]r q[uod] dies ho
minis sunt sic dies mercenarii. qui
tendit ad aliquod bonum quod e[st] finis
laboris. et ita e[st] de homine. ideoq[ue] q[uia]
semp[er] mercenarius prestolatur finem
operis sui premium sine tarditate p[er]
ueniret. dies itaq[ue] hominis uera et
eterna sapientis. i[d est]. gustantis uel op
tantis. Item diebus mercenarii compa
rantur q[uia] p[rese]ntem uitam. n[on] patriam
miliciam non palmam reputat. et i[de]o
se ab e[ss]e longius a premio aspicit q[uo]
tardius ad finem operis sui uenit
Et nota s[ecundu]m huguicium q[uod] merce
narius e[st] ille q[ui] seruit p[ro] mercede et
pro precio et ideo h[abe]t semp[er] ante ocu
los suos precium quod recipere debet
un[de] s[e]p[tim]o h[oc] attribuit[ur] ei in scriptura.

UVA.BHSC

[immūdicia.
negligēcia.
diligencia.
indigencia.]

¶ Ter primū dr̄ ꝙ merce
narij non debebant co
medere de agno paſcha
li. exo. xij°. nec de ſcī
ficatis. leuit. 22°. ¶ de. 2°. dr̄. Jo. x°.
mercenarius aūt et qui non ē paſtor
uidet lupum uenientem et dimi
ttit oues et fugit et c̄. ¶ de. 3°. ecc.
. 1°. ne ledas mercenarium dantem
animam ſuam et c̄. ¶ de. 4°. leuit.
19°. non maneat opus mercenarij
tui apud te uſqꝫ mane. q. ſ. indiget
eo. et ſcḋm hoc comparantur ſcīs ui
ris q̄ quamdiu ſunt in hoc mundo
ſunt q̄i mercenarij ad laborem con
ducti et ſemꝑ participant aliqd.

[de inmundicia.
de negligencia.
de diligencia.
de penuria.]

¶ Ap bene in figura
ille filius prodigus ſe
cābat in inmūdicia
et negligencia primo
et penuria cum dicebat. Quanti mer
cenarij in domo patris mei habun
dant panibꝫ. et ego hic fame. pe
reo. et ideo ſtatim arguit ſe de negli
gencia dicens. ſurga et ibo ad pa
trem meum et dicam pr̄ et c̄. ſeꝫ
fac me ſicut unum de mercenarijs tuis
et ſic pꝫ ſenſus litālis et moralis ¶ ſe
quitur. ſic et ego habui menſes uacuos
et noctes laborioſas enumeraui in.
iſtud intelligitur litāliter q2 ſic merce
narius uſqꝫ recipiat premium repu
tat laborem ſuum magnum. et tp̄us
laboris ſui q̄i uacuum. nam iſte iob
loquebatur q̄i mercenarius. d. ſic et
ego et c̄. q. d. quadiu ero in iſto la
bore. ſemꝑ reputabo m̄i menſes ua
cuos. et noctes laborioſas enumera
bo m̄i ¶ Et ſcḋm q̄tuor pdicta de mer
cenario beatus gregorius quadrū. iſ
tud exponit ad oſtendendum quod
uiri ſancti ad modum mercenarij
hn̄t menſes uacuos et c̄. Et p̄mo
quod rōne penurie pn̄t hoc dicere
unde dicit ſic et c̄. 8°. more. ca°. 8°.
Electi q̄ppe conditori rerum ſeruiunt
et ſepe rerum inopia coangustantur.
per amorem deo inherent et tn̄ ſubſi
dijs pn̄tis uite indigent ſꝫ numquā
deſſiciunt eis ¶ Quod uero ꝑ actiones

ſuas pn̄cia non querunt a mundi
compendijs menſes uacuos ducit
noctes quoqꝫ laborioſas enumerat
q2 aduerſitatum tenebras non
ſolum uſqꝫ ad inopiam. ſꝫ ſepe uſqꝫ
ad corporis cruciatum portant
¶ 2°. exponit de diligencia oſtē
dendo ꝙ ad modum mercenarij
laborant. d. pꝫ eciam nō incongrue
intelligi ꝙ ſanctus q̄ſq̄s menſes
uacuos ſic mercenarius ducat q2
laborem iam ſuſtinet ſꝫ premium
nondum tenet hoc tollerat et
illud expectat. noctes uero laborio
ſas enumerat q2 aduerſitate ſibi
pn̄tis uite. ſe ſe in uirtutibꝫ exer
cendo coaceruat ¶ 3°. exponit de
inmundicia oſtendendo quod ſepe
ut mercenarius laborem tollerant
ſꝫ q2 indigne ſuſtinentur. unde
dicit in hac enim uita quedam
uacua ſunt quedam laborioſa ſut
quedam uacua ſimul et laborioſa
amoris q̄ppe conditoris pn̄tis ui
te tribulacionibꝫ exercere labori
oſum ē ſꝫ uacuum non ē. amore
aūt ſeculi uoluptatibꝫ ſolui uacuū
quidem ē. ſꝫ non laborioſū amore
uero eiuſdem ſeculi aduerſa aliq̄
pati. et uacuum ſimul ē et labo
rioſum q2 et aduerſitate mens
affligitur et tn̄ remuneracionis
premio non repletur. unde con
cludit in hijs autem q̄ et tranſeun
tem mundum diligunt. et cū eius
contrarietate ducuntur. ſimul men
ſes uacuos et noctes laborioſas tol
lerant q2 uitam eorum ſubſequens
retribucio nulla remunerat et tn̄
tribulacio pn̄s anguſtat ¶ 4°. expo
nit q̄d ad negligenciam inq̄m uiri
ſancti uidentes ignoranciā ſuā. con
dudent de tp̄e preterito in ſtatu.
negli. unde dicit pꝫ et in hoc loco
in pſona penitencium uox merce
narij accipitur. q̄ poſt caligine igno
rancie ſue ad amorem rectitudinis
redeunt et radijs ueritatis illuſ
trati fletibꝫ diluunt ꝙ erraverunt
illuminatus enī q̄ſqꝫ reſpicit q̄ tur
pe fuerit ꝙ uite pn̄tis amore labo
rauit. unde. ſ. dicere pꝫ. menſes ha

UVA.BHSC

bus uacuos et c. quod noctes laborio
sas enumerauerit ꝑ
id quod sequitur. Si dormiero dicam quando
consurgam. Commune est quod bene ui
uenti quod semper desiderium tendit
in futurum. sed tamen diuersimode secundum
magis et minus quia illi qui uiuunt
delectabiliter minus appetunt fu
turum. unde bene dicitur x° ethicorum quod
delectatio perficit uiuere et facit quod
est eligibile ei qui autem uiuunt in
tristicia magis fugiunt uiuere et
appetunt futurum tamquam finem
sui laboris et in bono quod dicitur 9° ethicorum
quibus autem multa dura operata sunt
propter maliciam suam odiuntur fugi
unt uiuere et interimunt seipsos
quamquam s. Et quia ipse erat afflictus et
sub tristicia ideo quasi expectans fi
nem aut terminum sui laboris
dicebat. Si dormiero. sopno corpo
rali. scilicet dicam pre dolore et afflictio
ne. quando consurgam de lecto meo. Con
ueniens est quod istud per exponi mora
liter. secundum quod dormire accipitur
quamquam in scriptura pro statu culpe. ad
ephe. 5°. surge qui dormis et c. et
consurgere accipitur pro reddire ad
statum gracie. quando aliquis qui euigilat
et consurgit. sicut ad col. 3°. Si co
surrexistis cum Christo que sursum
sunt querite. et tunc sensus est quod sanctus
uir uidens se temptacionibus gra
uari. et quod sopno grauatus dicit
in tra se. quando consurgam. unde dicit
gregorius 8°. more. ca°. primo dicit dormi
re namque est in peccatis iacere. si enim
sopni appellacio culpe non esset nequaquam
apostolus paulus discipulis diceret.
euigilate iusti et nolite peccare. ele
ctus igitur quisque cum peccati sopno
premitur ad iusticie uigilias ex
surgere conetur. ¶ Et est intelligen
dum quod homo consurgere debet
racione.

honestatis. operositatis. sanctitatis. corpositatis. heroice puritatis. studiositatis. eterne felicitatis.	¶ De primo sic homo consurgit contra ali um. unde leuitici 19°. coram cano ca pite consurge. ¶ de 2°. sicut homo con

surgit ad laborandum. c°. Re. 6°. surre
xit diluculo minister et c. ¶ De 3°. sic
pauper consurgit ad habendum elemo
sinam. unde. i. paral. 22°. Consurge he
dificat sanctuarium. ¶ De 4°. sic homo
torpens consurgit propter corporis sani
tatem. prouer. 6°. quando consurges de
sompno tuo et c. ¶ De 5°. ait ps. Quis
consurget mihi aduersus malignantes
¶ De 6°. sicut clericus consurgit ad studen
dum. prouer. 8°. unde consurgit dilu
culo qui querit bona. ¶ De 7°. iere. 6°.
uenite ascendimus in meridie. id est in
feruore dileccionis. unde ad col. 3°. Si
consurrexistis cum Christo que sursum sunt
querite non que super terram. ¶ Et rursum
expectabo uesperam. Intelligitur habiti
ad illud quod dicit sicut consurgam contur
batus ita expectat cum desiderio ues
peram. et istud intelligitur quia ad hoc
quod felicitas hominis non sit in ista
uita quia sancti uiri expectant terminum
uite sue tamquam finem sui laboris. unde
in ps. Exibit homo ad opus suum
et ad operacionem suam usque ad uesperam
innuitur tempus ut dicitur ecc. 18°. quia
exitus matutini et uespere delectabi
ris. ut dicitur in ps. uel forte uesperam
quia finem uite presentis desiderant. unde
dicit beatus gregorius hic quantumlibet aut
sancti uiri contra corrupcionem suam uirtu
te contendant hic integram salutem
nequeunt quousque dies presentis uite fi
niatur. ¶ Et replebor et c. hic bene
innuit quod sancti uiri non habent requiem
in isto mundo. et per omnis felicitas eorum
non est in ista uita. est enim multi
plex dolor ut habitum est. et ipsi do
lore replentur corporali et mentali
quod pulcre deducit beatus gregorius hic
dicens namque aduersa irruunt. modo
prospera callide aduersitatem blandiuntur
modo ingenita uicia bellum carnis
excitant. modo deuicta uicia animum
ad elacionem uocant. bonorum igitur uita
usque ad tenebras doloribus repletur
quia quousque tempus corrupcionis agit in
terra extrema quoque afflictione concutitur
et requiem non inuenit nec salutis
securitatem nisi cum funditus temptaciones

UVA.BHSC

putredo

relinquet. ¶ Induta ē caro mea putredīe et c. hic ondit q̄ felicitas nō ē in ista uita. et hoc sumendo ronem q̄ ad se spali. ¶ Et p̄mo facit quod dictū est in se ostendendo. 2º ad hoc deum inter pellendo ibi memento et c. p̄ma in duas q2 p̄mo ondit q̄ dictum ē respectu corporis sui ibi. dies mei. ¶ circa p̄mum uult dicere q̄ in carne sua ē manifestum q̄ felicitas sua non erat in isto mundo. q2 cum felicitas consistat in opere delectacionis ut dr̄ 7º ethi. et tristicia ad operationem corrumpit ibidem cū ipse sit in tanta tristicia dicit induta ē caro mea putredine sequitur q̄ non sit felix nec felicitas sua sit in isto mundo. ¶ Et notandum ē q̄ bene exprimit dolorē suū cum dicit. Induta ē et c. i. undiq2 circumdata q2 sc̄dm ueritatem lr̄ ipse erat ulceribus circumdatus in sterquilinio sedens et ideo caro sua erat putrefacta ¶ moralr̄ loquendo pt̄ illud bene exponi ad ppositum q2 felicitas hominis non stat cum uiciis s̄ caro hominis ē repleta et induta uiciis g° felicitas non ptinet ad carnem. maior ē phi 7º ethi. q2 felicitas ē filia uirtutum moralium et eciam q̄ optimum ē et pfectissimum. minor declaratur ad cuius euidentiam sciendum ē q̄ uicia putredini comparantur in scriptura p̄mo putredo nominatur.

subperbia.
inuidia.
auaricia.
iracundia.
accidia.
castrimargia.
luxuria.

¶ de subpbia dr̄ ad colo. 2º. ascendit putredo in ossibus eius q2 subpbus agit ¶ de inuidia dr̄ puer. 14º. putredo ossium inuidia ¶ de auaricia iac. 5º. diuicie uestre putrefacte sunt et loquitur auaris sc̄dm ueritatem lr̄ ¶ de iracundia puer. 10º. memoria iusti cum laude. nomen impii putrescet impius dr̄ non pius. et ire non pius dr̄ iracundus sine pietate ¶ de accidia iob. 25º. luna nō resplendet et stelle non sunt munde in conspectu eius. q̄to magis homo putredo et filius hominis uermis. si enī luna et stelle q̄ sunt in continuo motu mouentis et mouent sc̄dm ordinē p̄mi mouentis non sūt munde q̄nto magis homo accidiosus qui est putredo q2 ut dr̄ in epl'a ioel computruerunt iumenta in stercore suo. q2 s. noluerunt surgere ad operandum bonum ¶ de gula dr̄ michee. 2º. ppter immundiciam sua luxuria corrumpetur putredine pessima. gulosus semp ē immundus ¶ de luxuria dr̄. ecc. 19º. qui se iungit fornicariis nequa putredo et uermis habebit illum. Si g° caro ē putredine plena. et putredo et uicium idem sunt moraliter loquendo sequitur oclusio. g° caro ē plena uiciis et p̄ q̄ns in opibus carnis ē felicitas nr̄a s̄ q̄ndo aīa coniungitur cum corpore. utitur corpore ut organo. q2 opationes sunt totius coniuncti. ut dr̄. 2º. de aīa. et sic felicitati nō potest homo uiuens in mundo ¶ Et sordibus pulueris. non solum caro ipsius iob erat induta uel fedata putredine. s̄ et sordibus pulueris q2 ad litteram ipse sedebat in terra. et ideo sordes puluerum ascendebant sr̄ eum. s̄ homines maculati et q̄ hīnt corpora maculata nō ptinent ad felicitatem politicam ut dr̄ p̄mo. et. 4º. po. g° multo mīus iste erit felix p̄mo oio infelix. In isto mundo mundo. pt̄ moralr̄ pt exponi. sc̄dm quod puluis signt imūdiciam et pietatem iuxta illud. ps. non sic impii non sic sed tamquā puluis et c. et ideo sordibus pulueris. i. malicie caro nr̄a inquinatur. et sic exponit beatus gregorius. d. 8º. more. ca. 9º. expellere actionis illicite carnem. putredo afficit per leuitatem cogitacionis implere. que ante oculos puluis surgit consenciendo uiciis putredine atterimur uiciorū g° ymagines in corde tolerādo sordibus pulueris fedamur ¶ Cutis mea aruit. et c. ostendit miseriam suam eē magnam et q̄d ipse grauiter flagellatur q2 q̄nqua homo ulcerosus uirtuosus uirtute caloris naturalis et ualitudine cu

UVA.BHSC

nitur. sed istud declarat 3ª · q2 pro
senectute et infirmitate dicit. cu
tis mea aruit · et contracta est
moraliter et paupertate q̄ ē exteri
or signatur desideriorū istorū exte
riorum. Unde leuit. 13º. dr̄ quod
homo in cuius cute fuerit ortus
diuersus color erit signum le
pre. et tunc arescit qn̄ desideri
um inualescit. et sic pulcre dedu
cit beatus aug. d. in s̄ce ecclie cor
pore vbi q̄ solis exterioribus cutis
inseruiunt congrue cutis uocatur
q̄ nimirum cutis arescendo attra
hitur q2 mentes carnalium pre
sencia diligunt et q̄ iuxta posi
ta concupiscunt ad futura exten
di per longanimitatem uolunt q̄
interne spei pinguedinem negli
gunt ut attrahantur arescunt
¶ Dies mei · 3º · declarat quod feli
citatem in mundo expectare non
debeat et hoc rōne t̄poris et ideo
dicit. dies mei uelocius transierūt
quā a texente tela succiditur · q.
d. ergo non debeo in mundo sperare
felicitatem. q2 dies mei et c̄. et
ē simile de tela et de diebus hoīs
in tantum saltē q̄ textor addit
filum ad filos alios · ut perueniat
ad longitudinem terre tele. qua
perfecta totum succidit insimul et
ita in longitudine uite hoīs dies
diei vnit et in fine mors totum
soluit et loqtur more poetarum
nam. s̄m. poetas tres sunt sorores
circa vitam hominis laborantes.
¶ Clota · lachesis · et antropos. Clota
baiulat telam · et lachesis filū tra
hit. antropos autem · i · mors totū
dissoluit. qd̄ ille succidere p̄nt. et
sic loquebatur ezechias · ysa. 38º.
dum adhuc ordirer succidit me
et ideo uita hominis tele compa
ratur. et dicit. uelocius. q2 textor
q̄nq3 quiescit p̄mo continue dila
bitur. q2 continue morimur mo
re labentis aque ¶ Notandum tn̄
est hic quod inuenitur in scrip
tura

dies p̄ntis uite ·
dies gracie ·
dies glorie ·
dies miserie

¶ De p̄mo sic dr̄ hic
vnde ezech. dicebat · 4º ·
R. 20º. Sit tn̄ pax in
diebus meis ¶ De · 2º · 1 ·
thes. 5º. filii lucis estis et filii dei ¶ De
· 3º · zacha. 14º. dies vna q̄ nota est in
dn̄o ¶ De · 4º · iob · 21º · ad diem perditio
nis seruabitur malus ¶ modo in p̄po
sito accipitur dies p diebus q̄bz hu
mana uita ducit cum dicat dies mei
et io ponderandi sunt rōne ·

necessitatis ·
breuitatis ·
mutabilitatis
operiositatis
utilitatis ·

¶ Est igitur ponderandus
et numerandus dies p
sentis uite nr̄e rōne ne
cessitatis ut dr̄ prouer
· 6º · uade ad formicam
o piger. que cum non habeat ducem et c̄.
et seq. preparat in estate quod come
dit in yeme. ideo dr̄ ecc. ultio. meme
to creatoris tui in diebus iuuentutis
tue. antequā dies afflictionis et c̄. ¶ 2º.
rōne breuitatis q2 quā breues sunt
dies nr̄i experiencia docet. vn ps. sic
fumus dies mei. et iob. 14º. breues
dies hominis sunt ¶ 3º rōne mutabi
litatis q2 quā breues sunt dies nr̄i
vnde dr̄ prouer. 27º. dr̄ ne glorieris
in crastinum. ignorans quid super
uentura pariat dies ¶ 4º. rōne operio
sitatis q2 modo ē tempus operandi. vn
ecc. 5º. ne tardes conuerti ad dnm̄ et
ne differas de die in diem. subito enim
ueniet ira illius ¶ 5º. rōne utilitatis q2
dies uite nr̄e sunt dies lucis et bone
negociacionis. ideo dr̄ ecc. 14º. non
defrauderis a die bono et particula
diei bone non te transeat. 6º. rōne
opportunitatis. sic ij. cor. 6º. dr̄.
Ecce nunc tp̄s acceptabile ecce nūc
dies salutis et q2 cum homo perdit de
tempore suo aliqd̄ sp̄ualium recupe
rare nūq3 ut fugiat felicitatē sua
contra hoc dicit. consumpti sunt absq3
ulla spe. nam successiua s̄m arist. ha
bent suum eē in fieri. et numquā
suum completum eē simul in actu. vn
qn̄ vna ps p̄ma transit alia nondū
ē et p̄ns p instans uel nunc men
suratur et sic non p̄nt quacumq3

UVA.BHSC

uirtute reddire eadem numero et ideo
quando tranſeunt ſine ſpe redeundi conſu
muntur quando tamen de permanentibus patet cum
alio modo ſecundum ſidem et de hoc ulterius di
cetur et ſic dies ſine ſpe redeundi
conſumpti ſunt quia ſunt de genere ſuc
ceſſiuorum ¶ beatus gregorius · 8º more
capitulo xi · dicit quod differentia eſt inter bonos et
malos · in propoſito quia mali ſemper uiuen
di ſpem habent et in hoc decipiuntur ·
boni autem de iſta uita non curant et ideo
dies eius conſumuntur ſine ſpe · i · ſine
appetitu plus in iſto mundo uiuendi
vnde etiam dicit et hoc in · capitulo · 12º · repro
borum mentes erga dies uite preſentis
tantum conſtringuntur ut ſic appe
tant ſic uiuere ſemper · quia ſi uellent
curſum deſiderent numquam finire · in
illis ſpes uiuendi non frangitur · et
cum uita terminatur iam ad iudici
um trahuntur per ſenſum · et tamen adhuc
habendis rebus inherent per curam
vnde concludit · et deſerens quod amare
cum termino noluit repente ſine ter
mino que non preuidit inuenit ·
At contra · rectore mens ad eternitatis in
tencionem tenditur etiam cum preſens
eam feliciter uita comitatur magna
carnis ſalute utitur · vt cum eius ſi
ducia animus retardatur · nullum
adhuc articulum mortis erumpit
et hunc preſentem cotidie conſpicit
quia uita mea labitur indeſinenter et
ſpes ei uiuendi funditus amputatur ·
et ſic patet per autoritatem quod malorum
dies non conſumuntur · ſine ſpe quia ſpe
ex deſiderio uiuere ſperant · boni autem
econtrario · quia in mundo uiuere non deſiderant
ideo ſine ſpe tranſeunt dies ſuos · quod
uerum eſt ſine ſpe uiuendi in hoc
mundo habent autem ſpem uiuendi cum christo ·
¶ memento et cetera · hic oſtendit quod
hominis uita ſit breuis deum interpel
lando et ſequitur ex hoc illud quod prius · ſcilicet
quod felicitas hominis non ſit in hoc
mundo cum felicitas ſit de genere
permanentium · primo ethicorum 4º vnde
dicit · memento · i · te meminiſſe oſten
de quia non deus in habitu · ſed ſcientia
eius ſemper in actu · vt dicitur · 12º ethicorum
methaphiſice · quia uentus eſt uita mea · i ·

inconſtans et tranſiens ¶ notandum
tamen eſt quod uentus habet aliquas con
diciones quibus humana uita com
paratur habet enim ·

mobilitatem ·
leuitatem ·
ariditatem ·
frigiditatem ·
impetuoſitatem ·
ſterilitatem ·

¶ de primo dicitur proverbiorum ·
27º · qui tenet mu
lierem litigioſam
quaſi qui tenet uentum
quia mulier litigio
ſa eſt mobilis ad
modum uenti · ¶ de · 2º habetur proverbiorum
20º · qui innititur mendaciis hic quaſi
paſcit uentos ecclesiastes · 5º · quid prodeſt
homini quod laborat in uentum
¶ de · 3º · habetur · ſecundum · e · uentus bre
ue in hiis que ſunt in deſerto
quod eſt ſiccum et ezechielis · 19º · uento
vrens ſiccabitur et cetera · ¶ de · e · di
citur · ecclesiastici · 43º · frigidus uentus aquilo
flauit · et flagellauit crystallus
ab aqua ¶ de · 5º · ecclesiastici · 5º · tamquam
turbo uenti diuidet eos ¶ de · 6º ·
jere · 13º · onagri ſteterunt in ru
pibus traxerunt uentum ad re
frigerandum · ſcilicet ¶ Et quia uita mea
habet ·

mobilitatem in durando ·
leuitatem in
ariditatem · in operando ·
frigiditatem in diligendo ·
impetuoſitatem in uiuendo ·
ſterilitatem · in fructificando ·

¶ de primo · iaco · 3 · quia
eſt uita
mea uen
tus ad
modicum
parens ¶ de · 2º · ecclesiastes · 5º · quid prodeſt homini
quod laborat cunctis diebus uite
ſue · et comedit in tenebris ¶ de
3º · eſt · prima · Jo · 2º · omne quod in mundo eſt
et cetera · ſed et ſuperbia uite ¶ de · 4º
ſapientie · 15º luto uilior uita eius
qui ignorauit eum qui ſe finxit
¶ de · 5º · Job · 13º · homo natus de
muliere breui uiuens tempore reple
tur multis miſeriis ¶ de · 6º · tho ·
4º · memento fili quoniam pauperem
uitam gerimus · Ideo bene dicitur · me
mento mei domine quia uentus eſt uita
mea · ¶ beatus gregorius dixit · 7 · 13º ·
capitulo · quod dicit memento et cetera · ac ſi
diceret apte tranſeuntem ueloci
benignus aſpice deus · quia et a te tan
to miſericordius uideri debeo · quan
to ipſe a conſideracione breuitatis

UVA.BHSC

uite mee oculos non auerto · q[uia]
ut ip[s]e notabiliter dicit humane
prauitatis consideracio · actori
mo[r]s magne ueritatis oblacio e[st]
¶ Et non reuertetur oculus me[us]
ut uideat bona · q[uia] aliquis poss[et]
dicere q[uod] ip[s]e non debet sperare · q[uonia]m
in uita posset h[ab]ere multa bona · q[uia]
aliqui posuerunt quod post mor
tem transactis plurimis annorum
circulis · ut · s[ecundu]m c[om]putum astrologo
rum ¶ 36 · annis · homo redditurus
erat ad eandem uite seriem q[ua]m
prius egerat · ut puta quod plato
legit athenis · sic prius fecit · et
ro[tundus?] eorum erat · q[uia] celu[m] stellatu[m] s[ecundu]m
eos no[n] mouet q[ui]t[um] motu[m] primi mo
bilis in centum annis · no[n] p[er] unum
gradum et ideo ad quod p[er]ficiat
cursum suum p[er] signa zodiaci erunt
fluxi · 36 · anni · et tunc reddit ad
statum precise quod fuit ab inicio
et per c[onsequen]s om[n]ia quoru[m] motus celi
e[st] ca[usa] reddibunt eadem et sub
eade[m] disp[osici]one · S[ed] isti decipiunt[ur] q[uia]
l[ice]t multa possent reddire eadem in
s[pecie] · ut puta plante herbe et hu[ius]m[odi] ·
q[ue] quadam n[e]c[ess]itate ex influxu age[n]
tis naturalis generantur t[ame]n quia
plura dependent ex libertate uolu[n]
tatis et libero arbitrio · q[uod] ad actu[m]
humanorum sunt causa · et actus
humani multorum et[iam] naturalium
sunt cause saltem q[uantu]m ad disp[osici]ones
ut de inscicione arboru[m] et multis
talibus · qui quidem actus huma[ni]
non dependent ex n[e]c[ess]itate a corpo
ribus celestibus non · o[portet] · quod h[om]o
reddeat ad talem fortuna[m] nec con
similem disp[osici]onem qua nunc est
et ideo b[eatus] iob considerans istud · q[uod]
amplius in mundo non debebat re
uerti · ad expectandum bonu[m] aut
malum a mundo dicebat · et non re
uertetur oculus meus et c[etera] · nec
aspiciet me uisus hominis · q[uasi] · d[icat] · ex
quo amplius non redditurus sum
ad uitam humana[m] mundana[m] · non
aspiciet et c[etera] · ¶ beatus gg[regorius] exponit
de uisione d[e]i hois q[ui] p[ecc]atorem post
mortem non respicit ad m[isericord]iam · un[de]

dicit · uisus xp[ist]i homini e[st] · q[ui] peca
torem post mortem non respiciat
m[isericord]ia redemptoris · qui insensibilita
tis n[ost]re duriciam cum respicit emol
lit exutam uero carnem a[n]i[m]am neq[ue]
uisus hominis aspicit q[uia] post morte[m]
non liberat que ante morte[m] ad ueni
am g[rati]a non reformat ¶ Et ideo s[ecundu]m
istud e[st] notandum q[uod] deus aspicit · et
aspicit homo · nam homo debet aspi
cere suam iniquitatem

Iniq[ui]tatem · ut peniteat ·	¶ De p[ri]mo
nuditatem · ut p[ro]uideat ·	d[icitu]r · in · ps[almo] ·
felicitate[m] · ut c[on]gaudeat ·	Iniq[ui]tatem
dignitate[m] · ut ea[m] teneat ·	si aspexi in

corde meo · no[n] exaudiet d[omi]n[u]s · et ideo d[ebe]t
eam delere · ut exaudiatur · aspiciat nu
ditatem ei[us] repletus ignominia p[ro]
gl[ori]a ¶ De · 3[o] · ad hebre[os] · xi[o] · d[icitu]r de moy
se aspiciebat in remuneracionem ·
¶ De · 4[o] · mich[ee] · 7[o] · Ego a[ute]m ad d[omi]n[u]m as
piciam et expectabo deum saluatore[m]
meum ¶ Aspicit etiam d[eu]s nos hic
inferius ad ·

exaudiendum ·	¶ Aspicit deus ad exa
miserendum ·	udiendu[m] sic elemosi
largiendum ·	narius aspicit paup[er]em
puniendum ·	Ideo d[icitu]r ec[clesiastic]i · 35[o] · oro

humiliantis se nubes penetrat · nec
discedet donec altissimus aspiciat ¶ 2[o] ·
ad miserendum sic clemens p[ate]r as
picit filium rogantem in[ici]o mundi
usq[ue] modo · neq[ue] fiet q[uia] malignus d[icitu]r
Iere · 6[o] · tribulacio apprehendet uos
dolores ut parturientium ¶ Sed adu[er]
tendum est q[uod] a quatuor ultimis tri
bulacionibus liberantur ·

penitentes ·	¶ De p[ri]mo · ps[almo] · confi
p[er]seuera[n]tes ·	tebor no[min]i tuo q[uonia]m bonu[m]
d[e]o sperantes ·	e[st] q[uonia]m ex om[n]i t[ri]bulaci
deuote roga[n]tes ·	one liberasti me ¶ De

2[o] · ad cor[inthios] · 2[o] · in om[n]ib[us] tribulacionib[us]
patimur · s[ed] non angustiamur ¶ De · 3[o] ·
ps[almo] · q[uonia]m in me sperauit liberabo eum
et c[etera] · s[ecundu]m in tribulacione eripia[m] eum
¶ De · 4[o] · ps[almo] · In die tribulacionis mee
clamaui ad te q[uia] exaudisti me · ¶ De
istis act[uum] · 14[o] · p[er] multas tribulaciones
o[portet] nos intrare regnum celoru[m] · in p[ro]po
sito autem · si l[itte]ra historice exponatur
tunc intelligit de tribus tribulacionib[us]
p[ri]mis · si autem accipiatur mistice · tu[n]c

UVA.BHSC

amaritudo fugienda / amaritudo aſſumenda

quadruplex amaritudo

iſte intellexit de tribulacione penitē
ciam. quia ut dicit gregorius hic. 8°.
more. ca°. 10°. exponens illud. qua
propter et c̄. d. Juſtus ori ſuo non parcit
quia nimirum iram iudicis diſtricte
preueniens uerbis contra ſe propriae con
feſſionis ſeuit. unde ps. preueniamus
faciem eius in confeſſione. unde ſequitur
loquar in tribulacione ſpiritus mei. nam
tribulacio ſpiritus linguam commouet ut
reatum praui operis vox confeſſionis
impugnet. et ſubdit in lrā confabu
lator in amaritudine et c̄. modus eſt
hominis nimium perturbati. quia iſte
qui fabulatur. i. fabulas loquitur quia
ex commocione ſpirituum mouetur fantaſ
ſia diuerſimode. et ideo multa diuerſa
uidetur ymaginari et plura loqui
et in hoc ſunt aliqualiter excuſandi
quia conturbati minus preuident. un
ut dicit circa finem pamphi. eleneoce. vn
poeta. ira impedit animum ne poſſit
diſcernere uerum. unde eccī. 30°. non
eſt ſenſus ubi eſt amaritudo. et quia
iſte erat amaricatus pro tribulacio
ne. primo et turbatus in parte ſenſitiua
ut dictum eſt eſt ad modum hominis
turbati loquebatur diuerſa. et ideo
dicit confabulator et c̄. ſed hoc quod dicit
in amaritudine anime. i. partis infe
rioris. que condolet et contriſtatur ex
apprehenſione diſcouenientis. ut
my. 11°. aīa mea nauſeat ſuper albo iſto
et c̄. ¶ Et nondum quod quadruplex a
maritudo inuenitur in ſcriptura que.

prima eſt recolenda.
2. eſt fugienda.
3. eſt aſſumenda
4. eſt precauenda.

¶ prima amaritudo
conſurgit ex tribus.
ſ. ex xpi paſſione. bte
uirginis compaſſione
ſpiritus ſancti conſideracione ¶ primam ama
ritudinem ſenſit ſaluator noſter pro nob
ex nimia caritate de qua bene dicit
treno. 3°. factus ſum in deriſum omni
populo canticum eorum tota die repleuit
me amaritudine et abſinthio inebria
uit ¶ 2am ſenſit uirgo beata ex amo
ris teneritudine. de qua bene exponitur
illud ruth. 1°. non uocetis me noemi
. i. pulchram ſed uocetis me marā. i. a
maram. quia dominus amaritudine me re
pleuit ¶ 3am ſenciunt fideles ex amo
ris plenitudine acceptum beneficium

recolendo. ut bene glo. dicit. 10. y
ſa. 38°. Ecce in pace amaritudo
mea amariſſima. i. quia pax mea
ad deum tanta amaritudine con
firmata fuit in omni pace et c̄.
¶ 2. amaritudo eſt fugienda. que eſt
amaritudo peccati et bene quia peccatum in
amaritudine.

conſipitur.
parturitur.
finitur.

¶ de primo deu. 29°.
non ſit in uobis ra
dix germinans. fel
et amaritudines. iob. 21°. ad ama
ritudinem adducit animam meam
oſee. 10°. faciens fedus cum men
dacio et germinabit quaſi amaritudo
iudicium et c̄. ¶ de. 2°. in ps. quorum
os maledictione plenum eſt et amari
tudine et c̄. ¶ de. 3°. eze. 27°. plora
bunt in amaritudine anime mee 2
c̄. ¶ 3a. amaritudo. ſ. penitencie eſt aſſu
menda et dicitur amara quia includit
amaritudinem in

confeſſione.
contricione.
ſatiſfactione.

¶ Quomodo eſt in confe
ſſione dicit pulchre
beatus grego. 8°. more
ca°. 11°. 18°. d. ſuaueſcens quippe ama
ritudo penitencie uere. cordi mentis importu
ne ingerit illicita. quia commiſit
diſtrictum contra hoc iudicem oſten
dit ſuppliciorum minas incutit
pauore aīm ferit pudore confidit
motus illicitos. incepit ceterum no
xie ſecuritatis tulit que ei condi
tur contulit bona que iſte bonis illius
mala reddit enumerat ¶ Cum igitur
afflictam mentem modo per repli
cacionem bonorum dei modo per
improperia ſue actionis tanta ſecu
ritate incepit. hec in corde iuſtorum
amaritudo anime linguam ſuam
quanto eius ſubtilius loquitur quanto
ex interius auditur. unde nequaquam
dicitur fabulator ſed confabulator in
amaritudine anime mee ac ſi ap
tius dicat intus contra me cum
cordis mei amaritudine dolore col
loquor et foris aucilere iudicias
abſcondor ¶ de iſta amaritudine
dicitur iob. 10°. loquar in amaritudine
anime mee dicam deo noli me condē
nare. 2°. hec prima amaritudine
in contricione de qua dicitur bene

UVA.BHSC

illud eze. 38°. recogitabo tibi omnes an
nos meos in amaritudine anime
mee. ¶ 3°. habet amaritudinem in
satisfactione. Jere. 31°. pone tibi
amaritudines dirige cor tuum
in via recta ¶ Et secundum hoc veri
tatem penitentia dicitur amara. secundum quod
beatus bernardus dicit. dicit enim quod
in contritione dolor. in confessione
pudor. in satisfactione labor. Est
nichilominus vere penitentibus dul
cis. quia non habet amaritudinem con
versatio illius. ut dicitur sapie. 8°. nec
amplius est amaritudo in olla. ex
quo positum est ibi sal discretionis
ut dicitur 4. reg. 4°. ¶ 3°. amaritudo que
est abhorrenda est amaritudo gehen
ne et hoc ratione.

calamitatis.
societatis.
pravitatis

¶ de primo eze. 27°. plorabunt in ama
ritudine anime sue
ploratu amarissimo ¶ de 2°. quia ut
dicitur deut. 32°. devorabunt eos
aves. id est diaboli morsu amarissimo
¶ de 3°. michee. 1°. infirmata est
in bonum que habitat in amaritu
dinibus. quia descendit malum a domino
¶ modo secundum expositionem litteralem ait
dicitur confabulor in amaritudine
anime mee. Intelligendum est de ama
ritudine que est assumenda vel por
tanda que est afflictiva corporis. secundum
sensum moralem intellige de amari
tudine penitentie predicte. vel de prima que
est recolenda ¶ Numquid mare et cetera
hic ut sequitur dictum fuit ostendit iob
miseriam suam. et primo tribula
cionem suam ponit. 2° consolacio
nem que non in esse ostendit. ibi
Si dixero et cetera. dicit ergo. numquid
mare et cetera. ibi est quasi quedam confa
bulacio. quia loquitur per methaphoras
mare enim intercluditur intra litora
sua et ripas ne sic aridam fluat
propter salvacionem animalium que
vivunt in terra sicut expresse dicitur
infra. 38°. Cetus etiam est piscis ma
ximus. qui et cethe nominatur. et
dicitur esse maius animalium omnium que
moventur in terra ut dicitur et nar
rat ysidorus. 3°. ethicorum quod est in

mari quod non est multum profundum
apparet dorsum eius in mare. Unde
naute sepe credunt quod sit insula
descendunt super eum qui senciens ille
in mare descendit et submergit omnes
etiam est precipue navibus nocivus
piscis quapropter noluit deus quod des
cenderet in mare mediterraneum sed
maneret in occeano ne nocivus ho
minibus esset et ideo conclusus dicitur in
fra ambitum maris magni ¶ modo
per exemplum accipitur quia homines
mali nocivi sunt hominibus piscibus
unde et bestiis comparantur. quia decies
milies homo malus peiora faciet
quam bestia. ut dicitur 1° ethicorum. Et bonum
esset quod essent clausi in carceribus ne
nocerent in aliis. et quia iob non fuerat
alicui nocivus. ut supra patuit suam
miseriam insinuamus et quasi conque
rens de ea dicebat. numquid mare sum
aut cetus. que scilicet sunt res nocive. quia
circumdedisti me carcere quasi nocivus
essem alicui. quasi dicit quod non ¶ Notandum
tamen est quod carceris nomine in sacra
scriptura nominantur

ignorancia ratione obscuritatis.
penuria ratione egestatis.
malicia ratione feditatis.
corporalis sella ratione gravitatis.
infernalis miseria ratione calamitatis.

¶ de primo sapientie 19°. digni
erant
carere luce et pati
carcerem tenebrarum ¶ de 2°. eccl. 4°. de
carcere cathenisque quis ingreditur ad
regnum. id est de paupertate ¶ de 3°. dicitur a
poc. 2°. Ecce missurus est diabolus ex
vobis aliquos in carcerem ut tempte
mini ¶ de 4°. ps. educ de carcere
animam meam ut confiteatur nomini tuo
domine. ¶ de 5°. ysa. 42°. dedi te in
lucem gentium ut sic educeres
de conclusione vinctum. et de domo car
ceris sedentem in tenebris ¶ Si quis
liber exponatur litteraliter intellige carcer
in duabus significationibus primis. si
autem moraliter tunc carcer accipitur
in tribus ultimis significationibus
et sic exponit beatus gregorius istum
ultimum passum. 9° more. ca. 19°.
dicens quod per mare carnalis fomes intel
ligitur ¶ per cetum diabolus intelligitur
qui dum mentes secularium penetrat

UVA.BHSC

reſurrecio

poſſidendo q̃ı̃ in eorum lubricas cogi
taciones natat. cum ut cetus carcere
conſtringitur q2 malignus ſps in
inferiora deiectus ne ad celeſtia vo
lare preualeat pene ſue pondere co
artatur. eciam ex alio conſtringitur
q2 temptare bonos niſi deſiderat p
hibetur. dicit eciam q2 p mare uita
uoluptuoſi intelliguntur q2 p ex
plendis uoluptatibus carnis. longe
uitalitem pntis uite cupiunt. ſed
tn ab ea ſcelerıter rapiuntur. de
qbus bene per pſalmiſtam dr ſtatuit
aquas quaſi in vtre. aque quippe ſut
in utre cum lubrica eorum deſideria
q2 operis effectum non inueniunt
ſub carnali corde deprimuntur. et ſub
dit ca. 7o. ait iob. s. numqd mare
aut cetus et c. ac ſi apte diceret
mare aut cetus. iniqui videlz. ideo ora
bit. ps. protector m. aſpice deus. ſcz
q2 melior e dies vna in atriis tuis
ſr milia. per largicionem. s. Ce.
aſpicat ad puniendum aſpexit et
diſſoluit gentes et c. Et q2 deus
aſpicit ſic bene ſubiungit iob. d.
oculi tui in me et non ſubſiſtam
vt ſit ſenſus ſi oculi tui ſunt in
me ad conſiderandum pcta mea pu
nienda. ego non ſubſiſtam. i. non
potero me ſuſtinere pre multitudine
peccatorum. et iſta e expoſicio beati
gregorii. 8o. mora. ca. 16o. ſic dicen
tis. pauor quippe cum deſpicatur no ſub
ſiſtit. q2 cum diſtrictus iudex meri
ta ſubtiliter inquirit reus ad torme
ta non ſuffiat et ſubdit Oculi tui
et c. ac ſi apte diceret ſi ſubtili
examinacione diſcuciatur. proferendo
iudicium non aſſurgo q2 ad penam
uita non ſuffiat. ſi hanc inmanitas
iuſte retribucionis premit alr. pt
expom. ſm. expoſicionem lre preterite
non aſpiciet me et c. q. d. ſi uiſus
hominis poſt mortem no aſpiciet
me q2 non ero amplius redditurus ad
uitam mortalem in hac illo minus. ocu
li tui erunt in me. q2 tu uidebis fa
cta mea. et non ſubſiſtam in uita
pnti. Sicut conſumitur nubes. et c.
arguit per exemplum q2 homo qno e
mortuus non reddit amplius ad vi
tam mortalem uel ad uitam pre
teritam. et iſtud exemplu e ſile
nam ſm phm in. 2o. de genera
cione tam in corporibus corru
ptibilibus qua in corruptibilibus
quidam circulus motus apparet
ſed dria e q2 in corporibus celeſti
bus. ſm. circularem racione reddit
idem in numero ſic idem ſol q
occidit in nocte reddit in numero
in cetu ſuo. et hoc e q2 eorum
ſubſtancia non corrumpitur in tali mu
tacione q2 ſolu mutatur. ſm
ubi. in motu uero generaliu et
corruptibilium non mutatur.
idem in numero. ſz ſpe et exe
ſuum e ad propoſitum. q2 uidemus
q2 ſm circularem motum. ſm q
ſol cadit multe nubes generatur
q2 in circulo declino e cauſa cor
rupcionis ſic in yeme. et qn
ſol aſcendit in zodiaco. tunc nu
bes conſumuntur et corrumpuntur
et ad inchillantur et iteru in
yeme generantur. non eedem nuo
ſz ſpe et ſic e in hominibus. que
numquam idem homines reddeunt
per generaciones que fiunt. p
ſm ſpem. ſm q2 participant ee di
uinum. ut dr. 2o. de aia. et ex
hoc concluditur contra illos qui poſt
magnum circulum firmamenti
ponebant eſſe eaſdem res numero ue
nire et ad eundem ſtatum. nec
iſtud contradicit articulo reſurrecti
onis generalis q2 talis reſurre
ctio non fiet naturalr ymo ſr
naturalr uirtute diuina et ipſe loq
lutur. ſm curſum naturalem. tu
eciam q2 ipſe loquebitur de reddit
ad uitam mortale et naturale
ſed poſt reſurreccionem non erit
talis uita et ideo ipſe bene exempli
ficat ad propoſitum dicens. ſicut nu
bes corrumpitur et pertranſit. i. cor
rumpitur ſine reditu. ſic q deſcen
dit ad inferos non aſcendet. dicit
ad inferos ſicut antiqui ſancti et
prophe. vel q2 ipſe p ſanctu ſciebat q
omnes deſcendebunt in libum ante
xi aduentum ſic ille iacob. dicebat

UVA.BHSC

gni. et. reducetis canos meos cu
tristicia ad inferos. uel infernus di
teria in qua corpora sepeliuntur qi
infernus. qr infernus dr quasi eo qd
est subtus. Unde. s. gramaticos
dr. sinus magni maris q ytallia
attingit sicut ionas dicebat. Jone.
2o. de uentre inferi clamaui. ad
bam ipse erat in mari et sic acci
piatur primo modo sic e sensus q
qui descendit ad inferos in pecco
mortali numq ascendet qr ut dr
baruch. 3o. exterminati sunt et
ad inferos descenderunt et ca. 9.
qr nec opus nec ratio nec sapia
erunt apud inferos quo tu properas
Si aute accipiatur. 2o. mo. tunc
magis e sensus lralis qr sepelitur
in terra. numq uia naturali uel
per agens naturale sursum ascendz
lz miraculose oppo. fuerit multoru
ens factum. Unde ipse loquebatur.
sm uiam naturalem. sic illi qui
dicebant sapie. 2o. exiguu et cu
tedio e tempus uite nre. et no
e refrigerium in finem hois. et
non e qui agnitus sit reuersus
ab inferis. et sunt uerba malorz
qui non credunt ee uita etna
post mortem qr. sm spem uite et
ne. ipse iob bene sperabat ab infe
ris redium. et bene credebat q
hij q cum pietate dormitione acci
piunt per xpm saluatorem redi
merentur sic ipsemet postea dicet
Iuxta illud ps. Uerumptn deus redi
met animam meam de manu inferi
cum acceperit me. s. de hoc dicet 2
infra cum tractabitur de inferno
Sic g patet quid intendat cum
dicat. sicut consumitur nubes et c.
et ideo statim subiungit. neq re
uertetur ultra in domum suam et non
cognoscet eum amplius locus eius
Istud passe e contra opponez illorz
methe. q dicebant post certum
annorum spacium ad easdem posse
ssiones et eadem loca homines
reuerti naturali. et ad hoc exclu
dendum precise dicat. neq et c. istu
passum exponit beatus gregorius

dicens. unoms moral. sic. d. et c. 8.
more. ca. 19. sic domus e corporis
habitaculum corporale ita unicuiqz me
ti. hec domus fit q ex desiderio in
habitare consueuit. Ad domum ergo
suam non ultra reuertetur qr quaqz
semel eternis supplicijs tradr adhoc
ubi iam animo inheserat nullatenus
reuocatur. 2o. exponit allegorice id
neq cognoscet eum amplius locus eius
locus quippe hominis sed non localis
ipse. s. conditor qui hunc ut insemet
ipo consisteret creauit quem nimiru
locum homo tunc deseruit cu seducto
ris uerba audiens a conditoris sui
amore discedit. s. cu omnipotens deus
redimendo se etiam homini corpora
liter ostendit ipse ut ita dixerim
uestigia fugitiui sui sequens eciam
locus inuenit. sed reprobus quisq a
conditore suo tanto districtius in iu
dicio non cognoscitur quanto nunc ad re
cuperacionis gratiam nec per dona reuoca
tur. Unde e notandu summo opere est
quod non ait neq cognoscet amplius
locum suum. sed. neq cognoscet eu am
plius locus eius dum ei cognicio no
hoi sed loco tribuitur patenter ipse
conditor loci nomine designatur. sed
qui districtius ad examen ueniens in
maiestate durantibz ait. nescio uos un
de sitis. quapropter et c. hic ut dictum
fuit confirmat iob propositum suum per ra
ciones. dicentes ad mouemens suum
aduersarium. s. q homo in miseria
positus desiderat terminum uite sue
tamq terminum sue miserie. ex quo
in ista uita non e felicitas temporalis
expectanda per terminio ut dictum
fuit et alia uita futura ab aduersario
negabatur. et ideo ondit rationabiliter
se conquestum. et primo ponit quam
ambulum. 2o. declarat propositum. ibi. quam
obrem et c. Circa primum tria tra
nota sunt. primo reddit ad pristinam
materiam. 2o. ondit miseriam suam
ibi. numquid mare et c. 3o. remouet
quandam calupniam. ibi. si dixero et c
dicit g primo. quapropter et c. q. d. si hu
num e expectare prosperitatem ter
renam ut e ostensum et uos aliun
de non placatis nec habetis unde me

UVA.BHSC

poſſitis conſolari · quapropter ego non paꝛca
ori meo ymo lamentacionis verba
proferam · ſicut mens mi ſuggeret primo · ſ · loquar in tribulacione ſpūs
mei · modus eſt enim afflictorum loqui
in afflictione per modum querele af
flictionis ſue cauſam inquirendo quia
non erat ei ſolum dolor exterior ſed
interior ideo dicit loquar et c̄ ¶ ad
declaracionem dicti līe · ſcḋm expoſicionem
moralem et litteralem eſt aduertendum
quod multiplex tribulacio in ſcriptura
inuenitur · ſ · tribulacio ·

Humane calamitatis et iſta eſt lamentanda ·
Humane paupertatis · et iſta eſt ſupportanda ·
Humane fragilitatis et iſta eſt adiuuanda ·
Humane malignitatis et iſta eſt emendanda ·
Humane iniquitatis · et iſta eſt corrigenda ·
Diabolice aduerſitatis · et iſta eſt refutanda
Purgatorij dubietatis · et iſta eſt precauenda ·
Diei ſupreme horribilitatis et iſta eſt pertimenda ·
infernalis miſerie · et iſta eſt abhorrenda ·

¶ Prima dico quod eſt lamentanda quia
omnes naſcimur in tribulacione · vnde
pſ · dicebit tribulaciones cordis mei
multiplicate ſunt de neceſſitatibus meis
erue me ¶ 2 · eſt ſupportanda quia paupe
res ſunt releuandi · vnde Jaco · 1° · re
ligio munda et c̄ · ſequitur viſitare vidu
as et pupillos · in tribulacione eorum
¶ 3 · eſt adiuuanda · quia vnuſquiſque tenetur
ſuccurrere alteri in tribulacione preci
pue ſi ſit fragilis in re ſpirituali vel cor
porali vnde apoſtolus ad heb · 10° · magnum
certamen paſſionum ſuſtinuiſtis · et
in altero quidem tribulacionibus ſpectabiles
facti · in altero autem ſocij effecti et c̄ ·
¶ 4 · eſt emendanda · quia homo viuens ſub
paſſionibus tribulacionibus repletur · vnde
dicitur · 1° · ethicorum quod plenitudine mali re
pletur · vnde · pſ · Induxiſti nos in
laqueum poſuiſti tribulaciones in
dorſo meo et c̄ · ¶ 5 · eſt corrigenda quia
tribulaciones parvum hominem confi
ciunt · ideo eſt ad deum fugiendum · et
ſe corrigendum · vnde · tho · 3° · dice
bat ſarra dño · in tribulacione peccata di
mittis hijs qui inuocant te ¶ 6 · eſt refu
tanda · quia iſta tribulacio hominem
conturbat · ideo clamat · pſ · d · dñe ne
diſceſſeris a me quoniam tribulacio proxima
eſt · et non eſt qui adiuuet · et apoſtolus · 2 · ad
cor · 6° · In omnibus exhilaramus
nos met ipſos · ſic dicit · mat · primo
multa pacientia in tribulacionibus
¶ 7 · eſt precauenda quia labo
rioſa ibi verificatur illud · ʒ · reg ·
22° · mittite virum hunc in carcerem
et ſuſtentate eum pane tribulaci
onis et aqua anguſtie ¶ 8 · eſt per
timenda quia initium omnis doloris
vnde ſoph · 1° · vox diei dñi amara
tribulabitur ibi · dies illa dies ire
tribulacionis et anguſtie ¶ 9 · eſt ab
horrenda · quia finis eſt complemen
tum omnis horribilitatis · vnde
mat · 24° · tribulacio magna qualis
non fuit ab exordio · ſ · ma
ligni ſpūs · quia effrenari ad ſolam
perpetrande iniquitatis licenciam ap
petunt racione pene ſue carcere con
ſtringuntur · ego autem qui iam eter
nitatis ſue deſidero libertatem
cum adhuc mee corrupcionis ca
rne premor ¶ Si dixero et c̄ · hic
ponitur defectus conſolacionis et
ponitur in duas quia primo ponitur
actus conſolacionis · 2° · conſolacionis
effectus · ibi · Quam ob rem et c̄ ·
Circa quod eſt ſciendum quod duo
ſolent eſſe ad conſolacionem hominis qui
eſt ____ per diem · ſ · dulcis in nocte qui
etacio et fantaſie puritate et ordina
ta cogitacio et ymaginacio · et contra
iſta duo dicit ſe eſſe miſerum et tur
batum · vnde quantum ad primum dicit · ſi
dixero · ſ · inquietatus die · ſaltem in
nocte conſolabitur me lectulus meus · ſ ·
pauſando quiete · ponit poſtea tribu
lacionem · d · terrebis me · per ſompnia
· ſ · orrida et mala · que aliquando conturbant
fantaſiam et merito · quia ſompnus eue
nit ſcḋm temperanciam compoſicionis
vt dicitur · 3° · de ſompno et vigilia et
precipue in infirmis propter defectum
cogitatiue et ymaginatiua viget
vt dicit comentator vbi ſupra · et quia
ſcḋm diuerſitatem diuerſi motus fan
taſie diuerſa ſompnia et turbacio
et infirmis aliquomodi erunt · ſunt
diuerſi · et varij · ymo et terribiles
motus fantaſie · que mouentur a
ſenſu comuni apti · ideo nec in
merito ei euenerunt grauia ſompnia

UVA.BHSC

et ſic miſeria ſua quietacione
non hz ¶ Quot modis autem ſop
nia eueniant. videas greg. 8o. mor.
22o. cap. q ego cauſa breuitatis p
triſeo ¶ Se3 ſi dixero. ſupple. reue
lator loquens mecu. iſta e. i. con
ſolacio in lecto ymaginacie ptis
q2 homo cogitans loquitur ſecum
ſed tunc ſubiungitur turbacio p
uiſionem horrore me concuties
viſiones enim eueniunt uigilado
vſu ſenſuu exteriorum turbacio. et
q2 nocturna fantaſmata pturbata
viſiones ymaginarias horridas
cauſabunt ¶ Quam ob rem et c.
hic ponitur conſolacionis effectus
q2 ita turbatus erat quod conſo
lacio nullatenus appareba hinc
e q dicit quippe. et c. et ponit
duo impoſſibilia ad litteram primo q
anima ſuſpendatur q e impoſſibile. q2
ſuſpenditur ſolu quod graue et
corporale. ſcd9 q dicit et mortem
oſſa mea. q2 oſſa non moriuntur
cum non ſenciant nichil enim mo
ritur pprie loquendo n q ſentit. et
ideo quidā dicunt expoſitores. qui
in iſto paſſu nichil aut paru dicit
ſaltem illi quos ego uidi. iſtud e
intelligendum. ita q ſit locucio
methaphorica nam ut dicit beatus grego
rius. 8o. mor. ca. 21. in fine. omne
quod ſuſpenditur procul dubio ab
ymis eleuatur ¶ Cuius g9 ſuſpendiu
eligit ut oſſa moriantur q2 du
mentis intencio ad alta ſe ſuble
uat omnem in ſe fortitudinem ex
terioris uite necat. et ſic patz
q p animam mentis intencio deſi
gnatur p oſſa fortitudo uite tem
poralis ¶ Quo iſtud ſic rōnale. ſcdm
pprietates anime et oſſium g poſitas
pt hū et tunc uult dicere iob. q2
cum non ſolum in corpore. ſed et
in fantaſia turbatus eet. ita q ſcd9
ad bona huius vite g non erat
ſpeculatiue contemplando. ſuſpendi
uellet. unde beatus grego. iſtud ex
ponens. 8o. mor. ca. 23. dicit et
enim ſancti uiri certiſſime ſciūt
quod hic requiem in hac uita minime

poſſunt et idcirco ſuſpendium eligunt
q2 nimirum terrena deſideria deſere
tes animu ad alta tollunt ſuſpenſi
autem mortem oſſibus ſuis inferunt
q2 amorem ſine potere in utilitati
ſtudiis accincti hoc quod fortes p
mum in mundo fuerant vinculo
humilitatis inſequuntur. et iſtud e
ad ppoſitum ipſius iob. q2 iſte eliphat
felicitatem hic poſſe pmittebat. q
omnibus predictis iob fortiſſime g
negat et impbat. unde ſubdit. deſ
peraui iam iam ultra non viuam.
ſenſus litteralis clarus e q2 de felicitate
terrena hndi quam iſte g pmiſerat
iam feſſus et qi mortuus merito deſ
perat. et ideo dicit. deſperaui. ſ. de
tua pmiſſione o eliphat. cuius rō
e q2 iam ultra viuere non poſſu
¶ Sz q2 ſenſus moralis pt adap
tari lre procedenti ut ſit moralis
locucio. vt ſit conter in iſto libro. e
ſciendum quod aliq deſperare dicunt
ex
[timore paſſionis corporalis.
horrore temptacionis carnalis.
ardore aſſuefactionis corporalis.
amore dileccionis ſupnaturalis.
¶ Primi dicu deſperant concuſſi timore
paſſionis corporalis ſic de dauid dr.
.1o. Re. c. 23o. q2 deſperauit timens
poſſe euadere ſaul ¶ Alij deſperare di
cuntur ex horrore temptacionis car
nalis ut ſcibi pueri. 22o. piger leo
e foris et trepidauerunt timore
vbi non erat timor ſicut in die an
guſtie minuetur fortitudo tua. for
titudo mea e ſpes qua debemus crede
re nos vinci. non poſſe. q2 fidelis
deus qui non patitur vos temptari
vltra id q poteſtis. i. cor. 10o ¶ 3o.
deſperare dicuntur q aſſuefactione
pcti ducti redire nolunt ad bonu3
in quorum pſona. ſcdm litteram loquitur
ille Jere. 2o. ca. d. deſperaui nequa
ſinam. adamaui alienos et poſt eos
ambulabo. ¶ 4o. deſperare dicuntur a
mundanis aliqui ex amore dileccio
nis ſupnaturalis. et iſta e deſperacio
bona. de qua beatus grego. dt. hic
Juſti quippe deſperare eſt preſentis uite

UVA.BHSC

bona eternitatis electione deserere. ma
ſiria querere et in temporalibus fidu
ciam non habere. qui hoc agens neq̄
quā se ultra uiuere aſſerit q̄r uidelz
binſitacione morte cotidie abita
paſſionis se occidit. ¶ Parce m̄ dn̄e
et c̄. iſta c̄. 3. p̄s p̄ncipal' huius c̄a
in qua ut ē dictum fuit iob ondit
q̄d ſit expectandum in hoc mundo
et unde ueniat expectacio uera. cō
trarium cuius dicebat eliphath. et
ideo oſtendit q̄ ceſſacio miſerie eſt
ē bonum quod in hoc mundo p̄t
h̄re. unde p̄mo ponit t̄bulacionis
quietacionem. 2º ponit quietacio
nis retardacionem. ibi. peccaui. p̄ma
in duas q̄r p̄mo p̄poſitum ponit. 2º
ſuppoſitum p̄bat. ibi. Quid ē homo
¶ Circa p̄mū ē ſciendum q̄ homo
exnſ in tribulacione ad ſui conſo
lacionem reſpicit duo. aliqn̄ bonū
illi miſie oppo'. aliqn̄ fine illius mi
ſerie et terminum. et q̄r bonū tp̄a
le quod p̄mittebat ille elyphat ipi
iob ſi paſſionem paciencter ſuſtinet
nō ē ad bonū quod miſeria tollat
ī mo magis ad miſeriam induat
ut dicit beda. 2º de conſolacione q̄r
p̄r diuicias multi perierunt. ut dr̄.
1º ethi.º ideo iob de eis non curat
ſed magis reſpicit finem et termi
ſue calamitatis. ideo dicit. parce m̄
dn̄e. q. d. tu dn̄e qui me affligis
in p̄nti parce. i. miſeriam a me ſub
trahe et tunc loquitur iob ſm̄ ptem
ſenſitiuam pure que ſemp̄ triſta
bile fugit et ē expoſicio hiſtorialis
uel p̄t eē ſenſus. parce m̄ dn̄e. i. ſi
peccauit in hoc mundo p̄ce m̄ in
alio. uel ita pie ſaltem motum certa
ne a paciencia capiam. et tunc loquitur
iob ſm̄ rectam rōnem et ē expoſicio
moralis. et q̄ ad iſtas expōnes ſe
quitur ſequencia uerbi. nichil enim
ſunt dies mei. ¶ Ad euidenciam tn̄
maiorem p̄me partis notandū ē q̄
iob dr̄ contradicere ē ipi q̄r ē. ca. 6.
dicebat hec ſit conſolacio mea. ut
affligens me dolore non parcat et
modo petit quod parcat ei. ¶ Sed di
cendum ē ut quod dictū ē ē. iob

in iſto libro aliquō loquitur ſ. motū
p̄tis ſenſitiue. aliqn̄ ſm̄ motū
rōnis ſupra igitur rōne motus
affligi cupiebat in iſto mundo. in
telligens q̄ uirtus in infirmitate
p̄ficitur. 2. ad cor. 12º. ca. unde
et beatus g̃g.º ſ. illo paſſu. 1º.
more. ca. 8º. tractans illud p̄s.
ego autem in flagella paratus
ſum dicit q̄r ſancti uiri mentis
ſue corrupcionis uulnus ſine pu
tredine eē conſiderant libentē ſub
manu medici ſe ad ſectiones p̄
rant ut apto uulnere uirus pati
exeat quod ſana cute intus cōci
debit timent enī ne ulcio que
ſuſpenditur grauior in fine fuet
ferire g.º p̄ma correctione deſide
rant et dolorem uulneris medi
camina putant. ſ. in iſto loquitur
ſm̄ motum rōnis. et ſic nō contra
dicit. uel magis litalr̄ poſſet dici
q̄ optabat ibi mori. et ideo di
cebat hec ſit conſolacio mea et
c̄. et hic dicit eciam quod ei par
cat uel eum ducendo ad mortem
uel alio modo. ¶ Sed magis concor
dando textum ē aduertendum
q̄ dn̄s dr̄ multipliciter parcere. ſ.

iracundiā ſuā reſtringendo. ſuā affluenciā tribuendo. uitā humanā p̄longando. miſeriam ſupportando. ſuam miām largiendo.	¶ De p̄o gn̄. 18. dicit a braham Si fue

rint quinquaginta in illo p̄cīs illi loco
q. d. i. non deſtrues ¶ De. 2º ſic dr̄
in p̄s. parcet paupi et inopi et an
imas pauperum ſaluas faciet. ¶ De
3º. ut hō reuertatur ad deū yſa.
30. p̄r hoc expectat deus ut mī
miſereatur et ideo exultabi' parcens
nobis. ¶ De. 4º. Joelis. 2º. parce dn̄e
parce p̄p̄lo tuo. et ne des in obp̄bū
tuam hereditatem. ¶ De. 5º. in p̄s.
ab occultis meis munda me dn̄e et
ab alienis parce ſuo tuo. et iob. 10º.
parce paūs meis. unde ſapie. 11. p̄
cis omibus dn̄e. qm̄ tua ſunt omīa
et amas animas. nec mirum q̄r
ille qui p̄p̄o filio non pepercit. ſed
pro nobis omibus dedit illum. ut dr̄.

UVA.BHSC

ad ro. x°. 1°. nobis in iſto no pat
tu malis in alio non pcet. qr ut
dr. 6°. puer. zelus et furor uiri
non pacet in die uindicte. ¶ Et
ex iſta diſtinctione ſatis pt dicta
ad dubitacionem premiſſam qd
ſupra oriebat ne s puceretur uita
plongando ut patet in textu h'
orat ut s puatur iracundiam
reſtringendo et omibz alijs modis
predictis qbz punire dr deus. et
uidete qr ſignanter loquitur d. vo
cans eum dnm. qr aliqn pcere
poſſe diuinum arguit. ¶ Et ſm ue
ritatem merito deus uocatur do
in.

mundi creacione.
mudi conſeruacione.
mudi gubernacione.
mudi redempcione.
mudi adiudicacione.
glificacione mudi.

¶ De pmo in
ps. Venite e
xultemus dno
ſc. qm ipius e
mare. et ipe
fecit illud et c.

¶ De. 2°. iudic. 9. dne omia in tua
puidencia poſuiſti et dns nome
e t. ¶ De. 3°. in ps. dni e terra z
plenitudo eius et c. ¶ De. e°. bene
dicebat redemptor n. jo. 13°. vos
uocatis me magr et dne et bene
dicatis ſum et enim. ¶ De. 4°. pſa. 33°.
dns iudex n. et. 1. ad cor. 9. q'
iudicat me dns e. ¶ De. 6°. pſa. 60°
quod tunc exit dns in lucem ſe
piternam. Igitur cum ipe ſit rex
regum et dns dnancium apoc.
1°. et 19°. bene uocabit eu iob dnm
d. parce m dne. Et ſtatim peticio
nis cam ſubiungit nichil enim ſut
dies mei. i. ego ſum antiquus et
ita debilitatus. quod dies mei
pauci ſunt uenturi. pmo ſic qi ia
mortuus. et ideo nichil ſum qr qd
paruu e qi nichil ſe hre dr. ut
dr. 2°. phie uel pt exponit alr
ut ſit ſenſus. nichil ſut et c. qr
dies hominis ex hois puitate
et uite breuitate qi nichil ſunt
et iſta expo magis congruit hic
ſcti ut patebit. ¶ Eſt tn aduerten
du quod de die lz non ſub multis
ſignificacionis accipiatur in ſcptu
ra dictum ſit prius. nichilominus
tn dies hominis ſumitur pp. ſpm
triduum pprietatum qr ſunt dies pre
teriti pntes et futuri et iſti ſm
ueritatem qi nichil ſunt. ¶ Unde. 8.
¶ pteriti tranſierunt

ca°. 6°. dies mei uelocius tranſierunt
qr a texente tela ſuccidituz. debent tn
et ſi non ſit in rerum natura in
hois memoria remanere. ita quod
ſi fuerunt mali debent rememora
ri ut reſtaurentur p.

contricionem.
lamentacione.
confeſſionem.
ſatiſfactionem.

¶ quia ut dicitur
in ps. defecerunt
in vanitate dies eo
rum. ſ. peccatorum

ideo quaſi nichil ſunt.

qr infructuoſi.
odioſi.
calupnioſi.
impetuoſi

¶ Et ideo bene dicebat
ille ſanctus homo. yſa.
38°. recogitabo t omnes
anos meos in amari

tudine anime mee. Unde aplus ad he
bre. x°. dicebat memoramini dies pſ
tinos qbus illuminati magnu cer
tamen ſuſtinuiſtis paſſionum et c.
¶ dies pntes qi nichil ſunt qr ſucce
ſſiua non hnt ee pmanens. ideo co
tinue labimur more labentis aque
ut dicit poeta et idem hetur. 2°. Re.
14°. ideo dicebat iob. 9°. dies mei
uelociores ſunt curſore. q. ſ. e in con
tinuo moueri. Unde et ps. ſic fu
mus dies mei. q. ſ. ad modicu durat
et ideo iſti ſunt preuidendi. Ut dictu
e ſi. 19. rone breuitatis neceſſitatis op
portunitatis. et utilitatis qr iſti ſut
dies peregrinacionis me. pui et
mali ſicut dr gn. 47°. Ideo bene di
de utero. 6°. cuſtodias precepta et ma
data q ego precipio ut prolongentur
dies tui ſuper terram et benedicat
hoc. qr mali non dimidiabunt dies
ſuos ut dr in ps. dies futuri nichil
ſunt. qr nondum ſunt et neſcit hō
quid dies ſi uentura pariat. Ut dr
puer. 26°. et ideo ſicut dicit aplus
ad ephe. fres uidete quomodo caute
ambuletis. redimentes tempus qm di
es mali ſunt. ¶ Quod bene conſide
rans ſanctus iob dicebat nichil enim
ſunt dies mei ſupponebat enim quod
eet alia uita ab iſta et ideo hoc pro
bat hic ex duobus. et iſtud ſtatim
declarat qn ad hois puitatem. ideo
ſubdit et quid e homo z c. et eſt
2. ps in qua ptat ppoſitum. ¶ Beatus
g° gregorius ſancti uiri quo ueriꝰ
ſuma cognoſcunt eo ſublimius ter

rena deſpiciunt et ideo prītis uite
dies nichil eē conſpiciunt. qr illumi
nate mentis ↄſideracione. oculos cō
ſideracionī eternitatis figunt. et
iſta ꝑs dividr̄ in duas qr pmo ꝯbat
ꝙ dixerat q̄ʒ ad hoīs ꝑuitatem. 2º.
q̄ʒ ad uite breuitatem. ibi. Vſqʒquo
non pcs m. ꝛc. dicit ergo. Quid ē
homo qr magnificas eum. ſ. inter cete
ras creaturas quid aute ſit homo q̄ʒ
ad ſuam carnem bernardus in me
ditacionibus ſuis caº 3º. pulcre de
ducit. vnde ↄcludit nichil aliud eſt
homo n̄ ſperma fetidum. ſaccus
ſtercore. cibus uermium. poſt hoī
nem uermis. poſt uermem fetor
et horror. ſic in nō hominē uertit
omīs homo. cur igitur homo ſup
bis. attende ꝙ fuiſti vile ſemen. et
ſanguis in utero coagolatus dein
de miſeriis huiꝰ uite expoſitus et
pctō poſtea uermis et cibus uermi
um futurus in tumulo quid ſr̄. bis
cinis et puluis. cuiꝰ concepcio cul
pa naſci miſeria. viuere pena. mo
ri anguſtia. vnde et arīſ. dr̄. xº ethic
non ſm̄ ꝙ homo ē uiuit. ſed ſm̄
ꝙ aliqd diuinum ē in ſe et q̄ʒ hoc
diuini meliꝰ ē et opacio eiꝰ q̄ ſm̄
aliam uirtutem vnde uult dicere phꝰ
ꝙ homo ſm̄ ꝙ ↄponitur ex contra
riis non ē quid magnum ſed de hc
ultra dicetur per dei gr̄m qr ut. ī.
dicetur. Jobº homo natus de muliere
breui uiuens tpr̄e repletur multis
miſeriis ſ; qnō magnificat eū multū
in hominis.

creacione.
vocacione.
iuſtificacione.
diſpone.
btificacione.

De pmo in. pō. quam
magnificata ſūt opera
tua dn̄e omīa inſapiā fe
ciſti repleta ē terra. et
certe homo magis qr dignior bene he
linandus libro de reſponſo apolinis
dicit ſic apud delphos ſcptū fuiſſe
legitur. in anticqſſimo tripode apolinis
dicit ſic illud oraculū nothys elvcos
.i. noſce teipm̄. ſapientes aute gre
conſulti a regibus qd hoc ſignifica
ret nichil aliud riſerunt n̄ ꝙ hoī
cognoſcendum eēt ſe eē de genere ui
deorum hinc et macrobius dicit ſr̄

ſcpmo ſapionis. aīas eē lapſas
de celo in corpora. et hanc eē ꝑ
fectam aīam ſapiam dum corꝑe
utitur. ſ; vnde orta ſit cognoſcat
ſic enim putat uirtutes ipius cū
uirtute nobilitatis induere. qbus
poſt corpus eiecta eo vnde deſce
derat reportetur de hoc qre ſ.
caº qº. De. 2º. ut benediceret poſſit
illud gen. Inuenit ſuꝰ tuꝰ grām
coram te et miam qr feciſti in
me. De. 3º. ad. ro. 8º. quos iuſti
ficauit hos et magnificauit. De
eº. qr ſumꝰ quodāmº finis omīū
vt dr̄. 2º. phiſc vt bene dicit hō
magnificabor et ſanctificabor et
notꝰ ero in oculis multorꝛ. eze.
28º. De. qº. qr ſolus homo inter
mortalia capax ē diuīs bonita
tis et beatitudinis. vnde bene dr̄
illud eccī. 49º. magnificaſti eum
in conſpectu regum. et dedit illi
coronam glie. Ideo bene dr̄ ſapie
19º. In omīb; dn̄e magnificaſti
pplm̄ tuum et honoraſti. vnde be
atus gregoriꝰ. 8º. morꝛ. caº. 23º.
hominem deus magnificat qr
largitate diuīs ditat infuſione
grē viſitat. honore collate uir
tutis exultat. Cumqʒ ꝑ ſemet
ipm̄ nichil ſit. eē tn̄ cognicionis
ſue participem btitudinis muneꝛ
longanimitatis concedit. 2º. qr
aut quid apponis erga eū cor tuū.
in hoc oſtenditur dignitas qm̄ deus
confert homini corporali. qr quaſi
ſpāle curam de hominib; hr̄. qr
ut dr̄. ī. ad corꝛ. 9º. non ē cura
deo de bobus. ſ; de hoīb;. ꝑapue
uirtuoſis. ſpālis cura vr̄ eē deo
vnde ariſt. xº ethic dr̄. ſic. Intel
lectum uero operans et hunc cu
rans et diſpoſitus optime et dei
amantiſſimꝰ dr̄ eē. ſi enī quedā
cura humanorꝛ fit a diis quem
admodum vr̄. et erit utiqʒ vn
ronabile et gaudere ipos deos. ſi
optimo et cognatiſſimo. i. ſimil
limo diis. vt exponunt doctorꝛ
res. Si aut querat² qre magis

UVA.BHSC

curet deus de hoibus qz de bobus
i[de]o q[uia] lz o[mn]ia p[ar]ticularia b[ona]
q[ue] sunt in vniuerso ordinentur
ad bonum comune vniuersi sic
p[ar]s ad totum et imp[er]fectu[m] ad p[er]
fectum illo m[od]o disponuntur ad
diuinam p[ro]uidenciam sicut habz
ordinem in vniuerso · vnde sic[ut]
d[icitu]r e[st] q[uod] s[e]c[und]m q[uod] aliqua p[ar]ticipant
p[er]petuitatem s[e]c[und]m se et essencialit[er] ita
s[e]c[und]m se et essencialiter et p[er] se · qz in
indiuiduis non e[st] ordo · 3º metha[physice]
s[ed] magis sp[eci]es · q[ue] et corruptibilis e[st]
et d[icitu]r p[ro]pter eius continuacione[m] in
indiuiduis suis et ideo s[e]c[und]m q[uod] aliq[ua]
q[ue] corruptibilia disponuntur s[e]c[und]m
aliud p[ro]pter sicut corpus disponitur
a deo p[ro]pter animam · a[n]i[m]a aute[m] p[ro]pter
deum · et qz in indiuiduis aliis ab
homine nichil corruptibile manet
ideo non dicuntur p[ro]pter se dispon[i]
a deo · s[ed] p[ro]pter sp[eci]em vnde bonu[m] aut
malum q[uod] accidit in a[n]i[m]alibus brutis
ut pote quod ouis aliqua occidit[ur]
a lupo · uel aliud hui[us] · non dispen
satur a deo p[ro]pter bonum aut malu[m]
ouis illi[us] uel lupi · s[ed] p[ro]pter bonum
specium qz diuinitus vniuscuiusq[ue]
sp[eci]ei ordinatus e[st] p[ro]p[ri]us a[ctu]s · sed
in quolz indiuiduo in sp[eci]e hu[ma]na
e[st] aliquod p[er]petuum · s[cilicet] a[n]i[m]a q[ue] p[ro]pter
se ordinatur ad deum · et ideo no[n]
solum ad sp[eci]em humana[m] deus ap
ponit cor suu[m] s[ed] ad quodlz indiui
duu[m] ip[s]i[us] sp[eci]ei · cum sit capax be[a]ti
tudinis sue · et in hoc assimilatur
dijs · vt d[icitu]r · xº ethi[corum] et ex hoc
h[abe]t modo clarissimu[m] documentum
q[uod] non dz operari · s[ed] q[uod] co[mm]unicat bru
tis s[ed] pocius s[e]c[un]d[u]m animam q[ue] e[st] opti
mum q[uo]d e[st] in homine · vnde beatus
gregorius hic dicit erga homine[m]
magnificatu[m] cor suum deus appo
nit · iudicium exercet · merita sub
tiliter pensat · vite pondera exami
nat uehementer · et tanto ab eo
post districtius penas exigit q[ua]nto
hunc imperioso munere largius
preuenit · Et sequitur · visitas eu[m]
diluculo · et subito p[ro]bas illu[m] · Ista
b[er]ba p[ossun]t exponi lit[er]alit[er] et moraliter
etiam iuxta lit[er]am · Primo modo e[st]
s[ensus] · visitas eu[m] diluculo · i[d est] a p[r]inci
pio natiuitatis sue · tu das ei q[ue] n[e]c[ess]aria
su[n]t ad uitam humana[m] continuanda[m]
et gubernandam · etiam angelu[m] custode[m]
das ei · xº iob · xº · vitam et m[isericordi]am tri
buisti m[ihi] et visitacio tua custodiuit
sp[iritu]m meum · et bene p[r]incipium nati
uitatis diluculum uocat qz sic dilu
culu[m] e[st] mixtu[m] cum

obscuritate · frigiditate · dubietate · torpositate ·	qz diluculu[m] q[uasi] lux diei p[ro]ua · vt dicit ph[ilosophu]s · ethic[orum] · 6º · Ita natiuitas homi nis e[st] mixta cu[m]
obscuritate ignora[n]cie · frigiditate angustie · dubietate miserie · torpositate i[m]pote[n]cie	Vnde bene in figura huius d[icitu]r Jone · 4º · q[uod] deus suscitauit uer

mem in ascensu diluculi · q[ui] deuorauit
ederam q[ue] erat ip[s]i in bonu[m] ione · Si
a[utem] moral[ite]r exponat[ur] tu[n]c e[st] s[ensus] · quod
deus p[er] gr[aci]am visitat homine[m] q[ua]si dilu
culo · na[m] sic diluculu[m] e[st] p[r]inci[pium]

claritatis · qz tu[n]c dat aurora splendore[m] ·
oppositatis · qz tu[n]c exeu[n]t ho[m]i[n]es ad labore[m] ·
Jocundit[atis] · qz t[un]c incipiu[n]t aues suu[m] canore[m] ·
amenit[atis] · qz t[un]c p[ra]ta apriu[n]t flore[m] et uirore[m] ·
hu[m]i[dita]t[is] · qz t[un]c aurora infundit suu[m] rorem ·
securit[atis] · qz t[un]c ho[m]i[n]es expellu[n]t timore[m] ·

Jta visitacio d[omi]ni in gr[aci]a habet
affinitatem ·

clarificare ad sui cog[n]icione[m] · fortificare · ad bona op[er]ac[i]o[n]e[m] · letificare ad sta[tu]m exp[e]ctac[i]o[n]e[m] · dulcorare · ad sta[tu]z deuocione[m] · melior[ar]e · ad sanctificacione[m] · assecurare · [contra] te[m]ptacionem ·	Jde p[r]imo bene d[icitu]r celebrat · ps[almo] · oculi mei [pre]ueneru[n]t ad te dilu

culo ut meditarer eloquia tua · De 2º
bene d[icitu]r p[ro]uer · xiº · consurgit dilucu
lo qui querit bona · De 3º · bene d[icitu]r
tren[orum] · 3º · In me diluculo magna e[st] fides
tua pars mea d[omi]n[u]s dixit anima mea
p[ro]pterea expectabo eum · De 4º · benedice
b[a]nt · ps[almo] · exurge gl[or]ia mea exurge psal
terium et cithara exurgam diluculo
p[er] deuocione[m] · s[cilicet] · De 5º · d[icitu]r · J · 8º · ca[pitulo] · Si
diluculo surrexeris ad eum · seq[uitur] · statim
euigilabit ad te · De 6º · bene de s[an]c[t]a
anima d[icitu]r in ps[almo] · Adiuuabit eam deus
uultu suo · deus in medio ei[us] no[n] co[m]mo
uebitur in signu[m] securitatis et qz sic
visitat deus diluculo · i[d est] in gr[aci]a · bened[ictus]

UVA.BHSC

illud oſee· 6°· qͥ diluculū ꝑparatꝰ eſt
ē egreſſus eiꝰ ¶ Sed quomͦ viſitat
iam ē aduertendum qꝫ deus uiſitauit
hominem· viſitat in p̄nti uiſitabit
in futuro· viſitauit ei· in·

incarnacione glioſa·
p̄dicacione fructuoſa·
paſſione doloroſa·
iferni ſpoliacōe uirtuoſa·
aſcenſione miraculoſa·
ſp̄s ſancti miſſiōe amoroſa·

¶ p̄mo mͦ viſitauit qn̄ beatā virginem fecundauit de quo in
p̄s· viſitaſti trām· i· uirginem mariā
et inhebriaſti eam ¶ 2°· mͦ· viſitauit
qn̄ iudei audientes dicebant luc· 7°·
ꝓpheta magnus ſurrexit in nobis· et
qꝛ dn̄s reſam uiſitauit et c̄· ¶ 3°· qn̄o
impletum fuit illud luc· i°· viſitauit
et fecit redempcionem plebis ſue
et c̄· ¶ 4°· mͦ viſitauit qn̄o infernū
intrauit et aīas eiecit· vnde luc·
p̄mo viſitauit nos oriens ex alto
illuminare hiis q̄ in tenebris et c̄·
et ſoph· 2°· viſitauit eos dn̄s deꝰ
eorum et auertit captiuitatē eorū
¶ 6°· viſitauit qn̄ impletum fuit
illud yſa· 2· 2e°· In die illa uiſitauit
dn̄s ſ̃r milliciam celi in excelſo ¶ 6°·
mͦ viſitauit qn̄o uerificatū fuit
illud Jere· 29°· viſitabo ſ̃r uos et ſuſ
citabo ſ̃r uos uerbum bonū· ſ· qn̄o
apl̄i loquebantur linguis et c̄ ¶ vi
ſitat dn̄s a p̄ctō·

a p̄ctō retrahendo·
in grā̄ conſeruādo·
a malo ꝓtegendo·

¶ de p̄mo act· 29°·
cor tuū fantaſias
patitur n̄i ab al
tyſſimo uiſitacio fuerit emiſſa ¶ de
·2°· oratur· p̄s· memento m̄i· i· dn̄e in
beneplacito ppl̄i tui· uiſita nos in
ſalutari tuo ¶ de· 3°· Jere· 16°· recor
dare mei dn̄e· et uiſita me· et erue
me ab hiis qui me ꝑſecuntur ¶ vi
ſitabit dn̄s in fine·

bonos· eos [honorādo]·
malos· eos ꝯdēpnando·

¶ de p̄mo· eze· 28°· viſitabis
poſt multos ānos et uenies ad trā̄
et c̄· ¶ de· 2°· in· p̄s· viſitabo in uirga
iniq̄tates eorū· vn̄· Jere· 21°· viſitabo
ſ̃r uos iuxta fructū ſtudiorū uroꝝ
¶ Igitur ſic in textu querit̄ q̄ eſt
homo et c̄· viſitas eum diluculo et
c̄· ita dicit· p̄s· quid ē homo quod me
mor es eiꝰ· aut filiꝰ hoīs qm̄
viſitas eum ¶ Et ſtatī ſubiūgit
Et ſubito ꝓbas illum· i· impulſe
uel feſtinanter ¶ Eſt aduertendū
quod ꝓbare hēt multas ſignificaciones
qn̄qꝫ accipitur ꝑ oſtendere ſiue decla
rare· et ita accipitur in logica cū
dr̄ aliqui ꝓbā· i· oſtende· vnde
illud· exitus acta ꝓbant et in oui
dio de ponto ad maximianū ſcri
bitur turpe quid dictu· ſi ſi modo
uerba fatemur· uulgus amicicias
vtilitate ꝓbat ¶ 2°· accipitur pro
laudare uel approbare· ut in ouidio
epl̄arū non ꝓbat alchimene et
mater tua et c̄· et ita accipitur
ec̄c̄· 3e°· non ꝓbat altiſſimꝰ dona
iniquorꝫ· nec ad oblōnes eorꝫ
¶ 3°· accipitur ꝑ experiri· vnde
illud ꝓbatū ē· i· expertum· i· expe
rimento cognitum· vn̄ et in oui
dio detriſtibꝰ ꝓbatur ut ignibus
aurum· et ita capitur hic ſicut
dicebat yſaac gn̄· 27°· accede fili
vt tangam te· et ꝓbem vtrum
et c̄· i· experimento cognoſcam
et ſ̃m hoc ꝓbat dn̄s immittendo
aliquā aduerſitatem ſiue temptaci
onē ut ſic in igne ꝓbatur aurū
vtrum ſit bonum· ita ꝓbat ho
mines temptacio uel aduerſitas·
iuxta illud ec̄c̄· 27°· vaſa figuli ꝓ
bat fornax· et homines temp
tacio tribulacionis ¶ et ſic ꝓbat
qn̄qꝫ dn̄s hominem ad eum·

temptandū· in paciencia·
mundandū· a malicia·
decorandū· in ſcīmonia·
meliorandū in gloria·

¶ de p̄mo bene dr̄ exo· 20°· Nolite ti
mere ut ꝓbaret uos uenit deus
ut terror eius eēt in uobis· et nō
peccaremꝰ· vn̄· p̄s· ꝓba me dn̄e et
ſcito cor meum interroga me et c̄·
¶ de· 2°· bene dr̄ ꝓuer· 17°· ſicut pro
batur argentum et aurum ibi
mundantur et purificantur· vnde
p̄s· ꝓbaſti cor meum et uiſitaſti
nocte· igne me examinaſti et non
ē inuenta in me iniq̄tas· ymo ſuffi
mundatus ſum ¶ de· 3°· dan· xy°·
eligentur dealbabuntur et qͥ igne
ꝓbabuntur multi· vnde· p̄s· ꝓba
deus et tempta me· vre renes

UVA.BHSC

meos interroga me et c. ❡ Ite .2º. vn
dicitur prover. 17º. ſicut probatur argentum
et aurum ibi mundantur et pu
rificantur. Unde ps. probaſti cor
meum et viſitaſti nocte igne
me examinaſti et non est inventa
in me iniquitas. Immo ſupple mun
datus ſum ❡ Ite .3º. dan. xii. eli
gentur dealbabuntur et quasi ignis
probabuntur multi. Unde ps. proba
me deus et tempta me. ure re
nes meos et cor meum ❡ Ite .9º. dicitur
thob. 12º. quia acceptus erat deo necesse
erat ut temptatio probaret te
ſic igitur patet quomodo deus probat
hominem propter bonum ſuum ideo be
ne quaeſivit admirative iſte iob quid
est homo quia magnificas eum et c.
viſitas et c. quia exterius videtur
deus tantam ſollicitudinem habere de
eo. Alia homo quid fragile et caducum
et minimum videtur quod deus tantam ſoli
citudinem habeat de eo nisi aliquid la
teret in eo quod esset perpetuitatis
capax. et per iſtam inquiſitionem
excluditur ſententia ipſius heliphath. quia
ſi non esset alia vita nisi iſta morta
lis. non videtur quod deus de homine
tantam ſollicitudinem haberet ſicut
ipſe non curat tantum de brutis ut
dictum est ❡ Uſquequo non parcis mihi
et c. hic .2º. vult concludere quod
ſuppoſuerat quod. ſcilicet alia vita ſit
ab iſta. inſinuans hominis brevi
tatem in iſto mundo. et tamen est cura
deo de eo. ut dictum est. Unde re
vertendo ad ſemetipſum oſtendit
uſquequo non parcis mihi. idest ſi tu vis
parcere mihi in iſto mundo. vix fie
ret quia iam ſum in fine dierum
et prope mortem. Uſque non parcis mihi
quia ſi modo non parcis mihi in iſta vita
parcere non poteris. nec dimit
tis me et c. ſaliva glutitur. quando
aliquid ſuave in ore guſtatur. et
quia nichil dulce iſte iob guſtave
rat ſalivam glutire non poterat
et est locutio methaphorica ſicut contige
ſit in iſto libro. et per hoc inſinu
at contra eliphath quod non erat ex
peccandum in iſto mundo ſed in
alio ubi dulce guſtatur quia et ſi
ſancti viri ante christi paſſionem ad

beatam et claram dei viſionem non
pertingebant in libro tamen in requie ma
gna manebant. certi de viſione et
fruitione dei ventura. et ſic exponit
beatus gregorius iſtum paſſum. Sed moraliter
capitulo .28º. ſalivam glutire non poſſumus
quia ſine claritatis bono ſaciari non
permittimur. quia adhuc ex tenuitate
guſtamus. ſed quia hoc ipſum quod utcumque la
ſcivia cognoſcimus ex pietate pare
tis est. quo vero hoc percipere perfecte
non poſſumus. adhuc ex pena venu
ſte dampnacionis est. Unde bene nunc
dicitur. Uſque non parcis mihi nec dimittis
me et c. ac ſi aperte dicat tunc homini ple
ne parcis cum hunc ad perfectionem
tue contemplacionis admittis. ut ra
ptus in terris videat tuam claritatem
ut eum carnis ſue exterius corrup
cio exterius non repellat tunc permi
ttis ut ſalivam glutiam cum me ſopo
re tue claritatis uſque ad habundanci
am ſacietatis infuderis. ut nequaquam
iam per indigenciam guſtu oris ſu
ficiam eſuriam. ſed ventre ſolidus
rigato mentis ventre ſubſiſtam ❡
Peccavi. hic ut dictum est ponit iob
quietacionis retardacionem. nam
quod maxime retardat hominem ne
exaudiatur a domino est peccatum. Io. 9º. ſci
mus quia deus peccatores non audit et
ideo quasi excuſando ſe. et per omnes omnem
hominem quia nemo immunis a peccato
prover. 1º. non est iuſtus qui non peccet
Idem. 3º. Ex .8º. ponit tres rationes ad
oſtendendum quod deus nichilominus
ſibi parcere debet quarum prima ponitur
ex hominis impotencia ad ſatiſfaci
endum. 2ª ex impotencia ad perſeveran
dum. 3ª ex hominis impotencia
ad ſe purgandum. 2ª incipit ibi
Quare poſuiſti et c. 3ª ibi. Cur non
tollis et c. ❡ dicat ergo peccavi. quasi dicat
eſto quod peccaverim. quia confiteor quod
peccavi ex quo ſequitur quietacionis re
tardacio nichilominus tu domine parce
mihi quia ſum impotens ad ſatiſfaciendum
et bene dicit peccavi. quia iuſtus prius est
ſui accuſator. ut dicitur prover. 18º. Unde
ibi tangit ſacramentum confeſſionis quo
peccata dimittuntur ❡ Sed notandum est
quod aliqui bene dicunt peccavi. ſed minus
ſufficienter hoc dicunt quia non ca-

UVA.BHSC

recta intencione ·
uera ꝯfeſſione ·
ſui excuſacione ·
fatua deſpacōne · | ſed cū | Primi nō me
rentur ꝙ dn̄s
percat eis q̇
recta intenci
onem in ꝯfitendo non hn̄t ſicut illi q̇
ꝯfitentur p̄ctā ſemel in anno ꝓpt̄ con
ſuetudinem · Unde ſi crederent ꝙ ab
ecclia non rephenderentur non cura
rent uel confitentur non ex corde · ſed
ne nali reputentur ſic̄ p̄ · re · 15° · di
cebat ſaul · peccaui · ſꝫ nunc honora me
corā ꝑplō · alij eciam non merentur
bonum q̄r non penitent de pc̄tis ſic̄
de ſimone mago legitur quod uole
bat emere ꝑtatem dandi ſp̄m ſcm̄
et tunc peccauit act̄ · 8° · ſꝫ non pe
nituit ut dr̄ in hiſtorijs ¶ Alij ec̄
ᵗrārium non merentur q̄r uolūt ſe
iuſtificare dū ſe excuſant · ſic̄ p̄ma
mulier gn̄ · 3° · Unde · Jere · 2° · ego co
tendam tecum in iudicio q̄r dixiſti
non peccaui ¶ Alij adhuc peiores ſūt
qui confitentur ſe peccaſſe · ſꝫ de mīa
deſperant ſicut chaym et iudas ſca
rioth q̇ dixit mt̄ · 27° · peccaui tra
dens ſanguinem iuſtum ſꝫ nichilo
minus deſperatus ſe ſuſpendit · ſꝫ illi q̇
dicūt peccaui cū ·

Intencione uere ꝯfeſſionis ·
lamentacione uere ꝯtricionis ·
accuſacōe ſue male ꝯuacōis ·
expectacōne dīe miſacōnis · | ¶ Tales
merētur
quod do⁹
peccat
eis ſic̄ de p̄mo hētur p̄° · pal · 21° · ꝙ
dauid dicebat · Ego ſum q̇ peccaui ego
q̇ iniq̄ egi · ego qui malum feci · po
pulus autē iſte qͦ commeruit ¶ De
· 2° · hētur in · ps · miſerere mei deus
ſcꝫ q̄r tibi ſoli peccaui ¶ De · 3° · dan̄ ·
· 9° · peccauimus iniq̄tatem fecimus in
pie geſſimus et c̄ · Unde et achor
Joſue · 7° · dixit · Uere peccaui dn̄o et
ſic et ſic feci ¶ De · 4° · hꝫ ex⁹ in con
cordancia luc̄ · 15 · de filio ꝓdigo q̇
confidens de miſeracione patris · ibo
ad patrem meum et dicam ei · pr̄
peccaui in celum et corā te et c̄ · ſic
igitur pꝫ quomͦ ſcs̄ iob ſe confite
batur peccatorē · nec te moueat quod
iob · 3° · ca° · dicebat · non peccaui et
c̄ · q̄r ibi uolebat oñdere ꝙ nō ex

demeritis precedentibꝫ puniebat̄
hic uult oñdere ꝙ lꝫ ipſe et
omīs homo non ſit īmunis a
pc̄to deus tn̄ homini compati
dꝫ ꝙ plūt ꝑ rōne · p̄ma uidelꝫ
ex impotencia ad ſatiſfaciendū
ꝑ offenſa cum dicat · Quid faciā
t̄ o cuſtos hominū et c̄ · et uide
te quomͦ loqtur gracioſe deū
cuſtodem hominū appellando
q̄r q̄nto qs plus ꝑ aliquo facit
tantomagis tenetur ille illi ad
ſatiſfaciendum · modo deus tā
tum facit ꝑ hoīe · mag⁹ cuſtos
ip̄ius q̄r · ſcm̄ ueritatem homo
de contrapaſſo nō poſſet reddere
equale iuſtū · Unde beatus greg⁹
hic · 8° · more · ca° · 21° · peccaui et
c̄ · dicit · erte malū fatetur quod
egit ſꝫ bonum ꝙ in recompenſa
cionem deo debeat offerre non in
uenit q̄r ad culpam abluendam
quelibꝫ accionis humane uirtus ē
infirma · ñ hanc mīa potentis
foueat · et non iuſticia iuſte iu
dicantis premat ¶ Et ſubdit
humilitas at̄ mā exp̄mitur
cum deus cuſtos hominū nomi
natur q̄r ſi eius cuſtodia mīe nos
ꝓtegit ante hoſtis inſidias oculus
m̄ dormit · ps · teſtante · niſi do
minus cuſtodierit ciuitatem fruſ
tra uigilat qui cuſtodit eam · na̅
dn̄s cuſtodit hominem ·

A malis preſeruando ·
in malis conſolando ·
a malis eruendo ·
in bonis inſtruendo ·
in bonis conduando ·
in bonis coronando · | ¶ Primo di
co cuſtodit
a malis p̄
ſeruando
ſic̄ bonꝰ
dux cuſto
dit milites et ꝓtegit · Unde ora
bat · ps · Cuſtodi me dn̄e ut pu
pillam oculi · ſub umbra alarū
tuarū ꝓtege me preſeruando · ſ ·
¶ 2° · cuſtodit in malis conſolando
ut fidelis amicus in tribulacio
nibꝫ ſuis conſolatur amicum
unde · 2° · ad theſa · 3° · fidelis deus
q̇ confirmabit et cuſtodiet uos
a malis conſolando · ſ ¶ 3° · cuſtodit
a malis eruendo · ſicut bonus do
minus cuſtodit ſubditos ſuos · Un

UVA.BHSC

in ps. custodit dns omnia ossa
eorum. s. sanctorum. unum ex hiis
non conteretur. ¶ 2º custodit in
bonis instruendo sicut bonus ma
gister custodit discipulum et in
struit eum in bonis qui ut dr. 22º
puer. oculi dni custodiunt sciam
¶ 3º in bonis conducendo. sic bo
nus pastor custodit gregem suum
¶ 4º in bonis condonando uel bo
condonando qui sic pr custodit fi
lium eum propriis condonando dita
do. ita deus custodit hoiem in bo
nis spiritualibus eum ditando. un
aplus ad phil. 4º pax dei que ex
superat omnem sensum custodiat
corda uestra et intelligentias uestras
in ihu xpo. ¶ Sciendum tamen est quod
non quemcumque hominem custodit
sic. sed eos qui

consistunt in ciuitate.	¶ De primo
degunt in paupertate.	dr in
perseuerant in ueritate.	ps. cus

todit dns omnes diligentes se et oes
peccatores disperdet. ¶ De 2º. ecce in
ps. Custodit dns aduenas pu
pillum et uiduam suscipiet. et
uias peccatorum disperdet ¶ De 3º.
puer. 2º. custodiet dns salutem
rectorum. et proteget simpliciter
gradientes. ¶ ergo beatus iob con
siderans hoc dulciter et prudenter
inuocando dicebat. quid faciam tibi
o custos hominum. s. pro beneficiis
a te acceptis sic ps. dicebat. quid
retribuam dno pro omnibus que retri
buit m. q. d. nescio. ¶ Et ex isto
dicto insinuat duo primo esse aliam
uitam ab ista. mgr uocat deum
custodem hominum qui singulari
circa eum dicit. o custos hominum
¶ 2º innuit quod deus hominem corrupti
debuit in isto mundo ex quo homo est
tam fragilis. quod non potest satisfacere
deo pro beneficiis acceptis. immo nec
pro delictis propriis quod innuit petendo.
Quid faciam ... si ad nostram eruditio
nem uolumus scire quid facere de
beamus est sciendum quod debemus

hic penitenciam.	docere sanctimoniam.
facere iusticiam.	pellere maliciam.
petere graciam.	appetere gloriam.

¶ Primo si uolumus facere dei uoluntatem
et beneplacitum. faciamus debemus hic
et sustinere pacienter pro deo. i. pe. 2º.
Si quid patimini propter iusticiam beati
sulcudi eritis. ¶ 2º debemus facere ius
ticiam in complendo mandata. sic m.
19º dr. magr quid faciam ut possideam
uitam eternam. et uidit ihs precepta
nosti et c. ¶ 3º debemus petere graciam qui
ut dr. 2º. re. 8º. Quid oramus nescimus
et ideo bene dr. io. 16º. Si quid peceri
tis patrem in nomine meo et c. ¶ 4º.
debemus docere sanctimoniam m. 10. Cum
steteritis ante reges et presides nolite
cogitare quomodo aut quid loquimini et c.
ysa. 40º. Vox dicentis clama et dixi
quid clamabo. sup. et dixi. omnis ca
ro fenum. ¶ 5º debemus pellere mali
ciam m. 6º. indicabo tibi. o homo. quid
sit bonum et quid dns requirit te facere
iudicium et diligere misericordiam ¶ 6º debemus
appetere gloriam sic. ps. dicebat. Quid
m est in celo et abs te quid uolui sup terram
unde si homo petit qui impotens ad sa
tisfaciendum. uel qui credens se impoten
tem quid faciam uidetur ei quod di
luc. 10º. hoc. s. quod dictum est fac et uiues
¶ Sequitur. Quare me posuisti et c. Ista
est 2ª particula in qua ipse ostendit quod
dns habet parare homini rone impote
cie ad resistendum ¶ Circa quod scien
dum est quod post corrupcionem na
ture humane. quidam fomes qui ...
est motus sensualitatis qui semper aduer
satur rationi ut dr. p. ethic. in fine. In
ditus uel insertus fuit in nobis per
cuius titillacionem inclinamur ad delecta
tiones. et alia peccata quibus deo contraria
mur. et sic mi. 22º. dr. peruersa est
uita tua. m. contraria. unde beatus
grego. 2º. more. ca. 20º. tunc est contrarium
deus hominem posuit. cum homo deum
peccando dereliquit. serpentis quippe per
suasionibus captus hostis eius extitit
cuius precepta contempsit. Justus uero
conditor hunc posuit contrarium sibi. quia
inimicum ex elacione reputauit non
est tamen intelligendum. quod deus ponat aliquid
contrarium sibi. sed homo peccator ponit se
contrarium deo. et sic efficitur contrarius
deo. non quidem dei. sed sua actione qui sibi
met efficitur ipse grauis et quasi impotens

UVA.BHSC

ad temptacionibus reſiſtendū. io aug
ee pt. pmo habitus contrarij ronē qz
habitus ſemp inclinat ad conſimiles
actus eis a quibus generatur et delecta
biliter alliat eos. oppoſitos uero actus
cum difficultate ut hr. 2o. ethi. et io
reſpectu illorum actuum grauis efficitur
aīa io ē. ex motu ronis qz lz io ſit
forcior inter uires anime. aug io ē
qz aliis imperat et utitur eis ad finē
ſuum. contingit tn interdū quod liga
tur in ꝑticulari ꝑꝑr motū ꝑtis ſenſi
tiue ſicut intemꝑatis q operantur.
non eligentes. ſꝫ hnt qi ronē abſor
tam uel corruptam ut dr. 1o. ethi.
tn contingit ꝙ raro quoqꝫ reſpirat
et cognoſcit fuiſſe ligatam. aut decep
tam et tunc condolet et grauis effi
citur ſi ipi qz ſine gra reſurgere non
pot ad meritum. et ideo iob hoc bene
ſenciens dicebat. quare me poſuiſti
contrariū t. ſ. dimittendo me in pcō
uel quare mi grām non dediſti ut a
pcō reſurgere poſſem. et factus ſum mihi
ipi grauis. i. difficilis et qi impotens ad
reſurgendum ꝑꝑr cauſas ꝑdictas ¶ Cōſ
ſiderandū ē ꝙ homo in mundo exiſtens
ē multipli ſi grauis.

carnali infirmitate.
peccati ponderoſitate.
mentis uarietate.
appetitus ſenſitiui contrarietate.

¶ Primo reddit homo grauis ex
carnali infirmi
tate homo infir
mus ē ſi grauis et quādiu homo manet
in mundo ſemp infirmatur et ſic dr.
ſapie. 9o. corpus ꝙ corrumpitur aggra
uat animā. i. reddit grauem ꝙ pul
cre beatus gregorius tractat. 8o. mora
lium 16o. diffuſe vn ſap. 14o. dr. ipimet
ſi ipis grauiores ¶ 2o. ex pcti ponderoſi
tate ſcdm ueritatem pctm ſemp trahit af
fectum ad iſta inferiora. et inclinat
uires aīe ad conſimiles actus quibus aīa
aggrauatur ne reſurgat a pcō. ps. di
cente iniquitates mee ſupgreſſe ſunt ca
put meum. et ſic onus graue graua
te ſunt ſr me. vn ſcbr. ysa. 1o. gra
uabit eum iniquitas ſua ¶ 3o. ex men
tis uarietate qz homo quādo ht iuuenor
ſum conſciē et ſtat tn ſub pcō efficitur
tedioſus et ꝑ oñs grauis qz. 1o. ethi.
dr ꝙ penitudine mali replentur. ſic
ni. 26o. dr. ꝙ oculi eorum erant gra
uati. vnde ecc. 2o. cor neqꝫ grauabitur

doloribus. et pctōr 2 c. ¶ 4o. ex ap
petitus ſenſitiui contrarietate. quo
io plangit deffectus ſuos tuc ef
ficitur ſi grauis ꝑꝑr pugnā quā
ht cum hitu contrario. ſic. 2. ad
cor. 2o. q ſumus in habitaculo
hoc ingemiſcimus grauati eo qd
nolumus expoliari ¶ Sic igr pꝫ
quomo efficitur grauis ad reſiſten
dum pcō quare deus debet eius mi
ſereri ut vr. Cur nō tollis 2 c.
hic oñditur ꝙ deus dꝫ hoi ꝑcere
a delictis ſuis qz de ſe ē impotēs
ad ſe purgandū ¶ Ad aug euidēti
am ē ſcdo ꝙ hō ꝑ ſe pt. peccare
et cadere ſed per ſe non poteſt
a pcō reſurgere. aug contra dicebat
hereticus pelagius non gr orat
ut cogitet qz deus tollat pcta
abſqꝫ contritione penitentis. ſꝫ ma
gis orat ut deus det grām qua
pctm eius tollatur et tuc infractio
diu ſequatur ¶ Eſt ecc aduerten
dū ꝙ pctm in ſcptā. dr. quinqꝫ.

tolli. q ad penā quā obligat grauiter.
mundari. quo ad maculam quia
maculat uiliter
remitti. quo ad culpam quia fore
facit culpabiliter
cooperiri. quo ad infamiam quia
infamat turpiter
deleri. quo ad notam. quia manet
in anima fortiter.
redimi. quo ad ſeruitutem quia
ignobilitat multipliciter.
Obliuiſci. quo ad offenſam. qz mo
uetur iram crudeliter.
dr et ſolui. qz ligat mirabiliter.

¶ De primo tolli et c. ſic. ht et. Jo. 2o.
Ecce qui tollit peccata mundi qz
ad lignum pcta nra ipē portauit. et c.
vt dr. 1. pe. 2o. i. penam ad quam
eramus obligati ¶ 2o. dr emundari
eze. 36. effundam ſr uos aquā mū
dā et mundabimini ab inquinamentis
uris ¶ 3o. dr remitti et c. vn in
ps. confitebor dixi. ſeqr et tu re
miſiſti iniquitatem pctī mei. i. cul
pam ¶ 4o. dr cooperiri et c. et hc
fit ꝑ caritatem. 1. pe. 4o. Caritas
operit multitudinem pctōrum. et
prouer. 10o. vniuerſa delicta opit cari
tas. vn ps. operuiſti omia pctā

coe

UVA.BHSC

eorum. ¶ q° dr̄ deleri et c̄. s. per penam absolutam et deletam sic-ut. 3° dr̄. penitentium ut deleant peccata vīa. ¶ 6° dr̄ redimi et c̄. qz qui facit pc̄m servus e pcī. Jo. 8° pmo reddigit in servitutē diaboli qz a quo quis superatur efficitur servus eius. vt dr̄. 2. pe. 2°. s. per elemosinas redimuntur. Dan. 4°. ele mosinis peccata redime. ¶ 4° dr̄ o blivisci et c̄. qz qn̄ pecc̄ ē recona liata tunc deus non amplius re cordatur eze. 18° omnium iniqtatū quas fecit non recordabor. ¶ de. 8° 2°. mach. xij°. sancta g° et salubris ē cogitacio pro defunctis exorare ut a pctīs solvantur. ¶ Et qz iob p pctīs penā meruerat, sz non tantā qntā sustinebat ut ei pareret orabat ab eo pcīn tolli cum dicebat cur nō tollis pcīm meum. et hoc gꝰ ad deum. qz pcīn ppe dr̄ ad deum. sm illud ps. tibi soli peccavi. ¶ Et quare non auferis iniquitatem meam. gꝰ ad hoc. s. quod egi qt proximum. qz iniquitas dr̄ respectu p ximi. ¶ beatus gregorius hic dicit sanctus vir iob considerans ista et qre ita ordinata sint ingemiscens non iusticiam s mīam querit. vt per cunctando ipse humiliatus pulset p ꝑcendo pietas dīna immutet. ¶

¶ Ecce nunc in pulverē dormiam et c̄. Ista ē oclusio intencionis ipius iob. sicut patuit s. 1°. ipse fragilita tem condicionis humane ondere in tedit. et ex ea ocludere qz ex quo deus de homine tam fragili et cor ruptibili curam aliquā ht qz ipse predestinavit eum ad aliquod bonū futurū. qz in ista vita mortali non ht̄ et per qns eciam deus homini parcere debz ronē impotencie mlī ipius hoīs et hoc ē qz dicit. Ecce nūc in pulverem dormiam. i. ecce ego iam redigar in pulverem et mori ar. mori enī corporalr̄ dr̄ dormire sepius in scptura. vt s dictū ē ecce fragilitas humana. ¶ Et si mane me quesieris non subsistam. i. si qsi eris me usqz mane non subsistam, i. pmo moriar qz non habeo mane

in ista vita humana. et hoc quod dicit. quesieris. i. requesieris. In nuit adhuc quod deus habet curam de homine. et qz predestinavit eum ad aliam vitam al' non requireret de eo nec qreret eum. et ista ē expo sitio litteralis. aliter autem. s. moralr̄ pt exp ni. vt per pulverem caro mā intelli gatur sic enim fit in sacra scptura gn̄. 3°. pulvis es et in pulverem re verteris et merito nā sic pulvis ht.

vilitatem / Ita caro mā ht
fragilitatē. / vilitatē in opinē.
levitatem. / fragilitatē. i. teptatīe.
sorditatem. / sorditatē in oplexione.
brevitatē i duracōne.

¶ modo homo dormit in isto pul vere quando.

manet in accidia. / ¶ de pmo pū.
confidit i pecunia. / 6°. usqz dormis
qescit i corpoli edia. / piger. ¶ de. 2°
sopitur in oscīencia. / in. ps. dormie

runt somnum suū et nichil invene runt omēs viri diviciarū in mani bus suis. ¶ de. 3°. 3°. ad thes. 4°. non dormiamus sic ceteri dormiūt. sed vigilemus et sobrij simus. ¶ de. 4°. sicut in spe vivendi. i. ad core. xj°. multi infirmi et imbecilles et dor miunt multi. isti gr̄ q sic dormiūt in pulvere dormiunt. i. in carne de quo dr̄. iob. 20°. ossa eius implebū tur viciis adolescencie eius et cū eo in pulverē dormient. modo sic dor mientē qnqz dns qrit. i. interroga cione subtili discutit. qz ut dicit gre gorius hic querere deum ē hominem subtili interrogacione discutere vel discuciendo iudicare. ¶ mane aūt mul tiplex invenitur. s. mane.

tempore infantis. / ¶ de pmo dr̄. mt.
estatis florentis. / 16. valde mane
psperitatis maturis. / venerunt ad mo
gre illuciantis. / numentū. ¶ de. 2°.
glie beatificantis. / in. ps. mane sic
iudicij discucientis. / herba transeat loqr

de etate hominis. ¶ de. 3°. ysa. 16°. In die plantacionis sue labrusca et mane semen tuum florebit. i. pros peritas. ¶ de. 4°. in. ps. auditā fac mihi mane miam tuam et c̄. ¶ de. 4°. ysa. 14°. quomodo cecidisti lucifer q

UVA.BHSC

Iudex debet habere quatuor

mane oriebaris ¶ de .6. queri .i. mane consurgent ad me et non inuenient eo quod exosam habuerunt disciplinam. et isto ultimo modo exponit beatus gregorius istum passum .8. moralium. capitulo 20. mane dicitur illa manifestatio mentium que in aduentu iudicii apertis cogitacionibus que per noctis tenebras demonstratur. de quo dicitur in psalmo. mane astabo tibi et uidebo et cetera. beatus gregorius iob quod in ista mortali corrupcione qui in puluere sub peccato dormiebat quia nemo immunis a peccato. neque infans. cuius tempus est unius diei super terram. ut dicitur. bene dicebat. ecce nunc in isto corpore corruptibili dormio in puluere. et si mane siue mane gratie siue mane glorie. me quesieris non subsistam. .i. sine misericordia tua stare paratus non potero. etiam si mane districti iudicii me quesieris non subsistam .i. dignus gloria non apparebo. et sic exponit beatus gregorius de ultimo iudicio. et in hoc terminatur sententia ultimi capituli.

Respondens baldach suites. 2 c. Postquam posita fuit ipsius iob responsio ad eliphath hic ponit baldach obiectio. ubi primo ponitur obiectionis deductio. 2o infertur intenta conclusio. ibi. deus non proiciet. 2 c. ¶ prima in duas nam primo baldach ponit propositum suum. 2o probat per experimentum ibi. interroga. ¶ adhuc prima in duas quia primo eum de modo loquendi reprehendit. 2o contra eum obicit. ibi numquid deus et cetera. ¶ circa primum sciendum est quod iob multa dixerat et diuersa. quorum aliqua erant contra opinionem ipsius baldach. quia baldach concordabat cum opinione eliphath aliqua noua et extranea sibi uidebantur ideoque ad primum reprehendit eum dicens. usquequo loqueris talia. que scilicet falsa sibi uidebantur. ¶ quantum ad alia uero quorum non capiebat intellectum subiungit. et spiritus multiplex sermonis oris tui

quia ut dicit beatus gregorius 8. moralium capitulo 29. multis semper grauia sunt uerba iustorum. et que ad hedificationem plura audiunt hec quasi superimpositum pondus ferunt. ¶ Numquid deus. hic contra iob obicit ad cuius euidenciam est sciendum quod hoc liphath contra iob duo dixerat primo quod deus non flagellat hominem in hoc mundo nisi propter peccati commissum. et etiam quod si homo fuerit bonus deus in hac uita sibi remuneraret. contra que iob dixerat duo. primo quod oppositum prime conclusionis est uerum. quia scilicet aliquis flagellatur in hoc mundo non ex demeritis. contra secundum etiam dixerat quod non pena peccatorum nec iusticie premium expectanda sunt in ista uita. modo iste baldach qui non credebat aliam uitam ab ista. ipsius iob uerba non intelligebat. immo accipiebat illa ac si iob dicere intendisset quod deus peccata non punit neque beneficia remunerat quod est contra iusticiam. contrarium. primo si deus puniret in hoc mundo absque peccato. uel puniret ultra medietatem peccati etiam si ad se reuersus bona non daret non uideretur deus iustus. quod dicere nephas esset et ideo dicit arguens contra iob. quasi ducere ad inconueniens. numquid deus supplantat iudicium. et omnipotens subuertit quod iustum est. quod scilicet iob dicere uidebatur. quasi dicat quod non. et tamen ex dictis ipsius iob satis videtur ut dictum est. ¶ Et notandum logice ad propositum suum. nam equitas iusticie quandoque tollitur per astuciam alicuius uel maliciam quandoque per impotenciam iudicis. et quia deus est ipse etiam est omnipotens et uirtus quare non subuertit quod iustum est. Et ideo posset assignari quia iudex quatuor debet habere uirtutes.

Prudenciam. ne decipiatur.
Iusticiam. ne corrumpatur.
Fortitudinem. ne terreatur.
Temperanciam. ne appetitu moueatur.

¶ Et propter defectum alicuius istorum. iudicium sepe subuerti contingit. debet enim habere prudenciam quia ut scribitur sapientie 9. ho

UVA.BHSC

infirmus exiguu temporis. et minor ad intellectum iudicij et legum talis enim. s. non debet esse iudex dicit moyses idcirco deuteronomio. 1°. tollite de tribubus uestris uiros prudentes sapientes. et sequitur dixi eis audite illos et quod iustum est iudicate ¶ 2°. debet habere iusticiam ne corrumpatur. v°. ethicorum. quod ire ad iudicem est ire ad iustum. et in psalmo. Si uere utique iusticiam loquimini recte iudicate ¶ 3°. debet habere fortitudinem ne terreatur. exodi. 18°. prouide tibi uiros prudentes et deum timentes non homines. s. qui iudicent populum omni tempore ¶ 4°. debet habere temperanciam ne moueatur ira. s. aut passione sic. 2°. paralipomenon. 19°. iosaphath iudicibus inquit. uidete quid faciatis non enim iudicium hominis sed dei exercetis. sit timor domini uobiscum et cum diligencia facite cuncta. Et quia deus est sapiens iustus et fortis ~~et paciens numquid irascitur per singulos~~ dies. primo et compaciens ut notum est de se. et in multis auctoritatibus scripture patet ut in psalmo. deus iudex iustus fortis et paciens numquid irascitur per singulos dies. merito dicitur iustus iudex. quia iudicium non supplantat ¶ Sequitur. et si filij tui et cetera. ad euidenciam litere est aduertendum quod duo que erant que iob impedire uidebantur ne pristina prosperitas redderetur. primum erat mors filiorum. 2m quia iam decrepitus et senex erat ita quod non erat ei spes de prosperitate in isto mundo. et ideo quod dicebat. desperaui et cetera. baldach credebat quod diceret illud propter duo predicta. non quod ad aliam uitam respectum haberet. et ideo duo contra ista duo facit ¶ contra primum enim dicit ¶ et si filij tui peccauerunt. ubi ponitur si pro quia. unde uult dicere. quia filij tui peccauerunt. et ideo supple deus dimisit eos in manu iniquitatis sue. i. morti tradidit propter suas iniquitates ¶ notandum est autem quod quinque dimittere accipitur. s.

reliquere
~~retribuere.~~
indulgere.
expellere.
permittere.

¶ de primo. genesis. 33. 32°. dimitte me aurora est et dimisit eum angelus. i. relinquit ¶ de. 2°. luc. 23°. pater dimitte eis quia nesciunt quid faciunt. i. indulge ¶ de. 3°. in psalmo. diuites dimisit inanes. i. a se expulit. ¶ de. 4°. deuteronomio. 9°. dimitte ut conteram eos. i. permitte ¶ Et secundum hoc domino dimittere dicitur quatuor genera hominum. videlicet.

peccantes. ab eis graciam subtrahendo.
penitentes. eis misericordiam largiendo.
obstinatos. de eis non curando.
dampnatos. demonibus eos tradendo.

¶ de primo ysaie. 49°. in sceleribus uestris dimisi matrem uestram. ¶ de. 2°. thobie. 3°. tu es domine qui in tempore tribulacionis peccata dimittis ¶ de. 3°. in psalmo. dimisi eos secundum desideria cordis eorum. ibunt in adinuencionibus suis. ¶ de. 4°. ieremie. 12°. dimisi hereditatem meam in manibus inimicorum meorum eius. ¶ modo quando dicitur. dimisi eos et cetera. intelligitur de ultimo modo quia permisi eos puniri a diabolo ex quo concludebat quod dicto quod sint puniti propter suas proprias iniquitates propter hoc tamen non debebat desperare de felicitate mundi. si sit mundus et sanctus ut heliphath dixerat ¶ Contra. 2m. in quo iob dicebat quod confidere non debebat de prosperitate mundi huius. cum esset prope mori baldach ostendit sibi quod primo poterit bene habere. Si conuertatur ad deum recto corde ¶ Et quia ad hoc quod homo in racione conuertatur ad deum tria requiruntur. scilicet.

festinacio contra accidiam.
satisfactio. per penitenciam.
sanctificacio ad perseueranciam.

¶ Fauo Baldach sentes ista tria ponit in textu. primo ponit festinacionem contra accidiam. cum dicat. Si diluculo surrexeris ad deum. per diluculum autem festinacio hic intelligitur ¶ Verum est quod diluculo surgere debent.

Operantes uirtuose.
militantes studiose.
amantes uisterose.
deprecantes curiose.

¶ de primo. proverbiorum. 1°. capitulo. surgit diluculo qui querit bona ¶ de. 2°. iosue. 6°. diluculo consurgentes circuierunt urbem ¶ de. 3°. in psalmo. exurge gloria mea et cetera. sequitur exurgam diluculo ¶ de. 4°. ecclesiastici. 39°. iustus. s. cor suum tradidit ad uigilandum diluculo. ad dominum qui fecit illum ¶ Et quia iob habebat statum operantis. militantis. diligentis et orantis. merito dicebat ei baldach Si diluculo ad modum tallium surrexeris

UVA.BHSC

ad deum supple. adiuuabit te. Iuxta i° ps. adiuuabit eā deus mane diluculo. ¶ Subiungit. 2ᵐ q requiritur ad hoc q homo recte conuertatur ad deū .s. satisfactionē. ¶ Et qr inter opa satisfacientis orō potior ēē dz vr dicit et omnipotentem fueris deprecatus. ¶ Est tn̄ aduertendū q nō omēs q dnm p̄cantur exaudiunt. s3 illi q dnm deprecantur cū

puritate. humilitate. assiduitate. veritate. austeritate. integritate. sanctitate.	¶ Primo qr oportet q orō pure non in malicia fiat. sic tho. 3°. dr q sarra cum lacrimis dnz deprecabitur qr multum valet deprecatio iusti. Iaco .5°. ¶ De. 2°. sic. 2° mach.

.5°. dr. deprecabantur dnm caput terra aspergentes. Iudich. 9°. humiliū et mansuetorū deprecatio placuit tibi semp. ¶ De. 3°. thob. 8°. deprecemur dnm hodie et cras. et assidue non ad tempus. ¶ De. 4°. qr p salute aīe non p alio debemus deum deprecari. ecc. 21°. deprecare dnm ut in ueritate dirigat uiam tuam sic exo. 30. deprecabitur aaron in sanguine quod oblatum ē dnō p pctō et placabit dnš ¶ De. 5°. pmo corde contricto. et in pnīa sicut dan. 9°. dicebat faciē meā apposui ad dnm rogare et deprecari in ieiunijs ¶ De. 6°. non ore s3 corde vnde. ps. deprecatus sum faciem tuā in toto corde meo .i. integre. ¶ De. 7°. qr non p alios s3 ore pprio. qr dz deprecari sicut in ps. dr. voce mea ad dnm deprecatus sum ¶ Et tūc ponit 3ᵃ condicio requisita. ad hoc q homo debite ad dnm conuertatur .s. satisfactio ideo dr. si mundus et rectus incesseris ¶ De rectitudine qualis requiratur superius dictum fuit. hic dr mundus in cogitacione. qr qui bn̄ mundus affectiones. non indiget n̄ ut pedes lauet. s3 ē mundus totus. vt dr. Io. .13°. p pedes intelliguntur affectiones vt dr. cant .5°. laui pedes meos q mº inquinabo eos ¶ Rectus dr in opere. puer. 2°. qui recti sunt habitabunt in terra. et statim concludit in promissione psperitatis. statim enim euigilabit ad te. Circa quod ē

aduertendum q quod dnš permittit affligi iustos dr q̄ dormire. sic dr in ps. exurge quare obdormis dne. exurge et repellas in finem. qn̄ aūt puniit uel premiat dr q̄ euigilare. vnde Ie. 31°. euigilabo s3 eos ut edificē et plantem ait dnš. ¶ De punitione dr. baruch. 2°. vigilauit dnš sr̄ malū. et reduxit sr̄ nos ¶ Et pacatū reddet habitaculū tuum. qr homo exnš in calamitate ē q̄ī in guerra. et in ira et qn̄ ē in psperis ē in pace. et ideo pmittebat in psperis s3 pacē ¶ S3 qr habitaculum multis modis accipit in scptura. est sciendum q inuenitur habitaculum

yconomicū et ciuile p domo.	
politicum pro familia.	
phisicum pro corpore.	
misticum .s. consciencia.	
allegoricum .s. ecclīa militans.	
anagogicū .s. eccīa triuphans.	

¶ De pmo exo. 12°. omē fermentum comedetis in habitaculis uris ¶ De. 2°. nu. firmissimū habitaculum t. loquit de familia semei. ¶ De. 3°. in. ps. nequicie in habitaculis eorū ¶ De. 4°. puer. 21°. thesaurus desiderabilis .s. q̄ū in habitaculo iusti ¶ De. 5°. ephe. 2°. in quo et uos coedificamini in habitaculū dei in spū sc̄o ¶ De. 6°. plantabis in monte firmissimo habitaculo tuo. q operatus es et c̄. ¶ Vel hā pt exponi de quadruplici habitaculo pmo sumpto. et tunc ē sensus q domus familia corpus et aīa q̄ tpre pcti sui fuerit pturbata pacem hebunt tpre iusticie sue. ita q nouissima sua fuerunt in reparatione pccua. .i. respectu nouissimorum de quibs ait. Et nouissima tua multiplicentur nimis. .i. felicitas quam hebis restituet dispdicionem q̄ī in aduersitate habuisti. qn̄ homo ē obediens deo. tunc facit dnš eū multiplicare. vt hētur de iob. 8°. qr deus multiplicat miam suā ut dr in ps. multiplicasti miam tuā deus. ¶ Interroga et c̄. hic plut ppositū

UVA.BHSC

ſuum per experimentum hominum pru
denciam · 2° expo naturalium
rerum ibi · numquid nivere pt et
c. ¶ Ad declaracionem primo ptis
e advertendum · Et primo ad evi
denciam experimentum movet
interrogacionem · 2° ponit in
terrogacionis racionem · ibi · beſtie
in et c. ¶ Ad declaracionem prime
ptis e advertendum quod vult tm
plicare quod dixerat · ſ · homines in
pnti pro pctis divinitus punitos per
converſionem ad proſperitatis ſta
tum reddituros · et quia ex pluri
bus memoriys fit unum experime
tum · ut dr 1° me° exprimentum
autem in particularibus maxime
eſt efficax ad perſuadendum precipue
ſi ſit expertum a tempore longo · ideo
ad perſuadendum propoſitum ſuum recur
rere monet ad antiquorum relaci
onem quia temporibus longis hoc ſunt
experti · et dicit · interroga · i · genera
cionem priſtinam ¶ gnio ſic ſumptis
dr dupliciter uno modo put e via
mens · et ſic accipit commentator
2° me° ubi dicunt quod generacio
e media inter non ens · ſimpliciter et
ee ſimpliciter · alio modo dr ſucceſſio plurium
ex uno homine · et ſic accipitur gn · e ·
hee ſunt generaciones noe ade
et c · et ſic accipitur hic cum dr · inter
roga et c · i · inquire de antiquis quid
ſenſerint de hoc · et merito nam
ab antiquis debemus inquirere de ·

- ammiracionibus · ad addiſcendum ·
- agibilibus · ad nos confortandum ·
- moralibus · ad nos inſtruendum ·
- credibilibus · ad nos confirmandum ·

¶ De primo ſic · de uteio · e° interroga
de diebus antiquis · ſeq · ſi facta fuerit
aliquando huius · res et c. ¶ De · 2° de
uto · 32° · interroga patrem tuum
et annunciabit tibi · et c. ¶ De · 3° · jere
6° · interrogate de ſemitis antiquis
que ſit bona via et ambulate in
ea · ¶ De · e° ſicut hic cum dr · inter
roga generacionem priſtinam · quia hoc
non credebat ut baldach ſupponebat
et ideo ſubdit · Et inveſtiga me
moriam patrum · hoc dicat quaſi ad illos
qui ſervivnt ad huc et memoria

habent de hys que viderunt et quorum
experti ſunt · patres vero vocat ho
mines prudentes · quia dr aliquis pr
racione etatis · racione honoris · racione pru
dencie · et racione ſanctitatis ¶ Ceſt quia
obmiſſa prioritate carnali et patern
tate celeſti vocavit aliquos pres racione ·

- etatis · — ¶ De primo · iob · 15 · an
- honeſtatis · — tiqui ſunt in nobis
- gravitatis et prudencie · — multo prudenciores
- ſanctitatis — vetuſtiores quam pa

tres et c. ¶ De · 2° de uto · 32° · interroga
patrem tuum et annunciabit et maiores
et c. ¶ De · 3° · ecc · 3° · judicium patris
audite filij · et ſic facite ut ſalui ſitis
¶ De · e° · ſic habrabam vocatur pr · jo
8° · ubi dictum e eis · Si filij habra
he eſtis · opera habrahe facite · talium
enim memoria intelligitur eorum ·

- facta · — ¶ que in ipſo inveſtiganda e · quia
- dicta · — debemus ee memoria
- ſcripta · — antiquorum in recordacione ·
- fama · — honeſtorum in veneracione · ſtu

dioſorum in erudicione · virtuoſorum
benedictione · ¶ De primo quod memoria
patrum antiquorum ſit in recordacione
quam dicta et facta ipſorum que bona fu
erunt in memoria debent haberi · ad
nos docendum · unde de uto · 32° · me
mento dierum antiquorum · cogita ge
neraciones ſingulas · unde ecc · 39° · re
dicabit ſapiens memoria mea in
generacione ſeculorum ¶ 2° debet ee
memoria honeſtorum · in veneracione
quia racione ſtatus et honoris e eorum me
moria veneranda · unde ecc · 44° · laudemus
viros glorioſos · et ſequitur · iſti in genera
cionibus ſuis gloriam ſunt adepti · et ſequitur
relinquunt nomen narrandi laudes
eorum · et ſequitur · quorum non e memo
ria perierunt quia non fuerint · ſ · mali
ad literam quia ut dr in · ps · periit me
moria eorum cum ſonitu ¶ 3° · de ee
memoria ſtudioſorum in erudicione
primi mach · 2° · mementote operum
eorum patrum · qui fecerunt bona in
generacionibus ſuis · et accipietis gloriam
magnam · quia ut dr · ecc · 10° · dns reli
quit memoriam humilium ſuorum
ad erudicionem ~~ſuam~~ ſumma ¶ e° · debemus
ee memoria virtuoſorum in bene
dictione · ut dr de moyſe · ecc · 45° ·
cuius memoria in benediccione · et me
rito · quia memoria iuſti cum laudibus

UVA.BHSC

ut dr' ꝯuer. x°. ¶ Iſte ſunt verba que
dictum e' a baldach illi iob inueſtiga me
moriam patrum .i. dicta et ſcripta. p̄
mo facta et famam pone in memo
ria tuam ¶ heſterni quippe ſumus .q.d.
io' quare debes antiquos interrogare
et dicta patrum inueſtigare q2 nos q'
in mundo uiuimus paruum duracionis
habemus. q2 q' heſterni .i. heri nati
ſumus. et ideo memoria de nris dic
tis aut factis e' minime reputacionis
q2 ſic dr' ſap. q°. tamquam fumus q' a
uento diffuſus e'. et tamquam memoria
hoſpitis unius diei pretereuntis. vn'
beatus greg°. 8°. more ca°. 31°. generacio
itaque preſentis conponitur interroganda
ut tranſire uite preſentis ſicut umbra
monſtretur q2 uideliciet ſi ea que erunt
et iam tranſlata ſunt ad memoriam
reducamus patenter agnoſcimus quam
ſcelerite hoc quod tranſeat quod tenemus
et ideo bene dr'. et ignoramus q2 in
agibilibus precipue experiencia facit
arte' primo me°. experiencia autem tempore
indiget ut dr'. 2°. ethi. ¶ notandum e' autem
quod multa ſunt q' non debemus ignorare
q' tamen multi ignorant. ſ.

articulos fidei in credibilibus.	¶ de primo
mandata dei in agibilibus.	dr' tho. 8°.
beneficia xpi in nobis commiſſis.	filii ſanctorum
doctrinam ſacram in ſpeculabilibus.	ſumus non
mundi pericula in peregrinacionibus.	poſſumus con
patrem inimicum in temptacionibus.	iungi ſicut
inferni pericula in peccatoribus.	gentes q'
paradiſi gaudia in penitentibus.	ignorant

deum ¶ de 2°. ſap. q°. laſſati ſumus in uia
iniquitatis. ambulauimus uias difficiles
uiam dni ignorauimus. ¶ de 3°. Re.
3°. an ignoras quoniam inſula inſula ad proximam
te adduxit. et ad. ro. 6°. an ignoras quia
quicumque baptizati et c̄. ¶ de 4°. ꝯuer. 19°.
ne ceſſes audire doctrinam. ne ignores
ſermones ſciencie. Jo. 3°. tu es magiſter
in iſrael et c̄. de q°. yſa. 42°. educam cecos
in uiam quam neſciunt. et inſemitis quas
ignorant eos faciam ambulare ¶ de 6°.
ꝯuer. 1°. ignorat quod in vinculis ſtul
tus trahitur dr' de iuuene uecordi.
¶ de 1°. ꝯuer. 9°. beccardi locuta e'. q' aque
furtiue dulciores ſunt et ignorat quod
ibi ſunt gigantes et in profundum infer
ni conuiue eius ¶ de 8°. p̄. ad theſſ. 4°.

nolumus uos ignorare fratres de dor
mientibus. ſic et ceteri q' ſpem non habent
¶ Et q2 iſta preſencia non conſidera
mus merito per parte predicta igno
ramus. quoniam ſicut umbra dies nri
ſunt ſuper terram. umbra enim e' in
continuo mutari. dum corpus mouetur
ad cuius oppoſitum fit umbra. q2 prior
umbra tranſit et alia ſuccedit ita
dies nri ſunt in continuo tranſitu
et ideo umbre comparantur ¶ Sub
iungit 3° quod interrogandi ſunt
continui patres. q2 ipſi docebunt te.
loquentur tibi de corde ſuo proferent
eloquia ¶ Sz de quo et quomodo
docebunt te. vn' ſciendum e' quod
docere perficiat. ubi quatuor cauſe bene
diſpoſite concurrunt ¶ Circa effici
ens quod doctus habeat tres condiciones
.ſ. ſapienciam facundiam et effica
ciam ¶ de primo dan. xi°. docti in
pluribus docebunt plurimos ¶ de 2°.
dr' quod eſdras diſtincte et apte
legebat. intelligebat. et docebat. nee.
8°. vn'. eccl'. 39°. doctrinam quam ante
lucanum illumina. ſ. lucidando omnibus
¶ de 3°. act'. 1°. cepit ihs facere et
poſtea docere. vn' ut dr'. 1°. eſdre. 1°.
eſdras parauit cor ſuum ut legem
dni inueſtigaret faceret et doceret
vnde beatus greg°. hic et. 8°. more.
ca°. 31°. ſepe pueri dum uicia ſue
rectitudinis ignorant audenter alio
rum rectitudinem ignorant lacerant
cumque contra bonos audaciam inceptia
onis arripiunt aut ea bona pro
ferunt q' non uiuendo ſed audiendo
didiſcerunt aut cum aliis menacientes
malum ingerunt q' ipſi committunt.
¶ Circa cauſam materialem tria requiruntur q'
docendi ſunt videlz.

agenda.	¶ de primo ſic de bono docto
cauenda.	reſcriptum e' ſapie. 8°. ſo
expectanda.	brietatem docet et iuſti

ciam et uirtutem quibus nichil utilius
¶ de 2°. leuit'. 15°. docebitis filios iſrael
ut caueant inmundicias ¶ de 4°. mt'.
xi°. docebit eos de regno dei. quod ſ.
ſummo e' expectandum ¶ Circa cauſam
formalem tria ſunt in modo docendi
requirenda. ſ. quod doceat.

diligenter.	¶ de primo dr' act'. 18°. quod
veraciter.	appollo docebat diligenter
utiliter.	

UVA.BHSC

ea que sunt ibi ¶ de .2o. m. 22o. di. de vero doctore verax es et viam dei doces in veritate ¶ de .3o. i. ad thimo. 6o. hec doce et exortare. si quis aliter docet etc. ¶ Circa sine ista sunt docenda videlicet.

Conversio peccatorum. Iustificacio iustorum. Glorificacio sanctorum.	¶ De primo in ps. docebo iniquos vias tuas. et

impii ad te convertentur ¶ de .2o. prover. 10o. doce iustum accipere et festinabit ¶ de .3o. m. 9o. Qui fecerit et docuerit maximus vocabitur in regno celorum ¶ Et quia in vitis dictis scriptis et exemplis patrum nostrorum antiquorum instrui possumus et doceri. moraliter exponendo bene dicebat. ipsi docebunt te ¶ Et notanter dicit de corde proferent eloquia. quia ut dicitur luc. 6. bonus homo de thesauro cordis sui profert bona quia ex habundancia cordis os loquitur. ut ibidem dicitur ¶ Et ideo quia bonum proferunt eloquia.

iocunditatis. honestatis. bonitatis. amicabilitatis et caritatis	¶ Sic in scripturis patrum quas ipsi de thesauro cordis sui protulerunt. In

veniuntur eloquia iocunditatis primo. Unde canti. 4o. sicut vinea coccinea labia tua. et eloquium tuum dulce. ad letificandum. s. ut in ps. Iocundum sit ei eloquium meum ¶ 2o. proferunt eloquia honestatis. gen. 49o. neptali cervus emissus dans eloquia pulcritudinis. et per consequens honestatis quia honestum et pulcrum idem est in genere moris. ¶ 3o. proferunt eloquia bonitatis. Unde prover. 4o. dicebat sapiens. fili mi ausculta sermones meos. et ad eloquia mea inclina aurem tuam. scilicet. vita enim sunt invenientibus ea ¶ 4o. proferunt eloquia caritatis et amicabilitatis. Unde ps. et erunt ut complaceant eloquia oris mei. et hoc est quod dicit. de corde suo proferunt eloquia. ¶ Numquid vivere etc. Hic intendit baldach declarare propositum suum. et primo de hoc ponit exemplum. 2o. applicat ad propositum suum. ibi. sic vie etc. ¶ dicit ergo primo. numquid potest vivere scirpus. i. iuncus. absque humore. aut crescere carectum sine aqua. Carectum est locus ubi crescunt carices. carix autem est herba lata. in sumitate acuta et non crescit nisi in locis aquosis. et

ponitur hic continens pro contento. vel locus pro locato. et melius. quia vult dicere quod carices non crescunt nisi in aqua. primo nulla alia causa dessicacionis existente ad substractionem aque statim desiccantur ille herbe. Unde carix dicitur a careo cares ut dicit ysi. 17o. ethi. eo quod careat virtute existendi in vigore. nisi habeat aquam saltim in radice ¶ Et quia duobus modis herba dessicatur. uno modo per defectum virtutis naturalis ex transitu temporis. alio modo per evulsionem a terra. utrumque baldach removet a carice. primo cum dicit cum adhuc sit in flore. i. in iuventute et vigore. per quod tollitur antiquitas temporis. secundum removet cum dicit. nec carpitur manu. per quod excluditur evulsio. cum ante herbas arescat. i. finaliter quia si estas sit calida alii flores redolent et quando paludes desiccantur tunc omnis quod illa herba arescat et tunc applicat ad propositum cum dicit. sic vie hominum qui obliviscuntur deum. hic applicat exemplum ad propositum suum. Et primo quidem applicat. 2o. hoc explicat ibi. et non placebit ¶ Et nota quod verbum obliviscor post se regit genitivum vel accusativum casum. ¶ Ad evidenciam primi sciendum est quod baldach ut sepius dictum est bonum hominis esse credebat terrenam felicitatem et illam a deo provenire ex aliquo bono vel merito hominis. et ideo hic per humorem aque ipse adhesionem ad deum per iusticiam et virorem iunci et caricis intelligit prosperitatem terrenam. et ideo sicut humor aqueus est causa viriditatis herbe. ita adhesio ad deum est causa prosperitatis terrene et istud verum est de felicitate spirituali que est hominis verum bonum. quia prosperitas mundana non fuit nec facit ad hominis felicitatem nisi organice ut 1o. et 10o. ethi. habetur et ex consequenti ex opposito concludebat quod recessio a deo est causa adversitatis et dessicacionis felicitatis terrene. et hoc est quod dicit. sic vie hominum qui obliviscuntur deum. et spes ypocrite peribit ¶ Et est sciendum considerandum quod duo suppositis hic duo correspondencia subdit ¶ Carectum autem manifestam aquam ad sui viriditatem requirit. scirpus autem non. sed sufficit occulta in terra et per defectum humoris utrumque siccatur. et

UVA.BHSC

ſido per carectum aquo tollitur aqua
manifeſta intelliguntur. illi qui deum
obliuisci dicuntur pro opera manifeſta
deo contraria per quorum autem ypo
crite. qui perdunt humorem occultum. quia
non ad deum. ſed ad terram inherent
et bene loquitur quia hic eorum obliuiſ
cuntur deum. vnde merito pereunt ſup
ple quia gratia tollitur ab eis. que ſepe per
aquam in ſcriptura intelligitur. ¶ Et
merito quia quicumque obliuiſcitur

patris reuerenciam. dilecti amiciciam. preceptorum ſanctam ſcienciam. perfectionis ſue graciam. complementi ſui gloriam.	¶ Talis eſt di gnitatis generis omnem graciam perdere cuiuſmodi ſunt mali et

peccatores. primo quia obliuiſcuntur patris
ſui reuerenciam. ſcilicet dei qui creauit
illum ut yſa. 49. dicit deus. forma
ui te. ſeruus meus es tu. ne obliuiſca
ris me. ¶ 2º obliuiſcuntur mali dile
cti amiciciam. ſcilicet ſaluatoris ſui qui
tantum dilexit nos quod pro nobis omnibus
tradidit animam ſuam. de quibus dicitur iere. 3º.
fornicata eſt post amatores ſuos et mei o
bliuiſcebantur. et quos dicitur
eccli. 29. graciam fideiuſſoris noli obliui
ſci poſuit enim animam ſuam pro te. ¶ 3º. obli
uiſcuntur mali domini beneficienciam qui
tanta fecit pro nobis quod benedicatur
nobis illud deutro. 6º. Caue diligenter
ne deum qui eduxit te de terra egipti
et de domo ſeruitutis. ¶ 4º. obliuiſcuntur
mali preceptorum et cetera. ſcilicet mandata dei
que ſunt maxime humilitatis. deutro.
8º. dicitur caue et obſerua nequando obliuiſ
caris deum et negligas mandata eius
¶ 5º. obliuiſcuntur mali perfectionis ſue
graciam. ideo benedicuntur areſcere. et
areſcere. et ideo benedicitur anime cuiuslibet
talium illud yſa. 17º. eris deſerta quia
oblita es dei ſaluatoris tui. et fortis
adiutoris tui non es recordata. ¶ 6º.
obliuiſcuntur retribucionis ſue glorie
quando non conſiderant retribuciones bo
norum. iuxta illud. ps. benedic anima
mea domino. et noli obliuiſci omnes retri
buciones eius yſa. 65. vos qui obliti
eſtis montem ſanctum meum ¶ Ecce ſerui mei
comedent et uos eſurietis et cetera. tales
nimium areſcunt in flore. id est in plani
tudine ſtatus ſui. que flori decidenti
comparantur. yſa. 28. ve corone ſuperbie
ebrijs effraym flori decidenti et
bene flos decidens uocatur. quia tali
bus cassis miſer obſeruatur. dicente
ps. conuertantur peccatores in infer
num. et omnes gentes que obliuiſcuntur
deum. ¶ Et ſpes ypocrite peribit
beatus gregorius hic et est. 8º. more
capitulo 3º. hoc exponens dicit. quid
enim in cunctis operibus ſuis ypocrita ſe
quitur niſi honoris reuerenciam. gloriam
laudis a melioribus metui. ab omni
bus ſanctus uocari. ſed permanere ſpes
ypocrite non valet quia eternitatem
non querens fugit quod tenet ne
quaquam quippe mentis eius intencio in
illa gloria figitur que ſine fine poſſide
tur. ſed cum tranſitorijs fauoribus in
hiat perdit principaliter quod labo
rat. veritate atteſtante que ait. amen
dico uobis receperunt mercedem
ſuam. ¶ Non enim placebit ue cor
dia ſua. et cetera. hic exponitur et propter ex
plicat. ad euidenciam cuius est intel
ligendum quod ypocrita dicitur

fictor. adulator. ſimulator. proprie alius repreſentator.	¶ De primo. matthei. 23º. acci pitur ſic ubi dicitur. ve uobis ſcribe et phariſei qui mundatis id quod deforis est. et cetera.

¶ De. 2º. ſic accipitur
eccli. 1º. Ne fueris ypocrita in conſpec
tu hominum. et ne ſcandalizaueris in
labijs tuis. ¶ De. 3º. quia ſimulat quod
non est matthei. 6º. Cum ieiunatis noli
te fieri ſicut ypocrite triſtes et cetera.
¶ De. 4º. quia in loco bone perſone ypo
crita ponitur quia homines in eo
decipiuntur et ſic accipitur. Job. 34º.
Qui regnare facit ypocritam propter
peccata populi et aristoteles 1º. ethicorum dicit
propter ſimilitudinem paſſionis ap
ponentes incontinenciam circa
vinum quoque dicunt. puta malum
medicum et ypocritam ¶ Et quantum
ad iſtud. ſciendum quatuor condiciones ypo
crite ponit quatuor que ei contingunt
¶ Primum est uecordia que videtur ficti
oni homo enim dicitur fictus vel vanus
quando non. ſecundum. proprium virtutem operatur
quam habet et ita proprie dicitur uecors. vel
quia ſine corde. et tunc uecors. id est
ſecors. vt dicunt gramatici. vel
vecors. id est ve habens in corde. et tunc

UVA.BHSC

dr̄ q̄i demens uel furiosus. sub
p̄mo significato accipit. vnde gn̄.
1° consideo uecorde iuuenem q
transit p plateas et c. et talis dr̄
fictus et uanus. q2 non operatur
s̄m ea que sunt hominis. s3 ma
gis ut bestia sicut nec ypocrita.
Sub. 2°. significato accipitur Jere. 4°.
cum dr̄. stultus pp̄ls meus me non co
gnouit. filij insipientes sunt et ve
cordes. et sic ypocrita dr̄ vecors
q2 ignorat finem. et tn̄ facit ea
que ducunt ad bonum finem. sed
non hn̄t respectum ad bonū finē
et sic dr̄. et merito stultus p̄mo
insanus dicente bto gg̃orio hic
et c. 8°. mor. ca°. 3°. magna quippe
vecordia ē laboriosa agere et lau
dis auræ inhiare. preceptis celesti
bus inseruire. s3 terrene retribucio
nis premium querere. vt g2 ita di
xerit. qui p virtute q̄ agit desi
derat fauorem humanū. desiderat
rem magni precij uili precio
vendere. portat et vnde regnum
celorū mereri potuit inde munū
transitorij querit. ¶ Et subdit q
tunc vecordia non placebit cum
se p temporalibus quā precepit gl'a
ppetua tormenta castigabunt
et ita de bonis temporalibus p. eccli
in. s̄m intencionem ipius bulduch.
q aduersitate dementie hoīs ypo
crite. s. adulacio. q bene tele ara
nearū compatitur. nam aranea tex
telam ad capiendum muscas. sic
ypocrita uestem componit ad deca
piendum homines. et tunc cre
dunt accquisiuisse amicos ypocrite
s3 dum eorum fraus patitur a
dulacionis tella scinditur. et eorum
fiducia rumpitur. sic dr̄. osee. 8°.
In araneaū telis erit uitulus
samarie. i. confidencia q̄m habe
bat in deo suo. s. vitulis quos fe
cerat rex jheroboam ¶ Et sequitur.
ventum seminabit. et turbinem
metent. et hoc ē q diat. et sic
tela araneaū q̄ de facili rūpitur
fiducia eius. i. fiducia quā habe
bant ita fit ato rumpitur respectu quorum
cumq. cum eorū ypocrisis patitur.
¶ Si aūt per ypocrisim pravam intelligi
absolute tunc uerum ē dicere ab'q
sicut tela araneaum et c. cuius ro
ē. q2 confidencia pravorum quaq. ē in fe
diuiciarum multitudine.
vite longitudine.
amicorum ppaginie.
vxorum dulcedine.
ablacionis mulcedine.
carnis pulcritudine.
¶ De p̄mo. e. dr̄.
8°. an fiduciam
hēs in egipto
ppter currus et
equites. et puer.
xij. q̄i confidit
in diuiciis corruet. ¶ De. 2°. ysa. 30
ve filij desertores. sequit habentes fiducia
in vmbra egipti. i. in vita q ē vm
bra ¶ De. 3°. 2°. par'. 16°. quia habuisti fi
duciam in rege sirie. et nō in dno
¶ De. 4°. ysa. 47°. fiduciā habuisti in
malicia tua et dixisti. nō ē q me
videat et c. ¶ De. 5°. Jere. 1°. vnusquisq3
a pximo suo se custodiat et in om̄i
fre tuo fiduciam non habeas ¶ De. 6°.
eze. 16°. hns fiduciam in pulcritudi
ne tua fornicata es et c. et ideo ad
phil'. 3°. dicit aplo gliamur in ihu
xpo. et non in carne fiduciam ha
bentes. talium enim fiducia destruitur
sic tela araneare. vnde ec'. 16°. destru
cti sunt sue uirtuti confidentes ¶ Se.
Innitetur sr̄ domum suā. Ista ē. 3.
condicio ypocrite inquantum simulator. na
quia ypocrita simulat ēē bonū et
credit ex dictis et factis suis huma
nā merito consequi laudem. tunc inni
tur sr̄ domum suam. quoniam domus
accipiatur in hac. ut ē dictū ē. i. sc.
edificium quod credit hedificare opi
bus suis innititur ¶ Et tn̄ nō stabit
q2 tantum opus q hedificat ad tps
durat. vnde beatus ggo. istud tractans
8°. more. ca°. 36°. pulcre deducit. d.
sic domus exterioris conuersacionis
ē edificium quo inhibitat corpus ita
domus mentis congregacionis est res q̄
p dilectionem inhabitat animus omē
quippe quod diligimus. q̄i in hoc quiesce
tes habitamus ¶ Subdit mens itaq3
ypocrite. nichil aliud in omē quod
agit. n oppionis sue gliam cogitat
nec curat quo p meritum ducitur
s3 q interim dicatur domus g2 eius ē
dilectio fauoris q̄ q̄i quietus in ha

UVA.BHSC

bitat quia per cuncta opera sua ad hanc
se intra animum reclinat. Sed domus
ista stare non valet quia laus cum vita
preterit et humanus favor in iudicio
non subsistit. ¶ Sequitur. fulciens
eam non consurget. Ibi ponitur quarta
condicio ypocrite. inquantum alterius persone
representator. ¶ quia ut dicit aristoteles 4° ethicorum
ypocrita non ideo malus quia saltem bona
opera habet. sed rectam intencionem in ope-
rando non tenet. ¶ Et ideo si quando
reprehenditur ex aliquo turpi ex bonis
operibus domus sua fulcitur quia ea profert
pro excusacione sicut dicit beatus gre-
gorius hic. aut non laudis sue habi-
taculum fulciunt quod facta sua hunc
inde in iudicio enumerantes. dicunt.
Domine. nonne in nomine tuo prophetavimus
et in nomine tuo demonia eiecimus.
et in nomine tuo virtutes fecimus. domus lau-
dis tot allegacionibus fulta minime
consurget dicitur. quia protinus iudex dicit.
Numquid non vos. Et subdit domus
ypocritarum surgere non valet quia per
omne quod iuxta precepta celestia agere
potuit a terra animum numquam levavit.
nec mirum si fulcimentum domus
ypocrite non consurgit quia deficiunt
ibi tria que requiruntur ad hoc quod edifi-
cium meritorum stet. scilicet

Virtus dilectionis caritas.
Virtus opinionis veritas.
Sancte devocionis sanctitas.

¶ De primo dicitur ecclesiastici 4° melius est esse duo
quam unum si enim unus ceciderit ab alio
fulcietur. ecce caritas. ¶ De 2° dicitur in
figura hester 1° quod textoria ceci
coloris columpnis aureis fulciebantur
ecce veritas opinionis. ¶ De 3° canticorum
2° fulcite me floribus stipate me
malis quia amore langueo. ecce devo-
cionis sanctitas. Ideo bene quod non
consurget spes ypocrite tali fulcimen-
to dicitur ezechielis 30° corruent fulcien-
tes egiptum. et destruetur superbia im-
perii eius. ¶ Sequitur. humectus et cetera
hic explicat exemplum posuerat enim exemplum
de cirpo per quem intelligit ypocritam. mo-
do adhuc redit ad idem. ostendere
volens quod spes ypocrite et fiducia eius
est modici valoris quod hic ostendit per
ipsius cirpi duracionem. cuius spes

duracionis provenit ex duobus
ex viriditate et multitudine a-
liorum cirporum. vel densitate et
quantum ad primum ostendit quod cirpus hoc non
stat. unde dicit. humectus videtur
cirpus antequam veniat sol. quia
tunc humor est maior et sic in
resistit. Et in ortu suo. scilicet solis
germen eius egredietur. cito profert
sed fructum suum et modicum durat
perfecto quia sol dum calescit desiccat
ipsum. et sic est de ypocrita. quia
dum quasi sub tenebris id est ante cla-
ram lucem non percipitur malicia
sua et sic est in vigore suo. sed
dum solis claritas id est cognicio veri-
tatis eluxescit spes et vigor eius
evanescit. ¶ ad cuius evidenciam sciendum
est quod dicit beatus gregorius in isto passu per
solem in scriptura divina sepe figura-
tur. modo sol iste quatuor ortus habere
dicitur in scriptura nam ipse

Ortus fuit tempore gracie in sua incar-
nacione.
Ortus fuit etiam in sua resurreccione.
Oritur cotidie in spirituali illustracione.
Orietur finaliter in extrema examinacione.

¶ Dico quod habuit ortum in sua in-
carnacione. quia lux orta est iusto in-
firma ut dicitur in psalmo. tunc verifica-
tum fuit illud malachie 4° Orietur
vobis timentibus deum sol iusticie
¶ 2° habuit ortum in sua resurreccione
sicut ecclesiastes 1° oritur sol et occidit et
ad locum suum revertitur. tunc enim
refulsit sol. qui prius sub nubilo
fuerat. ut dicitur 2° machabeorum 6°. unde
psalmus. Ortus est sol et congregati sunt
et cetera ¶ 3° oritur in mentibus fi-
delium de quo ortu peccatores di-
cebunt sapiencie 5° Erravimus a via
veritatis et sol intelligencie non
est nobis ortus ¶ 4° orietur in gene-
rali resurreccione. de quo ortu dicitur ysaie 13°
Obtenebratus est sol in ortu suo et
luna non resplendebit in lumine
suo et cetera. et istud est verum in aliis
quia ut dicitur ysaie 58 de quibus bono
Orietur in tenebris lux tua et cetera
et de isto ortu ultimo intelligitur
littera nostra quia sicut sol corporalis dete-
git noctilucam et facit apparere

sub

UVA.BHSC

ſub uera luce. ita tunc ypocritas
qui modo lucere uidentur demonſtra
bit quales ſunt in ueritate. Et
ita pulcre exponit iſtud beatus
gregorius .8°. moralium. ca°. 31°. dicens.
ante ſolem germen eius humidus
cernitur. quia priuſquam diuina diſ
trictio iudicio candeat. omnis ypo
crita infuſum ſe gratia ſanctitatis
oſtendit quasi uirens aſpicitur. quia iuſ
tus extimatur honoris locum
obtinet et gloria ſanctitatis pollet
a cunctis ueneracio deffertur. quia
nimirum ypocrita in tenebris in
tenebris uite preſentis ſanctus a
pluribus reputatur. ſed cum diſtrictus
iudex uenerit quam ſit diſtrictus
apparebit. Humectus ergo uidetur ante
quam ueniat ſol. quia nunc oculis
humanis uirentem ſe exhibet. ſed
in calore iudicii diuini areſcet. Et
germen in ortuo ſuo egredietur.
beatus gregorius ubi ſupra dicit quod inter
holus ſolus carpus cum flore ſuo
de terra naſcitur et per hoc ypocrita
bene deſignatur. quia more ſuo ypo
crita in bone opere naſcitur pre
ſentis uite gloriam recipere conatur
Unde quasi carpi more oritur cum
flore. quia pro eo quod bene uiuere
incipit ſtatim querit ut a cunctis
honoretur. et ſic germen non fru
ctificat iuxta illud de utero. 32°.
deuorabitque terram cum germine
ſuo .i. terrenos. Super aceruum &c.
hec eſt .2ª. comparacio carpi ad ypo
critam. ad oſtendendum quod
ſtabilitas eius eſt nulla. et hoc oſtendit
per carpi tempſitatem. quia carpus
deberet durare in labore hoc eſt
quod quando creſcit in loco lapidoſo
aquoſo tamen tunc multi carpi in
circuitu eius creſcunt. et tunc propter
lapides et multitudinem corpore
illorum de facili non poteſt euelli et
hoc eſt quod dicit. Super aceruum petra
rum radices eius denſabuntur et
inter lapides commorabitur ſic denſ
ſate. firmius. ſ. et ita in oppoſito
contingit quandoque quod malus homo
confidit in multitudine cognato
rum uel amicorum qui per peccare

acervum intelliguntur quia in ſcriptura
ut dicit hic beatus gregorius per
lapides homines intelliguntur. allo
quens. yſa. 54°. ponam lapides pro pu
gnacula tua. et portas tuas in la
pides ſculptos. uirtuoſos filios tuos
doctos a domino. et illud .1ª. pe. 2°. et
uos tamquam lapides uiui ſuperhedifi
camini et cetera. et ſic quandoque malus
homo radicatur et denſatur. et ſi
quandoque moritur et tamen ſecundum ueritatem
firmiter non radicatur. ſi iſta defi
ciunt. et ipſi a fiducia ſua cadunt
Aliter poteſt exponi. ſ. quod per lapides ho
mines intelligantur. per radices
carpi cogitaciones uel affectiones y
pocritarum. quas inter lapides radi
cat quando hominum laudes ad optat. Et
ſic exponit beatus gregorius 8°. moralium. eſt
carpus inter lapides commoratur quia
ibi ypocrita [illegible] ſtatuit. ubi mentis ſo
lidacionem ſolidat nam atteſtacionem
multorum pariter ambit. et ſic qui in
lapidum collectione ſubſiſtit. et ibi
commorari uidetur quia ut ipſe ſubdit. cum
ypocrita corpus abſtinendo dogmat
cum largiendo que poſſidet ſtudio
pietatis inſudat cum noticia ſacre
legis eruditur cum utitur uerbo pre
dicacionis. quis hunc plenum tanta
largitate conſpiciens a gratia largito
ris extimaret alienum. et tamen licet
diſpenſacio ſuperna largiatur hanc huic
dona operis ſorte denegat heredita
tis et ideo ſubiungitur. Si abſorbu
erit eum et cetera. ſenſus littere eſt quod ſi quis
abſorbuerit eum euellens. ſ. nega
bit eum locus ſuus .i. ita totaliter cum
radice tolletur. quod poſtea ueſtigium
non inuenietur et ideo metaphorice locus
negat. cum nichil quod fuit de illo
ad reſurgendum retineat. Et ideo
dicit non noui te. tota iſta metaphorica lo
cucio non plus importat. niſi quod
cum malus ab iſto mundo abſorbetur
perit cum ſonitu memoria eius ſicut
dicitur in pſalmo. adhuc puſillum et non
erit peccator et queres locum eius
et non inuenies. et ita exponit
litteram beatus gregorius ubi ſupra. de loco ſuo
ypocrita abſorbetur cum preſentis uite
fauoribus interueniente morte ſeparatur

ſed hunc abſortum interius arbiter ne
gat ſequi eum neſcire contiacat · qz ſi
mulatoris uitam iuſte reprobando ue
ritatis ignorat · nec recognicio ſit bona
eius quod egit · nam hoc ex recta
intencione non protulit · gregorius 8° more
cº xiº · O miſeri qui laudes hominum
affectantes inſemetipſis diſſipant
fructus · Cumque ſe appetunt oſtendere
oculis alienis dampnant quod agunt
¶ Sed quia locus metaphorice accipitur hic eſt
ſciendum quod locus dicitur.

habitudo conſiderata inter terminos
argumentacionum in dyalectica.
dicitur eciam ars hominis in theologia.
notat cam et occaſionem in poetria.
opportunitas eciam locus notatur in gramatica.
maxima uel maxime differencia in logica.
proprie poſicio uel ſitus in phiſica.

¶ primo modo capitur in topicis · et dicitur
locus ſedes argumenti ¶ de · 2° modo · pſalmo.
deus in loco ſuo ſancto ſuo et cetera · ſic in
telligitur · 3° modo · exemplo cum diabolo exi
erit ab homine ambulabit per loca
arida ¶ de · 3° · ad ephe · 4° · nolite locum
dare diabolo ¶ de · 4° · ut in ouidio · dum
locus affuerit te precor et cetera · et
iob · 24° · dedit ei dominus locum penitencie · i ·
ſpacium uel opportunitatem ¶ de · 5° ·
in thopicis boecii · quia locus dicitur oracio
infallibilis · unde locorum diſtinctio datur
quia aliud eſt maxima et aliud differencia ma
xime ¶ de · 6° · 3° phiſicorum et ouidius me
thamorfoſeos · eſt locus in geminos
ubi brachia concauat archus et ſub
iſto ultimo ſignificato accipitur hic proprie.
¶ Sed de hoc quod dicitur · ſi abſorbuerit et
cetera · abſorbere dicitur proprie deglutire · uel
ſimul totum deuorare · et abſorbere
dicuntur.

potentes · pauperes et minores ·
diabolus · malos et peccatores ·
infernus · prauos et operatores ·
paradiſus · mortales et uiatores ·

¶ primo abſorbere dicuntur potentes
minores ex poteſtate quia nichil dimittunt
eis ſicut dicitur de utero · exemplo · abſorbuit cum
tormentis et tabernaculis et cetera ·
¶ 2° abſorbere dicitur diabolus ex maligni
tate quia cruciant ſine pietate · Iere · 4° ·
abſorbuit illum cum domibus et tabernacu

lis · et cetera · me quaſi draco repleuit
uentrem ſuum teneritudine
mea ¶ 3° dicitur abſorbere manes
uel infernus · ex crudelitate quia
nichil boni penitus eſt in eo · unde
in abdia dicitur · bibent omnes gentes
et abſorbebuntur · ab inferno ſcilicet · et
erunt quaſi non ſint ¶ 4° · dicitur para
diſus abſorbere mortales · ex
dulcedine et felicitate ſicut ait
apoſtolus · 1ª · ad cor · 5° · uolumus ſpoli
ari · ſed ſuueſtiri ut abſorbeatur ·
quod mortale eſt a uita ¶ primo
modo abſorbentur mali tantum · 2° modo
boni tantum · et ideo de · 3° · non intel
ligitur littera · ſed de aliis · ſi abſor
buerit et cetera · ¶ hec eſt ei leticia
et cetera · concludit de ſpe ypocrite quod
finaliter totaliter pereat quia ſpes per
ditur omnino · quia totaliter fruſtratur
deſiderio ſuo · ſed ſpes ypocrite
eſt huiuſmodi · probo quia ſperat quod poſt
obitum ſuum uel aliquis de tribu
uel aliquis de amicicia ſua ſucce
dat cui proſpere contingat ſuper
eum · quia hec eſt leticia uie eius
hoc eſt mundane uite ſue quod rurſum
de terra alii germinent alii con
ſimiles ſibi et tamen ſpes ypocrite
fruſtratur · quia ſi ex ipſo ſancta
et rami ſancti ut dicit apoſtolus ad
ro · 11° · et ideo omnino perit ipſe · quia
germen eius ad bonum non ualu
it et per omnia fruſtratoria eſt leticia
eius · Et quia fit mencio de leticia
ſciendum eſt quod leticia quadrupliciter
inuenitur.

periculoſa · que eſt mundanorum ·
pernicioſa · que eſt peccatorum ·
fructuoſa · que eſt iuſtorum et bonorum ·
glorioſa · que eſt beatorum ·

¶ primi letantur ut pueri de nichi
lo · quia conſiſtit in corporalibus deli
ciis et honoribus que omnia tranſe
unt uelut umbra · de quibus dicitur ab eis
cetera · 9° · ubi ſum eſt in bonum ut co
medat quis et bibat · et fruatur
leticia cuius periculum oſtendit.

in statu ignorancia · ¶ de primo
cauſus in mi incidencia · dicitur ec · 7°
bite breuis ſubſiſtencia · cor ſapien
impediencia frequencia · tis ubi eſt
triſticia · cor ſtulti ubi eſt leticia

UVA.BHSC

de .2º. q2 neſcimus diem mortis
iſta ē leticia aman qui letus re
ceſſit de conuiuio. et illo die ſuſ
penſus ē heſter .9º. ¶ de .3º. q2
cotidie morimur. Iſta ē leticia
Jone. q̄ letatus ē ſr̄ ederam leti
cia magna et ſtatim exaruit Jo
ne .2º. ¶ de .eº. yſa .22º. vocauit
dn̄s ad fletum et planctū et c̄.
et ſeq2. et ecce leticia occidere ui
tulos 2c̄. ¶ 2. leticia ē leticia pe
ccatore q̄ letantur ſicut fabricās
vino. et ē leticia multū ꝑniciosa
q2 ibi.

[letans inſanit.
leticie materia corrumpit.
forma polluit.
finis deſtruit.]

¶ pmo leticia peccātore ē ꝑniciosa q2 rōne eſ
cientis q2 letans inſanit ſic fre
neticus cantat et ridet. vnde bn̄
dr̄ ſap. 14º. aut enī dū letantur
inſaniunt. aut certe vaticinantur
falſa. aut uiuunt iniuſte. aut
cito ꝑiurant. ¶ 2º. q2 materia leti
cie corrumpit q2 leticia naturalr̄
ē de bono. ſed leticia peccātore ē de
malo. ꝓuer. 2º. letantur cū male
fecerint et exultant in rebus
peſſimis. ¶ 3º. dico q̄ forma hꝰ
leticie polluit q2 mali letantur
ad confuſionē et infamiam peccātore
ſic dr̄ a fatuis ſapie. 2º. nullo ſit
exors luxurie nr̄e ubiq̄ ſigna le
ticie relinquamus. q2 hec ē pars
et ſors nr̄a ¶ 4º. dico quod finis
deſtruit. q2 finis huius leticie ē
triſticia ꝓpterea dr̄ Jere. 24º. per
dam ex eis uocem gaudij. et voce
leticie dicit dn̄s ¶ 3. leticia que ē
iuſtore ē fructuoſa. q2 exultant
ſicut expiri de lucro de q̄ leticia
dr̄ in ps. ſeruite dn̄o in leticia.
et iſti letantur in q̄tuor. ſ.

[caritate et amicicia.
ſpe et confidencia.
dei bonitate et mīa.
boni operis ſolercia.]

¶ de pmo q2 vnus gaudet de bono
proximi ſic
membrū bonum de ſalute alterius
yſa. ult. letamini cum iłr̄m. i. cū
fidelibus et exultate om̄s et c̄.
¶ de .2º. ſicut viator in ſpe quietis
letatur. ideo dr̄ in ps. letatus ſū
in hijs que dicta ſunt m̄ et c̄. ¶ de
.3º. ſicut ille qui ſoluit grātuū actio

nes. yſa. 51º. gaudium et leticia inue
nietur in ea. grāre actio et uox laudis
.ſ. in mīa dei. ¶ de .4º. ſicut artifex leta
tur in opere ſuo pulcro. q2 ecc. 9. dr̄
timor dnī gliacio et leticia. et coro
na exultacionis. ¶ 4º. leticia ē beatore
que ē glorioſa. et iſti exultant ſicut
miles de triumpho. de qua in ps. ex
ultabunt ſancti in glīa et c̄. ¶ Iſta leti
cia cauſatur q̄tuor. ſ.

[aſpectus diuine maieſtatis.
amplexus dulciſſime bonitatis.
repulſio omnis aduerſitatis.
ſtatus ſūme ſecuritatis.]

¶ de pmo dicit auguſtinus 22. de ciuitate dei
videbimus et c̄. et in ps. adimplebis
me leticia cum uultu tuo. ¶ de .2º. yſa
61º. In terra ſua duplicia poſſidebūt
et leticia ſempiterna erit eis. Canti.
.1º. Exultabimus et letabimur in te. ¶ de .3º.
eº. yſa. 35º. gaudium et leticiam obtine
bunt. et fugiet dolor ab eis et gemi
tus. ¶ de .4º. yſa. 35º. venient in
ſion cum laude. et leticia ſempiterna ſr̄
capita eorum quod nb̄. concedit filius
dei. qui in tri. p. vi. et reg. cū. de. pa
in vni. ſpūs ſci. de. p. oā ſe. ſe. amen.
¶ Vlt̄a cum dr̄. hec eſt leticia et c̄. In
telligitur de leticia mundanore q̄ eſt
periculoſa et friuola. et ꝑ poteſt intel
ligi de leticia peccatorum. vt ꝑ3. ¶ et
eſt intencio lr̄e precedentis. quod ſi
aliqua ꝓſperitas interdum eueniat
malis. non ē tn̄ firma de qua confide
re poſſit. Et ideo ſubdit. deus non ꝓiicet
et c̄. et iſta ē .2. pars pncipalis hꝰ
ca. in qua ut dictum fuit ponitur pnl
et intenta cocluſio ipſius baldach. ſ. quod
ꝓſperitas tēpalis ſemꝑ adſit bonis
et aduerſitas malis et ideo hoc decla
rat in iſta ꝑte et ꝑ modum concluſi
onis pmo ponit ex.m cum dr̄. deus
non ꝓiicet ſimplicem. Ibi accipitur
ſimplicitas ꝓut opponitur maligni
tati. et dr̄ q̄ſi ſine plica. ſ. malicie
de quo dr̄. ꝓuer. 28. ſimplices poſſi
debunt bona. et tales a deo non pro
iciuntur. et merito q2 ſic videmus q̄
ꝓiciuntur.

[Sordidi.
fetidi.
morbidi.
inualidi.]

¶ de pmo eze. 18º. proiicite
a uobis om̄s preuaricaci
ones vr̄as. In q̄bꝰ preua
ricati eſtis ¶ de .2º. yſa. 19º.

UVA.BHSC

ſepultura aſini ſepelietur putrefactus
et proiectus ¶ De .3o. Jere. 26o. proiecerunt
cadauer in ſepulcro vulgi ignobilis
¶ De .4o. mt. 9o. Si oculus tuus ſcandali
zat te. erue eum et proice abs te. Jta
in propoſito deus proiciet

maculatos .p culpe immundiciam.
abhominatos .p pcti miſeriam.
obſtinatos .p ſuam contumaciam.
condempnatos .p diuinam ſentenciam.

¶ De primo dr bene in parabolis .28o. Si
queſieris eum inuenies eum. ſi autem
dereliqueris eum proiciet te in eternum.
¶ De .2o. dr. naum .3o. hec dicit dns et
iaciam ſuper te abhominationes tuas. et
contumeliis afficiam te ¶ De .3o. ſic ſaul
fuit eiectus a regno .1. Re. 16o. vſquequo tu
luges ſaul. cum ego proiecerim eum etc.
qr inobediens fuit et contumax ¶ De
4o. tren. 4o. proiciens expuliſti nos et
iratus es contra nos vehementer. Et
propter hoc orabat .ps. d. Ne proicias nos
in tempore ſenectutis etc. Et certe
deus non proiciet ſimplicem .i. eum
a ſe non elongabit ¶ Nec porriget ma
num malignis. Jbi ponitur .2m. ſ. quod
deus malis aduerſatur qr ex quo ma
num .i. auxilium bonum gratiam aut
fauorem non confert eis pereunt
qr quando deus dimittit peccatores in via
iniquitatis ſue. tunc dr manum .i. gratiam
ſuam ab eis ſubtrahere. Cum autem
reuocat ad gratiam dr manum porri
gere. Juxta illud ps. Cum ceciderit
iuſtus non collidetur qr dns ſupponit
manum ſuam ¶ Sic igitur dicit. deus
non porriget manum malignis. eos
.ſ. ſubleuando ad bonum ¶ Donec im
pleatur etc. Quia multum de improperi
tis dixerunt eis mala comminando. ne
nimis contra iob inueheri videretur
ad ſimplicitatem reuocatis eum per
modum affirmationis dicat ei. dns
non proiciet ſimplicem donec imple
atur os tuum riſu. ſupple ſi tu fu
eris ſimplex. et labia tua iubilo .i.
gaudio magno. alacritate quam modo
ſuſtines non obſtante ¶ Sz de quo
riſu intelligitur. dicendum qr multiplex
riſus inuenitur in ſcriptura .ſ.

deteſtandus. qui eſt malo detractionis.
abiciendus. qui eſt fatue cogitationis.
reſtringendus qui eſt mundane exul
tationis.
precauendus. qui eſt blande adulationis.
appetendus. qui eſt diuine fruitionis.
reprehendendus. qui eſt humane deriſionis

¶ Primo dico qr riſus detractionis
eſt deteſtandus. et ſunt illi qui ſub
pallio amoris hominibus detrahunt
¶ De quo dr prouer. 10o. per riſum
ſtultus operatur ſcelus. Vnde eccl.
27o. narratio peccantium odioſa
et riſus eorum in delictis peccati.
¶ 2o. riſus fatue cogitationis. iſti rident ſtul
ti. et neſciunt de quo bene prouer.
21o. fatuus in riſu. exaltat vocem
ſuam. vir ſapiens vix tacite ride
bit ¶ 3o. riſus mundane etc. qr
ſemper aut vt plurimum in triſ
ticia terminatur prouer. 14o. riſus
dolore miſcebitur. et extrema
gaudii luctus occupat. Vnde ex
preſſe dr. eccl. 2o. riſum reputa
ui errorem. et gaudio dixi. quid
deciperis fruſtra ¶ 4o. riſus adu
lationis eſt precauendus. qr mali
et tm dr de talibus. qr rident ex
dentibus. tali riſu applaudent me
trices. de quo riſu .2o. eſdre .4o.
ſi regina ridet et rex. et ideo bene
dr eccl. 19o. amictus corporis et
riſus dencium enunciant de homine
¶ 5o. eſt riſus diuine fruitionis. et
iſte eſt bonus qr perpetuus de quo dr
luc. 6o. beati qui nunc fletis qr
ridebitis et de muliere forti dr
prouer. ultimo. qr ridebit in noui
ſſimo die. et de iſto dicendum prius pt
expoſitione ¶ 6o. eſt riſus humane deri
ſionis etc. Vnde de operibus malo
rum dr. Jere. 10o. vana ſunt et
riſu digna opus eorum .i. deriſione
¶ tamen ſi ſit deriſio mala riſus
eſt reprehendendus. eſt enim tempus flendi
et tempus ridendi eccl. 3o. ¶ Sic igitur
dicendum patet qr de riſu beate fruitionis
eſt intelligendum de quo dicat hic beatus
gregorius etc. 8o. moral. ca. 40. os
quippe iuſtorum riſu replebitur. cum
eorum corda finitis fletibus peregrina
tionis leticie exultatione ſacientur
eterne. nam cum omnes electi in
plentur gaudio manifeſte contem
plationis. quaſi ad claritatem riſus

UVA.BHSC

exiliunt in ore mentis. ¶ Si autẽ
riſus intelligatur de felicitate mũ
dana ut credebat ipſe hildach tunc
lr̃a p̄t exponi ut s. ¶ Et labia
tua iubilo. iubilus ut gramatici di
cunt ẽ gaudium quod uerbis ex
plicare non p̄t. Eſt igr̃ gaudium in
effabile cum emiſſione ſoni. per
quod bene intelligitur gaudium pa
diſi. vnde beatus gregorius hic. bene ob
riſu repleri dr̃. et labia iubilo qr
in illa eterna patria cum iuſtorũ
mens rapitur. lingua in cantum
laudis eleuatur. qui qm̃ tantum
uident q̃ntũ dicere non ualent
riſu iubilant qr non explendo re
ſonant q̄ amant. vnde ps. beatus
pplꝯ qui ſcit iubilacionem. ¶ Se
q̄ oderunt te inde. 2 c. qr aliqua
forma intenditur dupl'. et p augmẽ
tacionem ad illam formam. ſicut
fit in intenſione formarũ intenſi
bilium. ſiue p amocionem oppoſite
forme ſic. 3o. tho. dr̃ quod illud
ẽ albius. q ẽ nigro inpmixtius
modo gaudium cũ ſit forma inten
intelli. q̃nqꝫ intrinſece. ex adepcione
obiecti deſiderati. q̃nqꝫ ex amocione
triſticie et impedimenti. et iſta
duo ipſemet innuit in lr̃a p̄mũ
poſuit cum dixit. Os tuũ impleatur
riſu. ſcdm̃. ſ. amocione ꝯtrarii poſu
it cum dixit. Os tuum impleatur
riſu. Qui oderunt te induentur
confuſione. qr non poterunt ei
nocere. ymo et cum hoc gaudebit
in afflictione eorum. ſic ait ps.
videbunt iuſti et letabuntur in vi
dictam. ſ. malorum. ¶ Sꝫ ſic dr̃ ca.
.4o. ẽ ꝯfuſio duplex vna adducens
ignominiam et alia adducẽs gl'ia
et ẽ ꝯfuſio q̄ hr̃ pemtens p culpa
ꝯmiſſa. ſic homo uerecundatur
q̄nd aliqd rectum non fecit et
in hoc ẽ aliquod bonum ut dr̃
.4o. ethi. ¶ Confuſio autem adducẽs
ignominiam malicie p̄mũ eſt
et iſtud precipue ptinet ad impios
et viros iniquos. qui nec deum
reuerentur nec homines diligunt
¶ Sicut dr̃ in ps. Induantur q̄ de
trahunt in pudore. et ſic diplode
de ſua ꝯfuſione operiantur. ¶ Et

notanter dicuntur mali indui ꝯfuſiõe
qr vndiqꝫ inuoluuntur confuſione.
ſcilicet.
hic in mundo infamia turpiſſiẽ relõnis.
In iudicio ſnĩa duriſſiẽ ꝯdempnacio
nis uel contempnacionis.
In iferno miſia acerbiſſime deſolõis.
¶ De p̄ma ꝯfuſione. Iere. 6o. Cuncti fac
unt dolum ſeqtur ꝯfuſione plerũ
ſunt q abhominacione fecerũt qm̃
potius confuſione non ſut confuſi eru
beſcere neſcierunt. ¶ De 2. ꝯfuſione. ſo
pho. 3o. Iudicium ſuum dabit in luce.
et non ꝯfundetur. neſciuit iniquus. con
fuſione diſſipati ſunt. ¶ De 3. dr̃ in
abdia. operiet te confuſio et peribis
in eternum qr ut dr̃ in ps. ꝯfudiſti
eum confuſione. i. dãpnacione. vnde
beatus gregorius hic. 8o. mor. ca. 4o.
iuſtorum hoſtes in extremo examine ꝯ
fuſio induit qr ꝯmiſſa mala reddun
tur eis ante oculos conſpexerunt.
Sinus grr̃ reatus vndiqꝫ opprimens ue
hit ad penam. tũc q̄ppe factorum ſuorum
memoriam tollerant q̄ nũc q̄ aſſiẽ
rbms alienum peccant dolent ibi uidẽt
q̄m debuerunt fugiſſe q̄ amauerũt
ibi conſpiciunt q̄m lugubre fuerit q̄
nunc in culpa gratulantur. tũc eãꝫ
reatus obnubilat. et reordinationis
ſue iaculis ipſi ſe ꝯtiã pugnat qs
in igne perſet iniquorum confuſio q̃n
ta tunc erit qñ et foris eternũ
[illegible]. et intus et ante oculos cul
pa uerſatur. ¶ Et ſic pꝫ lr̃a quomo
odientes proximum induantur confuſi
one ex quo odio om̃ia pccã oriuntur
et ſi p tpr̃e florere uidentur. veriſſiẽ
tñ ſubiungitur. tabernaculum impi
orum non ſubſiſtet. Et lꝫ orientales
conſueuerint in tabernaculis ſuis
habitare hic tñ yconomice tabernacu
lum capitur p domo et familia. ul'
accipr̃ pollitice p ritu et obſeruancia
qr tabernaculum non ſubſiſtit. qr nõ
firma radice uel fundamento exiſtit
vnde. ps. fiat habitacio eorũ deſerta
et in tabernaculis eorum non ſit qui
in habitet. ¶ Gl'a ut dicat gregorius hic
tabernaculum impiorum non ſubſiſtet
qr uite fugientis amatores dum
ſtudioſe in p̄ntibus ꝯſtruunt repẽte ad eter
na ſupplicia rapiuntur.

UVA.BHSC

Et reſpondens iob ait .2c. Po
ſita oppiōne baldach hic ponit
reſpoſio iob. Et q2 ipſe baldach di
xerat numqd deus ſupplantat iudici
um. īponens ipſi iob q diuine iuſtitie
contradicebat. primo iob oſtendit ſe nō
uoluiſſe neq3 uelle diuine iuſtitie repug
nare. 2o. declarat de quibꝫ intendit cō
tra eos diſputare. ibi. unū ē et c̄. Circa
primum primo ꝓponit intentū. 2o. ꝓbat
aſſumptum. ibi. q̄ tranſtulit. Quātū ad pri.
ſciendum ē q ad modum boni diſpu
tantis iob concedit aduerſarijs qđ
uerum ē q deus iudicium nō ſuppla
tat et quod non iuſtificabitur homo
in cōparatione ad deum. q dixerant
aduerſarij unde dicit uere ſcio q ita
ſit quātū ad primum. et q non iuſtificat
homo compatus deo quātū ad 2m. q2 ut
dicit beatus greg. 1o. moral. in pncip.
Quaſi actori bonorū ſe cōparat bono
ſe q accepērat priuat. q ei accepta bo
na ſibi arrogat ſuis cō dnm pugnat
unde ꝗo oritur deſpectus. dignū ē ut
erectus inde deſtruatur. Si uoluerit
homo contendere et c̄. homo conten
dit cum alio iuſte cum ei in ſcīa com
paratur uel ei in fortitudine equat
et ſcdm hec duo ponit. primū ē dicat.
q hō deo cōpatus oīo fatuus ē quātū ad
ſciam et hoc ē q dicit q2 ſi uoluerit
homo deo contendere uerbis. nō reſpō
debit unum ꝓ mille. Sciendū ē q
maior numerus q apud nos habeat ꝓꝑū
nomen millenarius ē. nā oēs maio
res numeri ꝑ replicationē numero
rum inferiorū nominant̄. ut puta
decem milia et c̄. Et hoc fuit q2
ſcdm antiquos ſpēs numerorum uſq3 ad
decem ꝓtenditur et poſt modum
ſpēs numeri repetuntur q ſcdm
ſcdm numerationem ē manifeſtum
quāuis ſit ſcdm rei ueritatem arbitus
centenarius ex denario ōſurgens. mi
lenarius ē nam decies centū mile
ſunt milenarium ꝗo numerus q2
maximū numerorū determinato ma
gno numero ſumpſit. hoc ē ꝗo q dr.
non potero deo reſpondere unum ꝓ
mile ac ſi diceret q nulla menſura
numeri determinata metiri pt quāto
diuina iuſtitia humanam excedit cū
hec ſit finita et alia infinita. Sed

de hoc q dicit. ſi uoluerit conte
dere etc. notandū ē q aliq conte
dunt.

maliciose. ōtumelioſe. infructuoſe. gratioſe. fructuoſe. glioſe.	Primo ōtendunt ma licioſe potentes pau peres opprimentes contra quos dr. 3o. ꝓuer. nō ōtendas ōtra homine incolam .i. pauperem;

pauper enī ōtendere nequit ōtra for
tiorem ſe. ut dr ecc. 6o. 2o. con
tumelioſe ōtendunt homines co
muniter in iudicio de quo dr .i.
ad cor. 6o. frater cum fratre in iu
dicio contendit. 3o. infructuoſe cō
tendunt q ſibi uerbis iniuriantur
ōtra quos .p̄. ad thi. 2o. noli conten
dere uerbis. unde catho. Contra ver
boſos noli contendere uerbis. q2 ſapi
ens ſi cum ſtulto contendit requiem
non habebit. ut dr ꝓuer. 29. 4o.
contendunt aliqui gratioſe. qui
contendunt bona agere de quo dice
bit ſaluator luc. 13o. contendite
intrare ꝑ anguſtam portam. 5o.
contendunt quidam fructuoſe. q
in pñſa contendunt uincere delec
tationes corporales de qbꝫ dr .i.
ad cor. 9o. qui in agone contendit
ab omībꝫ ſe abſtinet. 6o. conten
dunt aliqui glioſe qui zelo amoris
deo adherent de qbꝫ aplūs .i. ad
cor. 9o. ſiue abſentes ſiue pñtes cō
tendimus ei complacere. Tamē
ſi homo contendit deo ē inſanus
iob oñdit. d. ſapiens corde ē et c̄.
et ibi innuit duo que poſtea diffu
ſe declarat. ſ. ſapientiam et poten
tiam dei. et primo innuit iſtū. 2o. de
quibꝫ ponit rōnem de fortitudīe
ꝓſequitur primo. et de ſapīa. 2o. ibi. q
extendit celos. Primo igitur innuit
iſta duo. d. Sapiens corde ē et c̄.
et certe bene ſapiens. q2 ſapientie
eius non ē numerus ut dr. in pſ.
Quid mirum dicat beatus gregor.
ſi conditorem oīm ſapientium di
cimus eē ſapientem quem eē ſapi
entiam dicimus. ſ. per eſſentiam q
infinita ē et ideo ſi homo uolue
rit contendere cū homo non po
terit eē ex alio q2 ei in fortitudīe

UVA.BHSC

non equatur q̄r fortis robore e̅
ut dr̄. in ps. dn̄s fortis in p̄lio
Et iſte due uirtutes maxime deo
conueniunt q̄r ipſe h̄t o̅ia guberna
re. ideo ſapiens ipſe h̄t om̄ia rege
et diſponere. et ideo potens. unde be
atus gregorius. 9°. more. ca. 2°. Sapi
ens dr̄ deus q̄r ſubtiliter occulta
mīa agnoſcit et ec̄ fortis adiudica
tur q̄r ualenter cognita ꝑtulit al'
ꝑcutit nec ergo falli pt̄ aliquis q̄r ſa
piens eſt nec uitari q̄r fortis. nunc
ut ſapiens om̄ia uiſibilia et inui
ſibilia aſpiciat tunc fortis ſine
ullo obſtaculo quos reprobat punit
qui hoc quoque hic fortis ordinat
ſapīa ſua. ut mens humana cum ſe
contra ſuum actorē eleuat ipſa ſe ſua
eleuacione confundit. ¶ Et iſte due
uirtutes conueniunt adinuicem et
in magnis hoīb; q̄r uir ſine ſapīa
fortis. peior e̅ beſtia q̄r ſeuiſſima
eſt potencia h̄ns arma. niſi uirtu
te regatur ut primo po°. h̄r. ideo dica
tur puer. 29°. Vir ſapiens fortis
e̅ q̄r ſapiencia precedit fortitudi
nem in bonitate teſtante ſapiente
ſap. 9°. melior e̅ ſapiencia q̄ uires
et uir ſapiens uiro forti et q̄r deus
e̅ ſapiens ut dr̄. apl̄. ad. ro. 11°. O altitudo
diuiciarum et plenitudo ſapīe et ſcīe
dei et c̄. cui nichil latere pt̄. ipſe e̅
fortis. cui nichil reſiſtere pt̄. ſubiun
gitur q̄s reſtitit ei et pacem hu̅it
¶ Sciendum e̅ q̄ alr̄ h̄t homo pa
cem qn̄ h̄t guerram contra poten
ciorem ſe. et alr̄ qn̄ contra minus
potentem ¶ Si enim h̄eat guerrā
contra minus potentem ſe tunc ipſe ꝑ
bellum obtinebit pacem. qn̄ deui
cerit eum qui ei reſiſtebat. ſicut
rex pugnans contra aliquos rebelles
q̄ ei ſunt ſubiecti. alr̄ pacem non
h̄et et ꝓpter iſtud dicit ph̄s. 10°. ethi.
q̄ pugnamus et pacem h̄eamus. Si
autem h̄eat guerram contra poten
ciorem ſe tunc numquam bellando pa
cem h̄et. ¶ Sed oportet quod ſub
datur ei qui potencior e̅. ideo dr̄
eccl̄. 8°. noli reſiſtere contra uultū po
tentis. nec coneris contra fluuiū
ictum. modo cum deus ſit ſumme po

tens manifeſtum e̅ quod ei reſiſtendo
pacem nemo pt̄ h̄re. ideo dr̄. heſter. 13°.
Dn̄e deus in dicione tua cuncta ſunt
poſita nec e̅ qui reſiſtere poſſit uolunta
ti tue. ſed ut pacem h̄eat ¶ Reſiſtere tn̄
dicuntur deo.

Elati per ſuperbiam.
indurati ꝑ maliciā.
infrigidati ꝑ accidiā.
obſtinati q̄ maliciam.

¶ Primi currūt
aduerſus deum
erecto collo. ut
dr̄. iob. 15°. et
Iere. 49°. Quis e̅ iſte paſtor q̄ reſiſtit
uultui meo. ſ. diues homo. Iac. 4°.
deus ſuperbis reſiſtit ¶ Se. 2°. q̄r nolūt
audire monicionem bonam. ad eph.
3°. uos ipſi reſiſtitis uoluntati uerita
tis ¶ Se. 3°. q̄r maledicentes. unde ps.
a reſiſtentib; dextere tue cuſtodi me.
¶ Se. 4°. act. 7°. duri ceruice et incircu
ciſi corde. uos ſp̄ui ſancto reſiſtitis ¶ Et
iſti debent reſiſtere.

demonib;.
temptacionib;.
delectacionib;.
dei indignacionib;.

¶ De primo .1. pe. 5°. ad
uerſarius uer dyabolus
et c̄. ſeq̄r. cui reſiſtite
fortes in fide ¶ De. 2°.
ephe. 6°. accipite armaturam dei ut
poſſitis reſiſtere et c̄. ¶ De. 3°. eccl̄. 36°.
cor prauum triſticiam dabit. et ſa
piens reſiſtet ei. cor prauum dr̄ de
lectacionib; aſſenciens ¶ De. 4°. ſicut
de moyſe dr̄. ſapie. 18°. quod depreca
cionib; allegans reſiſtit ire et finem
impoſuit neceſſitati ¶ Illi igitur qui deo
et non iſtis reſiſtere uolunt pacem
non obtinent de q̄b; dr̄ in li°. quis
reſtitit ei et pacem habuit. q.d. q̄d
nullus ¶ Sed q̄r triplex e̅ pax.

inſtabilis. que e̅ fugienda.
mortalis. q̄ eſt inquirenda.
deſiderabil'. q̄ e̅ appetenda.

¶ Prima
eſt pax
mundial'

diuitib; inſtabil'.
parentib; execrabil'.
delectacionib; fallibil'.
puerperib; impoſſibil'.
honorib; dubius.
uictorib; uariabil'.

que eſt fugien
da q̄r in uiuenti
b; uariabil' ¶ Prima
diuitib; inſtabil'
q̄r credunt pacem
h̄re cum diuiciis
ſuis. quas ipſi perdunt uelint uel no
lint. q̄r mors iſtam pacem frangit. un̄
eccl̄. 41°. O mors quam amara e̅ me
moria tua homini iniuſto. et pacem
h̄nti in ſubſtanciis ſuis ¶ 2°. e̅ in parentib;
execrabilis. q̄r iſti uiuunt in guerra

UVA.BHSC

et pacem credunt hr̄e dicente sapiē
te sap. 14º. in magno uiuentes insci
ae bello tanta mala pacem appellant
Unde in ps. zelaui sr̄ iniquos pacē
pctōrum uidens ¶ 3º ē in delectationi
bꝫ fallibilibus qꝛ illi credunt in delecta
cionibꝫ corporabilibꝫ pacem et qui
etem hr̄e. et sm̄ ueritatem ibi nō
ē pax. nam ut seneca dr̄. multis ser
uit qui corpori seruit. Isti quoqꝫ ut
dr̄ eze. 13º. uident uisiones pacis et
dicunt pax pax et non ē eis pax
¶ 4º. ē in paupertate impor. qꝛ pauperes
istam pacem mundialem hr̄e non po
ssunt unde pōt dicere illud tren̄
3º. repulsa ē a pace anima mea obli
tus sum bonore. ¶ 5º. ē honoribꝫ
dubitabil' qꝛ sepe uariatur pax corde
Ideo dr̄ iere. 6º. omēs auari e studēt
et curabunt contritionem plli di
centes pax pax et non ē pax et
sequitur in tp̄re uisitationis sue corru
ent dicit dn̄s. 6º. ē diuentibꝫ ua
riabilis qꝛ in mundo numqu̅ ē pax
pre tribulatione in t'ra ¶ et sm̄
ueritatem istam pacem non uenit
ponere xp̄s in terra. sꝫ po aut tol
lere sic ipse dicit. mt. 10º. nolite ar
bitrari qꝛ ueni pacem mittere in
terra. non ueni mittere pacem sed
gladium ¶ 2ª pax q̄ ē inquirenda
moralis ē. q' c̄sistit qa.

¶ ad seipm̄ in — cordis puritate. / oris ueritate. / operis sanctitate.

¶ ad pxi'm in — amicicia et caritate / misa et pietate. / iusticia et equitate

¶ ad deum in — obediēa et humilitate. / c̄fidentia et stabilitate. / inocētia et simplicitate

¶ Primo dꝫ hr̄e homo pacem quo ad
seipm̄ in cordis puritate ad ro. 8º.
sapientia carnis mors ē sapia aūt
sps̄ pax et uita. de quo dr̄ iere. 9º.
ore pacem cū amico suo loquitur et oc
culte insidias ei ponit sꝫ pacē debꝫ
hēre ne conturbet alios. sic susurro
dr̄ maledictꝫ. qꝛ pacem conturba
uit hn̄tes ut dr̄ ec̄c. 28º. Ideo dr̄.
iacō. 3º. qui non offendit uer
bo hic pfectus ē. Unde ecc. 13º. dis
ciplinam filij conseruate in pace
ysa. 57º. Creaui fructum labio
rum pacem ¶ 3º. in operis sancta
te ad ro. 2º. gloria et pax omi o
peranti bonum ¶ 2º. qm̄ ad pxi
mum in amicicia et c̄. 2ª ad cor.
13º. pacem habete et deus dilecti
onis et pacis erit uobiscum.
¶ 2º. in misa et pietate ad ro. 12º.
si fieri pt q̄ ex uobis ē. sꝫ de
sulia dn̄a. pacem cum omibꝫ ho
minibꝫ hn̄tes ¶ 3º. in iusticia et
equitate. 2ª. io. 1º. sit uobiscum
pax. sꝫ sequitur in ueritate et ca
ritate malach. 2º. In pace et eq
tate ambulant mecum ¶ 3º ad
deum debemus hr̄e pacem primo
in obediencia. ysa. 48º. Utinam
attendisses mandata mea. facta
fuisset sicut flumen pax tua.
¶ 2º in confidencia ne faciamus
pacem cum diabolo. Ideo dr̄ ad
epho. 4º. solliciti seruare unitatē
sps̄ in uinculo pacis. Illi soli ser
uant in confidencia qui solliciti
sunt de hoc ut dictum ē. manu
feste sapie. 3º. qui confidunt in
eo intelligent ueritatem qm̄ do
nū et pax ē electis eius ¶ 3º. In
inocencia. Unde ps̄. Innocentes
et recti adheserunt m qꝛ sustinui
te. Unde ad gal. 6º. pax exultet
in cordibꝫ uris ¶ Et ista pax fa
cit multa bona. qꝛ animam iusti
in amoris et pacis uinculo ui
etam.

nobilitat.
letificat.
dignificat.
sacrificat.
iustificat.
fortificat.
uiuificat.
clarificat.

¶ Primo dr̄ q' nobi
litat qꝛ filios dei c̄s
tituit. mt. 5º. beati
pacifici qm̄ filij dei
uocabuntur ¶ de. 2º.
pues. 12º. qui pacis
ineunt c̄silia sequitur
eos gaudium ¶ 3º. dignificat qꝛ
facit quem ēē dignum ad deum
recipiendum. Unde ps̄. In pace
factus ē locus eius et c̄. ¶ 4º. sanctifi
cat qꝛ tales deus elegit. Unde 2ª.
ad cor. 4º. In pace uocauit deus

UVA.BHSC

¶ Q° fortificat qr custodit sic di q non e ita fortis galea sicut pax. ad phil. 4°. pax dei q exsuperat omnem sensum custodiat corda vrã et intelligencias vras ¶ 6°. Justificat qr e fructus iusticie. vnde legis latores. vt pacem ciuitatis custodiant leges iustas posuerunt. vt satis habetur ex. 2°. po^c. ideo di Jac°. 3°. fructus iusticie in pace seminatur facientibus pacem. ¶ 7°. viuificat qr dat vitam non solum temporalem q continuatur in pace. sed etiam vitam eternam. i. pe. 3°. qui enim vult vitam mediat pacem et psequatur eam ¶ 8°. beatificat qr dat beatificam visionem de qua di ad hebre. 12°. pacem sequimini. scilicet sine qua nemo deum videbit ¶ Istam pacem sm veritatem venit deus mundo dare. sicut q ipse testatur. Jo. 14°. pacem meã do vobis et c. et istam virgo beata mundo reperit et attulit. qm filium dei portauit Juxta illud can. 8°. ego murus et vbera mea turris. ex quo facta sum coram ipo q̃si pacem repperiens. q post ea filius suus mundo diffudit. videlicet in

sua incarnacione. sua natiuitate. sua pdicacione. sua passione. infernum spoliando. sua resurrectione. sua ascensione. sps sci missione. et finali dabit in generali retribucione.	¶ de pmo di in ps. Justicia et pax osculate sunt. et in alio. orietur in diebus eius iusticia et habundancia pacis. et bene poterit dici beata virgo illud ps. audiam qd loquatur

in me deus qm loquetur pacem in plebem. et illud. 2a°. pacem faciet in i. in me ¶ de 2° bene di expresse luc. 2°. q angli cantauerũt gloria in excelsis deo et in terra pax hominibus bone voluntatis ¶ de 3°. bene di ysa. 52°. Quã pulchri sunt sup montes pedes annunciantis pacem et predicantis. vnde et ad ephe. 2°. di. veniens annunciabit pacem qui longe estis. et pacem hiis q prope sunt ¶ de 4°. ad ephe. 2°. ipse enim e pax nra q fecit vtraque vnum. et medium parietem macherie soluens scilicet vt duos condat in semetipm et ysa. 53°. vere languores nros ipse portauit. et sequitur disciplina pacis sup eum. et liuore eius sanati sumus ¶ de 5° habetur ex quarta figura luc. 11°. cum fortis armatus custodit atrium suum. in pace sunt omnia que possidet. Si autem fortior illo superueniens et c. tunc ut di luc. 1°. descendit in infernum illuminare hiis q in tenebris et in vmbra mortis sedent ad dirigendos pedes nros in viam pacis ¶ de 6° habetur expresse q primum verbum q̃ ptulit discipulis suis post suam r̃nem fuit istud q dixit stans in medio discipulorum suorum pax vobis ego sum. Jo. 20°. ¶ de 7° fecit expresse testamentum de pace ante suam ascensionem. vnde Jo. 14°. pacem meã do vobis pacem meã relinquo vobis ¶ de 8°. fuit impletum illud ysa. 57°. Creaui fructum labiorum pacem pacem ei q longe e et q prope. dicit dñs. qr tunc sps domini repleuit orbem terrarum et hoc q continet omnia sciam habet vocis. vt di sap. 1°. ¶ de 9°. di expresse ysa. 54°. de ecclesia triumphante q tunc fundabitur sternam p ordinem lapides tuos. sequitur. et multitudinem pacis filiis tuis. et in iusticia fundaberis. vnde et Jere. 33°. turbabuntur et pauebunt in vniuersis bonis et in omni pace q ego faciam eis. curabo et reuelabo eis deprecacionem pacis et veritatis. Et ex omnibus istis verificatum fuit illud Jere. 29°. In pace illius erit pax vestra.

¶ 3°. pax e desiderabilis et appetenda et ista est pax beate fruicionis que est pax sine.

timore. ignorancie. terrore. tepore. dolore. liuore.	¶ de pmo verificatur illud ysa. 32°. sedebit ppls meus in pulcritudine pacis et in habundancia fiducie ¶ de 2°. verificatur illud ysa. 32°.

Erit opus iusticie pax. silencium. et securitas. vsque in sempiternum ¶ de 3°. ysa. 54°. ala mea non recedet ate

UVA.BHSC

fedus pacis mee non mouebit̄. de
.9o. eze. 34o. percuciam cum eis fedus
pacis .ſ. ſine tpre. ❡ De. 9o. yſa. 55.
in leticia egrediemini et in pace de
ducemini montes et colles .i. angli
et ſancti cantabunt laudes cora illo
❡ De. 6o. hinc dr̄ ſapie. 3o. iuſtorū aīe
in manu dei ſunt. et non tanget
illos tormentum malicie. viſi ſunt
oculis inſipiencium mori. illi aūt
ſunt in pace. et ideo ut dicat apoſ.
.i. ad theſ. 3o. deus autem pacis det
uobis pacem ſempiternam. qr nos
et cē. ❡ Vnde gr̄ dr̄ in lr̄a .qs reſtitit
ei et pacē habuit. intellr̄ de pace morali
et ꝑpetua et non de p̄ma .ſ. de mū
diali quā aliqui mali hn̄t ❡ q tranſtulit
et cē. hic ꝓbat aſſūptū .ſ. qr diā forti
excedit in infinitū oēz aliā fortitudīez
et po.ª2 p.o ondē apoſ. 2o. ꝯcludit in
tentum. ibi. qūtus et cē. ❡ apoſ. declarat
p effectus morales. p̄mo in rebus
mirabilibꝫ. 2o. in actibꝫ humanis.
ibi. ſi venerit. ❡ Circa p̄mū p̄mo de
clarat apoſ. in rebꝫ naturalibꝫ inferio
ribꝫ. 2o. in ſuperioribꝫ. ibi. Qui precī
pit ſoli. ❡ Dicat ḡo. Qui tranſtulit mō
tes et cē. Expoſitores hoc exponūt
de motu trē. qr cum inter creaturas
inferiores terra ſit firmior qr eſt
centrum mundi. et in hijs que ſūt
ſr̄ trām montes dicuntur ſtabiliores
et tn̄ in terre motu qn̄qꝫ contingit
qr montes ſubuertit p potenciā ſuā
alr̄ dr̄ qr montes tranſfert qr ſic mon
tes generantur p fluuium tꝑris ita
corrumpuntur. Ita exponunt illi
quos uidi ❡ Sꝫ ſtatim oritur obiec
cio ꝯtra eos. qr iſta naturalr̄ fiunt
attribuere gr̄ ad effectus naturales
ad diuinam potenciam et ex hoc con
cludere potenciam dei eē infinitam
non ē ſufficienter ꝓbatum. poſſet
dici quod cum natura agat ꝓpr certū
finem. et occaſione qr agit ꝓpr cer
tum finem aut ordinatur a ſe ipſa aut
ab alio ſr̄iori dirigente ipm̄ quod ꝗde
noticiam finis hēt. modo cū res natura
les noticiam finis non hēat ut ſe
in finem dirigere poſſint neceſſariū
ē qr ab aliquo ſr̄iori dirigente ordi
nentur et illud ē deus. a quo dependet

celum et tota natura. vt hr̄. 12. me
thā. et ſic tota nature operacio attri
buitur uirtuti diuine. gr̄. ſi p natā
montes ſubuertuntur. manifeſ
tum ē qr a uirtute diuina montiū
ſtabilitas ſuperatur ❡ Poſſꝫ tn̄ iudicio
meo liralr̄ exponi ad apoſ. vt
tranſlacio montium non refferatur
ſolum ad potenciam dei ordinatā
ſm̄ quam res agunt ſuo curſu na
turali. ſꝫ magis refferantur ad
potenciam abſolutam. vt ſit ſſēq.
❡ Qui tranſtulit montes. ſup. non
ſolum p terre motum uel corrup
cione naturali ſꝫ magis diū placꝫ
ei. in potencia ſua ē totalr̄ muta
re. vel annichilare. quod eciam
fuit fidei ꝓmiſſū. mt. 21o. ❡ Si fidē
hueritis et non heſitaueritis et
dixeritis monti huic. tranſfer te
in mare fiet ❡ Et eciam aplūs ad
iſtud apoſ. loquebatur. i. ad core
.13o. Si fidem habuero ita ut mon
tes tranſferam et cē. et tn̄ iſtud non
pt̄ fieri n̄ p dei potenciam in
finitam et abſolutam. ex hoc gr̄
manifeſte concludit qr ipſe ſit for
tis robore quod erat apoſ. ❡ Et
neſcierunt hij quos ipſe ſubuertit
.i. homines habitantes ꝓpe montes
illos qr a caſu montium ſubuertū
tur. et ex hoc uult ꝯcludere apoſ.
qr ex quo effectum tam mirabile
facere pt̄ ſol ſubito ſeqr̄. qr infini
te potencie ſit. ❡ Et addit in fu
rore ſuo. met.ª loquitur nam ad
modum hominis irati dnūs ſicut
aliquis vindicatum malore et pu
nit eos et ita tales dicuntur ſub
uerti. et in furore dni et neſciunt
❡ ſm̄ ueritatem mali neſcire di
cuntur. tꝑs preteritū ad recolendū. cā
tꝑs preteritū. ad recolendum.
tꝑs preſens. ad gubernandum.
tꝑs futurum. ad ꝓuidendum.
facta ꝓpa. ad corrigendum.
ſuam inſiciā. ad releuandum.
dei miām. ad implorandum.
hr̄e ſufficienciā. ad viuendū.
facere penitenciā. ad emendandū.
appetere gliam. ad ꝓuemendum.
❡ De p̄mo .ſ. operū dei de qbꝫ dr̄ ſap.

UVA.BHSC

.2°. nesciuerunt sancti dei nec scrutati
uerunt in iusticie mercede ¶ de .2°.
.i. ad thi. 3°. Si quis domui sue ne
scit preesse . quomodo ecclie dei di
ligenciam habebit ¶ de .3°. eccl. 4°.
melior e pauper sapiens rege
sene . et stulto q nesciunt in fu
turo prouidere ¶ de .4°. Jere .4°. Sa
pientes sunt ut faciant mala
bene autem facere nesciunt
¶ de .5°. in ps. ad nichillum red
datus sum et nesciui apoc. 3°.
tu dicis qr diues es et nescis
qr miser es ¶ de .6°. Job .24°.
Ipi fuerunt rebelles lumini
nesciuerunt uias eiusdem . in 28°.
nescitis quid petatis ¶ de .1°. ysa.
.41°. Canes imprudentissimi nesci
erunt ueritatem saturitatem.
eiusdem .28°. pre vino nesciuerunt.
et c. ¶ de .8°. i. ad cor .9°. nesci
tis quod qui instadio currunt
et c. et .26°. eiusdem . nescitis qr
corpora uestra membra sunt xpi ¶ de
9°. iob .28°. nescit homo precium
eius qr non inuenitur in terra sua
uiter viuencium hoc . s ¶ beatus
gregorius exponit istum passum
q transtulit et c. 1°. mor. ca°. 3°.
alleg°. Electi quippe eterne patrie
predicatores uocantur non inme
rito montes . qr pro celsitudinem
uite sue deserunt yma terrenorum
et celo propinqui fiunt quos mon
tes ueritas transtulit cum suos pre
dicatores a iudee obduracione sub
traxit . unde ps . transferentur mo
tes in cor maris . in cor enim maris
montes translati sunt cum apli pre
dicatores a iudee perfidia expulsi
ad gentilium intellectum peruene
runt ¶ Qui commouet terram et c.
non e intelligendum q terra mo
ueatur . scilicet se totaliter cum sit cen
trum mundi . qr deus firmauit or
bem terre qui non commouebitur . ut
in ps . s . scilicet aliquas aliquas eius
partes dr moueri in terremotu .
et ideo loquitur . scilicet modum loquendi
uulgarium hominum q quando sen
ciunt terremotum in patria sua
dicunt q terra mouetur sic . ps .
dicebit . commouisti terram et c.

et columpne eius concucientur . dicit
autem columpne terre partes eius interi
ores . sustentantes exteriores . que co
cuciuntur ex terremotu q causatur
ex uapore incluso in visceribus terre
sicut quandoque ignis ex sulphure . ut in
partibus sicilie et apulie . q ignis ma
gnos lapides combustos euaporat
sic e ethna . qui lapides ibi inferio
res qui columpnas ibi ad sustentandum
terram emittit ¶ ad morale tn in
tellectum est aduertendum q in scrip
tura inueniuntur.

Columpne ferree . pro constanciam.
marmoree . pro continenciam.
argentee . per mundiciam.
Auree . per gloriam.
lignee . per penitenciam.
eree . per resonanciam.
ignee . per amoris flagranciam.
nubee . signantes mansionem beatam.

¶ Primo dr q pro columpnas ferreas in
telligitur constancia . qr ferrum est
durissimum et firmum metallum.
unde apo. p. ad thi. 3°. de firmitate
ista loquens dicebat ¶ Sciens quomodo
oportet te conuersari in eccia dei uiui . co
lumpna et firmamentum ueritatis . unde
Jere. 1°. dicebat dns propheta . dedi te in
columpnam regibus et sacerdotibus et
c. ¶ 2°. per columpnam marmoream co
tinencia significatur marmor enim e
frigidus et mundus . et ita e castitas
sic cant. 5°. venter eius eburneus
distinctus saphiris . crura eius mar
moree columpne . venter eburneus mun
diciam . crura marmorea continenciam
signat ¶ 3° dico quod pro columpnas
argenteas mundicia significatur . unde
ps . Ego confirmaui columpnas eius
dixi iniquis nolite inique agere . di
cunt . 3°. ferculum fecit salomon de
lignis libani . columpnas eius fecit ar
genteas . ferculum dei e eccia ista . q
de lignis mundissimis . s . de clericis debet
edificari . qui argentee columpne per
mundiciam debent esse . In cuius figura
dr . exo . 38°. q moyses uestiuit colump
nas atrii argento ¶ 4°. dico quod colu
pne auree significant gloriam . qr ar
gentum est nobilissimum metallum
in colore . ualore . splendore . Ita gloria

UVA.BHSC

omnia excedit in ornamento uenuſ
tatis in firmamento felicitatis et
bonitatis · in documento claritatis et
ſanctitatis · In cuius figura bene dicitur
exo · 36° · quod columpnas tabernaculi fe
ceris operuit auro puriſſimo ¶ Quo
per columpnas ligneas prima deſigna
tur · columpne enim lignee uidentur
fragiles · preſeruant tamen a ruina · ita
prima ut deſpicabilis et tamen a ruina
temptacionum protegit et defendit · unde
in figura dicitur exo · 33° · et · 36° · quod colum
ne et baſes erant de lignis ſethim · ſe
thym uero est arbor quam ego uidi quasi ſi
milem albe ſpine · et numquam putreſ
cit firmiſſimum et ſolidiſſimum lig
num est · ſed non pulchrum uiſu et quod
plus est expertus ſum quod lignum illud
panno lineo inuolutum nec in igne
combuſtum nec ipsum nec pannum fue
rit leſum · et iſtud optime competit pre
intencione applicata ut placet ¶ 6° · per
columpnas ereas reſonancia in pre
dicacione deſignatur · es enim est me
tallum reſonum et dum percutitur
uel frangitur reſonat quod ſignificat
martires et confeſſores qui quanto plus
frangebantur uel percutiebantur in iſto
mundo tanto plus reſonabunt in cuius
figura dicitur de iſtis impijs · e° · xx · 25° ·
quod confregerunt columpnas aureas · i ·
ſanctos martires · ſicut de petro · jacobo · et
johanne · qui in eccleſia dei columpne dicun
tur ad gal · 2° ¶ 4° · per columpnas ig
neas amoris flagrancia deſignatur
propter ignem enim in ſcriptura multociens
amor deſignatur quod columpna · ſecundum ue
ritatem in ſtrio meritorio dicitur ee ·
quia talis briuſſiſſimus columpna dicitur in tem
plo dei · ut dicitur apoc · 3° · ſed per amorem
diuinum mundum uincunt in cuius
figura dicitur · apoc · x° · quod pedes angeli
erant tamquam columpna ¶ Iſte ſunt
ſeptem columpne de quibus dicitur prouer · xx°
quod ſapiens excidit columpnas ſeptem
et in ps° · columnam confirmaui columpnas
eius ¶ Dico ultimo quod per columpnam
intelligitur beata uirgo que ſuſti
nuit uerbum diuinum in ſe incarna
tum quo uerbo deus pater nobis in
filio locutus est · ut dicitur ad hebre · 1° ·

ſicut in columpna nubis locutus
eſt moyſi · exo · 30° · de qua poteſt
exponi · eccleſiastici · 24° · deſcendit in
columpna nubis · ut benedicitur deus
illud eccleſiastici · 24° · thronus meus in
columpna nubis ¶ Quod precipit ſoli
et non oritur · hic manifeſtat magnitu
dinem ſapiencie et potencie dei quantum ad
corpora ſuperiora · dicit · qui precipit ſoli
et non oritur · Iſtud non intelli
gitur quod de facto fiat quia continue ſol
oritur et occidit · et ad locum ſu
um reuertitur · Iterum gyrans
per circuitum ut dicitur eccleſiastes · 1° · cum motus
celi ſit continuus · ſed intelligitur
de poſſibili quia deus ut hoc facere
poſſet ut dicitur · Ioſ · x° · quod ſol
ſtetit in medio celi quasi ſpacio unius
diei · et in hoc patet magna poten
cia dei · quia ſicut de racione celi est motus
ita de racione terre quies · ſed terra
mouetur et ſol quieſcit eo modo
quo dictum est ergo deus est ſatis po
tens ¶ Aliqui exponunt iſtud
ſecundum curſum nature in quantum tetigit
ſolem nubibus ita quod per aſpectum
nostrum non uidetur oriri ¶ Beatus gregorius
exponit iſtud de predicatoribus
qui merito ſol nominantur · cum
per predicaciones et doctrine lu
men aliquos irradiant quia a perfidia
iudaica expulſi conuerſi ſunt ad
gentes · ſed de hoc ibi uide ſi placet
¶ Moraliter tamen exponendo ad nostram
erudicionem eſt aduertendum
quod ſol habet multas proprietates propter
quas ſanctis hominibus comparatur ha
bet enim ·

in materia puritatem ·
in forma uenuſtatem ·
in ſitu altitudinem ·
in aſpectu lippitudinem
in motu rectitudinem ·
in effectu ualitudinem ·
¶ Ita uiri ſancti qui in iſto
ſole nominantur habent in
conuerſacione mundicia puriorem ·
operacione ſtrenua pulcriorem ·
deuocione tenera altiorem ·
erudicione prudencia clariorem ·
~~temptacione efficacia meliorem ·~~
temptacione conſtancia forciorem ·
perfeccione efficacia meliorem

¶ Primo dicitur
quod ſancti uiri
lucent in
conuerſacione
racione purita
tis · unde · 2° · re ·
· 23° · dicitur de da
uid ſicut lux
aurore
oriente
ſole ma
ne · abſque
nubibus
rutilat

UVA.BHSC

¶ 4º placent in operatione · ratione venuſtatis quia ſic dicitur eccli. xi. dulce lumen et delectabile eſt oculis uidere ſolem · ita delectabile eſt uidere opera ſanctorum uirorum ¶ 3º ſplendent ratione altitudinis quia eorum conuerſatio in celis eſt ſicut dicit apostolus ad phil. 3º. unde bene de quolibet dicitur illud eccli. 43. ſpecies celi in uiſione glorie ſol nuncians in aſpectu ¶ 5º rutilant in cognitione ratione prudentie clarioris unde iob. 31º. Si uidi ſolem · i · ſanctum virum · cum fulgeret · ſ · per cognitionem et lunam clare incedentem ¶ 4º permanent in temptatione inuicta ratione firmitatis eccli. 27º. homo ſanctus manet in ſapientia ſua ſicut ſol ¶ 6º. lucent in perfectione ratione bonitatis quia alios ducunt in bonum · et faciunt fructificare ad modum ſolis · unde bene dicitur eccli. · 49º. Omnia opera illorum uelut ſol in conſpectu medici · et ideo de iſtis bene dicitur matth. 13º. fulgebunt iuſti ſicut ſol in regno patris eorum ¶ dicitur quinto ſol uirgo beata propter ſolis conditiones · ſ · ratione ·

bonitatis.
fecunditatis.
dignitatis.
venuſtatis.

¶ De primo bene verificatur illud eccli. 26º. ſicut ſol oriens mundo ſic ſpecies bone mulieris in ornamentum domus ſue ¶ Sed quod dicitur ¶ Iſta beata uirgo dicitur ſol quia

bonitatis promo · uberius irrigata ·
Iure meritis gaudio · dignitatis fecunditatis ·
ſublimata faſtigio · beatis laureata ·
virginitatis lilio decoratis adornata ·

dicitur melior beata uirgine certe nulla tracta de hoc ſi placet quia ciuitas ſolis uocabitur vna · et dicitur yſa. · 19º ¶ De · 2º bene exponitur quod eſt mulier amicta ſole et luna ſub pedibus eius apoc. xii. quia tunc in ſua aſcenſione glorioſa in ſole · i · in beata uirgine poſuit tabernaculum ſuum · quod autem ipſa ſit tabernaculum dei patet eccli. · 24. 3º. et qui creauit me requieuit in tabernaculo meo ¶ De · 3º. bene concluditur illud cant. 6º. Que eſt iſta que progreditur quaſi aurora conſurgens pulchra ut luna electa ut ſol et bene dicitur progrediens quia ut dicitur heſter · x. fons paruus creuit in fluuium magnum et in lucem ſolis quia conuerſus eſt · fons paruus eſt uirgo humilis ¶ De · 4º. bene allegatur quod ipſa eſt ſpecioſior ſole et ſuper omnem diſpoſitionem ſtellarum dicitur purior ut dicitur ſap. 8º. de qua puritate bene dicitur eccli. · 17º. Quid lucidius ſole certe nichil in mundo lucidius · i · clarius purius · quia in corporeis nichil lumine purius · et iſta fecit ut oriretur in celis lumen indeficiens ut ipſa dicit de ſe ipſa eccli. · 24º ¶ Dicitur enim ſol antonomaſice · xp̄s · i · per excellentiam ſol uerus · ſ · xp̄s deus homo qui dicitur fons.

ſplendoris.
caloris.
dulcoris.
ualoris.

¶ De primo exponitur illud ad litteram apocalypſis 1º. facies eius ſicut ſol in uirtute ſua lucet ¶ De · 2º illud eccli. 43º. tripliciter ſol exurens montes radios igneos exſufflans et cetera ¶ De · 3º heſter · xi. lux et ſol exortus eſt · et humiles exaltati ſunt · ſecundum ueritatem in natiuitate fuit fons humilitatis et dulcoris ¶ De · 4º. bene dicitur illud eccli. · 43º. ſol illuminans per omnia reſpexit ¶ Quomodo iſte ſol oritur quadrupliciter dictum fuit ¶ Sed quia nunc dicendum eſt quibus non oritur · eſt aduertendum quod per ſolem quandoque intelligitur gratia diuina · ſic dicitur eccli. · xxiii. oculi domini multo plus lucidiores ſole circumſpicientes uitam hominis ¶ Per oculos hic intelligitur predeſtinatio ad gratiam quibus predeſtinatis percipit ſoli · i · gratie · ut oritur ¶ Quibuſdam non oritur ſol ·

Excecatis · per carnalem delectationem ·
incarceratis · per malam aſſuefactionem ·
obtenebratis · per nimiam paſſionem ·
aggrauatis · per diuinam condempnationem ·

¶ Excecatis · per et cetera · ſol non oritur quia carnalitas rationem obcecat · de quibus ſapientie · 5º. dicitur expreſſe · quod illi carnales poſt multa que dixerat de iſta materia concludebat ſol intelligentie non illuxit nobis ¶ 2º incarceratis per et cetera · non oritur ſol quia detinentur quaſi in tenebris per malam conſuetudinem · iob. 3º. expectet lucem et non uideat nec ortum ſurgentis aurore

UVA.BHSC

et c. Tertio obtenebratis ꝛc. non oritur ſol q2 inuentes ſub paſſionibus non tenebrauiant et iſtis tenebris illud yſa. 6°. Quarto aggrauatis ꝑ et c. non oritur ſol iuſticie q2 iſtis ut dicitur Joelis. 2°. ſol conuertetur in tenebras et luna in ſanguinem. antequam ueniat dies domini et c. In iſtis ac ut dicitur yſa 60. non occidet ſol amplius et luna non minuetur. Capiendo gregorius moraliter tex. cum dicitur Qui precipit ſoli et non oritur. Intelligitur de iſtis ut dictum eſt. Et ſtellas claudit quaſi ſub ſignaculo. ſenſus litteralis eſt q ſtelle clauduntur cum lumine ſolis ꝑ diem lumen earum abſconditur uel cum nubibus firmamenti ſerenitas operitur ita ut ſtelle non uideantur et hoc quaſi ſub ſignaculo q2 ſub ſignaculo aliquid clauditur. ut iterum in medium ꝓferatur. ut dicat gregorius hic et ſic ſtelle ad tempus quaſi ſub ſignaculo abſconduntur cum nocte ueniente et nubibus ſolutis a nobis iterum uidentur. Beatus gregorius iſtum paſſum. 9°. more. cap. vltimo exponit de enoch et helya qui nunc clauduntur in paradiſo terreſtri. ut iterum ante iudicium appareant. Sed moraliter poſſet exponi de religioſis. et eſt thema ad predicandum de eis. q ſtelle dicuntur ratione.

puritatis. claritatis. ſtabilitatis. firmitatis. bonitatis.	Et ſicut ea que de ſtellis dictum fuit tractatur de quibus bene exponitur illud. quaſi.

ſtelle manentes in ordine ſuo aduerſus ſiſaram. i. diabolum pugnauerunt iſta claudit cum clauſtro eos abſcondit. ſ. ſub ſignaculo. Signaculum eſt ſignum q ponitur aliquo uel in ſignum memorie ſic aggei. 2°. dicitur. aſſumam te zorobabel filii zachiel ſerue meus. et ponam te ut ſignaculum uel quod ponitur in ſignum uictorie. ſic uexilla dicuntur ſignacula militum. ſicut apoſtolus dicebat. 1ª ad cor. 9°. ſignaculum apoſtolatus mei uos eſtis omnis. i. certaminis mei. Vel in ſignum amicicie et tunc eſt ſignum amicicie cum q adducit ad inuicem in ſignum amoris. ſic amica dilecto ſuo dicebat cant. 8°. pone me ut ſignaculum ſicut cor tuum. q2 fortis eſt ut mors dilectio et c. Vel in ſignum cuſtodie et tunc eſt quaſi ſigillum. ſicut apoc. 5°. liber erat ſignatus ſignaculis ſeptem.

Primum ſignaculum eſt certitudinis. 2um. eſt fortitudinis. 3um eſt dulcedinis. 4um eſt ſollicitudinis.	Quomodo religioſi qui cumque

clauduntur ſub ſignaculo. ad oſtendendum.

ueritatem et iuſticiam. firmitatem et conſtanciam. caritatem et amiciciam. auſteritatem ꝛ uigilanciam.	Debent enim habere ueritatem

in ſancta meditacione q2 debent continue recordari paſſionis xpi et habere illud quaſi ꝑ ſigillo. ut de illis exponatur illud eccl. 38°. faber architectus qui noctem tamquam diem tranſigit ſignacula ſculpit. ſequitur et cor ſuum in picture ſimilitudinem dabit. Secundo debent habere firmitatem in temptacione 2ª ad thi. 2°. firmum fundamentum dei ſtat habens ſignaculum hoc cognouit deus qui ſunt eius. Tertio debent habere caritatem in dilectione. ut de quolibet illorum exponatur illud ezechielis 28°. tu ſignaculum ſimilitudinis plenus ſapiencia et decore. in paradiſo dei fuiſti. q2 ibi debet habitare ꝑ amorem. Quarto debent habere uigilanciam primo cuſtodiam in oracione et collaudacione ideo dicitur eccl. 22. Quis dabit ori meo cuſtodiam. et ſuper labia mea ſignaculum certum ut non cadam ab ipſis et lingua mea perdat me. Qui extendit celos ſolus. hic oſtendit diuinam ſapienciam incomprehenſibilem eſſe et hoc oſtendit quantum ad reſpectum corporis ſ. celeſtium in generali. Secundo quantum ad reſpectum corporum mirabilium in ſpeciali ibi. qui facit arcturum. Tertio de nocte procedit ex oppoſito modo quo proceſſit ad oſtendendum diuinam fortitudinem q2 ibi proceſſit ab inferioribus creaturis aſcendendo ad ſuperiores cuius ro poteſt eſſe q2 potencia alicuius magis oſtenditur quando ipſe aliquid forte mu

UVA.BHSC

celum multiplex

arturus

tabile mutare uel trasmutare pt quod sunt inferiores creature. Sapientia autem magis ostendit creationem alicuius stabilis in se et inmutabilis quod est de se aliquod sunt corporalia scilicet celestia et ideo ad declarandum diuinam sapientiam dicit qui extendit celos solus quia in celi creatione ipse extendens celum sicut pellem ut dicitur in ps tantam quantitatem sua sapientia mensuratam dedit ei cuius rationem inuestigari homo non posset quia tantam et talem eam fecit ¶ Et notanter dicit celos in plurali quia triplex est celum scilicet supremum scilicet medium et infimum Supremum dicitur empireum in quo deus est et est locus sanctorum istud enim est inmobile et uniforme et de isto celo nil sciuerunt phi cum omne celum secundum eos moueatur theologi uero ponunt ipsum quia ibi sunt anime sanctorum sicut angeli dei in celo mt 22 et de isto in ps dominus in celo sedes eius et a summo celo egressio eius Et quia ascendendo istud celum est tercium dicebat apls paulus 2 ad corinthios Scio hominem raptum usque ad tercium celum ¶ 2us celum secundum theologos est cristallinum quia lucidum et clarum ad modum cristalli qui causatur ex aqua pre tuo congellata et ideo secundum istud celum intelliguntur aque que super celos sunt quia ibi non sunt aque fluentes sed celum ad modum aquarum congellatarum et istud in chilomino dicitur morale et est illud quod astrologi uocant primum mobile et de isto dicitur in ps aque omnes que super celos sunt laudent nomen domini ¶ 3us celum dicitur firmamentum quod quidem est mobile sed difforme quia alicubi diaphanum alicubi magis spissum et lumpiosum ut in stellis fixis quia stella est densior pars orbis ut dicit in 1 2 celi et mundi et de isto dicitur gen 1 uocauit firmamentum celum sub quo ipsum continentur septem orbem in quibus sunt planete et quia tantum opus fieri non pote

rat nisi a sapientia summa secundum ueritatem in illis magis relucet sapientia dei cum solo uerbo domini celi firmati sint ut dicitur in ps quia ut dicitur Iere 51 preparauit orbem in sapientia sua et prudentia sua celos extendit solus de utero 32 uidete quod ego sim solus et non est alius deus preter me sed qui faciat ista ¶ Et statim ad creaturas inferiores descendens sapientiam diuinam ostendit d. Qui graditur super fluctus maris ambulare dicitur dominus super fluctus maris cum potestate sua eos regat et prudencia gubernet sicut gen primo spiritus domini ferebatur super aquas glo fouendo et gubernando et in hoc sapiencia diuina demonstratur cum res ita mobiles et uariabiles ad ordinem debitum reduca et ita dicitur in ps qui ipse ambulat super pennas uentorum ¶ Iterum reddit admirabilia quorum non possunt homines rationes apphendere scilicet de mirabilibus celi que miro ordine cursu et disposicione facta sunt ¶ Qui facit arcturum et cetera arcturus est constellacio que dicitur que tribus nominibus nuncupatur antiqus dicitur enim ab antiquis septentrio eo quod continet septem stellas que maiores aliis sunt quarum quatuor sunt ad modum quadranti tres ultime que ad modum semi circuli et quia sunt circa polum articum qui et cardo celi nominatur ideo dicitur ab aliquibus polus septentrionalis unde et tota plaga celi ex ista nomen accepit accepit uocatur etiam aplis arcturus eo quod tres ultime stelle ad modum archus sint disposite uel quia artantur circa axem circa quem semper uoluuntur et numquam iunguntur et ita dicit ysidorus macrobius uero dicit quod in cauda que coniungitur arcturo est quedam stella que proprie uocatur arcturus a qua postea tota illa constellacio nomen accepit uocatur etiam a poetis maior ursa eo quod ouidius li metha fingat in matrem gamedes pro eo quod erat ex Ioue iuno uxor iouis mutauit eam in ursam

UVA.BHSC

quā poſtea iupiter ne filiꝰ ſuus q̄ ue
nator erat et obuiauit matri ſue
quā uolebat ſagitta pforare ut eam
occideret mutauit in urſam maiorē
filium uero mutauit in urſam mino
rem · que ē ſtella pliades · ¶ Cauiac au
tem uocatur urſa iracio ē qr ſicut urſa
ſemp circuit circa ſtipitem ad quem
ligatur ita illa conſtellacio ſemp uol
uitur circa ſtipitem celi · i · circa a
xem q̄ dr̄ polus articus et ideo nūq̄
nobis occidit · vnde dicunt aſtrolo
gi qȝ ē alcius celi ſignum · et hꝫ in
fluenciam frigidam et humidam ·
¶ Sequitur · et orionas · orion ē quedā
conſtellacio magna et notabilis ha
bens ſtellas numero · xvij claras quarū
vna lucidior que ē in fronte · et ex
tenditur ut dicit alexander ad modū
hoīs armati · ab ariete per ſignum
thauri · vſqȝ in ſignum geminorum
et ppe autumpnum oritur nobis in yē
me in principio · et ſignificat huiꝰ ortus
tempeſtates · ppt qȝ phūs dicit · 2º · me
thaurorum qȝ orion eſt indiſcretus et dif
ficilis cuiꝰ rō ē qr qn̄ ē nubiloſum
ſignificat pluuiam futuram · qn̄ ē ſerenū
et clarum ſignificat ſerenitatem tp̄is
ut dicit gloria hic · Eſiodus et
calimachus finxerunt in fabulis ſuis
qȝ orion fuit quidam miles amator
inſanus · vnde ouidiꝰ in de arte · vbi
loquitur de dedalo · ſit t̄ nō uirgo te
gea comesqȝ bootes · enſiferon
aſpiciendꝰ erit · et loquitur dedalus
filio ſuo oſtendens quo itinere uola
re deberet ¶ Sequitur · et yadas · yadus
eſt quedam conſtellacio notabilis q̄
oritur in · ſexto gradu thauri · et
ideo dr̄ eē in pectore thauri · hꝫ
ſtellas · xvj · q̄ oriuntur nobis in
fine yemps et in principio ueris · et
dr̄ qȝ ſi attinguntur a ſaturno ge
nerant tempeſtates et grandines ·
Si aūt a ſole tūc ſunt humide et ca
lide et ideo tp̄e ortus ſui dicuntur au
gmentare ſegetes vnde nominantur
ſitule a poetis dicit enim boecius oui
diꝰ in libro methaꝰ qȝ erant ſoro
res pſerpine q̄ rapta fuit a plato
ne et ducta in infernū ut ibi regina
eēt q̄ erat filia ceres dee ſegetum
et cum ſorores que ſimile uoca
bantur q̄ eciam filie ſegetum
· ſ · cereris q̄ facit uenire et ger
minare ſegetes · ſm̄ poetas qui
communiter menciuntur quererent eā
et non poſſent inuenire quendā
fluuium conuerſe ſunt ab phebō
· i · a ſole in piſces fluuiales q̄
poſtea in illud ſignū ſunt conuerſe
et ideo dicunt adhuc qȝ ppt
hoc illa conſtellacio qn̄ intrat
ſol in ſignū thauri in illa conſtel
lacione facit creſcere et multi
plicare ſegetes · ¶ Seqr̄ · et in
teriora auſtri · vbi conſiderandū
ē qȝ illis qui ſub equinoctiali ha
bitant ¶ Vtrūqȝ ſi tn̄ aliq̄ ibi
non habitant · ¶ Vterqȝ polus · ſ ·
articus et antarticus eſt conſ
picuus · ac orion eorū ad rectos
angulos equinoctialem circulū
ſecet et ſic opꝫ qȝ tranſeat per
vtrumqȝ polum equinoctialē · et ſic
vterqȝ polus reddit eis conſpicuꝰ
recedentibꝰ aūt ab equinoctiali et
aſcenden · verſus polū ſeptētrio
nalem eleuatur ſup̄ orizontem
polus ſeptētrionalis et deprimi
tur polus auſtralis ¶ q̄ dr̄ polus
antarticus · ſm̄ modum elon
gacionis ab equinoctiali et hoc ppt
rotunditatem terre · vnde nobis
q̄ ſumꝰ in pte ſeptentrionali
numqȝ polus auſtralis conſpi
cuus eē pt · vnde ſilr̄ ſtelle ei
uicine ſunt nobis occulte · ſm̄
quantitatem · ſm̄ q̄ elongamur ab
equinoctiali · et iſtud tractat clare
commentor 9º · C · vnde dicit qȝ in
marochos uidit quandā ſtellam
quam dicebāt rectam qȝ numqȝ
uiderat in pſtuma · qr inſula illa
magis appropinquat ad equinocti
alem et illas ſtellas et illum ppliū
auſtralē polū vocat interiora auſ
tri q̄ nobis occultantur qr ab ori
zonte nrō depreſſa ¶ beatꝰ gregor
hoc exponens moralr̄ · ꝑ· more
ca· 6º· dicit · quid parturum q̄
in celi apex conſtitutꝰ ſtellarum
ſepten radijs fulget non n̄ eccīa
vniuerſalis exprimitur q̄ in · Jo ·
apoc · 1º · eciam ſepten candelabra

UVA.BHSC

figuratur quedam dona in septi
formis gr̄e sp̄s otinet claritatez
sūme uirtutis irradialis q̄ ab
axe uirtutis lucet perspicuū q̄
q̄ sancta eccl̄ia persecuciones inn̄
rium sine cessacione tollerat sed
tn̄ usq ad mundi t̄minū sine
deffectu durat. Arcturus g̅ dum
uersatur erigitur. q̄ tunc sta
m̄ eccl̄ia violencia in ueritate
resistitur cum ardencius p ueri
tate fatigatur ¶ Postea dicit q̄
per orionas qui generat tēpes
tates sīgficatur tp̄s martirum
per yadas que in verno oriunt̄
et pluunt sancti p̄dicatores in
to intelliguntur. et post ↄcludit
extensis ei celis dn̄s arcturum
formauit q̄ in honore deductis
apl̄is in celesti conuersacione stā
tuit etiam formatō q̄ arcturo
fecit orionas. q̄ roborata fide
eccl̄ie ↄtra mundi procellas edidit
martires. editisq orionibȝ pro
tulit yadis. q̄ conualescentibus
ↄtra aduersa martiribȝ aridita
tem humanorū cordium doctri
nam contulit magistorum. per
austrum uero q̄ ē ps meridialis
intelligit amorem sp̄s sancti. s̄m
q̄ in canticis dr̄. Surge aquilo
et ueni hauster et c̄. Interiora
g̅ austri i. sunt ordines angelorȝ
occulti. et secretissime partes celes
tis sinus. quos imples ardor sp̄s
sancti. Unde subdit ibi p diem q̄
in meridiano tp̄e ardencius solis
veri ignis accenditur q̄ condi
toris claritas iā mortalitatis
iam pressa caligine manifestius
videtur ibi lumen intime conte
placionis sine umbra interue
mente mutabilitatez cernit. Ubi
calor summi luminis sine ulla obs
curitate tp̄oris ibi inuisibiles
angelorȝ chori q̄ astra in abdi
tis micant q̄ex nunc ab hoībȝ
videri nequeunt quo flāma di
uini luminis veri altius pstin
duntur. Et ad ↄcludendū iob q̄
dixerat de corporibȝ celestibus tu

nuit ¶ Qui facit magna. s. mundū
creando et conseruando. in. ps. ma
gna opera dn̄i exquisita in oīs uo
luntates eius ¶ Et inscrutabilia. q̄
s̄m ueritatem de effectibȝ quos coti
die uidemus in naturalibȝ adhuc ca
usas perscrutari non possumus. q̄nto
magis g̅ naturalia a nobis inscruta
bilia sunt. sic. ecc̄. 3°. altiora te ne quesieris
et forciora te ne scrutatus fueris ¶ Et
mirabilia quorum non ē numerus
Universaliter ↄcludendo q̄ ut dicit. ps.
mirabilia opera tua non tn̄ sunt in
finita. sic quod non sit eis numerus
q̄ a deo sunt comprehensa. et mensu
rata sicut sapie. ys. omnia in numero
et pondere et mensura constituisti
dn̄e ¶ Si uenerit ad me et c̄. hic
ut dictum ē ostendit diuine sapie ma
gnitudinem in rebus humanis. et
q̄ ad rectorem rerū humanarū tria
competunt p̄mo ut subiectis bene
ficia dispenset. 2°. ut actus subiecto
rum examinet ¶ 3°. q̄ culpabiles co
striget ¶ Et s̄m hoc diuidr̄ hec po
in tres particulas. 2̄. ibi. si repente
3̄. ibi. si deus cui ¶ Ad euidenciam
g̅ p̄me partis ē aduertendū q̄ dn̄s
dr̄ uenire ad hominem qn̄ ei ali
qua beneficia largitur siue intelle
ctum illuminando siue affectum in
flamando. et qn̄ ipe grām subtrahit
dr̄ recedere iuxta illud. ps. Ut quid
dn̄e recessisti longe et c̄. et q̄ ho
nescit utrum odio uel amore dignus
sit ut dr̄ ecc̄. 9°. hinc ē q̄ homo
q̄nq non percipit qn̄ grām sp̄s sancti
infundit ei. nec eciam intelligit qn̄
etiam p aliquod peccatum ab eadem grā
subtrahitur. sicut. Io. 3°. dr̄. sp̄s ubi uult
spirat et nescis unde ueniat aut q̄o
uadit. et hoc ē quod dicit. si uene
rit ad me. grām. s. infundendo. non
uidebo eum. i. non percipiam. et si
abierit. p subtractionem grē. non
intelligam. Et sic exponit grego
9°. mor. ca°. 9°. d. accessus recessus
q̄ dei a mente nr̄a minime cognos
citur. quousq finis rerum ignoratur
q̄ et de temptacione ē meritum ut

UVA.BHSC

plet an tumidet et de domo nequaquam con
prehenditur utrum hic desertos remu
neret. an in via nutriat ut ad patriam
reducat. ¶ homo igitur ab internis gau
diis semel pulsus clausas ante ianu
as secreti spiritualis aspiciat atque in semet
ipsum foras proiectus in carnem gemat
et certitis sue turpia considerans di
cat. si uenerit et c. ¶ aduertendum
est quod dominus dicitur multipliciter ad hominem
uenire primo enim uenit in

- gloriosa incarnatione. ad nos humiliandum.
- fructuosa predicatione. ad nos reuocandum.
- preciosa redemptione. ad nos iustificandum.
- graciosa uisitatione. ad nos inuitandum.
- gloriosa illustratione. ad nos illuminandum.
- et ueniet in ultima racione. ad remunerandum.

¶ Venit igitur ad hominem in gloriosa et c. in
cuius signum ipse dicebat. Jo. 16o. exiui
a patre et ueni in mundum. Et secundum
ueritatem ipse uenit saluum facere
quod perierat. Vnde bene in lra in figura
dicebat zach. 13o. dicite filie sion ecce
rex tuus uenit tibi mansuetus. i. hu
milis ad nos docendum uiam humi
litatis. ¶ 2o. uenit in fructuosa et c.
sicut ipse dicebat. Jo. 4o. 10o. Ego ueni
ut uitam habeant. quia ut ipse dicebat
luc. 5o. non ueni uocare iustos sed
peccatores. ¶ 3o. uenit in preciosa et c.
quia hic est qui uenit per aquam et san
guinem. ut dicitur i. Jo. 5o. et mt. 20. non
venit ministrari sed ministrare et dare
animam suam redemptionem pro multis
de quo ysa. complacuit. 62o. Ipse ueniet
et saluabit nos ¶ 4o. uenit ad nos in
graciosa visitatione sicut ipse dicit apoc.
3o. ecce ego ad hostium et pulso
siquis aperuerit ueniam et cenabo cum
illo. et de illa uisitatione amorosa di
cebat cant. 1o. Veniat dilectus meus
in ortum ¶ 5o. venit ad nos in glo
riosa et c. et hoc per gratiam et per
dona spiritus sancti. de quo aduentu di
cebat. Jo. 14o. Siquis diligit me sermo
nem meum seruabit et c. et ad
eum ueniemus et mansionem apud
eum faciemus. 6o. uenit dominus ad
remunerandum in iudicio et iste
aduentus est duplex. unus est particularis
cum ueniet ad quemlibet in morte. iuxta
id. mt. 24o. et uos estote parati quia
qua hora non putatis filius ho
minis ueniet. alius est genera
lis et in isto ueniet in ultima
racione. ad condempnationem ma
lorum apoc. 2o. penitenciam age. quo
minus ueniam cito. et pugnabo
cum eis gladio oris mei. et
etiam ueniet ad bonorum remuner
acionem. ysa. 62. Ecce saluator
tuus uenit. ecce merces eius cum
eo. tunc secundum ueritatem. Juxta
illud. ps. Exultabunt omnia ligna
siluarum a facie domini quia uenit quoniam
uenit iudicare terram. ¶ modo ma
nifeste patet quod lra intelligitur. de
quanto et quanto aduentu ¶ Si re
pente interrogauerit et c. hic
ostenditur diuine sapientie profunditas
in examinacione subditorum
quia ita subtiliter agit quod ei nemo
respondere possit Vnde est aduer
tendum quod dominus dicitur hominem
interrogare.

- eum ad penitenciam reuocando.
- eum ad perseueranciam exortando.
- eum ad ueram sapienciam informando.
- eum ad ueram scienciam adducendo.

¶ Interrogat deus hominem eum
ad penitenciam et c. et hoc quando ad
uersitatibus et tribulacionibus
pulsando. ita dicit grego. hic. certo
interrogat cum duris persecutionibus
nos pulsat ut cum mens nostra
de se in tranquillitate estimat semet
ipsum ueraciter qualis sit in persecu
cione deprehendit et de isto in ps.
oculi eius super pauperem respiciunt
palpebre eius interrogant filios ho
minum. ¶ 2o. interrogat ad perseue
ranciam et c. in ps. dominus interro
gat iustum et impium qui autem
diligit iniquitatem odit animam suam
¶ 3o. interrogat hominem ad ueram
sapienciam informando. sic dicitur luc. 20
ubi dominus dicebat interrogabo uos
unum. baptismus iohannis a quo erat
¶ 4o. interrogat ad iudicium repen
te uocando. sicut dicit beatus gre
gorius repente dominus uocat inter
rogat cum nos ad districtionem
sui examinis inopinatos uocat
de quo sapie. 9o. dicitur ¶ Certa est

UVA.BHSC

ni potestas a deo et ūto ab altissi
mo qui interrogabit opera vr̄a
.s. in iudicio suo. modo notandum
dicit si repente interrogauerit
qr aliquando dns repente immittit
aduersitatem. vt q2 hoc homo
reuocetur ad uidendum ostiam sua
sic. c. f. Job. 9º dr. et sic repete
precipitas me. ¶ Etiam subito
uocat ad iudicium suum. sic. m't.
13º dr. vigilate ne cum repente
uenerit inueniat uos dormien
tes. Istis enim duobus modis q̄ e
prima interrogacio et ultima dns
dr interrogare. et ideo dr. quis
respondebit ei. q. d. nullus pt et
id pt ee qr nemo secure pt dicere
q sine causa paciatur aliqua ad
uersa. qr nescit vtrum amore uel o
dio dignus sit etc. 9º. vnde quer.
xxº. quis pt dicere mundum e cor
meum purus sum a pcc̄o. et in
hoc iob ostēditur se determinate
nescire vtrum aduersitas quam pa
ciebatur eēt ad bonum suum uel
malum suum uel ad malum etiam
nemo pt secure astare iudicio dei
qr nemo immunis a pcc̄o nec in
fans cuius e uita vnius dei sic
terrum. vt dr quer. ¶ Et ideo
dr. qs respondebit ei aut qs dicere
pt. cur ista facias. q. d. nullus et
id e qr ipse deficere non pt. q̄re
reprehensibilis non e. et ita dr
apl'o ad. ro. 9º. homo tu quis
es q respondeas deo. numquid dicit
figmentum q se finxit cur me ita
facies. ¶ vnde beatus grego. e. more
in fine. x. ci. dicit. actoris fac
ta semper indiscussa ueneranda
sunt qr iniusta ee nequaquam pnt
¶ Rōnem q̄ppe de eis occulto con
silio querere nil aliud e q̄ contra
eius consilium superbire. ¶ Cum
g' factoris causa non reprehendi
restat ut sub factis illius humiliter
taceatur ¶ deus cuius nec. etc. hic
manifestat p funditatem sapie di
uine in punicione delictore. ¶ Circa
q e intelligendum q ira dei non
importat animi commocionem sed
magis vindictam. s'm q ex ef

fectibus nobis apparentibus attribuunt'
deo alique passiones que non sunt in
deo. nec ee pnt s' quasi pmit ad
modum hois irati. et ideo qr nullus quo
cumque se uertat p aliquam astuciam
vindictam dni fugere pt. Juxta. c. ps.
quo ibo a spu tuo. et quo a facie tua
fugiam. ideo dicit. deus cuius ire ne
mo resistere pt. s. uindictam eius eua
dendo. vbi e. grego. 9º. more. ca. xxº.
mouet hic vnam qonem. vtrum aliquis
possit resistere ire dns. cum dicit exo.
.22º. aut dimitte eis noxam hanc etc.
et aaron cum inter uiuos et mortuos tu
ribulum sumpsit ut pz num. 16º. et et
phines q luxuriantem cum alienigena
trucidauit num. 25º. de quo in. ps. et
stetit phinees et placauit et c. etiam
dauid qui angelo percucienti se oppo
suit. 2º re. 24º. ¶ Oppo. tn dr hic et
ad ieremiam. 13º dictum fuit. tu tn
p pplo tuo isto noli orare. seq. qr non
exaudiam in tempore clamoris pcc̄s
eorum. ¶ Ad istud rndet beatus grego. d.
q istud e p voluntate illorum q obuiauerunt
ire eius quos ipse hr in gra eius vnde
dicit q sancti uiri qui ire dei obuiāt
ab ipso accipiunt ut contra impetum
passionis eius opponantur atque ut
ita dixerim. cum ipo se erigunt c'
ipm. qr in eo q aduersum senciens
uiam foras obtinent intus eos uiste
tis gra fouet. vnde. vr. s'm beatum
grego. q deus instatur ut ab eis con
pescatur deprecatur. vnde allegans id
exo. 33º. q dns dicit moysi dimitte
ut irascatur furor meus contra illos etc.
dixit quid e seruo dicere dimitte me
ni ausum deprecandi prebere. ac si dicer'
apte. pensa q apud me ualeas et co
gnosce. qr quicquid p pplo orās potes
obtinere. ¶ Posset tn ut in vr sub
tilius rideri. ad cuius euidenciam sci
endum e q quaicque penam ira dei meret'
et p q̄ns pena. m'o pena infligitur
a voluntate diuina q in affligendo hoiem
q̄ irata vr ut dictum e m'o sic de no
ticia dei distinguunt quidam q dr
duplex. s. noticia simplicis uisionis q
cognouit omia facta fienda et possi
bilia fieri. alia dr. concomitans

UVA.BHSC

uel determinata que fertur determinate
ad res eo modo quo facte uel fiende ſunt
preciſe. et ab alijs diſtinguitur talis
noticia diuina. In noticia autem ex conſe-
quenti dicitur. In deo eſt duplex uoluntas
ſcilicet ſimplicis uolicionis qua uult omnes
homines ſaluos fieri ut dicit apostolus 1
ad thi. 2. et ſic uoluit congregare
iheruſalem quam ſub alis alis. ut dicitur mt. 23.
alia eſt uolicio concomitans ſiue ſe-
quens. qua ipſe determinate uult pre-
deſtinatos habere gloriam. et determinate uel
reprobari dampnatos. et dampnari repro-
batos. et ſic ab aliquibus dicitur uoluntas
efficax. ab alijs etiam uolicio prima
dicitur antecedens. 2. dicitur conſequens. prima
quidem mutari poteſt ad mutacionem
ſubiectorum. ſic auguſtinus dicit muta uitam
et mutabo ſententiam. cum deus prima uoli-
cione dicatur iratus. ita ut uelit
punicionem peccatorum tamen cotidie per
penitentiam placatur. et eius ira tollitur
et de iſta ira et uoluntate irata in-
telligi debent omnes auctoritates pro prima
parte quia ſic fuit pacificatus ab eis et
cotidie pacificatur et dicitur eius ſententia
mutari. ut patet de ezechia yſa. 38.
et de niniue Ione. 3. 2. autem uolun-
tas numquam mutatur quia ſcit determina-
te qui ſint ad gloriam predeſtinati
uel ad gehennam preſciti. exigentibus
demeritis eorum et ideo iſta ira
numquam pacificatur quia quamuis meruerunt
uel merebuntur iſtam iram eundem
pacificare potuerunt ſed noluerunt
Unde benedictum fuit ad Iere. ubi
dicitur a domino. quia clamas ad me ſuper contri-
cione inſanabilis eſt etc. ¶ Et ſic
intelligitur quod dicitur ¶ deus cuius ire re-
ſiſtere nemo poteſt. et etiam alie auctoritates in-
ducte pro parte 2. ſub quo curuantur
qui portant orbem. ¶ Poetice loquendo
ouidius uirgilius omerus et multi
alij poete finxerunt unum gigantem
fuiſſe qui uocabatur athlas. quem in mon-
tes athlantes maſſilica habitans
uirtute fortitudinis ſue celum ſuper hu-
meros portabat. quo feſſo uenit her-
culos qui pro eo celum portauit
de hoc facit mencionem boecius 3.
de conſolacione metro finali. ¶ Secundum
rei ueritatem iſte fuit magnus
aſtrologus. qui motus celi et di-
uerſos ſiderum curſus populo ſimpli-
citer predicabat quo mortuo hercu-
les ei in doctrina ſucceſſit et propter
hoc plebs rudis eos celum por-
tare dicebat ¶ Theologice loquendo
iſtud poteſt exponi de duobus portan-
tibus orbem. ſcilicet quod orbis dupliciter acci-
pitur. dicitur enim orbis habitacio
iſtorum inferiorum ſapientie. 9. tu
in ſapientia tua hominem condi-
diſti. ut diſponat orbem terre
in iuſticia et equitate. luc. 2.
exijt edictum a ceſare auguſto
ut deſcriberetur uniuerſus orbis
et ſecundum iſtum intellectum illi qui
portant orbem ſunt principes ter-
rem qui mundum portare di-
cuntur in quantum curas et negligen-
cias aliorum debent ſuſtinere.
Unde beatus gregorius 9. moralium capitulo
.xvij. dicit quod illi qui portant
orbem ſunt qui curas preſentis ſe-
culi tollerant tanto uero quiſque poten-
cior compellitur uniuerſis ſuſti-
nere quantis in hoc mundo princi-
patur. Unde dicit quod princeps in
greco baſileus. i. baſis laus dicitur
et quia baſis columpnam ſuſtinet
ita principes onus populi. Unde con-
cludit quod ille ut baſis populum
ſuſtinet qui motus illius poteſtatis
pondere fixus comedit. quo enim
ſubiectorum ſuorum onera tolerat
eo quod ſuppoſitum baſis columpnam
portat ¶ Aliomodo per orbem tamen in-
telligitur machina celeſtis. Iere.
10. Qui preparat orbem in ſapi-
entia et prudencia celos extendit.
et tunc per illos qui portant ce-
los angeli intelliguntur qui non
ſolum largiuntur ipſi celo perfecti-
ones extremas. primo etiam motum
in loco. Unde commentator in de ſubſtancia
orbis. capitulo 2. dicit quod corpus
celeſte non indiget uirtute largi-
ente in ſe. et in ſua ſubſtancia perma-
nenciam eternam. ſed etiam eorum
miniſterio tota corporalis crea-

UVA.BHSC

pn̄ceps debz p̄tare

angli portant

loqui ad deum

tura diuinitus placatur. ut dr̄. beatus aug. 2º de ciuit. dei. Et sic. 2º. exponit beatus gregorius .9. q. p hos qui portant orbem pn̄t et angelice uirtutes intelli gi. ipsi enim portant orbem. q. regendi mundi curas administrant paulo attestante q. ait. Nonne sunt administratorij sps in ministerium missi ppr eos qui capiunt salutis hereditate et istud scbi ad hebre. 1º. Et qr nat. e istum mundum ee contiguū lacionibz sriorbz ut tota uirtus inde gubernetur ut dr. 1º. ethic. meth. ideo illi q. hnt mouere orbes superiores et gubernare dicunt portare mundum istum inferiore. Sed sciendum e q alio m portant orbem .i. regimen ppli pncipes et alio m angeli. nam pncipes debent portare necessitate istius inferioris plebis.

Ignorantes excusando. maliciās supportando. iniurias dulcorando. miserias subleuando.	De p̄mo Jere. 2. hr in sr con tritione

sequitur ego dixi plane. hec infirmitas mea eam portabo. De 2º leuit. xº. hostia data e uobis ut portetis iniquitatem multitudinis. et c. De 3º. in figura bene dr exo. 2º. portabit aaron nomina filiorum isrl in racionali iudicij sr pectus suum. De 4º. eccl. 6º. subice humerum tuum et porta illum qr michee .6º. dr obprobrium ppli mei portabitis. Angeli uero dni portare hoies et maxime fideles. s.

teptaciones defferendo. tribulaciones ptegendo. fatigaciones alleuiando. orones pntando.	De p̄mo dr in ps angelis suis deus

mandauit de te. ut custodiant te in omibz uijs tuis in manibz portabunt te et c. De 2º. dicebat angelus loquens moysi exo. 3º. vidistis que fecerim egipcijs quomodo portauerim uos sr alis aquilarum. De 3º. hetur in figura dan. 14º. qr angelus assumpsit abbacuch p capillos et portauit in babilonem sr lacum et c. De 4º. bene exponitur illud eccl. 10º. aues celi portabunt uocem tuā et q hr pennas annunciabit sniam et tn̄ isti curuabuntur sub deo curuantur sub deo qr uoluntati ei9 obediunt omia iuxo illud ysa. 45º. in curuabitur oē genu et ideo pz ex istis quod contra uindictam a deo pmisiorbz inflictam nullū remedium suauiore pt et ex hoc concludr magnitudo sapie dei. quia isti effectus reducuntur in deum tamq in sumum sapientem et potentem q erat intentum ipsius iob.

Quantus ego sum et c. hic ut dictum fuit iob concludit ppositum suum .s. q contra deum contendere no intendit qr frustratorium et uanum hoc eet. Et hoc concludit pmo ex sui puritate. 2º ex dei maiestate ibi. s. fortitudo et c. qs. qr ad ppm. dicat quantus ego sum. non molis s uirtutis qntitate. qr nullius momenti qr ex natura corruptibili et intelligencia debili. ut respondeā ei. s. q e sapientie et potencie infinite. et loquar uerbis meis tu eo. qr supple nec possem nec scirem. Sed tunc argui posset qr si ex infirmitate nature se excusset. ut innuit glo. aut habraham dixisset gen. 18º. loquar ad dnm meum cum sim puluis et cinis. video qr si homo fragilitatem suam attendit et ignoranciam naturalem qs hr rone materie corporee numq ad dnm loqui ualz et ideo dicebat Jere. 1º. pmo. Dne nescio loqui. qr puer ego sum .i. ignorans. unde ysa. 6º. dolebat qr uir immundus labijs erat. tn̄ si homo attendit ad beniuolenciam dei. securre pt loqui ad deum pcipue si loquatr uerita.

dilectionis et amicicie. supplicacionis et reuerencie. racionis et iusticie. pdicacionis et sermonis.	Quattuor modis iste pt qs loqui ad deum

acceden̄s ad dñi sui beniuolenciam
Pª primum dr̄ exo· 20º· q moyses
loquebatur cum dño sic amicus con
sueuit loqui cum amico suo · et dñs
etiam b· ¶ Pª· 2ª· loquebatur anna
in corde suo suo dño · et tm̄ labia mo
uebantur · sic dr̄ · 1º Re · 2º· ¶ Pª· 3ª
dicebat iob · 22º· ad omnipotentē loqr̄
et disputare et cū eo cupio · q in
telligo de uerbis iusticie et ueritatis
¶ Pª· 4ª· dictū ē paulo ab angelo · act·
18º· loquere et non taceas Pª q et
ego tecum et ideo habrahā ad instā
eius ... dicebat · loqr̄ ad dñm meum
cū sim puluis et cinis · Job uero ig
norancia suam considerans dicebat
qntus ego sū etc· usq̄ loqr̄ · et ē q
pz clare per hoc quod subiungitur·
¶ Et si habuero quippiam · iustū nō
respondebo · contingit enī quando quod
coram magno homine etc· prius hō
contendit audacter et secure qn̄o
habet iustam cām · et istud ad hoc
concludit cum dicat · qui et ē · ¶ Ce
tm̄ aduertendum quod sm̄ phm̄ dicē
est iustum eo modo quo iustum hic ac
cipitur qn̄ p uice · s· iustum legale
quod dr̄ equale ut pz in pº· 5º· ethiē
licet et · 3º· poli· ut differunt qn̄o iustū
equale includit omnia iura positiua
q3 includit omnia q̄ includuntur sub
lege · vnde dr̄ iusticia legalis · cū sit
omnis uirtus et pfecta · q3 ē pfecte
uirtutis usus ut dr̄ · 5º· ethiē iustum
uero morale accipitur tamq̄ quale
·i· facere in materia debita quod iustū
ē ut respectu alicuius psone puate
actiue uel passiue ut homo in aliq̄
causa dr̄ hr̄e iustum passiue · i· aliq̄
iustam causam hr̄e · uel actiue sicut
qn̄o iudex reddit alicui quod suum
ē · et utrumq̄ ius siue morale siue le
gale fundatur in iure naturali · ¶ Cuius
pª ra ē q3 non facias alicui q tibi
non uis fieri · et istud ius aut iustū
naturale precedit ius positiuum · in · 4º·

pmitate · quia fuit ab inicio crea
ture racionalis ·
dignitate · q3 ius naturale nullam
patitur mutacionē ·
equitate · q3 iure nāli oīa sunt coia ·
firmitate · q3 contra ius naturale nlla
fit dispensacio ·

¶ Et ista distinctio ponitr̄ in
decreto distinctione · 1ª · in glosa
ordinaria · de quo cumq̄ iure
intelligat sanctus iob uerum di
cebat · pmo q3 a natura filij ire
sumus · et sic iusticie nre coram
deo qs pannus menstruate · ysa ·
64º · et sine sua iustificacione nl
possumus agere iuste · Et ideo bene
dicebat si iustum quid habuero
·i· aliquam ronem que iusta m
videatur sic quod a natura sua
ego sum creatura sua m̄ parere
debet uel si quod boni fecero ex quo
premium merui tm̄ non iudico
pmo supple obediam et sustinebo
paciencer q3 ut dr̄ · 2º· mach · 9º·
Iustum ē subditum eē deo · Ideo bn̄
subiunxit · sed iudicem meum
deprecabor · ¶ Et notanter dicit
si Iustum quid etc· sub condicione
q3 nemo scit an odio uel amore di
gnus sit · ut dr̄ ecc · 9º· et q3 qui
hr̄ causam dubiam non debz con
tendere rigorose cum iudice pmo
supplicare inde ē q dixit illum
tamq̄ iudicem deprecabor · ¶ Et
bene uocat eum iudicem ipse enim
ē iudex summus ·

summus ad reddendū · io reuerendus ·
potens ad puniendū · io metuendus ·
iustus ad retribuendū · io diligendus ·
prudens ad discernendū · io admittendus ·
misericors ad diligendū · io supplicandus ·

¶ De pmo act · 10º· ipse ē qui constitu
tus ē a deo iudex uiuorū et mortu
orum · ¶ De · 2º· in ps· nolite loqui
aduersus deum iniquitatem · qm̄ neq̄
ab oriente neq̄ ab occidente neq̄
a desertis montibus · qm̄ deus iudex
est · ¶ De · 3º· ecc · 9º· dñs iudex est
et non ē apud eū glia psone · ¶ De · 4º·
ecc · 8º· noli iudicare q̄ iudicē · s· deū
qm̄ sm̄ q iustum ē iustū dm̄ iudi
cat · ¶ De · 5º· ysa · 33º· dñs iustus
m̄ · seq̄ · ipse ueniet et saluabit
nos et sic iob intelligē uidebatur
cum dicebat iudicem meū depre
cabor · Unde beatus grego· hic et ē
·9· mor · cª· 13º· dicit · omnis huma
na iusticia iniusticia conuincitur
eē · si districte iudicetur · preces g°
post iusticiam indiget ut quo · s·

UVA.BHSC

iustitia succumbere poterat ex
soli iudicis ueritate conualesc
erit. Et sequitur dicit ergo
iudicem meum deprecabor. ac
si aperte dicat. et si ad opus
virtutis excreuero. ad vitam
tamen non ex meritis. sed ex
venia conualesco. Et si inuoca
tem et cetera. ad euidentiam huius est
aduertendum quod quamuis aliquis cum
interrogat exauditur ad profectum
suum. et non ad uotum suum
sicut paulus qui non fuit exauditus
ad uotum suum sed ad profectum quod
orabat ab eo stimulum carnis amo
ueri. ut ipsemet dicit. 2. ad cor.
12o. quandoque quis exauditur ad uotum
suum sed non ad profectum. sic ille
cupidus medi de quo narrat
aristoteles primo politicorum qui orauit quod omnia
que tangeret fierent aurum. et
factum est. et sic cibus suus quem tangebat
mutabatur in aurum. et mortuus
est fame diues auro. modo cum homo
non exauditur ad uotum non credit
exaudiri. sed exauditur ad profectum
sicut febricitans cum petit potum
a medico. si amara potio sibi detur
ad euadendum. exauditur ad pro
fectum non autem ad uotum. et
credit non exaudiri. Ita in proposito
quando homini petenti aliquod bonum
a deo sibi datur deus flagella dat ad
bonum illius. quia ad meritum et ad
temptationes carnis reprimendum
exaudit cum non ad uotum sed ad pro
fectum. Et hoc est quod dicit. Si in
uocantem exaudiuit me. ad profec
tum. s. non credo quod exaudierit me
quia. s. non exaudiuit ad uotum. Et
rationem subiungit. in turbine enim
conteret me. i. in obscuritate uel
magnitudine que per turbinem in
telligitur ut sibi dictum est. Et mul
tiplicabit uulnera mea sine causa
vulnera multiplicare est tribulatio
nes augmentare. Sed quare dicit
sine causa cum sit causa. quia ut dicitur quod
in terra nil fit sine causa. cum causa deo
pro hoc uideatur iniustus cuius oppositum
sibi dixit. Dicendo quod aliquid tripliciter fieri

dicitur sine causa. Uno modo quando fit iniuste. et
tunc accipitur proprie sicut in ps. per
secuti sunt omnes aduersantes mihi sine causa
Secundo dicitur fieri aliquid sine causa quando
fit frustra. sicut ait apostolus ad gal. 3o
timeo ne sine causa laborauerim in
uobis Tertio quando fit cum ignorantia
passi. quia quando causa ignoratur ab aliquo
tribulationes patiente dicit quod sine
causa tribulatur. et sic accipitur
hic quia si sciret homo quod patitur a
liquid sine causa pro bono suo non diceret
quod hoc esset sine causa. sed quia facientis
intentionem ignorat ideo dicit illud
esse sine causa. quia causa est sibi latens.
Sed de quo uulnere dixit quia inue
niuntur uulnera.

mortificantia dolorifera. sunt corporum
perficientia et salutifera. sunt animorum
viuificantia austera. et sunt sanctorum
destruentia pestifera. sunt peccatorum

Primo modo accipitur ex. 9o. uulnera
facta sunt vesicarum turgentium
in hominibus de 1o pueri. de. 21o.
meliora sunt uulnera diligentis quam
oscula fraudulenta odientis de
3o dicitur cantica canticorum. 2o. vulne
rasti cor meum soror mea et cetera. de
eo. gen. eo. occidi uirum in uulnere
meo. i. in culpa mea. et ysa. 1o. uulnus
et liuor et cetera. modo iob intelligi
tur de uulneribus corporis quibus affligi
batur quando dicebat. multiplicabit uul
nera mea sine causa. beatus gregorius 9o mo
ralium capitulo 3o. exponit illud dicens. quod
uulneratum sine causa iob se asserit
esse non ex superbia loquens. sed fatens
de se loquitur. quia de illa inoculta ueritas
attestatur dicens. Commouisti me aduersus
eum frustra. et ideo in dicendo. sic ut cum
non peccauit quia sine causa pueros dis
cedentes in originali punit. cum eos
eterna gloria priuat. videtur tamen insinuare
quod puniantur pena sensus. sed contra
oppositum teneatur quod non puniantur nisi
pena dampni in quantum priuantur beatifica
uisione. et sunt qui non fuerint magis
illud ps. Sicut uulnerati dormien
tes in sepulcris quorum non es memor
amplius. et ipsi de manu tua repulsi
sunt. Unde dicit beatus gregorius non nulli
et enim a presenti luce subtrahuntur quam

UVA.BHSC

ad promerendum merita vite attinue-
runt pervenirent quos quia tamen originis
salutis sacramenta non liberarunt
et hic ex proprio nichil et
illud pervenirent ad tormenta. et ulterius
vide si placet ¶ nec concedit requies-
cere spiritum meum. hoc refertur ad
litteram precedentem. quia cum homo in-
firmus videt se non exaudiri ad vo-
tum et ignorans quod exaudiatur ad
profectum tunc turbatur et non quies-
cit in spe finis sicut ait dominus matthei 5.
beati eritis cum vos oderint homines
sequitur gaudete et exultate quoniam merces
vestra copiosa est in celis. ¶ et implet
me amaritudine. scilicet intus. et extra
carne vel mente. glo^o. ca. 14. notan-
ter dicit quod sepe iustis exercicium
virtutis. est adversa tollerare non
solum exterius. sed ut mentes eorum
ad certamen plene probationis exau-
diat. non numquam etiam foris tor-
menta lacerant et intus temptatio-
nes castigant. unde hic sancto imple-
tum se amaritudinibus asserit. quia
tamen flagella exterius tollerat.
illud est gravius quod de temptationibus ad-
versarii in intimis portat ¶ si for-
titudo etc. hic iob ostendit se contra
deum contendere nolle ratione sue
magestatis. quia quo iudex est debilis
in viribus. ita quod reum coercere non
possit ille secure cum eo contendere
potest sed hoc de deo dici non potest
cum sit potencie infinite. ideo dicit. si
fortitudo queritur robustissimus est. ad
quecumque. scilicet coercendum. unde in psalmo. non
est fortis sicut deus noster. et secundum veri-
tatem ipse fortis est in cunctis spiritualiter
autem. secundum sacram scripturam in

mundum mirabiliter creando.
et ipsum prudenter gubernando.
carnem humanam assumendo.
mortem moriendo superando.
sic celos ascendendo.
finaliter iudicando.
bonis gloriam tribuendo.
malos in inferno truciando.
infectum in gloria regnando.
bonos a diabolo defendendo.

¶ de po-
tentia. Jere. 10.
qui fecit
terram
in forti-
tudine
sua pre-
parat or-
bem in
sapientia sua

¶ de. 2. iob. 36. ecce dominus excelsus
in fortitudine sua et nullus ei similis
in legis latoribus ¶ de. 3. ysa. 9.
parvulus natus est nobis. sequitur
et vocabitur admirabilis deus for-
tis ¶ de. 4. quia fortis tunc fuit
sicut dicitur in psalmo. dominus fortis et po-
tens etc. ¶ de. 5. bene dicitur ysa.
49. numquid tolletur a forti pre-
da. et in psalmo. qui educit vinctos
in fortitudine. iuxta parabolam luce
11. cum fortis armatus et sequitur
si autem venerit fortior eo au-
feret arma in quibus confidebat
et cetera ¶ de. 6. psalmo. 22. exulta-
tur deus fortis quia civitatem fortium
ascendit sapiens ¶ de. 1. apocalipsis. 18.
fortis est deus qui iudicabit illam
scilicet babilonem ¶ de. 8. et 8. ysa. 9.
in veritate reliquie convertentur
ad dominum fortem ¶ de. 9. ysa. 11.
desolabitur lingua maris egipti
in fortitudine. spiritus sui sancti ¶ de. 10.
eccl. 43. quis saciabit videns glo-
riam eius et que sunt confirmabit for-
titudinem eius ¶ de. 11. ysa. 25. fa-
ctus est fortitudo pauperi. fortitudo
egeno in fortitudine sua. et in
psalmo. tu adiutor fortis. ergo si forti-
tudo eius queritur robustissimus
est. et ideo nemo potest contendere contra
iudicem quo potest iusticiam suam
contendere per testimonium aliorum. vel per
seipsum primum est impossibile. tertium. deus
qui solus cordium occulta cognoscit
et ideo nullus de bonitate proximi potest
deferre testimonium quod sit iam dei
et hoc est quod dicitur. si equitas iudicii
queritur audiat. scilicet ut innocenciam al-
terius comprobetur. nemo testimonium pro
me reddere potest. quia intellectus
non capit quod veritas consciencie
humane maior sit quam sit equi-
tas divini iudicii. et ideo dicit potest
ee quia contra iudicium alicuius non debet
quis arguere quoniam in iudicio quatuor
condiciones requiruntur quas tan-
git philosophus. 3. politicorum diffuse tractans
in multis. scilicet quoniam.

Judex pollet bonitate. ita quod non sit
pusillibilis.
Judex floret veritate. ita quod
non sit corruptibilis
lex viget equitate. ita quod non sit
corrigibilis.

UVA.BHSC

lex durat firmitate firmitate ita quod non sit uariabilis primo lex sit consuetudinibus firmata.
Modo · secundum ueritatem iudicium dei continet equitatem · et merito quia deus habet equitatem in sua substancia
In sua substancia · ratione bonitatis.
In sua prudencia · ratione ueritatis.
In sua policia · ratione puritatis.
In sua sentencia · ratione firmitatis.
Habet dico deus equitatem in sua substancia ratione bonitatis · quia non mouetur passione sicut alii iudices · ut equitas iudicii uioletur · Ideo dicitur in psalmo · parauit in iudicio thronum suum · et ipse iudicabit populos in equitate. Secundo habet equitatem in prudencia sua ratione ueritatis quia non est corruptibilis · precio prece aut timore sicut alii iudices de quibus dicitur ysa. lix. Corruit equitas in plateis · ueritas non potuit ingredi · cum ipse dicat prouer. 8o. meum est consilium et equitas mea est prudencia et fortitudo. Tercio habet equitatem in policia sua ratione puritatis et ueritatis ut in psalmo · lex tua ueritas primo quidquid mandat aut precipit lex sua equitas est iuxta illud psalmo. Pronunciabit lingua mea eloquium tuum quia omnia mandata tua equitas. Quarto habet equitatem in sentencia sua ratione firmitatis · quia iuste pronunciat et pronunciatum mutari non potest · Ideo dicit psalmo · cognoui domine quia equitas iudicia tua. Si igitur iudicia sua sunt equitas · non est qui possit reddere testimonium contra illum qui ipse nouit abscondita cordis · melius quam homo conscienciam proximi sui · Unde beatus gregorius · ille iuste causas examinat · qui per humanum testimonium eas non explorat. Et sic patet quod est impossibile quod homo per testimonium alienum contra deum contendere possit. Circa quod sciendum est quod testimonium conscientie tres gradus habet primus est quando spiritu sancto testimonium alicuius consciencia reddit quod sit iustus ut dicitur ad ro. 8o. Ipse spiritus testimonium reddit spiritui nostro · scilicet quod filii dei sumus

2us est cum aliquem consciencia non reprehendit licet se non presumat esse iustum iuxta illud · i · ad cor · 4o. nichil michi conscius sum. 3us est quando et si quis presumat bene quod peccauit hoc tamen non ex malicia fecit · sed ex ignorancia aut infirmitate · sicut psalmo · orabat ignorancias meas ne memineris. Et sunt ista tria per ordinem quorum ad primum dicit. Si iustificare me uoluero · i · ex ipso conscience testimonio dicere iustum · os meum condempnabit me · i · me condempnabilem reddet · propter blasphemiam contra diuinum iudicium · quia ut dictum est supra nemo iustificabitur comparatus deo · i · diuino iudicio · et ideo secundum gradum testimonii conscientie subdit qui eciam nil ualet contra deum cum dicat · Si innocentem me · supple ostendere uoluero quia non sum michi conscius quod peccauerim · prauum me comprobabit · scilicet propter peccata mea que prius non intelligebam · iuxta illud psalmo · delicta quis intelligit · non solum michi sed et aliis manifestando · quia prauum est hominis cor et inscrutabile · et quis cognoscet illud · ut dicitur Jere · 17o. et ideo homo quamquam non est conscius est ipsi. Et notandum est quod dicit prauum me condempnabit quia probus generaliter uocat prauos omnes uiciosos sed prauus dicitur in sacra scriptura

ex mala cogitacione ·
ex mala locucione ·
ex mala operacione ·

Ex corde dicitur homo prauus ratione arrogancie concupiscencie inobediencie. De primo dicitur prouer · 8o. arroganciam et superbiam et uiam prauam detestor. De · 2o. eze · 33o. extollenciam oculorum meorum ne dederis michi · et desiderium prauum auerte a me. 3o. de · 3o. in psalmo · nec fiant sicut patres eorum generacio praua et exasperans · i · inobediens et contumax · Unde propter ista bene dicitur prouer · 11o. abhominabile domino cor prauum. Ex ore redditur homo prauus ratione ·

detractionis ·
false locucionis ·
uituperacionis ·

De primo prouer · 4o. remoue a te os prauum · et detrahe

UVA.BHSC

cia labia ſint pro aliis ate. ¶ de. 2°. pro
8°. Iuſti omnes ſermones mei. et non
est in eis quod prauum ſit aut peruerſum
ſunt. ¶ de 3°. iob. 19°. numquid grande
est ut conſuletur tibi deus. ſi et uerba
tua praua hec prohibent. ¶ ex opere
redditur homo prauus. ex.
[auaricie tenacitate. | ¶ de primo pro
malicie peruerſitate. | .28°. melior est
iniurie malignitate. | pauper humilis
quam diues prauus. s. ex auaricia
¶ de. 2°. Iere. 2°. quomodo conuerſa
es mihi in prauam uinea mea ¶ de. 3°.
Iacobi. 3°. ubi zelus est contencio. et
omne opus prauum et cetera ¶ Et quam
difficile ſit euadere omnes iſtas pra
uitates patet per id quod legitur in paradi
ſo patrum. quod beatus hilarius abbas
de iſta materia loquens dixit
quidam fratri. O frater quam difficile
est huius mundi fugere prauitatem
quod ille admirans non credebat uni
contigit quod uidit animam cuiuſdam
fratris ſancti in paradiſum portari
ab angelis cui obuiauit primo cater
ua demonum petens ab angelis
utrum eſſet in eo aliquid ſpectans ad eos
qui ridentes dixerunt quod non. ſtatim
uenit alia catherua demonum auari
cie obuiam eis idem petentes. et
ſic de aliis peccatis uenerunt exercitus
idem petentes quod uidens ille frater
et penitencia compunctus ueniam petiit. d.
O quam difficile est uere non habere aliquid
prauum in ſe. et allegauit ſi innocen
tem oſtendere me uoluero. me prauum
eſſe comprobabit ¶ Poſtea. 3°. gradum
teſtimonii conſcientie ponit. s. quod credit
excuſacionem querere ſeu habere ex con
ſciencia male intencionis. et tamen contra
deum non ualet unde ſubdit. Et ſi
ſimplex fuero. i. ſine plica doloſita
tis uel praue intencionis. hoc ipſum
ignorabit anima mea. propter motum
ſenſuum appetitus ſenſitiui que
impediunt diſcrecionem racionis. ut
patet. 8°. ethicorum et ſapiencie. 9°. Cor
pus quod corrumpitur aggrauat
animam. et ſic patet quod cum deo
contendere nequit ¶ beatus gregorius dicit
hec. 9°. moralium. ca°. 16°. quod bonum

est hominem ignorare ſi fuerit
ſimplex. unde dicit ſic plerumque
ſi ſcimus bona que agimus deduci
mur ad elacionem nam ſi neſci
mus minime ſeruamus quis enim
ut de uirtute conſciencie ſue non
preſumens ſuperbiat aut quis rurſum
bonum quod in ſe cuſtodiat quod igno
rat. ¶ Sed quid reſtat contra utrumque
nisi ut recta que facimus ſciendo ne
ſciamus et mimma conſtituimus et
ad cuſtodiam ſenſificet animum
ſua rectitudinis. et in timorem
non eleuet extimacio minora
cionis ¶ Et poſt in fine deduc
cionis concludit ſic iuſtorum corda
que ad perfectum ſe nequeunt exami
nare exigit hoc exilium caritatis
ferunt. unde ſubdit in litera. et te
debit me uite mee. dicit beatus
gregorius. tedet uiuere iuſtum. quia non
deſinit operando querere uitam
et tamen eiuſdem uite ſue meritum non
ualet inuenire ¶ ſecundum ueritatem
ignora quod ſcire concupiſcitur.
est cauſa tedii ¶ Unum est et cetera. Poſtquam
iob oſtendit ſe nolle contendere
contra deum. hic oſtendit de quibus cum
aduerſariis uelit diſputare. et
primo adducit racionem ad propoſitum ſuum
et. 2°. exponitur ibi. Dies mei. Dixerat
enim eliphat etc. quod pene non nisi pro
peccatis a deo infliguntur. quam con
cluſionem baldach ſuſtinuerat ut
patuit etc. Iob autem oppoſitum tenebat
s. quod pene a deo et bonis et malis
quodque infliguntur et hoc est quod ipſe
reppetit. d. Unum est quod locutus ſum
ſupple reſpondeo ad heliphath et
adhuc dico. quod innocentem et impi
um ipſe. s. deus. conſumet. s. ſecundum
ſuam uoluntatem ¶ Conſumere
dicitur totaliter ſumere. uel cum alio ſu
mere. et ideo per hoc intelligitur
mors corporalis. que totum conſu
mit. unde uult dicere quod non ſolum
impium ſed etiam innocentem conſumet
.i. pena mortis infliget. que est maior
quam in iſta uita poſſit dari cum ſit finis
terribilium ut dicitur. 3°. ethicorum quod
autem dominus mortem inferat. patet deu
teronomio. 32°. Ego occidam et ego ui

UVA.BHSC

uere faciam et c. Et ideo p hoc
pz q non solu malus punitur in
hac vita p̄mo et ͤ vnus q̄uqz susti
net aduersitatem inflictam a deo
quod ipsius iob ppositum fuit. Et
notanter ponit innocentem et im
pium simul tamq̄ duo directa
opposita. nam licet nomen impii
denominet multa genera hominu
vt al' fuit satis supradictum. ꝓprius
tn̄ dr̄ s̄m q̄tuor genera ho̅ p̄tore
precipue. s̄m q nomen impii so
nat. impius enim dr̄ q̄ n̄o pius
et istud ptinet ad.

superbiā.
auariciam.
iracūdiā.
inuidiam.

Dicuntur superbi
impii q2 cor habēt
absqz pietate. cum
humane nature fra
gilitas ab eis uideri non possit
vnde et iniusti fiunt et sic impii
vnde in ps. dum superbit impius
incenditur pauper. vnde abbachuch
p̄mo dr̄ quare respicis contemptore
et taces conculcante impio iustiorem
se. Dicuntur auari proprie ec
impii. q2 sine pietate sunt. cum
pauperibus non condolent nec corde
misereantur. vnde bene dr̄ puer.
.22. rapina eorum detrahet eos q2
iudicium facere noluerunt q2 vt
dr̄ eodem. 13°. venter impiorum insa
turabilis. 3°. impii q̄ sine pieta
te dicuntur iracundi. q2 in ira sua
nulli parcunt. etiam ueniam pe
tenti ideo dicitur. ps. sub vmbra
alarum tuarum ptege me a facie
impiorum q̄ me afflixerunt. Co.
dicuntur inuidi sine pietate et ideo
impii. q2 non solu non congau
dent bonis nec condolent malis
p̄mo et ͤ e contrario congaudent de malo
et dolent de bono. Et de istis bn̄
dr̄ puer. 13°. impius confundit et
confunderetur nimis impii cadet
in malum. et ideo tales sunt digni
pena. modo innocens directe dr̄ ex
opposito ratione.

humilitatis.
pietatis.
caritatis. largi-tionis
veritatis.

De p̄mo puer. 16°.
abhominacio est oīs
arrogans. et ͤ si ma
nus ad manu fuerit
non erit innocens. q2 innocens sub

pedo? conatur. De. 2°. puer. 28°.
qui autem festinat ditari n̄o erit
innocens. q2 auaricie innocentia con
trariatur q2 innocens diuidet au
rum. vt dr̄. Job. 28°. De. 3°. in ps.
Quis ascendet in montem dn̄i. sequitur
Innocens manibus et mundo corde.
est caritatis. p̄mi Re. 26°. qs exten
det manum suam in xp̄m dn̄i. et
innocens erit. q.d. nullus. De. 4°.
puer. 14°. innocens credit omnibus. a[stu]tus
et astutus considerat gressus suos
q2 innocencia est ratione ueritatis et
simplicitatis. contra inuidiam vnde p
uer. 11°. manus in manu non erit
innocens. Et q2 sic opponuntur
ex directo innocens et impius. ad
ostendendum q conclusio eliphath erat
falsa vnde dicat. Innocentem et c.
q2 ut dicat beatus gregorius q̄uis
ex uita et meritis isti sint diuersi
p̄me tn̄ culpe merito eque ad carnis
interitum ptrahuntur. vnde et p
salomonem dr̄ moritur doctus pari
ter et indoctus. Et q2 videtur quod
sufficere deberet ista pena. s. quod
innocens tm̄ affligeretur morte
carnis absqz hoc q in mundo mul
tis aduersitatibus grauaretur cuius con
trarium videmus in multis ideo
subdit. Si flagellat occidat semel
.i. sufficiat ei q innocens ratione pctī
solis. s. originalis semel moriatur
et non flagellet al'. Et notanter
dicat semel. q2 ut dicat beatus gre
gorius. 9°. more. ca°. 23°. nos enim
q2 adeo mente recessimus. et ad pul
uerem carne redimus affligimur
pene culpe. s3 venit ad nos qui pro
nobis carne moritur. s. xp̄s. qui
simplam suam duple nr̄e coniun
geret et nos ab vtraqz morte li
beraret. de qua p paulum dr̄. qui
autem mortuus est pctō mortuus est
semel. Vn̄ g° sanctus dampna
nr̄e corruptionis aspiciat et
vnam mortem mediatoris aspiciat
et in̄ querat qua nr̄as duas des
truat atqz hanc desiderans dicat
Si flagellat occidat semel et non

UVA.BHSC

de penis innocencium rideat. me
tha^a loquitur qr ridemus de aliquo
qn̄ nobis placent. s; certū ē q; do
minus qn̄qz uult .i. permittit et ē pla
cet q; eciam iusti flagellentur prt
augmentum meriti sui sic tho.
13° dr. flagellas et saluas. deducis
ad inferos et reducis. Et ita ex
ponit grego^o 9° more. ca^o 18°. ridere
dni ē humane miserie nolle misere
ri. unde dr p salomonem. Ego
autem in interitu uro ridebo. Et
ita qn̄ iob dicebat. et non de penis
et c. q. d. misereatur famulorū suorum
ut hic non alr qi morte carnis af
fligantur ¶ Beatus gregorius ut s. in
dialogis moral. hoc exponit du^e.
multū graciose. Uno m^o q; sit sens9
q; ipse rideat de penis penitencium
ut dicat sic de innocencium penis
dns ridere dr qr hom9 a nobis qrit
ardentius. eo suauius letetur de nobis
qn ipso qdam gaudium facim9 ei
cum per desideria sancta p eius nos
amore castigamus qr vir iustus
q desiderium suum appetit impleri
non differri humilr dicat. non de
penis inocencium rideat ac si dice
ret aperte. vota mea libenter accipiens
non differat ultra. s; ostendendo exhi
beat illum qui nos sua expectacione
castigat ¶ Alr exponit eciam multū
graciose. de incarnacione dni nri ihu
xpi. d. q; ante eius aduentū sancti pa
tres erant in pena racione desiderij
q; ueniret sic ipse allegat illud q;
xps dicebat luc. x^o. multi uoluerunt
uidere q uos uidetis et c. et qdiu
dns aduentum suū prorolauit qi
de penis eorum risit. unde et post d
sic et c. 9° more. ca^o 8°. Ita uir scus
redemptoris uenturi dona qsiderans
et uotorum suorum dilacionem grauiter
ter tollerans dicat ¶ Si flagellat oc
cidit semel. et non de penis inocen
cium rideat. ac si exoriet expresse
aperte dicat q; qr uita mea cotidie fla
gello uerberat p culpa atteritur ille
iam ueniat qui p nobis semel sine
culpa moriatur ¶ Ut de inocencium
penis deus non rideat ultra q; ipse
carne passibilis appareat in cuius se

desiderijs mens mea castigat ¶ Ter
ra data ē in manus impij. qr aliqs
posset dicere q; iob uidetur deficere
qr non omēs aduersitates a deo infli
ctas fatentur primo qn̄qz a diabolo.
hoc ipse concedit satis et dicit. terra
data ē in manus impij. Impius dr
diabolus prt racōnes supradictas. primo
scilicet impius. qr pr et causa impie
tatis sic. ps. orabit. Eripe aiam
meam ab impio. cuius terra in
manu data fuit. qn in ligno parens
adam peccauit cuius prolem in posteris
tradidit quos qr captiuos diu ille
impius tenuit. Ideo. Jo. xij^o. dice
bat saluator. nunc princeps huius
mundi foras eiicietur. et ideo qr terra
data fuit in manu eius non qdem
ad exequendum. s. eius uolūtatē
s; ad exequendum q; a dno ē ei
permissum. cum illud non solū per
se. s; et p ministros suos quomodo
sunt mali iudices adimplent. et
ideo subdit. Uultum iudicū eius operit
ne. s. ueritatem uideant in iudicio
uel saltem non impleant ¶ Ex quo
sequitur aduersitas innocencium. sic
abacuch. 1°. impius preualet ad
uersus iustum prterea egreditur iu
dicium peruersum ¶ Est tn aduerten
dum q; in scriptura uultus accipitur
qnqz p bonis.

conuersacione. intencione. cognacione. detraccione. adhesione.	¶ De primo dr. puer. 1°. diligenter ag nosce uultū pecoris tui .i. uitam. ¶ De. 2°. puer. 21°. a

ufer impietatem de uultu regis .i.
de intencione et fumabr demencia
thronus eius. ¶ De. 3°. puer. 21°. vir
impius procaciter affirmat uultus
suos ¶ De. 4°. Jaco. 1°. Exortus est
sol cum ardore et arefecit fenum
et decidit flos eius et perit decor
uultus eius ¶ De. 5°. primo. Re. 16°.
non aspicias uultum eius qr p'ice
cum et c. loqitur dns ad samuelem
de saule glo. i. no' adhereas ei. ¶ In
proposito ac accipitur uultus p cogita
one. que quidem ē iudicium cognicio
operitur. cum precio uel prece amo
re uel timore. iudicium ueritatē cor
rumpunt ¶ Que autem ad bonum

UVA.BHSC

iudicem reſeruantur ſuꝑius dictum
fuit ¶ Eſt igitur ſenſus litteralis. ꝙ
quamuis ex ꝑmiſſione diuina. diabo
lus aduerſitates mittit in terrã
non ſolum in malos ꝑmo et in
bonos. et ꝑ miniſtros ſuos. i. ma
los iudices uel tirānos fit per
ipſum et merito fieri dr. cum ut
dicat phs. 8º ethic. ꝙ ꝑ amicos
facimus ꝑ nos ipſos facere quodã
modo uidemur ¶ Etiam qꝛ sic ex
capite et menbris fit unum
corpꝰ miſticum ſic expreſſe hic
dicit beatus gregorius in iſto paſſu
ꝙ antiquus hoſtis cum iniquis oībꝫ
una ꝑſona e. ſic plerumqꝫ sa
cra ſcriptura. de iniquorum capite
. i. diabolo loquitur ut ad eius ſequēs
corpus. i. ſequaces ſuos deriuetur
et ideo ꝙ ipſi faciunt et ipſe. Jdeo
bene ſubdr. Et ſi nō ille e. quis e.
q. d. ꝙ nullus. qꝛ ſi tirāni bone in
pietatis quã exercent in iuſtos nō
ſunt ipſe diabolus. ſaltem quo ad
iſtud. Quis est ergo. q. d. ꝙ nullus qꝛ
sic dr. Jo. 2º. de quolꝫ impio pot
dici. ꝙ ipſe diabolus e. ¶ Unde beatꝰ
gregorius 9º more ca. 18º. pulchre ex
ponit iſtud miſtice. d. ꝙ ꝑ terram
corpus humanum. ꝙ al. ſuſcepit
xps. bene intelligi dꝫ et tūc ſub
manꝰ huius. ſ. diaboli fu
erunt illi qui redemptoris nri mor
tem cauſati ſunt. et ſic data eſt
terra in manus impii. qꝛ antiquus
hoſtis redemptoris nri mentem
corrumpere non potuit. ſꝫ eius
carnem per ſatellites ſuos ad tri
duum ꝑmiſſus extinxit ſequitur
Et huiusmodi impii uel terre iudices
ſacerdotes et principes atqꝫ pilatꝰ
et illuſtres milites fuerunt. Iſte
itaqꝫ uultꝰ iudicum operuit qꝛ
ꝑſequencium corda ne ſuū actorē
cognoſcerent malicie nebulo uela
uit. qꝛ ut ait apls. ſi cognouiſſēt
numqꝫ dnm crucifixiſſent ¶ Dies
mei etc. hic ꝓbat ꝓpoſitum ꝑ exemplum.
Et ꝑmo ponit exempli oſtenſionē
2º de ꝓpoſito inducit rōnem in principio
decimi ca. ¶ Primo igitur ponit exemplum
et. 2º. remouet dei ſui obiectum
intellectum ibi. ſi locutus fuero. ad

hic in ꝑmo ponit ſuam intencio
nem in. 2º. ſuam excuſacionem. ibi. ſi
dixero ¶ Circa ꝑmam ꝑtem e intel
ligendum ꝙ ſicut ꝓpoſitum principale
ꝙ prolixe intendebat erat ꝙ felicitas
hominis non erat attendenda in iſto
mundo ꝙ ꝓbauit ꝑ hoc ꝙ multi
homines uirtuoſi in iſto mundo nū
quam bonis temporalibus habundant
ſꝫ magis deprimuntur et aduerſa pa
ciuntur et hoc oſtendit ꝑ curſoris
exemplum. d. dies mei uelociores
fuerunt curſore dictum enim fuit
. 8. ꝙ. ſ. ar. 1º. ethic. felicitas e de
genere ꝑmanencium. ergo aggrauan
tur ſic ꝙ cito tranſit non ſpectat
ad felicitatem. nec in eo felicitas q
renda e. ſꝫ dies uite preſentis ſunt cur
ſore uelociores. ergo in diebꝫ preſentis uite
felicitas querenda non e. e phi.
ut dictū e. 6ᵒ. ꝑ poſitum pꝫ ꝑ exemplū
qꝛ curſor ſaltem pauſat et quieſcit
aliquantulum. ſꝫ dies mei ſunt in con
tinuo fluxu. quare et c. ¶ 2º. id ꝓbat
arguendo ſic. felicitas quid optimum
et pulcherrimum e. ut pꝫ. 1º. et. 10º.
ethic. unde nec appetitur bonum ni
in ordine ad ipſum. ſꝫ dies mei. ſ. uite
preſentis. non ſolum fugerunt ymo
nec bonum uiderunt ergo felicitas nō
fuit nec e in eis minor iſta declaratur
ꝑ ꝓpoſitum ad hoc ꝙ dicit. quod non uide
runt bonum. ſ. felicitatem. ſtatim
poſſet ꝓbari ꝑ auctoritatem ſalomonis quam
recitat phs. 1º. ethic. d. ꝙ quamdiu
uiuit homo in iſto mundo. non debꝫ
dici felix ſꝫ intendere debitum finem
unde dicit phs ꝙ uiuentes uolunt
felicitare homines. i. ꝓpter tranſmutaciō
nes. et qꝛ iob fuerat ita tranſmuta
tus. ſic pꝫ 8. ca. 1º. Jdeo bene dicit
ꝙ dies ſui bonum non uiderunt ¶ Cla
rius tn̄ exponendo ſciendum e qd
quadruplex e bonum.

utile. delectabile. morale. ſpirituale.	¶ bonum utile conſiſtit in diuiciis et opibꝫ de quo. 8. ca. 2º. dicebat iob. Si bona ſuſcepimus de

manu dni mala et c. ſꝫ ut dr. ꝑmo
ethic. diuicie non ſunt bonum quod
queritur. ſ. de quo hīc intelligitur nō

UVA.BHSC

q bonū utile nō est verum bonū // bonū delectabile // bonū morale

ē enī uerum bonū qr.

Amiſſibile.
inſaciabile.
ad aliud ordinabile.
bonis et malis coīcabile.

¶ Dico ergo quod in bono utili nō est qs felix. dicente pho. 4º.

politice. teste deo felicitas non ē in bo
nis exterioribꝫ. qui enim felix non
ꝑ̄ ipſa felix ſꝫ ꝑ̄ ſe. ideo ē qr eſt
bonum amiſſibile. unde pmo ethi.
nequaquā utiqꝫ fiet qs felix nec bea
tus incidens priamicis infortunijs.
de iſto bene dr expreſſe luc. xij. de
illo diuite qui dicebat intra ſe. aīa
mea multa bona habes epulare et c.
et ſequitur quod dictum ē ad eum. O
ſtulte animam tuam. et c. et ideo
tuum amiſit ut ibidem pꝫ ¶ 2º. di
co quod bonum utile non ē uerum
bonum qr inſaciabile ſic expreſſe
dr. e. poli. quod concupiſcentia pecunie ē
infinita et exemplificat de meda de
quo ē dictum ē ¶ de iſto bene dr ecc.
4º. eſt homo qui laborare non ceſſat
nec ſaciantur oculi eius diuicijs nec
cogitat cui laboret et quod fraudet
animam ſuam bonis. et hoc quoqꝫ
uanitas ¶ 3º. dr quod bonum utile nō
eſt uerum bonum qr ad aliud ordi
nabile. pmo ethi. ſunt autem diuicie
alterius gratia. et ideo bene dicebat ille
luc. 19º. dimidium bonorū meorū
do pauperibꝫ. ſ. alterius gratia ¶ 4º. dico
quod bonum utile non ē uerum
bonum qr bonis et malis coīcabile. ſꝫ
felicitas non ē nisi bonis. xº. et quod
ſit ita coīcabile patet qr dr ecc. 39º.
dr quod ab inicio bonis bona creata
ſunt et iniquis mala ¶ 2º. bonum
ſ. delectabile conſiſtit in delicijs cor
poralibꝫ et iſtud non ē bonū quod quer
tur. qr in hoc cum brutis conuenimus
ut pꝫ. 1º. et xº. ethi. ¶ Et quod nō
ſit uerum bonum pꝫ. qr.

tedio conſumit uanitate.
mentem peruertit cecitate.
affligitur feditate.
et ē inquietū anxietate.

¶ De pmo ecc. 2º. di
cit eccleſiaſtes
dixi videam

et affluam delicijs bonis et vidi quod
hoc eēt uanitas et c. ¶ de. 2º. 8º. ethi.
4º. qr cyprigena uenus furatur in
tellectum ſpiſſe ſapientis. ideo dr
ecc. 6º. de tali. quod non vidit ſolem
nec cognouit conſtanciam boni
et mali ¶ de. 3º. xº. ethi. dr quod
turpes delectaciones non ē dicen
dum delectaciones. preter quam
corruptis ſicut ſap. 2º. dr. quod
non recte cogitantes. venite
fruamur bonis et c. ¶ de. 4º. ix.
ethi. ubi dr quod penitudine
mali replentur ex quo pꝫ quod
non ſolum ſunt uere delectacio
nes. qr neqꝫ uerum bonum. yſa.
.5º. ve illis qui dicunt bonum
malū. et malū bonū ¶ de iſtis du
obus bonis non pt intelligi bīa
cum dr. fugerunt et non uiderūt
bonum. qr certum ē quod diues fue
rat et multas delectaciones cor
porales habuerat ſicut ipſemet
dicebat ē. ca. 1º. Si bona ſuſcepi
mus et c. vel qr ſciebat illa non
eē bona in ſe nec bona nisi ꝑ acci
dens. cum cedere poſſint in detri
mentum ſic ad ꝑfectum ſe nega
bat uidiſſe bona. et ſic quantum ad id
poſſet textus exponi ¶ 3ᵐ. bo
num quod ē bonum morale eſt bonū
honeſtum quod pncipaliter conſiſ
tit in ſapiencie contemplacione
ſicut ait tullius in paradoxis quia
eſt in.

operacione uirtutis et iuſticie.
dilectione uere amicicie.
adepcione ſeritatis et gratie.

¶ pmū
patet
expreſſe

xº. ethi. ubi dicebat ſapiens ꝑ
poſui hanc. ſ. ſapienciam in ad
ducere. ſciens quoniam mecum coīca
bit de bonis. et in. 4º. dt. vene
runt mi omnia bona pariter cū
illa. ſ. ſapiencia ¶ de. 4º. dr. 2º.
et. 2º. dr. 2º. ethi. quod uirtus ē
quod habentem ꝑficit et eius opus
bonum reddit. ergo ibi conſiſtit
bonum. unde ad gal. 6º. dum tpꝰ
habemus operemur bonum ¶ de
2º. dr. 8º. ethi. quod amicicia non
ſolum neceſſarium ē. ſꝫ bonum
qr ut dr. pverb. 12º. deſiderium
iuſtorum omne bonum. amor enī
ē quoddam deſiderium ¶ de. 3º. in
ps. mi autem adherere deo bonū
ē. qr qui bonus ē hauriet gratiam
a dnō. ut dr. 12º. pverb. ¶ 2ᵐ. bonū

UVA.BHSC

est supernaturale. et istud est perfectum
quod patet per oppositum boni utilis mundi
alius. istud enim est.

- inamissibile.
- satiabile.
- ad aliud non ordinabile.
- solis bonis ordinabile.

De primo in ps. credo uidere bona domini in terra
uiuentium. De 2° in ps. Reple
bimur in bonis domus tue. De
3° exo. 33°. dixit moyses domino os
tende mihi gloriam tuam. et dixit dominus
ego ostendam tibi omne bonum. et sic
ad aliud non ordinabile. De 4°
prouer. 11°. In bonis iustorum exulta
bitur ciuitas et in perditione ma
lorum laudatio erit. Et propterea
ista bene dicitur eccl. 40°. beatus qui in
ueniet bonum in bonis istis. De isto ad literam
intelligi potest quod dicitur dies mei et
cetera. sequitur. fugierunt et bonum non
uiderunt. bonum supernaturale perfecte illud mo
rale in tantum quod uerificatur quod dicitur
eccl. 7°. non est homo iustus qui faciat
bonum. et non peccet. De bono
supernaturali clarum est. Unde gregorius
9° moralium ca.° 18°. dicit. uir igitur
sanctus aspiciat statum sue condici
onis. ex humani generis uoce
dispna decursus ingeminstat. et
dicat. dies mei uelociores. cursore fugierunt
et non uiderunt bonum. ac si di
cat aperte. ad hoc quod homo conditus
fuit. ut bonum quod deus est uidere
posset sed qui noluit stare ad lucem
oculos fugiendo amisit quia qui per
culpam ad yma decurrere cepit
ex cecitate pertulit ne intimum lu
men uideret et sic ista expositio
patet et est minor secundum plurima quantum ad
illam partem in qua dicitur quod dies eius
non uiderunt bona quantum ad aliam
partem scilicet quod fugierunt probatur per
hoc quod sequitur. transierunt quasi na
ues poma portantes. quia naute po
ma ducentes in naue festinant
propter duo propter desiderium portus
primo. et ne poma propter moram putre
fiant. 2°. Et sic patet quod dies eius
cito fugierunt. et istud expositum ad propositum
est uidetur. quia post transitum nauis
nullum uestigium manet nisi pomo
rum odor in aere. et ita est de tran
situ huius mundi. quia de multis nil re
manet nisi nomen. nec odor iuxta id
ps. periit memoria eorum cum sonitu
sed de bonis hominibus remanet odor
fame. 2. cor. 2°. Christi bonus odor su
mus [deleted] in omni loco. Et adhuc ad con
firmacionem infelicitatis dierum suorum
subiungit. Et sicut aquila uolans ad
escam. et in hoc designatur uelocitas
transitus uite humane. Sine dubio
aquila uolans ad comedendum

- festinat. continua festinantia.
- esurit. continua angaria.
- sollicitatur. continua miseria.
- laborat. continua.

Unde abbacuch 1°. uolabunt
quasi aquila festinans ad comedendum
Ex hiis autem que dicta sunt festi
na sequuntur due conclusiones princi
paliter ab ipso iob intente. prima est quod
non solum impii sed etiam iusti in isto
mundo patiuntur aduersa deus non
solum tempore prophetarum patrum im
mittit hominibus aduersitates. oppositum cuius
ipsius iob amici dicebant. 2. conclu
sio que sequitur ex istis est. quod felicitas ul
timata hominis non est in uita presen
ti. cum ipsa semper tendit ad corrupti
onem ut ostensum est per exempla et
quod homo suam perfectionem in ista uita
expectare non debet. oppositum cuius sibi
illi dicebant. Si dixero et cetera. hic po
nit quod suam excusacionem ut supra
dictum fuit quia superius dixit quod ipse pa
ciebatur aduersitatem quam non meru
erat et de hoc reprehensus fuit ab aduer
sariis suis. ideo se excusat dicens. Si di
xero nequaquam ita loquar conquerendo de
miseria quam patior sine causa. de quo
me reprehenditis tunc ex remorsu
conscientie. commuto faciem meam et do
lore torqueor. hic ponitur effectus ante
causam quia dolor interior est causa quare
facies exterius commutatur. et in com
mutacione faciei interior dolor appa
ret sicut ysa. 13°. dicitur. torsiones et do
lores sequitur facies combuste uultus
eorum et ideo quando contra proximum conscientiam
loquitur quis tunc ex remorsu conscientie
dolet. et quasi pre confusione exteri
ori erubescit unde postquam ps. dixit
dixi custodiam uias meas. ut non
delinquam in lingua mea. statim

UVA.BHSC

subiunxit. filii abomis et dolor meus renovatus est. s. ex remorsu consciencie ¶ Et sequitur. concaluit cor meum intra me. ex quo calore sequitur rubor faciei. et facies commutatur et statim subiungit cum dixit verebar opera mea quare supple non audebam dicere veritatem. et ideo torquebar dolore veritatis autem quantum cogitatum erat quod non peccavi tamen quod propter hoc debeam sic affligi. et causa est quia verebar opera mea. i. ex timore observatum ¶ Sciens quod non parces delinquenti. supple si non convertatur sic in psalmo. nisi conversi fueritis gladium suum vibravit et cetera. quia ad deum non pertinet dimittere debitum culpe sine decore justicie ¶ Item atque gregorius dicit hic. quod nos colligimus ex dictis viri sancti cum dicat. verebar opera mea. ut placere deo veraciter cupiamus postquam adversa subiciamus in nobis ipsa bene gesta timeamus. unde post. . moralium cap. 22. dicit. Si apte et humili confessione dicerem que apte egerim in deo. sed quid in hys latenter protuleri ignoro sepe. Et enim bona nostra fraude pereunt latrocinanti. quia rectis que nostris actibus concupiscere terrene subiungunt sepe desidia defluunt intervenientes quia que fervore cepta sunt amore frigescente tabescunt quia igitur culpe subrepcio. vel in ipso virtutis actu vix vincitur ¶ Quid ad securitatem superest nisi ut studiose semper et in virtute timeatur. Sed de hoc quod dicitur. sciens quod non parces delinquenti. est dubium cum dicatur. quod proprium est deo misereri semper et parcere ¶ Sed dicendum est quod istud est intelligendum sub condicione. s. nisi peniteat ut dicitur Jone. 4. quod dictum fuit a domino. tu doles super ederam. et ego non parcam ninive civitati magne. que s. penituerat. 4. d. ultimo ¶ Et sciendum quod delinquunt aliqui quibus vix aut numquam parcat deus non ex deffectu dei. sed ex modo peccandi. s. illis qui peccant per.

ignoranciam.
contumaciam.
iracundiam.
maliciam.

¶ De primo in psalmo dixit mustum ut non delinquat in semetipso. i. dum peccat se dicat non peccare aut quia ignorat quod peccat. aut quia se excusat tamquam si esset ignorans et ideo quia ignorancia talis est periculosa vix dominus parcit. quia vix penitent sic levitici. 4. dicitur. oblita est inmundicie sue. rea est et delinquit. unde propter hoc. psalmo. petebat delicta quis intelligit. ab occultis meis munda me domine et ab alienis parce servo. quia sicut veritatem zelus et furor ire non parcet in die vindicte. ut dicitur proverbiorum. 6. ¶ 2o. peccant aliqui per contumaciam. sicut superbi qui veniam petere nolunt nec dignantur in persona quorum loquitur psalmista. priusquam humiliarer ego deliqui et in alio dixi iniquis nolite inique agere. et delinquentibus nolite exaltari cornu. sequitur. quoniam deus iudex est quia vix aut numquam talibus parcit deus. quia tales sunt semper delinquentes et nolunt penitere Et ideo dicitur. 2. petri. 2o. Si deus angelis peccantibus non pepercit quia s. fuerunt contumaces. sed rudentibus inferni tradidit cruciandos. sequitur exemplum eis qui impie acturi sunt ponens ¶ 3o. peccant aliqui per iracundiam. qui s. alyis parcere nolunt de quibus in psalmo. Qui oderunt iustum delinquent. et talibus qui iracundiam suam alys dimittere nolunt nec eis dimittetur. Juxta parabolam servi de quo dicitur. matthei 18o. quia oportet alteris quam misericordiam vult impetrare quia ut dicitur in psalmo. legem posuit delinquentibus. s. per iram. alibi deus numquam parcit. eze. 7. non parcet oculus meus et non miserebor. sed ponam super te vias tuas ¶ 4o. delinquunt aliqui per maliciam et illi sunt qui non solum per se delinquunt sed et alios faciunt malo exemplo et vita peccare sic dicitur levitici. 4. Si peccaverit sacerdos faciet populum delinquere et cetera. tales enim

UVA.BHSC

vix veniam obtinebunt quia tales pastores tot mortibus digni sunt quot ipsi per demerita sua causa fuerunt aliorum et de talibus dicitur eccl. 21°. Conueretetur cum delinquente delictum. et ideo vix aut numquam dominus eis parcere dicitur. Iuxta illud zacharie 9°. pastores eorum non parcebant eis. et ego non parcam et cetera. Et sic patet quibus dominus vix aut numquam indulgere dicitur ¶ Sed nunc oritur questio quam mouet gregorius hic. 9°. mor. capitulo 23°. quare dicitur quod deus non parcat delinquenti. cum si istud vere diceretur quis ab eterna morte eriperetur nam a delicto nemo mundus inuenitur. Sed soluit et dicit quod parcit penitenti et non parcit delinquenti cum si istud vere diceretur. quia cum delicta plangimus amplius iam delinquentes non sumus. aliter soluit .d. quod deus delinquenti non parcit quia non deserit absque ulcione delictum aut enim hoc ipse homo penitens in se punit aut hec deus cum homine vindicans percutit nequaquam g. peccato parcitur quia nullatenus absque vindicta laxatur ¶ Si autem sic impius sum et cetera. dixerit quod in hoc erat ut g. videbatur innocens quia verebatur opera sua et cetera. et ideo non meruerat tantam penam quantam sustinebat. et ideo subdit. Si autem sic impius sum quare frustra laboraui. scilicet innocenciam conseruando et opera bona operando circa que consideraui. Et bene dicit frustra quia frustra laborat qui tendit ad finem ad quem non attingit. Unde beatus gregorius dicit hic quod vir sanctus sub iudicio diuino dicit hoc trepidans non quo hic laborasse trepidet penitet sed quo meritus eo de se presumens et inter labores dolet ¶ Si lotus fuero hic ut dictum est sed iob a deo suo remouet falsum intellectum. aliquis enim credere posset ut credebant aduersarii sui quod ipse in quantum se dicit innocentem deo se vellet comparare ideirco remouet istud in ista parte ostendens quod deo comparatus est in mundus et parum ¶ Et quia duplex puritas iusticie quo ad deum vna est innocentis. et alia que est penitentis. ideo duo facit. primo enim ondit quod nemo deo comparatus mundus dici potest ione prime. 2°. quod nec ione innocencie ibi. neque viro et cetera ¶ quantum ergo ad primum dicit. Si lotus fuero. per primam scilicet nam prima est que aqua mundans fecitur. iuxta illud eze. 36°. Effundam super vos aquam mundam et mundabimini ab iniquitatibus vestris ¶ Est tamen aduertendum lotio multiplex est scilicet spiritualis.

per baptismi ablucionem.
cordis contritionem.
oris confessionem.
peccati detestacionem.
sanguinis effusionem.
gratie mundicionem.
sanctam et deuotam affectionem.

¶ Dico primo quod homo dicitur lauari per baptismi ablucionem. quia baptismus est lauacrum regeneracionis et renouacionis. unde eze. 16°. laui te aqua et emundaui te a sanguinem tuum et cetera ¶ 2°. lauatur homo per cordis contritionem. de quo in ps. lauabo per singulas noctes lectum meum ¶ 3°. per oris confessionem ysa. 1°. quia secundum ieronimum omnia lauantur in confessione ysa. 1°. lauamini mundi estote et cetera. et in ps. amplius laua me domine ab iniquitate mea ¶ 4°. per peccati detestacionem. iere. 4°. laua amalicia cor tuum et expresse de hoc eccl. 34°. qui baptizatur a mortuo. id est per mortuum tactum. et iterum tangit mortuum quid eius lauacio proficit. q.d. nichil. et hoc est contra iterum dicentes ¶ 5°. per sanguinis effusionem. id est per martirium quod est fluxus sanguinis sicut sancti martires de quibus apoc. 7°. hii sunt qui venerunt ex magna tribulacione et in sanguine agni lauerunt stollas suas ¶ 6°. per gratie infusionem que dicitur baptismus flaminis. de quo ps. Asperges me domine ysopo et mundabor et cetera. Unde bene saluator dicebat io. 13°. si non lauero non habebis partem mecum ¶ 7°. per sanctam affectionem ut cant. 5°. laui pedes meos quomodo inquinabo eos. per pedes enim affectiones in sacra scriptura sepius intelleguntur. sic dicebat saluator in .io. 13°. Qui mundus est non indiget nisi ut pedes lauet ¶ Iste septem lauaciones signant septem

UVA.BHSC

loaones quib; lauit ſe naaman ſirus
et mūdatus ē ut pȝ. 4º R. 5º. Cum
g² dr̄. ſi lotus fuero. intelligi pt̄ de q̄lꝫ
locione. Sed qꝛ notanter addidit. qͥ
aquis niuis. ꝓpus intelligitur q̄tuor
pmis modis. Sic em̄ ē dictum fuit
nix habet.

mundare. rōne liquoris. — Et ideo q̄
lauare. rōne frigoris. — mundatur ſiue
decorare. rōe candoris. — ꝑ bapt̄ ſiue p
pniām lauantur qͥ aquis. Unde. ps.
aſperges me dn̄e yſopo. et mundabor
lauabis me et ſr̄ niuem de albabor. ia
cione mundicionis. 2º. hꝫ lauare rōe
frigoris et in hoc ſigt̄ contricionē
et penam contricionis. et ſic expōit
beatus ~~beatus~~ grego. 9º. mor. cā. 21. Un
dicit qui pcc̄a plangunt. et tn̄ contin p
ximum ſubexbiunt aquas hn̄ munde
bnt. ſz aquas niuis non hnt et ideo
nequeunt eē mundi qꝛ fletibus hu
militatis non lauantur. aquis autē
niuis ſe lauerat ille qui dicebat con
fidenter. cor contricium et humiliatum
deus non deſpicies. Ideo de bona mu
liere dr̄ ꝓuer. cā. 31. Non timebit a
frigoribꝫ niuis. 3º. hꝫ nix placere
rōne decoris et ſic placent uere loti
in confeſſione qꝛ dealbantur ut yſa. 1º.
Si fuerint pcc̄a ura ut coccinū qͥ nix
de albabuntur et ſic hūi pt̄ exponi
Si lotus fuero qͥ aquis niuis. et
ſequitur. et fulſerint quaſi mundiſſīe
manus mee. i. opera mea fuerint mū
da qꝛ ꝑ manus opera intelliguntur.
qꝛ manus ē organum organorū ut dr̄
3º de aīa. tamen ſordibꝫ intinges me. i. in
tinctum demonſtrabis. ſupple ſi ī fuero
compūs. Unde beatꝰ grego. ubi ē. cā.
29º. quouſqꝫ pena iuē corrupcionis
aſtringimur qualꝫ lectis opibꝫ uerā
mundiciam nequaqꝫ apphendimus. ſz in
mutamur. Unde bene ſubiungit² ſordi
bꝫ me intingues qꝛ deus non ſordibus
intinge dr̄ ſordibꝫ demonſtrare. qꝛ q̄nto
ad illum ꝑ bona opa ſattingimus tanto
ſubtilius uite nr̄e ſordes agnoſcimus q̄bꝫ
ad eius mundiciam diſcordamus. cuius
rō pt̄ eē qꝛ ſemꝑ in opibꝫ humanis
aliquid defectuoſum inuenitur. ſiue
ex negligencia ex infirmitate condic
onis. ſiue ex infectione terre affectionis
etiam opibꝫ bonis admixta. et ſic

humana iuſticia ſemꝑ deficit a
puritate diuina. Et ideo dr̄ nemo
mundꝰ a ſorde. nec infans cuius ui
ta unius diei ē ſr̄ terram. Et
ideo ſeqtur. abhominabuntur me
ueſtimenta mea. Quāqꝫ contingit
qꝫ interius homo ſit immundꝰ exte
rius tn̄ portet habitum ſanctitatis
et opera bona facit q̄ ꝑ ueſtimē
ta deſignantur ut dicit hic gre
gorius. Iuxͣ illud ecc̄. 9º. omni tpe
ſint ueſtimenta tua candida. nā
ueſtimenta candida ſunt qn̄ in
tor exterius interiori ueritati cor
reſpondet et ideo qn̄ ſordeſcit inte
rius et ſplendet exterius ꝑ opera
ſancta tunc eius ueſtimenta qꝛ
non decent eum, qͥ ipm abhomi
nantur. Unde beatus grego. cā. 29º.
qꝛ q̄lꝫ ad ſūma ex ꝯputacione cō
templacionis aſcendit q̄n ſe in ope
per exerciciū laborare attingerit
indignum tn̄ adhuc aliqd de mor
tis corrupcione ſentit et conſiderat ſe
ni multis abhominabilē eē. que
portat de pondere corrupcionis
Neqꝫ uiro ꝓ. hic oſtendit qꝫ
nec eē rōne innocencie ꝑ com
paracionem ad deum. mundꝰ dici pt̄
aut iuſtꝰ. qꝫ pȝ ex duobꝫ pmo
ex iuſticie puritate inqua deus
hominem in infinitum excellit
2º. ex rōne maieſtatis. Et q̄ntū ad
pmum dicit. neqꝫ uiro qui ſilis ſit
mecum ridebo. ſenſus eſt. ſi ego cū
homine contenderem de puritate
bene contendere poſſem. ſz deus in
infinitū excellit et ideo hoi ſimili
mecum non ridebo. ſz deo in quo
viciſſitudinis obumbracio nō ē. et id
ſubdit. 2ⁿ. neqꝫ q̄ mecum in iudicio
ex equo contendi poſſit qꝛ homo cū
homine equo iudicio contendere pt̄
ſz cum deo neqͭ qꝛ non intrat in
iudicium cum ſeruo. Ut dr̄ in ps. qꝛ
qn̄ ex equo iudicio duo contendunt
oportet qꝫ unus illorum ſit iudex ſu
perior qui ſit alcior ſapiā cum iu
dex ſit qͥ regula eorum q̄ lex deter
minare non poteſt ut pȝ. 3º po.
ſz nihil ē ꝓus pmo ē pma regula
ad quam omīs ueritas examinatur

UVA.BHSC

et ideo bene subdit. nec est qui utrumque
valeat arguere. quia nullus potest
corrigere deum et sic non possum
cum eo contendere de puritate quia
semper excedit non solum in ma
iestate sed etiam potencia. quod
innuit cum subdit. nec ponere
manum suam in ambobus. iudex
enim debet precellere partes in po
tencia sed deo nullus potencior quo
iudicem habere non potest et sic ne
mo cum eo de aliquo contendere potest
quod est ipsius iob intentum. beatus
gregorius. more. capitulo 26. mouet questi
onem cur homo cum deo contendere
nequit. cum dicat deus ysa. 1°. quiesci
te agere peruerse discite bene agere
et sequitur uenite et arguite me. modo
et quod arguimus dominus auctorem contrahimus
et statim gregorius ibi in principio. 12. capitulo. soluit
dicens. quod in hoc quod dicit. uenite et
arguite me. aperte ondit quantam bo
nis actibus fiduciam prestat ac si
dicat aperte agite. et aduersionis
mee non iam per gemitum depre
cationis. sed per fiduciam auctoris ob
uiate. et subdit hic est quod dominus ar
guentem queritur se non habuisse
cum dicat per prophetam. quesiui uirum
qui interponeret sepem. et opponeret
contra me staret. ne dissiparem et non
inueni et istud inuenitur scribitur
eze. 22°. verum est quod post allegoriam ex
ponens illud. non est qui manum po
nat in ambobus. dicit quod ante aduen
tum saluatoris non erat qui erat pro
aliorum errantibus errantibus interce
deret sic ut delicta propria non haberet
Venit autem homo nouus ad homi
nes contradictor ad culpam. amicus
ad penam immo monstrauit miracu
lia portauit manum quoque suam in
omnibus posuit in ambobus. quia iustitie
rerum recta docuit inde iudiciam irratum
placauit. Vnde plenius ibi de
hoc quia iob ut dictum fuit plenius
de propositis inquirere ueritatem ideo
causam impedimenti quare hoc inqui
rere nequit insinuat. dicens. auferat a
me uirgam suam. homo enim positus
in infirmitate non habet unde conte
plari perfunde propter fantasie impedi
mentum. et ideo istud a se rogat
amoueri. ut melius possit uidere.

Sed quia virga dicitur moraliter et allegorice per
virgam uirgo beata designatur sic dicitur
ysa. xi°. Egredietur uirga de radice
iesse. et flos de radice eius ascendet. ecclesia
istud exponens cantat. virgo dei ge
nitrix uirga est et filius de ea expo
nitur illud numeri. 24°. orietur stella
ex iacob et uirga ascendet de israel. Ista
secundum ueritatem est uirga.

florida. sine sui corrupcione.	
lucida. integre distribucione.	Primum istorum signatur in uirga aaron. que
placida. in mentis adoracione	
pallida in honore collacione.	

frondiuit floruit et amigdala porta
uit sine nature operacione ut patet numeri
.xvi°. Secundum patet in uirga moysi. qua
percussit petram et fluxerunt aque
in habundancia ad populum insollan
dum ut numeri. xx°. patet. Tertium significatur
in uirgula fumi. de qua dicitur. 3°. canticorum.
que est ista que ascendit per desertum
sicut uirgula fumi. ex aromatibus
et cetera. Quartum signum significatur
per uirgam assueri. per cuius extensio
nem fiduciis hester fit accessit ad
regem. et quod uoluit impetrauit ab
eo hester. 5°. Ista est uirga per cuius in
tinctionem et fauum mellis oculi
ionathe sunt aperti ut patet. 1. regum. 14°.
accipiendo tamen moraliter uirgam sci
endum est quod uirge proprietates in scriptura
nomine uirge multa intelliguntur.

Correptio. ad emendandum.	De primo in
directio. ad iudicandum.	psalmo. uirgam
punitio. ad corrigendum.	uirtutis tue
Castigacio. ad docendum.	emittet dominus
protectio. ad defendendum.	ex sion dominare
destructio. ad cruciandum.	

et cetera. De 2° in psalmo. virga directionis
uirga regni tui. Et idem ad hebre.
.1°. De 3° in psalmo. visitabo in uirga ini
quitates eorum. De 4° prouerbiorum. 23°. noli
subtrahere disciplinam a puero. si
uirga percutis eum non morietur
et animam eius de inferno liberabis
De 5° in psalmo. virga tua et baculus
tuus. ipsa me consolata sunt. De 6°
ysa. xi°. virga labiorum suorum in
terficiet impium. sed contemptum ad
eius destructionem. quia non derelinquet
dominus uirgam peccatorum. ut in psalmo. et ite
rum dicitur non auferat virgam suam

UVA.BHSC

timere debz homo loquendo multipl'

loquitur ꝯ ſe aliquis

a me. intelligitur de uirga punicionis
uel deſtructionis quam ipſe formida
bat in ſua aduerſitate inesse. Et
ideo ſubdit. Et pauor eius non me
terreat. i. q placeat ei ut ſciam utrum
hoc quod ſuſtineo ſit punicio uel tēp
tacio quia de hoc ē pauor in me ſuppo.
Et tunc ſequitur. loquar et nō timebo
primo ſupple ſecurus q iſtud ſit ad bonū
meum. ſi non ſit punicio uel deſtructio
dicam. notandū ē homo timere
dz aliquid loquendo. ſ.

dei bonitatē annūciando.
b ueritatem declarando.
a ſcitatem pdicando.
iniquitatem blaſphemādo.

De primo dicebat. pſ. in domino laudabo ſermones non timebo et cē. De. 2o. yſa. 40o. Qui euuangelizas ſion exalta uocem tuam noli timere. De. 3o. dr. Jere. primo. Poſtquam dixerat iheremias. a. a. a. dnē neſcio loqui. dictum ē ei. que mandauero t̄ loqueris ad eos ne timeas. De. 4o. eze. 2o. dr. Incre
duli et ſubuerſores ſunt ne timeas
et uultus eorum ne formides. loquris
uerba mea ad eos. Quia tamen ſanctus
iob dnī reuerenciam formidabat. et
eius iram pauescebat merito dicebat
non enim poſſum metuens ridere
quia reuerencia dnī et timor ne indig
nacio eius incurratur. debent et me
rito hominum ſilencium imponere. ſz
differenter. quia homo metuit dnī re
uerenciam timore filiali. Unde beatus
gregorius 9o. more. ca. 21o. dicit. ridere
dolo non deo debz non ualet quia generis
humani conditorem qui ad huc ſerui
liter formidat procul dubio non amat
tunc enim deo ſolum reddimus ob
ſequia uera. cum eum propter amoris
fiduciam non timemus. et ſubdit. ca.
29o. bene itaque dr. neque enim poſſum
metuens ridere. quia uera obſequia
deo non reddimus. ſz ex timore man
datis illius. et non potius ex amore obe
dimus. Et ſic uz quod beatus gregorius
q iob ibi loquebatur de timore ſuili
et hoc bene concordat dictis cum dr.
auferat a me uirgam ſuam et cē.
Poſſet eciam exponi de timore filiali
et hoc eēt ex reuerencia. ſz nō ē uis
et ſic finit ſiſa ca. nonum

Tedet animam me
am uite mee et cē. Sicut
ſuperius dictum fuit poſt
quam iob oſtendit ſe inocentem
punitū. hic inquirit cauſam ſue
punicionis. quam maxime af
flicti querere ſolent. Et primo
proponit ſuam inqſtacionem. 2o. in
fert unam concluſionem. ibi. que de
uulua et cē. prima ad huc in duas
quia primo inquirit cauſam ſue affli
ctionis ex ſuppone inocencie ſue
2o. ſine tali adiectione ibi. Si pec
caui et cē. adhuc primo ipſe ponit
ſuam afflictionem. 2o. cauſam et
racionem inquirit. ibi. Indica m. Circa
primam ptem ſciendū ē q ſicut
homo cui deſiderabilis ē et delec
tabilis uita. optat uiuere ſemp
ita cui uita ē tedioſa optat uita
priuari. ſic dr eccl. 30. melior ē
mors quam uita amara et req
es eterna quam langor pſeuerās
Unde phs. 9o. ethic. propter delectaci
ones homines uiuere appetunt
et in pbs. dr quod quibus multa et
dura parata ſunt uiuere fugiunt
Et hoc ē q dicit. tedet aīam
meam uite mee. ſ. pre triſticia et
dolore quam propter ex tedio. ſ. dimittā
aduerſum me eloquium meū. Aliq
ens homo retinet motus interio
res ex diſtrictione rōnis et repri
mit ita q ad exteriora uerba non
procedunt ſz quando ex nimia paſſione
homo motus retinere non poteſt
et tunc dimittere dr eloquiū ſuū
Sed de hoc q dicit. aduerſū me.
dicendū ē quod homo loquitur ad
uerſum ſe. quando loquitur ꝯtra propriam
uitam. ꝯtra famam. et ꝯtra proprium
bonum. Et in confeſſione ſic loquitur
aliqui contra ſe.

morte poſtulando. et tūc loquitur
ꝯtra bonum corporale.
propria bona deteſtando. qui contra
bonum temporale.
de malicia iactando quia contra bo
num morale.
in confeſſione ſe accuſando. quia ꝯtra
ſeipſum
Et iſta ultima ſola laudabilis ē
ut dicit beatus gregorius hic et eſt
9o. more. ca. 26. aduerſum ſe di

UVA.BHSC

ſ mittit eloquium ſuum qꝛ hoc in
ſe ipſo incipit accuſare qꝫ erravit.
et ſubdit fortis mens relaxare
contra ſe uerba deteſtationis inchoat
apud ſemet ipſum prius infirme
uerecundia retinebat ſꝫ qꝛ iſte
mortem poſtulare vr̄. ideo ſubdit
loquar in amaritudine anime
mee .i. amaritudinem interiorē
animi mei uerbis oſtendam ¶ Tri-
plex autem ē qꝫ in amaritudine
anime ſue locuntur.

gementes ſub anguſtia ꝛ tribulatione.
orantes ſub immia ſtrictione et deuotione.
confitentes ſub penitentia et contritione.

¶ Primo modo iob loquitur hic et in
9º. vbi dicebat. loquar in amari
tudine ſpūs mei. confabulabor in
amaritudine ſpūs mei anime mee.
¶ 2º modo loquebatur anna pre cordis
ardore. pº. Rg. 1º. que loquebatur
in corde ſuo et tm̄ labia mouebantur.
Unde poſtea dixit ex multitudine
meroris locuta ſum ¶ 3º modo lo
quebatur ezechias qui dicebat. yſa.
38º. Recogitabo tibi omnes annos meos
in amaritudine anime mee
unde beatus gregorius 9º more. cº. 20º.
ſunt non nulli qui apertis vocibus
vocibus culpas fatentur. ſꝫ tn̄ gemere
neſciunt in confeſſione. et gaudentes
lugenda dicunt contra quos
bene ſubiungitur. loquar in ama
ritudine anime mee nam qui cul
pas ſuas loquitur deteſtando reſtat
neceſſe. ut in amaritudine has lo
quatur et hec amaritudo ipſa puni
at. quidquid lingua per iudicium
meum accuſat ¶ Poſſet tn̄ lr̄a de
quolibet predictorum exponi. ut
uerba iob non ſolum ſint uerba
gementis uel orantis primo etiam
confitentis quod per hoc quo ſubdit
patet hic. dicam deo noli me condempnare
qꝛ ſi dicat iſta gemendo de ſua ad
uerſitate qꝛ mortem optans hoc
tn̄ dicat non qꝛ deſperans ut cre
debant aduerſarij eius. ſꝫ ut orans
et confitens patet autem quod hoc
dicebat aliam uitam ſibi inſinuans
in qua gloriam ꝯ diui poſtulabat
cum condempnationem longe a ſe fieri
exorabat. quod contra erat contra oppi
nionem ſuorum aduerſariorum ut dictum

ſicut ſupra qꝛ aliam uitam negabant
et niſi iob aliam uitam timeret paul
dubio condempnationem non timeret
¶ Eſt tn̄ notandum qꝫ deus dr̄ con
dempnare malos quatuor de cauſis. ſ. rone

obſtinacionis.
praue opinionis.
ingratitudinis.
incredulitatis.

¶ Primo rone obſti
nacionis nā illi me
rito condempnantur
qui uſqꝫ in fine perſe
uerant in pctīs. et de tali peccatore dr̄
in ps. cum iudicatur exeat condem
natus ¶ 2º rone opinionis praue
ideo dr̄ iob. 34º. deus non condempnabit
fruſtra ¶ 3º rone ingratitudinis. qꝛ
in ſua paſſione nos redemit a condem
pnacione quam ſuſtinebimus ex delicto
primi parentis ut plane dr̄ ad. ro. 5º.
et homo ſe mittit iterum in condempna
cionem. cum talem gratiam a deo ſibi fa
ctam debite non cognoſcat ideo dr̄
ſapie. 4º. condempnat iuſtus mortuus
impios uiuos. ¶ 4º. rone incredulitatis
marci 16º. vltimo. Qui uero non crediderit
condempnabitur. ¶ Indica mihi cur me
ita iudices. hic inquirit ſue afflic
tionis cauſam et ronem. Et qꝛ ne
ceſſario qui punitur aut ē innocens
aut peccator. Ideo preciſe inquirit. vtrum
puniatur innocens et qꝛ per humanas
res peruenimus ad cognicionem diui
narum ideo proponit duos modos. ſcꝫ
in humano iudicio innocentes quandoqꝫ
puniuntur. ſ. ex malicia iudicis et
ex ignorancia. et ideo dicat inquirendo
primum. indica mihi cur me ita iudices.
Excepto iudicio extremo et finali
quo deus omnia diiudicabit hic in
uita preſenti. ut dicit beatus gregorius hic
et 9º. more. cº. 29º. duo duplr̄. Iudicat
aut enim per mala preſencia tormenta
futura iam incipit inrogare. aut tor
menta futura preſentibus flagellis exti
guit. et declarat dampno. d. nō enim
delictis exigentibus iudex iuſtus et
nunc et poſt modum quoſdam per
cuteret iudas in canonica ſua minime
dixiſſet ¶ 2º eos qui non crediderunt
perdidit. et de malis. ps. non diceret
induantur ſicut diploide confuſione con
fuſione ſua. diplois enim dr̄ ueſtimen
tum. Unde confuſione ſicut diploide
ſunt induti qui iuxta ſui merita rea
tus temporali et perpetua animaduerſione pu
niuntur ¶ Et quantum ad aliam partem ſubdit

UVA.BHSC

Solus quippe pena a ſupplicio liberat quos immutat. ¶ Si autem nequaquam quoſdam punis pena a ſupplicio deffenderet eterno. paulus minime diceret. cum iudicamur a domino corripimur ut non cum hoc mundo dampnemur. ¶ Et quia ignorabat qua de cauſa ſic iudicaretur petebat. d. Indica michi c. c. quia multum prodeſt homini ſcire cauſam ſue afflictionis utrum .ſ. ſit punicio ut delicta corrigat an ſit correctio ut pacienter ſuſtineat ¶ et tunc ultra petit inquirendo. utrum iſtud proueniat ex malicia iudicis. non quod ipſe putet in deo maliciam eſſe. ſed ut magis concludat innocenciam ſuam quia licet unum et idem in diuerſis naturis poſſit habere racionem boni et mali ſicut in cane iracundia eſt bona in homine uero mala. in ſummo tamen bono nulla mali racio poteſt eſſe. ſed quia innocentes quandoque grauantur ex aſtucia iudicis. ſecundum quod calupniis innocentibus inſtruunt ideo dicit quaſi ad iſtud. numquid bonum tibi uidetur ut calupmeris et opprimas me. quandoque ac grauantur innocentes ex iudicis poteſtate ſeu potencia quaſi ad hoc ſubdit. et opprimas me. quandoque ac grauantur ex iniuſticia iudicis. quandoque amore infectus partem aduerſam ſuſtinet iniuſte et quaſi ad hoc dicit. et conſilium impiorum adiuues. ¶ Eſt et aduertendum quod aliqua ſonant in homine in malum. que in deo non ſonant in malum. ut non miſereri. nam ſecundum quod ſignificat paſſionem in homine uituperatur quod tamen diuina iuſticia compatitur ex ſui perfectione ¶ Et quia calupniari opprimere et conſilium impiorum fauere fouere. in homine ſonant in malum non inquirit utrum in deo ſint iſta bona quia de hoc non dubitat. cum ipſe ſciat quod deus nichil agit anſi quod bonum eſt. ſed inquirit utrum calupnietur a deo. ex demeritis uel non. quia ut dicit beatus gregorius hic. ſcit namque quod equiſſimus iudex iniuſte quempiam nullomodo affligit. et magno metu concutitur. nam et dolet in uerbere. et reprehenſum in ſe non ualet quod deplorat ¶ Et hoc eſt quod petit. numquid bonum tibi uidetur ſi calupmeris. ¶ notandum eſt autem quod calupnia eſt accuſacio falſa et dicitur a caluo caluis quod eſt decipere. unde calumpniari proprie eſt idem quod accuſare falſe. accipitur autem dicta pupias ſub multis ſignificacionibus hoc quia idem eſt quod.

falſe accuſare. tenere. conſumere. exigere. detinere. fruſtrare. ludificare.	et ſecundum hoc dicuntur homines mali calumpniari.

Inſontes accuſando. debiles comminando. pauperes opprimendo. non ſua exigendo. aliorum labores detinendo. bonum impediendo. ſanctos ludificando.

¶ De primo dicitur leuitici .19. non periurabis in nomine meo nec calupniaberis proximo tuo. ¶ De .2o. eccleſiaſtes .4o. uidi calumpnias que ſub celo geruntur. et lacrimas innocencium et neminem conſolatorem ¶ De .3o. eze. 22o. aduenam opprimebat calumpnia abſque iudicio et ut dicitur prouer. 14. qui calumpniatur egentem exprobrat factori ſuo ¶ De .4o. prouer. 22o. qui calupniatur egentem ut augeat diuicias dabit ipſe diciori et egebit quia ut dicitur oſee. 12o. ſtatera doloſa calupniam dilexit. ¶ De .5o. mal. 3o. ero teſtis uelox hiis qui mercedem mercenarii calumpniantur ¶ De .6o. in ps. redime me a calupniantibus me ¶ De .7o. i. pe. 3o. qui calupniatur in xpo bonam conuerſacionem et cetera. ¶ Sequitur. et opprimas me opus manuum tuarum. quia ut dicitur .4. ethicorum quilibet diligit facta ſua ut parentes et poete. ¶ Et quia nos ſumus factura dei. et opus manuum eius quia ipſe fecit nos ideo uidetur quod ipſe non debeat uos opprimere quod ipſe condidit et hoc eſt quod dicit et opprimas me. qui ſum opus manuum tuarum unde gregorius ubique dicit impie opprimere non potes quem tu gratuito feciſſe recordaris .q.d. abſit a te deus ut opprimas me et cetera. ¶ Et conſilium impiorum adiuues. quia qui iuſtum opprimunt

UVA.BHSC

iniuste impii sunt . sic sap. 2. dr
dixerunt impii apud se non recte
iudicantes . venite opprimamus
iustum et c. ergo autem declinat
a consilijs eorum beatus ut in ps.
beatus uir qui non habijt in con
silio impiorum et c. ¶ Deus autem
cum sit sicme bonus tales non fo
uet in consilijs suis . immo dissi
pat ipsum ut sup. ca. 5. vnde
gregorius hic et est . 9. more . ca.
. 30. tractans istum passum et
exponens illud . 1. ad cor. 10. fi
delis deus qui non permittit uos
temptari ultra id quod potestis . dicit
enim nisi eius misericordie dominus
cum uiribus hominum . temptamenta
menta modificaret nullus est
perfecto qui malignorum spirituum in
sidias non corruens portaret
quia si mensuram temptacionibus
non preberet . eo ipso protinus sta
tum deiceret . quo ultra uires ho
minis imponeret ¶ Sic igitur
ut dicit gregorius sanctus iob ne
quaquam requisiuit ista que patitur . quando
dicit . numquid bonum tibi uidetur
et c. q. d. non certe ¶ Numquid oc
uli et c. hic tangit . 2m quia innocens
punitur et opprimitur aliquando ex
iudicis ignorancia sicut cum iu
dex aliquem tormentis affligit
licet falso accusatum . et secundum legem in
quirit ueritatem ¶ Et quia cogni
cio nostra uel est ex spacio subito uel
ex pertis per magnum tempus ideo dicit
duo quia primo circa primum . 2o circa
. 2m inquirit ibi . Numquid sicut dies ho
minis et c. ¶ Quantum ad primum scien
dum est quod sicut dicit primo metha.
inter sensus uisus est nobilior et in
modo cognoscendi et quia plures di
fferencias rerum nobis ostendit
secundum tamen hunc sensum homo non uidet
nisi que exterius apparent . et ideo circa
occulta decipitur sepe . deus autem
non quia omnia nuda et aperta sunt
oculis eius . vt dicitur ad hebre. 4. ¶ Et
hoc quod dicit . numquid oculi carnei
tibi sunt . q. d. quod non etc. si oculus
hic accipitur pro cognicione men
tali sicut sepius accipitur in scriptu
tura est sensus quod sicut homo in de

licijs carnis uiuens dicitur habere carne
os oculos quia non cogitat nisi que spec
tant ad carnem que sunt opera car
nis que pulchre enumerat apostolus . ad
gal. 5o. scilicet fornicacio inmundicia et
c. que sunt passiones circa tactum
et gustum uel in appetitu sensitiuo et
irascibili et concupiscibili et ideo homo
sub talibus passionibus uiuens non bene
uidet quia carneos oculos habet ¶ Deus
autem non sic quia non mutatur pas
sionibus et ideo dicit eccli. 23o. oculi domini
multo plus lucidiores sole circumspi
cientes omnes vias hominum ¶ Et
ideo subdit . Aut sicut uidet homo et
tu uides . q. d. quod non . quia ut dicitur . 1. Re.
. 16o. homo uidet ea que patent . deus
autem intuetur cor ¶ Et quia sic non
uidet vt homo non est uerisimile quod
in aliquo ut ignorans non erret
¶ 2o tangit effectum qui ex ignoran
cia potest euenire aduersus innocen
tem . ex deffectu experiencie magni
temporis . cum dicit . numquid sicut
dies hominis dies tui ¶ Dies autem
hominis ut communiter dicitur sunt .

Repletur calamitate .
misceretur enim iniquitate .
conduntur egestate .
clauduntur breuitate .

¶ Ideo dicitur
ad eph. 5.
Redimentes
tempus . quoniam di
es mali sunt . secundum 4or causas predic
tas ¶ Dies autem qui . secundum ueritatem
in plurali dici non debet sed in singu
lari dies vna . sicut zach. 14o. erit
dies vna que nota est domino . quia tunc
erit vnus dies sicut mille . vt dicitur
. 2. pe. 3o. et ista dies

Repletur tranquillitate inuariabili .
impletur bonitate incorruptibili .
conditur ubertate inextimabili .
clauditur eternitate interminabili .

Ergo non sunt dies domini sicut dies
hominis . Secundum et anni tui sicut
humana sunt tempora . q. d. non quia
ut dicit beatus gregorius hic . 9. more
ca. 30o. dies quoque hominis a diebus
et annis eternitatis discrepant quia
uita nostra et tempore incipit et tempore
finitur et dum in terra sumus sui la
titudinem format eternitas deuo
rat ¶ Et subdit Jam qui semper
est cuncta eius presencia conspicit .

UVA.BHSC

cumque conſpiciendo poſt et ante ulla
non tendi. nulla mutuo variacione
mutatur. ¶ Ex quo concluditur quod poſt
tranſitum temporis cognitio dei non
decreſcit aut mutatur ſicut contingit ho
minibus. ¶ Et ſubdit. ut queras in
quitatem meam. Contingit quod iudi
ces quando non poſſunt aliter cognoſcere
utrum homo ſit pacior aut innocens
alicuius delicti. nisi per questiones et tortu
ras. tunc affligunt ipſos et quandoque ita
queſtionatur et affligitur innocens ſicut
pacior et hoc prouenit ex defectu
cognitionis iudicis. ſed deus non ſic
ignorat quia omnia nuda et aperta ſunt
oculis eius. ut dicitur ad he. 4o. et ideo
quasi ſic uidebit affligi ipſe iob. quasi diceret
a deo. numquid et cetera. ut. ſcilicet propter defec
tum cognitionis. queras iniquitatem
meam. per talia flagella. et peccatum
meum ſcruteris. ſicut alii iudices. ſcilicet
¶ Et ſcias. id est perpendas per iſtam adverſi
tatem. quod nichil impium fecerim
quod aliunde ſcire non poſſis ¶ cum ſit
nemo qui de manu tua poſſit eru
ere. quasi diceret ita potens es quod ſi uelles
ſic queſtionari et tormentare homines
non est qui poſſit eos eruere quia ſumme
potens es ut ſic habetur de utero
22o. ¶ Notandum est hic quod homo ſcru
tatur dupliciter. et etiam dominus dupliciter. Scru
tatur enim quandoque

virtuoſe. vicioſe.	Scrutatur homo quando inquirit ſcire.

ad diſtricte inquirendum. diſtricte corrigendum.	¶ De primo prouer. 28o.

primo deus aut ſi videtur diues pau
per ſcrutabitur eum. ¶ De 2o. Io. 5.
Scrutamini ſcripturas in quibus uos
putatis vitam eternam habere. Et
quod fiat diſtricte dicitur expreſſe ec. 3.
¶ Altiora te ne queſieris et forcio
ra te ne ſcruteris. ¶ De 3o. tren. 3o.
ſcrutemur vias noſtras et queramus et
reuertamur ad dominum. ¶ Scrutatur
uicioſe homo quandoque vicioſe.

malicioſe inquirendo. pernicioſe indagando. cauteloſe inſidiando.	¶ De primo in ps. ſcrutetur fenerator

omnem ſubſtanciam eius ¶ De 2o. in ps.
ſcrutetur fenerator omnem ſubſtanciam eius
ſcrutati ſunt iniquitates. defecerunt
ſcrutantes ſcrutinio. ¶ De 3o. Iudicum.
Volo ut ſcrutemini actum
meum et cetera. et primi. paral. 19. ut
inueſtigentur et ſcrutentur
terram tuam venerunt. ¶ Scruta
tur etiam deus uias et facta ho
minum ad bonum et ad malum
ad bonum omnia bona.

acta ad memoriam reducendo. ſecundum iuſticiam iudicando. ſecundum prouidentiam diſcernendo.	¶ De primo ſupra ad cor.

2o. Ipſe dominus omnia ſcrutatur et pro
funda dei. ¶ De 2o. Iere. 17. Dominus
ſcrutans corda. et probans renes
de 3o. 1o. paral. 28o. Omnia corda ſcru
tatur et intelligit vniuerſas men
cium cogitationes ¶ Et iſto modo
loquebatur iob cum dicebat. Et
peccatum meum ſcruteris. ſcilicet ſecundum iuſ
ticie rigorem iudicando ¶ Scrutatur
etiam dominus ad malum. ut malos
iuxta vias prauas puniat ſicut
dicitur amos. 9. Si abſconditi fuerint
in monte carmeli inde ſcrutans a
uferam eos. ſcilicet ad reddendum eis iuxta
opera ſua ¶ Manus tue et cetera. hic
remouet errorem a deo circa penam
a deo ſibi inflictam. Cum enim omne a
gens a propoſito cogat opus ſuum
et cum producat ut ſit et deinde a
gat per ſuum intellectum et volun
tatem. quidſi agat videtur quod
deberet parcere. primo ſaluare opus
ſuum ¶ Et ideo de hoc ſibi fiat. primo
quod ſit opus dei innuit. 2o. hoc ad me
moriam dei reducat. 3o. quomodo
ſit opus dei particulariter oſtendit. 2o.
ibi. memento. 3o. ibi. nonne. ¶ Di
cit ergo primo. manus tue fecerunt
me et plaſmauerunt me. totum
in circuitu. Per manus dei ut ſupra
dictum fuit in multis locis intelli
gitur efficax dei voluntas ad aliquid
producendum ad extra. vnde. ſupra 12o.
quis ignorat quod omnia manus domini fecit.
Et notanter dicit manus in plurali
quia licet voluntas ſit una penitus inua
riabilis. propter diuerſitatem tamen et mul
tiplicitatem effectuum quandoque dicitur plures
vel hoc. propter diuerſitatem omnium cauſa
rum mediarum mediantibus quibus

UVA.BHSC

ſuos pducat effectus . et ex hoc
deſtruitur error manichei . qui te
nebat animam hoīs fieri a deo
bono . corpus uero adeo malo ¶ Et
ſic repente ꝑpitas me . repente
precipitatur qui a ꝑ̄o adore . abſq
manifeſta cauſa deſtruitur unde ꝑ
cipitare . i . ſubito et feſtinanter
ab alto ꝑicere . et qꝛ homo ad yma
ginem dei factus fuit . hic ē ꝙ ſi
ſ͞ alias morales creaturas . alcius
ſurrexit ut dicat hic beatꝫ gg̃o.
et ē . 9°. more . ca°. 30°. qꝛ ante nos
in delicto ꝯcepti in iniq̄tatibꝫ edi
ti aut nexu ꝑmittitis prava
ꝑpetramꝰ . aut malicie etiam recta
agendo delinq̄mꝰ . diſtrictus iudex
unde nobis fiat placabilis nō habe
mꝰ . ſ͞ tñ nr̄m opus eiꝰ obmittimꝰ
dignum exhibere non poſſumꝰ red
dit ut ad plenitudinem illiꝰ ſui
opus ei offeramꝰ unde et ſubditur
memento queſo et c̄ . ubi reducat
ad memoriam dño ꝯſpectui ꝙ
oppo^m eius ſit obſitus eorꝫ que fe
cit ſ͞ ut dicat gregorius ca°. 22°. di
cat ſupplicando infirmitatē nr̄e
carnis conſidera . et reatū iniq̄ta
tis nr̄e relaxa . Ita uidebitur loqui
ꝑs . d . uſq̄ dñe obliuiſceris me in
finem et c̄ ¶ Unde notandū ē qd
ſub tali modo ſupplicationis qī ad
memoriam diuini reſpectus de
bemus reducere .

¶ debemus ſupplicando diuine mīe opponere nr̄am fragilitatem . qꝛ ut dicat

nr̄am fragilitatem .
nr̄am paupertatem .
nr̄am familiaritatē .
ſuam bonitatem .
ſuam caritatem .
ſuam ubertatem .

ꝑs . Ipē ē miſericors et ꝓpicius fiet
ꝑtīs nr̄is . et memoratꝰ ē qꝛ caro
ſunt et c̄ . unde gg̃o. et ē . 9°. more
ca°. 32°. angelorꝫ ſpūs ideirco irremi
ſſibiliter peccauerunt qꝛ tanto robu
ſtius ſiſtere poterant q̄nto eos car
nis admixtio non tenebat . ¶ homo
uero ideirco poſt culpam ueniam me
ruit et ꝑ carnale corpꝰ ad quo ſe
metipō minor eēt accepit . unde et
apud reſpectum iudicis argu^m. pie
tatis ē hec eadem infirmitas carnis
unde ē . ca°. 1°. dicebat iob memēto
dñe . qꝛ uentus ē uita mea ¶ 2°. debe
mꝰ ei pſentare nr̄am paupertatem
ut paupes diuitibꝫ dicunt ꝙ reſpi
ciat ſuam paupertatem . unde ꝑs . me
mento nrī dñe in beneplacito ꝑpli
tui et c̄ ¶ 3°. debemꝰ oſtendere nr̄ā
familiaritatem nam ipē ꝑmiſit nob
regnum ſuum . et ideo ſuum ꝑmiſſū
qī ad memoriam reducere poſſu
mꝰ . ut . ꝑs . dicebat memor eſto ubi
tui ſeruo tuo in quo mī ſpem dediſti
¶ 4°. debemꝰ ē preſentare ſuam boni
tatem . ideo dicat . ꝑs . ſ͞m mīaꝫ tuā
memento mei tu . ꝓpꝛ bonitatem
tuam deus . ¶ 5°. debemꝰ ei offerre
ſuam caritatem . unde heſter . 13°. me
mento dñe . et oſtende te nobis in te
pore tribulationis ¶ 6°. debemꝰ ē ꝑ
ſentare ꝑ modum recordationis ſuā
largitatem ut fecit ille latro luc . 22°.
memento mei dum ueneris in reg
num tuum ¶ duo ꝑma reducebat
ē ad memoriam implorando cum di
cebat . memento queſo ꝙ ſicut lutum
feceris me . ¶ Et notanter dicat ſic
lutū qī alludens illi ꝙ dr̄ gñ . forma
uit deus hominem de limo terre . un
ſicut lutū hꝫ .

fragilitatem .
Vilitatem .
fetiditatem .

¶ Ita caro mā mor
talis qꝛ bene dr̄ ꝯ
poſita ſicut lutum

unde ẏſa . 64°. dñe pr̄ nr̄ es tu . et
nos lutum ꝛone fragilitatis et cor
ruptionis nr̄e ideo ſubdit ¶ Et in
puluerem reduces me . iſte ē finis
omīs carnalis nam q̄ ex terra
naſcuntur . ꝯſequens . ſ͞m ordinem
nature ut in terram reuertantur .
ideo dicat . ꝑs . auferes ſp̄m eorū et in
puluerem ſuum reuertentur . Nonne
ſic lac et c̄ . Incipit ꝑticulariter deſ
cribere hominis formationem et
ꝑmo tangit generationem . ſ͞ . quod
homo ab hoīe generatur . et . ſ͞ . ꝙ in
generatione fit reſolutio ſeminis .
2°. maſſe corporee compactio . 3°. orga
norum diſtinctio . 4°. hominis orga
nizati animatio . et . ſ͞m iſta q̄tuor
ponit q̄tuor ꝑ ordinem et ꝓ^m ad ꝓ^m
dicat . nonne ſic lac mulſiſti me . ſup
fluum eniꝫ alimenti ad renes nā
remittit ubi ſanguis ille decoquitur

UVA.BHSC

quarta digestione. et vertitur in albe
dinem ad modum lactis. unde et lac
dr̄ ee remedium alimenti. ut dicit
phs. 4º de animalib. Ideo bene dr̄
nomine sicut lac mulsisti me. 2º tan
git masse corporee compactionē. et
sicut caseum me coagolasti. Sm phm
in 4º et 16º de anilib. semen maris
ad materiam quā femina ministrat
in generatione hominis se ht sic
coagulum in formatione casei unde
fora in generatione hominis uel ali
orum animalium nichil active facit
ß ministrat materiam tm. Sm inten
tionem phi. quidquid media dicunt. ¶ Or
ganorum distinctionem subdit cum
dicit. pelle et carne uestisti me. quia cor
et opta menbra et uitalia operiunt'
pelle. et carne circumdantur et qi ues
tiuntur. Ideo dicit. uestisti me. Sed
quia organizacio lauari non poss sine
rigore et robore resistentis alicui im
pellenti. ideo dicit. ossibus et neruis co
pegisti me. i. confirmasti et conun
xisti ¶ Et notandū ē q sanctus iob istos
effectus q sunt opera nature attribu
it deo. non excludere uolit operacio
nes nature. ß eo modo quo principali
agenti attribuuntur ei q p causas
seu instrumenta aguntur. unde arti
fici operacio sitre q n natura opatur
q adeo ht qui ad hoc instituit eam
ut ipsa operetur tamq instrm dei oi
potentis et omia facientis ut ping
et sumg artifex. ¶ 3º s. organizati cor
poris animacio innuitur cum dicit
vitam et mīam tribuisti m. Quod
du' exponitur. s. q mīa sit quedam
inclinacio uite pntis consequentis spm
factum animale racionalem. ß. q cū
anima infundr aliqua inclinacio ad
aliquam uirtutem et sic sunt qdam
dispositi ad unam uirtutem. et qdā
ad aliam sic ulia dicit iob. 31º ab
infancia creuit mecum miseracio. i.
ex natura infancia sit mecum. cum vi
ta inserta miseracio siue inclinacio
naturalis ad miserendum ¶ Alia ex
posicio pt ee quia cum uita ma sine gra
dei non sit uita. quia nascimur filii ire
et mortis. unde eccī. 7. dr̄ q melior
est dies mortis qm natiuitatis. ß tm p

mīam et grām dei purgamur
ab originali pctō tunc pp̄e dicit'
uita. et ideo innuens grām dei q
post uite animacionem dicebat
¶ vitam. pmo. s. et mīam. de
inde. s. tribuisti m. ¶ Est sien
dum q mīa dni facit nobis m'
ta bona. est enim ni-

ablucionem peccatorum.
cōfirmacionē amoris.
saluacionē miserorum.
expiacionē uitiorum.
augmentacionem bonorum.
glorificacionē beatorum.

¶ De pmo dicit aplus ad titum. 3º. non sm opera iusti
cie q fecimus
nos. ß sm suam mīam saluos nos
fecit ¶ De. 2º. de uito. 1º. fidelis deus
custodiens pactum et mīam dili
gentibus se ¶ De. 3º. eccī. 51º. libe
rasti me in multitudine mīe tue
a rugientibus et c. ¶ De. 4º. p
pe. 1º. benedictus deus et pr dn
nim nri ihu xp̄i q regenerauit
nos. s. mīam suam et c. ¶ De. 5º.
ps. mīa tua dne adiuuabit me
¶ De. 6º. in ps. mīa edificabitur
in celis et c. et ideo p istis bene
orabat ps. fiat mīa tua dne sr
nos ¶ Et quia in hiis q dependent
in continuo ab agente opz influ
enciam agentis semp in effectu
manere quadmodum sunt vita
hominis que dat ee et mīa dei
q dat bene ee ideo bene subiungit
Et uisitacio tua custodiuit spm
meum. q exponitur bene de duo
bus istis quia licet in utero materno
vita p principalia naturalia pti'
conseruetur nichillominus tn ex in
fluencia spali et dei conseruacione
unde sicut operatur ita conseruat q
quidem conseruacio q ad bona gra
tuita dr ee de nullo quore ē mīa
quia ut dicit beatus grego. s. more
ca. 33º. nisi mīam subroget serua
ri non ualet vita spualis. s. q
prebet. ipso quippe cotidie humano
usu ex interioribus bonis impulsa
cogitacione lubrica ab interiori
bus exung et n nos supna uisita
cio. uel ad amorem conpugendo
iniuficat. uel ad timorē flagellando
restauret repentino lapsu mens

fim

UVA.BHSC

funditus pditur tota. q̄ longoru̅ tutis studio innouata videbitur bene s̄z et q̄ ad uitam naturalem et q̄ ad uitam spualem dicebat. Et uisitacio tua custodiuit spm̄ meum. Sciendum ē hic q̄ hec om̄ia dixit ad ostendendum q̄ pfecte deus om̄ia nouit ipse enim nouit que sunt hominis. vt dr̄. Jo. 2º. Et q̄ ita sit concludit. d. licet hec celes in corde tuo. dr̄ enim dn̄s celare q̄ non uult hominibꝫ eē manifestum et ideo licet non uelit ē indicare. cur ita iudicet eum qd̄ ipse iob ō postulabat q̄ hoc ē celare dr̄ dn̄s in corde suo cum concludit et benedicens ei. scio tn̄ qd̄ vniuersorum memineris. dicat enī vniuersorum tam secularium in se. q̄ sm̄ quemenciam quā hē in spē aut genere cont̄a opinionem illi9 auerroys. q̄. dixit. metrorum qui ponit q̄ non cognoscit aliquem cont̄a se. q̄ vilesceret intellectus ei9 ut dicit. si intellectus ei9 fereretur s̄r ista indiuidua. s̄z mg̅r cognoscit se eē causā omnium saltem in genere finis cognoscitur res in vniuersali. et q̄ ista opinio ē falsa et erronea q̄ deus cognoscendo essenciam suam cognoscit facta psencia et fienda vnico actu q̄ cognoscit ea que sut̄ sicut ea que nonsunt vt dicit apostolus. cum ipse sit om̄e ens m̄ s̄ruementi. et speculum in quo relucent om̄ia. ipse meminit vniuersorum. et nouit om̄ia pfecte. vñ aril. qd̄ dicat cōmentator dicit. 3º ethice Si enim deo quedam cura de hominibꝫ sit quemadmodu̅. vr̄ ex quo vr̄ sentire phs q̄ deus nouit om̄ia ista inferiora. et hoc ē qd̄ sentit iob cum dicit. scio q̄ vniuersorum distributiue. memineris. i. eo om̄ia cognoscas. Et sic concludit bene. ex ignorancia ex pte dei non pcedit q̄ eum affligit. Si peccaui et c̄. hic iob inquirit causam sue afflictionis sine supponere inocencie sue. vtrum. s̄ puniatur eo q̄ punicatur. eo q̄ peior sit. et hoc cōfacit ponendo duas rōnes quod no. 1. i. Et si impius fuero et c̄. Notandu̅ ē q̄ arguit ex dictis ab aduersariis. ipi dicebant enī q̄ aduersitas in mundo infligebatur adeo solum. p̄ pc̄īs commissis et statim ut patuit ē. cont̄a quod arguit p̄mo sic. q̄ posita causa ponitur effectus g̅º si causa quare debuit puniri ē pc̄m qn̄o peccauit statim puniri debuit s̄z non fuit punitus qn̄o peccauit subposito q̄ peccauerit plurio q̄ si peccauit hoc fuit tpe iuuentutis et psperitatis nam eundem modu̅ viuendi semp tenuit in iuuentute et senectute. s̄z tunc non fuit punitus p̄mo vr̄ q̄ deus ē reperat. sed inconueniens vr̄ q̄ deus illud quod reperat iterum reducat ad penā ex quo vr̄ q̄ ex pc̄o comisso non punitur et hoc ē q̄ dicit. si peccauit. s̄ tempore mee iuuentutis et psperitatis. Et ad pximum. i. p̄ tuc q̄ aduersitatem non induxisti. cur ergo modo. s̄ ab iniq̄tate mea me mu̅dum non pateris eē. q. d. vr̄ eē durum si pro puro tunc habuisti me et nunc punias me ut impiu̅ et peiorem. nec ē intelligendum qd̄ ex hoc q̄ dicit. Cur non pateris. et c̄. ipse ponat deum in causam. sic q̄ deus non paciatur q̄ homo pcat vianeat puri9 et absq̄ iniq̄tate. s̄z ut dicit beatus gg̅orius hic. 9º more ca. 39º. hoc dr̄. q. deplorans q̄ post culpam venia diluit sepe homo iterum q̄ prius ē fuerat indultum cōmittit. Et subdit gg̅o? sepe nanq̄ q̄ in conspectu iudicis interueniente fletu deletum ē ad animam reddit et deuicta culpa ad delectacione rursu̅ mitit atq̄ in antiquo certamine diuina pulsacione repatur et ideo dicit. si peccaui. et c̄. q. d. si culpam venia abstulit cur hanc et a memoria non deteigit Notandum ē q̄ deus dr̄ pati pc̄m quamdiu differt penam inferre p̄ culpa. i. sustinet quod non peccat. vnde ecc. 5. ipse ē paciens redditor. et s̄m hoc ipse loquebatur. m̄t. 17. O generacio praua et incredula. quamdiu apud uos quamdiu paciar uos. Sed qn̄o

UVA.BHSC

dicit. Cur ab iniquitate et c. Questio de qua mundicia loquitur quia aliqui sunt mundi.

- solum in corpore.
- solum in opere.
- solum in sermone.
- solum in ueste.
- solum in corde.

Mundi sunt aliqui in corpore solum quia aliqui laudant optime corpus et inquinant animam sicut iudei qui per locionem corporis credunt esse mundi in anima. sic patet leuit. 15. Ubi dicitur. Vir de quo semen coitus egredietur lauabit totum corpus aqua et sic reddetur mundus. Aliqui ~~libri hunt~~ sunt mundi in opere solum quia scilicet in opere nichil committunt ut sunt ypocrite. uel ut pilatus qui lauit manus suas ostendens nichil mali commisisse in mortem christi. contra quos saluator expresse dicebat. matthei 23. pharisee ceci. munda prius quod est intus ut fiat quod est exterius mundum. Aliqui sunt mundi in sermone tantum. habent enim pulchra uerba sed in opere sordescunt ut adulatores aduocati qui intendunt sermonibus tantum. unde 1. Regum 20. dicitur quod saul non est loqutus in die illa. cogitabat enim quod forte euenisset ei quod non esset mundus. Aliqui sunt mundi solum in ueste sicut illi qui sub habitu religioso non faciunt opera religiosa quia uestis non facit monachum ut prouerbialiter dicitur. ut et dicitur leuit. 13. Si obscurior fuerit lepra. sequitur. lauabit uestimenta sua. et mundus erit. Aliqui sunt mundi corde et ista est mundicia uera. de qua in psalmo. domine quis habitabit in tabernaculo tuo. sequitur. Innocens manibus et mundo corde. et matthei 5. beati mundo corde et c. quoniam qui lotus est per baptismum et penitenciam non indiget nisi ut pedes lauet. id est affectiones que procedunt a corde hominis. et tunc est mundus totus ut dicitur Jo. 13. Sanctus igitur iob de ista mundicia intelligebat cum dicebat. Cur ab iniquitate mea quam scilicet deleui per penitenciam. me non pateris esse mundum. id est non das graciam ut per lubricitas cogitaciones non iterum caderem. aliam racionem subiungit. et si impius fuero et c. qui uidetur stare in hoc. Si primum est tota causa

aduersitatis. secundo quod non tam iusti ~~peccatores~~ aduersitates in hoc mundo paterentur. Si contrarium uidemus ad sensum. ergo uidetur quod primum aliquando non sit causa tribulacionis et istud innuere uidetur cum dicat. Si impius fuero ve michi et c. quia aduersitates sustineo ex demeritis meis. Et si iustus. supple fui uel modo factus sum. non propter hoc leuabo capud meum saturatus afflictione. quo ad dolorem scilicet et miseria. quo ad penam et confusionem et istud bene dicat contra hoc quod dixit elyphat quod si conuerteretur ad deum liberaretur a penis istis. Notandum est quod ut dicit gregorius notanter loquitur quia impius ve habet iustus autem miseriam. Quod autem impius habeat ve. patet ysa. 1. ve genti peccatrici populo graui semine nequam et c. Sed triplex ve inuenitur iuxta illud apocalypsis 8. ve ve ve habitantibus in terra. scilicet

- ve miserie et aduersitatis et est mundanorum.
- ve malicie et malignitatis et est peccatorum.
- ve angustie et calamitatis et est dampnatorum.

De primo Jere. 15. ve michi mater mea quare genuisti me et c. et apocalypsis 8. ve habitantibus in terra et c. Ve nequicie est multiplex. quia est ve.

- superbie et uanitatis.
- Inuidie et falsitatis.
- iracundie et crudelitatis.
- accidie et torpositatis [?].
- auaricie et tenacitatis.
- Castrimargie et gulositatis.
- luxurie et uoluptatis.

De primo dicitur ysa. 28. ve corone superbie et flori decidenti glorie exaltacionis. De 2o eccl. 2o. ve duplici corde et labiis scelestis. De 3o ysa. 30. ve uobis filii desertores id est deuastatores per iracundiam. De 4o matthei 23. ve uobis ypocrite qui similes estis sepulcris dealbatis. De 5o ysa. 33. ve qui predaris nonne et ipse predaberis et osee 6. ve uobis qui opulenti estis. De 6o prouerb. 23. Cui ue nonne hiis qui commorantur in uino. et ysa. [5] ve qui consurgitis mane ad ebrietatem sectandam

UVA.BHSC

afflictio multiplex

superbia est

et potandum usque in uesperam. De .1o. ca. 2o. de dissolutis corde. De de angustie et calamitatis Jere. 30o. de quia magna est dies illa et non est similis ei. Sed certo bene dicitur quod impius hic de. iustus autem hic afflictione nam in isto mundo affliguntur et precipue sancti homines sub

penuria egestatis et paupertatis.
angustia penalitatis et laboriositatis.
miseria infirmitatis et fragilitatis.
degentia aduersitatis et tribulationis.
malicia carnalitatis et temptationis.
pressura contritionis et attritionis.

De prima afflictione de bto. ps. Comedes panem afflictionis. iii. et phs primo meth. natura humana multiplex sua est. etc. De .2o. ca. 8o. multa hominis afflictio. quia ut dicit phs .1o. meth. natura humana multiplex serua est. De .3o. ca. ps. meditatio carnis afflictio. De .4o. iob. 30o. possident me dies afflictionis. De 5o. tren. 1o. migrauit iudas propter afflictionem et multitudinem seruitutis. iudas autem interpretatur confessio. De .6o. ps. afflictus sum et humiliatus sum nimis. et quia In pressura go bene dicitur quod iniustus saturatur .i. repletur afflictione et miseria in hoc mundo ita quod non audet leuare caput ex timore et amore. Unde gg.o 6o. more. ca. 39. Impius caput eleuat si elatus euadere de quod seq. non ualet iustus autem labore certaminis sui afflictus non sinitur leuare caput si pressus ab afflictione potius liberatur ille se in uoluptatibus erigit si suppliciis sequentibus mergit ille se in dolore deprimit si tamen a pondere aduersionis eterne se abscondit. Subdit. Et propter superbiam et c. refertur ad litteram precedentem sic quod dicatur. non leuabo caput et c. et si eleuauero tamquam elatus pro aliquo bono in dato corporali temporali aut spirituali propter superbiam quasi leena capies me. Sic dicit hic beatus gg.o leena capit quia in binis eius fouea a uenatoribus paratur in qua pecus aliquod uel esca ponitur. et cum ipsa hoc uidet de sua prauitate et agilitate presumens et credens inde bene resilire protinus in foueam salit. si quia sit latior intus et superius angustior resilire non ualens capitur intus. et presumptione sua faciente detinetur. Sic etiam contingit parentibus primis qui delectabilem escham uidentes statim miserunt ad eam ut tollerent et credentes fie ut dii suadente diabolo comederunt et sic cooperante superbia sua ceciderunt in foueam mortalitatis. quod sepe contingit dum aliquo modo nobis a deo collato accipimus si de ma bonitate nimis presumentes. gratis non reddimus ut debemus et sic ut leena superbia sua decepta in magnitudinis foueam cadimus. Unde gg.o Sepe namque homo acceptis uirtutibus erigitur in audaciam presumptionis. De inde dum per culpam aliquid concupiscit quod aliud quam predam in foueam appetit. et sic sua sponte inhians cadit. et uiribus suis surgere nequit. Et quia sanctus iob nolebat hoc in se accidere affirmabit in se pruli necesse sumit. d. Si. supple. leuauero caput. per superbiam. quasi leenam capies me. i. capi sines. non quod deus effectiue faciat hoc quia esset causa peccati si tamen permissiue. Et quod superbia ponitur hic in causa quare peior capiatur. Ideo de superbia dicendum est. Circa quod est aduertendum quod superbia est in-

malicie fundamentum
nequicie detrimentum
sapientie nocumentum
sermonis detrimentum
infamie incrementum
iracundie incitamentum
amicitie attrimentum
impietatis leuamentum
dampnacionis monimentum
demonis ornamentum

Dico primo quod superbia est in malicie fundamentum primo prin. et ca. ut dicitur. 9o. Initium omnis peccati superbia. et tho .2o. superbia in tuo sensu dominari non permittas in ipsa enim initium omnis perditionis sumpsit. De 2o. in nequicie et c. nam ipsa omnia bona opera bona destruit. ut ait ille uersificator Si et copia. si sapientia formaque detur sola superbia destruit omnia si comitetur. Unde cassiodorus sr. ps. 20o. dicit quod ipsa superbia est omnium malorum scelerum fons bona

UVA.BHSC

neſcire. vnde eccli. vᵒ. ſic eructant corda ferencium ſic et cor ſuperbi ¶ 3ᵒ in ſapientie nocumentum. ſi enim ueritatem ſuperbus ſeipſum ignorat qr ſe ipſum cognoſceret non ſuperbiret vnde eccli. xᵒ. Quid ſuperbis terra et cinis. quod pulchre deducit greg. omelia prima ſuper eze. d. Quid ſuperbit terra et cinis. ut homo arrogancia ſubleuatus oblitus ſit quod erit et quam fragili uaſculo contineatur et quibus ſtercoribus immerſus ſit et qualia purgamenta de carne ſua ſemper proiciat ideo dicitur ſapie. 16ᵒ. omnes inſipientes et infelices ſunt ſuperbi qr ſuperbus arrogans uocatur indoctus ut dicitur prou. xxiᵒ. ¶ 4ᵒ eſt ſuperbia in ſermone detrimentum. ſuperbus enim non uult audire caſtigationem indiſciplinabilis eſt et per conſequens inſanabilis vnde eccli. 13ᵒ. abhominatio ſuperbo humilitas. ideo deutero. vᵒ. dicebat moyſes locutus ſum et non audiſtis ſed aduerſantes imperio domini tumentes ſuperbia ¶ 5ᵒ eſt infamie incrementum nam homo ſuperbus ab omnibus uituperatur et merito vnde dicitur yſa. 28ᵒ. pedibus conculcabitur corona ſuperbie ¶ 6ᵒ eſt in iracundie incitamentum qr meretur iram dei iaco. 4ᵒ. deus ſuperbis reſiſtit. vnde bene dicitur yſa. 23ᵒ. deus exercituum cogitauit ut detraheret ſuperbiam omnis glorie ¶ 7ᵒ eſt in amicitie detrimentum qr deſtruit amicitiam nam ut dicitur prouer. 13ᵒ. Inter ſuperbos ſemper iurgia ſunt et ideo tam deo quam hominibus ſemper ~~iurgia ſunt~~ ſuperbia redditur odibilis. vt dicitur eccli. 10ᵒ. odibilis coram deo et hominibus ſuperbia ¶ 8ᵒ eſt in penitencie leuamentum. qr ſuperbia impenitens eſt. vnde dan. 5ᵒ. Eleuatum eſt cor eius. ſcilicet nabuchodonoſor et ſpiritus eius in ſuperbiam eſt eleuatus obſtinatus ¶ 9ᵒ eſt in dampnacionis etc. nam temporaliter et ſpiritualiter ſuperbia condempnabilis eſt de temporali dicitur deutero. 17ᵒ. qui ſuperbierit obedire nolens imperio ſacerdotis morietur homo ille. de ſpirituali condempnatione yſa. 14ᵒ. deſcendit ad inferos ſuperbia tua concidit cadauer tuum. ¶ 10ᵒ eſt demonis ornamentum quia ſuperbus aſſimilatur diabolo. primo ut dicitur Job. 41ᵒ. Ipſe diabolus eſt rex ſuper omnes

omnes filios ſuperbie. qr quis cognitat ſuperbis indicet ſuperbiam ut dicitur eccli. 13ᵒ. ¶ Igitur bene dicitur quod per ſuperbiam homo capitur ad modum grebe ne leene. ut dictum eſt et ideo ſubditur. reuerſuſque me mirabiliter crucias. dominus enim reuerti dicitur ad tormenta quando poſt primam afflictionem inducit aliam. ſicut non ſufficit magiſtro diſcipulum ſemel uerberaſſe. ſed reuerſus eum iterum flagellat. Et ideo ita in propoſito primo iob fuerat flagellatus in filiorum et honore temporalium amiſſione. et 2ᵒ quando reuerſus eum dominus flagellauit foras in propria corporis afflictione. Et hoc eſt quod dicit. reuerſuſque et cetera. ¶ beatus grego. 9ᵒ more. ca. 31ᵒ. moraliter iſtud exponens pulchre dicit quod cum homo peccat deus quaſi recedit ab eo. et tunc homo non dolet qr non penitet nec atteritur. primo redditur inſenſibilis. ſed quando reuertitur deus ad hominem per graciam ad penitentiam reuocando. tunc dolet et atteritur vnde dicit ſic. Cum ab auctore relinquimur nec ipſa ipſius deſtitucionis dampna. quo enim longe nos conditor deſerit eo mens noſtra inſenſibilius indureſcit ac ſi miſerando cotidie tanto ſecurior quanto peior ¶ Cumque vnde ſit lapſa non meminit et ſupplicia ſequtura non metuit quantum lugenda ſunt ſint neſcit. ac ſi a flatu ſpiritus ſancti tangitur. ad conſideracionem ſue perdicionis euigilat in celeſtium expectacione ſe excutit amoris ſummi eſtibus mardeſcit que ſe circumprimunt dampna conſiderat et plorat perſiciens que neglecta perdidit vnde conditori dicitur ¶ Reuerſuſque me mirabiliter crucias. qr deus opere vnde mentem uiſitans ad amorem ſuum erigit inde hanc per lacrimas grauius affligit ¶ Sequitur Inſtauras teſtes tuos contra me. literaliter exponendo teſtes dei quantum ad ipſius iob afflictionem. erant amici eius et ipſius vxor. qui uerbis ſuis ipſum condempnare nitebantur cuius ratio eſt qr iniurie et obprobria que ab amicis inferuntur. grauius ſuſtinentur ſic in pſalmo dicitur. Si inimicus meus

UVA.BHSC

maledixisset m. sustinuissem utique
si supple de amico non ita sustinet
¶ Et notandum est quod dominus in iudi
cio multos testes contra hominem
habebit. habebit enim testes.

dyabolum accusantem.
proprie conscientiam non latentem.
passionem suam non fallentem
sortem punientem indicantem.

¶ De dia
bolo accu
sante loquitur
ps. d. ne
tradideris me in animas tribulanti
um me. quoniam insurrexerunt in me
testes iniqui ¶ De .2o. dicit apostolus ad
ro. 9o. veritatem dico non men
cior. testimonium reddente conscientia
mea ¶ De .3o. Jere. 29o. Ego sum iu
dex et testis dicit dominus ¶ De .4o. luc.
.29o. vos eritis mihi testes et cetera dicit
dominus apostolis. et osee. xio. Judeus descen
dit testis cum deo. et sanctis fideli
bus. vnde dicit gregorius quod etiam
contra nos dominus testes instaurat cum
electorum uitam prauitati nostre
contrariam ad arguendos nos in
truendosque multiplicat ¶ Et statim
concludit iob. multiplicans iram
tuam contra me. i. effectum ire in
me ostendis quia passiones non ca
dunt in deum ¶ Et pene militant
in me. i. dominium habent in me. ita
quod resistere non potero ¶ Ex quo
concluditur quod non punitur ex pec
catis quia siue sit peccator deus punit eum
cum sibi placet et ista est conclusio proposi
ta ab ipso iob ¶ Quare de uulua et cetera.
Ista est quarta particula. istius capituli. in qua
ut dictum est iob ponit suam Inten
cionem. et quia iob superius termina
uit suam intencionem quod fuit quod
siue iustus siue peccator in hoc mundo
quandoque sub diuersis tribulacionibus
iacet nescis credere possit quod deus in
penis et tribulacionibus hominum
delectaretur ¶ Ideo hic inquirit
verum possit hoc esse verum. et duo
facit primo enim hoc inquirit conque
rendo. 2o. magis determinando uel
orando. ibi. numquid non paucitas
et cetera ¶ Circa primum sciendum est quod quia
vbi inquenimus quod aliquis suum produ
cat effectum ad hoc ut male se ha
beat cum secundum omne agens in effec
tu suo bonum intendat ideo sup
ponendo ex premissis quod ipse sit o

pus dei querit. quare de uulua edu
xisti me. i. quare me de uulua nasci
vt me subaudi tribulacionibus subdas
Et quia quis credere posset quod melius sit
sub tribulacionibus esse quam natum fuisse
ideo hoc excludit. d. qui vtinam con
sumptus essem ne oculus me uideret.
u. i. mortuus fuissem in vtero ita quod
mortuus natus nulli fuissem ostensus
quia abortiuum solet abscondi ne vide
atur. Et hoc idem superius ipse orauit
.d. quare non in uulua mortuus sum
fuissem quasi non essem. de utero translatus
tus ad tumulum. quia quasi idem superius di
xit cum dicebat. et quasi abortiuum et cetera.
ideirco breuiter pertranseamus ¶ Sed hic
quod dicit fuissem quasi non essem exponitur
quantum ad corpus et quantum ad animam. quantum
ad corpus est sensus quod statim natus sepul
tus fuisset. quasi non fuisset quia cito o
blitus. quantum ad animam est sensus quod ut
supra dictum est fetus animatus et sine
regeneracione mortuus. sic sunt illi
qui in vtero materno moriuntur. di
cuntur quasi non esse quia carent beatifica
visione et si paciantur penam dampni
non tamen penam sensus. vt tenent sancti
et doctores et quia omne quod est debet
participare et uti suo fine. et isti carent
illo qui est omnium finis ideo dicuntur
non esse Juxta illud. ps. sicut uulne
rati dormientes in sepulcris quorum
non es memor amplius et ipsi de ma
nu tua repulsi sunt ¶ Sequitur. 2a. par
ticula. Numquid non paucitas. et cetera. hic
ostendit quod superius magis determinan
do et primo querendo ponit conclusio
nem. 2o. de hoc cognicionem here
petit orando. ibi. dimitte ¶ Dicit igitur
Numquid non paucitas dierum meorum
finietur breui. q. d. Et bene dicit.
paucitas. quia secundum veritatem dies nostri
quantumcunque multis annis vixerit homo
pauca sunt ut dicit. ps. In ipsis septu
aginta anni. si autem in potentatibus
octoginta anni amplius eorum labor
et dolor ¶ quoniam et cetera. Et dicit hic
beatus gregorius et est. 1o. mora. ca. 39o.
quod in hoc quod dicit cautum et sollicitum
hominem uiuere ostendit et subdit
Cum enim animum temptat culpa

UVA.BHSC

mens necesse e ut breuitatem as piciat sue delectacionis ne eu ad eter nam mortem iniquitas rapiat cum constet q ad terminum cicius morta lis uita perurat. ¶ Ita salomon ec. xi. dicere uidebitur. Si multis annis vixerit homo et in hijs omibus letus fuerit. meminisse temporis tenebro si et c. ¶ Et statim subiungit. d. di mitte ergo me et c. vbi petit orando e declarari sue causam afflictionis na tristicia si fuerit uehemens impedit fantasiam et turbat intellectum ne possit homo libere uti iudicio rationis ¶ Ideo dicit. dimitte ergo me. i. permitte tantam aduersitatem minuendo. qz sub tanta positus aduersitate non pote rat plangere recte. quod dolebat. ut plangam paululum dolorem meum. Vt dictum e supra dolor multiplex inue nitur. s dolor in isto mundo plangen dus. quadruplex inuenitur. s. humane.

<table>
<tr><td>fragilitatis.
uirginitatis.
aduersitatis.
paupertatis.</td><td>¶ De primo dolore dr ec. i. Cuncti dies ho minis doloribus et erumpnis pleni sunt.</td></tr>
</table>

¶ De. ii. dicit. ps. Circumdederunt me dolores mortis. et dolores inferni p occupauerunt me ¶ Dolor autem pari est dolor inferni. qz terminatur ad illum ¶ De. iii. iob. v. vidi eos qui operantur iniquitatem et seminant dis dolores et c. ¶ De. iiii. ps. surgite postquam sederi tis qui manducatis panem doloris. ¶ Istos dolores uolebat ipse plangere et merito. s non poterat vnde grego. et c. ix. more. ca. 39. flere dolorem suum non ualet qui et iniquitatis sue reatum considerat et tamen pro terrene preoccupacionis pondere. hoc ei ge mere nequaquam licuit ¶ Et notandum e q homo in isto mundo plangere dz

afflictionem proprie miserie.
aggrauacionem alterius malicie.
paupertatem mundialis penurie.
elongacionem celestis patrie.
dubitacionem carnalis nequicie.
attricionem doloris proprie.

¶ De primo q homo plangere dz affli ctionem proprie miserie. sm ueritatem hic e tempus plangendi ut dr ec. 3. vnde michee. i. plangam et ulu labo et uadam et spoliatus et nudus · s. ostendendo miseriam fragilita tis humane ¶ ii. plangere debz aggrauacionem et c. qz homo do lere debz de dolore proximi sui. vn dr luc. 8. flebant omnes et pla gebant puellam. de quo planctu dr eze. 27. plorabunt te planctu amarissimo et plangent te ¶ 3. plangere debet paupertatem et c. qz hic homo e in exilio zach. 12. pla get terra familie seorsum. terra . i. habitantes in terra qz ponitur con tinens pro contento ¶ iiii. homo plangere debet elongacionem et c. sic faciebat dauid cum dice bat. heu mihi qz incolatus meus p longatus e. Ideo dr ec. 12. circu ibunt in platea plangentes antequam rumpatur funis argenteus et c. et antequam ueniat mors qz ibi loquitur de morte corporali ¶ v. plangere debet dubitacionem et c. qz caro concupiscit aduersus spiritum et c. de primo ingressu pt. vnde amos. v. vo cabunt ad planctum eos qui plange scrunt ¶ vi. homo plangere debz attricionem et c. Iste e planctus vtilis et necessarius. de quo dr Joel. ii. Conuertimini ad me in toto corde uestro. In ieiunio et fletu et planctu et c. ¶ Job ergo quando dice bat. dimitte ergo me ut plangam. . s. lamentando. dolorem meum. qui . s. e quadruplex ut dictum e. antequam uadam et non reuertar ad terra tenebrosam et opertam mortis caligine

¶ Exponitur hoc q dicit et non reuertar. s sm eundem modum uiuen di ut quidam fabulantur vel. sm oppinionem aduersariorum qui nega bant resurrectionem futuram. vt patebit ¶ Sed de qua loquitur cum dicit ad terram et c. nam aliqui exponunt literaliter de terra tenebrosa in qua post mortem homo reuertetur que dr terra tenebrosa. qz corrupta et qz homo in eam conuertitur et ideo dr caligine mortis operta. qz fiat ut post mortem nullus vtatur lu mine quo viui utuntur et dr terra miserie et tenebrarum. qz e absque aliqua delectacione. sequitur. vbi nullus ordo. qz ibi nullus e ordo primo prius et magnus ibi sunt diues et pauper

UVA.BHSC

absque ordine · sed sempiternus inhabitat horror · hoc quantum ad uiuos quod mortem et mortuos multum abhorret uel potest exponi de purgatorio uel libro patrum qui est una pars inferni ad quam sancti patres descenderunt ante christi passionem · et licet ibi nullas penas paterentur sensibiles sub tenebris tamen erant quia beatifica uisione carebant · et ibi nullus erat ordo quia ibi nullus percipiebat plus alio eternae diuine uisionem · Si uero intelligatur de inferno ubi ponebantur anime pro purgatorio patet quod ista dixit propter diuersas penas quas ibi sustinebant penitentes ¶ Beatus tamen gregorius exponit de inferno in quo dampnati ponuntur a quo nullus reuertitur quia nulla est redempcio in illo inferno ¶ Et notanter dicit · ut plangam · et cetera · antequam uadam et non reuertar · quia hic delicta non plangit ad inferiora descendens postea reuerti nequit · Ita exponit beatus gregorius · et bene et statim patet quod si exponatur de illo condiciones que ibi ponuntur proprie de illo inferno dicuntur · Dicitur enim infernus terra · quia ymaginatur a sanctis esse in corde terre ut ponit gregorius in dialogo · eodem modo uidetur accipi ysaie · 14° · quomodo cecidisti lucifer qui mane oriebaris · corruisti in terram et cetera · quod terra dicitur tenebrarum quia ibi.

Corpus in tenebris cruciatur ·
corporalis oculus caligatur ·
racionalis intencio obscuratur ·
spiritualis cognicio excecatur ·

¶ Que terra et merito dicitur tenebrarum unde · Job · 18° · dicitur de impio quod expellat eum de luce in tenebras unde gregorius · 9° · morum · capitulo eo · terra tenebrarum dicitur · quia quisquis ad tollerandum eius mala descenderit nequaquam ad lucem redibit dicitur etiam terra miserie · nam ibi miseria summe ·

Captiuitatis · calamitatis · aduersitatis · dolositatis · ¶ Unde sophonias · 1° · iuxta miseros dampnatos de iudicio dicitur dies illa dies ire calamitatis et miserie · unde gregorius ubi supra · eos a quos a conspectu districti iudicis tenet expulsos terra miserie et tenebrarum dicitur esse · quia foris dolor eos cruciat quos dissos a uero lumine cecitas intus obscurat ¶ Dicitur etiam operta mortis caligine · et umbra mortis quia secundum ueritatem ibi est mors ·

Interminabilis · horribilis · miserabilis · intollerabilis · ¶ Quod sit interminabilis dicit psalmus · laborabit in eternum et uiuet adhuc in fine · quia tunc ut dicitur apocalipsis · 9° · querent mortem et fugiet mors ab eis mors totum exterminans ¶ Quod sit horribilis dicitur eccli. 40° · super peccatores septuplum ad hec mors sanguis rumphea et cetera ¶ Quod sit miserabilis dicitur in psalmo · sicut oues in inferno positi sunt mors depascet eos · ibi est miserabilis pastus ¶ Quod sit intollerabilis dicitur apocalipsis · 21° · pars illorum erit in stagno ardenti igne et sulphure quod est mors secunda ¶ Unde beatus gregorius · 9° · morum · capitulo 22° · fit miseris mors sine morte finis sine fine · defectus sine defectu · quia mors ibi uiuit · et finis semper incipit · et deffectus deficere nescit · et sic mors perimit · et non extinguit dolor cruciat sed nullatenus pauorem fugat flamma comburit · sed tenebras nequaquam discutit ¶ quod dicitur quod ibi nullus est ordo secundum ueritatem non est ordo ·

Dignitatis · nobilitatis · honorabilitatis · honestatis · uel potentis · ¶ Quia qui sine ordine peccauerunt sine fine peribunt · unde bernardus ad ro · 2° · qui sine lege peccauerunt sine lege peribunt quia ibi non seruabitur quantum ad statum personarum · sed bene seruabitur quantum ad ordinem penarum · quia ibi est ordo secundum plus et minus in penis et hoc racione ·

pluralitatis · quantitatis · qualitatis · penalitatis · ¶ Racione pluralitatis quia si sint multe graues multe erunt pene · cum nullum sit impunitum · unde dicit apostolus · ad ro · 1° · Reuelabitur ira dei super omnem impietatem et iniusticiam hominum · non dicit super omnem impium et iniustum · ad ostendendum quod nullum malum erit impunitum ¶ 2° · erit ordo racione quantitatis · quia si atrox culpa atrox erit et pena · quia scribitur sapiencie · 6° · potentes potenter tormenta pacientur · et apocalipsis · 18° · quantum exaltauit se et in deliciis fuit tantum date ei tormenta et luctum ¶ 3° · erit ordo racione qualitatis quia qui peccauit per ignem luxurie · cruciabitur per ignem ardoris · quia iusta iuxta mensuram culpe erit et plagarum modus ut dicitur de

UVA.BHSC

dentib. iq. vnde gregorius primo. more
ca. xv. tractans illud m. xiij. Colligite
zizaniam et ligate eam faſciculos
ad conburendum. d. faſciculos ad
conburendum ligare e eos q eterno
igni tradendi ſunt ſunt pares pa
ribus ſociare. ut quos ſimilis culpa
inquinat par etiam pena conſtringat
Et ſubdit. Et auiet par ſupplicii
flāma. quos in igne luxurie par
flamma peti ſuccendit quatinus ſilis
dampnacio conterat quos ſilis elacio
ſublevat. Tercio erit ordo quantum ad modum
penalitatis quia ſcriptum e ſapie. xj.
per que peccavit homo per hec et tor
quetur quod patuit de divite epulone
qui quia per linguam peccaverat eciam
in lingua ardebat. Et quia non omnes
equaliter affligentur. ſed minus plus
et alter minus. ſecundum qualitatem peccati
ut dicit gregorius hic pulchre. ſicut
uno ſole tangimur omnes. uno tamen modo
non omnes eſtuamus quia iuxta corporis
qualitatem ſentitur eciam pondus ca
loris. ſic et dampnatis una e gehenna
que afficit et tamen non equaliter conburit
omnes. et quod hic agit diſpar corporum
ualitudo. hoc illic exhibet diſpar cauſa
meritorum. Sic igitur patet quomodo
erit ibi ordo et quomodo non. Quarto dicitur
quod erit ibi horror ſempiternus. verum
e quod ibi e.

horror inmenſurabilis.	Unde gregorius
pavor ineſtimabilis.	ca. lxº. In
timor indefectibilis.	inferni vero
terror intollerabilis.	et umbra

mortis et ſempiternus horror in
habitat. quia eius ignibus traditi et ſup
pliciis dolorem ſenciunt. et in dolo
ris anguſtia pulſante ſe ſemper pa
uore feriuntur. ut et quod timent tol
lerent. et ruſus quod tollerant ſine
ceſſacione pertimeſcant. De hiis enim
ſcriptum e quod vermis eorum non mori
etur et ignis eorum non extinguetur
hic flāma que cruciat illuminat
illic. ut ſicut dicimus ignis qui cru
ciat obſcurat. ut illic et dolor dila
niet et pavor anguſtiet. Et bernar
dus in ſermone ibi erit fletus et ſtri
dor dencium fletus quidem ob ignem
qui non extinguitur. et ſtridor ob
vermem qui non moritur plane

dicitur locus ex dolore ſtridor dencium
ex furore. Ideo ſap. quinto turbabuntur
timore horribili. et ſic patet ſentencia
decimi capitulo.

Reſpondens autem ſophar et cetera
hic ponitur obiectio ipſius
ſophar contra iob et 2º. ponitur
ipſius iob reſpōſio in principio. xij. ca. et
tria facit. primo reprehendit iob de
ſtultiloquio. 2º. oſtendit quod adverſi
tas ſua ſit punicio vera. 3º. admo
net eum de remedio ibi. 3. ibi. atque
utinam et cetera. 3. ibi. ſi iniquitatem et cetera
Circa primum duo facit. quia primo
multiloquium ei imponit et 2º. ſtul
tiloquium ibi. Dixiſti enim purus ſum
et cetera. Quia igitur ex impetu paſſionis
credebat ipſum iob tanta loqui et mul
tiplicare verba ſua. Ideirco reprehen
dit ipſum. d. numquid qui multa loquitur
non audiet. q. d. tu qui multa loqueris
me non vis audire. et in hoc ipſum
vult oſtendere proterviam et diſſolutum
quia ſcribitur proverbiorum. xº. in multiloquio pec
catum non deerit. et iacobi. 1º. di
ſcitur. Omnis homo paratus ſit ad au
diendum tardus autem ad loquendum
ſed quia ſine cauſa reprehendebat eum
Ideo deficit quia ut dicit gregorius ec. xº.
more. ca. primo mos eſſe peccatum ſo
let. ut recte dictis ſemper reſpon
deant ex diverſo. ne ſi conſenciant
ad prelata. inferiores eſſe videantur.
quibus iuſtorum verba quamlibet pauca
ſonuerint multa ſunt. quia quo corre
ccia reſerantur auditum gravant
unde et ad crimen trahitur. quod recte
predicacio contra crimina profertur
Unde ſubdit. ſophar. aut vir verbo
ſus iuſtificabitur. q. d. tu per tuam lo
quacitatem vis contendere falſo iuſti
ciam. ſicut et indiſputacionibus liti
gioſi. et loquaces volunt clamoribus
obtinere. Unde verboſus primo fit
odioſus. 2º. ſtultus reputatur. Ideo
dicitur ecclesiastici. 4º. Noli eſſe verboſus in mul
titudine preſbiterorum. i. ſapien
tum et ſenum. 3º. litigioſus ut
in psalmo. vir linguoſus non dirigetur
in terra. Et non iuſtificabitur. primo
vituperabitur. Et quia contingit
quandoque quod homo non propter dignitatem
aut potenciam ſuam loquitur tamen quia

UVA.BHSC

ſibi. ſicut ca. 13. Diues locutus e
et omnes tacuerunt q in iob pro
tunc non poterat ee cum ipe eet
pauper et ulceratus. Ideo ſubiungit
ſophar. i. tibi ſoli tacebunt ho
mines. i. numquid es tu tante ſa
piencie uel auctoritatis q du tu
loqueris taceant alii. q. d. q non
Et cum ceteros illuſeris a nullo
confutaberis. Intelligebat enim ceteros
ee irriſos ab ipo iob qr uocabat eos
teſtes. et qr dixerat ſupra. quare de
traxiſtis ſermonibus ueritatis. et
q uidebatur ipi iob quod non reſ
pondiſſent directe uerbis ſuis. ſz
indirecte ideo dicit. Et cum ceteros
et c. qr reprehenſus fuerat ab ipo iob
cum ceteris credebat ſe fuiſſe deriſū
et hic e modus prauorum unde grego.
9. mora. ca. 2. notabiliter dicit ſic
enim ſ recti de quibusdam q ab eis re
cte geſta ſunt uocem correctionis
extimant miſterium caritatis
ſic peruerſi contumeliam deriſionis
illi ſe protinus ad obedienciam ſter
nunt illi ad ſue profeſſionis inſani
am eriguntur illi correctionis ad
iutorium uite ſue patrocinium
putant. per quod dum corrigitur
uicii culpa penitus uenturi iudicii
ira temperatur iſti cum ſe impeti
indignacione conſpiciunt gladium
percuſſionis credunt qr dum. qr
dum culpa detegitur per uocem cor
rectionis opprimo glie penitus feditur
Et notandum e q alii irrident
alios ex mali

- malicia.
- inuidia.
- ſuperbia.
- ſimonia.

De primis dr in ps. ad
te dne leuaui. et ſequitur
neque irrideant me ini
mici mei. De aliis dr
ca. 1. neque irriſeris hominem
in amaritudine anime mee ſue. e
enim qui humiliat et exaltat conſ
pector deus. De irriſoribus ex ſuperbia
dr. primo paral. Curſores pergebant
uelociter de ciuitate in ciuitatem
ſequitur qr irriſerunt hedificantes
Et iſtis tribus modis irrident
mali homines ſanctos. ſancti aut
irrident malos. i. deſpiciunt ſic
enim malach. 1. dr. ſancta ini
irridens tirannum ait patria uoce

fili mi et c. et de fatuo dr ca. 20.
q qui credunt penem illius irridebut
eum. modo ſophar credebat quod uer
ba iob eent ad deriſionem ex ſuperbia
uel malicia ideo ſubiungit. Dixiſti
enim purus e ſermo meus. hic de
ſtultiloquio eum reprehendit iob eo
q dixerat non inuenietis in lingua
mea mendacium iniquitatem. nec in
faucibus meis ſtulticia perſonabit et
ideo reprehendit eum. accipiens iſta
uerba qu. falſa uel falſe dicta cum
uix homo loqui poſſit abſque rep
henſione. ſermo uero contradicere e qr
dixerat e. Si iuſtificare me uoluero
os meum condempnabit me. et modo
dicit non inuenietis iniquitatem in
lingua mea et c. ſz non contradicit. qr
ſermo dr purus in abiectione ſic iob
non dixit illa uerba q tri ſi dixiſſet
non contradiceret e. qr ſermo dicitur
purus. in.

- abiectione ſcurrilitatis.
- excluſione falſitatis.
- declaracione perplexitatis.

De primo
prouer. 19.
ſermo purus
et pulcherrimus firmabitur ab illo.
De. 2. prouer. 8. ueritatem meditabitur
guttur meum. et labia mea impium
deteſtabuntur. Et pro iſto pt exponi
uerbum preſens. Dixiſti enim purus
e ſermo meus. i. ſine falſitate et falla
cia. De. 3. iob. 13. Sciencia labia
mea puram loquentur. i. ſine perplexi
tate et obſcuritate. Et qr dixerat ue
ritatem. et ſine turpitudine et obſ
curitate. Ideo ſermo ſuus erat purus
nec contradixerat e ipi ut e manifeſtū
cum ueritas ſit in omnibus dictis ſuis
Et ſubdit ille. Dixiſti. ſupple. mundus
ſum in conſpectu tuo. hoc expreſſe nō
dixerat ſz ex eius uerbis accipere uo
lebat. Et ſcias qr nichil impium feceri
ſz de hoc dicebat uolens oſtendere ſe nō
pro peccatis ee punitum. et ideo male re
prehendebat eum. ſz ut dicebat dicit btūs
gregorius. hoc hē prauorū malicia. ut
cum uere ſe flere mala renuunt fin
gant aliena. nam qui ſolacio facinoris
utitur ſi falſis uocibus et uita corri
pientis inficietur. Et qr ut dictum e
iob poſſet ſe gloſare et exponere. eo
m° quo dictum e ideo ſtatim ſubiungit

UVA.BHSC

2.ª ptem. Utinam loqueretur et c.
in qua ut dictum e̅ nititur ꝯuīcere iob
eē punitum ꝓpter pc̄ta ſua. et ꝑ ꝯñs
e̅ inimicꝰ coram deo ❡ Ad euidentiā iſtiꝰ
e̅ aduertendū. ꝙ pc̄m e̅ tranſgreſſio legꝭ diūe
et celeſtium uirtutum inobedientiā
mandatorum. Ut dicit aug.ꝰ lex aūt diuina
differt ab humana. ſm̄ quod habetur
ex. 3.º po.ᶜᵒ lex humana e̅ tm̄ uniu
ſalis applicatio. aut in factis ꝑticula
ribꝫ dimittitur iudicibꝫ. et ideo debēt
eē prudentes. Ut dr̄ ibidem. et ma
xime habet applicare facta ꝑticula
ria in foro contencioſo. ſ. ad ea que
ꝑtinent ad eē̄ bonū ciuem. dimittit
legis lator in manibus iudicis ciui
lis. q2 non potuit conſiderare facta
ꝑticularia cuiꝰ licet. deus aūt conſi
derat facta hominum. et minima
et ideo lex eius ꝑut e̅ in mente
eiꝰ ſe extendit ad oīa etiā ꝑticularia.
et inde e̅ ꝙ in legibus humanis aliꝗs
peccat in caſu ꝑticulari et tn̄ non
facit ꝯtra legem humanā q̄ e̅ uni
uerſalis tm̄. ſꝫ peccans uel deuians
a rectitudine ſemꝑ facit ꝯtra legem
diuinam. ꝑut lex ordinata e̅ in ꝓ
uidencia diuina et eius cognicione
et q2 homo non hꝫ cognicionē huiꝰ
legis in omnibꝫ ꝑticularibꝫ. frequēter
ꝯtingit ꝙ facit ꝯtra legem diuinā
et non aduertit. et ex hoc ꝯcludit
ſophar ꝙ nemo debꝫ ſe iuſtificare. ſ.
ꝙ dicit apoſtꝰ i. ad cor. 4.º nichil mi
conſciꝰ ſum ſꝫ nec in hoc iuſtificatus
ſum. et ideo in hac deductione. ſic
ꝓcedit ſophar. q2 p̄mo diuine ſapīe
ꝓfunditatem. oſtendit et multipli
citatem ſue legis ſe ad omīa exten
dentis. ꝓpter ꝙ e̅ ab homine compre
henſibilis. 2.º oſtendit ꝙ deus facta
hominum uſqꝫ ad minima conſiderat
et ſic iuſte ꝯdempnat ꝗuis non ap
pareat homini ꝯdēpnatio. 2.ᵐ ꝓſequitur
ibi. iſte ergo. Unde circa p̄mū dicit. Uti
nam deus loqueretur tecū et aperiret
labia ſua tibi. q.d. Si deus inſpiraret
tibi quomodo nouit facta hominū. tu ſor
te ſentires aliter quam ſencias ❡ Eſt
notandum ꝙ ut dicit gregorius hic. tūc
deus labia ſua aperit cum bonitatē
ſuam hominibꝫ ꝑ iudicium aptā oſ
tendit q̄ enim reſerata ore loquitur
cum intime diſpoſitionis obſcuritate re

mota reuelat occultare quod uult
❡ Dr̄ tn̄ deus multipli.ᶜ loqui in ſcrip
tura.

filium ab eterno generando.
xp̄m nobis in carne mittendo.
fideles ad ſalutē inſtruendo.
ꝓphas ſpūaliter inſpirando.
corda iuſtorum ꝑ gratiā uiſitando.
ſanctis gliam concedendo.
malos iuſte ꝯdempnando

❡ De p̄mo dicit p̄s. ſemel locutꝰ e̅ deꝰ

q2 ſemel generauit ſ. filium coeter
num et conſubſtancialem nec plures
queunt eē in diuinis ❡ De. 2.º ad
hebre. 1.º multipharie multiſqꝫ mo
dis et c. ſequitur. nouiſſime aūt lo
cutus e̅ nobis in filio ſuo ❡ De. 3.º
luche. 9.º dn̄s excepit illos et loq
batur illis de regno dei ❡ De. 4.º pa
tet quomodo loquebatur moyſi quo
loquebatur ꝓphis in multis locis
biblie. Unde. p̄s. tunc locutꝰ e̅ in
uiſione ſcīs ſuis et c. ❡ De. 5.º ioel.
6.º Uerba que locutꝰ ſum uobis ſpūs
et uita ſunt ❡ De. 6.º yſa. 40.º quia
tunc uidebit omnis caro ꝙ os dn̄i
loqutum e̅ q2 ut dr̄ in. p̄s. tunc
loquetur pacem in plebem ſuā. et
ꝓpter omīa iſta dicebat. p̄s. Audiam
quid loquatur in me dn̄s ❡ De. 7.º in
p̄s. tunc loquetur ad eos in ira ſua
et in furore ſuo conturbabit eos. ꝯ
dēpnando. ſ. ❡ De qua ergo locucione in
telligebat iſte ſophar. dr̄ ꝙ de ꝗrta
qua locucione inſpirat et inſtruit
prius ignorantes et iſtud patet ꝑ
hoc ꝙ ſubiunxit. Ut oſtenderet tibi
ſecreta ſapiencie ſue ſecreta ſapīe
diuine ſunt ea ad que attingere ne
quimus lumine intellectus agentis in
iſto mundo ❡ Circa ꝙ notandū e̅ ꝙ
ab intellectu diuino deficimus in
qualitate et ꝗntitate. q2 inuiſibilia
dei uidere nequimus. niſi per ea q̄ facta
ſunt que quidem diſtant ualde alōn
ge a uirtute factoris ❡ 2.º in ꝗnti
tate q2 multa ſunt in factore conſide
randa que a nobis occultantur et
iſta uocantur ſecreta ſapīe ꝙ ſpec
tat ad ꝓuidēciā dei. Unde grego.ꝰ 10. more
ca.º 6.º nimirum ſecreta ſapīe eius
pauca inquirere ualent. ſꝫ nulli in
uenire q2 quod ſi nos de nobis in
mortali ſapiencia non iniuſte diſto
mitur iuſtum ꝓfecto e̅. ut a nobis

UVA.BHSC

adhuc mortalibus ignoretur. ¶ Et
notanter dicit secreta sapiencie
sue. quia in sapiencia sua latent
nobis.

- Vniuersa ab eterno disposicio.
- nobilis mundi creacio.
- mirabilis omnium conseruacio.
- inuestigabilis sanctorum predestinacio.

¶ De primo dicitur ps. Omnia in sa
piencia fecisti domine. scilicet ab eterno
omnia in presciencia sua ordinando ¶ De
2° dicitur prouer. 3°. quod sapiencia eius
eruperunt abissi. et stabiliuit ce
los prudencia ¶ De 3° dicitur prouerb.
8°. quod sapiencia eius nubes concrescunt
scilicet ad conseruandum. ¶ De 4°. et quarto
omnia ista dicit apostolus. ad roe. xi.
O altitudo etc. quia secundum ueritatem se
creta sapiencie sue sunt nobis occul
ta. Et quia iudicia dei incomprehen
sibilia sunt a nobis. ideo sophar
orabat quod utinam ostenderet iob
secreta sapiencie sue quia tunc forte
uideret quod non sine racione puni
retur. Et ideo subdit. Et quod mul
tiplex sit lex eius. repetere. utinam
ostenderet. tibi ut dictum est in isto
mundo quanto legislator est superior
in regendo. tanto lex eius ad ulteri
ora se extendit et tamen pro quantis mi
nora et pauciora comprehendit
magis dependet a legislatore. Sic autem
in deo. quia quanto deus superior in re
gendo tanto eius ordinacio in plura
quantumcumque minima se extendit
Et ideo ipse nouit omnia perfecte quibus
secundum ordinacionem eterne presciencie sue
posuit legem. Et quia ista sunt inco
prehensibilia ab homine mortali
ideo optat sophar quod deus ostenderet
ipsi iob multiplicitatem legis sue
ut cognoscens perfectionem semetipsum de
sineret talia loqui que superius di
xerat ¶ Notandum est hic quod lex dei dicitur
multiplex. uel propter hoc quod continet

- multiplicitatem mandatorum.
- diuersitatem credendorum uel articulorum.
- ueritatem effectuum uel honorum.

¶ Si racione primi dicitur multiplex tunc
tota continetur sub operibus caritatis
sicut diffuse tractat hic beatus gregorius
et pulchre. x°. more. ca°. 5°. 6. Quid
hoc loco lex dei accipi debet nisi ca
ritas per quam semper in mente legitur
precepta uite qualiter teneantur ¶ De hac
enim lege caritatis uoce dei dicitur. hoc
est preceptum meum ut diligatis inuicem
et apostolus ait plenitudo legis est dilectio. Sic hec
eadem lex multiplex dicitur. quia dilectio stu
diosa sollicitudine cautius ad cuncta
uirtutum facta dilatantur. que a duobus
preceptis incipit. sed se ad innumera
extendit. Et post diffuse tractat quomodo
modo omnia opera bona sub caritate con
tinentur. Vbi uide si placet ¶ Alio modo
potest dici multiplex quia triplex lex a
deo data fuit prima fuit lex naturalis
que continetur sub isto precepto non
facias alijs tibi quod minime fieri uis
sub qua uixerunt homines ab adam
usque ad moysen. Et sub isto precepto in
numerabilia opera iusticie continentur
ut diffuse gregorius tractat ubi supra
¶ 2a lex fuit mosayca que cum preceptis
decalogi multa obscura continebat et
licet esset lex iusta. non tamen ad perfectionem
iusticie adducebatur sicut ad he. 9. dicit
apostolus quod isti sequendo legem iusticie
ad perfectum iusticie non peruenerunt
ad hebr. 7°. nichil ad perfectum addu
xit lex. scilicet moysayca ¶ 3a lex est gracie
que per ihesum xpistum data est nobis que
omnium omnem aliam excellit in ue
ritate claritate et bonitate. quia ut dicitur
Jo. 1°. lex per moysen data est gracia et
ueritas per ihesum xpistum facta est. Et
ista est lex que tercio dicitur lex diuina
quam alie dicitur multiplex racione diuer
sitatis credendorum. quia multi articuli
ab omnibus alijs differentes in ea con
tinentur. et istam uocat apostolus legem
fidei ap. ad ro. 3°. ¶ Sed tercio dicitur quod
lex dei accipiendo generaliter legem
pro obseruancia mandatorum dei. dicitur ad
huc multiplex racione sue condicionis
et suorum effectuum ¶ Circa quod sciendum
est quod lex dei est

- declaratiua ueritatis.
- preceptiua honestatis.
- distributiua equitatis.
- ostensiua sanctitatis.
- intensiua caritatis.
- purgatiua feditatis.
- promissiua felicitatis.

¶ Est ergo primo declaratiua ueritatis antiqua enim lex erat umbratica et enigmati
ca. ista autem clara est. Ideo dicit ps.
lex tua ueritas quia ipse uenit legem

UVA.BHSC

admplere .i. declarare ut dr̃ . m̃t . q̃.
Vnde ꝓuer . 1º. dr̃ . ꝗ mandatũ lucerna ē et lex lux ideo predicanda ut
.2º. pal' . 11º. ſacerdotes docebãt ꝑplm
libros legis hntes in manib; ¶ Sed
dubium ē ne modo de ſacerdotib;
et doctorib; nris uerificetur qd dr̃
in . ps̃ . non cuſtodierunt teſtimonĩu
dei . et in lege ei9 noluerunt ambu
lare ¶ 2º. ē lex dei preceptiua bone
ſtatis . ut in . ps̃ . lex dei inmaculata
conuertens animas teſtimoniũ dñj
fidele et cª . et ideo admplenda . Ideo
dr̃ ad . ro . 2º. non enĩ auditores le
gis iuſti ſunt apud deum ſz factores
iuſtificabuntur ¶ Sz dubium ē ne
modo uerificetur illud . ps̃ . tempus
faciendi dñe diſſipauerunt legem
tuam ¶ . 3 . eſt lex dei diſtributiua
eqtatis mt̃ . 7º. quecunq; uultis ut fa
ciant uobis homines et uos illis fa
ciatis . hec ē enĩ lex et ꝓphe et ideo
deffendenda ſic p̃mo . mach . 2º. ubi
dr̃ . Emulatores legis eſtote et da
te animas urãs ꝓ teſtimonio dei .
¶ Sed dubium ē ne uerificet᷑ illud
abacuch p̃mo . lacerata ē lex et
uſq; ad finem iudicium non ꝑuenit
Vnde bernard9 ad eugenium papam
de conſideracione . li. 1º. ca. 3º. pulchre
dicit . cothidie ꝑſtrepunt in palacio
leges . ſz Juſtiniani non dei . uiſte ne
iſtud tu uideris . nam lex dñj ĩma
culata conuertens animas . teſtĩo dñj fidele ſapiam ꝑſtans paruulis .i.
humilib; . hec autem non tã leges
quam lites ſunt et cauillaciones
iudicium ſubuertentes ¶ Tu g° paſtor
et epc̃ animare . qua mente ſuſtines
obſecro illas garrire coram te et iſtas
ſilere ¶ Puto ꝗ interdum ad dñm
cum ꝓpha clamare compellat . narra
uerunt m̃ iniqui fabulaciones ſed
non ut lex tua ¶ 5º. lex dei ē oſten
ſiua ſanctitatis ad . ro . 7º. lex quidem
ſancta et mandatum ſanctum . lex ſpũs
uite in xº ihũ liberauit me a lege
pcc̃i et mortis ideo ē corde hnda . et
tenenda ut in . ps̃ . In lege dñi uolũ
tas ei9 et in lege eius meditabit᷑
die ac nocte ¶ Sed dubium ē ne

uerificetur illud . yſa . 5º . abiecerũt
legem dñj exercituum ¶ 6º. ē lex
dei incentiua caritatis . ut in . ps̃ .
pxp multa diligentib; lege tuam
ideo de ueo . 33º. dr̃ in ea lex et
ideo amanda . Vnde . ps̃ . quomº
dilexi legem tuam dñe tota die
meditacio mea ē ¶ Sz dubium ē
ne uerificetur illud ꝗ dr̃ in . ps̃ .
deum non timuerũt et in lege
eius ambulare noluerunt ¶ 7º.
ē lex dei purgatiua feditatis . vñ
in . ps̃ . beati inmaculati in uia q̃
ambulant in lege dñj . et ideo in
ſectanda et habenda ſic . ps̃ . dicebat . bonum m̃ lex oris tui ſup
milia auri et argenti ¶ Sed du
bium ē ne mõ uerificetur illud . ps̃ .
a lege autem tua longe facti ſũt
Vnde ſoph . 3º. polluerunt ſcm̃ in
iuſte egerunt contra legem ¶ 8º. lex
dei ē ꝑmiſſiua felicitatis . Vnde iacõ .
p̃mo . quicunq; ꝑſpexerit in le
ge ꝑfecte libertatis ſequtur hic bea
tus in facto ſuo erit . et ideo ē inq̃
renda . Vnde . ps̃ . beatus homo quẽ
tu erudieris domine et de lege tua
docueris eum ¶ Sed heu quanta
mala nunc eueniunt qꝛ non inq̃
ritur lex dei ſic dr̃ . Jere . 9º. q̃re
perijt terra et ſiccata ē qͥ deſer
tum qꝛ dereliquerunt legem meã
quã dedi eis ¶ Igitur lex dei multi
plex ē ꝗ ſophar ipm iob ſcire op
tabat cum dicebat . Et utinã . ſup
ple oſtenderet t' . ꝗ multiplex ſit lex
eius . Et huiꝰ opinionis cauſã ſub
dit ¶ et tunc . ſupple . intelligeres
ꝗ multo minora exigaris a deo
hoc ē tu puniris ꝓ delictũ et
minus debito qꝛ tu plus pati de
beres ex demeritis tuis q̃z deus
exigat ꝓ nunc qꝛ ut notanter
dicit gregori9 . 9º . mor . ca. 8º. tã
to pacienciꝰ me dia tolerat q̃s
fermamentum q̃nto putredinis
conſpicit ēē ꝗ ſanat q̃ igitur mul
tiplicitatem legis intelligit cũcta
que patitur quam ſint minora ꝑpen
dit qꝛ per hoc ꝗ agnoſcitur ꝑdictꝰ
afflictionis pena leuigatur ¶ Et

UVA.BHSC

nūc ſubdit. Forſitan veſtigia dei appre
hendes. promitte loſtur et nega
tiue. q. d. impoſſibile eſt tibi ſcire iudi
cia dei. ergo tu non debes arguere
quod aliquid adiu(dicaris) iniuſte. quia
ut dicit pſ. Veſtigia tua non
cognoſcentur. ¶ Ad declarationem
littere aduertendum eſt quod veſtigium
eſt ſignum alicuius per viam pro
cedentis. modo opera dei dicuntur
vie ipſius et productio creaturarum
a deo eſt quidem proceſſus ad deum
cognoſcendum in creaturis. ſed tamen
quod diuina bonitas ab eo in quo ſimplici
et ſumme exiſtit gradatim ad effe
ctus deriuata procedit. Et ideo veſ
tigia dei ſunt ea per que tamquam
per ſigna facta in creaturis aliqua
cognitio de deo poteſt haberi per ea que
facta ſunt et quia ut dicit philoſophus 2°
metaphyſice ſicut oculus noctue ſe habet
ad lumen ſolis. ſic oculus noſter ad
ea que manifeſtiſſima ſunt in natura
et ideo ut dicitur eccleſiaſtes 1°. cunctae res dif
ficiles. quia ad plenum de folio arbo
ris non poſſumus reddere rationem
quare talis figure aut quantitatis
ſit. Ideo bene dicitur forſitan . i . nun
quam ironice loquendo. Veſtigia dei
. i . creaturarum rationes apprehende
res ergo multominus ſecreta iudicia
dei. Et ſi contingeret quod compre
hendi poſſent perfectiones creatu
rarum. numquam tamen perfecte creator
cognoſceretur cum nullus effectus
dei primo nec omnes ſimul dei virtu
tem adequentur et hoc eſt quod ſubiun
git. Et uſque ad perfectum omnipo
tentem reperies. Et notanter
dicit reperies quia per quamdiu inqui
ſitionem a poſteriori tamen proceditur
ab effectibus ad cauſam quamdiu
cognoſcitur effectus eam dicitur inue
nire. Unde et ſi non in via ubi ſe
quimur eum . in enigmate non poteſt
reperiri perfecte. nec etiam in
patria . ubi videbitur clare et nude
dicente gregorio hic et eodem libro more ca.
9°. in retributionis autem culmine
poteſt omnipotens reperiri . ſed tamen ad

profectum non poteſt. quia et ſi hunc in
gloria ſua quamquam conſpiciamus . non tamen
eſſentiam eius plene continemus ¶
Angelica enim mens uel humana
cum circumſcriptum lumen inhiat . eo
ipſo creatura eſt coanguſtat . et ſuper
ſe quidem per profectum tenditur . ſed
tamen eius fulgorem comprehenderet
nec dilatata ſufficit qui et tranſcen
dendo et portando omnia et implen
do concludit. Et tamen ſtatim ſophar
ſubiungit . d. ¶ Excelſior celo eſt et
quid facies . non eſt intelligendum quod
deus ſit extra celum ſed ſuper quia ut
dicitur in . pſ. in celo ſedes eius . et tamen
celum quantum ad eius capacitatem com
prehendi non poteſt a nobis. Igitur ut
dicit hic beatus gregorius excelſior
celo ſit . cum ipſa in eum contemplatio
deficit unde et cor in eum . pſ. poſue
rat . ſed nec dum ſe contigiſſe ſen
ciebat . d. mirabilis facta eſt ſcientia
ex me confortata eſt et non potero
ad eam. ¶ Notandum eſt etiam quod dominus
dicitur excelſus ratione ſue.

habitationis.	¶ Primo dicitur ex
cognitionis.	celſus ratione ſue
Iuriſdictionis.	habitationis . quia ha
Iuſtificationis.	bitat in excelſis
nunc contemplationis.	yſa. 33°. magni
nunc iuſtificationis.	ficatus eſt dominus qui
nunc glorificationis.	habitat in excel

ſis ¶ 2. ratione ſue cognitionis . quia qui
excelſe manet longius uidet et ipſe
omnia nouit . Ideo dicitur excelſus . Unde
pſ. et alta alonge cognoſcit . Unde de
utero . 26°. dicebat moyſes . reſpice do
mine de ſanctuario ſancto tuo . et
de excelſo celorum habitaculo ¶ 3°.
ratione Iuriſdictionis ſicut iudex ſe
det in alto . et excelſior aliis oſten
ditur . Ideo dicitur . Iob . 21°. numquid deum
docebit quiſpiam . qui iudicat excelſos
ergo et ipſe excelſus ¶ 4°. ratione nunc
iuſtificationis . quia ad excelſum et ſum
me potentem pertinet impium iuſti
ficare . ideo dicitur in . pſ. hec eſt mutatio
dextere excelſi ¶ 5°. ratione nunc con
templationis quia ut dictum eſt ad ea

UVA.BHSC

attingere nequimus ita ut perfecte compre hendatur a nobis eius excelsa maiestas quia ut dicitur sapientie primo fons sapientie verbum dei in excelsis. fons dico inexhaustibilis. ¶ Secundo ratione glorificationis. quia in paradiso suo deducet suos. ideo clamabant illi matthei 21°. osanna. i. salva nos in excelsis et in psalmo. super excelsa deducet me victor in psalmis canentem. Sequitur excelsior celo. Sequitur. profundior inferno. et et unde cognosces. Infernus enim dicitur profundus. quia in corde terre esse ymaginatur. ¶ Et sic profundum dicitur quod est infernus et obscurus inremeabilis et horribilis. Ita infernus ht.

infinitatem. obscuritatem. inremeabilitatem. horribilitatem.	¶ Propter primum dicitur ecclesiastici primo profundum abyssi quis dimensus est ¶ Propter 2m dicitur

quere. 18°. impius cum in profundum peccatorum venerit. sequitur cum ignominia et cetera. ¶ Propter 3m dicit. psalmus. de profundis clamavi ad te domine. et cetera. ¶ Propter 4m oravit. psalmus. non absorbeat me profundum. ¶ Modo propter duo prima dicitur quod sapientia est profundior inferno. quia profunda et investigabilia a nobis considerare et novit iuxta illud psalmi. nimis profunde facte sunt cogitationes tue. ¶ 2°. quia est obscura et a nobis impenetrabilis. nisi ipse nobis revelet. quia ipse profunda producit in lucem ut dicitur iob. 12°. et danielis 2°. ipse revelat profunda et abscondita. Sequitur. profundior inferno. ¶ Sequitur. longior terra mensura eius. et latior mari. istud est verum ratione incomprehensibilitatis quia ipse continet omnia et a nullo continetur. ¶ Est tamen advertendum quod cum dicitur excelsior profundior latior et huiusmodi. quod deus qui incorporeus est dimensionibus corporalibus distenditur. sed secundum magnitudinem virtutis sub similitudine magnitudinis describitur quia ista corpora quantumcumque magna deficiunt tamen a magnitudine divine virtutis. Unde nunquam a creaturis cognoscitur tota virtus eius cum causa infinita in infinitum excedit omnes

istos effectus. ¶ Et ideo superius eum signanter vocavit omnipotentem unde et benedixit quod facies. et unde cognosces. nam ex effectibus istis ad eum cognoscendum sufficiens via non habetur quia ex istis inferioribus magis cognoscimus quod ipse non est quam quid sit quod est. ut dicit augustinus. scilicet quod sit infinitus immortalis increatus. et huiusmodi. Non solum per ista inferiora cognoscimus de deo quia est quia solum inquirimus per viam a posteriori. Verum est quod in deo ponuntur dimensiones precitate ab apostolo dicente ad ephe 3°. ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis. quod sit longitudo latitudo sublimitas et profundum. quod est spiritualiter intelligendum. ut dicit beatus gregorius habet enim latitudinem quia dilectionem suam usque ad collationem se persequentium tendit. ¶ Habet longitudinem quia ad vite patriam nos longanimiter tolerando perducit. habet sublimitatem quia ipsorum intelligentiam qui recepti fuerint congregatione transcendit. habet profundum quia dampnatis inferis districtionis sue iudicium incomprehensibiliter exercet. ¶ beatus bernardus de contemplatione idem tractans. li. 5°. circa finem exponit quod longitudo eius est eternitas eius latitudo eius est caritas eius sublimitas eius potentia vel maiestas profundum sapientia eius comprehenditur. ¶ Secundum beatum bernardum quando visione et fruitione sine delectacione quasi duobus brachiis amplectitur. et ideo concludendo potentiam eius quasi infinitam esse subdit. Si subverterit omnia vel sive coartaverit in unum quis contradicet ei. Prius omnipotentem vocaverat eum quia omnia potest et quia contra communem cursum nature fiunt. Ideo nemo comprehendere potest virtutem eius. et propter quod nec a sanctis eius iudicare quod declarat per hoc quod dicit. Si subverterit id est scilicet subtrahendo vim conservativam influentie sue qua omnia subsistunt quia ea amota omnia in nichillum verterentur. ¶ Unde et sic celum quiesce

UVA.BHSC

pt. ut dicit commentator 4°. methaphysice 12°.
vel si unum contrariaverit. subtra
hendo ordinem distinctionis rerum
sic quod duceret in chaos confusum
sicut a principio fuit gen. 1°. et secundum opi
nionem philosophi. 1° physicorum et ovidius
1°. methamorphoseos quis contradicet ei. quasi dicat
nullus. quia ut dicitur 2°. mach. 8°. ipse
est potens universum mundum uno nutu
delere. vel quis ei dicere potest cur ita
facis. et certe nullus. cum nullus ma
ior aut sapientior sit. ut dirigi
vel reprehendi possit ab opinione
sua quia omnia quecumque voluit fe
cit. Verum est tamen quod quidam deo con
tradicunt per

superbiam. malitiam. ignorantiam. obstinationem.	Per superbiam contradicunt qui non sunt contenti forma vel in pulc

tudine corporali ut mulie res que faciunt se de fuco dicitur ysa. xl. vel xlv°. ve qui contradicit factori suo. Con
tradicunt per malitiam pecca tores ad
hebre. 12°. Recogitate debemus eum qui
adversum se tales a peccatoribus susti
nuit contradictionem. Contradicunt
per malitiam peccatores. ad hebre. 12°.
Recogitate debemus eum qui adversum
se talem a peccatoribus sustinuit contra
dictionem. Contradicunt aliqui
per ignorantiam sicut simplicia sicut
moyses contradixit domino nu. 20°. de
quo dicitur in ps. probavi te apud aquam
contradictionis. Contradicunt
aliqui deo per obstinationem. quia contra
dicunt predestinationibus et moni
tionibus sanctis. sicut illi qui contra
dicebant hiis que a paulo dicebantur
act. 13°. contra quos dicitur eccl. 4°. non
contradicas verbo veritatis quia talis
contradicit deo qui monet eos per
predicatores. Ipse novit et cetera. In
ista parte ut superius dictum fuit so
phar ostendit quod deus hominum pecca
ta quantumcumque minima et eis incogni
ta cognoscit et sic iuste punit. Et
primo ostendit illud in generali. 2°.
applicat in speciali ibi. tu autem et cetera.
dicit ergo recolligendo que dixerat sup
ple quod homo recte punitur a deo.
subdit causam. ipse novit hominum
vanitatem. Notandum est hic ut

dicit beatus gregorius. quod omnis iniqui
tas vanitas est. sed non omnis vani
tas est iniquitas. circa quod consideran
dum est quod in scriptura sacra vanitas
dicitur illud quod est.

frustratorium. transitorium. deceptorium. non meritorium. demeritorium.	Dicitur frustratorium vanum quia caret fine debito. et ita accipitur. tho. 2°. ubi uxor illius di

cebat. manifeste vane facte sunt elemosine tue. et in ps. Nisi domi
nus edificaverit domum in vanum
laboraverunt et cetera. id est frustra. 2°. dicitur
transitorium vanum quia instabile ut
in ps. universa vanitas omnis homo
vivens. et in alio. homo vanitati
similis factus est dies eius sicut um
bra pretereunt. 3°. dicitur vanum quod est
deceptorium. quia sicut testa sine
nucleo dicitur vana. ita verbum decepto
rium. quia caret felicitate. Ideo dicitur 2°.
par. 32°. non vos seducat persuasio va
na nec ei credatis. et eze. 13°. ma
nus domini erit super prophetas qui vident
vana et prophetant mendacium. 4°. dicitur
vanum non meritorium quia quasi pro
nichilo reputatur cum tamen ad bonum
deberet ordinari. et tamen non est peccatum
ut multa opera indifferencia ad bonum
et ad malum. sic dicitur in ps. vanum
est vobis ante lucem surgere. et condu
siones inutiles vane dicuntur. ad thi.
2°. 5°. dicitur vanum quod est demeritori
um sicut omne peccatum ut in ps. dicitur
innocens manibus et mundo corde qui
non accepit in vano animam suam
id est in peccatum. Et ista vanitas includit

superbiam. astuciam. avariciam. ydolatriam. accidiam. castrimargiam. luxuriam.	De primo dicetur statim in isto capitulo. unde vanus in superbiam eri gitur. De 2° in ps. Ve rumptamen vani filii ho minum. mendaces in sta teris suis ut deciperent

ipsi de vanitate in idipsum. id est de astucia
De 3° eccl. 5°. Qui amat divicias fructum
non accipiet ex eis. et hoc ergo vani
tas. De 4°. eccl. 34°. divinatio erroris
auguria mendacia et sompnia male
ficiencium vanitas est. De 5° eccl. 2°.
dixi in corde meo. vadam deliciis. vidi
quoque et hoc est vanitas. De 6°. 4. 2°.
esdre. 3°. vinum regis et omnium men

tem

UVA.BHSC

lunam faciunt ¶ de. 1ª c. petri. 2.
Superbiam iniquitatis loquentes pol
liciunt in desideriis carnis luxurie
et c. ¶ Et de vanitate sic inducente
ista peccata cum membris eorum in
telligitur id quod dicitur. Ipse novit vani
tatem hominum et videns iniqui
tatem nonne considerat. ad punien
dum .s. tunc iudex delictum dicitur non
considerare. quando transit sub dissimula
cione ne puniat. quod de deo dicitur non
debet pr. quia ut dicit gregorius. hic
et est. xº more. caº 12º. Deus itaque
novit hominum vanitatem consi
derat iniquitatem quia nec minora
delicta deserit multa. et ad maiora
feriendi intensius se attingit et quia
contingit quod deus aliquando parcit ad
tempus. ideo peccator credit deum peccati
sui oblitum fuisse. et ad priora in
surgit ideo bene subdit ¶ Vir vanus
in superbiam erigitur. quando per peccati con
suetudinem indurescit primo per cer
tam maliciam peccat quod est direc
te se erigere contra deum ¶ Et tamquam
pullum. et c. Onager est asinus
silvestris. et ideo pullus eius liber
dicitur quia non nascitur. nec tenetur sub
iugo. ad onera portandi ut contin
git asino domestico. ¶ Unde beatus
gregorius xº more. caº 13º. pulchre
dicit vanitatis fimus est. ut cum peccato
mentem sauciat hanc reddit audacem
ex culpa. quatinus sui reatus oblita
se amisisse suam innocenciam non do
leat excecataque iudicio iusto simul et
humilitatem perdat. Et sic plerumque
ut pravis desideriis serviat a iugo
divini timoris se excutit. et qui in
malorum perpetracione libera omne quod
voluptas suggerit implere contendit
¶ Tu autem firmasti cor tuum. hic ad
ipsum iob applicat in speciali. quod dixerat
s. ¶ Ad cuius evidenciam sciendum est
quod ex hoc quod dixerat s. Auferat a
me virgam suam. Et sequitur. loquar
et non timebo. credebat ipse sophar
quod ipse vellet ex equo cum deo conten
dere. et ideo illud quod imponendo ipsi
iob dicit. tu autem confirmasti cor
tuum quasi. supple velles cum deo dispu
tare ¶ Dicit quod notandum est quod ut
dicit beatus gregorius. hic non acci
pitur confirmacio pro confirmacione
ad virtutem sed magis ad duricia
am. aliqui enim confirmantur
in bono aliqui autem in malo. // de
primo in ps. dicitur. Querite dominum
et confirmamini querite. // de 2º
eccl. 39º. In furore suo confirmave
runt tormenta sua. i. peccata dicit
glosa. Unde gregorius. Quis autem
pertinacia insensibilitatis obdurescit
quasi confirmat ut hec iacula timoris
effodiant. Unde cum dominus per prophetam
dominus misericorditer dicat. auferam
a vobis cor lapideum. et dabo vobis
cor carneum ¶ Cor quippe lapideum
~~et dabo~~ tollere cor carneum. tollit cum
a nobis si. hic duriciam subtrahit
et carneum tribuit cum eandem
duri ciam nostram ad sensibilita
tem convertit et li. s. opinionem
ipsius sophar iob esset induratus
quia tamen iob deum invocaverat dicit
ipse sophar. Expandisti ad eum
manus tuas. quod dupliciter exponitur
primo quod licet vellet cum deo disputa
re de innocencia sua. tamen oraverat
eum quia supra dixerat noli me condemp
nare. alio modo quod incipiendo diceret
quod ex quo confirmaverat cor suum
ad disputandum cum deo quod iniuste
pateretur. eum frustra deprecabitur
exponendo manus in afflictione
et sic exponit gregorius. d. quod qui
in conspectu eterni iudicis bonis
attribuit que bona que fecit. ad deum
manus suas superbiens tendit
¶ Notandum est tamen quod homo debet
extendere manus suas ad deum
racione quinque.

Oracionis.
tribulacionis.
contricionis.
confessionis.
dilectionis.
devocionis.

¶ De primo dicitur etc. sicut sacerdos quando
celebrat expandit
manus suas sic mo
yses quod dum leva
bat manus vince
bat israel exo. 17º. Unde 1. esdre. 9º.
Curvavi genua mea et expandi
manus meas. esdras erat sacerdos
¶ 2º racione tribulacionis sic plagatus
expandit manus suas. et non est qui
consoletur eum ¶ De 3º s. racione con
tricionis sicut natans expandit

UVA.BHSC

manus ſuas ad commouendum aquam ut eum ferat. ita penitens mouet lacrimas contritionis. Jere. 3º. ffilie ſion inter morientes expandentes manus ſuas et. Jlle autem inter morientes expandit manus qui peccatoribus dimiſſis ad deum natat reptans manibus et pedibus. ¶ De. 2º. quia ſicut cantans et plaudens expandit manus ſuas ita in confeſſione cantat peccator. Eze. 6º. dicitur. percute manum et allide pede et dic heu ad omnes abhominationes iſte est cantans confitentis. et ideo dicit pſalmus. ad te domine clamaui. in confeſſione. ſcilicet tota die expandi manus meas ad te. ¶ De. 3º. quia ſicut amator expandit manus ſuas ad amplexandum cadauer amaſie ſue ita in uirtute dilectionis debet homo deum amplecti in operibus ſanctis. et ad pauperes expandere manus ſuas. quia ibi amplexatur deus ut pueris. ult. expandit manus ſuas ad paupere. de dicitur ad. 10. 8º. Siquis expanderit manus ſuas in domo hac tu exaudies de celo. ¶ De. 6º. ſicut pauper expandit manum ſuam ad aliquid recipiendum pro eo dicitur eccl. 6º. quod ſicut uiri expandentes manus ſuas dominum inuocauerunt et exaudiuit eos. ¶ Quia ergo ſophar imponebat ipſi iob quod non obſtante quod confirmaſſet cor ſuum ut dictum est tamen expanderat manus ſuas ad deum deprecando. ſecundum primam expoſitionem. et iſtud magis congruit licet ſequenti. ¶ Si iniquitatem et cetera. Jſta est huius cap. 3. pars principalis in qua ut dictum fuit ſophar admonet iob de remedio. et primo facit hoc. 2º. addit eius dicto uidet ibi. Et habebis. ¶ Sicut ſuperius dictum fuit amici iob credebant quod homo ſtatim poſt delictum punitur et ſtatim poſt penitentiam ceſſabat afflictio. et ideo ſophar hic admonet iob quod a peccato recedat ſi uult quod afflictio ſua ceſſet. ¶ Et hoc quod dicit. ſi iniquitatem que est in manu tua abſtuleris. ¶ Et nota quod iniquitas dicitur quaſi non equitas ab in quod est non. Equale autem attenditur in omni opere uirtuoſo et ideo tranſgreſſio illius illius quod est iuſtum dicitur iniquitas et ſic iniquitas idem est quod iniuſticia. quia equale et iuſtum idem ſunt 5º. ethicorum. Jgitur cum in omni peccato ſit inequalitas et iniuſticia reſpectu obiecti debiti et respectu finis debiti et deffectus quandoque in modo faciendi reſpectu eorum que ſunt ad finem. ut 4º. politicorum. ſequitur quod iniquitas includitur in omni peccato. et ſic generaliter de omni peccato poteſt dici quod est iniquitas. quia ſaltem respectu dei peccator agit iniquum. per manum autem intelligit operum quia manus est organum organorum ut dicitur 3º. de anima. et ideo quia per ipſum opera ſunt tanquam per inſtrumentum accipitur in ſcriptura ſepius pro operibus. ¶ Et hoc est quod dicit. Si iniquitatem. quacunque. ſcilicet que in manu tua est. id est in operibus tuis. abſtuleris a te et non permanſerit in tabernaculo tuo iniuſticia ¶ tabernaculum ut alibi dictum fuit multis modis accipitur in ſcriptura. hic autem ſumitur proprie pro domo et familia. ut. ſcilicet bene regat et corrigat ſuos familiares. ¶ Et nota quod non ſufficit in homine quod ipſe in perſona ſit bonus. primo requiritur quod ipſe regat bene ſubditos ſuos. quia ad alterum iuſticia ut dicitur 5º. ethicorum ſicut dicitur leuit. 19º. ſancti eritis quia ego ſanctus ſum. nam peccatum ſubditorum redundant ſepius in dominum. Et ideo notanter dicit iuſticia. quia ſicut iuſticia est uirtus alterum. ita iniuſticia est reſpectu alterius large accipiendo. ſic habetur ex 5º. ethicorum licet iniuſticia poſſit attendi et attenditur in quolibet peccato. ut dictum est de iniquitate ¶ Et ideo bene conclusit ille quod non ſolum aufferret a ſe iniquitatem primo etiam iniuſticiam tolleret ab ſubditis ſuis

Nondum est tamen quod iniuſticia reperitur in multis. ſcilicet in

temere iudicando. peruerſe operando. auaricie conſtringendo. peruerſe cogitando. ſubditos preſidendo. ſeniores opprimendo.	¶ Jnuenitur quia ſcilicet ius in iudicando temere quia dicitur 5º. ethicorum quod ire ad iudicem est ire ad iuſtum

UVA.BHSC

Ideo dr ysa. x. ve qui condunt leges iniquas. et scribentes iniusticias scripserunt ut opprimerent in iudicio pauperes. 2o inuenitur in opere operando. quia qui praue agit iniustus est. 5o ethicorum quia iniuste agit ideo dr sapie. 10 non seminees mala in sulcis iusticie. i. non facias alys quod tibi non uis fieri. 3o inuenitur in auare congregando. 5o ethicorum Iniustus et illegabilis auarus quia iniuste agit contra pauperes deutero. 25 non habebis in saculo diuersa pondera. sequitur. abhominabitur eum dominus qui fecerit hec. et aduersatur omnem iniusticiam. et ecclesiastici 19o qui acceruat in animo suo iniuste. alys congregat. 4o inuenitur peruerse cogitando ut in ps. iniusticiam cogitauit lingua tua sicut sicut et cetera. dr contra tractatore 5o inuenitur scilicet presidendo ecc. 20o qui potestatem sumit iniuste odietur. Vnde bene dr. Jo. 7o qui querit gloriam illius qui misit eum verax iniusticia non est in illo. 6o inuenitur seuere opprimendo. 5o ethicorum Ira est iniusticia manifesta. abacuch primo quare ostendisti mihi iniquitatem et laborem uidere et predam et iniusticiam. beatus gregorius exponit hoc accipiendo tabernaculum pro mente hominis. et sic per iniusticiam importatur omne quod declinat a recta racione. Ita quod iniquitas sit in opere iniusticia uero sit in mente. Vnde x. more. ca. 12o dicat prius eum a manu iniquitatem subtrahere et postea a tabernaculo amonet iniusticiam abscidi. quia quoque praua iam opera resecat exterius necesse profecto est ut ad semetipsum rediens solerter esse cum mentis intencione discernat ne culpa quam iam in actione non habet adhuc in cogitatione perduret. Et tunc sophar subdit. tunc leuare possis faciem tuam absque macula. Sicut scitis langui di timidi mobidi pauidi non audet leuare faciem suam. Et cum et cum homo scienter est subito mortali ipse est in

[languore. timore.] [dolore. pauore] Et ideo nequit absque macula leuare faciem suam. scilicet quando assecuratur per penitenciam et mundatur per graciam. tunc potest absque macula deliciis leuare caput suum. Sed quia macula multiplex inuenitur est sciendum quod aliqui maculantur

[fumo superbie. albugine inuidie. sanguine iracundie. pice auaricie. luto castrimargie. lepra luxurie.] Maculatur dico quidem fumo superbie sicut fumus maculat caminum. Ideo dr ecc. 31. In operibus tuis precellens esto. et ne dederis maculam. scilicet superbie in gloria tua. Vnde exo. 12o dr erit agnus absque macula. per agnum signatur obediencia et humilitas. 2o maculantur aliqui albugine inuidie. nam sicut albugo maculat et inficit. ita inuidia mentem. Vnde non oculis rectis inuidus aspicere potest. Vnde Jaco. 3o dr. lingua constituitur in menbris nostris. que maculat totum corpus lingua maculans est detractio inuidi. Vnde prouer. 9o qui arguit impium ipse scilicet inuido maculam generat. et leuit. 20o quicumque irrogauerit maculam et cetera. 3o quidam maculantur sanguine iracundie sicut enim sanguis maculat uulnus et pannum ita iracundia maculatur. num. 13o ne polluatis terram habitacionis uestre que in cruore maculatur. 4o quidam maculantur pice auaricie. quia sicut pix adheret manui et maculat ipsum. Ita auaricia cor auari. ecc. 30o beatus uir qui inuentus est sine macula et qui post aurum non abiit et cetera. maculantur aly luto gule. in canonica iude. hy sunt in epulis suis macule conuiuantes. i. maculose quia gulose. maculantur aly lepra ~~iusticie~~ luxurie. quia sicut lepra corpus inficit et maculat Ita luxuria ut dicit apostolus quodcumque peccatum fecerit homo extra corpus est qui autem fornicatur in corpus suum peccat. Vnde de salomone ecc. 47o inclinasti femora tua mulieribus. posuisti maculam in gloria tua maculantur aly rubigine accidie quia sicut ferrum ociosum rubi

gine

UVA.BHSC

gine maculatur primo et conſiderat
Ita contingit de accidioſo. Iob. 31.
ſi in manibus meis adheſit macu
la. ſcilicet ratione accidie ¶ Et ideo de anima
munda ab iſtis dicitur Cant. 4. Cant.
tota pulchra es amica mea et ma
cula non est in te. ¶ De omnibus iſtis
intelligitur quod dicitur. tunc le
uare et cetera. ¶ Sequitur. et eris ſtabilis
et non timebis. homo enim in fortunis non
est ſtabilis. quia dicitur volui rota fortune
et quasi colliſione omnium ventorum ad
verſitatis concutitur. Ita loquitur apostolus
1. ad Cor. 4. Eſurimus et ſitimus
et nudi ſumus et colaphis cedimur
et inſtabiles ſumus ¶ Peccator dicitur
etiam inſtabilis quia unum peccatum
est alterius causa. ſicut Tren. 1. peccatum pec
cauit Ierusalem propterea inſtabilis facta
est. ſed cum homo est in bona fortuna tunc
dicitur ſtabilis esse. quia est ſicut tetragonus
ſine vituperio. ut dicitur 1. Ethicorum quod
ſcilicet de facili non mouetur unde Grego.
primo moralium. capitulo 16. dicit quod nimirum
vir ſanctus tanto minus ad iudicium
trepidat quanto in bonis actibus ſoli
dius ſtat. timore ipso ſuperat quod
ſuat ſtabilitatem. Et ideo hoc con
ſiderans ſophar primo eum ammone
bat ut recederet a peccato et ſic habe
ret ſecuritatem ſanctitatis et tunc
ei adueniret ſecuritas proſperita
tis. Ideo dicebat. Si iniquitatem
et cetera. tunc eris ſtabilis. in proſperitate
et ſanitate ¶ Unde ſciendum est quod homo red
ditur ſtabilis per.

prudenciam.
conſtanciam.
temperanciam.
iuſticiam.

¶ De primo quia ſicut
domus qui bene cuſto
ditur ſtabilior est a
contrariis. ſic homo
ſtabilis est. Eccl. 22. principatus ſenſati
ſtabilis erit. ¶ De 2. quia ſicut edificium
quando ſolide fundatur ſtabile redditur
ſic homo per conſtanciam. 1. ad
Cor. 15. fratres mei dilecti ſtabiles
et immobiles eſtote. ¶ De 3. quia ſicut per
amotionem contrariorum ſtabilis red
ditur murus vel domus. ſic homo per
reſecationem viciorum. unde dicitur Eccl.
31. Qui potuit tranſgredi et non
est tranſgreſſus et facere mala et non
fecit. ideo ſtabilita ſunt bona illius

in domino ¶ De 4. quia ſicut edificium bal
latum et firmiter appodiatum fir
mus ſtat ſic homo per iuſticiam. Io
dicitur 4. Prouer. dirige ſemitam pedi
bus tuis. et omnes vie tue ſtabilien
tur ¶ Et ideo dicebat ſophar. eris
ſtabilis et non timebis. ſcilicet futuras
tribulaciones. Et miſerie quoque
obliuiſceris. Cum homo reducat
ad memoriam magnas aduerſita
tes quas ſuſtinuit quasi fremit in ſe
et reſiduum timet ſed iſtud remouit
ſophar ab ipso Iob. Ut felicitas ſua
ſit tucior. dicitur. miſerie quoque obliui
ſceris. vel propter habundanciam bono
rum ſuccedencium quod confirmat per
exemplum. Et quaſi aquarum que preteri
erunt non recordaberis. quia tempore ſere
nitatis homo non recordatur de
tempore pluuioſo quod fuit ante et de
aqua fluuiali preter eorum quod ſine
reditu fluit. et de qua nulla me
moria manet ¶ Tamen est aduertendum
quod in quocumque ſtatu ſit homo debet
recordari aliqua. ſcilicet pertinencia.

ad ſeipſum.
ad proximum.
ad deum.

¶ Pertinencia ad
ſeipſum quorum debet
recordari ſunt pro
prie iniquitates.

proprie iniquitates ad dolendum.
humane fragilitatis ad precauendum.
mortis acerbitates. ad precidendum.

¶ De primo leuit. 16. propter peccatum pa
trum ſuorum quibus preuaricati ſunt
in me contra illos qui recordantur
malorum ad delectandum ſicut Num. 9.
Quis dabit nobis carnes ad veſcendum
recordamur piſcium et cetera. ¶ De 2. de
utero. 1. recordata est dierum affli
ctionis ſue. ſcilicet anima ſancta. contra
quos dicitur Eze. 21. hec dicit dominus pro
eo quod non recordati eſtis manu ca
piemini. De 3. trenorum 1. non est
recordata finis ſui. ¶ Et tamen licet recor
dacio ſit preteritorum nichilominus
homo debet ad memoriam ſemper re
ducere finem mortis incerte. ¶ Que
ad proximum debet recordari.

beneficiorum ad reddendum.
bonorum operum ad imitandum.
malefactorum ad remittendum.

UVA.BHSC

¶ de primo · i° re · xxv° · legitur · quod dixit
mulier ad dauid · Cum benefecerit
dominus domino meo recordaberis ancil
le tue et benefacies ei quia ut dicit quarto
ethicorum oportet retribuere ei qui
gratum fecit ¶ de · 2° · iob · iiii° · recordare
obsecro quis umquam innocens periit
¶ de · 3° · mathei v° · Si offeris munus tuum
ad altare et recordatus fueris et cetera
quantum ad deum debet homo
recordari

dei mandata ·
dei iudicia ·
dei beneficia ·

¶ de primo num · xv° ·
dic filiis israel ut re
cordentur mandata

dei ¶ de · 2° luc · xvi° · fili recordare quod
habuisti multa bona in uita tua · secunda
deo dicta ¶ beneficia quorum debet
recordari sunt ·

beneficia iustificacionis ·
redempcionis ·
glorificacionis ·

¶ de primo
deutero · xv° ·
recordaberis

quod seruus fuisti in terra egipti ¶ de
· 2° ysa · li° · Oblitus es dei saluatoris
et fortis adiutoris tui non es re
cordatus ¶ de · 3° · in · psalmo · Quemadmo
dum desiderat ceruus ad fontes aquarum
et cetera · sequitur · hec recordatus sum et
effudi in me animam quoniam transibo
ad locum tabernaculi admirabilis
usque ad domum dei ¶ Sequitur · Et
quasi meridianus et cetera · Postquam sophar
ostendit quod iob si se abstineret a
peccato fugeret multa mala · hic ponit
adepcionem bonorum quam ex hoc
postea consequeretur ¶ Et post pri
uacionem malorum sequatur adep
cio et habitus bonorum · et quia iob
de duobus desperauerat · ut ipsi so
phar uidebatur · scilicet de corporis sani
tate et uite diuturnitate · quia dixit
induta est caro mea putredine et
dies mei uelocius transierunt et cetera
ideo contra ista duo mala promittit duo
bona · et primo primum · dicens · et quasi me
ridianus fulgor consurget tibi ad ues[peram]
quia per uesperam senectus intelligitur
ita per meridiem iuuentus · et flos
bone etatis · unde uult dicere quod
ad uesperam siue senectutis renoua

bitur in fulgorem iuuentutis in
uita sua ¶ Et ista uerba sic expo
nuntur quantum ad corporalem prosperita
tem · sed quia non solum est promitte
bat prosperitatem in corporalibus
immo et in naturalibus · ideo bene
dicebat sophar · Et quasi meridianus
et cetera ¶ Sed quia fulgor iste non
solum in temporalibus immo et
in spiritualibus ideo est aduertendum quod
sancti homines fulgere dicuntur

fulgore gracie contemplacionis quantum ad principalis
sapiencie quo ad racionalem ·
caritatis contra irascibilem ·
mundicie quo ad operacionem ·
glorie quo ad beatitudinem ·

¶ De primo iob · xxv° · quis est numerus
militum eius super quem non fulget
lumen illius ¶ de · 2° · dan · xii° · qui
autem docti fuerint fulgebunt ut
splendor firmamenti ¶ de · 3° · luc ·
xi° · sicut lucerna fulgoris illumi
nabit te · unde beatus gregorius x° more
tum ii° · fulgor inuescere est renoua
cio uirtutis in temptacione · ut
repentino caritatis feruore mens
fulgeat que iam lumen gracie se perdi
disse putabat occubuisse ¶ de · 4° · iob · ix ·
Si lotus fuero quasi aquis niuis · et
fulserunt uelut mundissime ma
nus mee ¶ de · 4° · sapiencie · 3° · et
mathei xiii° · fulgebunt iusti sicut sol in
regno patris eorum ¶ Et quia utrisque
istorum fulgeret iob si iniquitatem
abstulisset et cetera · ut dictum est supra · ideo
dicebat illo sophar quasi meridianus
fulgor illuminabit te ¶ Et cum
te consumptum et cetera · hic promittit
secundum · 2^m · scilicet dierum diuturnitatem quia iob
dixit · supra · consumpti sunt absque ulla
spe ideo est promittit dicere prolixita
tem · dicens ¶ Cum te consumptum puta
ueris · id est prope mori · orieris ut lu
cifer · lucifer est stella matutina inci
piens in claritate diei · et ideo pro
mittebat quod noua iuuentus et
dierum claritas ei adueniret ¶ Po
sset eciam moraliter hoc exponi · ut
exponit beatus gregorius · quod ex quo
aufferret iniquitatem spiritualiter re
nouaretur ut in · psalmo · renouabitur

ut

UVA.BHSC

lucifer vita sctorum comparatur lucifero
fiduciam multiplicem habent sancti

fiducia

ut aquila iuventus tua. vnde super hoc be
atum gregorium. non dicit ad co
sumptus fueris. sed cum te consump
tum putaveris. quod enim videmus
in dubietate est .i. terrena. sed quod
speramus. scilicet terrena incertitudine
est. unde et paulus se non consumptum
noverat. sed putabat qui et maduerat
diversa tribulacionum genera corru
ens. ut lucifer resplendeat dicens
quasi morientes ecce vivimus quasi tris
tes semper autem gaudentes sicut
egentes multum locupletantes. Ce
ciam notandum quod vita sanctorum
lucifero comparatur ratione.

claritatis. et resplendencie.
puritatis. et mundicie.
iocunditatis. et leticie.
bonitatis et affluencie.

Ita dicit beatus gregorius hic et est .x. more. ca^o .xi^o. Recte ait lucifero iusti
vita comparatur. Solem quippe pecur
rens lucifer nunciat. et quid nos
sanctorum innocencia nisi futuri iu
dicis signat claritatem in eorum namque
admiracione conspicimus. quod de ma
iestate veri luminis estimemus. nec
dum redemptoris nostri potenciam
videmus. sed tamen virtutem illius mele
ctorum suorum moribus amiramus
unde .p. po. e. lucifer oriatur in cor
dibus vestris. C Et subiungit. et habebis
fiduciam proposita tibi spe. quod exponitur
et quantum ad temporalia. et quantum ad spiritua
lia bona. C Quantum ad primum sciendum est quod
iob super quod de felicitate et prosperi
tate mundana desperaverat primo
dixerat supra. ca^o .6°. Ecce non est auxi
lium michi in me. et multa alia. ideo
ad eum reducendum ad fiduciam
prosperitatis habende dicit. fiduciam
habebis et cetera. C Quantum ad .2^m licet hoc non
intenderet sophar tamen virtute sermonis
habetur quod sancti habent fiduciam in
spe. de sua

reconciliacione.
iustificacione.
confortacione.
glorificacione.

C De primo dicitur. Iere. 29°. erit anima tua in salutem quia in me fiduciam habuisti. C De .2° proverbiorum .3°. habe fiduciam in
domino deo tuo ut ipse dirigat gre
ssus tuos. C De .3°. Iere. 17°. beatus vir
qui confidit in domino et erit dominus fi
ducia eius et erit quasi lignum quod
plantatum est super aquas. C De .4°. ysa.
.32°. sedebit populus meus in pulchritu
dine pacis et in tabernaculis fiducie
C Sed ad istam fiduciam proposita spe
monet sanctos viros scilicet

reverencia.
amicicia.
mundicia.
sapiencia.
perseverancia.
paciencia.

C Primo dicitur quod sancti viri fiduciam habent in dei timore et reverencia proverbiorum .14°. In dei timore fiducia eius. C .2°.
in amicicia ad deum .i. Io. e^o. perfecta
caritas est in nobis si fiduciam habemus
in deo et cetera.

de .e^o. proverbiorum .22°. appone cor tuum ad
doctrinam meam. ut sit in domino fi
ducia tua. C .4° in perseverancia .i. Io.
.2°. manete in eo. ut cum apparuerit
fiduciam habeamus in eo. C .6° in pa
ciencia sicut in proposito dicitur in littera. quod si
supple iob habuerit pacienciam ha
bebit fiduciam et cetera. Et ita exponit
beatus gregorius hic istum passum .x^o. more
ca^o .18°. tanto namque spes ad deum soli
dior surgit quanto pro illo quisque graviora
pertulerit. C Quia nequaquam retribucionis
gaudium colligitur de eternitate quod
non hic prius pia tribulacione se
minatur. C Et subdit. quia igitur nunc
per tribulacionem seritur seu semi
natur ut post gaudium fructo metat tan
to maior fiducia mentem roborat quan
to hanc fortior pro veritate afflictio an
gustiat. C Et tunc subditur. Et defossus
securus dormies. exponunt doctores quod
defossus .i. mortuus et in fossa positus
tunc dormiet secure. quia nullus sepulcrum
eius evadet sed hoc nichil esset dictu
quia primo ethicorum dicitur. quod mortuus nec bonum
neque malum. quod verum est quantum ad corpus
non magis vivit in memoria hominum
et tunc secure dormire dicuntur quando
bona fama secure currit de eis. Et
ista ponit esse intencio ipsius sophar. qui
non ponebat aliam vitam. et licet sic
intelligeret ipse sophar tamen hoc dictum
illud dupliciter potest verificari pro homine
iusto. quia si defossus pro mortuo capia
tur tunc erit sensus. quod sancti viri
qui dormire dicuntur cum in isto mundo
de moriuntur proprie secure dormiunt
.i. cum spe resurgendi in gloriam. ut
dicitur in .ps. dormiam et requiescam quoniam
tu domine singulariter in spe constituisti

UVA.BHSC

me. unde beatus gregorius 3° moralium ca° 18° se defossum iam noverat secure dormire posse cum diceret. Ego enim iam delibor et tempus mee resolucionis instat. bonum certamen certavi cursum consumavi fidem servavi. de reliquo reposita est mihi corona iusticie. quam reddet mihi in illa die iustus iudex. quia enim contra temptamenta mala certaverat absque defectu de mansuris muneribus gaudiis sine dubietate presumebat. ¶ Et dicitur mors sanctorum proprie dormicio racione

quietacionis.
pausacionis.
resurrectionis.
assecuracionis.

¶ Racione quietacionis quia ut dicit apocalypsis. a modo iam dicit spiritus ut requiescant a laboribus suis. ita dicitur de beato stephano act. 7° quia ipse dormivit in domino. ¶ 2° racione pausacionis. quia non dormiunt nisi ad tempus in quorum persona dicitur ps. Ego dormivi et soporatus sum et cetera. et alibi. Numquid qui dormit non addiciet ut resurgat. ¶ 3° racione resurrectionis. nam sicut dicitur primo ethicorum qui dormit vivit secundum dimidiam vitam quia si dormiunt quantum ad corpus feliciter quantum ad animam vivunt. Ideo dicitur cant. 5°. Ego dormio et cor meum vigilat. ¶ 4° racione assecuracionis. quia iam non timent eos qui occidunt corpus. et ideo ps. dicit. In pace in idipsum dormiam et requiescam. ¶ Sic ergo patet quod sancti viri defossi id est mortui secure dormiunt unde bene sequitur. Requiesces et non erit qui te exterreat. Si exponatur pro morte corporali tunc nec bonos nec malos post mortem nullus exterret sed si exponatur sicut exponit beatus gregorius. quod defossus id est mente secura absconditus. in qua mente dum sancti dormiunt reducto consummacionis oculo rerum terrenarum curas abiciunt et effossis plene cogitacionibus cum in illo se mortem tranquillitate omnimodo deprehendunt velut in strata cordis apud se securi requiescunt. ¶ Et ideo bene sequitur littera. requiesces et cetera. et ita loqui videtur dominus lev. 26°. Si ambulaveritis in preceptis meis et cetera. sequitur dormietis et non erit qui vos exterreat. unde gregorius 8° moralium ca° 26°. qui presentem gloriam querit profecto despectum metuit. quia semper ad lucra inhiat semper videlicet dampna formidat. Et quia quisquis se in solo eternitatis desiderio figitur nec ulla prosperitate attollitur nec adversitate quassatur. dum nil est in mundo quod appetat. nil est de mundo quod pertimescat. hinc et salomon ait non contristabit iustum quidquid acciderit ei. et alibi iustus quasi confidens erit absque terrore. quia tanto quisque pavore quatitur quanto in mundo plenius alliciatur a se quanto in semet ipso vero mundi concupiscenciam vincat quia secundum veritatem illos non exterret.

mundus alliciens. timens ne dimittatur.
caro inficiens. timens ne leditur.
mamon despiciens. timens ne perdatur.
demon decipiens. quia semper insidiatur.

¶ Et tamen ista sunt que exterrent homines. sed vir eroycus nichil timet quia passionibus non est subiectus. 1° ethicorum. Ideo tenendum de quolibet tali illud iere. 26°. Requiescet et prosperabitur et non est qui exterreat eum et illud congruit littere sequenti in qua subiungit. Et faciem tuam plurimi deprecabuntur. Exposicio cuius est quod per hoc sophar intelligebat quod sepulchrum eius plurimi venerarentur. ita ut per faciem sepulchrum sed ista exposicio est extranea. et ideo tenendo pristinam. dicendum est quod in scriptura sacra per faciem multa intelliguntur facies enim dicitur

Primo rei apparencia
hominis presencia
hominis diligencia
hominis misericordia
hominis consciencia

¶ de primo dicitur in scriptura ante faciem gladii. ante faciem exercitus sicut faciem terre et talia. ¶ de 2°. luc. 10°. misit dominus lxxii binos ante faciem suam. ¶ de 3° prover. 17°. In facie prudentis sapiencia lucet. ¶ de 4°. eccl. 4°. non avertas faciem tuam ab egeno. et hester. 15. facies tua plena est graciarum. ¶ de 5° in ps. arguam te et statuam contra faciem tuam. id est conscienciam et ideo quando dicitur. faciem tuam id est conscienciam conversacione tua et vitam. deprecabuntur plurimi id est venerabuntur ad honorem vel imitabuntur ad salutem quia conversacio

UVA.BHSC

ſcā et honeſta omnibus viuentibus
non ſolum ad venerationem ē ſ
etiam ad inſtructionē quamuis ſophar
ſolum intelligeret illud ad reuerenciam
gloriē terrene. ſicut exponit
beatus gregorius .x. neque ſancti uiri
ſe per innocentiae acta itinera cuſtodiunt
ut ab alijs exorentur. ſed ſiue hereti
ci ſiue peruerſi ſunt per hoc quod inter ho
mines qui innocenter uiuunt pro
hominibus interceſſores uideri uo
lunt ¶ Sequitur. Oculi impiorum
deficient. et cetera. Ibi ut ſupra dictum
fuit remouet a patronibus predicta
circa quod ē aduertendum quod ut dictum
fuit ē. oculus multis modis accipi
tur in ſacra ſcriptura. hic autem accipitur
pro intentione ſicut prouer. 3°. oculi tui
uideant recta. moraliter accipiendo
quod non poteſt intelligi de oculo corpora
li quia rectum ē et obliquum non ſunt
oppoſita obiecta illius quia non habet iu
dicare de iſtis. ſed ſenſus communis uel ſal
tem ymaginatiua. ut patet .2°. de anima
et ita exponit beatus gregorius x°. morum
ca°. 19°. quod oculorum nomine vis
intentionis exprimitur per euangelium
dicit. ſi oculus tuus fuerit
ſimplex. totum corpus tuum lucidum
erit. quia perfecto ſi mentem operationem
intentio munda preuenerit quamuis ho
minibus uideatur interim tu iudicas
oculis mundum preſentis actionis
corpus oſtenditur ¶ Eſt ſecundo aduer
tendum quod oculi impiorum inueni
untur ſub multiplici differentia quia inue
niuntur oculi.
Sublimes. et iſti ſunt ſuperborum.
inſaciabiles. et ſunt auarorum.
grauati et debiles et ſunt accidioſorum.
nequam. et ſunt inuidorum.
turbati. et ſunt iracundorum
Immundi. et ſunt guloſorum.
laſciui. et ſunt luxurioſorum.
¶ de primis .6°. prouer. ſex ſunt que
deus odit. ſequitur. oculos ſublimes
¶ de .2^is. ecci. 14°. inſaciabilis ē oculus
auari. ¶ de .3^is. math. 26°. oculi eorum
grauati ſunt. et in pſalmo. oculi mei
langueuerunt pre inopia ¶ de .4°.
eccli. 14°. nequam eſt oculus inuidi
¶ de alijs in pſalmo. turbatus eſt a fu
rore oculus meus ¶ de alijs prouerbiorum
xx°. appori oculos tuos.
cui ſuffoſſio oculorum
in me. hijs qui morantur in uino. de
alijs .1. pe. 2°. oculos habentes adulterij
¶ Iſti ſunt oculi impiorum qui deficia
unt dicente gregorio x°. morum .ca°. 21°.
¶ oculi impiorum idcirco deficiunt
quia eterna negligunt et ſola ſemper
tranſitoria preſtolantur adipiſci quia
terrenam gloriam cogitant. multipli
cari temporalibus rebus exoptant ¶ ad
mortem cotidie curſu rerum labentium
tendunt quia cogitare mortalia mor
talia neſciunt. Ideo deficiunt oculi
eorum .ſ. impiorum. quia
fruſtrantur ſua intentione.
priuantur. ſua expectatione.
excludunt a ſua perfectione.
fraudantur a ſua conſolatione.
¶ Primo de .1°. in pſalmo. oculi
mei ſubito defecerunt perierunt
propter iniquitatem ¶ Primo .2^m. de. in
pſalmo. defecerunt oculi mei in eloquium
tuum dicentes quando conſolaueris
me. quia fruſtra expectant ¶ Primo .3^m.
de. Iere. 14°. defecerunt oculi eorum
quia non erat herba ¶ Primo .4^m. de. tren.
4°. defecerunt oculi nostri ad auxilium
¶ Si igitur ſic deficiunt ſecundo bene conclu
ditur quod ſequitur. et effugium peribit
ab eis .i. fugere poſt mortem non po
terunt ſicut dicit pſalmo. quo ibo a ſpiritu tuo
et quo a facie tua fugiam. quod bene tra
ctat gregorius ubi ſupra. Nunc iniqui
cum triſticiam uel aduerſa patiuntur
effugij latebras inueniunt. quia ad uo
luptatem prauius carnalium deſiderio
rum fugiunt. tot ſecundo habent effugia quot
ſibi preparant delectamenta ¶ Sed eis
quaſi effugium perit quia mens eorum
omiſſis omnibus ſe ſolummodo et iudicem
aſpicit tunc uoluptas ſubtrahitur et
uoluptatis culpa ſeruatur et repente
miſeri pereundo diſcunt quod prauitura
tenuerunt. et ideo concluditur. Et ſpes
illorum abhominatio ē ¶ Sciendum ē quod
ſpes malorum ē in.
diuicijs.
faſtigijs.
potencijs.
malicijs.
mendacijs.
¶ de primo pſalmo. ſpera
uit in multitudine diui
ciarum ſuarum et cetera. et
1. ad thi. 6°. Precipe di
uitibus huius ſeculi non ſu
blime ſapere nec ſperare in diuicijs
¶ de .2°. iob .8°. ſpes impij quaſi lanugo
que a uento tollitur. lanugo a uento
eleuatur et ſtatim cadit ad terram

et ita ſepe ſubvbi qui confidit in ho
noribus et faſtigiis. ¶ De. 3º in pſ. bo
num e ſperare in domino quam ſperare in
principibus ¶ De. eº ſapie. 15º malorum
amatores digni ſunt morte et qui ſperā
bunt in talibus ¶ De. qº yſa. 29º poſuimus
ſpem nostram mendacium. ut adulatores
et quia iſti. ut dr dr. pſ. 99º confidunt
in nichil ymo malo. ideo bene illorum ſpes
abbominacio e anime quia anima ſiue
id ſemper deprecatur ad optima. ſ. ra
cionalis ut dr. 1º ethi. Unde anima ca
pitur hic pro racione. Unde grego. 5º more
ca. 20º. bene ſpes impiorum abbomina
cio anime dr. quia ea que carnales ambi
unt ſpiritalem quoque iudicio racionis ad
uerſantur. Abbominacio ergo anime eſt
ſpes prauorum. quia minimum ſpes deſiat n
caro reſeſit. ut enim caro mollibus ſic
ſpes duris nutritur. illa blanda refo
hec uent illa aſpera exercent. bene ergo abbo
minacio anime dr. quia inde in perpetuum
ſpes interiſt. Unde ſuauiter caro uiuit
¶ Sic igitur patet expoſicio undeci
mi capli.

Reſpondens autem iob et c. In pre
cedenti caplo ſophar conatus
fuit oſtendere quod ſecreta ſapie
dei nemo comprehendere pt. ad ſuggil
landum quod cum deo diſputare querere
uidebatur ¶ Et ſic ex uerbis amicorum
iob reſpondi pt. tota eorum diſputacio uer
ſabatur circa tria. quia primo ſtudebant
dicere aliqua magnifica de deo ut eorum
cauſa fauorabilior appareret. 2º huius
magnifica aſſumpta. ad falſa quedam
dogmata applicabant ¶ Ut puta quod hoi
nes propter iuſticiam proſperabantur in iſto
mundo et econtra propter peccata tribularentur
et ſic poſt hanc uitam non erat aliud
expectandum. ¶ 3º concludebant ex iſtis
quod afflictiones quas ipſe iob paciebatur e
rant propter eius peccata. et ſic ei promi
ttebant quod ſi deſereret iniquitatem et
adhereret ſanctitati iterum haberet multas
proſperitates. Et quia iob aliter quam ipſi de
deo ſenciebat. ideo contra iſta tria fa
cit. quia primo arguit contra primum. 2º
contra. 2m. 3º ibi. xvi. ca. primo adhuc di
uiditur. quia primo inſinuat eos loqui
propter uanam gloriam. 2º quod de omnibus que
dicuntur omnes poſſe habere noticiam
ibi. Interroga iumentum et c. adhuc

primo ondit eorum arrogantiam
2º eorum calumpniam ibi. deri
detur et c. ¶ Circa primam partem
e aduertendum quod magnalia que de deo
dicebant. dicebant arrogantem ita
quod illis apparebat quod nullus ea ſciret
niſi ipſi. Et quia hoc erat ſtultum ideo
iob dicit. ergo uos eſtis ſoli homines. quod
ſequitur ex iſto arto omnes homines
preter de deo et eius ſapiencia et ma
gnitudine cognicionem habere
ſed nullus habet cognicionem niſi uos. ergo
uos eſtis et c. maiorem iſtius racionis
ipſe declarat poſt in. 2. parte iſtius cai
minorem ſupponit ex eorum modo
loquendi. et ſic bene infert. et uo
biſcum ſapiencia morietur. aliqui
biblie habent. orietur. et aliquo. mo
rietur. plures tamen quas ego uidi
habent orietur. ſed beatus grego. ha
bet morietur. et totum quasi reddit
ad unum propoſitum quia ſequitur. ſi
nullus habet noticiam de ſapia illa quam
ipſi pretendunt ergo ſapia
illa fuit orta cum eis. et ſi nullus
eam capere pt niſi ipſi. ergo cum eis illa
ſapia morietur ¶ Et ſic quelibet
litera habet ſuam expoſicionem ad idem
¶ Et quia falſum e quod ipſi ſoli ſciant
hoc ideo infert. et michi e cor ſicut
et uobis nec inferior uobis ſum ¶ No
tandum e quod in ſacra ſcriptura cor dr.

vite principalitas.	¶ De primo pro
rerum medietas.	uer. eº cum
aliunius profunditas.	cuſtodia ſerua
hois uoluntas.	cor tuum. quia
intellectus capacitas.	ab ipſo uita pro

cedit quia e menbrum vitale principale
¶ De. 2º yſa. 40º loquimini ad cor ihrlm
et c. i. in medio eius. eze. 28º in
medio occiſorum in corde maris. i.
in profunditate ¶ De. eº yſa. eº laua
a malicia cor tuum et Iere. 32º da
bo eis cor unum. i. unam uoluntatem
¶ De. qº prouer. 18º Cor prudens ſa
pienciam poſſidebit. i. prudens intel
lectus ¶ In propoſito capitur iſto ultimo
modo unde dicebat iob. Et michi e cor
i. intellectus. ſicut et uobis nec in
ferior uobis ſum. ſ. in iudicio racionis
quia licet tunc inferior eet in poten
cia et dignitate diuiciarum propter
hoc tamen non annuerat diſcrecione

hec

UVA.BHSC

ronis ¶ Unde beatus grego. d. q b dicat non propter superbiam q esset in eo. sed ad reprimendum superbiam adversariorum. et istud patet per hoc q sequitur. quis enim que nostis ignorat q. d. non est magnum si dico me scire quod nostis. cum omnes sciant hoc et subiungit. Quis deridetur ab amico sicut ego. nam secundum veritatem homo pro amico etiam mori debet si necesse sit ut dicitur 9o. ethic. et ideo gravior est derisio amicorum ¶ Est tamen advertendum q derisio conuenit interdum ex

malicia. / superbia / blasphemia. / fallacia. / ignorancia / iusticia.

¶ De primo prover. 19o. testis iniquus deridet iudicium ¶ De 2o sapiencie. 5o. hii sunt quos habuimus aliquando in derisum ¶ De 3o luc. 23o. Iudei deridebant xpm dicentes alios saluos fecit etc. vn tren. 3o. factus sum in derisum omni populo meo ¶ De 5o iere. 9o. vir fratrem deridebit. et veritatem non loquitur ¶ De 6o mt. 9o. dixit xps non est mortua puella sed dormit. et deridebant eum ¶ De 6o 3o Re. 18o. sacerdotes baal clamabant ad deum suum et helias deridebat eos. ¶ In primis quatuor condicionibus derisor est vituperandus. et precipue q aliquo istorum modorum deridet amicum. et qui paciencter sustinet meretur ut dicit grego. b. illum facit humana derisio proximum deo quem ab humanis prauitatibus innocencia vite seruat alienum ¶ In duobus ultimis modis fit derisio sine peccato. et potest et debet excusari derisor. sed quia isti deridebant eum ex superbia et blasphemia. ideo dolebat. d. qui deridetur etc. Et quia qui sic deridetur recursum habet ad humanum auxilium. ideo subiungit. Invocabit dominum et exaudiet eum

¶ Notandum est q deus exaudit invocantes eum

In tribulacione. / in contricione. / in deuocione.

¶ Primo exaudit in tribulacione.

liberando. / confortando. / conseruando.

¶ De primo dicitur in ps. in tribulacione invocasti me et liberaui te. De 2o ordinibus ps. d. Exaudi deus oracionem meam cum deprecor a timore inimici eripe etc. animam meam. scilicet confortando. et in alio. Cum inuocarem exaudisti me deus iusticie mee in tribulacione dilatasti cor meum. ¶ De 3o. in ps. Invocabit me et ego exaudiam eum cum ipso sum in tribulacione. eripiam eum et glorificabo eum. scilicet conseruando. ne opprimatur ¶ Exaudit enim dominus invocantes eum in contricione et hoc

a demonio eripiendo. / peccata dimittendo. / temptaciones leuiando.

¶ De primo ps. laudans inuocabo dominum et ab inimicis meis saluus ero. et in alio Quia exaudiuit dominus preces meas. et eduxit me de lacu miserie et de luto fecis. ¶ De 2o eccl. 2o. Quis inuocauit dominum et despexit illum quia pius et misericors et remittens peccata. vn ysa. 65o. antequam clament exaudiam eos in contricione dimittendo peccata ¶ De 3o. in ps. ad dominum cum tribularer clamaui et exaudiuit me. ¶ Exaudit. 3o. dominus invocantes eum in deuocione.

amorose acceptando. / graciose consolando. / gloriose exaltando.

¶ De primo zach. 13o. Inuocabit nomen meum et ego exaudiam eum. et dicam populus meus es tu. et ipse dicet deus meus es tu. ecce amorosa acceptacio ¶ De 2o ysa. 58o. Inuocabis et dominus exaudiet clamabis et dicet ecce adsum. scilicet consolando ¶ De 3o iere. 29. inuocabitis me. et ibitis et adorabitis et ego exaudiam vos. queretis me et inuenietis ¶ Igitur de homine paciente derisionem propter superbiam et maliciam aliorum dicebat iob. Inuocabit dominum et exaudiet eum. Unde gregorius. 9. mo. ca. 21o. afflicti animus tanto fit deo proximior quanto a gaudio humani fauoris alienus in precem purius funditur. et pressus exterius ad penetrandum que intus sunt mundius liquatur ¶ Deridetur iusti simplicitas. etc. hic remouet hic ipsorum calumpnia

UVA.BHSC

qꝛ ſupra dixerat multa de innocencia ſua. de potencia et miā dei q̄ uidebantur amicis ſuis uerba ſimpliciter dicta et quaſi fatua. unde calumpniabantur ipm̄ falſa ſ̄ imponendo. Ideo deridetur iuſti ſimplicitas modus enim prauorum ē ut iuſtos derideant ſicut expreſſe habetur ſapientie. 5. nam ſicut ait aplus ſapia huius mundi ſtulticia ē apud deum. Ita ecō. ſapiencia innocencie vr̄ ēē ſtulticia mundanis et ideo mali derident innocenciam ſanctorum uirorum. ¶ Sed que ſit ſapia huius mundi ē cor machinacionibus tegere. ſenſum uerbis uelare que falſa ſunt oſtendere. que uera ſunt falſa demonſtrare. hec enim prudencia a iuuenibus ſcitur uſu. hec a prauis precio diſcitur. hanc qui ſciunt ceteros deſpiciendo ſuperbiunt. hanc q̄ neſciunt ſubiecti et timidi in alijs mirantur. hec ē hec obſequentibus ē. precipit honorum culmina querere. adepta temporalis glorie uanitate gaudere. ¶ Et ecōtra ſapiencia iuſtorum ē nil fingere per oſtenſionem ſenſum uerbis aperire. uera ut ſunt diligere falſa deuitare. bona gratis exhibere mala libencius tollerare quam facere et ſubdit q̄ ſimplicitatem conſciencie quam iuſti quique uelut infimam abiectamque deſpiciunt iuſti in uirtutis ſacrificium uertunt et excolentes recti puritatem ad manſuetudinem deo immolant quam abhominantes reprobi fatuitatem putant unde ſubdr̄. lampas contempta apud cogitaciones diuitum. ¶ Et vide q̄ hic ponitur. eius qui deridetur cauſe deridetur. et a quibus deridetur. Qui deridetur ē iuſtus. Cauſa deriſionis ē eius ſimplicitas q̄ dr̄ lampas. qui uero derident ſunt diuites et potentes huius ſeculi. ¶ Ad cuius euidenciam ſciendum q̄ ſicut hr̄. 9. politice. qui uirtutibus habundant. eos qui uirtutibus deficiunt non irrident. nec deſpiciunt. ſed compaciuntur et iuuant in quantum poſſunt. ¶ Ecōtra hij qui temporalibus habundant ſolent eos magis deridere qui temporalibus deficiunt

¶ Cuius cauſam aſſignat hic greg. d. lampas contempta. et c̄. qꝛ ſuperbi quique dum neſciunt penſare ſequencia bona. pene nil extimant quem non vident hꝛē q̄ amant ¶ Et qꝛ uiri ſancti iuſti et uirtuoſi non curant de iſtis aſcendis qꝛ ut dr̄. 1. pol. facile ē plurimum ditari ſed hoc non ē circa quod ſtudent. id deridentur a diuitibus huius ſeculi. qꝛ tn̄ eorum uita ē ſine crimine. et ideo dr̄ lampas. ¶ Circa q̄ ē aduertendum q̄ lampas in ſcriptura ſignificat.

- doctrinam et ueritatem.
- mundiciam et caſtitatem.
- amiciciam et caritatem.
- gratiam et ſanctitatem
- pacienciam et largitatem.
- innocenciam et pietatem.

¶ De primo in figura dr̄. exo. 20. Cunctus autem populus audiebat ſonum et lampades uidebat unde et aſpectus animalium que habebant pennas et oculos erat quaſi aſpectus lampadarum eze. 1. ¶ De. 2. mt. 25. prudentes uirgines acceperunt lampades ſuas. ¶ De. 3. cant. 8. fortis ē ut mors dilectio. et ſequitur lampades eius lampades ignis atque flammarum. ¶ De. 4. apoc. 4. Septem lampades ardentes ante thronum que ſunt ſeptem ſpūs dei. i. dona ſpūs ſancti. ¶ De. 5. zach. 4. vidi et ecce candelabrum aureum. et ſuper caput eius lampas. ¶ De. 6. hic et yſa. 62. Propter ſion non tacebo et c̄. ſeq. donec egrediatur ut ſplendor iuſtus eius et ſaluator eius ut lampas accendatur. et qꝛ ut dicit hic gregorius iſte uirtutes interius lucent. lꝫ numquam non interius. ideo fragrans uirtutibus ab hominibus carnalibus abiectus extimatur mentes quippe carnalium penſare non ualent niſi que carnaliter vident et ideo dr̄ lampas contempta in cogitacionibus diuitum nec mirum qꝛ ex quo homo ponit in terrenis eē ſuam felicitatem. ut dicit hic beatus grego. quem non humiliat amor uite ſequentis ideo benedr̄ eccī. 13. ex commercio diuitis pauper. beatus gregorius hic. 20. more. ca. 3. 23. pulchre de diuitibus iſtis loquens ait. Sunt non nulli qui dum

UVA.BHSC

se conspiciunt opibus terrenis habundare. verus dei diuicias non requirunt atque eternam dei patriam non amant quia hoc est sufficere putant quod rebus temporalibus fulciuntur. Census autem non est in crimine sed affectus. Cuncta enim bona sunt que condidit deus. Sed qui igitur abutitur hominis bonis. profecto fiat ut qui per edacitatis ingluuiem pane per quem debuit uiuere moriatur. et tales diuites despiciunt iustorum simplicitatem. Vnde est ab eis. lampas contempta. sed tamen ut sequitur. parata ad tempus statutum. scilicet in tempore retribucionis non igitur quod simplicitas in ista uita sit exaltanda. sed indeterminate relinquit. quia dicit. ad tempus statutum. scilicet a deo. quod de die iudicii conuenienter intelligitur dictum in quo ut dicitur act. xvii°. statuit diem quo iudicaturus est orbem in equitate. Ubi lapis iustorum in isto mundo contempta fulgebit.

Claritate mirabili.
puritate incorruptibili.
dignitate inestimabili
felicitate ineffabili.

Unde beatus gregorius. 9°. more. ca. 29°. statutum tempore contempte lampadis tempus est extremi iudicii dies predestinatus. quo iustus quisque qui nunc in mundo despicitur quanta potestate fulgeat demonstrabitur. tunc enim cum deo iudices uenient. qui nunc pro deo iniuste iudicantur. tunc eorum lux tanto lacius emicabit. quanto nunc eos manus persequencium durius angustat. Et quia terreni homines iustos non solum contempnant sed eciam eorum filios decipiunt usque ad dei contemptum procedunt. ideo quantum ad ista duo iob ait. habundant tabernacula predonum et audacter prouocant deum. et bene dicit habundant nam ex quo finem suum aliquis in aliquo ponit per omnes vias querit ut habeat ipsum. et quia diuites ponunt in diuiciis finem suum et suam felicitatem. ideirco per omnes vias et modos quibus possunt saltem absque timore pene corporalis congregant eas et conseruant. et sic tabernacula eorum habundant. Et bene diuites uocat. predones.

quia iuste et iniuste per fas et per nephas congregant et rapiunt. Et sic quantum ad secundum dicit. et audacter prouocant deum et bene dicit audacter quia sine remorsu consciencie. et per consequens absque timore rapiunt. et quia contra iusticiam dei faciunt ideo nec immerito deum prouocare dicuntur. Quorum ipse dederit omnia in manibus eorum omnia ideo dicit quia quicquid desiderat habere iam dicitur omnia habere quod amat. et quia isti ponunt finem in diuiciis cum eas ad uotum optinent omnia tenent. Sed querit beatus gregorius hic et est xv°. more ca. 2°. quomodo uocentur predones cum deus dederit eis predo enim est idem quod raptor. quia autem datur non rapitur. secundo uidet quod aliud est quod misericorditer tribuit deus opibus. aliud quod sinit iratus homini. Et subdit. opibus itaque deus. quod fieri prohibet iustum est ut fieri sinat. et bene tunc operatur et non querens diu tollerat ut modo plus feriat. Alio modo posset solui quod tribucio dei non solum est permissio. sed quod deus uere tribuit quidquid habet homo siue sit temporale siue sit naturale siue spirituale. ut ait apostolus Quid habes quod non accepisti. Vnde quod deus tribuat bona temporalia habetur prouerbiorum 30°. tribue tantum necessaria. et eccli. 3°. omni homini dedit deus diuicias atque substancias. potestatemque ei tribuit et cetera. Item 3° ad galathas. 3°. deus qui tribuit nobis spiritum. in uirtute operatur in nobis ideo comparando ad deum dantem non dicuntur predones. sed comparando ad eos a quibus bona rapiunt. quia in modo habendi est rapacitas et preda. non cum equaliter habendo. Nimium et cetera. hic iob ostendit quod de hoc quamuis sui habent noticiam contingit et omnes homines alios here et duo facit quia primo proponit. secundo modum ostendit ibi. nonne auris et cetera. Ad euidenciam primi sciendum est quod ut ait apostolus ad ro. 1°. per ea que facta sunt inuisibilia dei a creatura mundi intellecta conspiciuntur. Sempiterna quoque eius uirtus et diuinitas. igitur per ista inferiora potest homo naturaliter insurgere ad dei cognicionem considerando ordinem et disposicionem uniuersi in quibus altissima potencia dei relucet

UVA.BHSC

in effectum et artifex in artificiatum. In terrogatio autem ipsorum est consideratio or dinis et dispositionis eorum. Et ideo dicit nimirum si uos supple satis ea que dicitis. nam. Interroga iumenta et docebunt te. et uolatilia celi indicabunt tibi. et lo quere terre et respondebit tibi. et narra bunt pisces maris. ¶ Et videte quod ipse innuit quatuor in quibus quatuor designantur circa que debet homo uersari suam contemplationem ut finaliter quiescat in dei cognitione scilicet.

humanam fragilitatem.
diuinam magestatem.
presentem captiuitatem.
temptationum anxietatem.

¶ humana fragilitas per iumenta desi gnatur habet enim iumentum.

ruditatem.
bilitatem.
laboriositatem.

¶ Sic homo quantum ad car nalem massam et cor poream naturam habet ru ditatem inconsiderando. vnde ps. Et cum homo esset in honore non intellexit comparatus est iumentis insipientibus et similis factus est illis. ¶ 2º habet vilitatem in essendo quia ex luto et corruptione com positus. Iohelis. 1º. computruerunt iume ta in stercore suo. i. homines sequentes appetitum carnis. qui ad modum iumenti uult comedere bibere et cetera. vnde ps. ut iumentum factus sum apud te. ¶ 3º habet labo rem in viuendo in isto mundo. et sicut iumentum continue laborat per totam ui tam suam. homo enim nascitur ad laborem. vnde ecc. 3º. nihil habet homo amplius iumento et equa utriusque conditio ut dicitur ibidem ¶ Per uolatilia que docebunt nos in telligitur diuine maiestatis consideratio. que in altum tendit sicut in. 4º. G. dicebat xpo. Respice uolatilia celi quomodo non serunt neque nent et pater vester celestis pascit illa et in hoc docemur quod contemplatio nostra non debet figi in ista humana s(ed) in superiora ¶ Per terram que nobis dicitur res pondere. intelligitur presens captiuitas quia terra ista nobis pro exilio datur. in ipsa namque non habemus manentem ci uitatem. ut dicitur ad heb. ultimo. vnde ps. Quomodo cantabimus canticum domini in terra aliena ¶ Per pisces maris qui narrabunt nobis. anxietas tempta tionum presens designatur sicut enim piscis uiuit in aquis fluidis et amaris. sic homo quamdiu uiuit in isto mundo. sub uolubilitate diuersarum cogitationum et amaritudine temptationum vnde abbacuch. primo. quare respicis contemptores et taces conculcat im pium iustiorem se et homines sicut pisces maris. ¶ Bene igitur in quatuor istis instruimur si uolumus conside rare ad deum.

Confitendum. in nostra fragilitate.
Adorandum. in sua magestate.
Inuocandum. in ista captiuitate.
Deprecandum. in ista anxietate.

¶ notanter igitur dicit. interroga et cetera. In istis enim cognoscitur deus et cetera. ut dictum est. ¶ Et ideo subdit. Quis ignorat quod omnia ista manus eius fecit. quia licet philosophi principia na turalia sequentes dixerint quod ex nichilo nihil primo phisicorum iuxta sententiam tamen ueram de potentia dei abso luta minus bene senserunt ipse enim dixit et facta sunt in hoc tamen con sonauerunt quod omnem ordinem rerum re ducunt ad unum principium primo ad celum quia dependet. vnde. 12º me thaphisice habetur. Et ideo in manu eius anima omnis uiuentis et cetera. quia secundum ueritatem. sicut omnia condidit deus sic omnia potest ancillare. ipse enim excelsus in omnibus regno dominatur et dat uniquique quod uult ut habetur. dan. 4º. et quia quidquid uiuit siue uita uegeta tiua ut arbores. siue sensitiua ut a nimalia bruta et uolucres. siue ratio nali ut homo angelique totum est sub sua potentia nam omne quod est in eius potestate a quo est ut dicit beatus gregorius habet. ideo eius subiungit ¶ Et spiritus uniuerse carnis. per carnem etiam uniuersam intelligitur homo. secundum beatum gregorium homo enim quodammodo dicitur omnia. ut dicitur 2º phisicorum. vnde uo catur microcosmus. i. minor mundus. tum quia propter hominem facta sunt ista inferiora. vnde dicitur quodammodo omnium generabilium et corruptibilium fi nis ut habetur 2º phisicorum sicut etiam docu it gregorius in omelia de domini ascensio ne. tum quia habet esse cum lapidibus cres cere cum arboribus sentire cum animalibus intelligere cum angelis. vnde intel ligeretur per uniuersam creaturam. marci ultimo cum dicitur. Euntes in mundum uniuersum predicate euangelium omni creature ¶ Est tamen aduertendum

UVA.BHSC

q in scripturis anima dicitur equo
ce de multis nam quandoque sumitur

- pro parte racionali.
- pro spiritu vitali.
- pro desiderio mentali.
- pro appetitu corporali.
- pro actu intencionali.
- pro captivitate infernali.
- pro homine totali.
- pro vita naturali.
- pro demone spirituali

Pro parte racionali hominis accipitur sapientie 9o. ubi dicitur quia corpus quod corrumpitur aggravat animam. Pro spirituali vita accipitur levitici 17o ubi dicitur anima omnis carnis in sanguine est et omni die purpuream vomit ille animam. Pro desiderio mentali id est pro voluntate accipitur genesis 34o. conglutinata est anima illius cum eo id est voluntas eius. Pro appetitu corporali sensitivo accipitur proverbiorum 25. aque frigide anime sicienti anima nostra arida est. et 21o. anima nostra nauseat super cibo isto levissimo. Pro actu intencionali id est pro ipsa hominis intencione accipitur deuteronomii 6o. diliges dominum deum tuum ex tota anima tua. et iob 13o. animam meam in manibus meis porto. Pro captivitate infernali accipitur ysaie 5o. ubi dicitur dilatavit infernus animam suam et aperuit os suum absque ullo termino. Pro homine totali accipitur levitici 2o. ubi dicitur anima cum obtulerit oblationem id est homo. et cum dicitur quod octo anime salve facte sunt in archa noe. Pro vita naturali iohannis 15o. maiorem caritatem nemo habet quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Pro demone autem accipitur transsumptive in quodam libro qui dicitur eudopia mercurii. ubi dicitur quod anime erant incluse in stagnis. Sub quocumque autem significato anima capiatur. bene dicitur anima omnis viventis est in manu id est in potestate dei. Non ne auris et cetera. hic ostendit modum ad dei cognicionem deveniendi. Et primo dicit quod in nobis cognicio de deo potest haberi. 2o ostendit quod a nobis aliqua cognicio de eo potest haberi quantum ad proprietatem dei apud ipsum. Circa primum sciendum est quod ut dicitur 2o de anima. ac primo posteriorum omnis humana cognicio accipitur modo naturali. de quo agitur hic oritur ex sensatis. ipsius autem auditus est disciplinabilior inter

sensus et magis valet ad scienciam que acquiritur per doctrinam. cuiusmodi sunt sciencie speculative. Experiencia vero magis valet ad cognicionem que fit per invencionem. ut primo methaphisice habetur. et licet sensus visus inter sensus nobilior et ad experienciam magis necessarius sit. tamen quia gustus est quidam tactus. et tactus est verior sensus. quia per per medium coniunctum sentit. quod de aliis non contingit. ut dicitur 2o de anima et homo excedit cetera animalia in certitudine tactus. licet non in aliis sensibus. ideo per ipsum tactum experiencie certitudo designatur. ex quibus sequitur quod ex istorum duorum sensuum veritas experimenti potest haberi in speculativis et operativis. et hoc volebat dicere iob cum dicebat. nonne auris diiudicat verba. scilicet dum ea audit. et fauces comedentis saporem. Igitur homo assuetus in audiendo et expertus in actibus potest devenire in cognicionem cuiuslibet naturalis scibilis. unde bene dicit ille versificator. usus et ars docuit que sapit omnis homo. Et ideo bene subdit. in antiquis est sapiencia. quantum pertinet ad contemplacionem. quia multa studuisse potuerunt et audivisse. et in multo tempore prudencia. quia ut dicitur 1o et 6o ethicorum experiencia tempore indiget unde iuvenes experti non dicuntur prudentes 6o ethicorum et primo methaphisice dicitur expertos magis proficere videmus. Sed de qua prudencia loquitur cum prudencia quadruplex invenitur.

- carnalis.
- temporalis.
- moralis.
- spiritualis.

De prima dicitur ad romanos 8o. prudencia carnis mors est. De 2a. ecclesiastici 19o. est prudencia concupiscencie et in ipsa execucio. hec est illa de qua baruch 3o. filii agar que exquirunt prudenciam que de terra est. Prudencia vero moralis est in multis scilicet in

- recte consiliando.
- recte eligendo.
- recte dirigendo.
- recte iudicando.

De primo dicitur 6o ethicorum prudentis est posse bene consiliari circa ipsius bona. et conferencia non secundum partem. sed ad bene vivere totum et idem postea. ad 1o. ideo dicitur proverbiorum 2o. consilium custodiet te. et prudencia servabit te. De 2o. 6o ethicorum in

UVA.BHSC

fine. qm̄ non erit electio recta ſine
prudencia. et puer. vir prudēs ſcru
tatur ſcrutacio eius circa eligibilia. vn̄
et ſalomon elegit prudenciam. et
data ē ei prudencia multa nimis.
vt dr̄. 3º reg. 3º. ¶ de. 3º. 6º. ethic̄. p̄ru
dencia dr̄ preceptiua non reſpectu fi
nis ſ; eorum q̄ ſunt ad finem ut
dr̄ ibidem q2 uirtus facit intencionē
rectam prudencia autem q̄ ad hec
et ideo puer. 14º. vir prudens diri
git greſſus ſuos. ¶ de. 6º. 3º. dr̄. 6º.
ethic̄. prudentes dicimus et aſtutos
eſſe. notitia enī dei ē uirtus q̄
aliq̄s hꝫ iudicare circa intencionem
utrum ſit bona uel mala prudencia
facit intencionem rectam vt ibidem
ideo bene dr̄ puer. 14º. in cor prudentis
ſapienciam poſſidebit. ¶ dux in
digens prudencia multos opprimet
vn̄. dr̄. 3º. reg. iudicans populum uirtute pru
dencia ē habitus cū rōne actiuus et
ideo impoſſibile ē prudentem eē non
entem bonum. vt ibidem et in. 1º.
dr̄ q; non contingit eundē eē pru
dentem et incontinentem vnde luc.
16º. dr̄. 1º. ethic̄. q; prudens ordinat
ſuam intencionem ad vitam melio
rem laudauit dn̄s villicū. eo quod
prudenter egiſſet ¶ de. 6º. dr̄. 1º. ethic̄.
q; prudens ordinat ſuam intencionē
ad uitam meliorem et. 1º. polit. ca. 1º.
dr̄ q; vnicuiq; tm̄ adiacet felicitatis
q̄tum prudencie et uirtutis. et huius q;
ē agere ſm̄ eas teſte deo et ideo dr̄
3º. puer. beatus uir qui affluit pru
dencia. ¶ prudencia uero ſpūalis q̄
ē coiter in ſcriptura ſacra ſapiēcia dicta
et bene q2 ſic ſapiēcia ē altiſſimorum
ita et prudencia que tendit et diri
git ad felicem uitam ſpūaliter. Et
iſta eſt in.

honeſtatis conuerſacione.	¶ de primo
ſanctitatis meditacione.	m̄t. 10º. eſ
bonitatis operacione.	tote prudē
felicitatis contemplacione.	tes ſicut
ueritatis aſſercione.	ſerpentes

et ſimplices ſic columbe. que ſimpli
citas ē in conuerſacione. ¶ de. 2º. puer
6º. Siquis ſapiens ē corde appellabitur
prudens ¶ de. 3º. prima. pe. 3º. Eſtote
prudentes et uigilate in oracionibus
¶ de. 3º. prouerb. 9º. Sapiencia ſcōrum
ē prudencia. ſcīa ſanctorum conſiſtit
in contemplacione beate uite ¶ de
6º. ecc. 21º. Os prudentis queritur
in eccia. vtinam modo ſic eēt ut
dr̄ de uito. 32º. gens abſq; conſilio
et ſine prudencia. vtinā ſaperet
et c. ¶ apud ipm̄ et c. hic oſtendi
qualiter modis predictis habetur
notitia de diuinis. Et primo po
nit conclusionem. 2º. eius declaracio
nem ibi. ſi deſtruxerit. ¶ eſt ad
uertendū q; dicit. apud ipm̄ eſt
ſapiēcia ipē habet conſiliū et intel
ligenciam. iſta quatuor ordinē hn̄t
in nobis. nam in primo noticia prin
cipiorum ē in nobis. q̄ naturalr̄
ſunt nota tam in ſpeculatiuis quā
in agibilibus. et iſtud notat per
intelligenciam. vnde habitus princi
piorum uocatur intellectus. 6º.
ethic̄. ¶ 2m̄. ē q; de principiis inuē
tis et cognitis. homo ſciat inue
nire uias rectas ad finem ad quē
tendit ſic per principia pratica
inuenire vias per quas ad finem
intentum poſſit deuenire. vnde
6º. ethic̄. dr̄ habitus ille ebulia. i.
bona conſiliacio per quē aliq̄s hꝫ
ut ł ad finem intentum per bonā
et ſubtilem inquiſicionem poſſit per
uenire et q̄tum ad hoc ponitur hic
conſilium et ut per principia ſpecu
latiua homo deueniat in noticia
concluſionum q̄ ex principiis de
ducuntur et iſtud poteſt uocari con
ſilium largo modo ſumptū prout importat
quandam inueſtigacionem et diſ
curſum a principiis ad concluſiones
in ſpeculabilibus ſ; conſiliū inue
nitur in agibilibus tm̄ q2 ē de con
tingentibus et ſcīa de neceſſariis
ſic hꝫ. 6º. ethic̄. ¶ 3m̄. ē certum
iudicium de concluſionibus inuentis
et iſtud pertinet ad ſapienciam. ac
cipiendo ſapienciam largo modo
ut coiter accipitur in ſacro canone
non ut ariſtoteles accipit eam ſtricte.
6º. ethicorum et. 6º. metaph. ¶ 4m̄. qd̄
ſequitur ad iſta ē execucio uel potē
cia conſequens et iſta uocatur for

UVA.BHSC

de q̄. dr̄. 1º. ethic̄. q; nō
neſcit prudentes. ſ; cap.
pticu dr̄ q; prudencia

titudo ¶ Quicquid autem perfectionis e
in creaturis excellencius e in deo
et ideo quatuor ista dicuntur in deo
esse quantum ad id quod e perfectionis re
mota omni imperfectione quia licet
deus cognoscat principia et conclu
siones. non tamen acquirit noticiam con
clusionum per principia. quia cognicio
talis importat discursum et imper
fectionem ¶ Etiam ista non sunt
in deo accidencia nec differunt rea
liter inter se. sicut in nobis. sed sunt
idem quod deus solum differencia
rone. ¶ dicitur tamen habere.

Sapienciam. omnia disputando.
consilium. omnia moderando.
fortitudinem omnia subiciendo.
intelligenciam omnia ordinando.

¶ de
primo
dicitur iob
29°. per

preualuit dominus in sapiencia. ¶ de 2°.
ps. consilium domini manet ineter
num. ¶ de 3°. ps. Quis est fortis
sicut deus noster ¶ de 4°. dicitur sapiencie
7°. q sol intelligencie non luxit
fatuis. unde apoc. primo. dicitur. dignus
e agnus et c. Ibi ponitur claritas
pro intelligencia ¶ Si destruxerit
et c. hic declarat ex effectibus quod
ista bene deo attribuuntur ¶ Et primo
ostendit hoc de tribus. scilicet de sapiencia.
consilio. et fortitudine. 2° de intel
ligencia. ibi. qui immittit et c. et primo
ostendit in generali. 2° in speciali. ibi
ballteum et c. ¶ Et quia experimentum
precedit asensatis. que priora sunt a
pud nos in cognicione. licet secundum
ueritatem sint simpliciter et secundum natu
ram posteriora. ut habetur. 1° phisicorum. ideo
incipit ostendere primo fortitudinem
diuinam in rebus humanis que sunt
nobis magis nota. 2° in rebus
naturalibus ibi. si continuerit et
c. ¶ ueritatem secundum primum ostendit quia
uidemus q homines quandoque totaliter
destruuntur quantum ad esse nature per
mortem. uel quantum ad subiectionem to
talem quantum ad esse ciuile. licet habeant
adiutores et manu tentores. et
ideo cum per homines adiuuari non
possint quando destruantur manifestum
e q ab illa causa occulta et diuina
excellente humanam uirtutem hoc con
tingit cui eis uirtus humana resis
tere non possit ¶ Et hoc e quod

dicit. Si destruxerit quandoque hominem
ciuitatem uel regna nemo e qui he
dificet contra eius uoluntatem secundum potestatem
est ¶ Beatus gregorius exponens mora
liter istud. 9°. more. cap. 9°. dicit. opus
deus cor humanum destruit cum re
linquit. edificat cum replet. nec enim
humanam mentem debellando destru
it. sed recedendo quia ad perditionem
suam sufficit e dimissa. unde plerumque
q fit ut cum audientis cor exigentibus
culpis omnipotentis gracia repletur.
in cassum exterius a predicatore mo
ueatur. hinc ait propheta. nisi dominus cus
todierit ciuitatem frustra uigilat qui
custodit eam ¶ Et subdit. Si incluserit
hominem carcere uel infirmitate. ne
mo e qui eripiat. quia ut dicitur eccl. 7°.
nemo corrigere potest quem despexit
deus. moraliter loquendo ut dicit grego.
hic. Omnis homo per hoc quod male
agit quid aliud quam consciencie sue car
cerem facit. ut hunc anima reatus pre
mat et si exterius nullus accuset
qui cum iudicante deo relinquitur in
cecitate malicie sue quasi intra ipsum cla
uditur. ne inueniat locum euadendi
quem inuenire minime meretur.
nam sepe non nulli cupiunt a pra
uis actibus exire. sed quia pondere pre
muntur actuum eorundem. in carcere con
suetudinis praue inclusi a semetipsis
exire non possunt ¶ Si continue
rit aquas et c. hic ostendit dei po
tenciam et fortitudinem in effectibus
corporum naturalium. nam in 2° phisicorum
dicitur q iupiter primo per se pluit non
ut segettes augmentet. licet uerum
sit q ille effectus non intenditur ab
aere tamquam per se. licet intenditur per
accidens in quantum dirigitur ab
agente superiore qui sic disposuit terra
arida uaporibus eleuatis et conglobi
tis. et post cadentibus in terra madefi
eret et germinaret. et quia agente
superiore cessante alia agencia ce
ssant. Ideo bene dicitur. Si continuerit
aquas omnia siccabuntur. hoc e si
non pluat super terram. ut tempori
bus helie contingit q ad preces eius
non pluit tribus annis et mensibus
sex. 3° Re. 17° ¶ Et si emiserit

UVA.BHSC

aqua multis accipit°

eas subuertent terram. vt accidit
in diebus noe. vt patet gen. 8°. et
tunc montes et valles fuerunt con-
tituti ex terre uersatione. ¶ Mora-
liter accipiendo h' aqua sicut supra
dictum fuit in multiplici significatio-
ne accipitur in sacra scriptura pre-
ter accipi ut deducit gg°. ul' p
verbo predicationis. | gratia die visitationis. | ¶ Primo modo accipitur pro-
verbis. 18°. aqua profunda ex ore viri. et
torrens redundans fons sapientie.
Et si accipiatur hoc modo tunc ut
dicit beatus gg°. xx°. more. ca° 6°.
cuncta siccabuntur. quia si sancta pre-
dicatur subtrahatur eorum qui uirescere
poterant in spe eterna corda proti-
nus arescebunt ut in desperata siccita-
te permaneant dum fugitiua dili-
gentes nesciunt sperare mansura.
¶ Si uero pro gratia sancti spiritus accipi-
atur ut. Jo. 7°. Qui credit in me
flumina de uentre eius fluent
aque uiue. quod exponens euangel-
lista dicit quod hoc dixerat de spiritu
sancto quem credentes in eum erant
accepturi. tunc dicit gg°. si con-
tinuerit et cetera. quia si spiritus sancti gratia
ab audientis mente subtrahatur
protinus intellectus arescit qui iam
perfecte uirescere in audiente uide-
batur. ¶ Sed quia de hijs hoc quod dicit
subuertent terram. dubitacio posset
esse de qua terra loquatur quia inueni-
tur in scriptura terra quam colimus.

| fugimus. / quirimus. / terimus. / colimus. / nutrimus. / gerimus. | ¶ terra quam fugimus
est infernus de qua dicitur
Job. 10. ca°. precedenti in fi. quod
ysa. xxx. uocatur ter-
ra tribulacionis et an-
gustie. ¶ terra quam quirimus est para-
disus celestis. de qua ps. porcio mea
domine in terra uiuencium ¶ terra
quam terimus est terra elementalis
de qua in. ps. dictum est terra et cetera.
¶ terra quam colimus est .s. uirgo beata
de qua communiter exponitur illud
ps. Veritas de terra orta est et ius-
ticia. i. xps qui est ueritas. Jo. 14°. na-
tus est de uirgine gloriosa ¶ terra

quam nutrimus est corpus nostrum
quod dicitur terra iuxta illud terra es
et in terram reuerteris et cetera.
xx°. dicitur. Quid superbis terra et
cinis ¶ terra quam gerimus est
consciencia nostra de qua dicitur in. ps.
Emitte spiritum tuum et creabun-
tur. et renouabis faciem terre ¶
Sub isto sigto morali. more. xx°.
ca° 6°. exponit beatus gregorius
quod si emiserit dominus aquas subu-
tent terram. i. mentem in melius
mutabunt. v. si gratia spiritus sancti
suo munere iuxta uocem insi-
dit predicantis. statim terra sub-
uertitur. quia duricia mentis. ab
inmobilitatis sue obstinacione per-
mutatur ut tantum se post mo-
dum preceptis diuinis flendo su-
biciat quantum superbiendo prius contra
deum prius ceruicem cordis eri-
gebat. ¶ Et subdit cum gratia mens
humana munere infusa contra hoc
quod consueuerat agere ceperit
terra subuertetur. quia et deorsum
missa est que prius eminebat. et sur-
sum eleuata est facies que prius in
profundo premebatur. ¶ Sic igitur
ex predictis effectibus iob conclu-
dit eciam esse in deo ista attri-
buta et precipue fortitudinem
vnde subdit. ¶ apud ipsum est forti-
tudo. et statim infert. et sapiencia
quod declarat post inmediate nam
sicut dictum est ad sapienciam spe-
ctat. vt de rebus iudicium certum
per eam habeatur. ¶ Ille autem re-
cte iudicat de rerum ueritate qui
discernere potest qualiter quis dea-
piatur et qualiter alter alterum
decipiat declinans a ueritate ¶ et
ideo ad ostendendum quod in deo sit
sapiencia dicit. nouit ipse decipi-
entem et eum qui decipitur. Et
in hoc conueniunt iob et amici sui
quod res humane iudicio diuino sub-
duntur nam aliter iudicare non
posset. nisi pacta et facta hominum
cognosceret inter que magnum locum
tenent decepciones et fraudes

Sed

UVA.BHSC

¶ Sed queritur hic beatus grego. qualiter hoc habeat veritatem. et est
xi. more. ca. 1. s. quod ipse no
uerit sapientem et c. cum de
pauoribus dicat deus. mt. 1. non
noui uos. Ad euidentiam huius est adu
tendum quod notitia dei dicitur aliquando

predestinacio sanctorum.
simplex cognicio omnium scibilium.
acceptacio bonorum.
approbacio meritorum.

¶ De primo
dicitur 2.
ad thi.
2. ipse
cognouit qui sunt eius. et sic ipse co
gnouit dies immaculatorum et here
ditas eorum in eternum erit. in ps.
et Iere. 1. priusquam te formarem
in utero noui te. s. predestinacione
eterna. ¶ De 2. dan. 13. tu domine nosti
omnia etiam antequam fiant. s. bona
et mala. ¶ De 3. dicitur prouer. 5. vias
que a dextris sunt nouit dominus. et Io.
10. Ego cognosco oues meas et c.
¶ De 4. dicitur in ps. nouit dominus dies
immaculatorum iustorum et iter impi
orum peribit. quia sic noscere dicitur quos
approbat. sic dicitur ignorare quos re
probat. ¶ In proposito ipse notitia
simplicis cognicionis nouit deci
pientem et c. notitia uero appro
bacionis ignorat sicut hoc tractat
beatus gregorius ubi supra. xi. more
ca. 1. d. quod scire aliquando dicitur co
gnoscere et aliquando approbare et
sic iniquum quia cognoscendo iudicat
et etiam eum nescit quia eius facta
non approbat nouit ergo quem re
prehendit et non nouit quia hunc
in sue sapientie specie non cognos
cit et exemplificat de homine ue
raci de quo dicitur quod nescit menti
ri. licet enim sciat in cognicione
nescit tamen in amore et per hoc solui
tur questio ¶ Qui adducit consiliarios
et c. hic ostendit quod in deo est con
silium. ad cuius euidentiam est sci
endum quod sicut dictum est. licet deus sci
at principia et condiciones et in
speculatiuis ordinem eorum ad inui
cem. non tamen cognoscit conclusiones
deducendo ordinem eorum ad inuicem
a principiis. sed uno cognoscit omnia
una simplici cognicione ¶ Et ita
dicetur in agibilibus ipse nouit

fines. et ea que sunt ad finem co
gnoscit. non tamen requirit racione finium
sicut nos facimus. dum consilimus et
ideo licet in deo proprie consilium non
cadit dicitur tamen habere consilium per mo
dum simplicis cognicionis. et si
non per modum inquisicionis. Unde ca
tat ecclesia. et uocabitur nomen eius
magni consilii angelus et sumitur
ab ysa. 9. ubi uocatur consiliarius
deus fortis. s. ipse xpistus ¶ modo pro
funditas in consiliis attenditur pe
nes duo. primo quando consiliarii et exer
citati sunt in consiliis. tamen non obstan
tibus uiis exquisitis quibus uenire putant
ad finem quem intendunt. intenci
one frustrantur ne perueniant ad
finem illum. ¶ Et est quod ad hoc dicat
qui adducit consiliarios in stultum
finem. s. impediendo profunditatem
consilii sui ¶ Est tamen considerandum quod
finis accipitur quadrupliciter pro

rei perfectione.
rei terminacione.
suppositi in intencione.
ultima rerum reuolucione.

¶ pro rei perfe
ctione accipi
tur 2. phisicorum ubi dicitur quod
de racione finis
non est solum esse ultimum sed optimum
quia tunc res habet suum finem quando ue
nit ad perfectionem sue nature debi
tam. et sic dicitur prouer. 22. quod finis mo
destie timor domini. i. eius perfectio ¶ pro
rei terminacione accipitur communiter in
omni scriptura siue ut finis

temporis.
loci.
regionis.
vite.
operacionis.

¶ Unde sic finis est terminus
cuiusque rei. mt. 10. Qui per
seuerauerit usque in finem
saluus erit. ¶ Pro supposito
in intencione accipitur. 6. ethicorum ubi
dicitur quod finis in agibilibus est sicut princi
pium in speculatiuis. nam in omni o
peracione finis intenditur primo. saltem
finis gracia cuius de quo loquitur philosophus. 2.
phisicorum ubi lincon. super primum posteri
orum commentatorum primo dicit. finem expi
genciam. finis moderamur ea que sunt
ad finem. de quo etiam dicit ille persius
quicquid agas prudenter agas et
respice finem ¶ pro ultimatu rerum
reuolucione accipitur. xvi. me. ubi

UVA.BHSC

dicitur quod deus est finis omnium · quia ultima
ta resolucio tocius vniuersi · redduci
tur in eum tamquam in finem ulti
matum et ita accipitur apocalipsis · i · ubi
dicitur · Ego sum alpha et · o · principium
et finis · modo stultus finis non ac
cipitur nisi sub tercia significacione · scilicet
accipiendo pro eo quod intenditur in omni
operacione · quia tunc sermo dicitur stultus
aut malus quando frustratur

frustratur propria intencione ·
priuatur debita perfectione ·
terminatur in imperfectione ·
ignoratur a recta terminacione ·

¶ Pro
primo dicitur
iob · 6 · quis
est finis

meus ut agam paciencer · q · d · sicut
mercenarius prestolatur finem operis
sui · et supple non peruenit · sic ego
habui menses uacuos et sic accipi
tur hic · unde gregorius capitulo 8º · Recte consili
arios accipimus predicatores · qui audi
toribus suis prebent consilium uite
Sed cum predicator qui spe rerum eternarum pre
dicat ut temporalia lucra consequitur
quia illo per laborem tendit · unde fugere
debuit per rectitudinem mentis ¶
Pro · 3º · sumitur ad phil · 3º · multi am
bulant quos sepe dicebam uobis nunc
autem et flens dico · sequitur · quorum
finis interitus quorum uenter deus est
¶ Pro · 4º · accipitur sapie · 15 · ubi dicitur
quod si uanitas hominum ydola hec ad
uenerunt et ideo breuis finis eorum
inuentus est ¶ Sic igitur patet ad primum
appareret quid sit stultus finis et quo
modo deus adducat aliquos consilia
rios in stultum finem · ex quo con
cluditur profunditas consilii sui · quia
sicut uidemus in disputacionibus spe
culatiuis quod aliquis dicitur efficax dispu
tator qui potest aduersarium ducere
ad inconueniens uel impossibile ita firmi
ter tenere nesciant efficaciter ar
guere contra illum ita deus ordinat
fines prauorum · quod per uias illas quas
ipsi elegerunt ad finem intentum
ab eis assequendum non perueniant
sed ab intencione cadunt et obstu
pescunt et hoc est quod dicitur ¶ Et iudices
supple · ducit in stuporem · Iudices hic
accipiuntur qui de agibilibus sciunt

bene iudicare · Et ideo quod contrarium
iudicii sui eis aduenit ducuntur
in stuporem ¶ Balteum et cetera · hic
ostendit predicta applicando in
speciali ad status hominum et inter
quos in temporalibus obtinent princi
patum · et ideo ostendit quod predixit
in potencia regia quam quandoque destruit
diuini consilii profunditate · et ex
hoc ostenditur quod diuini consilii profun
ditas · inscrutabilis est a nobis · et
in hoc concordat opinioni sophar
in capitulo precedenti · ubi dicebat · Utinam deus
et cetera ¶ Et ideo dicit · balteum regum
dissoluit · i · cingulum millitare in
quo eorum potencia designatur ·
Iuxta illud · psalmus · accingere gladio tuo
super femur · tuum potentissime et
in alio · Indutus est dominus fortitudine
et precinxit se ¶ Sequitur · et preci
xit fune renes eorum · quod fit cum
in bello uel alibi capiuntur et fu
nibus vinciuntur uel forte contingit
quod reges ad tantam miseriam deue
niunt · quod fune loco zone auree pre
cinguntur · ut · ysa · 3º · Et erit pro
zona funiculus ¶ Est aduertendum
quod in sacra scriptura per funem alliga
cio designatur ·

nature corporeitatis ·
a nature uoluptatis ·
b virtuose caritatis ·
nature felicitatis ·
nature iniquitatis ·

¶ Pro prima
significacione ad
litteram accipitur
ecclesiastici · capitulo · 12 · antequam
rumpatur

funis argenteus · i · vita corporalis
ut patet in textu ¶ Pro · 2 · dicitur · osee · 11 ·
dixit · in funiculis adam attraham
te · i · in vinculis caritatis ¶ Pro · 3 ·
accipitur ysa · 5º · ve qui trahitis iniqui
tatem in funiculis uanitatis ¶ De
· 4 · in psalmo · funes ceciderunt mihi in precla
ris ¶ De · 5º · in psalmo · funes peccatorum
circumplexi sunt me ¶ Et est
notandum quod merito predicta fu
nes appellantur · nam per primum
appareret quod sicut funis est quedam liga
tura · sic inter corpus et animam est
quedam ligatura ¶ De aliis dicitur ex
bene · nam potencia ligatur ad ob
iectum mediante actu · unde actus
potencie appetitiue est quasi funis

UVA.BHSC

qua ligatur vis appetitiua ad ap
petibile ſiue in bonum ſiue in ma
lum ¶ Et ſi omnes iſtas ſignificaciones
ſaltem que ſonant in malum dn̄s
reducat in ſtultum finem qz in
miſeriam captiuitatem reducat
iuxta illud prouer. 9°. funibus pccō
ſuorum conſtringitur vnuſquiſqz ¶ Et
ideo benedicat. et precauit fine re
nes eorum. et ſic exponit beatus
gregorius li. xxm ¶ Et qz poſt reges
ſacerdotes gloriam mundi q̄ ad reue
renciam magis amplectuntur et
ideo pro diuini conſilii profunditate
a gloria ſua terrena ſepius ex̄ cadunt
ideo dicit. ducat ſacerdotes ingloriōs
quod fuit verificatum cum ſummus ſacer
dos ductus fuit in captiuitatem cum ſede
chia rege. 4°. circa finem ¶ Et no
tanter dicit ingloriōs qz. ſm̄ veritatem
ſacerdos ē omni gloria dignus.
ſi vixerit ut ſacerdos. Iuxta illud. i. ad
thi. 5°. Qui bene miniſtrauerint
pr̄bri officium duplici honore digni
habentur. et ecc. 7°. in tota anima
tua time dn̄m et ſacerdotes eius ſā
ctifica ¶ Ad cuius euidenciam ſciendum
ē quod ad hoc q̄ ſacerdos ſit dignus ho
nore plures debet iſte virtutes hr̄e. ſ.

prudencie ſagacitatem. temperancie ſobrietatem. conſtancie firmitatem. fidei rectitudinem. ſpei altitudinem. caritatis dulcedinem.	¶ De prima de xto. in°. Si difficile et ambiguum fuerit venies ad

ſacerdotem et iſtud debet hr̄e non ſolum
in temporalibus ſed etiam in ſpiritualibus. vt. Iere.
8°. non peribit lex a ſacerdote nec con
ſilium a ſapientibus. Sed dubium ē
ne modo verificetur illud. eze. 7°. pe
ribit lex a ſacerdote et conſilium a
ſenioribus ¶ 2°. debet hr̄e iuſticie eq
tatem. in pſ. ſacerdotes tui indua
tur iuſticiam et ſancti tui exultent
¶ Sz timendum ē ne magis ſint
lupi ut dr̄. Iere. 6°. a propheta vſqz
ad ſacerdotem omnes faciunt dolum
¶ De. 3°. leuit. 10°. vinum et omne quod
pt inebriare bibere non poterant
cum tabernaculum intrabunt ¶ Sz
dubitandum non ē quin hodie verifi
cetur de eis illud q̄ ſcribitur yſa. 28°. ſac
dotes neſciuerunt pre ebrietate abſorti ſunt
¶ 4°. debz hr̄e conſtancie et cetera. qz tempta
cionibus moueri non debent nec inuoluere
ceteri homines. ut deducit aplūs. i.
ad thi. 2°. ideo mathatias ſacerdos dice
bat. 1°. mach. 2°. emulatores legis eſto
te et date animas veſtras pro teſtamen
to patrum ¶ Sz dubium ē ne modo ue
rificetur q̄ ſcribitur eſdre. 4°. et erit
ſicut populus ſic ſacerdos. Vnde baruch
3°. Si ceciderit ignis conciperunt. ſ. ſacer
dotes fugient ¶ Quinto debz hr̄e fidei
et cetera. qz debet ſcire legem et alios eru
dire aggei. 2°. Interroga ſacerdotes
legem. 2°. paral. dr̄ q̄ ſacerdotes docebāt
pplm̄ habentes librum legis in manibus
ſuis ¶ Sed dubium ē ne verificetur
illud. iere. 2°. ſacerdotes non dixerunt
ubi ē deus. qz non curant de fide ¶ 6°.
debz hr̄e ſpei et cetera. pro ſancta deuocionem
ſacerdotes tui induant ſalutari et
ſancti eius exultacione exultabunt
¶ Sed dubium ē ne illud ſit hodie ue
rum ſacerdotes uerterunt a me ter
ga non facies. Iere. 32°. ¶ 7°. debz hr̄e
caritatis et cetera. ideo bene dr̄ leuit. 10°.
q̄ ſacerdotes debent portare iniquita
tem ppli ¶ Sz dubium ē ne verifi
cetur modo illud. ſophi. 3°. ſacerdotes e
gerunt iniuſte qz contra caritatem ¶ Sic
bonos ſacerdotes ducat dn̄s ad gloriam
malos autem inquit ducat ingloriōs. Vnde
beatus grego. hic et ē. xxi°. mora. ca. 8°.
magna ſacerdotis gloria ē rectitudo ſub
ditorum ¶ Vnde bene egregius predicator
diſcipulis dicit que ē mea ſpes aut
gaudium aut corona iuſticie nonne
uos ante deum. ſed cum ſacerdotes uitā
diſcipulorum negligunt. et nullum de
eorum profectibus ante dn̄m fructum ferunt
quid aliud q̄ inglorii dicuntur. quia
ante diſtrictum iudicem minime tunc
non inuenient gloriam. quam modo in
ſubditorum ſuorum moribus. predicacionis
ſtudio non exquirunt ¶ Sed optima
tes ſupplant ſupplantat. i. meliores
in ciuitate. meliores enim in ciuitate di
cuntur optimi conſiliarii. qz maxime

policia quecumque hominis consiliis in
diget. vt dicitur. q. politice et istos sup
plantat inuoluendo in astuciis suis
et sic dat quandoque inutile consilium uel
nociuum loco boni. vt ysa. 19°. dicitur quod
sapientes consiliarii dederunt consili
um insipiens. vel quando quis dat utile
consilium et tamen dei uoluntate dissi
patur ut contingit de consilio achitho
phel. quod erat utile absalon et tamen fuit
nutu dei dissipatum. ut patet 2°. Re. 17°.
¶ Sextus. commutans labium ueracium
expositores quos ego uidi exponunt
commutans. i. obnubilans ut credentes
uera loqui falsa loquantur. sed ista expo
sicio videre meo destruit textum
quia qui falsa loquitur numquam uerax est fal
sa loquendo. etiam si accidit dicere uerita
tem. Item sequeretur quod deus esset causa
mendacii illorum. sicut malignus spiritus dice
bat. 3°. Re. 21°. Ero spiritus mendax in
ore ipsorum quod de deo nephas est affirmare
Item sequeretur quod deus posset reuelare
falsum quod est absurdum quia tunc periret
certitudo fidei nostre. et sic non est intelli
gendum quod commutare hic accipiatur
proprie. sic quod ille qui ueritatem intendit
deo agente fiat mendax. sed commutare
accipitur hic pro retrahere. secundum quod lingua
dicentis retrahitur ab execucione o
peracionis. et ita exponit beatus gre
gorius hic. xi°. more. c°. 9°. dicens cum a
liquis non agit bona que dicat. subtrahi
tur ei sermo. ne audeat loqui quod non ope
ratur. sicut dicitur per prophetam. quare tu ennar
ras iusticias meas et assumis testamen
tum meum per os tuum. vnde eciam
deprecatur. d. et ne auferas de ore
meo uerbum ueritatis. pendit namque
quod deus operis ueritatem uerbum facienti
bus tribuit et a non facientibus tollit
qui ergo de ore suo non auferri precatur
quid aliud quam gratiam bone operacionis quaerit
sicut et subdit bene quia dicitur. Et commu
mutans labium ueracium. quia hii qui
prius predicando celestia ueraces erant
dum temporalia diligentes ad terrena
currunt labium ueracium commuta
tur ¶ Alio modo et forte proprius commutare est
idem quod retractare. sed quod aliquis quod prius
uerum dixit postea retractat ¶ Sic de
iudeis aptius intelligi ualet qui ante

incarnacionem domini ueraces fuerunt
quia hunc uenturum predixerunt et
crediderunt sed ipsum postquam apparu
it eis in carne negauerunt tunc
igitur labium ueracium dicitur commutare
quia uerba prius dicta opere non permi
tit adimplere ¶ Et doctrinam se
num auferens. quod patet dupliciter. uerificari
quia senes infatuantur et mutan
tur de quibus dicitur dan. com°. vnde ps.
dicebat. super senes intellexi. vnde pe
trus riga in aurora. senectus ex
mentiri nouit iuxta istum uersum
non semper retinet alliu senecta fi
nem quia et cetera. uel quia quod antiqui
senes bona dixerunt patres mali
gni credere noluerunt ¶ Et si prima
exposicio sit melior non est quod tamen in
telligendum. quod aliquid falsum intelle
ctibus eorum immittatur a deo. sed quia
subtrahit illustracionem suam ab eis
ex inscrutabili consilio suo ut dicitur
ysa. 3°. auferet dominus a ierusalem iudicem
et prophetam ariolum et senem ¶ No
tabis quod senes dicitur quatuor modis

Etatis. dignitatis. intelligibilitatis sanctitatis.	¶ de primo genesis. 2°. c°. ai dicitur erat enim habra ham senex et plenus dierum

¶ de. i°. Re. 16°. fecit samuel sicut preceperat ei
deus. et mirati sunt seniores ciui
tatis. i. maiores ¶ de. 3°. ec. 12°. vbi
sunt senes non multum loquaris.
¶ de. ec. sapie. 4°. vbi dicitur quo etas se
nectutis uita immaculata ¶ In primis
tribus significacionibus accipitur littera
presens in quarta uero non. quia illa con
firmat iuxta illud. ps. confirmat
autem iustos dominus ¶ Effundit des
peccacionem super principes. quia contingit
quandoque quod despiciuntur a subditis qui
tenentur ad eos reuerendum ¶ Et
eos qui oppressi fuerant releuat. Iste
due clausule referuntur ad hoc quod dixerat. et iudices in stuporem tunc
enim iudices ducit consiliarios in
stultum finem. quia quandoque despiciuntur
et aliud. s. quod releuat oppressos re
ducit ad hoc quod dixerat et iudices
in stuporem. tunc enim iudices duc
tur in stuporem cum illi quos opp
sserant sunt ipsos in dignitate eleuantur

UVA.BHSC

Notandum est quod in sacra scriptura multiplex principatus invenitur scilicet
angelice potestatis.
apostolice dignitatis.
gratie iustificantis.
mundane auctoritatis.
humane vanitatis.

De primo dicitur dan. x. ecce michael unus de principibus et cetera. De secundo in ps. Constitues eos principes super omnem terram et cetera. De tertio in ps. michi autem nimis honorati sunt amici tui deus nimis confortatus est principatus eorum. De quarto. i. re. ii. ut sedeant cum principibus et cetera. De quinto io. xii. nunc princeps huius mundi eiicietur foras princeps huius mundi eiicietur foras dicitur diabolus qui regnat in mundanos. De duobus igitur ultimis intelligitur littera quia sicut principes huius mundi quandoque dominus destructionem effundit ut baruch. iii. dicitur. ubi sunt principes terre et cetera. sequitur. exterminati sunt et ad inferos descenderunt et usque mundum qui principes dicuntur quia suam voluntatem ad nutum ducunt destructionem patiuntur. quia in fine stultum similiter deducuntur. ut dicitur ysa. xix. stulti facti sunt principes thaneos. thaneos interpretatur pro tipanum et in hoc bene significantur homines mundani qui gaudent ad sonitum tipani. et in puncto ad inferna descendunt. ut dicitur iob. xxi. Sequitur. Qui revelat profunda de tenebris. et cetera. iuxta litteram precedentem exponitur quod oppressos revelat. quando eos qui sunt in profundo carcere. et in tenebris relevat. i. extrahit. Et producit in lucem tenebras umbram mortis. i. habitantibus in carcere qui dicitur umbra mortis pro quanto incarcerati cotidie timent interfici. et ideo quando extrahuntur producuntur de umbra mortis in lucem maxime quando relevantur ad prosperum statum. sicut contingit regi ioachim quem rex evilmoradach extraxit eum de carcere. et posuit inter primos sui regni. ut habetur. iiii. re. xxv. et ita in ps. sedentes in tenebris et umbra mortis vinctos in mendicitate et ferro. Alio modo possunt exponi ad profundius profunditatem divini consilii. quia tunc deus revelat profunda de tenebris quando obscura et nobis ignota facit esse nota et clara dan. ii. ubi dicitur. Ipse revelat profunda et abscondita. et novit in tenebris constituta. et lux cum eo est. Et tunc producit in lucem umbram mortis cum ignorantia hominis expulsa ipsum reducit in lumen cognitionis quia homo ignorans sedet in tenebris iuxta illud iob. xxiiii. Si apparuerit aurora arbitrantur umbram mortis. Tertio potest exponi moraliter scilicet quod dicuntur tenebre et umbra mortis iuxta illud luc. i. Illuminare hiis qui in tenebris et umbra mortis sedent. et tunc revelat profunda de tenebris quia dat hominum cognitionem peccatorum suorum. ut fugiat ea. et sic exponit beatus gregorius textum istum xii. more. ca. xv. d. umbra mortis est operatio prava. quod de imitatione hostis antiqui quasi de corporis liniamentis exprimitur de quo et dicitur subaudiendum significatione et nomen illi mors. Umbra ergo mortis in lucem producitur dum sanctorum mentibus operatio maligni hostis antiqui ut destrui possit aperitur. Sequitur. Qui multiplicat gentes et perdit eas. hic ostenditur quod non solum aliqui homines quantum ad status et actus suos sunt in sua potestate. immo omnes homines. ideo dicit quod multiplicat et cetera. quod fuit factum in diluvio generali ut patet gen. vi. unde luc. xvii. venit diluvium et perdidit omnes. Et subversos in integrum restituit. Sicut fuit post diluvium per noe et eius posteritatem. Et ideo sciendum est quod omnia ista iob inducit ad ostendendum magnitudinem potentie divine. et profunditatem sapientie sue. et certitudinem consilii sui quia numquam deficit a consilio intento. Notandum est hic quod deus dicitur perdere. i. destruere vel a se deiicere multa scilicet.
arrogantiam superborum.
invidiam detractorum.
malitiam peccatorum.
iracundiam malignorum.
perfidiam impiorum.
luxuriam immundorum.

De primo eccl. x. perdidit dominus memoriam superborum. sicut perdidit

UVA.BHSC

angelos ſubpʒbos de glia eze. 28. ꝑ
didi te cherub de medio lapidu[m] ignito
rum et eleuatum ē cor tuum et c.
¶ de. 2. m pſ. ꝑes oms q loquitur
me ndacium. ſ. detrahendo. ¶ de. 3. m
pſ. orabit ꝓpheta. d. ne ꝑdas cum
impijs deus animam. ¶ de. 4. ſapi.
18. iſtos cogitauit iuſtorum occidere
infantes. ſc. pariter illos ꝑdidiſti
¶ de. 5. m canonica iude. eos q non
crediderunt ꝑdidit. qr illi ſunt ꝑfi
di. ideo dr. mt. 21. malos male ꝑer
det ¶ de. 6. dr m. pſ. ꝑdidiſti os
qui fornicantur. et gen. 19. dixerit
angeli ad loth de ſodomitis dns mi
ſit nos. vt ꝑdamus illos. 19. ē time
dus dns. ſic. mt. pʒ. dr. timete eu
qui pt animam et corpus ꝑdere in
gehennam ¶ Seqtur. q mutat cor
et c. Poſtquã iob oſtendit q in deo ē
ſapia et fortitudo et conſiliu[m]. hic oſ
tendit q in deo ē intelligencia et
qr ut dr. 1. re. 16. deus aute[m] intuet[ur]
cor ea autem que latent in corde ma
xime ſunt occulta. ſi g[o] illa occulta
cognoſcit. g[o] ꝓfundiſſimam intelli
genciam hꝫ. ¶ q aũt illa cognoſcat ꝑ
ſuos patet effectus. qr ſi mutat in
tellectum et uoluntate[m] hominu[m] ad
ſuam uoluntatem. ſeqtur q ipſorum
corda cognoſcat. et ut dr. ꝓuer. 1. 21.
Cor regum in manu dei. quocumq[ue]
uoluerit inclinabit. g[o] iob bene co[n]
cludit q ipſe ē q mutat cor ꝑncipu[m]
ꝑpli terre. i. uoluntatem et conſiliu[m]
vnde per cor uoluntas hominu[m] in
telligitur coiter in ſacra ſcriptura qr
ſic cor in animali ē ꝑncipium et
fons uite. ita uoluntas ē ꝑncipiu[m]
actionu[m] mor[a]le. vnde ſic cor animalis
naturaliter mouet corpus. ita uolutas
hominis mouet ipm ad bonu[m] et
malum rone ſue libertatis. vnde vr
m q deus mutet cor hominum fa
ciendo ſex effectus. in eo q cor mu
tat illud.

apperiendo.
viſitando.
emolliendo.
indurando.
ſpũali tangendo.
inhabitando

¶ de pmo. 2. mach.
1. apperiat dns cor
uẽm et c. ¶ de. 2. m
pſ. ꝓbaſti dne cor

meum et uiſitaſti nocte ¶ 3. imu
tat cor emolliendo ad ꝑniam. iob.
22. emolluit cor meum dns. et
eze. 28. auferam a uobis cor lapi
deum et dabo uobis cor carneum.
¶ de. 4. exo. 28. induratu[m] ē cor
pharaonis et c. ¶ de. 4. 1. re. 10.
vbi dr q cum dauid abijt exercito
quorum deus tetigerat corda ¶ de
6. iob. 26. ubi dr. ſi direxerit ad
deum cor ſuum. ſpm eius et flatum
ad ſe trahet qr ibi inhabitabit gra
ſpũs ſancti ¶ Sic igitur patet qd
deus imutat cor hominum aliqn
in bono et aliqn in malo. et ideo
de malis ſtatim ſubiungit ¶ et deci
pit eos ut fruſtra incedant. non ē
intelligendum q deceptio ꝓcedat
a deo directe. ſ q eos ꝑmittat de
cipi a ſua intencione. vnde ꝓuerbij
homo decipit ſe ipo loquendo. ſicut
ꝓuer. 29. ſeruꝰ impiorum decipiet
eos. et qr homo ꝑ imprudenciam
ſuam et ignorans peccat. na[m] oĩs
malus ignorans. 2. 3. ethi. 2. qr no[n]
bene conſiderat circumſtancias finis
nec ea que ſunt ad finem bene or
dinat. ideo gratiam ſua[m] ſubtrahente
a deo ſic ꝑmiſſiue dicuntur decipi
ut fiat fruſtra incedat ꝑ deuiu[m]. de
uium aũt dr ꝑrm. ut. pʒ. ꝓuerbi
oru[m]. dr. deuium iter ducat ad mor
tem. Cauſa ē qr homo pctor ē q[ui] or
batus uiſu. uel aſſimilatur ambulan
tibꝰ in nocte. q cito deuiant ita quod
neſciunt vbi corruant. vt dr. ꝓ
uerb. 4. via impioru[m] tenebroſa
neſciunt ubi corruant et ſcdm hoc
bene ſubiungit[ur]. et palpabunt q[ui] in
tenebris et non in lucem. homines
praui dicuntur in tenebris ee. iux[ta]
illud. pſ. neſcierunt neq[ue] intellexe
runt in tenebris ambulant ¶ ma
ſic exiſtens in tenebris errat qr.
obiectum uiſus ab ipſo occultat[ur].
medium obſcuratur.
poten[tia] obnubilat[ur]. qr actu ꝑuatur.
¶ Ita homo exiſtens in pctõ decip[itur]
circa obiectum debitum. non inueit
medium diſpoſitum. potencia labo
rat circa actum impoſitu[m]. na[m] ipſe
non accipit finem debitum non in
quirit ipm ꝑ media conueniencia

UVA.BHSC

ut non intemperati aut fallitur circa minorem propositionem in agibilibus ut in continenti. ut habetur .7º. ethicorum et tunc ipse palpat in tenebris quia accipit bonum apparens pro bono existenti et palpant in meridie sicut in tenebris ut dicitur de iob .33º. furore mentis palpes in meridie sicut palpare solet cecus in tenebris suis. et uidete quomodo notanter loquitur. nam aliqui errant ex ignorancia et errore et quantum ad hoc bene exponitur quod dicitur palpabunt quasi in tenebris. quod nimium cum incedunt per deuium ut dictum est. et sic palpant illi de quibus dicitur ysa. 59º. palpauimus sicut ceci. Et bene dicit. palpabunt et non errant quia ut ceci sunt ¶ Sed aliqui errant ex concupiscencia et furore. et isti proprie dicuntur errare qui bene habent noticiam boni et mali. ducuntur autem a passione ut incontinens. et ideo quantum ad istud subiungitur ¶ Et errare facit eos quasi ebrios. nam sicut ebrius in passione aliter iudicat quam extra passionem unde et aristoteles uocat intemperatos ebrios. 7º. ethicorum ca. pº. et sic concluditur quod intelligencia dei est maior intelligencia hominis cuiuscumque ¶ Est tamen notandum hic quod commimitur ebrietas.

potacionis.
passionis.
delectacionis.

¶ Prima est uitupe randa propter multa.

generat ignominiam.
ducit in apostasiam.
tollit amiciciam.
infert ignoranciam.
affert desidiam.
inducit penuriam.
aufert gloriam.
meretur miseriam.
mouet petulanciam.

¶ de primo abacuch .2º. ve qui potum dat amico suo scilicet inebrians ut uideat eius nuditatem ¶ de .2º. eccli. 19. nullum secretum ubi regnat ebrietas. reuelacio autem secreti tocius separat amiciciam ut habetur .8º. ethicorum ¶ de .3º. sicut dicitur hic quod errare fecit eos ut ebrios ¶ de .4º. osee .4º. ebrietas auffert cor. unde et luc. 21º. dicit saluator. attendite uobis a crapula et ebrietate ne corda uestra grauentur ¶ de .6º. eccli. .19º. Operarius ebriosus non locupletabitur ¶ de .7º. .1. ad cor. 6º. ebriosi regnum dei non possidebunt ¶ de .8º. ysa. 5º. ve qui mane surgitis ad ebrietatem sectandum. et cetera ¶ ideo contra istud dicebat apostolus ad ro. 13º. non in comessacionibus et ebrietatibus et cetera. sicut in die honeste ambulemus ¶ de 9º. dicitur .8º. politicorum in fine impetuosum fiunt ebrietas magis ¶ Et tamen alia ebrietas que est passionis. nam sicut habundancia uini potati fantasiam turbat sic passio si sit uehemens ut habetur .7º. ethicorum et sic ebriantur aliqui ex.

iracundia.
superbia.
opulencia.
incontinencia.

¶ de primo dicitur prouerbiis 20º. tumultuosa res est ebrietas et eccli. .26. mulier ebriosa ira magna. de isto habetur satis .1º. esdre .3º. et .4º. capitulo ¶ de .2º. ysa. 28º. ve corone superbie ebriis effraym ¶ de .3º. Joel. .1º. expergiscimini ebrii. qui bibitis in dulcedine uinum. isti sunt diuites mundi ¶ de .4º. habetur exemplum de loth et holoferne ideo dicitur ad ephe. 5. nolite inebriari uino in quo est luxuria ¶ Est eciam ebrietas delectacionis que consistit in.

dulci contemplacione.
sancta deuocione.
uera dilectione.
felici fruicione.
forti contricione.

¶ de primo dicitur ysa. 29º. inebriamini non uino quoniam miscuit dominus spiritum saporis ubi sapor dulcis est in contemplacione ¶ de .2º. dicitur Jere. 31º. letificabo eos et inebriabo animas sacerdotum pinguedine deuocionis. et cetera ¶ de .3º. dicitur canti. 5º. uenite et inebriamini karissimi ¶ de .4º. in psalmo. Inebriabuntur ab ubertate domus tue. et torrente uoluptatis tue potabis eos ¶ de .5º. tren. 3º. Inebriauit me absincio. modo in proposito uerbum quod dicit. errare fecit eos quasi ebrios intelligitur de ebrietate passionis ut dictum est ¶ beatus gregorius totam literam istam exponit allegorice de christo. et principibus iudeorum quorum ergo per christum corda mutata fuerint et errauerint ut ebrii. uide ibi si placet ¶ Et sic terminatur duodecimum capitulum.

UVA.BHSC

Hec omia et c. Sicut dictum
fuit in iſto ca°. iob arguit ptra
2° quo intendebant aduerſa
ry ſui probare. q aliqs in mundo ſi
reprehendetur. hoc ect pr aliq bonu
q egiſſet. et eq°. ſi puniretur aduerſa
hoc eet pr aliq delictum. et ſic ne
gabant aliam vitam ponendo q
oma opera humana in iſto mun
do premientur aut puniantur. et
ideo iob in iſto ca°. tria facit q2 p'
mo iactanciam eorum reprehendit.
2° q iracundiam dei meruerint
oſtendit. 3°. ptra eorum ſniam fal
ſam alludit. 2. ibi. audite. 3. ibi. ta
cete et c. In pma pte continuat
ſe ad precedencia pcludens ex hoc ad
uerſariorum iactanciam. d. Ecce oia
vidit oculus meus. ſ. que dicta ſut
a uobis de conſilio et fortitudine et
ſapiencia dei. Per oculum intel
ligit potenciam uel uirtutem cogni
tiuam. ſ. oculus ſumitur p rone ul'
intellectu. ſepius in ſcriptura. ſm q dr
luc. xj°. Si oculus tuus fuerit ſim
plex totum corpus tuum lucidum
erit et ad ephe. 1°. det uobis pr
glie ſpm ſapie. ſeqtur. Illuminatos
oculos cordis ur. Et audiuit au
ris mea et intellexi ſingula. que dic
ta ſunt a uobis uel ſingula. q2 per
ſingulos effectus dei deueni in cog
nicionem q deus ſume ſapiens ſit
et c. Et eorum iactanciam repre
hendens dicit ſubdit. ſm ſcienciam
vram et ego noui. que. ſ. ad magni
tudinem dei ſpectent. Et e notan
dum de hoc q dicit. ſm ſciaz uram
et c. q2 ſcia qnq3 ſumitur pprie. qnq3
large. et qnq3 largiſſime. Sciencia
pprie ſumpta e habitus p demon
ſtracionem acqſitus ex pncipys ne
ceſſarys et impoſſibilib3 alr ſe hre
et p nccia media de ſbo pcludens
pprietates et paſſiones. et ſic accipi
pmo poſteriorum. et 6°. ethi' et
ex pncipys pcluſiones demonſtra
tur a priori. ſi ſint demonſtraciones
potiſſime a poſteriori et ſiut de
monſtraciones ut dr ibidem et ag

generatur ſciencia ex hys et
iſta ſciencia ſolum acqritur per
ſilogiſmum demonſtratiuum. et
iſto mo acqruntur ſciencie ſpecu
latiue. Alio mo° ſumitur ſcia lar
ge pro cognicione hita de aliqua
re. et ſi non p demonſtracione
pprie dictam tn' p apparencia me
dia pcluditur aliqd vniuerſale
ſiue illa contingencia ſiue poſſi
bilia ſint alr ſe hre. et ſciencia
moralis habetur. Et ſi pprie
ſciencia non ſit ut dictum e con
cludit aliqua vniuſalr ſcientifice
per media euidencia uel experime
tis que ſingularia ſunt ut dr
pmo po°. uel p inductione q eſt
pncipium. et credulitas vniuer
ſalis ut dr. 6°. ethi' et iſto modo
procedunt et acqruntur ſciencie
pratice. 3°. m° accipitur ſciencia
largiſſime pro apprehenſione rei
a poten. cognitiua. et ſic uidens
dr ſciens. et cognoſcens dr. ſcire
dr illud. vnde accipiendo iſto modo
ſciencia e quecumq3 noticia. et iſto
modo aliter accipitur in ſacra ſcrip
tura. q2 ut dr ec°. 10°. dns acuit
illis. ſ. hominib3 ſcienciam. Et ta
lis e dña. q2 mali dicuntur inſci
entes ut dicit tullius in parado
xis. pne. q. et ideo ſcia e bonoru
ſic puer. x°. dr. ſciencia ſanctorum
prudencia. et de malis baruch
3°. dr. q2 non habuerunt ſciam
perierunt pr inſipienciam. et
ideo e ſciendum q mali ſcia.

Pprie dicta abutut' in ſophiam.
largo dicta abutuntur in ſtulticia'
largiſſie dicta abutunt' in malicia.
Pp' ter pmum dr. p. ad core. 8°.
q ſciencia inflat q intelligitur in
malis. Ppter. 2m dr. luc. xj°. ve
uobis qui tuliſtis clauem ſciencie. et
non intriſtis et eos qui introibat
phibuiſtis. Ppter. 3m dr. iere.
. x°. fatuus e homo ſtultus a ſcia
ſua. Ergo boni ſciencia pprie vtut' dicta
ad aliorum inſtitutionem vtuntur.

UVA.BHSC

ſciencia large dicta utuntur ad ſui gubernacionem ¶ de primo dicitur ec. 2º ſciencia et doctrina in uerbis ſenſati. Et notanter loquitur quia ſciencia est ad ſcientem. doctrina dicitur que diffunditur in alios et prouer. 15º labia ſapiencium diſſeminauerunt ſciam ¶ de 2º prouerb. 2º. Si ſcia placuerit anime tue conſilium cuſtodiet te et ſeruabit te prudencia ¶ de 3º ~~ipſe iuſtus~~ yſa. 5º. dicitur quod Juſticia ſua iuſtificabitur ipſe iuſtus. ¶ Et per iſta duo dicitur prouer. 19º. ubi non eſt ſcia ~~aie~~ aie non eſt bonum. ¶ Et notanter ~~dicat~~ dicat ſcia aie et non corporis ¶ Cum ergo dicitur in textu. ſim ſciam uram et ego cognoui. preter pom de ſcia ipſe dicta quia habebat de deo a poſteriori per effectus arguentes deum habere conſilium intelligenciam et cetera. qua ſcd ſciaz et per eumdem modum quo ipſi habebant. et iob habuit et ideo bene dicebat. nec inferior uri ſum. ſcilicet in cognoſcendo. quia homini bene diſpoſito cognicio talis. et ſi ſit difficilis non tamen impoſſibilis quia tunc intellectus humanus priuaretur ſuo fine et perfectione quod eſſet inconueniens ut dicit commentator. 2º metaphiſice com. 2º. ¶ Et quia ſophar impoſuerat ipſi iob quod firmauerat cor ſuum ad diſputandum cum deo quod ex eo quod ſibi uidebatur nephas ut patet 11 ca. ideo iob ad iſtud reſpondens dicit ſi tamen ad omnipotentem loquar et diſputare cum deo cupio ¶ Quot modis homo poſſit loqui cum deo ſupra dictum eſt hic autem loqui ut dicit gregorius ſumitur pro orare deum. unde dicit quod ad omnipotentem loquimur dum eius miſericordiam deprecamur ¶ Sed ſciendum quod ſicut homo diſputat cum alio. Sed quomodo uolebat diſputare cum deo eſt ſciendum quod ſicut homo diſputat cum alio

ueritatem inquirendo. ueritatem ſuſtinendo. falſitatem confutando.	falſitatem oſtendendo

¶ Primo modo diſputauit ſalomon a cedro que eſt in libano uſque ad yſopum ut dicitur 3. reg. 4º. ¶ 2º modo diſputauit paulus cum grecis act. 9º. ¶ 3º modo diſputauit ſtephanus contra iudeos act. 6º. ¶ 4º modo diſputabat contra iudeos paulus in troade act. 20º. ¶ Ita cum deo diſputare eſt.

eius aſſerere ueritatem. eius ſuſtinere equitatem. confundere falſitatem. deſtruere prauitatem.	¶ Et ideo in ſcia dicitur cum deo diſputare non contra deum

duobus primis modis diſputare eſt cum deo concurrere. ad eius bonitatem declarandam. Et ideo dicebat. Jere. 12º. ſi diſputem tecum. de iuſticia iuſta loquar quia illi qui negant dei bonitatem et equitatem directe diſputant contra deum. et in tali diſputacione eſt bonitas ut dicitur ecc. 6º ¶ de duobus ultimis modis diſputat homo cum et contra homines quando aliqua que tangunt ſapienciam dei et bonitatem aliquis negat uel male commentat. et ſic erat in propoſito quia iſti de deo uera dixerant ad documenta falſa reducebant ¶ Et ideo quando dicebat diſputare cum deo cupio. eſt intelligendum ſic. quaſi dicat. Non cupio diſputare cum deo. quia uelim eius iudicia reprehendere ſed ſuſtinere et ut uros errores deſtruam ipſis enim ſuppoſitis ſequeretur quod deus eſſet iniuſtus. et ideo bene ſubdit ¶ Prius uos oſtendens fabricatores mendacii et cultores peruerſorum dogmatum ¶ Et uidete quam ſignanter loquitur nam iſti bene concedebant deum eſſe iuſtum ſapientem et talia huiuſmodi. et ideo concludere uolebat quod cum homo punitur in hoc mundo hoc eſt propter demerita eius et in hoc deus facit ſecundum iuſticiam et quando conferuntur hoc eſt propter aliqua bona que ipſe egit. et ſic deus ex ſua bonitate. ſecundum opinionem illorum falſorum comprobare reddit propter premium merito ſtatim et ex iſtis falſis documentis quia non omnis aduerſitas eſt ex demeritis. cum ſepe mali in iſta uita proſperentur et boni deprimantur. concludunt aliam uitam non eſſe et male. et ſic ex aliquibus apparentibus edificium mendacii fabricabant

UVA.BHSC

ut dicit hic beatus gregorius · bene gregorius dicit quod volebat eos ostendere fabricatores mendaciorum ¶ Et quia mendacium multiplex est quid sit mendacium videamus ¶ Et quidem secundum aug. libello de mendacio · mendacium est falsa expressio mentis cum intencione fallendi · et istud est proprie mendacium · ex quo autem elicitur quod refert falsum dicere falsum dicere et mentiri · nam aliquis quandoque credit dicere verum quod tamen falsum dicit et aliquis credit falsum dicere quod tamen e contrario verum dicit · et quia talis intendit dicere falsum et false loquitur et illud mendacium est triplex

Iocosum · officiosum · perniciosum

¶ Primum mendacium si non sit intencio decipiendi non est mortale peccatum secundum quod dicit magister sententiarum li. 3° di. 38° et allegat aug. in enchiridion hoc expresse dicentem · nec auctores aug. li° de mendacio dicitur osee 7° letificaverunt reges et in mendaciis suis principes et primo mac. dicitur quod multa menciuntur poete iocose in fabulis alludentes · unde maximianus in poetria sua de senectute dicit · sepe poetarum mendacia dulcia finxi ¶ 2m mendacium dicitur officiosum quo aliquis mentitur racione officii sui sicut servientes quandoque menciuntur ut pacem domini sui acquirant vel conservent · et in isto quia adhuc non peccatum mortale de necessitate nisi aliud assit et isto mendacio menciuntur mercatores quia dicitur proverbiorum · Emptor dicit quod non est bonum · venditor dicit quod est optimum et sic intermedium empcionis et vendicionis angustabitur peccatis ut dicitur eccli. 27° ¶ de isto mendacio quod absque peccato vix fieri potest dicitur prover. 21° qui congregat thesauros lingua mendacii vanus est et excors · unde eccli. dicitur in ps. mendaces filii hominum in stateris suis · ut decipiant et cetera ¶ 3m mendacium dicitur perniciosum · quod est cum homo verbis intendit alium decipere fraudulenter et istud mendacium est

anime nocumentum ·
malicie nutrimentum ·
nequicie incrementum ·
iusticie impedimentum ·
gracie detrimentum
miserie complementum ·

¶ de primo dicitur eccli. 8° · noli amare mendacium adversus fratrem tuum neque in amicum sibi facias ¶ de 2° Iere · 9° · docuerunt linguam suam loqui mendacium ut inique agerent et cetera ¶ de 3° dicitur prover. 29° · princeps qui libenter audit verba mendacii omnes ministros habet impios ¶ de 4° ysa. 28° · posuimus spem nostram mendacium et mendacio protecti sumus ¶ de 5° sapiencie · 1° os quod mentitur occidit animam · quia scilicet perdit graciam et ibi est mors anime ¶ de 6° dicitur in ps. perdes omnes qui locuntur mendacium ¶ Ideo contra istud bene dicebat apostolus ad ephe. 4° deponentes omnem mendacium loquimini veritatem ¶ de mendacio 3° pernicioso intelligitur verbum cum iob dicebat · ostendam vos esse fabricatores mendacii et cultores dogmatum perversorum quia quod de deo verum astruebant ad falsa dogmata retorquebant et ipsi iob falsa imponebant · ideo suam insipienciam ostendebant · et hoc est quod subdit · atque utinam taceretis ut putaremini esse sapientes · Et illud est

et ideo mendaces erant quia quod dogmatizare intendebant verbis probare non poterant

verum contra quia sicut dicitur 17° prover. stultus si tacuerit reputabitur sapiens unde · gregorius 8° · mora. ca° 18° · dicit quod sicut clausa ianua domus que intus membra lateant ignoratur · sic plerumque stultus si tacuerit · utrum sit sapiens an stultus abscondet · si tamen nulla alia opera prodant · que semper eciam tacentes ostendunt ¶ Audite ergo et cetera · hic ut dictum est ostendit eorum falsam sentenciam esse adeo puniendam et per consequens ostendit illam adeo esse detestandam et puniendam · ibi · ipse vos et cetera · ad evidenciam primi sciendum est quod in hoc quod dicebant honore et malore penas premia et penas tribui in hoc mundo ad dei iusticiam deffendendum oportebat quod quedam mendacia et inconveniencia assumerent et concederent quia manifestum est multos insontes et iustos premi in hac vita et multos malos prosperari et ideo necesse erat eis quod iustis eciam crimina imponerent aliter

UVA.BHSC

enim deus secundum eorum dicta esset iniustus quia puniret hominem sine causa et quia iob sic afflictum videbant ideo eum impietatis arguebant ¶ quia igitur non habebant media vera merito reprehendi debebant. Ideo dicebat iob. audite ergo correctiones meas .i. permittite vos corrigi ab erroribus vestris quia corrigere proprie est hominem ab erroribus revocare ¶ Et iudicium labiorum meorum attendite. homo enim bene iudicat de hiis que novit et bonum est verus iudex ut dicitur primo ethicorum. Et quia ipse iob in semet ipso oppositum huius quod dicebant erat expertus ideo contra eorum opinionem audacter iudicabant et ideo ut ad hoc attenderet ipsos exhortabatur. Et bene ut dicit gregorius hic. et est ubi ergo prius correptionem ponit et postea iudicium infert quia non per correptionem prius iudicium stulti deprimatur nequaquam per intelligentiam cognoscitur iudicium iusti ¶ Numquid et deus et cetera. sic illud quod non nisi per falsa media defendi potest impossibile est esse verum sic est quod quando mittitur contra manifestam arguere veritatem oportet quod inveniat aliquas dolositates et vias fraudulentas per quas eius mendacium tolleretur. modo isti probare volebant quod omnis adversitas in isto mundo proveniat propter peccata commissa quod est falsum manifeste ut dictum est. Et istud probare non poterant nisi arguendo de divina iusticia sic. Iste affligitur a deo quod supponatur. tunc aut homo meruit racione delicti aut non. si sic habemus intentum. si non igitur deus est iniustus quia punit sine causa. Sed in isto argumento defecit arguendo a pluribus causis veritatis ad unam. homo enim in isto mundo potest affligi racione suorum demeritorum et sic demeritis suis sic dicitur Io. 9. quod nec ipse peccavit nec parentes eius. sed ut opera dei manifestentur in ipso. et ideo circa divinam iusticiam menciebantur ad suum errorem defendum. ut patet. alias non defendi posset et ideo iob bene subdit. numquid deus indiget mendacio vestro. ut scilicet eius iusticia defendatur. quasi dicat certe non et pro eo loquamini dolos. dolum autem loquebantur quia non dolum loquebantur ipsi iob ad divinam iusticiam sustinendum ¶ Sed quia loquitur in plurali loquitur dicendo dolos. ideo advertendum est quod invenitur dolus.

Interior. / exterior. — ¶ Interior qui est triplex in.

cogitacione. / intencione. / assercione. — ¶ De primo dicitur in psalmo dolos tota die meditabantur. et proverbiorum 12. dolus in corde cogitancium mala. ¶ De 2o in psalmo. nec est in spiritu eius dolus ¶ De 3o ecclesiastici 1o. accessisti ad deum maligne. quoniam cor tuum plenum est fallacia et dolo ¶ Dolus exterior est in

fraudita detractione. / perfida simulacione. / maligna operacione. / indigna accusacione. — ¶ Primum dolum incurrunt iniudici. de qua dicitur in psalmo prohibe linguam tuam a malo et labia tua ne loquantur dolum ¶ 2m incurrunt perfidi qui exterius pacem et amorem simulant et intus pleni sunt dolo sicut fecit anthiochus primo machabeorum et ioab locutus est dolo ad abner. et interfecit eum. 2o Regum 3o. Unde proverbiorum 19. Est qui nequiter se humiliat et interiora eius plena sunt dolo ¶ 3m habent maligni qui dolum .i. malum perpetrant. sicut novacula acuta fecisti dolum ¶ 4m habent testes dolosi et proditores indigni. de quibus proverbiorum 12. Qui profert mendacium testis dolosus est. contra quod dicitur in psalmo. nec invenit in dolo proximo suo ¶ Igitur ut dicitur 1 petri 2o. deponentes omnem maliciam et dolum sic modo geniti infantes lac concupiscite sine dolo. Istud autem quod dicit. aut loquamini pro illo dolos potest intelligi de prima et ultima quas amici a iob contra eum proferebant fingentes se in hoc deffendere iusticiam dei Ideoque bene subiungitur. numquid faciem eius accipitis. Sic supra dictum fuit facies domini quandoque accipitur pro iusticia eius. ut in psalmo. Ignis a facie eius exarsit. et in alio. misericordia et veritas pre

UVA.BHSC

cedunt faciem tuam. Sic igitur isti
iustitiam dei in suo motiuo accipien
tes. tamquam in omni bono uel malo e
xistentem accipere dicuntur faciem
dei. et sic ex illo iob contempnabit
tamquam peccatorem punitum a deo. Et
ideo subdit. Et pro deo iudicare in
timinimi. Et in hoc reddebant se
ipsos iustiores. erat enim in prosperita
te. unde beatus gregorius dicit quod amici iob
ita eius facta reprehenderunt ac si
ipsi in se nil reprehensibile haberent
Recte nunc dicit. numquid et cetera. Cassa ac
cipere faciem dei est eius assumere
auctem et qui pro deo mittitur iudi
care. qui cum infirma queque in al
tero reprehendit apud se introrsus
per compassionem non infirmatur
Et quia contingit quod aliquis gaudet
quando causa sua deffenditur. aut quia.

Non potest eam defendere.
non ualet eam cognoscere.
potest eum aliquis decipere.

Quod tu
de deo credi
non potest. pro

contra ista tria inducit. aut placebit
ei que celare nemo potest. aut decipietur
ut homo uestris fraudulentiis. Et bene
dicit quia deus ut homo ex.

Impotentia non grauatur.
ignorantia non cecatur.
astutia non fallitur.

Ideo non
placebit ei
que celare et

cetera. quia non decipietur et cetera. Et in hoc
ostendit eorum superbiam esse detestandam
Et notanter dicit. que celare et cetera. quia
aliqui sunt similes perdici. que dum ca
put suum sub aliquo occultauerit
et oculos clauserit credit ab homine ui
deri non posse. sicut illi qui dicebant
non uidebit dominus nec intelliget deus
iacob. ut dicitur in psalmo. et tales sunt.

Ypocrite sua maliciam palliantes.
detractores. sua negocia occultantes.
peccatores. sua iniustitiam excusantes.

Ypocrite faciunt deo bulla de stra
minibus et credunt illum non uidere
contra quos dicit amos. 9o. Si celauerit
se ab oculis meis in profundo maris
ibi mandabo serpentes et mordebit
eos. detractores credunt deum non
uidere uel non intelligere. et sic cre
dunt optime celare maliciam suam
contra quos dicit iob. 20o. absconditur ma

lum sub lingua sua. et celauit
illud in gutture suo. si panis eius
uertetur in aspidem in gutture utero
eius. Peccatores aliqui credunt quod
quando bona sunt beneclausa a peccatis
tant quod deus cognoscere non possit
contra quos dicit Iere. 49o. reuelabo ab
scondita eius et celari non poterit
Ipse uos. et cetera. hic ut dictum est ostendit
dit eorum superbiam esse puniendam. ad
cuius euidentiam est intelligendum
quod quando quis causam alterius defendere
nititur et tamen illius conscientiam et
ueritatem ignorat ita quod aliqua
contra illum cuius causam agit accipit
ad defensionem cause licet credat
uerum dicere. dicitur in abscondito faciem
illius sumere. quando et si exterius ca
usam defendere uideatur interius
tamen latet. ex quo destruitur totum
Et ideo dicit. ipse. scilicet dominus. arguet
uos. de errore. quando in abscondito fa
ciem eius sumitis. id est diuinam iustitiam
Sed quomodo arguet. sciendum est ei
quod quinque dominus arguet per.

amicitiam. ad reuocandum.
presuram. ad reducendum.
iustitiam. ad corrigendum.
iracundiam. ad condempnandum.

De primo
dicitur apoc.
3o. Ego
quos a

mo arguo et castigo. De. 2o. primo. ad
thi. 5o. peccantes coram hominibus
arguentur. et sic solebat fieri per
presuras publicas quod modo retracta
tum est dominus tamen quandoque inducit torme
ta ad reducendum et ista est ar
guicio eius. ut in psalmo dicitur. arguam
te et statuam contra faciem tuam
3o. arguit per iustitiam. Io. 16o. Cum
autem uenerit et cetera. scilicet arguet
mundum de peccato et de iustitia
et cetera. et ysa. xio. Ipse arguet mundum
de peccato et de iustitia in equitate
Quartum est. orabat psalmista. Domine ne in
furore tuo arguas me. et. et in isto
sensu sumitur hic cum dicitur. Ipse ar
guet uos. et secundum hoc sequitur. Et statim
cum se commouerit turbabit uos. non
est intelligendum quod deus commouea
tur aliqua passione. quia ut dicitur in
psalmo. Non commouebitur in eternum

qui

UVA.BHSC

qui bitat in ihrlm ¶ Sed q̄mouit
d' cum effectus ad modū cōmoti
inducat. vt d'r. iob. 2°. Cōmouiſti
me aduerſus eum. et ita dicat. g̃g̃r.
et e. xp̄s. more. ca°. 16°. ſi cu ſit
uere incōmutabilis omnipotens deus
in ira iudicij ꝑturbabilis nō eſt
ſi humano verbo motus dei d'r.
q̄ſi rectitudinis eius diſtrictio q̄
prauitas humana feritur. Juſti
autem uiri ante deum metuunt
q̄ eius ira nos ꝑra moueatur
et cōmotum ſenciat tranq̄llum
timet. At ira pueri tunc iam
ferri ꝑtimeſcunt cum feriuntur
eoqꝫ tūc terrore eius a ſōpno ſui cor'
excitat cum vindicta ꝑturbat. Sic
igitur ad modum hominis irati
cōmoti turbat impios cū eorum
exigencia ante culpa dampnat eos
ſicut in ꝑſona talium dicitur. ꝑs.
defecimus in ira tua et in furore tuo
cōturbati ſumus. vnde bene ſubdi'
et terror eius irruet ſr̄ vos. q' ti
mebunt adhuc aliam penā maio
rem. Et videte quo bene ꝑ ordi
nem tria ponit. p̄mo dei mom
cionem condēpnationem. q' turba
bit eos. Poſt cōdempnatione ex
aſacionem cum d'r. Et terror
eius. et c. ¶ Et notanter dicit ir
ruet. q' irruere ē ſubito cū impe
tu venire. Jta ē de impijs ſubito
enī terror dn̄i irruet ſr̄ eos. ſic
d'r in ꝑs. Jrruet ſr̄ eos formido
et pauor et tūc deleantur de libro ui
uencium. et q̄ ad nichillum red
ducuntur. et ſeq'tur. memoria vr̄a
comparabitur cineri. Cinis enim
qui a vento diſpergitur cito deuaſta
tur. et ad nichillum redditur.
et ita ē de malis nam ut d'r. in
ꝑs. perijt memoria eorum cū ſono
eorum. at d'r de iuſtis. Jn memoria
eterna erit iuſtus. vnde. g̃g̃o. xp̄s.
more. ca°. 16°. omnes q̄ confirmacōe
terrena huic ſeculo conformant'
per omne q̄ agunt huic mundo re
linquere memoriam ſui conant'
alij bellorum titulis. alij edificiorum
menibus altis. alij diſſertis doctrina
rum ſecularium libris inſtanter

elaborant ſꝫ nomen memorie be
dificant. ſi cum ipſi ad finē ſcelerit'
uitā concurrat quid in ea fixum
ſtabit cum ipſe ſcelerit' mobilis per
tranſit. Recte ḡ ſtultorū memoria ciner'
comparatur. Ibi enim ponitur vbi
aura rapiatur. Et ideo ſi homo ma
lus habet aliquam famam poſt mor
tem. hoc non ē inq̄ntū malus q' de illis
nec habetur memoria nec h'ri uult
q' ſpes impij q̄ſi lanugo tollitur a uen
to et memoria eius q̄ſi memoria
hoſpitis vnius diei. vt d'r. ſapie. 5°.
Et ſi habeatur memoria de factis
ab ipſis. hoc non ē in q̄ntū facta ſūt
ab eis. ſi inq̄ntū bona ſunt uel memo
rie digna. Et hoc ē quare cōcludit
iob. et reddigentur in lutū ceruices
vr̄e. ¶ Ad euidenciam h'r ſciendum ē
q' ceruix in ſacra ſcriptura moralit'
loquendo. ſumit'. ꝑ

Subꝑbia et elacione.
duricia et obſtiacione.
va glia et pſūpcione.
leticia et delectacione.
inobediencia et cōdicione.

¶ Primo modo accipitur in ꝑs. dn̄s iuſtus cōcidet ceruices pec
catore. glo. i. ꝑ ſubꝑbiam. ¶ 2°. modo
ſumitur yſa. 48°. dico q' durus es tu
et neruus ferreus ceruix tua. q. ſ.
non flectitur ¶ 3°. m° ſumit' iob. 15°.
Currunt aduerſus deum erectus collo
et pingui ceruice armatus ¶ 4°. m°.
ſumitur ecc'. 30°. triſticia cordis fle
ctit ceruicem. i. leticiam et iocundita
tem ¶ 5°. m°. ſumit' act. 7°. dura cer
uice et incircumciſi corde. et exo. 32°.
d'r de ꝑplo q' dure ceruicis ſit ꝑplus iſte
i. inobediens et cōtradicens ¶ modo
p̄no d'r. et reddigentur et c. h' ceruix
pt accipi pro ſubꝑbia. vt ſit ſenſus
in morte vbi terror dn̄i irruet ſr̄
vos memoria vr̄a comparabit' cineri
et ceruices vr̄e. i. vr̄a ſubꝑbia qua
modo confiditis reddigentur in lutu.
i. reddigetur cōtemptibilis et inſir
ma. Qualiter autem hoc fiat pul
chre dicit hic beatus g̃g̃oris et ē
xp̄s. more. ca°. ca°. xp̄s. Ceruix in lu
tum reddigitur. cum cōꝑs ſubꝑbus
humiliatur in morte. et elata caro
tabeſcit in putredine. Intueamur enim

UVA.BHSC

qualiter in ſepulcris iaceant diuitū
caduca q̄ ex illa mixtura carne
ſit ymago mortis q̄ tales corruptio
num et ipſi certe erant qui honoribꝫ
extollebantur habitis rebus timebāt
deſpiciebant alios et ſe ſolos eē gau
debant. et dum non ꝑpenderent quo
tendebant neſciebant quid erant ſed
in lutum ceruis reddita ē. qꝛ deſpe
cti in putredine iacent q̄ tumebāt
in vanitatem. Et ſic eciā in lutū
redigitur. qꝛ quātum volebāt potēcia
carnis ꝯtulit tales corrupcionis.
¶ tacete paulisper et c̄. hic oñdit
iob amicorum ſuorum falſitatem. Et p̄o
oſtendit eos eē mendaciꝫ fabricato
res. 2o falſe doctrīe cultores. Ibi. audi
te adhuc. ¶ Circa p̄mū audienciam
ꝑit. 2o oñdit ſe non habere impa
ciencia. vt illi credebant. ibi. q̄re
lacero et c̄. ¶ dicit ḡ p̄mo. tacete pa
uliſper. i. modicum uel paruū. qꝛ lꝫ
aduerſario graue ſit audire diu et
multum. ad modicum tn̄ ē diſplicere
non debet ¶ Et notanter dicit. tacete
eos reducendo ad aliquid ꝑfectionis
¶ Ad cuiꝰ euidenciam ſciendum q̄ ta
cere quīꝫ eſt.

Perfectionis.
imꝑfectionis.
¶ Perfectione aūt cum
aliq̄ tacent rōe.

Obediēcie.
reuerēcie.
modeſtie.
prudēcie.
ſapiēcie.
paciēcie.
amicicie.

¶ p̄mo dico q̄ hoīes
quīꝫ debent tacere rōne
obediencie. ſic̄ ſeruus bo
nus ſine murmuracione
ſuit dn̄o ſuo. vt iudic̄.
16o. dr̄ q̄ illa fecit ſignū
ut taceret. cum autē tacuiſſent loqu
ta ē iudith. ¶ 2o rōne reuerencie ſic̄
dicit iob. 29. q̄ audiebant me expec
tabant mꝫ ſniām meam et tacebant
et ecc. 32o. eſt tacens q̄ inuenitur
ſapiens. et ē odibilis q̄ ꝓtervꝰ ē ad
loquendum ¶ 4o. rōne ſapiencie ſic̄
ſcolares tacent ad addiſcendū. Ideo dr̄
tren. 3o. ſedebit ſolitariꝰ et tacebit
et bene dicit ſedebit qꝛ ſedendo et
q̄eſcendo ſit anima prudens. 1o. ethic̄e.
et iob. 6o. docete me et ego tacebo.
6o. rōne paciencie ut eze. 24o. ingē
miſce tacens mortuorum luctum. 7o. ra
cione amicicie. ſic̄ amicus tacet de

ſecreto amici ſui. ſic̄ heſter. 2o. pre
cepit ei mardocheus ut de hac
re non taceret. ¶ Inuenitur eciā
taciturnitas in ꝑſonis. ſic̄ iob.
.33o. dicebat heliu ad iob imꝑfecti
onis. ſcd̄m quod aliq̄ tacent rōe.

Stulticie.
malicie.
accidie.
diſtraſie.
cōplacēcie.

¶ tacent aliq̄ rōne
ſtulticie. ſic̄ iob. 33o.
dicebat heliu ad iob
ſi non habes quid lo
quaris tace. ¶ 2o. rōe
malicie qꝛ aliqui cogitant mala
ſub ſilencio uel nolunt corrigere
malum. vnde abbacuch p̄mo q̄re
taces deuorante impio iuſtiorem
ſe. 3o. rōne accidie iob. 13o. quare
tacens conſumor et. yſa. 6o. Ve
mi qꝛ tacui ¶ 4o. rōne diſtraſie. ſic̄
infirmus non pt̄ loqui. ſic̄ dr̄. luc̄.
.1o. Eris tacens et non poteris
loqui. et in ſignum huiꝰ precep
tum ē mulieribꝫ. vt taceant in
eccīa rōne ſue fragilitatis ¶ 5o. ta
cent aliq̄ rōne cōplacencie et adula
cionis. vt dr̄ ecc. 13o. diues locu
tus ē et oms̄ tacuerunt ¶ 6o. rōe
ꝑfidie. ſic̄ cum homo celat q̄ ma
nifeſtare deberet. ſic̄ dicebant illi
.4o. R. 7o. ſi tacuerimꝰ nūciare ſce
leris arguemur. ¶ modo in ꝓpoſito
iob dicebat amicis ſuis. tacete. ad
ſignum ꝑfectionis. et rōne prudē
cie et modeſtie. et ideo ſubdit ¶ Et
loquar quodcumq̄ mens ſuggeſſerit
michi. i. ſcd̄m q̄ ego ſencio loquar.
non uerba compoſita non falſidica
non ornata. et tunc ſupple poteri
tis uidere quid ego intendam. ſ.
aut uerum aut falſum. qꝛ enim
ex habundancia cordis os loquitur.
Ideo cum homo loquitur ex cordis in
tencione eius uoluntas melius co
gnoſcitur. et qꝛ amici ſui duo ē
imponebant. videlꝫ q̄ ipſe loquebatur
ex impaciencia et iactancia ideo iſta
duo com̄. excludit. et p̄mo. p̄. d.
quare lacero carnes meas dentibus.
meis. quod dupl̄r. pt̄ exponi. p̄mo
ſcd̄m ſenſum magis litteralem. ¶ ad
cuiꝰ euidenciam ſciendū ē q̄ triſ

UVA.BHSC

ticia si uehemens fuerit. tollit de
lectacionem entem et possibilem
ut dr. 9° ethi. Et tristicia talis tā
tam impacienciam infert. q conti
git q̄nq̄ q homines odiunt se et
interimunt seipsos. ut dr in eode
libro. unde comedunt carnes suas
nimia tristicia. uel fame oppressi
uel in famina fama si contingat
Et qui isti credebant q ipm esse
ex tristicia s. inflicta tam impaci
ente q q̄si desperans de salute cor⁹
sui non co curaret. Ideo contra hoc
benedicit. Quare. supple credit q
ego lacero et c. ex impaciā. s. sic
in imponitis. q. d. certe non ē sic
2° exponitur. sm. sensum magis
moralem. Ad cui⁹ euidenciam sci
endū ē q dens in scriptura mora
liter accipiendo q̄nq̄ significat

malignitatē. et inuidiā.
crudelitatē. et maliciā.
audaciam. et potenciam.
corpositatē. et auidiam.
calamitatē. et miseriam.
puritatē. et innocenciā.
ueritatem. et prudenciā.
austeritatem et pn̄iam.

In primo significato accipi in ps. dentes eorum arma

et sagitte. et pueri. x. 30. dr. Est
generacio que pro dentibus hz gla
dios 2°. sicut de diabolo loqt
iob. 16°. Infremuit contra me dentibus
suis. et in ps. dentibus suis fre
met et tabescet 3°. ap. 7°. ubi
dr q quarta bestia habebat dentes
ferreos in signum potencie. et sic
sumitur iob. 21°. cum dr. dentibus
illius aufferetur preda 4° pueri
25°. dens putridus et pes lapsus
qui sperat in infideli et c. unde et
acidioso bene dr. illud ecc. 30. In
nouissimo obstupescent dentes tui
5°. mt. 25°. Ibi erit fletus et
stridor dencium. 6°. gn. 49
pulcriores sunt oculi ei⁹ uino et
dentes ei⁹ lacte candidiores. et can
t. 6°. dentes tui sicut greges tonsarum
que ascenderunt de lauacro. 7°.
4°. dr. 4° cant. labiis ad ruminan
dum. ruminare dr p penitenciā
rei ueritatem. de ultimo dr hic

quare lacero et c. ita q ut dicat glo. b.
ille dentibus carnes lacerat qui per se
distinctionem carnales motus suppt
Igitur cum dr. quare lacero et c.
est sensus quare tantam aduersitatem
sustineo primo p pacienciam carnes
meas lacerari permitto. et paciente
suffero si supple impacienciam habeo
Et tunc bene sequitur. et manibus
meis animam meam in manibus me
is porto. Anima enim ut dictu fuit
s. q̄nq̄ dr uita corporalis q̄nq̄
mens spiritualis. Si sumatur primo mo
tunc ē sensus. quare animam mea
et c. i. uitam corporalem. per despe
racionem paruipendendo. ita q uelim
me occidere q in manibus meis porta
tur. de facili cum tenetur. Si accipi
atur anima p mente. tunc homo ani
mam in manibus portat quo bona
opera que facit p humanam gloriam
manifestat et tunc ē sensus. animam
meam et c. i. bona opera que ego
feci. aut pacienciam quam habeo p
humanam gloriam facio qr tunc cito totum
perditur. cum bonum q agitur ut ui
deatur ab aliis foras ostendit. ut
dicit gregorius omel. 12a. depredari
desiderat qui thesaurum in uia pu
blice portat. Et istud b. exponens istud
quare lacero et c. dicit cur interius
sensibus carnalia si qua fuerint in
me facta discucio. si meis expectacio
nibus prodesse non possum uel cur
me districte coram hominibus iudico
uel quid appetendum in opere ondo
si utilitati proximorum nec mala
indicando nec bona ostendendo pro
ficio Et qr ipse sciebat quod faciē
bat ad bonum. non ut ipsi credebat
primo p pacienciam oīa tollerabat
ideo bene subdit. Etiam si occiderit
me. s. deus. in ipso sperabo. ut. s. in
alia uita uiuificet me. sm q ipse
dns promittit deut. 32°. Ego occi
dam et ego uiuere faciam. percuciam
et ego sanabo. et in hoc sancto iob
multum laudandus ē. unde dicit bt̄s

UVA.BHSC

gregorius · ps. more · ca.° 10° · numquid
e paciencie virtus in prosperis ille
autem vere paciens e qui et adver
sis atteritur et a spe rectitudinis
sue non inclinatur ¶ de reprobo
namque sensu scriptum e · confitebitur
tibi cum benefeceris ei · in hoc namque
mens iusta discernitur ab iniusta
quod omnipotentis dei laudem etiam
inter adversa non tacet · non cum
rebus frangitur · non casu exteri
oris glie cadit sed in hoc magna glia
cum rebus fuerit demonstrat qui
et sine rebus robustior stat ¶ est
advertendum quod in dño sperare de
bent ·

latrantes · ut adiuventur · languentes · ut curentur · timentes · ut consolentur · iacentes · ut releventur · peccantes · ut revocentur · penitentes · ut confortentur · proficientes · ut adiuventur · pervenientes · ut glorificentur ·	¶ ideo pro dicit a pos · 2 · pe 1° · qui de tantis periculis

eruit nos in quo speramus ¶ de 2°
iere · 14° ne sis mihi tu formidini spes
mea tu es in die afflictionis ¶ de
3° in ps · sperans in domino non
infirmabor ¶ de e° ysa · 40° · qui
sperant in domino mutabunt forti
tudinem · assument pennas ut aquile
et c · ¶ de 9° in ps · sperantem in
dño mia circumdabit ¶ de 6° in ps
in ipso speravit cor meum et adiutus
sum ¶ de 4° ps · deus meus speravi
in te · salvum me fac · et ec · 2° · scito
te quia nullus speravit in dño et con
fusus e · ¶ de 8° · puer · 8° · qui sperat
in domino salvabitur et ideo pro
omnibus istis dicebat · ps · beatus vir
qui sperat in dño quia sperare in principi
pibus et in alio bonum e sperare in
domino quam sperare in principibus
bene ergo dicit iob · si occiderit me in
ipso sperabo ¶ et quia spes sine me
ritis superbia e · ideo subdit verumptamen
vias meas in conspectu eius argu
am · per vias hic intelliguntur opera
proprie loquendo licet possent exponi mul
tipliciter · sed quia via dicitur in sacra scriptura

hominis conversacio · hominis intencio ·	hominis operacio · hominis consideracio · hominis perfectio ·

¶ Pro primo orabat · ps · nota fac
mihi viam in qua ambulem · ambu
lacio sumitur hic pro conversatione
ut patet ¶ de 2° · dicitur · iere · 10° · dirigite
vias vestras et studia vestra et inde 2°
via dicitur e intencio cordis ¶ de 3°
iere · 2° · vide vias tuas in convalle
et scito quid feceris ¶ de 4° · dicit
ps · dirige vias meas ad custodi
endas iustificaciones tuas · tunc ait
homo dirigitur in via peregrinatio
nis sue quando legis divine mandata
custodit ¶ de 4° iere · 6° · interro
gate de semitis antiquis · que sit
via bona et ambulate in ea · Se
mite antique sunt mundicia virgi
num et obediencia confessorum · et
constancia martirum ¶ de 6° dicitur · iob
· 23° · vestigia eius secutus e pes meus
viam eius custodivi et non decli
navi ab ea · et in ps · dixi custo
diam vias meas hoc e perfectione
que data e mihi a dño ¶ et ideo quando
dicitur verumptamen et c · potest exponi
de conversacione intencione et opera
cione · quia qui arguit vitam ut in
melius commutet ea · per confessionem
contritionem · confessionem satisfaci
onem · istud e vitam et operacione
arguere · scilicet malum plangere bonum
amplecti velle satisfacere ipse bene
se arguit quia gratiam meretur melius e
quod homo arguat se et corrigat quam
quod a dño arguatur et corrigatur
et ideo bene sequitur · et ipse erit sal
vator meus · et notanter dicit erit
de futuro prophetizando · de adventu
christi · nam deus pater ante adventum non
videbatur esse salvator immo punitor
quia populo israel dederat legem timoris
sed quando venit dñus in hoc mundo tunc
venit salvator mundi · ut prophetatum
fuerat · zacha · 9° · Exulta satis
filia syon · ecce rex tuus venit tibi
iustus et salvator · unde luc · 1° · voca
bis nomen eius ihesum · ipse enim salvum
faciet populum suum a peccatis eorum · act
non e aliud nomen sub celo in quo
nos oporteat salvos fieri · ut dicitur
ad hebre · 3° · et ideo omnes qui prece
sserunt et qui sequuntur clamant
in nomine eius · o ihesu · osanna · i ·

UVA.BHSC

ſalua nos . bene igitur dicit quod ipſe erat ſaluator ſuus et in hoc oſtendit quod ipſe ſperabat ſolum in eo quia a ſperantibus in ſe non auertit uultum ſuum ideo bene dicitur . non ueniet in conſpectu eius ypocrita . ypocrita dicitur ſimulator qui exterius fingit ſanctitatem quam non habet interius . et in hoc excludit falſam oppinionem amicorum ſuorum . qui eum ypocritam extimabant . et quod interius eſſet peccator . quare a domino puniebatur . licet exterius oſtenderet ſanctitatem . nam ex quo ſperat in domino quod ſit ſaluator ſuus iam non est ypocrita . quia ypocrita attendit ad laudes hominum non in deo ¶ Et uerum est quod ypocrita non ueniet in conſpectu domini . ut audiat ſuam condempnacionem ideo benedicebat ſapiens eccli . 1o . ne ſis ypocrita in conſpectu domini populi nam ex quo non propoſuerunt deum ante conſpectum ſuum ut dicitur in pſalmo . uerificabitur quod orabitur per Ieremiam dicentem 18o . capitulo . fiant corruentes in conſpectu tuo domine . unde gregorius 8o . moralium . capitulo 19o . non enim ueniet in conſpectu dei omnis ypocrita quia diſtinctionem dei ante oculos ſuos . dum oculis humanis placere concupiſcit quia ſi mentem ſuam diſcuciens ſemetipſum in conſpectu dei poneret iam perfecto ypocrita non eſſet ¶ Audite et cetera . hic oſtendit eos auctores dogmatum peruerſorum dicebant enim nullos affligi in iſto mundi niſi pro delictis ſuis et econtrario nullum proſperari niſi bonum . et ex contrario concludebant ipſum eſſe peccatorem quia puniebatur . et ideo falſitatem iſtorum oſtendit per modum cuiuſdam diſputacionis cum deo eo modo quo ipſe dixit ſupra . diſputare cum deo cupio et primo tangitur modus ſue diſputacionis . 2o . eam aggreditur ibi . quantas habeo et cetera . In primo duo facit quia primo uocat ſuos auditores ad attencionem . 2o . indicat ſuam diſputacionem ibi quis est qui iudicetur mecum . 3o . circa illud facit conclusionem ibi . duo tamen non denegeris ¶ Reddit igitur auditores ex duobus attentos . primo racione difficultatis . 2o . racione ueritatis propoſiti ibi . Si fuero ¶ dicit igitur primo audite ſermonem meum . ut dicitur prouerbiorum . 18 . alias homo non poſſit bene reſpondere . Et enigma percipite auribus ueſtris . Enigma dicitur ſermo obſcurus ſic enim per occultam ſimilitudinem exprimitur intencio alicuius . ſicut illud mater me genuit . et eadem mox gignitur ex me . quod ſignificat aquam in glaciem uel niuem conuerſam . que glacies iterum liquefit in aquam ¶ Et nota quod differunt .

Enigma . parabola . methaphora . paradigma . allegoria .	¶ nam enigma ut dictum est dicitur obſcurus ſermo per quaſdam ymagines obſcuratus ¶ parabola est rerum genere diſſimilium comparacio .

ut quando xpiſtus dicitur leo etiam dicitur uitis et huiuſmodi methaphora ſecundum donatum est rerum uerborum obſcuracio quia tranſlacio ¶ Ex propoſito yſidorus in primo ethimologiarum dicit quod methaphora est alicuius uerbi uſurpata tranſlacio ſicut cum dicimus fluctuare ſegetes prata ridere et cetera ¶ Paradigma ut dicit donatus est ennarracio exempli ortantis aut terrentis . ortantis ut de lazaro leproſo pauper qui portatus eſt in paradiſum . terrentis . ut de diuite epulone qui ſepultus est in inferno . et dicitur a para . quod est iuxta . et digma quod est ſignificacio ¶ allegoria est tropus quo aliud ſignificatur quam dicitur ut iam tempus equum ſpumancia ſoluere collo . id est carmen finire . uel ſicut per ierusalem terrenam celeſtis id est uiſio pacis ſignificatur . Et quia iſte liber ut in pluribus est enigmaticus bene dicitur . enigma percipite . et cetera . id est ſermonem meum etiam ſi uobis ſit obſcurus ¶ Et quia etiam non ſolum difficultas rei ſed etiam ueritas ducunt ad attencionem ideo ſubdit . Si fuero iudicatus ſcio quod iuſtus inueniar . hoc dicebat contra opiniones aduerſariorum . qui credebant eum puniri pro peccatis ſuis ¶ Sed mouet beatus gregorius hic queſtionem quia uidetur contradicere ſibi . Superius enim dixit peccaui . et peccatum ſupra . uerumptamen uias meas in conſpectu eius arguam . et hic dicit ſe eſſe iuſtum . et tamen ſimul conuenire nequeunt iuſticia et nequicia uel peccatum . Soluit

UVA.BHSC

beatus gregorius quod sanctus vir et tribu
eris iniquitatem. et omnipotenti deo
suam purgacionem. et probationem se
esse cognoscit. et iustum se factum ex
munere non ignorat. aliter posset dici
quod hic non loquitur de iusticia uite. sed
de ueritate doctrine. de qua quis in iudi
cio contendebat. ille autem in iudicio
iustus inuenitur per quo signa datur vnde
sic aliquis in disputando uerum dixisse
demonstratur. cum in iudicio iustus in
uenitur. sed in fine libri datur signa
quod ipse iob contra eos qui disputabant
contra eum cum dicitur. Non estis locuti
recta coram me sicut seruus meus iob.
et sic patet quod non contradicat ¶ Sequitur
Quid est quod iudicetur mecum et cetera. hic
indicat suam disputacionem. et petit
quid est et cetera. qui uelit de ueritate contra
me disputare veniat. ¶ Et sequitur.
Quare tacens consumor. potest exponi
quod ipse pre dolore consumebatur quia ex
terius premebatur. et tamen quod ipse sustine
bat hoc absque hoc quod peccasset. quod di
cere non audebat. vel saltem celabat
et ista est maxima afflictio. cum homo
coacte celat suam afflictionem. alio
modo potest exponi quia homo cotidie per
decursum temporis paulatim consumi
tur. et ideo bene tacens dicitur consumi
quando doctrine sue uestigium aliquod non
relinquit ¶ beatus gregorius xi° moralium capitulo
21° exponit. quare et cetera. ac si dicat
aperte sicut dixi. vt accusatorem nullum
timerem. vtinam dixissem ut intra
memetipsum accusatorem conscienciam non
haberem tacens enim consumitur qui intra
inuenit. vnde uincitur ¶ Et quia su
perius dixerat quod cupiebat cum deo dis
putare sciebat tamen eum summe poten
tem et summe sapientem. et ideo
disputacio hominis ad deum vide
batur inepta quia tamen ueritas propter
diuinam personare non variatur vn
de coram deo potest quisque loqui ueri
tatem. dum tamen sub potestate uoluntas
libere maneat et non sit impedi
ta propter corporis uel mentis aduersi
tatem. et ideo iob ueritatem cum
deo dicere cupiebat timebat tamen ne
ab aduersitatem quam paciebatur
impediretur quia corpore turbato turba
tur fantasia. et per consequens uirtus in

tellectiua. et hoc est quod petebat a
deo dicens. Duo tamen ne facias mi
a facie tua non abscondar. scilicet pre
timore manum tuam longe fac a
me. et formido tua non me ter
reat. manum orat longe fieri. id est
presentem tribulacionem ab eo
tolli. quia per manum dei omnes isti in
feriores effectus intelliguntur quia
a deo sunt et ideo in hoc a deo se
ostendit affligi. formidinem dicit
propter timorem pene infligende. de
qua adhuc dubitabat ¶ Est tamen
aduertendum quod multa induant
homini formidinem. scilicet

aduersitas temporalis.
calamitas infernalis.
potestas bestialis.
veritas iudicialis.
maiestas supernalis.

¶ dico quod
aduersitas tem
poralis red
dit hominem
formidolosum

ut in proposito et deutero. xxviii°. terro
rem et formidinem dabit dominus deus
uester super omnem terram quam calcaturi
estis ¶ 2° calamitas infernalis et
cetera. vnde iob. 18°. dicitur vndique terre
bunt eum formidines et loquitur
de impio. ¶ 3°. potestas bestialis quia
homo sceleratus et insensibilis maxime
est peior bestia ut dicitur 1°. ethicorum et
primo politicorum. Et ibidem seuissima bes
tia est potencia habens arma. et ideo ysa
ie 41°. et ideo. ne timeas. et cor
tuum ne formidet a duabus caudis
tirionum. et loquitur de duobus re
gibus sirie et israel ¶ 4°. veritas diui
ni iudicii. vnde iob. circuitus est laqueis
scilicet peccatorum et conturbat te formido
subdita iudicii. scilicet et in psalmo. a uoce to
nitrui tui formidabunt. scilicet iudicii
quia ut dicitur iob. 26°. tonabit dominus in
uoce sua mirabili ¶ 5°. maiestas su
pernalis nec mirum quia omnes debent de
um timere. vnde psalmus. dominum formi
dabunt aduersarii eius ¶ Sed sunt
tamen que defendunt a formidine. scilicet

Secura consciencia.
societatis consciencia.
diuina presencia.
spes sine gracia.

¶ de primo dicitur ieremie
23°. suscitabo su
per eos pastores qui
pascent eos. et

non formidabunt. quia in consciencia
quiescent ¶ de 2° dicitur. Iudith. 1°. si
solus ne formides. d. descendet telu
pham puer et cetera ¶ de 3°. Iere. 30°.

UVA.BHSC

ne formides quia ego tecum ſum · Iere
et de utero · 30° ne formidetis quia
dominus in medio uestri est · ¶ de · 2° Io · 18 ·
Non turbetur cor uestrum neque for
midet · Vado et venio ad uos · Ueit
enim dominus ad nos uadit et venit
cum nobis gratiam ſpiritus ſancti mittit
¶ Et quia in diſputacione eſt querens
et reſpondens · Ideo domino honore
querendi primo offerebat iob · d · Vo
cabis me · et ego reſpondebo tibi · et
ſic iob tenebit partem reſpondentis
¶ Spiritualiter tamen loquendo dominus uocat

peccatores ·	¶ Uocat peccatores · ut
profitentes ·	reuertantur ab iniquitate
preſidentes ·	conuertantur ab iſtis mundi
contemplantes ·	illuminentur a ueritate

¶ de primo dicebat ipſemet mathei 9° · non
veni uocare iuſtos ſed peccatores · ad pe
nitenciam quia ut dicitur yſa · 22° · Voca
uit deus ad fletum et cetera ¶ de · 2° · in
figura dicitur luce · 13° · ecce mulier que
habebat ſpiritum infirmitatis et poſtquam
uidiſſet eam ihesus uocauit eam · Vnde
yſa · 42° · ego dominus uocaui te in iuſti
cia · et apprehendi manum tuam
et uocaui te et cetera · ¶ de · 3° · mathei · 20 ·
in figura · ecce duo ceci · et ſequitur
et uocauit eos et dixit quid uul
tis et cetera · et · Petri · 2° · qui de tene
bris uocauit nos in admirabile lu
men ¶ Sed dubium eſt ne uerifi
cetur quod dicitur in perſona dei pueri ·
primo · Vocaui et renuiſtis et ſequitur
ego autem in interitu ueſtro ridebo ¶ · 2° ·
Vocat dominus conſitentes ad uiriliter
operandum

Viriliter operandum ·	¶ de primo
prudenter laborandum ·	dicitur in figura
ſalubriter conuidendum ·	exo · 3° · Vo
et cum cordialiter inſequendum ·	cauit nos

ut eamus viam trium dierum
per deſertum · et ſacrificemus domino · Via
trium dierum eſt · contricio · con
feſſio et ſatiſfactio ¶ de · 2° exemplum luce
16° · Vbi dicitur quod dominus uocauit villicum
d · redde racionem et cetera · Vnde ad ephe ·
4° · Obſecro uos digne ambuletis uo
cacione qua uocati eſtis cum omni
humilitate et manſuetudine et cetera ·
¶ de · 3° · exemplum mathei · 25° · homo quidam
peregre proficiſcens uocauit ſuos

ſuos et tradidit illis bona ſua et
cetera · et yſa · 42° · Ego dominus uocaui te in
iuſticia et cetera ¶ de · 4° · exemplum mathei · 4° · Vidit
dominus duos fratres iacobum et iohanem
et uocauit eos et yſa · 41° · quis ſuſcita
uit ab oriente iuſtum · uocauit illum
et ſequeretur ſe ¶ 3° · uocat preſidentes
ad ·

penitenciam ·	¶ de primo · prima ad theſ ·
ſummoniam ·	4° · non uocauit nos
perſeuerantiam ·	dominus ad immundiciam

ſed in ſanctificacionem · ¶ de · 2° · prima · pe ·
1° · Vocauit nos ut in ea conuerſacione
ſitis ¶ de · 4° · dicebat apoſtolus ad gal · 1° · mi
ror quod ita cito transferimini ab eo qui
uocauit nos in gratiam christi · ¶ 4° · Vocat
contemplantes ·

ad ſuam amiciciam ·	¶ de primo · io ·
ad ſuam graciam ·	10° · quod ipſe uocat
ad ſuam gloriam ·	oues nomina

tim et educit eas · et ad · ro · 9° · dicitur
Vocauit nos · et ſequitur · Vocabo non ple
bem meam · plebem meam · et non
dilectam meam · dilectam meam · ¶ de
· 2° · ad · ro · 8° · quos uocauit hos et
iuſtificauit · ¶ de · 3° · prima · ad theſ · 2° · am
bulate digne deo qui uos uocauit
in gloriam regnum et gloriam · ¶ Sed
dubitandum eſt quia ut dicitur mathei 20° · mul
ti ſunt uocati pauci uero electi et
yſa · 65° · dicitur · pro eo quod uocaui et re
nuiſtis · ſequitur · ecce ſerui mei come
dent et cetera · Ideoque obediendum eſt ſicut
dicitur de maria · Io · 11° · Ecce magiſter ad
eſt et uocat te · que ſtatim ſurrexit
et cetera ¶ Ad propoſitum ergo moraliter dicebat
ut obediens · Vocabis me et ego reſ
pondebo tibi · ¶ Sed quia ſecundum ſenſum hiſtoria
lem ad inueſtigacionem queſtionis iob
procedere uolebat · ideo aliam partem
diſputacionis offert domino · d · Aut certe
loquar et tu reſponde michi · ¶ Et ſtatim
quid uelit querere ſubdit · d · Quantas
habeo iniquitates et cetera · et hic incipit
ſecunda diſputacio per modum inquiſicionis
queſtionis et diuiditur iſta pars in duas quia
primo iob oſtendit propoſitum ſingulari
ter in ſe · 2° generaliter in aliis in principio
14° · capituli · adhuc diuiditur · quia primo in
nuit ſe flagellatum et cauſam neſcire
ſe dicit · 2° tamen premit eam · ibi · poſuiſti ·

UVA.BHSC

adhuc in duas quia primo inquirit utrum ſit flagellatus pro peccato. 2º utrum ex odio diuino ibi. Cur faciem. ¶ In primis facit talem rationem ſupponatur ut opinantur aduerſarii mei quod ego ſim pro peccato punitus tunc quero pena debet culpe reſpondere ſed ego affligor maxima pena ergo culpa mea maxima. ſed ego hoc ignoro quia credo non credo me tamen peccaſſe. ergo oſtende mihi quantas habeo iniquitates et peccata. ſcelera mea et delicta oſtende mihi. Et notanter dicit quantas et cetera et non quas ſuſtinebat propter quas ſuſ magnas aduerſitates quas ſuſtinebat ¶ Et uidete qualiter innuit quatuor ad que omnia peccata reducuntur ſcilicet

Iniquitates.
peccata.
ſcelera.
delicta.

¶ Iniquitas enim eſt cum homo contra equitatem iuſticie facit et accipitur proprie reſpectu proximi quia ſicut iuſticia dicitur ad alterum ſic et equitas ut habetur 5º ethicorum et ſic etiam iuſticia et iniquitas. et ſecundum beatum gregorium hic iniquitas eſt in plus quam peccatum unde dicit omnis homo ſe peccatorem libere confitetur iniquum uero ſe dicere non numquam erubeſcit ¶ Peccatum proprie loquendo eſt cum homo directe facit contra ordinem rationis et nature quantum ad ſe ipſum ſicut cum homo peccat peccatis gule et luxurie quia iſta peccata contrariantur rationi et nature. dicit enim philoſophus 7º ethicorum quod incontinencia non ſolum dicitur peccatum ſed etiam malicia quedam. incontinencia autem eſt circa tactum et guſtum in quibus conſiſtunt illa duo peccata ut patet eodem libro. quod autem ſit contra naturam dicit ariſtoteles 1 politicorum quod homo naturaliter ciuile. Et ſubdit quod ad uenerea et ad uoracitatem ſe habere peſſimum eſt et in alio capitulo dicit quod animo corpori anime dominatur hoc eſt preter naturam ſe habere ¶ Modo in iſtis peccatis crapule et luxurie corpus rationi maxime dominatur et ſic ſunt contra rationem et nature ordinacionem ¶ Scelus uero dicitur proprie contra deum. ut blaſphemia ſacrilegium et huiuſmodi. unde magiſter ſalomon in erudicionibus regi celeſti numquam placuere ſceleſti. ut ſic celeſtis noli aſſimilare ſceleſti ¶ Delictum dicitur quaſi derelictum et importat omiſſionem peccati contra precepta affirmatiua cum homo peccat per obmiſſionem. Et ſic patet quod ad iſta reducuntur omnia peccata contra bonos mores. Et quia ut dicit hic beatus gregorius et eſt 11º moralium capitulo 22º neceſſe eſt intueri quanta peregrinacionis pena nos protulit quia in ea cecitate uenimus ut nos metipſos ignoremus. peccatimus mala nec in hoc ſceleriter deprehendimus.

¶ Excluſa quippe anima a luce ueritatis nichil niſi tenebras inuenit. et plerumque porrigit in foueam pedem et neſcit quia nimium de ſola patitur exilii ſui cecitate. quia ab illuminacione domini repulſa. et ſemetipſam uidere perdidit. quia faciem auctoris ſui non amauit. quia etiam ut dicitur ecclesiaste 9º nemo ſcit an hodio uel amore dignus ſit. merito ergo dicebat. oſtende mihi et cetera. ut ſcilicet corrigam me. aut quia non patior ex demeritis meis oſtendam aduerſariis meis. et quia aliquis poſſet dicere quod deus puniebat eum. ad oſtendendam inimiciciam contra eum uel ad oſtendendum contra eum potenciam. uel ſaltem modum puniendi antiquam maliciam. contra hoc tria per ordinem ponit. ¶ Et primo quantum ad primum dicit ¶ Cur faciem tuam abſcondis. faciem ſuam aliquis contra alium abſcondit uel ratione malicie illius quia deſpicit illum propter ipſius maliciam uel ratione ſuperbie. quia non dignatur illum reſpicere propter contumaciam eius uel ratione amicicie quia habet illum odio propter inimiciciam eius inobedienciam ¶ Propter primum dicitur deuteronomii 32. Abſcondam faciem meam ab eis et conſiderabo nouiſſima eorum ¶ Pro 2º numquam deus humilis faciem ſuam abſcondit nec auertit ut ſuperbus. ſed offert ſicut yſaie 54º in momento indignacionis mee abſcondi faciem meam parumper. ſed ſemper bonum quamdiu eſt in peccato ipſe fert inimiciciam iuxta illud yſaie 59º peccata ueſtra abſconderunt faciem eius a uobis et ſub iſto intellectu petebat iob dicens

UVA.BHSC

Cur faciem tuam abscondis . et
arbitraris me inimicum tuum . aliquis
enim non fit inimicus alteri nisi ex
offensa . Et quia iob offensam ignora
bat ideirco petebat . Cur faciem etc.
¶ Et notandum est quod homo redditur
inimicus deo propter racione.

amicicie mundialis.
fallacie mentalis.
inobediencie spiritualis.
concupiscencie carnalis.

¶ De primo
dico quod amicicia huius mundi sunt deo
inimica quia sicut homo qui diligit inimicum alterius fit ei inimicus
ita qui diligit mundum qui deum
odit fit dei inimicus iohannis 15.
Si mundus vos odit scitote quia
me priorem odio habuit ¶ Ideo dicitur
iacobi 4°. quod amicicia huius mundi
inimica est deo et qui voluerit esse a
micus huius mundi inimicus dei
constitutus est ~~constituetur~~ constituetur
2° fit aliquis inimicus deo racione
fallacie et etc. sic cum homo reperit fallaciam in homine dissolu
tur amicicia eorum . ut dicitur 9°
ethicorum qui liber autem promisit in
verbo fidelis servire deo . ideo si
mentitur fit ei inimicus . et ita
vocabat eum inimicum paulus
actuum 13°. O plene omni fallacia et
dolo inimice omnis iusticie et etc.
et in psalmo . inimici eius mentiti
sunt ei ¶ 3° racione inobediencie
et etc. Et merito sicut dominus odit
servum contumacem . unde apostolus ad
ro. 5°. de isto loquens ait cum in
imici essemus . scilicet racione inobediencie
primi parentis reconciliati sumus
per mortem filii eius racione scilicet obe
diencie ¶ 4°. racione concupiscencie car
nalis unde ad ro. 8°. sapiencia
carnis inimica est deo ¶ Et isti
inimici finaliter destruentur quia
pacientur.

mortis eterne acerbitatem.
omnis creature contrarietatem.
mortis sempiterne crudelitatem.
omnis pene calamitatem.

¶ De primo luce 19°. verumptamen in
imicos meos qui noluerunt me
regnare super se . adducite et interficite ante me ¶ De 2° sapiencie 5°. ar
mabit creaturam ad ultionem in
imicorum ¶ De 3° ysaie ultimo . vox
domini reddentis tribulacionem
inimicis suis ¶ De 4° in psalmo . ignis
ante ipsum precedet . et in alio . inimi
ci eius terram lingent pre angus
tia . scilicet ¶ 2° punit aliquis alium ad
ostendendum potenciam suam
et istud est inconveniens quod homo
magnanimus potenciam suam ex
pendit contra rem debilem ut dicitur
3° ethicorum unde debet homini magis
sufficere vincere posse sic dicit ala
nus in anticlaudiano . libro 9°. satis est
potuisse nec ultra nobilitatis animus
querit nec vincere posse sed cum
homo sit res debilis videtur quod potencia
dei non debet se extendere ad eum
¶ Et hoc est quod dicit . contra foli
um quod vento rapitur ostendis po
tenciam tuam et stipulam siccam
persequeris . Stipula sicca in proposito
proprie vocatur senectus quia sicut sti
pula iam aruit et redigitur ad
nichillum ita homo senex et ari
dus stipula merito nuncupatur . ubi
est quasi stipula ariditate plena nisi
primo ¶ Et quasi eadem racione dicitur homo
folium quod vento rapitur . homo enim
primo virescit ut folium deinde cres
cit ut flos et nutrit fructum . et custodit
a caumate et frigore . 2° de anima . de
inde desiccatur et a modico vento cadit
unde iob 7° dixerat memento quia
ventus est vita mea . et sic reddit
ad terram et in terram convertatur
de qua primam originem sumpsit . et
ita est de homine ut patet ad sensum et
potest deduci planius qui voluerit .
¶ Est etiam hic notandum ad maiorem eviden
ciam quod folium habet.

virorem in actu . et secundum hoc compa
ratur iusticie.
vigorem in effectu . et secundum hoc com
paratur divine gracie.
decorem in aspectu . et secundum hoc comparatur misericordie
tremorem in motu . et secundum hoc
comparatur miserie.

¶ De primo dicitur genesis 1°. Et erit quasi li

UVA.BHSC

in figura quod columba attulit in
ostio ramum olive virentibus fo
liis. gen. 8. ¶ De 2° dr in ps. be
atus vir. sequitur. Et erit q̄si lignū
quod plantatum ē secus decursus
aquarum et folium eius non de
fluet et eze. 47. Non deficiet foli
um ex eo et non defluet flu f
deficiet fructus quia dei custodit bona
opera ut folium fructum ¶ De 3°
dr. eze. 6°. ne extollas excogita
cione anime tue ne forte elidatur
uirtus tua uitis. et folia tua
comedat et fructus tuos pdat. et
notanter loquitur quia si opera nostre
fiant ppter superbiam uel uanam
gliam iam folium pdit fructus
suos. quia iam receperunt merce
dem suam et de isto folio bene dr
apoc. 22°. folia ligni ad sanitatem
gencium ¶ De 4° dr leuit. 26°.
terrebis eos sonitus folii uolantis
quia ex mā miseria condicione fac
ti sumus instabiles et timidi. vn
grego. 35. mora. ca° 22°. qd ē homo
n̄ folium qd uidelicet in paradiso ab
arbore cecidit qd ē n̄ folium qd temp
tacionis uento rapitur. et deside
riorum flatibus eleuatur hunc et
enim ira pturbat. et aī recedit ira
leticia suadet inepta luxurie sti
mulis urgetur. estus auaricie lon
ge lateqz tenditur. ad ambienda q
terrena sunt aliquem hunc superbia
eleuat aliquem hunc inordinatus ti
mor in infima deponit deponit
quia igitur tot temptacionum flati
bus eleuatur et ducitur homo recte
folio comparatur. Unde bene ysa
yam dr. Iam cecidimus q̄si folium
vniuersi. et iniquitates nr̄e quasi
uentum abstulerunt nos. et istud
scribitur ysa. 64°. ¶ Si igitur fuerit
quis accipiendo folium in ultima si
gnificacione pro nr̄a fragilitate bene
dicit iob. Contra folium qd uento
rapitur et c. ¶ 3°. posset dicere ali
quis qd puniretur ppter antiqua malici
am et ad hoc inquirendum subdit
¶ Scribis enim contra me amari
tudines et c. ¶ Amaritudo ut ē
dictum fuit in sacra scriptura qua
druplr sumitur. et hic accipi pt pro
aduersitate corporali uel pro malicia
et pcto. si primo modo tunc ē sensus
scribis. i. inmittis et discernis con
tra me aduersitates. et per hoc in
nuit ista non fieri a casu. sed ma
gis ab ordinacione diuina. siue pre
destinacio. scripcio dr. Unde dt moy
ses ad dnm exo. 32°. Aut dimitte
eis noxam hanc aut dele me de li
bro uite in quo scripsisti et in ps
deleantur de libro uiuencium et cum
iustis non scribantur ¶ Si autem
accipiatur amaritudo pro pcto tunc
deus dr scribere amaritudines qn
in conspectu suo ad puniendum
pctā reseruat. ut apoc. 20°. dr. Iudi
cati sunt mortui ex eis q scripta
erant in libris. sm opera eorum
et quia deum latere non pnt. Ideo
dr scribere illa. i. ad memoriam
reducere. et sm istam exponem
sequitur ¶ Et consumere me uis
pctis adolescencie mee. Et ex isto
appareret qd iob bene confitebatur se
ee pctorem quia nemo ē sine pcto. licet
aliquando ē dicere uideatur qd nō peccauit
ut qr est intelligendum qd non
tm peccauit qz puniebatur aduersa
et ideo licet pt expom qd corporaliter
punitus erat primo q̄ consciptus. si
hoc beatus pro pctis adolescencie sue
quia in illo statu homo magis infla
matur et plures hēt temptaciones
q̄ in aliis vnde. i. Iob. 20°. dr ¶ Ossa
eius implebuntur uiciis adolescen
cie sue ¶ Est tn aduertendum qd
adolescencia hēt multas condiciones
quia viget in.

lasciuia. malicia. superbia. inconstancia. memoria. leticia. amicicia.	¶ De primo dr ecc. 11°. adolescencia et uoluptas uana sunt ¶ De 2° gen. 8°. hominis prona sunt ad malum ab adolescencia ¶ De 3° ex. luc. 15°.

de adolescente q totam substanciam suam
expendit uiuendo luxuriose. Unde
phs. 1° ethi. reprehendens inten

UVA.BHSC

peccatum dicat quid enim faceret si ei adest concupiscentia iuuenilis. q. d. resistere non posset iuuentus enim uiget in adolescentia sua. Et propter istas quatuor condiciones iuuenes debent in illo statu instrui. ad

ueram obedienciam.
ueram temperanciam.
ueram sapienciam.

Propter primum dicitur eccl. 30. filios habes curua faciem suam a iuuentute. et i. pe. 5. dicitur adolescentes subiecti estote. Propter 2m dicitur tren. 3. bonum est uiro cum portauerit iugum domini ab adolescentia sua. Propter 3m dicitur in ps. In quo corrigit adolescentior uiam suam in custodiendo sermones tuos. Et ista tria ponit aristoteles 8. polit. circa finem primam ut patet intuenti textum. et huius racionem assignat. 2. ethic. in fine. ca. primi. d. non parum differt si uel sic ex iuuene consuetum assuefieri. sed multum magis aut omne. i. quia totum dependet ab isto. Quod dico quod adolescencia uiget in memoria. Unde virgilius quod noua testa capit inueterata sapit. et prouerb. 22. adolescens iuxta uiam suam et cum senuerit non recedet ab ea et aristoteles 1. poet. in fine. amamus primas propter magis. Secundo in leticia racione caloris sanguinis circa cor et splen. Unde eccl. 8. letare iuuenis in adolescencia tua. Quarto uiget in amicicia cantico primo. adolescentule dilexerunt te nimis. quantum ad primas quatuor condiciones in quibus ut plurimum delinquunt adolescentes. et si non multum grauiter frequenter tamen. et sic loquebatur ipse iob cum dicebat Consumere me uis peccatis adolescentiae meae. q. d. tu reducis mihi ad memoriam et scribis contra me. quibus puniar si pro peccatis prioribus. beatus gregorius dicit hic notanter est considerandum quam grauia sint peccata senum si et illud quod sic iusti metuunt quod infirmitate deliquerunt quia secundum ueritatem homo iuuenis est magis excusabilis quam senex. quia magis sub passionibus uiuit et grauioribus et ideo dicit phs. 1. ethic. non enim siquis uincitur a fortibus et superexcellentibus delectationibus aut tristiciis admirabile

sed condempnabile est. Posuisti in neruo etc. hic ut dictum est dicit sue aduersitatis occasionem et 2. subiungit excusacionem. ibi. quasi qui putredo consumendus sum et cetera. Ad euidenciam primi notandum est quod neruus est nomen equiuocum. Unde virgilius neruo torqueris in cippo qui teneris membra firmantur neruis quibus ossa ligantur. hic in proposito sumitur pro cippo in quo pedes malefactorum ponuntur et tenentur et per hoc iusticie intelligitur lex diuine iusticie qua fidelis homo tenetur et ligatur ne diuertere possit ab ea. Unde lex dicitur quasi ligans et stringens. modo si a lege diuine iusticie homo mere diuertat penam meretur. Et ideo dicit posuisti in neruo pedem meum. i. processum uite mee. et quia impossibile est sine speciali priuilegio diuine gratie quod homo non declinet aliquo modo ab illa rectitudine. quod tamen deum latere non potest ideo subdit. Et obseruasti omnes semitas meas. i. considerasti per semitas ut dicit gregorius hic. que sunt angustiores uiis non solum intelliguntur minime actiones. Unde dicit. deus semitas obseruat quia in singulis quibuscumque actionibus nostris et cogitaciones pensat. quod etiam per semitas intelligitur obseruacio mandatorum dei per quod patet per ps. dicitur deduc me in semita mandatorum tuorum et cetera. Sequitur. Et uestigia pedum meorum considerasti. sic dicit gregorius et bene. uestigium est signum alicuius derelictum in terra. in quo cognoscitur res cuius est uestigium. sic a uestigio pedis in puluere impresso cognoscitur quid transiuit illac. et per hoc designatur operatur hominis. quia operaciones magis credibiles sunt operibus. ut dicitur 10. ethic. Ideo ad opera hominis cognoscitur homo interius quia unusquisque qualis est talia dicit et operatur et sic uiuit ut dicitur 2. ethic. et ideo aliquando homines uidentes opera nostra iudicant de nostra intencione quod per pedes designatur in multis locis sacre scripture. Ut alibi dictum est. Unde

UVA.BHSC

gregorius dicit. et est xv^o. more. ca^o. 13°.
plerumque homines dum prave a
gunt inventibus aliis malum prebent
exemplum et qui inflexo extra viam pede
sequentibus vestigia distorta relin
quunt dum per opera sua ad scanda
lum aliena corda provocant. Et quia
ut ipse dicit post valde difficile est ut
homo saltem per cogitationem non
titubet que tamen omnia dominus considerat
ideo iob bene dicebat. Et vestigia
pedum meorum considerasti. et si sic
cum nemo sit immunis a peccato. bene
poterat puniri pro peccatis suis. licet non
tantum. ¶ Est advertendum quod qua
druplex vestigium homo debet ha
bere. scilicet eligendum.
In conversatione. et istud est ordinandum.
In operatione. et istud est ordinandum
locutione. et istud est observandum.
Intentione. et istud est regulandum.
¶ De primo dicitur trenorum 4°. lubricaverunt
vestigia nostra in itinere platea
rum ¶ De 2° in ps. dilatasti gressus
meos subtus me. et non sunt infir
mata vestigia mea ¶ De 3° ecci. 13.
vestigium cordis boni et faciem bonam
difficile invenies. vestigium cordis est
locutio sicut satis ¶ De 4° in figura
de uxore. 28°. mulier tenera et delica
ta que non valet figere vestigium pe
dis in terram propter nimiam mollici
em invidebit viro suo mulier ista est
affectio nimis delicata. que intellectui
contradicit a quo regulari deberet et
ideo dicitur ecc. 21°. qui odit correptio
nem vestigium est peccatoris. qui putre
do et cetera. hic ultimo dat suam excusa
tionem. q.d. quia deus tantam curam
de actibus hominum habet ut etiam minima
consideret et hominem puniat pro
eis videtur quod respicere debet ad hominum
fragilitatem. ut in ps. dicitur. Et re
cordatus est quia caro sunt spiritus vadens
et non rediens. et hoc innuit cum
dicit. qui quasi putredo consumendus sum
.i. quantum ad statum corporalem in putre
dinem convertendus. et redditurus
in terram ¶ Et sic vestimentum
quod comeditur a tinea. tinea enim nascitur
de vestimento. et tamen corrodit illum
sic homo se habet intra se. unde naturaliter
corrumpitur ¶ Est enim ex contra
riis compositus. et quod ex contrario
componitur naturaliter corrumpitur sic
dicitur 2° de generatione et corrupti
one et sicut tinea paulatim et con
tinue corrodit vestimentum donec
consumuntur sic secundum veritatem
calor intrinsecus devastat humidum
radicale donec homo consumatur
et moriatur et sic totaliter consumitur
quantum ad corpus ¶ Moraliter autem exponendo
beatus gregorius xv^o. more. ca^o. 12°. dicit
homo est quasi putredo consumitur
dum carnis sue corruptione con
teritur. cui quia immunda temptatio
non aliunde quam a se ipso nascitur mo
re tinee tamen temptatio quasi veste
de qua exit consumit ¶ Et ex
dictis satis apte concludit contra ini
micos suos. quod est alia vita ab ista
ex quo deus de factis hominum curam
habet cum tamen homo quantum ad corpus non
sit nisi putredo que totaliter consumitur
ergo deus non considerat ea ad
puniendum vel remunerandum
in aliquo quod non consumi quoad
animam et per quod homo vivit quantum
ad animam post mortem corporalem.
¶ Et ista erit una de conclusionibus
principalibus intentis ab ipso iob contra
adversarios suos sic magis patebit in ca. se. et hic est finis 13^i
capituli

Homo natus de muliere et c.
incipit 14^m ca^m in quo ut
dictum est iob ostendit gravitatem su
am generaliter quantum ad totum genus hu
manum ¶ Et primo aliqua circa propositum
ostendit seu proponit. et 2°
ad propositi sui manifestationem acce
dit ibi. lignum et c. primo adhuc
ostendit humane miserie fragili
tatem ¶ 2° circa hominem ostendit
diligentiam providentie divine. ibi
Et dignum ducis et c. primo hominis
conditionem exponit. 2° aliqua que
obiici possent excludit ibi. quasi flos
et c. ¶ In prima parte breviter expo
nit tria. scilicet hominis originem cum
dicit homo natus. scilicet brevitationem
cum dicit brevi vivens tempore ¶ 3° ho

UVA.BHSC

minus odiam cum conclusit. repletur multis miseriis. quia multiplex natura sua est. ut dictum primo modo. Et benedictus multis miseriis. nam homo a nativitate subiacet miserie.

- Culpe originalis.
- culpe actualis.
- infirmitatis corporalis.
- fortune accidentalis.
- paupertatis temporalis.
- mortis naturalis.

Cap. Quarto primo vocavit iob hominem miserum iob 3. dicit quare misero data est lux. Cap. 2o. puer. 10. miseros facit populos peccatum. Cap. 3. iob. 21. scalentes calamitate et miseria merebuntur heribus. Cap. 5. iac. 5. agite nunc divites plorate ululantes in miseriis que advenient vobis. Cap. 4. m. ps. propter miseriam inopum et cetera. Cap. 6. ysa. 47. veniet super te repente miseria quam nescis. scilicet mors naturalis. Unde beatus gregorius 4. more. cap. 10. dicit si enim subtiliter considerentur omne quod agitur pene miseria ipsa est enim servire corruptioni carnis ad necessitatem atque concessa miseria est. ut contra frigora vestimenta contra famem alimenta. contra estum frigora requiruntur. quod multa caute la custoditur salus corporis quae etiam custodita amittitur amissa cum gravi labore reparatur. Et subdit quod itaque nisi humane vite miseria est quia amissa celesti patria repulsus homo delectatur exilio gravatur curis et tamen cogitare dissimulat quam grave sit quia multa cogitantur quod privatus est interno lumine. et tamen in hac vita diu vult permanere suam etatem. quid hoc quam de pena nostra nata est miseria. Cap. Et quia aliquis posset dicere quod saltem homo in mundo habet aliqua bona. scilicet carnis pulcritudinem fame altitudinem et potestatis rectitudinem. et hoc in diebus quibus vivit ideo iob contra ista tria statim innuit tria. contra pulcritudinem iuventutis iuventutis. dicit quod quasi flos egreditur et conteritur. contra famem redolentiam sive altitudinem. dicit quod fugit velut umbra. contra potestatis rectitudinem dicit. Et numquam in eodem statu permanet. Cap. De duobus ultimis statim post veritas dicitur. quia sicut umbra variatur ad variationem solis et sol numquam manet in eodem situ circa [illegible] instans. quia et in continuo fluxu. Ideo dicit ps. dies eius sicut umbra pretereunt. Cap. Unde gregorius. ix. more. cap. penult. dicit. Cum sol indesinenter cursum suum peragat numquam quia se instabilitatem figat cursus vite hominis potius umbre quam luci comparatur. quia amisso amore conditoris calores cordis perdit. et in solo iniquitatis sue frigore remanet. Cap. Quod autem homo numquam permaneat in eodem statu. potest dici de statu fortune. vel sanitatis corporalis vel de statu dignitatis et honoris. et licet homo parum in talibus firmiter stare possit in [illegible] tamen accipiendo pro duratione statum. numquam in eodem statu permanet. ut dicit beatus gregorius hic fixum enim statum habere non possumus ubi transituri venimus. atque hoc ipsum nostrum vivere cotidie a vita transire est. quoniam tamen mutabilitate non solum exterius sed etiam interius homo patitur dum ad opera consurgere meliora conatur. mens eius mutabilitatis sue pondere ad aliud semper impellitur quam est et nisi in statu suo arte arta custodie disciplina teneatur semper in deteriora dilabitur. Cap. Si de hoc quod dicit quasi flos et cetera. sciendum est quod flos habet multas proprietates. et sub hoc comparatur multis in sacra scriptura habet enim.

- decorem in aspectu. et comparatur adolescentie.
- saporem in gustu. et comparatur sapientie.
- odorem in olfactu. et comparatur gratie.
- dulcorem in fructu. et comparatur beate marie.
- amorem in aspectu. et comparatur amicitie.
- honorem in effectu et comparatur iustitie.
- valorem in effectu. et comparatur presentie.
- tremorem in actu. et comparatur humane miserie.

Cap. Habet primo decorem in aspectu et cetera. quia pulcritudo sequitur iuventutem. 2o. ethic. Ideo dicitur sapientie 2o. Non pretereat nos flos temporis. scilicet iuventutis nostre dicunt fatui. Cap. 2o. habet saporem. et cetera. Ideo dicebat sapiens ecc. 24. flores mei fructus honoris et honestatis et cetera. sequitur. transite ad me et cetera. Cap. 3. habet

UVA.BHSC

odorem et c. ideo dr. eccl. 39. florete flores qs lilium date odorem et florete in gratiam. ¶ 2o. ht dulcorem in spu qr dulcificat intellectum et spm. et sic beata uirgo dulcorat et mellificat ideoqz de ipsa bene exponitur illud cant. 2o. Ego flos campi. s. per pietatis dulcedinis. et lilium conuallium per mansuetudinis humilitatem. Et ita pt dici de xpo dr. ysa. xi. Egredietur uirga de radice iesse et flos et c. ¶ 3o ht flos amorem et c. unde et amantes amore uenereorum faciunt serta floris et ideo in peticionem magni amoris dicebat ad sancta fulcite me floribus. stipate me malis i. pomis. qr amore langueo. ¶ 6o. ht honorem et c. ideo dr. in ps. Justus ut palma florebit et c. ¶ 4o. ht ualorem et c. qr flos ualet ad medicinam. ideo dr. cant. 2o. Jam enim yemps recessit flores apparuerunt in terra nra. s. per iret et confessiois ideo dr. Jere. 48o. date florem moab. moab interpretatur genitus uel regeneratus a patre in quo l. penitens bene significatur. ¶ 5o. ht tremorem in actu qr non permanet et sic sigt uitam presentem de q. dr. in ps. mane floreat et transeat uespere decidat induret et arescat. et sub isto significatu sumitur in bra cum dr. qs flos egreditur et conteritur. ¶ Et notanter loquitur nam flos in ortu suo ht.

mirabilem apparenciam. debilem permanenciam. instabilem constanciam.	¶ Flore s mundi floret apparenter sub pbi et potentes.

Ita in isto mundo aliq florent.

apparenter. rone mutacionis ptatis.
euidenter. rone prosperitatis felicitatis.
inconstanter. rone humane fragilitatis.

¶ Sed flos statim cadit qr i mundo nulla ueraciter existunt. ideo dr. ysa. 28o. ue corone superbie ebriis effraym et flori decidenti. 2o. flore mundi florent euidenter diuites s non permanent. nam omnia perdunt in morte sic namque primo dr. flos libani elanguit ¶ 3o. floret floret mundi iuuentus. s inconstanter qr cotidie procedit ad mortem et de isto flore dr. in alexandria. flos iuuenum marcedo et c. ¶ Et in ista uita homo directe s. in ista tria procedit ut flos qr primo apparet in decore. floret in uirore et cadit in frigore. unde ysa. xl. omnis caro fenum et omnis gloria eius ut flos feni exsiccatum est fenum et cecidit flos. et qr idem habetur iacob. 1o. bene qs dr. de homine qui qs flos egreditur et conteritur et c. ¶ Sequitur. et dignum ducis et c. hic admiratur prudentiae diuinam. Et primo ponit dei curam circa hominis actus exactionem ¶ 2o. puocat dei mitigationem ibi quis potest. et c. ¶ Circa aduersarii iob ut patuit d. non credebant alia uitam esse. s. qr statim cum homo peccat puniri deberet ideo contra istud subdit iob. Et ps pt et c. In qbus duo innuit clare. primo qr actus humani sub diuina prudencia cadunt et ista est una de conclusionibus hic intenta principa. ab ipso iob et istud patet statim cum dicat. Et dignum ducis. 2o. innuit qr homo quiqz non solum pro delictis in isto mundo punitur. s etiam post hanc uitam ad iudicium euocatur. Juxta illud eccl. in fine. Omnia q fiunt dus in iudicium siue bonum siue malum sit et ideo dicit ¶ Et dignum ducis super huiuscemodi aperire oculos tuos et adducere eum tecum in iudicium. non est intelligendum qr dus habeat oculos qnqz apertos clausos qnqz apertos. s aperire dr. cum ex effectu percipitur ipm facta hominis percipere. sic baruch 2o. dr. Inclina aurem tuam et audi aperi oculos tuos et uide. Et idcirco dr. aperire oculos quando uocat aliquem ad iudicium ¶ Est notandum qr multiplex est iudicium dei. s.

approbacionis. discussionis. missionis. terminacionis.	¶ Judicio ordinacionis iudicatur mali stati ai moriuntur ad paciendum penam.

et boni ad obtinendum gloriam. Et ideo dr. Jo. 12o. nunc iudicium est mundi. et c. nam cotidie sic dus stat ad iudicium. et

UVA.BHSC

ideo dicit̄ Jo. 6.º q̄ comedit
carnem dn̄i digne. ſ. in iudiciū
non uenit. ſ. diſcuſſionis et dem-
nationis. ſ̄ tranſit de morte ad ui
tam. ¶ Judicio approbationis iu
dicabunt ſancti nationes. ſapīe
.3.º unde mt.º 19.º uos q̄ ſecuti eſtis
me et c̄. ſedebitis et uos
iudicantes duodecim tribus iſr̄l. i.
iudicium dn̄i approbabunt iudicio
diſcuſſionis ꝓbantur hic in mūdo
ſancti uiri qui ſic aurum in for
nace probatum bonum iudicatur
ita ſancti uiri in temptationibus
probati boni iudicantur. unde iob
.x.º petebat. Judica mī cur me ita
iudices. unde. ps̄. confitebor t̄ in
directione cordis in eo q̄ didiſci
iudicia iuſtificationis tue. ¶ Judi
cio inquiſitionis dr̄ dn̄s iudicare
ſcrutando corda et actus hoīum
ſic. hr̄e in ꝓpoſito ideo. ps̄. dice
bat. de uultu tuo iudiciū meum
ꝓdeat oculi tui uideant equitates
¶ Judicio determinationis iudicabū
tur boni et mali in ultimo iudicio
de quo dr̄ yſa. 3.º dn̄s adiudiciū
ueniet ¶ modo hīc intelligi debet
de iudicio diſcuſſionis uel inquiſitio
nis q̄z mirum ē ut uideatur dn̄s
facta hominis mortalis ponere
ante oculos ſuos ad diiudicandū
ſic. ps̄. dicebat non intres in iudi
cio cum ſeruo tuo dn̄e. q̄z nō iuſ
tificabitur in cōſpectu tuo omīs ui
uens. Et ideo ſanctus uir ad ꝓpoſi
tum ſubdit ¶ Quis pt̄ facere mū
dum de inmundo conceptum ſemīe
Et ponit ibi quamdam excuſati
onem q̄ homo non debeat trahi
in iudicium diſcuſſionis a dn̄o. q̄z
a ꝑma.º conceptionis homo fit īmū
dus rōne pc̄ti originalis et dr̄ ſe
men de quo homo generatur in
mundum non. ſ. naturā. ſ̄ rōne
prurriginis carnis et concupīe in actu
uenereo. ex quibus educitur homo cō
trahit a parentibus originale pc̄tm
iux̄ illud. ps̄. Ecce enim in iniquitati
bus cōceptus ſum. et in pc̄tis conce
pit me mater mea. et ex illo hz̄
q̄ in carne ſemꝑ manet fomes q̄
trahit et inclinat rōnem inq̄ pt̄
ad carnis delectationes ex quibus homo
redditur inmundus. ſ. pc̄tm actualez
et ita loqtur hic expreſſe beatus gg̃o.
et ē. xj.º mor. in fi. d. homo ex cor
ruptibili carne uiuens hz̄ temptatione
īmundicias īpreſſas in ſemet ipſo q̄z
inmuriā eas ab origine trahit. ipſa q̄ꝑ
ꝑ delectationem carnis conceptio eius
inmundicia ē. hic q̄ inmundū quedā
patitur in mente. q̄uis ex rōnis iu
dicio reluctetur q̄z conceptus de īmūdicia
dum ad mundiciam tendit hoc cona
tur uincere quod ē ¶ Et q̄z ſicut ui
demus cum naturalibus q̄ cum de nō
calido fit calidum. oꝫ q̄ fiat per
aliud q̄ ſit uirtualiter aut per ſe ca
lidum. aut ſaltem actu calidū. itam
ſp̄ualibus q̄ndo ab inmundicia pc̄ti fit
aliq̄s mundus oꝫ quod mundetur per
illum qui per ſe ē mundus et iſte
eſt deus qui eſſentia ſua eſt infine
et cōplemento. totius ꝑfectionis et
mundicie. Jdeo. bene ſubdit. niſi tu q̄
ſolus es. unde luce. 9.º nemo pt̄ di
mittere pc̄ta niſi ſolus deus et iſtud
eſt uerū ſimplr̄. et patet de peccato
originali. n̄ ei q̄s adeo mundetur uel
ꝑ bapt.º fluminis uel ſanguinis. a pc̄to
originali mundari non pot. q̄ ſolū
fit a ſolo deo ¶ Etiam q̄º ad pc̄tm
actuale ſe poſſet homo mundū ſuare
ꝑ uirtutes morales quibus homo feliciter
uiuit in mundo. ut dr̄. 8.º po.ᶜᵒʳ meri
toria tm̄ opera non pt̄ ad merendum
grām et glīam ſine grā et caritate
que a ſolo deo datur ¶ unde gg̃o.º ubi
ſ. Qui g̃ ad mundicie locū ꝑuenit
cōceptionis ſue uiam reſpiciat ꝑ
quam uenit ac deinde colligat q̄z
ex uirtute ſua mundiciā uiuendi
non hz̄ cui de mundicia factum ē in
cium ſuſtinendi et ideo hoc fit a ſolo
deo qui ſolus ē mundus ſicut addu
cit gregorius. d. ſic xp̄s in mundū
uenit ex maria uirgine ut nichil
haberet de inmunda conceptione n̄
enim ex uiro et femina. ſ̄ ex ſp̄u
ſancto et maria uirgine ꝓcedit ꝑ
ſſit. ſolus ergo in carne ſua uere mū
dus extitit qui delectatione carnis

UVA.BHSC

inquinari non potuit qr nec per car
nalem delectacionem hinc uenit
Et tunc excusacionis sue causam
proseqitur. d. breues dies hominis
sunt et c. et primo ostendit hominis fra
gilitatem. 2o. imprecatur dei benig
nitatem. ibi. Recede et c. ¶ Circa igitur
primo ostendit hominem contrahere in
iusticiam iudicia a natiuitate. h
ostendit hominem a natiuitate hre
duracionis inconstanciam. uel non
permanenciam. ideo dicit. breues
dies hominis sunt. hec est expositio
ut patet ad sensum. qr dies hominis sep
tuaginta anni. si autem in potenta
tibus et c. ut dr in ps. numerus
mensium eius apud te est. qr cetera s.
dr. nescit homo finem suum. ideo a
deo solo qui omnia intuetur est statuta
¶ Constituisti terminos eius qui prete
riri non poterunt. Est sciendum quod a
tempore concepcionis fetus est quedam propor
cio. inter calidum naturale et humi
dum radicale. et secundum armoniam bene
uel male dispositam in complexione
et inter humores ex quibus homo com
ponitur est certa periodus et certus
numerus a natura ordinatus. usque
ad quem terminum homo uiuere
habet et non ultra qr tunc deficientibus
causis quibus hominis uita conseruatur
necesse est et ipsum deficere licet homo
possit multis uitam breuiare tamen ultra
terminum a natura positum non
potest eam elongare et qr natura est
instrumentum dei agentis. ideo ad deum tamquam
ad agens principale attribuit istud
d. Constituisti terminos eius qui pre
teriri non poterunt. Ex isto conclu
dit quod ex quo est tam fragilis condicio
nis et tam breuis duracionis ~~uult~~
quod si deus uult ~~cot~~ rigorose cum eum
in iudicio procedere. non poterit ho
mundus inueniri. nam ut dictum est
repletur hic multis miseriis et me
lius est homini dum sic est in statu bono
mori quam tot periculis subiacere. sic
dicebat paulus. Cupio dissolui et
esse cum christo. et hoc est quod ipse subdit
d. Recede ergo paululum ab eo ut ces
sat donec obtata ueniat. et c. Et hic
in hoc dei benignitatem implorare

Est tamen aduertendum quod istud potest
exponi uel quantum ad aduersitatem
et miseriam quam homo sustinet
in hoc mundo. et tunc recede dei
accipitur pro cessare. et est sensus
recede ab eo. i. cessa homo misseri
am infligere. uel potest exponi
de uita humana per mortem. quia
sicut sole recedente fit nox et lux
fugit ita domino subtrahente in
fluenciam suam qua homo con
seruatur in uita. statim moritur
et sic est sensus. recede ab eo. i. sub
trahe influenciam tuam per quam
uiuit homo ab eo. ut quiescat si
nis laboris dr quiescens. et sic cum
homo moritur quiescere dr quia
mors corporalis est omnium tribulium
finis in isto mundo ut dr. 3o. ethic.
¶ Et notanter ipse paululum adiungit
qr ut statim patebit ex hoc quod
ipse dixerat aliam uitam esse adhuc
uolebat quod si homo quoque est tamen minime
reputacionis quantum ad suum corpora
lem tradicur adiudicium coram deo. ad
retribuendum ei secundum ut iustum fuerit
siue bonum siue malum quod istud sic
noscit quamdiu manet in ista manet
qr contingit bonos quosque per totam
uitam affligi. et ideo quando moriuntur
paululum quiescere dicuntur. qr totum
tempus usque ad generalem resurrectionem. per
comparacionem ad totum tempus eter
nitatis est paululum. et homo reci
piet tunc optatum. sic dr in littera. do
nec optata ueniat. et sic mercena
rii dies eius. s. ~~hominis et istud~~
~~fuit expositum supra in 2o ca~~
Et ita exponit beatus gregorius. tex.
et racionem huius quod dictum est concludit
d. et sic mercenarii dies eius. s.
hominis et istud fuit expositum
supra in. 2o. cao. ubi ostendit quot
modis sanctus homo mercenario
comparetur in isto mundo. sic enim
mercenarius finem operis semper pres
tolatur ut dr. c. in. 1o. Ita sanctus
homo mercedem laboris quam post istam
uitam habetur. unde beatus gregorius
xiio. moralium ca. 2o. dicit tunc homini adueniet
optata sicut mercenarii dies ueniet
cum eternam requiem per recompensacio

nem

UVA.BHSC

nem sui laboris accipit. ¶ lignum habet spem et cetera. Ista est 2a pars principalis huius capituli in qua ut dictum fuit est iob accedit ad propositi sui manifestationem. ¶ Circa quod propositum suum erat declarare futuram corporis resurrectionem. Ideo primo hoc ostendit in inferioribus ab homine rebus postea vero ponit intentionem suam plane ibi. Quis mihi tribuat et cetera. ¶ Circa primo per modum questionis inquirit utrum possibile sit quod homo iterum post mortem resurgat. quia de multis in quibus aliquod bonum remanet apparet id iterum. Et exemplificat in illis que uiuunt uita uegetatiua tantum. et dicit lignum habet spem et cetera. methaphorice. quia lignum proprie non habet spem. cum homo non habeat cogitationem spes autem est actus potentie cognitiue. sed sicut aliquis cognoscens sperat in assecutione boni aliquid a quo credit adiuuari. ita lignum si precisum fuerit habet spem. id est aptitudinem naturalem ad iterum germinandum. et resuscitandum ad floridum statum et pulchrum. Et si senuerit in terra radix eius. id est si morte naturali moriatur. sic homo senex naturaliter moritur. et in puluere mortuus fuerit truncus eius. tamen ad odorem aque germinabit. et faciet comam quasi cum primum plantatum est. et istud fit ratione uirtutis seminalis que remanet in putredine ligni. sicut uis seminatiua remanet in granis seminibus et lignis de qua hic multa possent dici. sed ideo pretereo quia non sunt de presenti methodo. Et expositio textus patet quantum ad sensum litteralem. ¶ Littera glosa habet et est expositio moralis capitulo 2o. istud exponens mistice. dicit. quod in sacra scriptura per lignum intelligitur. primo

Crux dominica.
humana iustitia uel iniustitia.
incarnata sapientia.

¶ Exemplificat de primo de eo quod scribitur sapientie 2o. mittamus lignum in panem eius. Bene dicit lignum in pane mitti et dico corpori eorum adhibere. ¶ Exemplificat de 2o. de eo quod scribitur ezechielis 17. Ego dominus humiliaui sublime et exaltaui lignum humile quia eundem de ore ueritatis dicitur qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur. Unde et salomon ecclesiastes 11o ait. Si ceciderit lignum aut ad austrum aut ad aquilonem in quocumque loco ceciderit ibi erit. iustus autem qui in morte cadit ad austrum et iniustus ad aquilonem. ¶ De 3o exemplificat de eo quod scribitur prouerbiorum 3o. lignum uite est hiis qui apprehenderunt eam et qui tenuerit eam beatus. ¶ Et tunc de uiro iusto exponit textus. quia si precisus. id est si morte passionis iustus afficiatur in eterne uite uiriditate reuixatur et qui hic uiuet iuste per fidem illic uiuet sic per spem. ¶ Et subdit. Et si in puluere et cetera. inter manus persequentium corpus eius examinatur. Iuxta illud sapientie. Visi sunt oculis insipientium mori illi autem sunt in pace. et estimata est afflictio exitus illorum sed truncus ad odorem quia aque germinat quia per afflatum spiritus sancti in electore conditus exemplo sui corporis germen uirtutis facit. ¶ 2o exponit exemplum de christo quia lignum dicitur. sed virtute hic dicit sic. fortasse etiam de domino ipso. sed omnium honore capite intelligi ualet. Iuxta hoc quod de semet ipso ait. Si in uiridi ligno hoc faciunt in uiridi quid fiet. se enim lignum uiride et nos lignum aridum dixit. ipse enim habuit humorem diuinitatis nos uero qui puri homines sumus lignum aridum appellamur. habet ergo lignum spem si precisum fuerit quia rursum uirescit quoniam et si fuerit per passionem occisus per resurrectionis tamen gloriam ad uiriditatem uite rediuiuit. ¶ Et tamen inferendo de bonis pro resurrectione subdit. homo uero cum mortuus fuerit nudatus atque consumptus ubi queso est. ¶ Et ipse ponit tria que homini contingunt in morte. primo corporis et anime dissolutio et quantum ad hoc dicitur mortuus. 2m est honore temporalium amissio et quantum ad hoc dicitur consumptus. Et tamen querit. ubi queso est quia statim ad modum arborum et herbarum non germinat sed conuertitur

UVA.BHSC

in terram et ideo vr̄ arguere ad ptē
pme conclusionis . s. q homo non re
surgit si aliter senciat ut pz post
¶ Est tn̄ aduertendū q bene qrit
de homine mortuo . vbi ē nā postq̄
homo mortuus ē a parentibz

oblivioni datur .
pro eo nichil tribuit .
deo eo nichil curat .
acq̄sitis denudatur .
qī odio habetur .

¶ ppr p̄m . in
ps̄ mortuus . p̄s .
clamabit . obli
uioni datus sū
tamq̄ mortuus

a corde ¶ ppr . 2m . puerb . 11o . mortuo
nulla erit ultra spes . ¶ ppr . 3m . di
cunt parentes cotidie . id q hr̄ ecc .
. 22o . melior ē canis viuus dici mortuo
leone . et ideo non curatur de eis ¶ ppr
. 4m . dr̄ iob . 27o . diues cum dormierit
nil secū afferet et cē ¶ ppr . q.m bene
dr̄ . et pt̄ exponi modo ad litam de
mortuis et eorū parentibz illud ysa .
. 59o . Si mortui fueritis in maledictio
ne erit pars ura . qz ec illi q obti
nent bona mortuorū quiqz maledi
cunt eis qui ipa acqsierunt . Et ideo
hoc bene considerans sanctus iob dice
bat homo cum mortuus fuerit ubi qso
et tn̄ illi deberent plorare pro eis

plorare intimius .
dare habundancius .
labora sanctius .
vigilare dulcius .

¶ de p̄mo dr̄
eccī . 38o .
fili in mortuum
pduc lacrimas

et qī dura passus incipe plorare . et
scdm iudicium contege corpus illius et
ne despicias sepulcrum illius ¶ de . 2o .
dr̄ . ecci . 7o . pauperi porrige manum
tuam sedtur . et mortuo non phibe
as gratiam . s . ueritatem mortui in
purgatorio existentes sunt ut pauperes
qz nequeunt se iuuare n̄ inueniunt
ab aliis ¶ . 3o . debent amici p mor
tuis laborare . pnam faciendo . ideo
dr̄ ecci . 17o . a mortuo qī nichil
perit confessio . per qfessionē intelligi
tur pnā que si fiat amicabilibz a
micis p eo . non perit . s; ualet mor
tuis ad salutem ¶ de . 4o . dr̄ iob . 21o
in congerie mortuorū vigilabit qz
orando p defunctis debz orationibz
uigilare . et maxime amicus pro
amico ¶ Et qz iob bene cogitabat
q post mortem pauca de amico mor

tuo curabunt ideirco dicebat . vbi
queso est ¶ beatus gregorius illud
exponit . 1. 32o more . ca . 4o . q
pctō p̄mi parentis in culpa ligamur
ipa amissione iusticie morimur
concessā prius in paradiso inocencie
veste nudimur et interitu carnis
subsequenti consumimur homo
itaq; moritur culpa nudatur iusticia
consumitur pena ¶ Et subdit qz
peccator homo ubi stare noluit ubi co
ditus fuit ¶ hic uero ubi cecidit
diu ēē nequit . patriam dolens
pdidit a peregrinatione uo sua
quam diligit expellitur inuitus
vbi ē ergo . qui in eius amore nō
ē verum eē ē ¶ Et ad psequendū
q dixerit q homo cum moritur
vr̄ totalr̄ qī consumi dicit ¶ quo
modo si recedat aque de mari . et
fluuius exsiccatus arescat sic homo
cum dormierit non resurget . do
nec atteratur celum . non euigilabit
nec consurget de somno suo . Et
sicut patet . hic ponitur exempl̄ et co
cludr̄ ppo. exem. et ē de fluuio a
resfacto . et istud satis conueniens
ē qrit dr̄ . 2o . Re . 14o . omnes morim̄
et qī omnes dilabimur in terram
et qnō fluuius est exsiccatus nō re
manet n̄ uestigium quo transiit inter
alueos et sic ē de homine . qz nisi
maneant aliqua uestigia eius uel
doctrina . uel pugo uel aliq̄ magnifi
ca q fecit in uita . qm̄ ad seculum cor
poraliter totalr̄ ē consumptus . Et
tunc qcludit ppo.m non consurget
et cē ¶ Est hic sciendum q triplex
celum . s .

sidereum .
et cristallinum .
et aereū .

¶ de celo sidereo ē cer
tum et . scdm phyam
et . scdm theologiam q
non conteretur neqz corrumpetur
n̄ forte qm ad motum . qui cessabit
qz ut motus celi . qz causa ppr quā
monetur cessabit . s . generacio et
corrupcio et dicit mr̄ sniaz . li .
4o . dis . 48o . apoc . 9o . Iurauit ange
lus p viuentem in secula seculorū
q amplius non erit tempus . testo

UVA.BHSC

autem e passio motus .3°. phi^e et
ideo si non e tempus neq motus
celi. ¶ Et q^a ad cessacionem ad mo
tus posset dici atteri cum de ro^ne
motus uideretur includi appetitus
naturalis ad motum ¶ de celo et
ethereo dicendum e q elementa
manebunt in substa^s nec atteren
tur ¶ Sed qr meliora dicentur
q^a ad q^alitates passiue q^a
ad diaphanitatem . perspicuitatem
et huiusmodi q^ad^o sit de qualitatibus
actiuis et passiuis . qr et si ille me
liorentur actus tn agendi et pa
ciendi per eas tollentur et de istis
melioracionibus dicit aug^s in de
ecc^{ias} dogmatibus q mundi eleme
ta no sunt delenda s meloranda
¶ de celo aereo sm q doctor tene
tur e dicendum q purgabitur sic
et terra saltem usq ad tantam
distanciam q^a ascendere pnt pere
grine impressiones in eo . et hoc
fiet per ignem q tunc omnia ista infla
mabit tpre iudicii . Et sic patet q
homo mortuus donec celum attera
tur eo modo quo dictum e no re
surget n^i per miraculum secus fieret
sic contingit de multis q per xpm
et sanctos sunt resuscitati . et tunc
sm ueritatem omnes euigilabunt
alii in uitam eterna et alii in pe
nam eternam . ut dr . dan . 12°. et
ista e ueritas ¶ Quis m^i tri
buat et c . ista pars fuit diuisa s^o 19
in qua ut dictum e de ro^ne hois
iob ponit suam intencionem . et
p^mo facit q dictum e . 2° ro^nibus
eam munit ibi . mons cadens et c .
p^mo adhuc ponit suam intencio
nem . et . 2° m^rit a deo de eius ueri
tate ibi . putasne et n et c . ¶ dicat
ig^r . Quis m^i et c . Sic dicit beatus
gregorius et c . 12° mor . ca . q^a ante
aduentum x^i omnis homo quamuis munde
uixisset ad inferni claustra
descendit . qr dubium no e qn ho q
per se cecidit per se non potuerit ad
requiem paradisi reddire . n^i ueniret
q misterio sue passionis iter para
disi a nobis apperiret . et qr beatus
iob tamen quamuis uerba sps sancti gra reue
lante sciebat istud . et diem iudicii
timebat x^i tn expectabat aduentum
et dicebat . Quis m^i tribuat ut in in
ferno protegas me . sciebat enim se ad
infernum descensure . Sz de quo infer
no intelligat nam ut dicit gregorius
in lra inuenitur infernus superior et
inferior ¶ Et ideo sciendum e q qua
druplex infernus a sanctis . et ex testi
monio sacre scripture esse perhibetur .
.s . inferior ubi dr esse ira .
Inferior ubi dicitur esse iracundia et
malorum punicio .
sinister ubi dicitur esse ignorancia et
existencium obliuio .
dexter ubi dr esse dei iusticia et anima
rum purgacio .
superior ubi dicitur esse dei clemen
cia et sanctorum expurgacio .
¶ In inferiori dr esse dei iracundia et
c . nam ibi reponuntur decedentes
in pcco mortali . et praui condempnati ad
mortem ab origine mundi . et in isto
inferno nulla e redempcio . de quo dr
inferno ps . sicut oues in inferno posi
ti sunt mors depascet eos ¶ Secundus
infernus dr esse sinister et c . et in
illo ponuntur pueri decedentes in o
riginali pcco et tales ibi sunt q^i nunquam
fuissent . qr et si non habeant penam
sensus hnt tamen penam dampni qr
carent uisione beata . et illi sunt sic
uulnerati dormientes in sepulcris
quorum no e memor amplius . ut dr
in ps . et dr in alio . In inferno aut
qs confitebitur tibi . q . d . nullus eorum
.s . qui decedunt in originali pcco .
¶ In tercio inferno ubi e dei ~~noticia~~ iusticia
et c . purgantur anime que licet in
gra decessissent restat tn aliqd ad
purgandum . et de isto dr . act . 2°.
hunc deus suscitauit solutis dolori
bus inferni . modo in inferno non sunt
dolores solubiles n^i sit ille locus .
¶ In . 4° inferno dr clemencia dei esse
et c . qr ibi sancti patres ymaginatur
fuisse in quibus nichil ad purgandum
restabat s inferne illuc x^o expectabat
aduentum ¶ Vnde saluator m^a ad

UVA.BHSC

duo pͥma non deſcendit nec captiuo
tos ibi liberauit ſʒ uirtute ſue paſſi
onis debitum ſoluit quo penitentes
obligati tenebantur et eos cū ſanctis
patribus liberauit et ſic infernū
momordit non abſorbuit iuxta illud
oſee 13° ¶ Ero mors tua o mors mor
ſus tuus ero inferne. ſicut pulchre
ſic ē deducit beatꝰ gregoriꝰ hic eſt et
eſt xvi mor. ca° q° et iſto ultiō
lrā intelligi debet cum dr̄ Quis m̄
tribuat et c̄ et abſcondas me. quia
ibi abſcondebantur ſancti patres. illud
autem ꝓprie abſconditur q̄ iterū ad
tempꝰ reddit ad pſentiam illiꝰ q̄
abſcondit. Et ita in pſona dn̄i lo
quitur yſayas. ca° 26. abſcondere
modicum ad momentum donec ꝑ
tranſeat indignatio mea ideo bene dr̄.
donec ptranſeat furor tuꝰ et c̄. fu
ror ſʒ ueritatem ut ē paſſio quedā
non cadit in deum ſʒ ad modum
hominis irati uiuentes indigne di
gnis ſuppliciis inmergit et ante ad
uentum filij dei deus p̄ uidebatur qͥ
furore moueri omīs et ꝯculabat a
regno ſuo nec aliqua ſupplicatione
uel oratione ſeu operatione poterat
placari. Ideo ps. dicebat. Ut quid
deus repuliſti nos. iratꝰ ē furor
tuus ſuꝑ oues paſcue tue. Et ideo
ſubiungit aduentum xp̄i ꝓnuncians
Et conſtituas m̄ tempus in quo
recorderis mei. et ſm̄ ueritatem
illud bene fuit tp̄is plenitudo. ut
dicit aplꝰs ad gal. 4° at ubi uenit
plenitudo tp̄is in quo miſit deus
unigenitum filium ſuū et c̄ ¶ Iſtud
fuit uere tpꝰ totiꝰ

leticie. miſe. affluencie. gracie.	¶ fuit tpꝰ leticie qꝛ tunc ut dr̄ ecc. 3° fu it tpꝰ ridendi. ut di eze. 16° tpꝰ tuū tp̄us

amanciū. qui. ſ. in gaudio uiuit
¶ fuit et tpꝰ miſe iuxta illud ps. tu
exſurgens dn̄e miſereberis ſion qꝛ
tpꝰ miſerendi eiꝰ qꝛ uenit tpꝰ.
¶ fuit et tpꝰ affluencie qꝛ ut dr̄
cant. 2° Iam enī yemps abijt et
receſſit flores apparuerunt in terra
nr̄a. tpꝰ putacionis aduenit ¶ fu

it etiam tpꝰ gr̄e ut recitat a
plꝰs. 2. ad cor. 6° tp̄e accep
to exaudiui te. et ad ephe. 1°
dr̄ appoſuit deus. ſ. in xp̄o in
diſpenſacione plenitudinis tp̄us
renouare et c̄. Et tunc dn̄s fu
it recordatus ſanctorum patrum
et totiꝰ humane nature quam
prius uidebatur obliuioni tra
didiſſe. Unde ps. dicebat hoc pla
gens obliuioni datus ſum tanꝗ
mortuꝰ a corde. et ideo Ieremias
qͥ confortans ſanctos patres di
cebat recordabitur eorū et c̄. Uel
poſſet exponi de morte corpora
li et reſurrectione generali ut
ſit ſenſus. quis m̄ hoc tribuat
ut in inferno ꝓtegas me. i. in
terra q̄ aliqn̄ infernꝰ qͥ infe
rius in ſacra ſcriptura uocatur.
ſic dicebat Ionas. 2° de uentre
inferi clamaui ad te et tn̄ erat
ſub terra in mari ¶ donec per
tranſeat furor tuꝰ et c̄. ꝑ furo
rem intelligit mala pn̄tis uite
uel aduerſitatem qua premebatur
cum affligeretur a deo qͥ ab ho
mine furore moto ¶ Et conſti
tuas m̄ tpꝰ. ſ. reſurrectionis ge
neralis qꝛ tunc tanꝗ̄ omnium re
cordatus ad ſuam pſentiam omēs
reuocabit. et ſʒ hoc ſequitur inter
putaſne mortuꝰ homo ruſum
uiuat. Ibi ut dictum ē ueritatem
reſurrectionis inquirit a deo per
modū queſtionis q. d. certe tenendū
ē q̄ ſic. Unde dicit beatus gregorius h'
Solent uiri iuſti in eo q̄ ipi cer
tum ac ſolitum ſenciunt aliquid
qͥ ex dubietate ꝓferre. ut inſtar
more in ſe uerba tranſeant trans
ferant. ſʒ rurſum ꝑ fortem ſtatꝫ
infirmancium dubietati contradi
cunt ſeq̄. Unde beatꝰ iob qͥ dubi
tans ꝓtulit uerba. d. putaſne mor
tuꝰ homo ruſum uiuat. et illico
ſerenata ſue certitudinis adiungit
d. Cunctis diebus quibus nunc milito
expecto donec ueniat inmutatio mea
et c̄. et uidete quomodo lacꝰ pulchre
b. ca° 4° dixerat q̄ milicia ē uita

UVA.BHSC

hoīs sc̄ terram. et certe ita ē
habemus eīn tres hostes contra quos
viriliter nos oportet militare
.s. diabolum carnem et mundū
Contra diabolum nos opz mili
tare armis fortitudinis et cons
tancie quas enumerat apls .2ª
ad cor. 6º. d. per arma iusticie
a dextris et a sinistris et c̄.
et tales sunt veri milites de qbꝫ
dr̄ zach. 9º. Circumdabo domū meā
ex hijs qui militant in euntes
et redeuntes ¶ Contra carnem
oportet militare armis temperācie
et sobrietatis. 2ª ad cor. 10º. in carne
ambulantes nō s. carnē milita
mus. qr ibidem. 10º. caº. dr̄. quar
ma iusticie nr̄e non sunt carnalia
¶ Contra mundū nos opz mili
tare armis prudencie et sagaci
tatis. ut blandis mundi transitoriis
homo non decipiatur. s. utatur
ad necessitatem tm̄. Ideo dr̄. 2ª ad
thi. 2º. Nemo militans deo secu
laribꝫ negocijs se implicat ¶ Et
qr sanctꝫ iob miliciam istam in se
senciebat adhuc presentem vitam
miliciam vocabat. d. cunctis diebꝫ
qbꝫ nunc milito. Unde dicit gregorius
qꝫ cursum vite presentis. consitu despici
at innotescat qui hanc miliciā vocat
¶ Sequitur. donec veniat inmutacio
mea. nam in ista vita militamus
s. in alia regnabimus. qr militamus
ut pacem habeamus. qr ideo hic mi
litamus. s. tunc in alia vita inmuta
bimur qr ad statum perfecte vite
deducemur de qua mutacione dr̄. pª
ad cor. 15º. omēs quidē resurgemus
s. non omēs inmutabimur. qr soli
boni resurgent ad statum meliorē
et qr aliqs dicere posset qꝫ istud fie
ri pt per naturam. sicut de ligni ger
minacione dictum ē. est sciendū
qꝫ per complementū magni circuli de
qua opinione tractat augꝰ. 10º. de
civitate dei. caº. 13º. q̄ tn̄ omnia sunt
falsa saltem respectu hominis quoqꝫ
sit de aliqbꝫ formis. ut puta de
radio solis eodem manente vel humore dicitur
qꝫ nō credo. s. qꝫ idem in numero red
dire possit per naturā qr. 2º. de ge

neracione dr̄ in fine qꝫ nulla forā
corrupta eadem numero per naturā
reddire pt et comētator eº. metl. commento
.20º. dicit expresse qꝫ homo singularis
cū fiat terra non ē amplius in actu
nec in potencia propinqua aut remota
sicut erat ante et ideo ad tollendū istū
errorem sanctꝫ iob totū istius resurre
ctionis effectum attribuit deo. d. vo
cabis me. et ego respondebo t. vocare ut
sciatis ē imperij respondere vero
obediencie. beatꝫ gregorius 12º mor. caº.
6º. dicit. nunc quoqꝫ quousqꝫ corru
pcioni subditi sumus auctori nrō mi
nime respondemus. qr dū corrupcō
longe ē ab incorrupcione. similitudo
apta responsioni nō ē ¶ de illa nō
inmutacione scriptum ē qꝫ cum appa
ruerimus similes ei erimus. qm̄ vide
bimus eū sicuti ē. tunc ergo vocanti do
mino veraciter respondemus. cum ad summe
incorrupcionis iussionem surgimus in
corrupcione ¶ Et nota qꝫ rndere
capitur hic per assimilari. sm̄ qꝫ una
res dr̄ veraciter alteri respondere
cum ei assimilatur. Et tunc quod res
ponsioni sequitur adiungit. Operi manū
tuarum porriges dexteram. Istud dupliciter
pt exponi ita qꝫ refferatur ad id qꝫ
dictū ē s. cunctis diebꝫ qbꝫ nunc mi
lito et c̄. deus enim militantibꝫ ma
num porrigit auxiliando. qr. pª. ad
cor. 10º. fidelis deus qui non patitur
vos temptari ultra qꝫ potestis. por
rigit eciam manum temptacione alle
viando et virtutem roborando iuxta
id pˢ. Cum ceciderit iustꝫ nō collide
tur. qr dñs supponit manū suā. et s.
hoc de dextera loquitur. ps. d. dextera
dñj fecit virtutē dextera dñj exalta
vit me. et c̄. ¶ aliter pt exponi qꝫ in
tencio sancti viri sit qꝫ post resurre
ctionem et suā inmutacionem ponatur
ad dexteram dei. ad quam partem po
nuntur electi iuxta euangeliū. mt.
25º. ubi dr̄ qꝫ ponet agnos a dextris
edos aū a sinistris ¶ Est tn̄ notandū
qꝫ per dexteram dei intelligitur

Iocunditas.	Veritas	¶ de primo
eternitas.	inmunitas.	dr̄ in ps.
longinquitas.	felicitas.	astitit re
largitas.		gina a

UVA.BHSC

dextris dextris in uestitu deaurato
et in alio dilectos in dextera eius
¶ de · 2º quer · 3º longitudo dierum in
dextera eius ¶ de · eº in · ps · dextera
illius repleta est muneribus ¶ de · qº a
post · qº in dextera illius ignea lex · lex
dicitur quoniam ad ueritatem ignea quia ad ca-
ritatem ¶ de · 6º sapie · qº dextera
sua teget eos ¶ de · 1º · cant · 2º · leua
eius sub capite meo et dextera illius
amplexabitur me · et in · ps · saluum
me fecit dextera tua ¶ Sic igitur pz
qualiter ei porriget dexteram · et
sic patet quod ipse sensit de corone ¶ Et
quia superius de actibus hominum locutus
fuerat quos deus ita solicite considerat
ideo non inmerito timebat et id
reddit ad illud concludendo quod supe
rius admiratus fuerat · d · tu quidem
gressus meos dinumerasti · sed parce
peccatis meis · et signanter dicit hoc
nam ex quo deus ex merito actuum
humanorum tantum bonum uult ho
mini retribuere · quod est eterna gloria non
est mirum · si gressus hominum · i · actus
et operationes ut dictum est non
solum considerat · sed etiam dinumerat ¶ Vnde
beatus gregorius · xiº more · caº 1º ·
gressus meos deus enumerat cum
singula queque opera mea · propter retribuci
onem signat quod enim in gressibus nostris
queque actio designatur · Omnipotens
itaque deus et gressus dinumerat et
subtiliter acta nostra considerat · et tamen
hec penitentibus misericorditer relaxat
qui et duritiam in peccatis conspicit
et tamen hanc preueniente gratia ad peni
tenciam emollit · Et ideo dicit parce
peccatis meis · quia deo proprium est parcere · ut
dicit ambrosius in collecta ¶ Et ex
isto uerbo patet quod tres conclusiones
quas intendit iob in isto libro declara
re · Prima est quod est dare aliam uitam
ab ista · quia si hoc non esset · ius magna
non esset · utrum deus parceret peccatis
an non ¶ 2ª conclusio est quod in alia uita
retribuetur unicuique iuxta opera
sua · si enim tunc non fieret iusticia tunc
frustra a peccatis uenia peteretur ¶ 3ª
conclusio est quod penitentia est sola uia post
peccati commissionem ad uitam redeun
di · quia est · 2ª · tabula post naufragium

ut dicit Jeronimus et ideo dice
bat · parce peccatis meis · Et statim
quod hoc petere non nimium sit ipse sub
dit · Signasti quasi in sacculo peccata
mea · quod signatur in sacculo reseruatur
diligenter et quia ipse dinumerauit
et considerat peccata mea · ut non peni
tencia deleantur iterum in pu
blicum ueniant · Ideo bene dicit
Signasti quasi et cetera · Et ita dicitur de
uto · 32º · nonne hec condita sunt
apud me et signata in thesauris
meis · et ego reddam ultionem
eis ¶ Et quia quod per ueram penitentiam
diluitur · a domino non solum tradi
tur obliuioni primo et plaga ad
pre sanatur idcirco concludit · sed cu
rasti iniquitatem meam · Vnde
gregorius xiº more · caº 1º dicit · Cum uero
pro malis que fecimus discipline fla
gello atterimur et hoc per penitentiam
defflemus · iniquitatem nostram fu
gat et curat qui nec multa hic
deserit nec in iudicio punienda
reseruat ¶ Et est quod dominus cura
uit primo in sua gloriosa passione
unde uenit medicus ad egrotos · et
pro omnia corporis menbra fuit uul
neratus ut omnes curaret et de hoc
bene dicitur eccº · 20º · Curauit gentem
suam et liberauit eam a perdicione
¶ Cotidie curat ·
fideliter credentes · | ¶ de primo dicitur
ueraciter penitentes · | in euangelio
firmiter perseuerantes · | et in multis
humiliter orantes · | locis quod cum o
curabit languidos multos dicens uade
fides tua et cetera · unde · mt · 8º · dicit quod
ipse uidens fidem centurionis pro
seruo rogantis dixit · Ego ueni
am et curabo eum ¶ de · 2º dicitur eg
· 38º · oraui deum et curabit te ¶ de
· 3º osee · 6º · percutiet · sed innittendo
penam pro culpa et curabit eos ¶
de · eº Jere · 33º · curabo eos et reue
labo eos sed eos delectationis pacis
¶ mo ... orantes et cetera ¶ Postquam iob
de resurrectione tandem posuit suam
intencionem hic eam munit · et quia
dupliciter aliquis arguere posset quod homo
totaliter corrumpatur et qui sic cor
rumpuntur non resurgent ut

UVA.BHSC

bruta et huiusmodi. 2o. possit dici quod suffi
ciat ad hominis felicitatem quod uiuit
in filiis et nepotibus. ideo primo ex
cludit primum. et 2o. 2m ibi. hoc c
lectica et c. et quia sicut ait aristoteles 1o.
ethicorum quod in rethoricis sermonibus assu
mantur probabilia. et sol
uantur difficilia sufficienter est dictu
ita in isto libro qui rethoricus est suf
ficiunt ad propositum concludendum et
quia probabilia superius iob assumpsit
ideo hic apparentia remouet obie
cta. Et primo primum sic. aliquis enim
dicere posset quod homo non sit maioris
permanentie quam lapides aut montes
et tamen ista quandoque totaliter corrumpuntur
ergo similiter homo. Et istius rationis mi
norem iob in littera ponit. d. mons
cadens defluit. scilicet per terremotum uel
aliud huiusmodi. Et saxum transfertur de
loco suo. hoc uidemus ad sensum uel per
agens naturale. uel per artem cum
extrahitur de lapidicina. et exaditur.
et lapides excauat aqua. per continuam
distillationem licet lapis durissimus
sit. et alluuione terra consumitur. al
luuio et alluuies et alluuium pro
eodem significato accipitur. et est inun
datio aquarum qua consumitur ripe
fluuiorum. et licet ista sint firma quandoque
tamen totaliter consumuntur. Et ita ui
detur de homine cum sit res mul
tum fragilis sed istud amouet. d. Et
homines similiter perdes. q. d. quod non ualet
ualet argumentum. quia de istis nil
remanet. sed de homine remanet anima
intellectiua que est forma subtilis ipsius
et incorruptibilis. et ideo si predicta
non possunt eadem numero reparari
non sequitur quod ita sit de homine quia
remanet spes reparationis et forma
eius subtilis. licet quando est separata non
sit forma actu. habet tamen aptitudinem
naturalem ad corpus informare. unde
plato in thimeo propter hoc posuit quod
anime separate a corporibus metuunt
sic separate manere non possent. et
uidetur sentire augustinus 12o. super genesim circa finem
scilicet quod anima a corpore separata sit imper
fecta propter aptitudinem et inclinatio
nem naturalem ad informationem sui
corporis. Iterum gregorius istud ex
ponens moraliter inquit. per montes qui
subito cadunt significantur subite cogi
tationes quibus ex impulso cadit homo
Per lapides ex cauatione et alluuio
ne qua terra consumitur quo significa
tur continue suggestiones. ut cum
homo de aliquo paruo temptatur frequenter
unde dicit. quid est quo cadenti monti et
saxo translato quod excauato lapidi. et
terre per alluuionem consumpte humana
perditio comparatur. nisi quia duo sunt ge
nera temptationum. unum quod in
mente hominis et iusti agitur per
repentinum euentum quando sic subi
to temptetur ut eum inopinato concu
ciat et prosternat euentu. casumque sui
nisi postquam ceciderit non uideat. ali
ud quoque paulatim uenit in mente. et
leuibus suggestionibus inficit animum
ex resistente. Et omnis in eo iusticie ui
res. non sua uirtute sed assiduitate con
sumit. tunc ulterius iob mouit inten
tionem per alias rationes ducentes ad
inconueniens. et intendit talem ratio
nem inconueniens uidetur. quod deus de
disset sicut hominibus sic omnibus corru
ptibiles creaturas aliquod robur uel
dignitatem aliquam si homo totaliter
ut alie creature corrumperetur. et tamen
deus dedit ei. maior patet quia tunc
illa gratia aut dignitas frustra esset
minorem ponit in littera. d. Roborasti
eum paululum ut in perpetuum transiret
q. d. istud inconueniens esse. Ad euiden
ciam huius sciendum est quod dominus ho
minem duobus roborauit. scilicet cogni
tione qua cognoscit bonum uel ma
lum. quid fugiendum aut quid pro
sequendum. si uult uti ratione que semper
ad optima deprecatur. ideo dicitur prouerbiorum
.24o. Sapientia edificabitur domus et
prudentia roborabitur. Cognitio autem
solum in est nature corruptibili. sicut
philosophus est demonstratum et ideo homo
dicitur ex hoc roborari 2o. roborauit
eum libertate. nam homo dominus est acti
onum et operationum suarum. ut
dicitur primo et 3o ethicorum et ideo dicitur nobi
lior aliis creaturis corruptibilibus. unde
et aliis utitur propter seipsum. Ratione ergo li
beri arbitrii homo roboratur. quia potest
uitare mala. et bona amplecti et ideo
uirtutibus homo roboratur quia ut dicitur
prouerbiorum 14o. non roborabitur homo in

UVA.BHSC

impietate. et radix iuſtorum non commouebitur. et talis libertas non in eſt nature corruptibili per ſe ſed ſi totaliter homo corruptibilis eſſet quantum ad eſſe ſui tunc roborasset eum paululum deus quod est inconueniens. ¶ Et ideo dicit roborasti eum et cetera. ſcilicet ſi ſic corrigeretur ut predicta. vel affirmatiue legatur per expoſitionem. tu domine roborasti eum hic in mundo paululum. quantum ad durationem vite preſentis. ut poſt tranſiret in perpetuum. ſcilicet ad vitam eternam. ut dicit beatus gregorius. hic homo enim eſt hic paululum roboratus ut in breui colligat. unde in perpetuum viuat vel ſuſcepta ſupplicia non euadat. ¶ Sequitur. immutabis faciem eius et emittes eum et cetera. homo nempe immutatur in morte quia facies eius. id eſt vita corporalis corrumpitur. et tunc emittitur quia anima a corpore ſeparata ſtatim euolat uel ad bonum uel ad malum quia vita hominis durante in corpore clauditur ſed in morte bene emittitur quia extra corpus mittitur. ¶ Et ſic concludit beatus iob hominem poſſe reſurgere. cum proprio corpore. et reſurrectionem hominis poſſibilem. ex quo non corrumpitur totaliter. ut alie creature. ¶ Secundo poterant aduerſarij contra rationem hominis dicere quod ſufficiat quod viuat in ſucceſſoribus ſuis. quia ſic homo dicitur incorruptibilis in quantum participat eſſe diuinum per ſucceſſionem filiorum ſicut dicitur. 2º de anima et eccleſiaſtici 30º. mortuus eſt pater eius et quaſi non eſt mortuus. ſimilem enim reliquit poſt ſe et iſtam opinionem tangit eliphat ſupra. cum dicat. hec leticia vie illius. ſcilicet hominis. ut rurſum alij de terra germinentur. ſed iſtam opinionem excludit dicens. Siue nobiles filij eius fuerint ſiue ignobiles non intelliget. Eſt intelligere aduertendum quod per nobilitatem hic intelligi poteſt bonitas in moribus. que ſola nobilitas dicitur iuxta illud quod dicitur in alexandreide nobilitas ſola eſt que animum moribus ornat. et philoſophus primo ethicorum. ſecundum veritatem bonorum et optimorum operantes ſunt illuſtres. verum eſt quod nobilitas quam modo vocamus nobilitatem que eſt ex genere. de qua dicitur

ari[l]. 3º politicorum. quod ingenuitas que eſt generis eſt honorabilis et conueniens eſt quod ex uno et ingenuo generetur bonus et ingenuus. ut dicitur eodem libro. vel per nobilitates illas intelliguntur honores et poteſtates quia tales a vulgo nobiles appellantur. nam ingenuitas uel nobilitas talis non eſt niſi diuicie antique. ut dicit ariſtoteles 4º politicorum. ſed ſi homo totaliter corrumpitur non curabit utrum filij ſui. ſint boni uel mali quia non intelliget hoc quod videtur inconueniens et iſtud eſt contra euuangelium luce 16º. de diuite epulone qui dixit abrahe quod moneret fratres ſuos ne venirent in locum tormentorum. [illegible] de ſanctis animabus dicit hic gregorius. que curant et intelligunt bonum et malum amicorum ſuorum. unde dicit quod intus omnipotentis dei vident claritatem. nullo modo credendum eſt quod foris ſit aliquid quod ignorent vel poteſt exponi textus. quod homo non credit felicitatem in bonis filiorum ſi ſit homo virtuoſus. quia bonum intellectus humani eſt bonum increatum nec appetitus intellectiuus aliquo bono ſaciatur humano. et ideo ſolum quieſcit in deo ſicut dicit auguſtinus et philoſophus. 1º politicorum. quod felicitas non eſt in bonis exterioribus quia non beatus eſt non propter illas ſed propter ſe beatus. id eſt propter naturam propriam que beatificabilis eſt. et propter omnis homo virtuoſus non ponit felicitatem in aliquo corruptibili ſed potius in deo. Et ſic ſiue filij eius fuerint nobiles ſiue ignobiles non intelliget ad hoc quod ibi tendit finaliter et ideo ad perpetuitatem in filijs ſuis non curabit. tendit igitur ad aliud bonum quod habetur poſt iſtam vitam. et ſic concludit quod homo totaliter non corrumpatur et per conſequens quod eius reſurrectio poſſibilis ſit. et iſta erat concluſio intenta et confirmat propoſitum concludendo. at tamen caro eius dum viuit dolebit. et anima eius ſuper ſemetipſum lugebit. Et videte quomodo bene concludit intendit felicitatis enim hominis conſiſtit in delectatione et quiete

UVA.BHSC

ſic p3 p̄mo et 2º. et 3º. et 4º. pro-
modo in iſta carnet uita q̃nq3 p̄mo
ſepius iſtis duolꝫ infligitur enim
in corpore et eciam triſtatur. Ut di
citur e ē: repletur multis miſerijs
et per q̃ñs qᵐ ad hoc non pt̄ dici
felix. et ideo dicit. at tn̄ caro et c̄.
¶ 2º. turbatur in fantaſia et moue
tur q̃nq3 in odio triſticia. et mul
tis talibꝫ et uiuit ſub paſſionibꝫ
et per q̃ñs non ē inquiete gº nō
ē felix. et qᵐ ad hoc dicit. Anima
illius ſupra ſemetipm̄ et c̄. et p q̃ñs
bene concluditur. q̄ in alijs ſit hōis
ponenda felicitas quā in mundo. ſ.
in dei beata uiſione et fruicione
que erit oīo pfecta in reſurrectio
ne qñ coīcabitur corpori glīa aīe
¶ Et ſic patet q̄ iob ſenſerit de
reſurrectione. ¶ Sciendū ē hic quod
caro humana dolet continue rōe.

neceſſitatis.
fragilitatis.
infirmitatis.
aduerſitatis.
malignitatis.
curioſitatis.

¶ dolet dico q̃ñ
non hꝫ q̄ petit. ſ.
delectacionem nam
in delectacione vi
uere uult. Unde dr̄.
ca. 13º. omīs caro
ad ſui ſimilem coniūgetur ¶ 2. ra
cione fragilitatis. q2 cito putrit-.
unde in. ps. recordatus ē q2 caro ſūt
et c̄. ſ. rōne fragilitatis ¶ de. 3. iob
4º. Induta ē caro mea putredine gº
dolet rōne infirmitatis ¶ e. dolet
et merito rōne aduerſitatis. unde
Jere. 12º. non ē pax uniuerſe carni
¶ de. 4º. dr̄ ad gal. 4º. Caro concu
piſcit aduerſus ſpm̄ et c̄. et ad phi
lipen. 3º. non in carnem fiduciam
habentes et c̄. ¶ de. 6º. ca. 12º. frequens
meditacio carnis afflictio ¶ Et ut
dicit beatus gregorius hic frequenter
ſuſtinent tribulaciones maiores
q̄ carnis uoluptatibꝫ delectantur.
Et eſt. 12º. mor. ca. 9º. et ſic finit
12ᵐ. capᵐ.

Reſpondens autē eliphat z c̄.
Poſtq̃ poſite ſunt obiectio
nes amicorū iob gᵗ ipm̄ et
eius reſponſiones. hic q̃ñs ponūtᶻ
replicaciones in ipm̄. Et eodem
ordine quo poſite fuerunt obiectiones
q2 p̄mo ponitur replicacio eliphath.
2º. replicacio baldach et in. 15º. ca.

3º. replicacio ſophar. 20º. ca. ¶ Circa
p̄mum ſciendū ē q̄ iob multa ſubti
lia et pfunda dixerat de aīe īmorta
litate et futura rōne ut patuit ē.
ca. 14º. q̄ primo que eliphath uel non intel
lexit uel obicere contra ipm̄ neſciuit
et ideo illa omittit cum tn̄ de hijs
eēt q̄ſtio pncipale. ſꝫ ad modū hōis li
tigioſi incipit uerba iob arguere. Et
p̄mo uerba iob que ptulerat ante
diſputacionem cum deo. 2º. ea q̄ pro
tulerat diſputando cū eo ibi. oſtendā
tibi. Item p̄ma in duas. q2 p̄mo uer
ba iob arguit. 2º. rōnes ad hoc inducit
ibi. Numq̄d p̄mus et c̄. Circa p̄mū
arguit iob de uerbis ex iactancia ut
ē uidebitur plane. 2º. de uerbis ex
calūpnia dictis ibi. Doceat et c̄. ¶ ad
euidenciam p̄mi ſciendum ē q̄ iob
dixerat ē. mihi ē cor ſicut z uob
nec inferior uiſ ſum. que uerba
eis ex inani glīa pceſſiſſe uidebantur
ideo rñdet. d. Numq̄d ſapiens laūte
et iactanter. q. d. q̄ non et ideo uole
bat ſe oſtendere ſapientem et iob inſi
pientem et iactantem ¶ Eſt tn̄ ad
uertendum q̄ ſapiens homo debz hrē
ſex condiciones. ſ. in

uerbis ueritatē.
modis maturitatē.
corde humilitatē.
intellectu pſpicitatē.
operibꝫ ſagacitatem.

¶ de p̄mo dr̄ ca.
2º. lingua ſapi
ens cognoſcit
et pu. 10º. in
labijs ſapientis
inuenitᶻ ſapia
¶ Unde. 3º. re. ca. 10º. homines curāt
de ſapientibꝫ tamq̄ de uerū dicentibꝫ
¶ de. 2º. ca. 8º. tpꝰ et reſponſionē cor
ſapientis intelligit et in omī negocio
tpꝰ et opportunitas ¶ de. 3º. puer. 10º.
ſapiens corde pcepta ſuſcipiet ſtultꝰ
ceditur labijs ¶ de. 4º. ca. 2º. ſapientis
oculi in capite eius. ſtultꝰ in tenebris
ambulat ¶ de. 5º. mt. 1º. omīs q̄ audit
uerba mea et facit ea aſſimilatur uiro
ſapienti ¶ de. 6º. tho. Conſilium a ſa
piente require. et c̄. Quia eciam iob di
xerat ē. quod uolebat eos oſtendere
mendaciū fabricatores. qu uerba erāt
eis tamq̄ fatuus iniurioſa ideo eliphat
ſubdit. numquid. ſapiens ſupple. im
plebit ardore ſꝫ ſtomachum ſuū. i. mo
uebitur ad iram. ſ. pp̄ tua uerba in
iurioſa q2 hic accipitur ardor pro ira

UVA.BHSC

¶ Est t[ame]n sciendum q[uod] invenitur ardor
in sacra scriptura · in bono et in malo
in malo e[st] ardor ·

concupiscie[n]c[ie] ·
avaricie ·
subp[er]bie ·
iracundie ·

¶ De p[ri]mo ysa · 33° · Concu
piscetis ardorem parietis
stipulam · q[ui]a ad nichil ter
minatur ardor ille · et iste ignis extin
guitur per timorem d[omi]ni · q[ui] vocat[ur] re
gimen ardoris et umbraculum meri
dianum · ecc[lesiastic]i · 20° · ¶ De · 2° · ecc[lesiastic]i · 40° · no[n]ne
ardorem refrigerabit ros · p[er] ardorem
intelligit avariciam p[er] rorem elemo
sinarum largicionem · q[ui]a ut d[icitu]r ecc[lesiastic]i ·
· 3° · Ignem ardentem extinguit aqua
et helemosina resistit p[e]cc[at]is · ¶ De · 3° · 3° ·
bene de p[ro]p[ter]lo contumaci dicebat moy
ses de ut° · 40° · P[er]cuciet te deus ardo
re et estu et iste estus extinguitur p[er]
humilitatem q[ue] vocatur ros ecc[lesiastic]i · 43° ·
Ubi d[icitu]r ros obvians ab ardore venie[n]ti
humile[m] efficiet eum · De · 4° · d[icitu]r in l[itte]ra
Et implebit ardore stomachum suum
q[ui]a ira e[st] accensio sanguinis circa cor · ¶ E[st]
enim ardor glorie de quo d[icitu]r ecc[lesiastic]i · 33° · habi
tabit vobiscum cum ardoribus sempit[er]
nis · ¶ Est et ardor gr[aci]e ecc[lesiastic]i · 43° · sol ex
urens montes · Q[ui]a eciam iob dixerat
s[upr]a · q[uod] volebat cum deo disputare · d[icitu]r · Duo
t[antu]m ne facias m[ichi] · Iterum arguit eu[m] de
blasphemia · d[icitu]r · Arguis eum in verbis
· s[cilicet] deum · qui non est tibi equalis · q[uasi] d[iceret]
non debes eum arguere q[ui]a q[uod] apparet
nobis racionabile in conspectu suo e[st]
irr[aci]onabile · Et loqueris q[uod] expedit
q[ui]a loq[ui]tur maliciose · Et hic e[st] sciendu[m]
q[uod] homo loq[ui]tur quod non expedit · q[ua]n[do]
loq[ui]tur maliciose

maliciose ·
p[er]niciose ·
captiose ·
p[re]sump[tu]ose ·
mendose ·
p[ro]ditorie ·
adulatorie
stulte ·
vane ·

¶ De p[ri]mo d[icitu]r in · p[salm]o ·
sedens adversus fr[atr]em
tuum loquebaris · ¶ De · 2° ·
de utero · 4° · non loq[ue]ris
c[on]tra fr[atr]em tuum falsum tes
timonium · ¶ De · 3° · gn[esis] ·
4° · Cave ne q[ua]m loq[ua]ris
c[on]tra fr[atr]em tuu[m] f[a]l[su]m · ¶ De
· 4° · p[ri]ma ad · co · 2° · nolite loq[ui] sublimia
gl[ori]antes · ¶ De · 5° · in · p[salm]o · p[er]des om[ne]s qui
loquuntur mendacium · ¶ De · 6° · p[salm]o · Q[u]i
loquuntur pacem cum p[ro]ximo suo mala
autem in cordib[us] eorum · et Iere · 9° · pa
cem cum p[ro]ximo suo loq[ui]tur et occulte
ponit insidias · ¶ De · 7° · p[ro]verb[iorum] · 29° · Q[u]i
blandis fictisq[ue] s[er]monib[us] loquitur p[ro]ximo
suo expandit rethe gressib[us] suis
¶ De · 8° · ysa · 32° · stultus fatua loq[ui]
tur · ¶ De · 9° · iob · 21° · Ecce omnes
vos scitis et q[ui]d sine causa loq[ui]mi
n[i] vana · ¶ Et q[ui]a ille eliphath
credebat iob locutum fuisse p[re]sum
p[tu]ose et stulte · ideo dicebat · Et loq[ue]
ris que non expedit · et istud mult
[i]plicare per duo que sunt valde p[er]
niciosa · q[uo]d ipse imponit ipsi iob · ¶ q[uo]d
in te est evacuasti timore[m] d[omi]ni · et
istud e[st] summe malum p[ro]p[ter] duo · s[cilicet]
p[ro]p[ter] bonum q[uod] omittit et p[ro]p[ter] ma
lum q[uod] committit · de bonis q[ue] eveni
unt p[ro]p[ter] timorem domini fuit di
ffusius sup[er]ius tractatum · de malis
autem q[ue] p[ro]p[ter]ea eveniunt sciendu[m]
e[st] q[uod] ubi non e[st] timor dei ·

Regnat malicia ·
appropinquat miseria ·
excecat ignorancia ·
perit gracia ·
cessat amicicia ·
crescit perfidia ·

¶ P[ro]pter p[ri]m[um]
dicebat ha
braham gn[esis] ·
· 20° · Forte
no[n] e[st] timor
dei in loco
isto et interficient me · ¶ P[ro]p[ter] · 2[m]
d[icitu]r iudith · 8° · q[uod] illi q[ui] temptaciones
susceperunt non cu[m] timore d[omi]ni ex
terminati sunt · ¶ P[ro]p[ter] · 3[m] · d[icitu]r in · p[salm]o ·
viam pacis non cognoverunt non
e[st] timor d[omi]ni ante oculos eoru[m] · ¶ P[ro]p[ter]
4[m] · d[icitu]r ecc[lesiastic]i · 1° · q[ui] sine timore e[st] non
poterit iustificari · ¶ P[ro]p[ter] · 5[m] · d[icitu]r ecc[lesiastic]i ·
16° · ne iocunderis in filiis impiis si
multiplicentur nec obleceris s[upe]r ipsos
si non e[st] timor d[omi]ni in eis · ¶ P[ro]p[ter] · 6[m] ·
d[icitu]r · Iere · 2° · malum et amaru[m] e[st] re
est reliquisse d[omi]n[u]m et non e[ss]e timo
rem d[omi]ni apud te · ¶ 2° · imponebat
eliphath calumpniam ipsi iob · calump
niam erga deum commisisse · eo q[uod]
non rogaverat eum · ideo dicit · tuli
sti · i[d est] · abstulisti · ut dicit gl[os]o[?] · hic
preces coram deo · i[d est] · p[ro]p[ter] maliciam
tuam fecisti ne preces tue sint exau
dite · vel · tulisti · et c[etera] · i[d est] · p[ro] salute tua
non rogasti · ut debuisti et istud est
p[er]niciosum · ¶ 3° · ut dicebatur arguit
eliphat iob de calumpnia q[ui]a dixerat
d[omi]n[u]s duo t[antu]m tribue m[ichi] et c[etera] · q[ui]a videbatur
ipsi eliphat d[e]o imponere in
iusticiam et impietatem · Ideo repre
hendit eum · d[icitu]r · Docuit e[nim] iniquitas
tua os tuum · q[ui]a sic · d[icitu]r · m[agister] in h[ist]o[ria] ·

UVA.BHSC

blaſfemia dei fiat // blaſfemia hoīs

ex habundancia cordis os loq̄tur ¶
Et ut dicat gg̃o⁹ hic. Iniq̄tas os to
cet cum ex mala uita concipitur. q̄
primo dicitur q̄ ille eliphath credo
bat iob eē prauem idcirco dicebat qd̄
iob ex malicia hec uerba dixerat
et ad blaſphemiam dei. et hoc ē qd̄
ſubdit. et blaſphemancium linguas
imitaris. blaſphemus enim ē qui
iuſticias dei negat et q̄ iſte credebat
iob has negaſſe. et q̄ blaſphemare
deum ē tanti inconueniens q̄ ſtē
diſcuſſione punicio ſtatim ſeq̄ deberet
idcirco adiungit. Condempnabit te os
tuum. et labia tua reſpondebunt
tibi. i. uerba tua interiment ſemet
ipſa. et ſibi te ¶ q̄ uero loq̄tur de blaſ
phemantibus ſciendum ē q̄ Inueni
tur blaſphemia in deum blaſphema
uerunt ſcm̄ iſrl' et ꝓximum ꝑma
tū grauior et de iſta dr̄ yſa. i. dere
linquerunt deum blaſphemauerūt
ſcm̄ iſrl'. et iſtam incurrit homo cū
ab eo

fides dei derelinq̄tur.
predicacio dei contempnit.
nomen eius uilipendit.

¶ de primo dr̄ luc. ē. q̄s ē iſte q̄ loq̄tur
blaſphemias nullo pt̄ dimitte
peccata niſi ſolus deus hoc dicebant
iudei de xp̄o blaſphemantes eū ¶ de
. 2º. yſa. q̄º legem domini et eloquium
ſancti iſrl' blaſphemauerunt ¶ de
. 3º. yſa. q̄2º. tota die nomen meum
blaſphematur ¶ de. qº. dr̄. 2º. mach.
8º. Inuocauerunt dn̄m ut memo
riretur neq̄ſſimas ꝑuulorū inno
cencium mortes et blaſphemias
nomini ſuo illatas ¶ Et iſta mau
runt tria mala. q̄

vix dimittitur.
grauiter punitur.
odio habetur.

¶ de primo dr̄ mt. 12º. ſp̄s blaſphemie
non remittetur.
¶ de. 2º. dan̄. 3º. hoc decretum ē ut
qui blaſphemias ꝯtra deum ſeq̄tur
pereat et domus eius tota ¶ de. 3º.
dr̄ mach. x º. q̄ iudas et qui cum
eo erant accenſi ſunt blaſphemias
et cē ¶ blaſphemia ꝯtra ꝓximum
ē deteſtanda iuxta illud ad ephe. q̄.
omīs amaritudo ira et indignacio
et blaſphemia tollantur a uobis q̄
inficiant hominem et q̄° ad corpꝰ
et q̄° ad animam de corpore patet
q̄ talis homo ē ſordidus. mt. 15º.
falſa teſtimonia blaſphemie que
inficiant hominem et q̄° ad corpꝰ
et q̄° ad animam. de corpore patet q̄
talis homo eſt ſordidus mt. 15º. falſa
teſtimonia blaſphemie q̄ inficiant
corpꝰ q̄° ad animam q̄ q̄° ad corpꝰ
homo merebitur antiq̄tus mortem
ex blaſphemia ut leuit'. 24º. educ
blaſphemum extra caſtra et lapidet
eum omīs pp̄ls ¶ Seq̄tur. numquid
primus et cē. hic eliphath adducit ra
ciones ad ꝓdicta et primo inducit ꝓ
bacionem. 2º. redit ad exortacionē
ibi. oſtendam et cē. adhuc primo inducit
rōnes ad increpandum eo q̄ iuſtum
ſe dicebat. ibi. numquid grande. et cē. et
primo oſtendit q̄ iob non oſtendit q̄
ſufficit diſputare cum deo q̄ ſi aliquis
homo ſufficeret ad hoc. ille eēt primꝰ
homo ſcd̄m opinionem eliphath. cuiꝰ
rō pt̄ eē q̄ primo homo habuit omnē
~~ſcienciam~~ ſcienciam que ꝑ naturam
pt̄ hīri. ſꝫ iob huiꝰ di non erat q̄ rā
homo non erat. ꝗre uidebatur eliphat
q̄ cum deo diſputare non poterat et
de iſta rōne ponit minorem. d. numquid
tu primus homo es. q. d. q̄ non q̄
primus homo non erat ſufficiens ad
hoc rōne paucitatis ſcīe ſue. 2ª ſcīe
dei. ~~q̄ poſt~~ licet creati ſunt cum luce
ut dr̄. aug⁹ cīt Et ſubdit eliphath. et
ante omīs colles formatus es. q. d. qd̄
non. Unde dicat beatꝰ gg̃o⁹ q̄ per
hoc eliphath dicere intendebat ipi
iob. tu qui de eterno loqueris penſa
q̄ tēpalis es. qui diſputas de ſapīa
dei penſa q̄ conſilium eius ignoras
et ideo ſeq̄tur. numquid conſilium eiꝰ
audiſti. ¶ ad huiꝰ euidenciam ſcien
dum ē q̄ qui uult cum aliquo diſpu
tare oportet q̄ ſciat racionem quia
fundatur ille cum quo diſputat qd̄
duꝰ fieri pt̄ uno mº q̄ addiſcat
illam illam ab ipſo alio mº q̄ q̄ in
ſapiencia tantum habundet quod
ei non ſit opus addiſcere aduerſa
rij intencionem. Et q̄ neutrum
iſtorum competebat iob ut uidebatur
eliphath. ideo dicit. numquid conſilium
dei audiſti. quo ad primum. et inferior
te erit ſapiencia. quo ad 2ᵐ q̄ ē
impoſſꝰ et ex hoc uidebatur eliphath
q̄ iob ſubpꝰ dixiſſet q̄ cum deo diſpu

UVA.BHSC

tare capietur. ¶ Sz q dicit ē nu qd
ante colles etc. Sciendum ē q collis
habet multas pprietates ppt quas mul
tis compatur. hz eni collis.
Inmutabilitatē et sic angelice nē
fertilitatem et sic gratie.
Securitatē et sic iusticie.
Speciositatem et sic anime. cōptt
Viriditatē et sic mise-
prodiuitatē et sic subpbie.
¶ Dico q rone imutabilitatis angeli
et sancti uiri dicuntur colles deutro. 33º.
Ubi dr. benedictio ioseph erit de pomis
collium eternorū. ¶ Racione fertilita
tis sancti uiri qui mest gra dei dicunt
colles culti de qbz amos ultimo. omēs
colles culti erunt et stillabunt dulce
dinem montes. ¶ Dicuntur et colles
uiri iusti rone securitatis q firmi
sunt et stabiles et in pace animi ui
uunt q uirtuosus ē ut tetragonus
sine uituperio ut dr. 1º ethi. 2º. bn
et uir eciam passionibus non muta
tur et ideo uiuit in pace ut dr in
4º ethi. Et ideo iusticia ornantur
de qbz collibz dr in ps. Suscipiant
montes pacem ppl'o et colles iusticiā.
¶ Dicuntur etiam colles sancti uiri
rone speciositatis q ad modū colliū
sunt decentes et puri. Unde uiuūt
in leticia et caritate. de quibz in
ps. pinguescent speciosa deserti et
exultacione colles accingentur. ¶ Di
cuntur etiam colles rone uiriditatis
q conserti arboribz et floribz bono
rū operum qbz redolent ō et alys
de quibz dr. Joel. 3º. In die illa stilla
bunt montes dulcedinem et colles
fluent lacte. Et in istos colles p
solacio uenit xps et inhabitabit.
¶ Habet etiam collis pcliuitatem qua
declinat ad yma. et in hoc cōptt
subpbis de quibz dr. abacuch. 3º. In
curuati sunt colles mundi &. s. pote
tes et subpbi. ¶ Quid nosti et c. h'
eliphath ētra iob de hoc q dixerat
nec inferior uri sum. et q dixerat
audite me et ostendam uos fabrica
tores mendacij. q cum aliquis uult
se ostendere sapienciorem alio oportz
q habeat sciam maiorem acquisitam
siue cognicione naturali siue ab alys
prudencioribz illo quo uult se osten

dere sapienciorem. Ideo ot ista duo
iob arguit eliphat q iob nō pote
rat eē sapiencior ipis. d. q' ad pm.
Quid nosti q nos ignoremus. q. d.
nichil. ¶ Quid intelligis qd nos ne
sciamus. q. d. nichil. q nesciamus. q.
d. tantum scimus sicut tu. qo desipias
in illo. Et q' ad. 2m subdit. Et se
nes et antiquiores sunt in nobis
multo uetustiores quam patres tui
ergo ita habemus scienciam antiquorū sapi
enciam ut tu. et tenet id astri.
¶ Beatus grego. dicit h' et. 12º more
ca. xx. q in hoc amici iob assimi
lantur hereticis qui se dicunt fi
lios doctorū antiquorū. unde dicit.
Omēs heretici ab ecclīa sancta sunt
egressi attestante beato iohane q
dicit ex nobis prodierunt. sed nō
erant ex nobis. s. ut ea q asserunt
possint mentibz commendare stultorū
dicunt se filios patrum antiquorū
atqz doctores sanctos asserunt pfessi
onis sue magistros. cumqz simplices
decipiunt de antiquorū magistrorū
tradicione gliantur dupnandi pre
sumpcione. ¶ Numqd grande et c.
hic arguit eliphat ētra iob de hoc
qd dixerat. Si iudicatus fuero scio
q iustus inueniar. et supponit qd
supra dixerat. q. s. iustus nō puni
atur. Volens p hoc inuere q si nō
eēt peccator non punieretur et id
dicit. numqd grande ē ut consoletur
te deus ut dixit ipe iob. 5. ca. q.
uulnerat et medetur pcutit et ma
nus eius sanabunt. et ideo si fuiss
iustus ut dicebat licet eēt pcussus
sanatus fuisset sequitur. s. uerbi tua
mala hoc phibenti. quibz. s. iram
dei magis puocas. s. opinionem
eliphath et sic eum concludebat eē
iniustum et istud patet q tñ erat
falsum. ¶ Et notandum quod deus
consolatus fuit mundum q ē pater
totius consolacionis. Primo in sua
incarnacione gliosa sic amicus
consolatur amicum incarceratum
aut infirmum per suum iocundum
aduentum ut liberet ipm ideo dr
ysa. xii°. Confitebor t' qm iratus es
m. ppt culpam meam. s. et consolatus

UVA.BHSC

eſt furor tuꝰ · et conſolatus es me hu
manam · ſ· carnem aſſumendo ¶ 2o
conſolatus ē mundum ꝑ ſuā paſſio
nem glioſam ꝓcioſam ipm̄ redime
do · ſicut qui redimit incarceratū
vnde · ps · in conuertendo dn̄s cap
tiuitatem ſion facti ſumꝰ ſic con
ſolati · ¶ Nichilominꝰ tū conſolatur
ad huc nunc et uſqȝ ad ſeculi conſu
macionem ·

dolentes in contricione · lugentes in confeſſione · obedientes in ſatiſfacione · fuientes in dilectione ·	¶ Primos conſolatur ut medicus egro

tum ꝓmittendo ſanitatem · Jere · 30
Conſolabo uos a dolore et c̄ · ¶ Alios
conſolatur ut pr̄ filium reuertentē
de regione longinqua yſa · 51o · con
ſolabitur dn̄s ruinas eius · ſ· pec
catoris · et ponet eius deſertū qi de
licias ¶ Alios conſalatur ut mater
filium timidum · Judic · 8o · expecte
mꝰ humiles conſolationem eius
¶ Alios conſolatur ut dn̄s ſeruum
qꝫ amat de mercede habenda · vnde
ps · fiat mīa tua ut conſoletur me
ſm̄ iudicium diligencium nomen
tuum ¶ Quid te eleuat et c̄ · hic
oſtendit eliphath quā vana ſit ſub
pbia qr ē uidebitur qꝫ contra deum
ſubꝑbiret ¶ Et qr aliqis quiqȝ ſubꝑ
bit ex qui intencione quiqȝ ex va
na pſumpcione · et quiqȝ ex ſtulta
locucione · ideo dicit tria qbꝫ ut ē
uidebitur iob qt deum ſubꝑbiebat
et primo ex cogitacione uel intencione
et qr ad hoc dicit · Quid te eleuat
cor tuum · qr contra dei ordinacionem
ut ipſe eliphath uidebitur ꝯ eleua
batur in corde et eleuacio talis eſt
reprobatur qr meretur ·

depauperacionem · punicionem · degradacionem ·	¶ De primo dr̄ yſa · 3 · pro eo qꝫ eleua te ſunt filie ſion

et ambulauerunt et c̄ · ſeqr · propterea
auferret dn̄s calciamentum calciato
rum et c̄ ¶ De · 2o · patet iudich · 1o · ele
uacion ē cor nabuchod · ſeqr · qꝫ fuit
punito holoferne et exercitu ſuo ¶ De
· 3o · etiam pꝫ dan · 4o · qꝫ qr rex aſſiri
orum fuit in ſubꝑbiam eleuatus
fuit ē ſeptum qꝫ regnum ſuū di
uideretur et fuit depoſitus · et cum
beſtiis appoſitus · vnde yſa · 2o · dies
domini ſ· omnem ſubꝑbum et ſ·
montes eleuatos ¶ Imponit ipſi iob
· 2o · qꝫ contra deum ſubꝑbiret ex vana p
ſumpcione · d · Et qi magna cogitans
attonitos habes oculos · homo enim
cum aliqd magnum uel mirabile
uult ꝑferre reſpicit in altum · et
vr̄ qi raptus pre magnitudine ſue
cogitacionis · et hoc faciunt ꝓprie
illi qui uolunt uideri ſapientes et
ab aliis appreciari · et hoc eliphat
imponebat ipſi iob ¶ Imponit eciā
· 3o · ipſi iob qꝫ oſtendat ſubꝑbiam ex
ſtulta locucione · et qr ad hoc dicit
quid contra deum tumet ſpūs tuus · vt
ꝑferas de ore tuo huiꝰ ſmones · qr
· ſ· iuſtum ſe eē dicebat et qꝫ de ino
cencia ſua cum deo diſputare cupie
bat et iſtud uidebatur eliphath arro
gancia ſūma ¶ beato grego · xii · more
dicit quod iob non peccauerat in di
cendo ſe iuſtum · qr ex ſubꝑbia non
dixit hoc · vnde dicit qꝫ ſepe contin
git iuſtos et iniuſtos ſimilia uerba
ꝑferre · ſꝫ tn̄ cor longe ſemꝑ diſſile
et ex quibꝫ dictis dn̄s ab iniuſtis
offenditur in eiſdem quoqȝ a iuſtis
placatur · nam phiſeus ingreſſus in
templum dicebat · Jeiuno bis in ſabbō
decimas do omnium q poſſideo · ſed
publicanus reddit domum iuſtifi
catus et non ille · ezechias autem
rex cum moleſtia corporis afflictꝰ
ad extremitatem uite peruenisſet
in orōne conpunctꝰ dixit · obſecro
dn̄e memento quomō ambulauerī
corā te in ueritate et corde ꝑfecto
nec tn̄ deus hanc confeſſionem deſ
pexit quam mox in precibꝫ ſuis
exaudiuit · et ecce phariſeus ſe iuſti
ficauit in opere · ezechias autē iuſtū
ſe oſtendit in cogitacione · et ſic vn̄
ille offendit iſte placauit · Cur itaqȝ
hoc niſi qr dn̄s oms uerba ſingulorum
cogitacionibus penſat et in eius au
ribus uerba non ſonant niſi q humili
corde ꝑferuntur · vnde cum iob opera
ſua ꝯtulit coram deo non timuit qr
dixit humiliter ueritatem et qr ille
eliphat ad hoc non intendebat ideo
reprehendit eum · d · Quis ē homo

UVA.BHSC

ut immaculatus sit. ¶ Beatus grego. et c̄. xxi. mor. ca. 4o. dicat. Eo enim ipso q̄ dr̄ homo terrenus exprimitur et infirmus. homo enim ab humo ē appellatus. et quomodo ualet eē sine macula qui sponte sua ad infirmitatem concidit factus de terra. q. d. difficile ē uel impo^le et ideo si hoīs condicio attenditur non ē aliquis sine macula. si autem attenditur idonis discrecio homo pt̄ imaculatꝰ inueniri. s. per uirtutes morales q̄ uirtus est habitus electiuus ꝑut recta id dicitat. 2o ethi^e et sic homo pt̄ fieri immaculatus ꝑ pcti detestacionem. et uirtutis adepcionem. ¶ Paliqua eciā homo redditur immaculatꝰ. s. ꝑ

pcti expulsione.
tēptacionis repulsione.
fuore spūal̄ dogmacione.
preptore legis adopcōez.
sanctā meditacionem.
carnis mortificacione.
dei et ꝓxi dilectionem.
opū mīe largicionem.

¶ De pmo dr̄ in ps. Et ero immaculatꝰ cum eo et obseruabo me ab iniquitate mea. ¶ De. 2o. ibidem deus qui precingit se uirtute ad bellum. s. contra tēptaciones et posuit immaculatam uiam ¶ De. 3o. ibidem Si mei. s. sensus non fuerint dn̄ati tunc immaculatꝰ ero et c̄. ¶ De. 4o. ibidē lex dn̄i imaculata conuertens aīas testimonium dn̄i fidele sapiam prestās puulis. et in alio. ps. beati imaculati in uia. qui ambulant in lege domini ¶ De. 5o. in. ps. fiat cor meum imaculatū. s. ꝑ sanctam meditacionē ut non confundar ¶ De. 6o. dr̄ cant. 3o. de anima sancta. q. non ē a carne maculata. aperi soror mea imaculata et c̄. ¶ De. 7o. dr̄ ad ephe. 1o. Elegit nos in xp̄o ante mundi constitucionem ut eēmꝰ sancti et imaculati in conspectu eius in caritate ¶ De. 8o. dr̄. Iaco. 1. religio munda et imaculata apud deum. hc̄ ē uisitare et c̄. ¶ Igitur. ut dr̄. 1. pe. 3o. satagite imaculati et inuiolati ei inueniri in pace q̄ nouit deus dies imaculatorum et hereditas eorꝫ in eternum erit ut dr̄ in. ps. ¶ Et q̄ heliphat solum attendebat ad hominis fragilitatem ꝑ quā constat q̄ homo difficiliter uitat pctm̄ dicit. ¶ Quis ē homo

et c̄. Et subdit. ut iustꝰ appareat natus de muliere ¶ Si autē de pctō actuali intelligitur istud nō ē impo^le saltem de pctō mortali ut legimꝰ de multis sanctis. de ueniali tamen ualde difficile ē et ista debet intelligi q̄ dr̄ ecc̄. 7o. nemo iustus qui non peccet ¶ Cur autē difficile sit q̄ homo non maneat in iusticia sine spāli conseruacione grē pt̄ dici q̄ pmā id ē arduitas obiecti. nam omīs uirtus consistat in medio. 2o. ethi^e et ē sic lignum sagittariꝫ q̄ in indiuisibili consistit. unde sic ꝑ unam solam uiam contigit ipm attingere sig^o. et per infinitas deuiare ab illa ¶ 2. id pt̄ eē idone potencie nam a tota spē appetitus sensitiuus tendit ad delectacionem et trahit potenciam superiorē sicut spera speram. ut dr̄. 3o. de anima et q̄ ut dr̄. 3o. ethi^e difficilius resistitur delectacioni quam ire. ideo difficile ē non declinare ad delectacione disconuenientem recte idonī ¶ 3. id pt̄ eē difficultas ad generandū ē uirtutis habitum. oppꝫ enī hoc fieri per consuetudinem et ~~delecta~~ frequēcionem plurium actuū nō moīy motu q̄ uiolento. q̄ contra naturalem appetitum ē difficile et sic. pꝫ. q̄ de difficili inuenitur homo iustus natus de muliere et illud adhuc affirmat. d. nemo mē scōs immutabilis. et celi non sunt mundi in conspectu eius. notandū ē q̄ istud exemplum habet ueritatem si accipiantur pmo creature idonales. ita q̄ ꝑ sanctos intelligantur angeli et homines sci̅. et sic nemo. i. nullꝰ sic mt̄. 11o. dr̄. nemo nouit filiū n̄ pr̄. inter sanctos et c̄. q̄ per ꝓpiam naturam mutabiles sint a bono in malum. lꝫ angeli boni sīt in grā confirmati. ita q̄ peccare non pn̄t sic erunt sancti in glīa. sine ꝑ celos intelligant pcise corpora celestia. q̄ si sint compositi ex materia et forma q. s. materia sit. unī^s materia. cum materia istorū inferiorum sine ex sso et forma. ut

UVA.BHSC

ut uult comentator rōne im
possibilitatis hn̄t aliquid imperfectū
respectu dei etiam quod quid hn̄t celi
accipiunt a p̄ma intelligencia. que
largitur eis non solum motū in loco
s̄ extremas pfectiones et pmane
ciam eternam. Ut dt. comentator
sup. metha. et in de sub̄a orbis. ¶ Si
autem accipitur pro hominibus
sanctis cum dr. nemo inter stes et
c. adhuc istud est uerum ad cuius
euidenciam sciendū ē q sm̄ s. pa
piam dr. q̄i.

sine terra.
sanguine tincti.
firmum.
mundum.

¶ Primum conuenit [illegible] angelis qui sunt forme simplices uel saltem sine terra. p̄t
etiam conuenire hominibus sanctis
quorum conuersatio ē in celis. Ut dt
apl's et [illegible] beate uirginis. q̄ duxit
in terris angelicam uitam ¶ 2. [illegible]
tas conuenit sanctis aplis et mar
tiribus qui fuerunt sanguine tincti
qz in antiqua lege sanctificati san
guine tingebātur ¶ 3. [illegible]etas com
petit sanctis confessoribus. q fide fir
mi in fide et confirmati alios co
firmauerunt ¶ 4. [illegible]etas competit
sanctis uirginibus. q̄ in mundicia carne
dno seruierunt. et tn nemo istorū
immutabilis in conspectu dei qz ut dt
[illegible] hic et ē sup. more ca. 13. p
naturam in semetipsis om̄e hn̄t i
mutabilitatem. s̄ dum immutabili
ueritati studiose semper desiderant
inherere. agunt inherendo ut immu
tabiles fiant. sequitur qz semetipsos
ante districtum iudicium dei nec
ipi ee mundi ad pfectum pnt qui
mundicie predicatores fiunt. i. pre
dicant. attestante iohanne q ait. di
stingue quā pātiem non [illegible] et c.
¶ Per celum angeli intelligi pnt. ut
dr. in. ps. et hoc rōne.

incorruptibilitatis.
firmitatis.
speciositatis.
iocunditatis.
felicitatis.
velocitatis.

¶ de p̄mo pz iob. 37. tu for
sitan. fabrica
tus es celos q
solidissimi sūt
qz ipi confirma
ti sunt in grā ¶ de 2. in ps. Uerbo
domini celi firmati sunt. qz post casū
malorū angelorum boni qui remanse
runt fuerunt confirmati ¶ de 3. ecc.
43. gl'ia celi species stellarum. et ibidē
spes celi in visione glie ¶ de 4. iob.
Concentū celi quis dormire faciet. s̄m
ueritatem continue clamant sanctus
sanctus sanctus non ore sed corde. Ut
dr. apoc. 4. ¶ de 5. patet qz uadūt
et ueniunt ad nos. qz sunt sps in mi
nisterium missi. ut dr. ad hebre. 1.
Ipse deus ē qui fecit celos in intellectu
ut dr. in ps. Et in alio annūciabūt
celi iusticiam eius. qz isti ueniūt ad
annūciandum secreta diuina. tn̄ non
sunt mundi in conspectu eius cum om̄e
q cadit a p̄mo aliquam imperfectionem
importet. Et sic istud concludit per locū
a maiori. Quantomagis abhominabil'
et inutilis homo. et notanter dicit
tiam homo reddr. abhominabilis rōne
pctī commissi nam multa sunt q deo ho
minem abhominabilem reddunt. s.

Infidelitas.
malignitas.
carnalitas.
cupiditas.
impietas.
peruersitas.
dolositas.

¶ de p̄mo osee. 9. ipi
autem intrauerunt ad
belphegor facti sunt ab
hominabiles. sic ea quo
dilexerunt ¶ de 2. pro
uer. 15. abhominabiles
dno cogitaciones puerse. in cogitacione
malignitas ¶ de 3. eze. 16. fecisti de
corem tuum abhominabilem ¶ de 4.
in figura leuit. 7. ubi dr. q q tetige
rit s. terrum abhominabilis erit. et
tales sunt cupidi et auari ¶ de 5. p
uerb. 15. abhominabiles sunt qui im
pie agunt ¶ de 6. puer. 17. Qui co
dēpnat iustum et qui iustificat impi
um uterque abhominabilis ē ¶ de 7.
puer. 20. pondus et pondus mensu
ra utrumque abhominabile ē deo ¶ Dr
etiam uir aliqs inutilis rōne obmissio
nis. ut dr. 1. ethi. Qui neque ipsemet
intelligit nec alium audiens in aio
ponet hic prorsus inutilis uir ¶ beatus
gregorius exponit quod homo sit ab
hominabilis rōne culpe. s̄ inutilis
dr. qz etiam bona que facit dno
non placent. unde dicit multū deo dis
plicent mala neque illa placent que
ipse facit bona. igitur qui in malis suis
deo abhominabilis ē in bonis inutilis ē
dr. qz dum se p praua execrabile deo
reddit. nec illud q rectum [illegible] deo pla
cet. et ē ubi s. et subdit ostendendo

UVA.BHSC

cur homo redditur abhominabilis deo
d. Qui bibit q̄ aquam iniquitatem.
Q. bibit aquam bibit abſq; menſure
diſcretione. abſq; racionis deliberacione.
abſq; timoris refrenacione. q bibendo
uinum non contingit nam et menſura
te et diſcrete et cū timore inebriacio
nis plures bibunt uinum. Et p hoc
inſinuat effrenacionem pctoris qui
ſine remorſu pctm committit. ſine freno
racionis. et ſine retractu timoris. unde
dicit beatus gregorius q culpa q̄ ab
homine ſtulto ſine ulla retractione
committitur q̄ aqua iniquitas bibitur
q̄ enim illicita facit abſq; timore q potū
iniuſticie ſine obliuione glutit. Ideoq;
anima ſancta non dr in operacione ſcā
uel deuocione ſpūali bibere aquam ſ
ſed vinum cum diſcrecione racionis. d.
cant. q. Comedi fauum cū melle meo
bibi vinum cum lacte meo et ſic patz
q eliphat ad ipius iob intencionē non
ibat iob enim non intendebat diſputa
re cum deo ex equo q̄ equalis aut
ſ'ior illo. ſ per humilem ueritatis
inquiſicionem et ſic eum male repre
hendebat. Oſtendā t̄ et c. hīc am eli
phat arguit uerbū iob que dixerat
diſputando paciebatur enī malum de
pnti. et timebat de calamitate. unde
dicebat. manum tuā longe fac
a me et c. et ideo eliphat nititur
oſtendere cauſam timendi et ampl
andi. eciam anteq; deiectus eēt a
pſperitate tpali. 2o q et debet ti
mere in ſtatu pnti ibi. habitabit
et c. pmo enī aduocat adūſarios ſuos
ad attencionem et. 2o ponit ſuā in
tencionem. ibi. cunctis diebus et c.
Dicit g pmo. oſtendam et c. cum
homo uult dicere aliq magnum dz
petere audicionem. 1o debet inuere
erudicionem vel utilitatem aliorz
2o debet oſtendere q dictum ſuum
continet ueritatem. et iſta tria
facit ipſe eliphath. pmū facit. d.
audi me. 2m innuit cum dicit. nar
rabo tibi. Et bene dicit q uidi. q
ut dicit beatus gregorius hic. cum
minori auctē docet is qui audita
loquitur q̄ ille q̄ uiſa pfert et non
tn non uiſa. ſ audita loqtur dicit

enim. ſapientes confitent. per
ſapientes intelligit non ſolum eru
ditos in ſpeculabilibus ſ eciam in
agibilibz et ideo pmittit q uult dic
in ſpeculabilibz q dicunt ſapien
tes et confitentur q ut dr. 5o
ethi. Conſonare uidentur racioni ſa
piencium opiniones. fide g quid
et alii quadā hnt. Et non abſcon
dit patres ſuos. i. non tacent dicta
patrum ſuorum. ſ pro auctoritate ad
ducunt ad ppoſitū ſuum et non in
tellexit ſolum de patribz carnali
bz. ſ uocat patres oms antiquos
ſapientes. q dicunt patres hono
re. unde grecismus. Eſt pater eta
te pr ille uocatur honore. Et hec
pz p hoc q ſubdit. d. quibz ſolis
data e terra. ſ quomo terra
data e eis notandū e q tria dicit

ſanctis uiris ad poſſidendū.
rectis et iuſtis ad habitandū.
prudentibz ad iudicandum.
ſapientibz ad erudiendū.

Primo dr in pſ. ſe
men eius poſſidebit terram. unde
ſiben iacob dicebat gn. 28. humi
ſu terra mā e experimini negoci
amini poſſidete eam. 2o pū.
2o qui recti ſunt habitabunt in
terra. et in pſ. dedit terrā eorz
hereditatem. 3o dr in pſ.
Erudimini qui iudicatis terrā
.i. ſitis eruditi prudencia. ut poſſi
tis iudicare terram. q ut dr. 3o
po^ri ca. 21o. Vir bonus debet pnci
pari p uitam et oms ei debent
obedire letanter. 4o in pſ. In
omnem terram exiuit ſonus eorū
Et ideo eliphath uolens exp
imere patrum ſuorum ſanctitatem et
equitatem prudenciam et ſapiam
dicit q eis data e ad pfectū. q
prudentes et boni utuntur bonis
terrenis ad ſuam utilitatem mali
autem ad ſuam dāpnacionem et q
tales poſſint terram pacifice poſſi
dere habitare et tenere notat p
hoc q dicit. non tranſibit alienus
per eos. alienus dr qui uerbo uel
facto contradicit eis. et ideo alienus

tranſit

UVA.BHSC

vissit per terram cum ea bello re
uiat uel eam s' subicat. cum autē
manet in pace. alienj nō dicant
sed eos. et ideo vissire dicitur sic
ioelis. 3°. dr. Erit ihrlm sancta
et alieni non transsibunt p eam
amplius ¶ Et nota quod moralr
loquendo alienj dicitur

heretica.
falsidica.
impudica.
cupidi.
rapidi

¶ heretica dicitur alienj
.i. a fide catholica. contra
dr numeri. 3°. Siquis ali
enus accesserit ad ta
bernaculum federis mo
riatur. ¶ de 2° dr in ps. filij a
lieni mentiti sunt mi ¶ de 3° pu.
22°. fouea profunda uxor aliena. et
.2°. prouerbiorum dr. quod bonū ē abstinere
ab aliena muliere ¶ de 4° eccī. 21°.
qui hedificat domum suam in pre
dijs alienis quasi qui colligit lapides
in yeme. ¶ de 5° in ps. quoniam ali
eni insurrexerunt et c̄. ¶ In pro
posito eliphath qui ponebat felici
tatem in prosperis suos felices
fuisse pres. et p omnes bonos mo
ralr. quia finem suam opi. nuditate
prosperitas erat premium moral
bonitatis et sic eis magis acten
dum ¶ Cunctis diebus et c̄. hic
ponit suam intencionem ondere
uolens. quod iob etiam cum esset in
prosperitate causam flendi habe
bat ratione suorum delictorum quae commi
serat et in se. et in respectu alio
rum sicut diuites flent malam
fortunā uel guerram uel uene
num et talia huiusmodi. Et primo
ostendit quod merito diues pauor
dubitat. 2° quod hoc contra se pro
curat ibi. tendit et c̄. ¶ ad cui
denciam prime partis ē aduertendū
quod iob dixerat. Obseruasti omnes
semitas meas. et c̄. ex quo in
tellexit eliphath quod iob uiuet
in timore quasi deo sibi insidias impo
nente et eius facta insidiante et
ex hoc uult concludere quod erat
hoc erat ratione peccatorum ipsius quae per
penitenciam non delebat sed in eis p
seuerabat. et ideo dicit. cunctis
diebus suis superbit impius ¶ P

superbum hic omnia peccata intelligunt
quia superbia ē inicium omnis peccati. ut
dr eccī. 9°. et ideo iste peccans quia commisit
non uult se humiliare coram deo sed
obstinatus perseuerat recte dr super
bire. sicut in ps. superbia eorum qui
te oderunt ascendit semper uel pt ex
poni de diebus prosperitatis hominis
quia homo in prosperis uix humilis effici
tur. et ideo aduersus proximum et quasi
tirannus efficitur. Et ideo subdit. Et
numerus annorum incertus tirannidis
eius. beatus gregorius 12° more. ca° 19°. tra
ctans illud. cunctis diebus et c̄. dicit
sic. Impius uero omnibus diebus suis sub
perbit. quia sic uitam terminat ut ab ela
cione minime recedit. conspiciat quod
temporalr floret. et pensare negligit
quo in eternum ducitur. in uita car
nis fiduciam ponit eamque permanere
diu existimat quam tenet. ad superius.
solicitat animus in elacione. inde spectum
adducat omnis propinquus. quam repentina
mors subrepit numquam considerat quod
sit incerta felicitas eius numquam cogi
tat qui si incertitudinem fugientis ui
te conspiceret numquam pro certis incerta
teneret. quia numerus annorum et c̄.
¶ notandū ē hic quod alr accipitur tirannus
in sacro canone et alr in philosophia. nam
.s. tex. biblie auter. sic et antiquitus
solebant omnes homines multū poten
tes uocari tirannum. et tunc dicebatur
tirannus a tyros grece quod ē fortis la
tine. unde inter reges et tirannos nulla
differencia erat. philosophus tamen ponit differenciam rea
lem .d. 8° ethicorum quod transgressio tirannis
est. tyrannus autem sibi ipsi conferens ten
dit. Rex autem subditorum quasi eandem
sententiam ponit in 4° politice. Et sic
melius dicitur tirannus a tyros grece
quod ē angustia latine. quia angustiant sub
ditos. et ut patet 4° politice Rex differt
a tiranno in quatuor uidelicet.

In intencione.
gubernacione.
duracione.
dilectione.

¶ de primo dr 4° politice
ca° 10°. Intencio tiran
nica ē quoddam delecta
bile. regalis autem
quod bonum uult. debet enim rex esse
custos ut cuncti nil iniustum paciantur
tyrannus autem non curat nisi de

UVA.BHSC

propria utilitate ¶ De .2° differentia 3° politicorum. quo saluat propter tirannis plures interimit. et in .q° di° quod tirannus componitur ex obligarchia extrema et de mocracia. propter nocua multis. et diffuse patet .e. li° ca° 21° et 22° quod tirannus subditos pauperes facit et bella se fingit habere et ut possit extorquere tributa et alia. Item constituere monopoliam. ut quod sal venditur per manus illius sicut aristoteles exemplificat de dionisio tiranno. primo politicorum. Item tirannus a[...] nobilibus regitur. adulatoribus credit Item dat mulieribus magnam potestatem faciendi suam voluntatem et multa talia. que de tiranno dicuntur ut patet in eodem. ergo quod dicatur de bono rege ut patet in eodem et circa finem tercii politicorum. ¶ De tercia differentia dicitur in eodem. quod tirannus gubernatur per extraneos. ideo minus durare potest. Unde multe tirannides pauci temporis regnum autem ab extrinsecis minime corrumpitur propter quod multi temporis est ca° 22° ibidem .s. Unde ad hoc tirannus possit durare oportet tirannum fingere ut ponitur ca° 23° et .28° differentia patet ibidem. quia tirannus nolentibus subditis dominatur rex autem instituitur. s. excessum virtutis a populo. nec ei a subditis invidetur. ut dicitur ca° 21°. Et quia tirannus ut dictum est pauci temporis est ideo de tiranno dicebat eliphath. quod incertus est numerus annorum tirannidis eius. Et quia tirannus semper timet etiam de subditis suis. ne propter maliciam eius insurgat cum ideo subdit sub. Sonitus terroris illius semper est in auribus eius. Unde 2° de consolacione dicitur de dionisio tiranno. Sicut sic periculorum expertus tirannus regni. metus pendentis super vertice gladii. terrore simulauit quod exponens commentator narrat quod ille dionisius tirannus existens in sua prosperitate cum quereret a quodam amico suo. quid ei videretur de ipso respondit ipsum felicem esse. tunc dionisius fecit eum in solio regali sedere vestibus regiis et optima cibaria apponi ante ipsum. desuper supra caput suum fecit apponi acutissimum gladium cum tenui filo quod cum vidisset ille amicus ex nimia admiracione non comedit tunc

dixit dionisius quod hoc erit in signum periculi sui .d. quod licet esset in potestate regia constitutus continue tamen timebat ne quolibet momento populus insurgeret contra ipsum uel veneno uel gladio interficeretur Et ideo bene dicebatur. Sonitus terroris et cetera. ¶ Sequitur. Et cum fuerit pax insidias suspicatur. quia in nullo confidit. Unde catho. Conscius ipse putat omnia de se omnia dici. Unde beatus gregorius hoc pulchre tractans .12° moralium. ca° 16° dicit Nil autem simplici corde felicius quia cum innocentiam erga alios exhibet nil est quod ab aliis pati formidet habet enim quasi arcem fortitudinis sue simplicitatem. nec pati suspicatur quod non meminit se fecisse. Unde bene dicitur per salomonem in timore domini fiducia fortitudinis. quia et iterum ait mens secura. quasi iuge conuiuium est. mens praua in laboribus est quia aut molitur mala que inferat aut metuit ne ei ab aliis inferantur et quicquid contra proximum excogitat hoc contra se formidat a proximis excogitari. ¶ Et quia tirannus in nullo confidit ideo dicit. non credit reuerti de tenebris. tenebre hic accipiuntur pro mentis tribulacione. ut accipiuntur in [...] cum dicitur vide ne lumen quod in te est tenebre sint. Et intellectus [...] dicitur lumen a philosopho. 3° de anima. cum graviter turbatur tunc intellectus obscuratur. et fit tenebrosus uel per tenebras potest conuenienter intelligi metus consciencie et remorsus. quia sicut intra se munda consciencia lucet ita mens mala in se sit turbida. ¶ De istis igitur tenebris malus non credit posse reuerti. quia est circumspectans undique gladium. licet supradictum fuerit quod multiplex gladius inuenitur in sacra scriptura in proposito tamen potest dici quod tirannus timet gladium uel circumspicit. s.

remorsum proprie consciencie.
insidium humane amicicie.
Judicium diuine iusticie.
Supplicium mortis inferne.

¶ Qui remorsus est angustia mentis dicitur gladius satis habetur luc. 2° tuam ipsius animam pertransibit gla

dig· et puer· xvi°· qui gladio pugitur
conſciencia· ❡ qui autem gladii dicat
inſultus habetur Iere· ix°· turbabu
tur a facie gladii ego mittam in eos·
❡ Quod diuinum iudicium et c̃· vn
apoc· i°· de ore eius exibit gladius
acutus· q̃ mors corporalis ad· ro·
8°· Quis nos ſeparabit a caritate
xpi· ſeqtur· periculum an gladius· i·
mors corporalis ❡ Iſti ſunt quatuor
gladii inter quos fingitur occiſſe a
lexandrum macedo· ſm q̃ ipſe expo
ſuit eos ❡ Et qr ab omnibus iſtis mi
natur· uir tirannus· licet eliphath
non intelligeret n̄ de tribus niſi di
uinum iudicium acceperit pro de
aduerſitate· a deo pro peccatis inflicta
ut ipſe credebat ideo bene dr̃· circū
ſpectans et c̃ ❡ Et qr poſſet dici q̃
ſi ille dubitet de extraneis· hr̃ tn̄
aliquos familiares in quibus confide
re pt̃ contra hoc ſubdit ❡ Et cum ſe
mouerit ad querendum panem
·i· cum uoluerit cum familiaribus
ſuis ſumere panem ad corporis
refectionem· nouit· i· experimen
taliter noſcere pt̃· q̃ paratus ẽ
in manu eius dies tenebrarum· dies
tenebrarum ſm intencionem eliphat
ẽ dies mortis corporalis et dr̃ in
manu eius parari qr pt̃ intoxica
ri in cibis et potibus quos propria
manu capit et idcirco importat
interdum in manu ſua cauſam
mortis ſue· ſic igitur timet et
extraneos et familiares et angu
atur intra et extra ❡ bt̃s grego· xv·
mor· ca°· 16°· exponens iſtud de ho
mine tyranno dicit in actu ſuo itaqz
peruerſus ſuper iudicis iram potentem
deprendit· ſz non auertitur a malo ut
etiam ipſi ab eius interitu ualeat
auerti· accuſante autem ſe conſciencia
feriri metuit· ſz tn̄ ſemper auget
q̃ feriatur· Contempnit redditum
ſuum· deſperat ueniam culpa ſub
probit· ſz tn̄ ſue neqcie teſtem timo
rem habet intus· et quamuis prava
foris audiatur agere uideatur de
hiis tn̄ apud ſemetipſm cogitur
trepidare· terrebit eum tribulacio
dr̃ a tribula q̃ eſt inſtrumentum
quo teruntur ſegetes et ideo homines

aduerſitate triti et qui conſumpti dicuntur
propter tribulati· et iſtud pertinet ad ad
uerſitatem qua intrinſice patitur homo
Angustia uero dr̃ qui angusta· i· ſtric
ta· et hoc ẽ quod cum deo homo in
terius pre dolore cordis ſtringitur ❡ Pri
ma tribulacio terret preſe loquendo alia
uero conſtringit ad ſignificandum ma
iorem dolorem dr̃ uallari· qr ſic homo
uallatus muro forti euadere neqt ſic
nec homo uexatus dolore cordis in
trinſecus ad leticiam ualet exire· vn
iſta duo· pš· ſimul ponebat· d· tribula
cio et angustia inuenerunt me· et
ad· ro· 2°· dr̃· hiis qui non acqieſcunt
ueritati credunt autem iniquitati tri
bulacio et angustia· q̃ qui tractans h̃
beatus gregorius et c̃· xvi°· ca°· ix°· dt̃·
aliquis relicta ueritate mentiri deſi
derat deliberat ut audiencium animum
fallat· ſz quamuis ei labor ẽ ſolliate
cuſtodire· ne ipſa fallacia deprehendi po
ſſit ponit quidem ante oculos quod ẽ
ad ueritatem ſcientibus reſponderi poſſit
et cu magno cogitatu pro pertractat qualiter
per argumenta falſitatis exſuperet
documenta ueritatis· qui ſi uellit di
cere uerum utiqz ſine labore potuiſſet
❡ Plana quippe ẽ uia ueritatis et uia
mendacii grauis vnde dr̃ per propheta
Docuerunt enim linguam ſuam loqui men
dacium· ut agerent iniqua laborauerunt
runt· bene igitur dr̃· terrebit eum et c̃
deſiat enim apud ſemetipſm· in labore
timoris qr ſpaciam ſecuritatis dereli
quit uiam ueritatis ❡ tetendit et c̃·
Poſita tribulacione qua malus pre
mitur· in mundo et in proſperis et in
aduerſis· hic ponit cauſam quare tri
bulacionem illam meretur ❡ homo
enim peccat tripliciter contra deum· ſ·
operacione· cogitacione· et omiſſione·
❡ Et ſm hoc ponit tria· primum cum
dicit· tetendit aduerſus deum manum
ſuam· Opera per manus ut ſepe di
ctum ẽ intelliguntur cum ſit organum
organorum quo aguntur alia· et ten
dere dr̃ illam· Qui contra precepta dei
facit ſic ipſe dicat· qui non ẽ mecum
aduerſum me ẽ· luc· xi°· Occurrite
aduerſus deum erecto collo· et armi
ce armatus· in ſignum ſuperbie ❡

UVA.BHSC

hic ponitur pri[m]a ex cogitacione. Co
gitacio enim hominis quandoque dicitur
ceruix. quia ceruix est ſuperior pars ce
rebri ulterior. unde dicit yſidorus.
ys[idorus] ethi[mologiarum] X. quod ceruix est poſterior pars
cerebri unde dicitur uia qua cerebrum
dirigitur ad ſpinam dorſi et ſic bene
per ceruicem cogitacio deſignatur ¶ Et
quia in cogitacione hominis manet
preſumpcio. et obſtinacio in malum
iuxta illud eccl[esiastic]i 30. Curua ceruicem
eius. ſ[cilicet] filii in iuuentute ne forte indu
ret et non credat t[ibi]. ideoque in ceruic
ce obſtinacio ſiue preſumpcio mali
ſignificatur. qua uel quibus ipſe mere
tur quod timeat in pena. ¶ Sed de hoc
quod dicit pingui ceruice et cetera. de qua
pinguedine loquitur ¶ Inuenitur enim
pinguedo bona et pinguedo mala. quia
eſt cauſa.

claritatis.
calliditatis.
ſanitatis.
iocunditatis.

¶ Iſta gracia ſiue deuocio
ſancta ſicut uidemus quod
res pingues clarius et
melius ſunt cauſa lumi[nis]
iſta gracia uel deuocio ſancta unde ad. ro.
ys. dicitur. tu autem cum eſſes oleaſter in
ſertus es in illis factus es ſocius radicis
et pinguedinis oliue. Oliua ſic ſatis est
cauſa luminis ¶ 2. dicitur gracia pinguis
racione calliditatis. pinguia enim ſunt ma
teria ignis et gracia. et caritas ibidem
unde. ps. impinguaſti in oleo caput
meum et calix meus inebrians quam
preclarus est ¶ De pinguedine carita
tis dicitur. Iere. 31. inebriabo animas ſa
cerdotum pinguedine ¶ 3. dicitur gracia
pinguedo racione ſanitatis. nam pin
guia mulcent et curant. unde. ps.
mons dei mons pinguis. Sanior
habitacio eſt in monte. et ideo dicitur
pinguis racione ſanitatis. unde dicitur
Iere. 29. faciet dominus in hoc monte
conuiuium pinguium ¶ Inuenitur
tamen pinguedo in malo. ſ[cilicet]

ſuperbie.
auaricie.
caſtrimargie.
luxurie.
ydolatrie.
complacencie.

¶ De primo dicitur amos
.4. Audite uerbum dei
uacce pingues ¶ De. 2.
Iere. 5. ditati ſunt
incraſſati et preterie
runt ſermones meos. unde. 3. in
ſtet oratoribus dominus in pinguibus eius te

nuitatem ¶ De. 3. prouer. 21. qui
amat uinum et pinguia non
ditabitur ¶ De. 4. yſa. 17. carnium
eius pinguedo marceſcet ¶ De. 5.
3. re. primo. immolauit boues et
pinguia iuxta lapidem. et yſa.
primo holocauſta arietum et adipem
pinguium nolui ¶ De. 6. quod est adu
lacionis dicitur in. ps. oleum autem
peccatoris. glo[sa]. ſ[cilicet] adulatoris non
impinguet caput meum ¶ Modo
in propoſito pinguis ceruix pro ſuper
bia capi poteſt et pro auaricia quia
ut plurimum diuites ſunt ſuperbi
et ſic exponit beatus gregorius. 12.
more. c[apitul]o 18. d[icens]. pinguis ceruix
est ſuperbia opulenta. affluen
tibus uidelicet rebus. que multis carni
bus fulta potens. igitur inique in
pingui ceruice contra deum armatur
est quia rebus temporalibus tumens
contra precepta ueritatis. q. de ma
gnitudine carnis erigitur. quid
est paupertas nisi quedam macies. et
quid habundancia rerum nisi pin
guedo uite preſentis est que habundanciam
temporalem in ſuperbiam ſumit
¶ Operuit faciem eius et cetera. hic po
nit penam ex obmiſſione. nam quando
homo est multum locuplex parum
de celeſtibus curat. quia in mente cu
re et corde non habet niſi temporalia. et
ſic omittit facere quod deberet. et
hoc est quod dicit. Operuit faciem eius
craſſitudo. facies hic accipitur pro
cognicione intellectuali. ſic prouer.
17. dicitur. In facie prudentis lucet ſa
piencia. i[d est] in cognicione et diſtrec
one ¶ Craſſitudo dicitur hic habundancia
temporalis. ut in ps. Sicut cra
ſſitudo terre erupta est ſuper terram.
et craſſitudo talis impedit iudicium
intellectus. primo contra uirtutem. unde
.3. ethi. 8. dicit philoſophus. quod ſolon bene ea
nunciauit. d[icens]. moderate huius que extra
ditatos agentes optima et uiuen
tes temperate. Contingit enim mo
derate poſſidentes agere que oportet. unde
ſeneca. li. de paupertate dicit. Diuicie
inflant animos ſuperbiam pariunt
inuidiam contrahunt et eos uſque men
tem alienant. ut pecunie cum nos
eciam nocitura. et in eodem dicit

UVA.BHSC

q paupertas . sepius fidelibus nocet
et . secundum hoc exponens beatus gregorius
xvi moralium . capitulo 19 . dicit non in me
rito mentis intencio facta per faciem
designatur quia quo ipsam uertimus illuc
uidemus . faciem igitur operit crassitudo
cum desiderata terrena habundancia
rerum mentis oculos premit . et
quia obmissio uel remissio in bonum
a capite deriuatur in menbra . sicut
scribitur quia sicut princeps domus .
ita familia eius . ideo quod non solum
obmissio ad bonum primo et eius
superbia ex opulencia redundant
in suos eius . subdit cum dicat . et
ex lateribus eius aruina dependet
Notandum est hic quod inuenitur la
tus dextrum et latus sinistrum
latus dextrum in sacra scriptura si
gnificat quatuor .

ueritatem . firmitatem . dignitatem .	Primo significato accipitur ezechielis 47 . ecce aque redundantes

a latere dextro . De 2º dicitur ezechielis 47 .
quod aque redundantes a latere dex
tro in celis . De 3º in psalmo . cadent
a latere tuo mille et decem milia a
dextris tuis . De 4º dicitur in figura . 3º
regum 7º . quod salomon mare eneum posuit in
dextro contra orientem ad meridiem
Per latus sinistrum uero intelligitur
debilitas uel accidia sicut dicitur ezechielis 3º .
dormies super latus tuum sinistrum
et pones iniquitates domus eius super
eo . Modo ad propositum accipiendo latus
dextrum pro ubertate et affluencia
et latus sinistrum pro torpositate
et negligencia tum ex obmissione
quam ex commissione prouenientibus ex
opulencia rerum ut dictum est . malicia in
homine potente redundat in sub
iectos . que quidem intelligencia in
telligitur opulencia per aruinam . Scien
dum est quod differunt pinguedo a
deps et aruina . adeps enim est pin
guedo in intestinis . pinguedo inter
cutem carnem . aruina est inter cutem
et carnem . unde uersus . Intus
adeps aruina foris . pinguedoque mix
ta . et sic per aruinam que est exterior
significatur hic opulencia rerum que
exterior est que cum in subiectos po
tentis hominis defluit ab ipso red
dit ipsos non solum desidiosos . sed
etiam superbos et hoc est quod dicit in

tex . Ex lateribus eius aruina dependet
scilicet collaterales eius ministri ex eodem
motu malicie eius moribus obtemperant
unde gregorius ubi supra . Cuiusque potenti et
iniquo adheret ipse quoque de eius poten
cia uelut ex pinguedine iterum tumet
Per istis que dicta sunt uoluit corri
pere eliphath quod iob bene deberet formi
dare iram dei cum ipse malus esset in
prosperitate ut ipse ei imponebat et per
consequens habuit insidiatorem eo modo quo dic
tum est . Habitabit . et cetera . hic quarto osten
dit aduersitatem uel anxietatem predictam
iuste esse inflictam a deo eciam
quod iob fuit a prosperitate deiectus .
Et primo ponit . quomodo talis homo
peccator est punitus . 2º ostendit quod est ei
spes redditus ibi . Non credit . Ponit
in prima parte triplicem afflictionem
prima est exilii . 2ª est substancie dissipacio . 3ª
priuacio prolis . Et quantum ad primum dicit
habitabit in ciuitatibus desolatis . et in
domibus que in tumulos sunt redacte
Iste est modus fugitiuorum quia abscondunt
se in locis desertis et inhabitabilibus . et
in hoc notat duo in homine potente
scilicet prauitatem et calamitatem . praui
tatem nam fugit conuentum aliorum quia
ut dicitur 1º politicorum capitulo 2º homo natura ciui
le animal est et qui inciuilis per natu
ram non per fortunam . aut prauus
aut melior homine . quemadmodum ab ho
mero maledictus insociabilis illegibi
lis maledictus scelerosus . 2º innuit
calamitatem quia qui primo instituit commu
nitatem et ciuitatem maximorum
bonorum causa fuit . ut dicitur ibidem ergo
qui priuatur tanto bono angustiatur
sed hic priuatur qui habitat in ciuitati
bus desolatis et cetera . ergo patitur anxie
tatem talis exul . 2º ponit illius an
xietatem in dissipacione substancie . cum dicit
non ditabitur uir . amplius . scilicet nec mit
tet in terra radicem suam . id est non ha
bebit stabilem statum statum et firmum
sicut dicitur in psalmo . uidi impium superexalta
tum sicut cedros libani . et transiui et
ecce non erat et cetera . et sapiencie 3º dicitur
quod adulterine plantaciones non dabunt
radices altas . id est profundas in terra quia
non stabunt diu in bona fortuna nec
perseuerabit substancia eius . Et de
tercio sciendum quod substancia accipitur
quandoque .

UVA.BHSC

grammatice.
logice.
phiſice.
yconomice.
allegorice.
anagogice.

Grammatice ſumendo ſignificat ſubam rei que e diſtat ut iſtud uerbum ſeu eſt. e. dr̃ ſignificatiue ſubam unde ad hebre. 3º. dr̃. Initium ſube eius. ſ. x. uſque in finem tene amus. i. initium exiſtencie in mundo
Logice accipitur ſm quod e unum pre dicamentum contra totum genus acci dentis. et ſic unum comune ſm pre dicacionem de omni eo quod non e in ſubo. nec de ſbo dr̃. et ſic dr̃ quod di gnior e omnium accidente natura et tpre prior ut dr̃. 7º. methaph. et ſic acci pitur gn̄. 7º. ubi dr̃. delebo omnem ſubam quam feci. de ſuperficie terre ibi ſm ueritatem eciam accidencia ſubſtancialibus compoſitis inſiſtencia deſtructa fuerunt. ſ ſuba quia dignior ſingulariter nominatur. Phiſice autem accipitur. ſ. quod per ſe ſubſtat accidentibus et fundat eam et ſic com poſitum ex materia et forma ſubſ tanciali dr̃ ſubſtancia. ps. de qua dicit. ps. ſubſtancia mea tamquam nichilum ante te. quia ſm ueritatem omnis ſuba compoſita ex materia pre dicta et forma in tempore corrupti bilis e. Yconomice autem ſumitur pro diuiciis. et ſic aliter ſumitur in ſacra ſcriptura ſic dr̃ luc. 15º. de filio prodigo qui ſubam ſuam expendit luxurioſe uiuendo. Allegorice acci pitur ſuba pro bonis generalibus. quia ſic ſciencia yconomica ditat corporali ter ſuba. i. gra ſpiritualibus que e ſuba ane ditat ſpualiter. Item prouer. in doctrina replebuntur cellaria ſuba precioſa et pulcherrima. et certe non e in mundo ſuba precioſior aut pulchrior gra diuina. anagogice accipi ſuba pro felicitate eterna. quia ibi e ſuba firmiſſima non tranſmutabilis non uariabilis impreſſionibus corrup tibilibus ac aliis accidentibus. unde mt. 6º. docebit xps orare ſic. pr̃ nr̃ qui es in celis et c. ſequitur. panem nrm co tidianum da nobis hodie. i. perfecte ſub ſtancialem per anagologiam. Unde ad hebreos. 1º. dr̃. Cum ſit ſplendor glie et figura ſube eius. et ad hebreos. ps. fides e ſperandarum ſuba rerum et c.

In propoſito tamen accipitur yconomice pro diuiciis quia diuitiis impii ſuba non manet uſque in quartam generacionem et ideo. non perſeuerabit ſuba eius nec recedet a tenebris. te nebre hic accipiuntur pro tribula cione et anguſtia ſic mt. 22º. ubi dr̃. mittet in tenebras exterio res. ubi erit fletus et c. uel accipi pt̃ et forte melius pro ignoran cia. ut ſuperius accipitur. ſub ypo enim e ignorans et anxiatus in conſcia unde dr̃ ibi. non credit quod de tenebris poſſit exire. et ibi ponebatur ops ſub ypo. et hic ponitur aſſercio rei. cum dr̃. non recedet et c. 3º. ponitur anguſ tia uel pena que erit in puacio ne prolis ſue cum dicat. ramos eius arefaciet flama. ardor enim ſi uirentibus ramis fuerit ſtirpa ta. adhuc remanet ſpes reppu lacionis. quia pt̃ inſeri uel planta ri. ſ ſi rami ſicci ſtandunt nul la ſpes manet ut repletur. P ramos intelligitur quinque.

doctrine influencia.
Operum habundancia.
prolis excellencia.
gre affluencia.
prolis excreſcencia.

De primo ecc. 24º. ego quaſi tere binthus ex pandi ra mos meos et c. loquitur ſapia De 2º. ecc. 31º. Cuius aſſimilatur quo cedrus in libano pulcherrimus De 3º. da niel. 4º. arborem quam uidiſti et c. ſequitur ramis pulcherrimi tu es rex. et c. De 4º. mt. 4º. Comparat dns gram grano ſinapis creſcente ut in ramis eius uolucres celi habitent De 5º. ut hic. R. filii et filie et perſone comunitate ho mini intelliguntur qui pullulant et oriuntur ab homine ſicut de rami de arbore. unde ecc. 40º. ne potes impiorum non multiplica bunt ramos. et ideo pt̃ hoc ee quia ſic ex bona radice procedunt boni rami ut dr̃. ad ro. 11º. ſi radix ſancta et rami ſancti. ita ex ma la radice exeunt mali rami. ut ecc. 4º. ubi dr̃. Non dabunt filii

UVA.BHSC

eius radices. nec ramus dabunt
fructum suum et sequitur. Oos ar
facit flama. ¶ Sed quia multiplex est
flama. scilicet
caritate dilectionis.
beate visionis.
male temptacionis.
diabolice suggestionis.
superbie elacionis.
divine punicionis.
¶ De primo
dicitur in psalmo.
Vox domini in
tercidentis
flamam ignis
secundum vocitatem
dominus intercidit a nobis caritatem
precipue. ut dicitur Io. 14°. Illam enim
flamam ignis quam ipse venit in
terram mittere ut arderet ut
ipse dicat luc. 12°. ¶ De 2° dicitur apoc.
1° et 2° quod dominus habebit oculos tamquam
flama ignis. quia in claritate
visionis eterne illuminantur
sancti in patria. ¶ De 3° dicitur
sapientia ecclesiastici li°. liberasti me a pressu
ra flame que circumdedit me. et
Joelis primo dicitur. Ignis comedit
speciosa deserti. et flama succen
dit omnia ligna regionis. ¶ De
4° dicitur Job. ~~xli~~ 41°. Alitus eius
prunas ardere facit et flama de
ore eius egredietur. loquitur ibi
de behemoth. i. diabolo. ¶ De 5°
patet textus exposicioni. Ramos eius et
cetera. quia ibi loquitur de superbo ut pa
tuit supra. et Gen. 2°. succendit in Ia
cob quasi ignem flame devorantis
in gyro. et Iob. 18°. lux impii ex
tinguetur. nec lucebit flama ignis
eius. ¶ De 6° dicitur in psalmo. flama com
bussit peccatores et ecclesiastici 21°. Consuma
cio peccatorum flama ignis. ¶ In
proposito eciam potest accipi pro punici
one divina quia ut patuit supra capitulo
2°. filii iob et filie fuerunt occi
si a flama et ideo pro hoc dicitur
Ramos eius et cetera. volebat dicere
quod filii iob pro peccatis suis fuerunt oc
cisi absque spe recuperacionis et
ipsemet infirmitate gravi percussus
quod innuit eliphath subdens. Aufe
retur spiritus oris sui. Per hoc quod dicit
aufferetur innuit adversitatem. sicut in
psalmo dicitur. Auferes spiritum tuum et deffi
cient. ¶ Sed pro hoc quod dicit spiritu oris
sui innuit quod superbia sua fuit
in causa quam scilicet ostenderat non solum
facto sed eciam verbo. secundum opinionem eliphath.
Unde dicit beatus gregorius xiii. more. ca.
21°. superbus quisque quo in hac vita
plus valet eo lingue frena audacius
relaxat. ut quelibet perversa loquatur
nullum de verbis suis metuat. istos
contumeliis feriat. illos maledictionibus
lacescat. ¶ Et subdit recte ergo nunc
dicitur. et auferetur spiritu oris sui. quia
eo supra peccata passionis accepit quod spiritum
oris sui sub divina formidine non restri
nxit. ¶ Non credebit et cetera. hic ostendit
eliphath quod de tantis miseriis. non de
beret esse iuvo superbo spes reddendi
quia aut a proximis homo miser quamquam
iuvatur aut a deo saltem adiuvante
et confortante. Sed ostensum est supra. quod eius
familia finaliter destruitur et ipsemet
a deo contempnitur igitur errore decep
tus frustra non credat. quia sit aliquo
precio redimendus. quia licet homines in
bello vel insidiis capti precio redimi
possint hoc tamen in paciente accidere
nequit. ¶ Est tamen advertendum quod
precium multiplex est. scilicet
Sancte et veritatis.
ecclesie militantis.
gracie et bonitatis.
rei pure et caritatis.
culpe et voluptatis.
pene et obligacionis.
glorie et felicitatis.
¶ Sapiencia habet pre
cium de quo
iob. 28°. nescit
homo precium
eius. ¶ Ecclesia
habet precium scilicet
magnum. scilicet quo omnes fideles redempti
sunt. i. ad cor. 6°. redempti enim estis
precio magno. glorificate et portate
deum in corpore vestro ¶ Gracia habet pre
cium graciosum. nam omnis homo
sola prima eam emere potest. ut ysa.
55°. dicitur. Omnes sicientes et cetera. Ideo
dicitur proverbiorum ultimo. Mulierem fortem
quis inveniet procul et de ultimis finibus
precium eius quia paradisus res emi
tur precio forti ut habetur gen. 13°. ter
ram quam postulas quatuor aclos ar
genti illud precium est eius. ¶ Culpa
habet precium quia quamquam voluptates e
muntur turpi precio ezechielis 22°. animas
devoraverunt et precium acceperunt
~~et loquitur de diabolo.~~ Pena habet preci
um. scilicet elemosinam. et opera bona quibus

UVA.BHSC

ſic ꝑuerb. 6°. dr. Precium ſcorti vix
e vnius panis et tn̄ homines pro
precio dant animas ſuas. vn̄ dr. eze.
.2°. dũs deuorauerunt et precium ac
ceperunt. et loqtur de diabolis. ¶ Pe
na hec precium .ſ. elemoſinam. et opa
bona quibȝ redimitur. vt mgr̄ beatꝰ
gregorius hic .xvi°. mor. ca°. 21°. quo
ciens poſt culpam facimus elemoſinã
et opera bona qbȝ redimitur qſi pcia
ius actibȝ precium damus. et tn̄ ele
moſine precium nos a culpa liberat
cum plangimus et abdicamus ꝑpetra
ta. ¶ Et ſubdit. nam et q̄ ſemper
peccare vult et qi ſemꝑ eliam dare
fruſtra precium tribuit qz non redi
mit animam. qui eam a uicijs non
conpeſcit. ¶ Et etiam elia ſibi di
uitis eum redimere neqt quã ra
pina pauperis ſimul ꝑpetrata ante
oculos dei aſcendere non ꝑmittit
ꝑpō dr. in ps. Non dabit deo placa
cionem ſuam. nec precium redẽpci
onis anime ſue. hec glia precium
.ſ. perſeuerantiam in operibȝ bonis
et ideo de hijs q̄ pro tanto precio glo
riam emere nolunt. dr. in ps. Pre
cium meum cogitauerunt repellere.
Et ideo cum dr. Non cecidit et c̄.
intelligitur de precio rei publice vl̄
etiã pene uel grẽ uel glorie. qz de
omībȝ iſtis pt̄ verificari lrã mo
raliter et expoſitum vt pz. Et cũm
gr̄e non ſit redimendo ſubdit. v.
Anteqȝ dies eius cõpleantur ꝑibit.
Cum homo cadit in infortunium
magnum non pt̄ ſtatim et ſubito
releuari. et ideo redimi neqt cum
ſubito moritur et hoc ē qḋ dicit
antequam et c̄. et in hoc oſtendit
quod iob deſperare non debet in
releuacione a miſeria ſua. ſicut
dixerat .8°. ſe hēre ſpem cum dixit
lignum hē ſpem et c̄. ¶ Et ma
nꝰ eiꝰ areſcent. i. opera eius facta
in pctō mortali areſcent. Si ergo
moritur in ſtatu pcti opera eius
qz grẽ vigorem non hn̄t areſcent.
¶ Etiam manus eius areſcent. qz
malus homo poſtquam moritur
ab omībȝ obliuiſcitur. nec eius opa
appreciantur. ¶ Et ideo ſubditur.

ledetur qſi vinea in pimo flore
botrus eius. ¶ Et hic aduerten
dum qḋ botrus qnqȝ dr.

vua. racemus flos uitis. congregaº. uuare.	¶ Primo modo acci pitur de uto. 31°. vbi eorũ uua fe lix. et botrus a mariſſimus.

¶ 2°. mo accipitr apoc.
14°. mitte falcem acutam et vi
demia botros vinee qm̄ mature
ſunt vue eius. et yſa. 65°. dr.
quomo ſi inueniatur granum in
botro et c̄. ¶ 3°. mo accipr hic cũ
dr. ledetur et c̄. ¶ 4°. mo accipitr
nu. 13°. ubi dr qḋ exploraverunt
rores apportauerunt in vecte bo
trũ. i. congregacionem vuarũ
¶ Eſt qr ſenſus litalis qz ſicut
vinea leditur qn̄ flos eius teri
tur a gelu uel alio nocino. ita
leditur flos hominis mali. ſ. ꝓſ
peritas eius. ſiue floreat in natu
ralibȝ ſiue in tpalibȝ. cum aliquo
infortunio conteritur et vaſtatur
Inſinuant ꝑ hoc ipm iob leſum
ex demeritis. ¶ moralr tn̄ per
botrum intelligitr dilectionis ro
ne caloris. decoris et dulcoris.
ſicut cant. 1°. dicebat ſponſa. bo
trus cipri dilectꝰ meus mi inter
vbera cõmorabitur. vel ꝑ botrum
intelligitr mīa rone vbertatis. et
largitatis. vn̄ cant. 7°. dr. ſtatura
tua aſſimilata ē palme. et vbera
tua botris. vbera ſicut ſatis ma
nant lacte et ſic accipiendo ē ſēſꝰ
qḋ ſi homo inclinatus pctō aliqua
bona ꝑponat vix aut numquã
ꝑficit ea qz preſſus frigore carna
litatis. et attritus totum dimittit
et iſtud bene concordat lre prece
denti cum dicebatur. Manus eius
areſcent. et c̄. et ſic exponit btūs
gregor. iſtud. xvi°. mor. ca°. 23°. d. Si
florentem vineam per aeris inequa
litatem immoderatum frigus atti
gerit. ꝯtinuus ab omni humore viridi
tatis areſcat. Ita ſunt non nulli q̄
dum ꝑuerſa itinera p⁹ ſectari di
ab ſanctas appetunt. ſi anteqȝ eis
deſideria bona roborentur quedam
pntis ſeculi ꝓſperitas accipit ipſos
que applicat ipos exterioribus

UVA.BHSC

rebus et montes cordis d[...] a calore
diuini retribuit amoris
qui ex frigore extinguit et quod quod
in eis de flore uirtutum apparere
uidebatur interficit. bene igitur di-
lectus qui uinea et c. Et qui oliua
proiciens florem suum. nam ex ali
qua causa interiori accidere potest
quod oliua proicit florem suum. et
tunc fructum futurum amittit. ita
prosperitas hominis que ledit oliue
comparatur. bone uiroris dulcoris
honoris. et ualoris. que sunt condi
ciones oliue ut patet semper uiret in
folijs et dulcescit in fructu. In
signum amoris antiqui portabatur
et in signum honoris coronabatur.
Etiam fructus eius ualet ad mul
ta. si ille homo sit malus proicitur
quia ab omnibus odio habetur ut dictum est diffuse
de tiranno deductum est. et pro omnibus
non mirum. si eius flos uel honor
proicitur et auellitur. Et quia ut
dictum est de uinea moraliter loquendo
de ita potest exponi de operibus uirtu
tum sic de prosperitate. Circa quod at
tendendum est quod inuenitur oliua

pullulans. et est auctore.
fructifera. et est platore.
speciosa. et est religiosore.

De prima dicitur ecclesiastici l. qui oliua
pullulans. De ij. ps. Ego autem sic
oliua fructifera. De iij. ecclesiastici xxiiij.
quasi oliua speciosa in campis. Et est
sciendum quod primum ad modum oliue
pullulantis dicuntur.

In arduis crescere.
ab imo se erigere.
in teneris fructificare.
in bonis multiplicare.

De duobus primis simul quod zacharias. iiij. que sunt iste due oliue
stantes in conspectu domini. De duo
bus ultimis simul querebat zachari
as. iiij. ibidem. que sunt due spice
oliuarum. Spica sicut satis non
solum eleuatur e terra sed in se
fructificat et grana multiplicat
et pro omnibus simul dicitur osee. xiiij. de
homine in actiuis bene se habente et
crescente. Erumpet radix eius ut
lilium. ibunt rami eius et erit
quasi oliua gloria eius. Prelati etiam
ad modum oliue fructificare debent
et in fructu crescere quia debent alios
uita et moribus.

Illuminare per predicationem.
purificare per dulcedinem.
curare per discretionem.

Quia ista spectant ad fructum uere
oliue. sed ad oleum quod est primo fomen
tum luminis. et ita dicuntur luce
prelati. ideo dicitur leuit. xxiiij. quod in tem
plo debebant offerre oleum de oliuis
purissimum ac lucidum. Debent
etiam purificare per dulcedinem sic
oleum oliue ungit et dicitur sic dixit
oliua. si rogantur uacare circa acti
ua illud iudic. ix. Numquid possum de
serere pinguedinem meam et c. debent
etiam curare et c. sic oleum oliue. ut
plaga sit fota oleo ysa. i. et tunc
dicitur de quolibet tali illud Iere. xj.
Oliuam uberem fructiferam uoca
uit dominus nomen tuum. Debent
etiam religiosi ad modum oliue spe
ciose habere.

In habitu uiroris honestatem.
in gestu dulcoris caritatem.
in actu ualoris bonitatem.

Quia iste sunt oliue proprietates ut dictum
fuit. ut cuilibet religioso dica
tur illud conuenienter ad ro. xj. Si
tu ex naturali excisus es oleastro
.i. mundo infructuoso insertus es in
bonam oliuam .i. in religionem que dicitur
bona oliua. Igitur quia homo machi
nis mundo deditus et non deo pre
latus operibus fructificans et non
spiritualibus. religiosus non deuotus
sed inordinatus non florent spiritualiter
sed sunt sicut oliua proiciens florem
suum .i. statum uite sue. inordina
te ducere florem ex quo fructus debet
oriri proicere dicuntur. Unde pul
chre deducit hoc beatus gregorius hic
in ij. more. ... quosdam sepe que
rere misteriorum nullus probat uita
uirginis admisceri cum in se bonam
fidelis ostendit quod oliua florem pro
fert. Sed cum quidam ex talibus
rursus cepit querere gloriam mundi
quam contempsit et terrenis rebus
quas spreuisse uidebatur insaciabili
inhiare. uacare uirginis prius priore
lesiones exquirere. nimium proicit
oliua florem. quem proposuit quia ru
dimenta diuini studij ad opera per
fecta non perducit. Et quia ipsi ad

UVA.BHSC

munera

concipe

uersarij iob credebant ipm bonum
quod exterius ostendebat reliquisse
et ideo malum ē accidisse aut
bonum illud non ꝑpt deum fecisse
ſed ꝑpt mundum. et ſic florem
ſine fructu protulisse. ideo concludebat
ipse eliphath. d. congregacio ypocri
te ſterilis. q2 omīa que exterius
bona congregauit. q2 fructum inde
non ꝑcepit. ideo merito ſterilis
dr congregacio ypocrite. unde gg°.
ubi s. Congregant ypocrite bona
opera. ſed ſterilis ē congregacio eorum
q2 per hoc quod agunt fructum re
cipere in eterna beatitudine non af
fectant. Et ignis deuorabit taber
nacula eorum qui libenter munera
accipiunt. ſensus litalis ē q2 credebat
iob indebite munera ab aliquibus acci
piſſe. Et q2 ut communiter dr tul
lius in phillipica dicat h' male acqſi
ta male ꝑduntur. ideo ignem ſc ea
que fuerunt ipius iob deſcendiſſe
et totum deuoraſſe. Et id poſſet
aſſignari q2 munera in multis
tollunt equitatem.
accendunt cupiditatem. — Ecc° pmo
Occultant ueritatem. — dr. e° r°.
ꝑponunt falſitatem. — d° ambu
cauſant iniquitatem. — lauerunt
augent peruerſitatem. — post aua
riciam acceperunt munera peruer
terunt iudicium et c. Ecc. 2° bene
dicitur hic ignis et c. ſignis cupi
ditatis. Ecc. 3° dr puer. 22°. quod
munera offe auferunt aīam acci
piencium. Ecc. e° yſa. q°. ve qui
ꝑ muneribus impium iuſtificatis
Ecc. q° puer. 1e°. conturbat domū
ſuam qui ſectatur auariciam qui
autem odit munera uiuet Ecc. 6°.
yſa. 33°. Qui excutit manus ſuas
ab omni munere habitat in excelſis
et ꝑ oppo° qui munera accipit in
debitē habitant in ymis. Et iō ut
dr yſa. 1°. Omēs diligunt munera
ſequuntur retribuciones. Et tūc
ad ypocritam rediens eliphat con
cludit. d. Concepit dolorem et pepit
iniquitatem. Ille enim concipit
dolorem qui in corde maliciam nu
trit quam exterius non oſtendit
et tunc iniquitatem parit qn̄o
ex ſermonibus uel operibus ad ef
fectum maliciam ſuam mittit
Unde. ps. Concepit dolorem et
pepit iniquitatem. et uterus eius
preparabit dolos de dolo enim ſic
dictum ē. dolus enim ē occulta
malicia blandis ſermonibus colora
ta unde et qualiditas quedam.
et ad lata in numero. i. in corde in
terius. unde uterus ē ꝑpe mulierum
in quo concipiunt et q2 ypocrita
et malus homo concipit dolorē ut
dictum ē. ideo dr uterum hr. unde
gg°. 11°. mor. in fine. Uteri ita
q2 nomine recte uterus accipitur
q2 ſic proles concipit in utero ita
in mente cogitacio generatur.
uterus itaq ypocrite ꝑparat dolos
q2 tanto ſemꝑ maliciam contra ꝑxi
mos concipit in mente qnto pre
omnibus ſolus innocencior uideri qrit
ex iſtis igr ut concludit beatus g
gorius ꝫ q eliphat iſta ꝑtulit
q2 beatum iob uidere tanto ꝑpt ꝑ
ypocriſim ꝑcuſſum putauit et ſic
finit ſua. igr. ca.

Respondens autē iob et c. h'
ponitur rnſio iob. circa qd
ſciendū ē q eliphath in
ſua replicacione nil de pncipali
ꝑpoſito dr. circa quod erat dubita
cio qonis. et difficultas diſputa
cionis. s. de moralitate aīe et re
ſurreccione generali. s magis in
tendens ad uerba ipius iob. ut eū
concludere poſſet ipm redarguebat
d. q preſumptuoſe fuerat et ſub
ꝑte locutus. et q ex demeritis
ſuis. s. ſuperbia et impaciencia in
ſte fuerat afflictus. Et ideo iob
in ſua reſponſione pmo euacuat
eliphat incepacionem. et 2° red
dit ad ꝑpoſitum qonem. s. futura
remuneracione in ca°. 1a°. Et in
pnti ca° q non ſit preſumptuoſus
nec blaſphemus oſtendit. 2° q pro
pccās ſuis non ſit punitus adeo ibi
nunc autem. Circa pmam ꝑtem
pmo ondit iob ꝑtexuam et uanā
locucionem. 2° ſe defendit oſtendē
do ſuam miſeriam et tribulacionem
ibi. atq utinam. et c. dicit igitur
pmo. Reſpondens autē iob dixit

UVA.BHSC

talia frequenter audiui. et c. quia ami
ci iob qui eadem semper replicabunt
quod scilicet mali a deo puniantur et boni
premientur et uir ypocrita non
consistabitur et huius. de istis petitur s
et licet ipsi uiderentur illa dicere ad
ipsius iob consolacionem. tamen uerba
secundum ueritatem magis concludebant
desolacionem et animi turbacionem
magis inferebant contra ipsum quod ipse
iuste puniebatur a deo ex quo sequ
batur quod iob esset peccator et ypocri
ta. et hoc est quod ipse subiungit. Con
solatores onerosi omnes uos estis.
quia uerba pungitiua et molestatiua
ua inferebant contra eum. consola
tores autem ueri debent habere in

In corde caritatem.	Propter primum
Ore suauitatem.	dicitur ad col. xiii.
Ore largitatem.	consolentur corda
Verba ueritatem.	uestra in caritate.

Propter 2m dicitur ioel. 2o. consolatus
est eos et blande et leniter loquutus
quia uerba bona consolatoria sunt
ut habetur zach. i. Propter 3m dicitur
tho. 1o. Quod ipse thobias ibat per
cognacionem suam et consolabatur
eos. diuidens unicuique de facul
tatibus suis. Et quia isti non sic fecie
bant uocabat eos consolatores
onerosos quia ut dicitur xi. ethicorum circa
finem. Consolatiuus est amicus ui
sione et sermone si sit epidexios
i. ydoneus ad consolandum nam
onerosus homo fit in loquendo qui
loquitur inciuraliter. maliciose. in
iuriose. et mendaciter et qui repe
tit eadem modo omnia que dicebant
in uerbis illorum amicorum. et ideo
benedicebat. numquid habebunt fi
nem uerba bentosa. q. d. semper re
petitis eadem uerba inutilia et fre
quentes deberetis cessare a mea turba
cione. Est hic sciendum quod uerba
uentosa dicuntur cum aliquis lo
quitur.

mendacia.	De primo dicitur quod qui
dissonuenientia.	nititur mendaciis hic
ex malicia.	pascit uentos. De
ex superbia.	2o. dicitur iob. 15o. Num

quid sapiens respondebit quasi in uen
tum loquens. unde dicitur de. sapiente
ecclesiastici 27o. in sermone eius stulte uen
tus. De 3o. dicitur. Iere. 5o. prophete fue

runt in uentum loquuti. De 4o. dicitur hic
in littera. Numquid habebunt finem uerba
uentosa. ut dicit beatus gregorius hic
uerba uerba uentosa sunt quo infla
cioni temporali prauusquam rectitudini
seruiunt. licet etiam de quolibet alio possent
exponi quia et mendaciter et disson
uenienter et maliciose contra iob loqui
uidebantur. Et est notandum ut dicit
beatus gregorius hic et est 13o. more. ca.
1o. In hoc quod dicit iob consolatores one
rosi et c. magisterio ipsius iob doce
mur. ut discrete prendere soliciate sciat
ne tempore luctus uerba increpacionis
inferat. Si enim sunt quedam que in
crepanda merito uideantur in afflic
tione post ponenda sunt ne consola
tor dolorem augeat increpando quem
leniri consueuerat. et hoc est consonum
satis ad id quod sequitur. Aut aliquid
molestum est tibi si loquaris. Cum enim
iob affligeretur non poterat tanta
uerba iniuriosa sine molestia audire
sicut ille poterat conferre. qui nullam mo
lestiam sustinebat et ideo disputacio
eorum non erat ex equo quod patet per
hoc quod subiungit iob. poteram et
ego similia uestri loqui. supple si uoluissem
uel si fuissem in statu consentiuo sic
estis. unde beatus gregorius ubi supra. mali
uiri cum aliis contumeliis simulibus conuicia pro
feunt eo citius obmutescunt quo de
se talia mox audiunt qualia suis au
ditoribus inferunt. Cum autem bonos
uiros per contumeliosa uerba iaculantur
nil eis molestie ex conuicio nascitur
quia contra tacentes loquuntur nec compelluntur
audire quod sunt. quia contraria iusti non
reddunt. unde gregorius dicitur. Aut aliquid molestum
et c. ac si iob dicat aperte. eo plus lo
queris quo a me molestum aliquid de
tua actione non audis. Atque utinam
et c. hic se defendit ostendendo suam
turbacionem. et primo ponit suam inten
cionem. et 2o. concludit suam passionem
Sed quid agam et c. si locutus fuero et c.
Est sciendum circa primam partem quod
sicut dicitur. xo. ethicorum propter tristicie corrum
punt operaciones et bona racionari
Cuius racio est quia passiones si tristabiles
fuerint impediunt fantasiam. unde

UVA.BHSC

o b j

et ꝑmo de conſol. dicit boetiꝰ ꝙ me
moriam memor conſumit et licet
turbationes bene conmoueant homi
nem totalr tn̄ non conſumunt. vt
dr ibidem et hoc ē ꝙ ipſe iob diceret
uult. atqꝫ vtinam eēt aīa urā ꝑ
anima mea. hic ſumitur aīa ꝑ toto
compoſito hominis. qꝛ turbatus erat
interiꝰ et exteriꝰ. vel ꝑ vita ho
minis ſicut accipitur. 2º R. vbi
dr. Cuſtodi illum hominem qꝛ ſi
euaſerit. erit aīa tua ꝑ anima
illiꝰ. et tunc uolebat dire ꝙ ſi eēnt
tam afflicti ſic ipſe alr iudicaret
¶ Et notandum ē quod dicit. atqꝫ
vtinam et c. non erat appetitu vi
dicte ſꝫ magis zelo amicicie ſue. Et
ideirco ſubiungit. Conſolarer et ego
uos ſermonibꝫ qꝛ ut dr 9º ethi. co
ſolatiuum ē amicis viſione et ſer
mone. et qꝛ etiam forte libentiꝰ au
diretur ſi eēt in ſtatu ꝓſperitatis
ut ei dr po. qq. magis aſſequitur
diſciplina opulentioribꝫ. ¶ Et mo
uerem caput meū ſr uos. notan
dum ē hic quod aliqui mouent
caput ſr alios ex deriſione

deriſione.
admiratione.
detractione.
indignatione.
gratulatione.
dilectione.

¶ De ꝑmo dr in ps. omīs uidentes me deriſerūt me locuti ſunt labijs et mouerunt ca put. et mt. 27º.
dr. Pretereuntes blaſphemabant
eum mouentes capita ſua. ¶ De 2º
dr. Iere. 18º. omīs qui preteri
erit erubeſcet obſtupeſcet. et moue
bit caput ſuum. ¶ De 3º dr ecci. 12º.
loquens de inimico caput ſuū mo
uebit et plaudebit. et multa ſuſur
rans conmutabit uultum ſuū. ¶ De
4º dr ecci. 13º. de diuite ad pauperē
videns te derelinquet. et mouebit
caput ſuum ad te. ¶ De 5º dr tho.
13º. Venerunt fres ſui et vniuerſe ſo
rores ſue. et omīs q nouerunt eum
et comederunt panem ſuū cū eo et
mouerunt caput ſuum ſr eum. ¶ De
6º hic in ꝓpoſito. cum dr ꝙ ex nimia
amicicia moueret caput ſuum ſup
eos. ¶ Vnde dicit beatus gg. hic
Caput mouemꝰ qūa mente quo
principale nrm̄ ē ad compaſſionem

inclinamꝰ. et ſequitur. roborarē
in uos ore meo. et mouerem la
bia mea qī parcens uobis. Et hī
dicit. roborarem uos ore meo. i.
ſermonibꝫ meis. nam ſermones
hominis ſenſati roborant homi
nem in.

obedientia.
conſtantia.
pacientia.
ſciencia.
prudencia.

¶ De ꝑma roboratio ne dr de uio. 2º. Io ſue filiꝰ meus erit miniſter tuꝰ hunc exortare et robora
¶ De 2º dr dan. 8º. intelliget ꝓ
poſitiones. ſ. bone doctrine. et ro
borabitur fortitudo eius. ¶ De 3º dr
iob. 4º. Ecce docuiſti plurimos et
manus laſſas roboraſti ꝑ paciam
ſ. ¶ De 4º dr ꝓuerb. 20º. Conſilijs
roborantur cogitationes. ¶ De 5º.
ꝓuer. 24º. Sapientia edificabitur
domꝰ et prudencia robur eius
¶ Quomodo iſta conſiſtunt in uerbis ho
mis. Et qꝛ iob dixiſſet eis talia
uerba bona. ſi fuiſſet in ſtatu ꝓſ
peritatis ideo bene dicit. roborarē
uos ore meo. et mouerem labia
mea. ad loquendum ꝙ iuſtū eēt
ſ. qī parcens uobis. ſ. ad mitigatio
nem doloris uri. uel curioſe uobiſ
cum agendo. quod erga me non
facitis. ¶ Beatus gg. hic et ē. 13.
more. ca. 2º. dicit ꝙ aliqn predica
tor ille qui debet alios admonere
non parcens parcit. et aliqn parcens
non parcit. Et ponit caſum de
duobꝫ quorū vnꝰ ſit ~~pteruꝰ~~ po
tens et ꝓteruus. et alius ſit mitis
et ſubditus. tunc dicit ſic. ſi quis
miti et ſubdito ſubripuit culpa.
hunc ꝓteruus increpando et predi
cando inſequitur. corripit. cumqꝫ
corripiendo a culpa liberat. atque
ad uitam rectitudinis reformat
quid itaqꝫ huic nī non parcens peper
cit. qꝛ dum correctionis uerba non
diſtulit eum hic a culpa liberauit
¶ Et tunc de alio dicit gg. ꝙ ſi
potens et ꝓteruus delinquat tps
et opportunitas querendi ſunt. vt
corripiat eum predicator. niſi
enim predicator ſubſtineat qn fore
congrue correptioni poſſit auget
in eo malum ꝙ inſequitur. ſepe enim

UVA.BHSC

contingit ut potens talis sit qui nulla sustineat uerba increpationis et tunc deducit diffuse quod predicator coram magnis et potentibus malignis debet eis per uerba generalia predicare et non specialiter dirigere sua uerba ad eos qui de eo possent indignari et fieri deteriores nisi culpa eorum esset ita manifesta quod libere de ea quisque loqui posset. et sic contingit quod potens et proteruus intra se sentit illa uerba ad se pertinere. et tunc interius corrigit se. unde concludit beatus gregorius sic sancta ergo mater ecclesia. dum per suos predicatores quedam uerba malorum inuectionis increpat. i. labia mouet. sed non prendo non percipit que inuectione culpe generalis non tacet que specialiter tacet. ¶ Sed quid agam et cetera. hic concludit suam turbationem et passionem. ad ostendendum quod non poterit ita moderate loqui. quia nescit homo quid agere quando eius

impeditur.
uilipendit.
contradicit.

¶ Et ideo quasi desolatus et pre nimia tribulatione turbatus. dicebat. quid agam. q. d. non habeo unde consolationem accipere queam. 2º rationem assignat. d. Si locutus fuero non quiescet dolor meus. Est autem sciendum quod dupliciter est dolor in generali. scilicet interior qui tristicia nominatur proueniens ex aprehensione alicuius mali disconuenientis. et exterior qui est dolor secundum sensum puta ex diuisione continui. sicut contingit in uulneribus et ulceribus ¶ Primo horum dolorum ex collocutione tolli potest sic. 2º potest dicit philosophus. quod [illegible] dolorem ex iniuriis alterius ortum non est querendum remedium in amicitia. qui ut dicit 7º ethicorum delectationes sinceritate et puritate mirabiles habent. unde et boecius primo de consolatione circa principium dicit. quod cum a dolore philosophia leuauit et oculos eius fletibus inundantes tracta ueste in rugam siccauit ¶ dolor autem exterior dulcibus sermonibus et studiis placentibus. ita leniri non potest

quia continua tristiciam infert ex sensibus lesis. et ideo iob de isto dolore dicebat. non quiescit dolor meus et si tacuero non recedet a me. percussus enim erat a uertice capitis usque ad plantam pedis. ulcere pessimo ¶ Nunc autem oppressit me dolor meus. hic ut supra dictum fuit iob se excusat contra uerba eliphath quod non sit punitus a deo. sic ipse dicebat. et primo ostendit sue afflictionis grauitatem 2º remouet quamdam dubitationem infert innocentie sue puritatem ibi. passus sum. tertio consolationis sue premisse bonitatem. ibi. Uelut si ad mei et cetera. prima in tres quia primo suam afflictionem exprimit. 2º remouet quamdam dubitationem. ibi. signatum meum ¶ Circa primam partem primo de afflictione sua conqueritur. et 2º de affligentibus ibi suscitatur. aduersus me ¶ Innuendo igitur suam aduersitatem esse nimium dicat. nunc oppressit me dolor meus. scilicet interior qui secundum ueritatem sit grauis sit hominem opprimit. et quantum ad intellectum et quantum ad spiritum. ita quod non contingit hominem ubi ione sic aliter facere posset. sic dicit expresse philosophus. 3º ethicorum tristicia quippe stupefacit et corrumpit huius naturam. delectatio nichil tale facit primo supra oppositum ¶ Primo quantum ad intellectum turbat fantasiam. impedit memoriam tollit modestiam ¶ Primum patet dicit. 1º re. 1º ex multitudine doloris locuta sum ¶ Secundum. 2º dicit boecius primo de consolatione quod memoriam meroris obtutit ¶ Tertium. 3º dicit ysa. xxv. clamabitis pre dolore qui ibi tollitur modestia ¶ Quantum ad spiritum dolor opprimit potentiam tollit constantiam. destruit naturam ¶ Quantum ad primum dicit genesis 34º quod quia grauissimus dolor erat ex circumcisione illis de sichen non poterant resistere paucis hominibus et occisi fuerunt ¶ Secundum. 2º clamabat. ieremie. 4º uentrem meum doleo. sensus mei turbati sunt in me ¶ 3º dicit in psalmo. de

UVA.BHSC

fecit in dolore uita mea. et quia iob
erat oppressus corporis incomparabili
dolore dicebat vehementer. nunc
oppressit me dolor meus et ad ni
chillum redacti sunt omnes artus mei
pre dolore. scilicet et afflictione et patet
littera satis. ¶ Beatus gregorius moraliter
hoc exponens. 13o. more. ca. 13o.
dicit menbra mea ad nichillum
rediguntur cum ex imitatione
in hoc mundo existencium infirmi
quiquam ceteris infirmantur videntes
enim felicitatem malorum sepe et
ab ipso fidei statu detrahuntur. et tem
poralia bona appetunt. et uelut in
nichillum rediguntur. quia dum ma
nentem eternam deserunt transito
ria diligentes que ad non esse tendunt
¶ Sequitur. Ruge me testimonium dicunt
contra me. ruga enim prouenit ex hu
midi desiccatione. et ideo quando ruge
apparent in facie alicuius sunt in
testimonium quia calor naturalis mi
nuitur. et istud in senectute et egri
tudine contingit. ut ouidius in libro
de ponto dicebat. Jamque meos uultus
ruga senilis arat. Confiteor hoc
fuere annos sed et altera causa an
xietatis animi continuusque labor. et
sequitur. Ocia corpus alunt animus
quoque pascitur illis. Inmodicus contra ca
pit utrumque labor. ¶ Et quia iob
erat non solum confectus etate sed
etiam animi et corporis anxietate
laborabat. merito sui doloris et an
xietatis ruge testimonium erant
¶ Et notanter dicit. contra me. quia ruge
sunt in obprobrium rugoso. sunt enim
signa deformitatis debilitatis et in
firmitatis. Unde apostolus etiam laudan
do dicebat ad ephe. 5o. deus despon
sauit sibi ecclesiam non habentem rugam
neque maculam. ¶ Et suscitatur ad
uersum me et cetera. hic conqueritur iob de af
fligentibus eum. ad cuius euidenciam
sciendum est quod iob fuerat a diabolo
dupliciter afflictus. primo immediate quantum ad a
blacionem substantie sue. et filiorum et cor
poris sui passionem. 2o. mediate. mediante
uxore et amicos diabolus excitaue
rat ad eius increpacionem. ¶ Et ideo
in ista parte loquendo de sua afflictio
ne et de affligentibus ipsum. aliquando lo
quitur in singulari ad denotandum
diabolum. et aliquotiens in plurali
ad denotandum amicos per eum ex
citatos. ¶ Et primo de diabolo loquens
dicit. suscitatur falsiloquus aduersus
faciem meam. i. diabolus qui mendax
est et pater eius. ut habetur. Jo. 8o. ¶ Est
enim notandum quod diabolus dicitur
falsiloquus quia ad decipiendum quoque
loquitur.

problematice. / sophistice. / sophismatice.	¶ Problematice fuit locutus ad primos parentes. d. cur

non comeditis et cetera. ¶ Sophistice
uero quando dicitur gen. 3o. Nequaquam mori
emini morte scit enim deus quod quocunque
die comederitis ex eo eritis sicut
dii scientes bonum et malum.
¶ Ad problema ponitur esse uerum
secundum non eo modo sicut diabolus inten
dit illis et ideo erat falsiloquus. ¶ So
phistice locutus fuit in pseudo prophe
tis. quod dicitur. 3o. Re. 21. Egrediar
dicit demon et ero spiritus mendax ¶
Item et math. 7o. attendite a falsis pro
phetis et cetera. unde et decepit per ap
parenciam sine existenciam. secundum quod
se transformat in angelum lucis. ut
patet in legenda beati martini. ubi
legitur quomodo diabolus in specie
xpi eum decipere uoluit. ¶ Sophis
matice fuit xpo locutus math. 4o. ubi
eum temptandum ad sciendum si esset
filius dei an non dicit. Si tu es filius
dei dic ut lapides isti panes fiant
Et sic patet quod proprie diabolus dicitur fal
siloquus et ideo benedicebat iob. Sus
citatur falsiloquus aduersus faciem
meam contradicens mihi. scilicet per uxorem
et amicos uel contradicens. i. contra
me faciens. ¶ Et secundum hoc sequitur
littera. Collegit furorem suum in me
videbatur enim diabolus. scilicet ultimum
de potencia sua nocuisse ipsi iob quia
in corpore prole et bonis. ¶ Et no
tanter dicit. collegit et cetera. nam diabolus
furorem quadruplicem habet. scilicet

temptacionis. / tribulacionis. / malignitatis. / aduersitatis.	¶ De primo dicitur deu. 32o. dentes bestiarum immittam in eos. cum furore trahencium

super terram atque atque serpencium
Serpentes trahentes super terram

sunt

UVA.BHSC

ſunt diaboli qui ſꝛ terram ha
bitant ad temptandū. ¶ De. 2º.
dr̄ yſa. 51º. Ubi ẽ nunc furor tri
bulantis ato ueniet ¶ De 3º ec̄.
39º. ſunt ſp̄s qui ad vindictam
creati ſunt et in furore ſuo con
firmauerunt tormenta ſua ¶ De
6º dr̄ in. pſ. furor illis ſm̄ ſimi
litudinem ſerpentis ſicut aſpidis
ſurde et obſt obturantis aures ſu
as ¶ Et qꝛ oīa iob collegerat om̄s
furores iſtos ideo benediciat. colle
git et c̄. ¶ Et comminans in fre
muit dentibꝫ ſuis. iſtud diabolus q̄
ad modum crudelis beſtie fremit
ꝯtra bonos. Unde fremere idem ẽ
quod ſtridere. et ſigt̄ iraſci. in
dignari. ꝯſtrepere. et ſm̄ hoc
inuenitur fremitus ex.

ſuperbia. / iracundia. / Inuidia. / Inconſtantia.

¶ De pmo fremitu. dr̄ ec̄. 13º. diues
iniuſte et fremit pauper autem leſꝰ
tacebit. ¶ De. 2º dr̄ ꝓuerb. 19º. ſic
ut leonis ſic et fremitus regis
¶ De. 3º. dr̄ in pſ. quare fremu
erunt gentes et c̄. et tren. 3º.
apperuerunt ſꝰ me os ſuum. fre
muerunt dentibꝫ ſuis. ¶ De. 4º. dr̄
in. pſ. Pctor uidebit et iraſcet̄
dentibꝫ ſuis fremet et tabeſcet
et c̄. ¶ Unde diabolus infremuerat
ꝯtra iob ꝓ ſe. ex inuidia qꝛ iuſtꝰ
erat. et ex iracundia. eū ꝑſequendo
et flagellando. Amicos eād fremu
erat ꝯt eū ex ſꝑbia. Unde eliphat ꝯ
eū fremuerat ꝑ ſuꝑbiam uocãs
eū ypocritam. et ad inconſtanciā
eū ducẽ uolebat cū iterū ẽ malum
venturum minciabat ꝙ hoc ꝑ dia
bolum inſtigante ueniret ꝑ ſp̄m
iob ſenciebat cum de diabolo dice
bat ¶ Comminans in fremuit dentibꝫ
ſuis. Sed quibꝫ dentibꝫ ipſe cū demo
et cruenta beſtia habet dentes.

Crudelitatis. et malicie. / penalitatis. et miſerie. / Iniquitatis. et nequicie.

¶ Hẽ g̃ dentes crudelita
tis et malicie ad aduerſandū de
quibꝫ ec̄. 21º. dentes eorū dentes le
onum ad interficiendum a͡ias hoīm.
¶ Habet dentes penalitatis ad de
uorandū. ut dr̄ deutro. 32º. dētes

eorum immittam in eos et c̄. Unde
dr̄ ec̄. 39º. Ignis grando fames et
mors omīa hec ad uindictā creata
ſunt dentes beſtiarū et ſcorpij ad
exterminandum impios ¶ Habet
eciam dentes doloſitatis et inuidie
ad decipiendum qꝛ iſta ẽ generacio
que pro dentibꝫ gladios hẽ ut dr̄
ꝓuer. 30º. qꝛ dentes eorū arma
et ſagitte ut dr̄ in. pſ. et iſta eſt
beſtia que habebit tres ordines den
cium. et ideo dicebat. iob. Comīnās
in infremuit dentibꝫ ſuis. qꝛ in de ꝑ
girum dencium eius formido. ut dr̄
iob. 41º. Uel pt̄ exponi ꝙ qꝛ eliphat
inſtinctu diaboli. comminabatur ipſi
iob. ut patuit. 5º. mala ẽ ꝓuenturo
do. ideo amicos ſuos dentes diaboli
vocat qꝛ ut dicit gg̃orius hic. 16º.
more. cū. 6º. dentes hoſtis huiꝰ ſūt
bonorum ꝑſecuciones atꝗ cru
deles qui eius membra lacerant ſuos
ſ. dum dei dum electos affligunt
ꝑſecucionibꝫ ſuis. Et ſeqtur. hoſte
meus terribilibꝫ oculis. me intu
itus ẽ. hoſtem ſuum uocat diabolū
et certe non in merito qꝛ cotidie ad
uerſatur generi humano ponendo
inſidias, in fallendo. excubias in tēp
tando. miſerias in tormentando. Ideo
dr̄. 1. pe. 5º. vigilate ſobrij eſtote qꝛ
aduerſarius vr̄ diabolus tamq̃ leo
rugiens circuit querens quē deuoret
Ideo iob. 38º. preparat hoſtes in die
pugne et belli ¶ Item et hoſtis
hẽ duos terribiles oculos. pmꝰ ẽ
flāmeꝰ ex iracundia. 2º. lippoſus
ex inuidia et malicia ¶ Ex oculo
pmo reſpicit om̄s homines luxurio
ſe qꝛ totum genus hominū odit. Un
dr̄. 41º. de ipō. ſternutacio eiꝰ qꝛ ſple
dor ignis. et oculi eius qꝛ palpebre
diluculi. quo apparet ace qꝛ ignitꝰ
¶ Ex. 2º. oculo reſpicit iuſtos qꝛ in
uidet de bonis eorum dictis et factis.
ut dr̄ ꝓuer. 16º. attonitis oculis co
gitat praua. et qꝛ ad neqciam ma
la infligendo et per inuidiam ipſm
iob accuſando cum intuitus fuerat
ut apparebit. Ideo benedicebat iob

UVA.BHSC

hostis et c. Etiam oculi diaboli po
ssunt dici amici iob qui uerbis et
iniurijs eum lacessebant quia mali
dicuntur oculi diaboli ut exponit
beatus gregorius hic .13. more. ca.
.e. ¶ Oculi uero huius iusti sunt
hij qui contra eum prouident mala
que faciunt suisque consilijs persecu
tores eius crudelitatis inflamant
Intellige hanc. s. ecclesiam terribilibus
oculis. quia prauorum consilijs non
cessant exquirere mala. in quibus
hanc semper deterius affligat ¶ Ap
peruerunt super me et c. hic ostenditur
quare diabolus cum tribulauerit
mediate. s. per amicos suos. Et quia
ipsum iob per amicos suos ad impaci
enciam prouocabat ideo reuertendo ad
iniurias amicorum dicebat. Apperue
runt super me ora sua exprobrantes.
talis enim est differentia inter homines mo
destos et bonos et dissolutos quia homines
modesti magis dicuntur tenere uel
claudere eos quam operire sicut ps. dice
bat. Posui ori meo custodiam cum
consisteret peccator aduersum me. ho
mines autem proterui statim apperiunt
os ad.

maledicendum.
reprehendendum.
contradicendum
impediendum.

¶ Et ideo de bonis
dicitur ysa. 5. non est qui
apperiret os suum
et gustaret [gustaret?] ¶ de ma
lis dicitur ysa. q. quod apperiunt os suum
absque ullo termino ¶ modo isti amici
iob erant proterui et imbecilles ad contra
dicendum ei. et ideo dicit apperuerunt
et c. et benedicit exprobrantes. quia
exprobrare est idem quod conuiciare. redargu
ere. reprehendere. vituperare et hoc in pre
sencia illius cui exprobratur. unde
grecismus. Exprobrat in faciem presentis
turpia dicens. et post producta expro
brat aliquis alicui.

inferens conuicia.
redarguens opera.
reprehendens colloquia.

¶ Primo regum dicitur 1.
R. 10. quod ... dice
bat philisteus
Ego exprobraui hodie agminibus
israel ¶ Primo . 2. dicitur tho. 2. quod uxor
eius exprobrabat ei dicens. uana facta
est spes tua et helie tue modo appa
ruerunt et c. Primo . 3. dicitur per uerb.
ad senectum extraneo ne reueles

ne forte insultet cum te audie
rit et exprobrare non cesset. ¶ Primo
.c. dicitur in ps. exprobrauerunt in
imici tui domine exprobrauerunt commu
tacionem christi tui ¶ modo in propo
sito amici iob inferebant conuicia
redarguebant opera. reprehendebant
colloquia. uituperabant iusticia.
ut patet superius. quomodo benedicebat
Apperuerunt et c. ¶ Et sequitur per
cusserunt maxillam meam. et sa
turati sunt penis meis. Ista uerba
sic intelligi debent quod percusserunt
maxillam ipsius iob in quantum et in
faciem conuiciabantur. quia tunc homo
in faciem dicitur percuti. quando in faciem
ei improperium infertur. etiam quia ipsi
amici iob reputabant se innocen
tes in quantum prospere eis succedebat
Job autem reputabant peccatorem
quia affligebatur. et ideo gaudebant
et hoc est quod dicit. Percusserunt
maxillam meam et c. et secundum istum
intellectum precise loquebatur de
iudeis de obprobrio ipsius ihesu
.d. tren. 3. dabit percucienti se
maxillam. saturabitur obprobrijs
¶ Sed de ista penis intelligitur quod
dicit. saturati sunt penis meis. quia
natura humana sustinet penas
ex.

errore et traductione.
timore et passione.
dolore et tribulacione.
horrore et priuacione.

¶ Et sic potest distin
gui quod quadruplex est pe
na. scilicet.

intellectus.
affectus.
sensus.
corporis.

¶ primam
penam
incurrit
primo ho
ex ignorancia et
errore sic
et alias
penas necessario
cuius per
traductionem omnes ho
mines puniti sunt quia
natura humana ignorancie sub
iacet. et est pena peccati primi homi
nis. ut tractat beatus augustinus de li
bero arbitrio. unde et de ista dicitur
sapie. 10. simili pena seruus cum
domino afflictus est. et popularis
homo regi similia passus quia quasi
ad penam illam omnes sunt pares
¶ Penam affectus sustinent ma
li quia passionibus subiacent. et pom

UVA.BHSC

tudine semper repletur non enim vere pravus neque ad seipsum bene disponi amicabiliter. quia nihil amabile videre Unde bernardus etc. 21. Via peccancium complantata cum lapidibus et fine tenebre et post tenebre. ¶ Sed quod ad errorem in intellectu et pena ex passione in affectu. Penam doloris et sensus sustinet boni et mali in isto mundo quia natura humana multipliciter penalis est. Ut dicitur primo mensis unde iob. 10. dicebat. Pene meditant in me. etiam in futuro malis erunt pene. 2o. ad thess. primo. Et qui non obediunt euuangelio domini nostri ihesu christi qui penas dabunt in interitu eternas a facie domini et a gloria uirtutis eius Penam privacionis et sensus .1. tamen. quia boni et comodi habebunt decedentes in originali quia penam sensus non. ut contra dicitur ¶ Etiam penam istam sustinent privati a bonis. licet pena sensus non inferatur. de quo dicitur sap. 13. Non enim iuramentum est uirtus. sed peccantium pena priorum parentum. Ideo in hoc debet intelligi de penis passionis et tribulacionis de quibus amicos congaudere videbantur magis eum propter peccatis afflictum esse presumebant sicut dicitur in ps. letabitur iustus cum viderit vindictam et cetera ¶ Conclusit me apud iniquum et cetera. hic ut est dictum fuit remouet iob quandam dubitacionem ex hoc enim quod dixit se afflictum a demone. aliquis posset dubitare quando istud proveniret ex ordinacione ¶ Et primo ponit dubitacionis exclusionem. 2o. ponit preteriti status devolucionem et 3o. declarat status presentis multiplicem infestacionem. 1o. ibi. Ego quondam opulentus. 3o. statim post. tenuit ceruicem meam. ¶ Ad tollendum ergo errorem predictum dicit conclusit me. scilicet deus. apud iniquum .scilicet diabolum. concedendo me in manus ipsius ¶ Est hic aduertendum quod conclusio multiplex inuenitur scilicet

medicinalis et prime.	legalis et observancie.
curialis et amicicie.	penalis et miserie.
mentalis et ignorancie.	finalis et continencie

¶ Prima que est medicinalis est prima sic medicus concludit infirmum in arto ne nimis commoueatur et de ista dicitur in figura Iere. 39. Coartati sunt in via conclusit eos deus in desertum ¶ 2a. est curialis sic amicus concludit amicum. et sponsus sponsam cant. 4o. Ortus conclusus soror mea sponsa et cetera ¶ 3a. est mentalis et ignorancie sic cecus nescit quo ambulet et ideo est quasi conclusus et ita est de ignorante ysa. 42. Ubi dicitur dedi te in lucem gencium ut aperires oculos cecorum et educas de conclusione vinctum ¶ 4a. est legalis et observancie sic regulares qui concluduntur in claustro. Unde ad gal. 3o. priusquam veniret fides sub lege tenebantur conclusi. ¶ 5a. est penalis et miserie. sic in carcere uincti et in egritudine infirmi custodiuntur de qua dicitur tren. 3o. Conclusit vias meas lapidibus quadris ¶ 6a. est finalis et continencie sic ad dicitur concludi quando ducitur ad finem. Unde eze. 7o. fac conclusionem ¶ Quia modo hic intelligitur de conclusione penali qua dicebatur includi sub potestate diaboli. et ideo subiungit. et tradidit me in manus impiorum. quia scilicet ab impiis me permisit affligi. scilicet diabolo uxore amicis quia impius dicitur qui in se pietatem non habet. ut alibi dictum fuit ¶ Ego quondam opulentus repente contritus sum hic ut dictum fuit ostendit status sui preteriti decorem. et quia ut dicit boecius 2o. de consol. In omni aduersitate infelicissimum genus infortunii est se meminisse felicem fuisse. Ideo suam calamitatem esse maiorem ostendit quia fuerat in temporalibus felicissimus. et repente contritus sum. quando homo paulatim cadit a statu suo non tantum turbatur quam subito et ex improviso cadit. magis enim nocent subite mutaciones. quia sicut dicitur primo de consol. prosa penultima. sic quod precipiti via certum deserit ordinem letos non habet exitus. Et quia iste tam precipitanter fuerat ab opulencia depulsus merito miseriam suam magnam esse dicebat. dicens Ego quondam et cetera. Unde dicit hic beatus gregorius et est 3o. more. ca. 9o. quod in hoc infirmore mentem impulitam

UVA.BHSC

et designauit qui dum mala que uolunt sunt nesciunt pudere eis tanto fiunt grauiora quanto in eis inopinata tollatur et modum sue contritionis in mit. d. ceruicem meam et c. Ceruix que est superior capitis pars. hominis dignitatem et excellenciam signat sicut dicitur in ps. confringet dominus ceruices peccatorum. Ceruix etiam signat hominis prudenciam et astuciam iuxta illud ecc. 28. tristicia cordis flectit ceruicem. Ceruix etiam signat disciplinam iuxta illud Iere. 7. indurauerunt ceruicem et peius operati sunt quam patres eorum. Ceruix etiam signat opulenciam et solacium. ut ait apostolus ad ro. 16. Salutate priscam et aquilam coadiutores meos in christo ihesu. qui pro anima mea ceruices suas supposuerunt. Unde iob 15. pingui ceruice armatus. Significat etiam inobedienciam. unde. 2. esdre. 9. indurata ceruice transgressus est. Capiendo igitur ceruice pro opulencia excellencia et prudencia bene dicit iob de diabolo et eius de armis suis. Tenuit ceruicem meam et confregit me. quia perdiderat ista unde dolebat ita precise. ita precise dolebat boecius de consol. 1. prosa. 4. in fi. Et ego quidem bonis omnibus pulsus dignitatibus exutus. existimacione feditus. ob beneficium supplicium tuli et post modo sequitur concludit fortuna uices premit insontes at peruersi resident celso. mores sobo fataque calcantur iniusta uice colla nocentes sequitur. Iustusque perulit crimen iniqui. et sic patet quod bene plangebat bona amissa. quod intelligitur per ceruicis comminutionem. Sequitur. Posuit me in signum circumdedit me lanceis suis. hic ponit declaracionem prius dicti. scilicet quod perdidit dignitatem et solacium. Et primo quantum ad dignitatem amissam dicit. Posuit me in signum et c. ponitur enim aliquid in signum.

amicicie. et considerationis. obediencie. et obseruacionis. memorie. et recordacionis. Inimicicie. et uituperacionis. stimonie. et deuocionis.	Primo posita sunt posita uirga in signum. gen. 9. Secundo fuit positus

sanguis in superliminaribus domorum filiorum israel exo. 12. Tercio fuit posita uirga aaron et manna in archa testamenti num. 16. Quarto dicitur ysa. 11. Erit radix iesse in signum ipsum reges deprecabuntur. Quinto dicitur de christo luc. 2. Positus est hic in ruinam et in signum cui contradicetur. et isto modo sumitur hic quia sicut signum ad sagittam est ad quod omnes mittunt sagittas suas sic homo infortunatus ponitur in signum ad quod omnes iniurias mittunt dictis et factis obprobriis. Quantum ad amissionem sobolis dicit. Circumdedit me. et c. nam istis temporalibus fuis quasi circumdati. sed ista iste demon amouit cum calamitatibus loco diuiciarum eum circumdedit. Et quia multe fuerunt calamitates ideo dicit. Circumdedit me lanceis suis. per lanceas intelliguntur puniciones et dimissas ut dicitur sapie. 5. acuet autem iram duram in lanceam et c. Et sequitur. Conuulnerauit lumbos meos effudit in terram uiscera mea. hoc dicit quia fuit constitutus quantum ad amissionem sue prolis. quia sicut dicit gregorius in omelia. et hic etiam per lumbos in viris luxuria designatur. quando igitur diabolus filios et filias ipsius iob extinxit bene eius lumbos uulnerauit et ideo dicit. Non pepercit et effudit in terram uiscera mea. Istud patet exponi de prole que uiscera dicitur racione intimi amoris. ut ait apostolus ad phil. 1. testis enim michi est deus quomodo cupiam uos in uisceribus ihesu christi. in intimo amore caritatis. Est autem intelligendum quod per uiscera in scriptura intelligitur aliquando.

Consciencia. amicicia. misericordia. intelligencia. concupiscencia. plus habundancia.	De primo dicitur. 36. dilo legem meam in uisceribus meis corde et in ps. Cor mundum crea in me

deus. spiritum rectum innoua in uisceribus meis. De 2. dicitur gen. 43. commota sunt uiscera eius super fratre suo. De 3. dicitur luc. 1. per uiscera misericordie

UVA.BHSC

dei mī. et ad col. 3º dr. Induite
uos sicut electi dei viscera mise
et c. ¶ de. eº iob. 28º. Quis dedit
in visceribus hominis sapiam
¶ de. qº ꝓuer. xiiº. viscera petore
crudelia. et ysa. 19º. dirrumpetur
cor egipti in visceribꝫ eius ¶ de
6º. dr. hic in lrā et sapienciae. 12º.
Comestores viscerum hominū per
dere uolusti. i. interfectores hoīs.
et sic patet exposicio lralis. quia
dum diabolus prolem interfece
rat viscera eius in terram funde
bat ¶ beatus gregorius. 13º. mora.
caº. 6º. exponens istud moraliter
dicit qꝫ antiquus hostis temptacio
nis sue uulnere q̄i lanceis ab
omni parte nos impetit ¶ Sepe enī
dum gula restringitur vt libido
subigatur manis glie aculeus me
tem pulsat. Si autem corpus abs
tinencia afflictione non atteritur
contra mentem libido se excitat et
sepe dum nos seruare contra simo
niam nitimur ad auariciam
ducimur. qꝛ rursum colligere cupi
mus quod tribuamus. Dū igitur
hostis antiqui iacula vndiqꝫ nos
impetunt recte nunc dr. Circū
dedit me lanceis. s. et post expo
nens. Conuulnerauit lumbos et c.
gregorius dt qꝫ notanter dicit. conul
nerauit lumbos suos. et non uul
nerauit qꝛ nos sine nrā uolūtate
non trahit ad culpam. qꝛ hoc qꝫ
ille nobis male suggerit. ex nrā
uoluntate nos sequentes implemus
sed q̄i cum ipso nos pariter uulne
ramus qꝛ ad malum perpetrandum
ex libero arbitrio simul ducimur.
¶ Et nunc exponens illud. effu
dit in terra viscera mea. dicit qꝫ
per uiscera mea certe accipere debe
mus mentes eorum. qui eius diui
misteria continent. qꝛ ad intima
sacra deseruiunt. sꝫ antiquus aduer
sarius cum fideles quosdam q̄ uit
in interioribus sacramentis deser
uire videbantur ad secularia ne
gocia pertrahit procul dubio in terra
viscera fundit qꝛ illos in rebus in
fimis conculcauit. qui prius in
rebus occultis atqꝫ in spiritualibꝫ la

tebant ¶ Sequitur. Concidit me uulne
re sr̄ uulnus. hic declarat qualiter ipse
est constitutus. qꝛ ē ex parte amicorum
suorum. vt ei dr. 8º. ethicorum recurre
dum ē ad amicum qꝛ ut dr. in. 9º.
amici ē benefacere maxime hijs q̄
sunt in necessitate sꝫ isti amici erant ē
contrarij. et per nulla pestis grauior ē
familiaris inimicus. vt dr. 2º. de con
sol. Ideirco isti uulnus ipsi iob imponebant
bant. vt sm̄ ueritatem. vt dicat
ouidius libro de ponto. dicere posset ua
non habet in nobis noua plaga locū
et iste ē sensus lralis ¶ Beatus grego.
moralr̄ hoc exponens dicit ubi ē
qꝫ infirmus suis membris.
etiā uulnere sr̄ uulnus moraliter ex
per conciditur quo peccatū peccato additur
vt culpa uehementer aggrauetur quia
enim auaricia pertrahit ad rapinam
rapina ducit ad falaciam vt culpa
perpetrata ex falsitate etiam defenda
tur. quid istud nī uulnus sr̄ uulnere con
scisum ē. et hoc ē qꝫ bene per prophetam
dr. maledictum et mendacium et ho
micidium furtum. et adulterium in
undauerunt et sanguinem tetigit
¶ Et ideo benedicat subiungit. irru
it in me q̄i gigas. diabolus enī istis
modis predictis iob confregerat et sr̄
ipm totalr̄. vt uidebitur potestatem ha
bebit. Et ideo concludebat. irruit in
me q̄i gigas ¶ gigas ht. 4ºr conditi
ones quibꝫ diabolus ei merito compara
tur habet enim

staturae longitudinē.
naturae fortitudinē.
pugne aptitudinē.
culpe turpitudinē.

¶ de pˢmo dr
mā. 13º. vidimus
monstra de ge
nere gigantiū

quibꝫ comparati quasi locuste uideba
mur ¶ de. 2º. dr in. ps. gigas non sal
uabitur in multitudine uirtutis sue
¶ de. 3º. dr baruch. 3º. Ibi fuerunt
gigantes ab inicio nominati qꝛ ab
inicio fuerunt factura magna statura
scientes bellum ¶ de. 4º. dr ecci. 16º. no
exorauerunt pro peccatis suis antiqui gigan
qui destructi sunt qꝛ. sm̄ ueritatem
isti sunt mali a principio. et ideo demon
qui magnus ē in creacione potens in
operacione. cautus in temptacione.

UVA.BHSC

turpis in affectione. gigas nominatur
qr in hys quatuor excedit humanam
naturam nisi gra dei adiuuetur. vt
patet deducenti. gigas merito uocatur
puer. unde p̄uer. 9. dicit. ibi ſunt gi
gantes et in profundis inferni conui
ue eius. et etiam ibidem. 21. vir qui
errauerit a via doctrine cōmorabitur
in cetu gigancium. i. demonum. et
ideo ipse iob dicebat magistro contra eum ex
creuerit potenciam et maliciam ſuam
qr. irruit quasi in eum quasi gigas. ¶ beatus
gregorius notanter dicit hic qr cum hostis
antiquus prius excedere primum ſicut vul
nus ſed vulnus tunc irruit ultra
quasi gigas. unde dicit. 13. more. ca.
.1. facile quippe inimico reſiſtitur
ſi non ei uel in multis lapſis in uno
diucius conſenciatur. ſine uero eius per
ſuaſionibus anima ſub eſſe conſueuerit
quanto crebrius ſe ſubicit ei. tanto eum
ſibi facit intollerabiliorem ut non ua
leat ei reluctari qr nimirum malignus
aduerſarius contra hanc ex conſuetudine
praua deuictam. quasi more gigancium
pugnat ¶ Saccum meum et cetera. hic ut
ſupra dictum fuit respondet iob ad quartam
obiectionem quam ſibi fecerat heliphath.
ca. p̄cedenti. v. numquid tibi grande est ut
te conſoletur deus. ſed uerba tua mala
hoc prohibent quid te eleuat cor tuum
et ſic contra iob concludebat eum fuiſſe
merito flagellatum. et ideo contra
hoc ſe excuſat oſtendendo humilita
tem quam habebat in ſua paſſione ſeu
tribulacione et hoc oſtendit dupliciter.
primo in habitu. 2. in actu. ibi. facies
et cetera. qr enim antiquitus homines in contricione
et cordis amaritudine poſiti ſaccis
induebantur ut dicitur Jone. 3. ¶ Eſt tamen
aduertendum quod multiplex ſaccus in
uenitur. ſcilicet

Aduerſitatis et triſticie.	¶ De primo
doloſitatis et nequicie.	dicitur. 1. 3.
calamitatis et miſerie.	ſcindite
carnalitatis et caſtimargie.	ueſtimenta
humilitatis et penitencie.	ua accin
paupertatis et ignorancie.	gimini ſac
auſteritatis et penitencie.	cis et pla

gite ¶ De. 2. dicitur Joſ. 10. quod illi gabao
nite callide cogitantes acceperunt
ſaccos ueteres ¶ De. 3. dicitur. Joel. 1.
vlulate miniſtri dñi accingite ſac
co. qui interius ſacrificium et cetera.
¶ De. 4. dicitur aggei primo. qui merce
dem congregauerunt miſerunt
eam in ſacculo pertuſo. qr corpus
meum eſt ſaccus pertuſus. et quod dant
meretricibus ſua ponunt in ſacco
pertuſo ¶ De. 5. habetur baruch. 4.
Indui me ſacco obſecracionis ad
altiſſimum in diebus meis ¶ De. 6.
heſter. 4. ubi dicitur quod illicitum erat
indutum ſacco regis aulam intra
re. ¶ De. 7. dicitur yſa. 21. vocauit
dñs ad fletum. et ſequitur. et ad
cingulum ſacci ¶ Et qr iob erat
in aduerſitate triſticia et calami
tate. miſeria. ignorancia. et pau
pertate bene dicebat. Saccum meum
conſui ſuper cutem meam. 2. oſtendit
dolorem in actu cum ſubdit. facies
mea intumuit a fletu. fletus
enim eſt ſignum contricionis. et aſcendente
multa materia lacrimarum ad vul
tum facies tumeſcit et conſimilis pre
dolore ſancto uir fleret multe
tamen ſunt alie cauſe propter quas ſancti
uiri flent. nam multiplex eſt fletus
ſiue ploratus. ſcilicet

Compaſſionis.	¶ De primo iob. 30.
contricionis.	flebam quondam ſu
deuocionis.	per eo qui erat afflictus
recordacionis.	¶ De. 2. Jo. 16. fle

bitis uos mundus et cetera. ¶ De. 3. in
pſalmo. Super flumina babilonis illic ſe
dimus et fleuimus dum recordare
mur tui ſion. ¶ De. 4. ſic petrus
continue flebat in recordando quod
xpiſtum negauerat. vt legitur in le
genda beati clementis. Ideo ita fle
bat propheta. yſa. 22. Recedite a me
amare flebo nolite incumbere ut con
ſolemini me. ſuper uaſtitate filie populi
mei. Ideo ipſe flere poterit fletu
omnium iſtorum. vt dicit gregorius hic
Ita facere debent prelati. unde dicit
13. more. ca. 8. facies quippe ecclesie
ſunt hy qui locis regiminum appa
rent primi. vt ex eorum ſpecie ſit ho
nor fidelis populi. eciam ſi quid in corpo
re latet deforme qr nimirum prelati
plebibus plangunt culpas infirma
cium ſequencium. ſic delapſibus aliorum ac ſi

positi

UVA.BHSC

de ꝓximꝰ pl'a affligunt. ¶ Sequitur
palpebre mee caligauerunt. quia
imiꝰ humor deſcendens impetit
oculos. et ideo dicit. palpebre et
c̃. accipit autem palpebram pro
pupilla. qꝛ pupilla e' ꝑs q' cali
gat. ſ; ſonte intellexit plus. In
uenitur eꝰ palpebra.

diſcreccionis. quietacionis. prouiſionis. delectacionis. temptacionis. elacionis.	¶ de p'ma dr' ꝓ uerb. e°. Oculi tui uideant recta et palpebre tue diri gant greſſus tuos

¶ de 2°. in ps. Si dedero ſopnum
oculis meis et palpebris meis
dormitacionem. ¶ de 3°. dr' ꝓuer
6°. ne dederis ſompnum oculis tu
is nec dormitet palpebre tue. ¶ de
e°. dr' ec'. 23°. fornicacio mulieris
in extollencia oculoꝝ. et in palpe
bris agnoſcitur. qꝛ ut dicit ouidiꝰ
in libro de arte. li°. p'mo. ſepe tacēs
uocem uerbaq; uultꝰ habet. ¶ de
q°. iob. 40°. loquendo de diabolo q
palpebrē eius ſunt q' diluculi. ubi
ſ. e' aliquid claritatis. et aliq'd obſ
curitatis qꝛ in temptacione ſep
apparet bonus. ſ; inꝑtus cum igno
rancia bonis aliqualr'. ¶ de 6°. dr'
ꝓuer. 30°. generacio cuiꝰ excelſi
ſunt oculi et palpebre eiꝰ in alte
ſurrepte ¶ Et qꝛ in homine tri
bulato et afflicto q'm ad hominū
reputacionem palpebra diſcreccionis
quietacionis. ꝓuiſionis. delectacio
nis calligantur et obſcurantur.
Ideo dicebat in pl'ali ¶ Palpebre mee
caligauerunt. hec paſſus et c̃. h'
iob cont'a opinionem aduerſarioꝝ
ſuam puritatem oſtendit. et p'mo
innuit ſue mundicie decorem. 2°.
tollit amicorum ſuoꝝ errorem
ibi. terra et c̃. qꝛ credebant eum
fuiſſe punitum exigentibꝫ demeri
tis ſuis conſitens negabit. qꝛ boni
poſſent bona opera ſua. palam fa
cere et manifeſtare. dum tn̄ non
ad elacionem ſ; ad alioꝝ manifeſ
hedificacionem tacionem hoc faciant. vt dr' mt'.
v°. luceat lux ur̃a coram homini
bꝫ et uideant opera ur̃a bona et
glorificent patrem ur̃m qui in celis
e'. Et ideo dicit. hec. ſ. mala q' pre
dicta ſunt. paſſus ſum abſq; iniq'

tate manus mee. i. operis mei qꝛ
ꝑ manum q' e' organum organorum
ut dr'. 3°. de anima intelligitur opus
Et hoc dicit q'm ad ꝑtem commiſſionis
cum mundas haberem apud deum pre
ces. et hoc dicit cont'a ꝑtem obmiſſio
nis qꝛ. ſ. deum uenerabatur. orando
confitendo. benedicendo. et adorando ¶ ſ;
ſtatim oritur hic q'o litt'alis. qꝛ ſup'ꝰ
dixit q inter ſanctos nemo mutabil'
et qꝛ celi non ſunt mundi in conſpectu
dei. quomꝰ ḡ dicit hic q mundas ha
buit ad deum preces. reſpondendū e'
q inueniuntur iuſticia que opponit'.

Iniuſticie originali. negligencie mentali. nequicie actuali. impotencie naturali.	¶ Iniuſticia o riginalis dr' immundicia ex traduccione

ꝑtī ꝑmorum parentum. a qua ſimꝰ
om̄s immundi et nature filii ire. ſic
iob. 13°. Quis pt' facere mundum de
immundo conceptum ſemine. Et iſta
mundicia ꝑ baptiſmum recuperatur
Ideo dr'. Jo. 13°. Q' lotus e' non indiget
ni ut pedes lauet et e' mundꝰ totus
¶ Negligencia mentalis trahit in
mundiciam ex ignorancia q' cauſat
inuoluntariam vt dr'. 3°. ethi' et ſic
pc̄o omiſſionis peccat et ſit immun
dus de qua immundicia dr' leuit. 4°.
Anima que tetigerit immundum et
oblita fuerit lotiōe ſue immundicie
rea e' et delinquit ꝑ diligenciam
tn̄ recuperatur. de quo dr' abbacuch
p'mo. mundi ſunt oculi tui ne uideas
malum et reſpicere non poteris ad
iniquitatem ¶ Inmundiciam actualē
incurrit homo ꝑ ꝑtractionem ſa
cinoris ut dr' ad ephe. 4°. tradiderūt
ſemetipſos impudicicie in operacione
immundicie. Recuperatur tn̄ ꝑ bona
opera et redditur homo mundꝰ. vt
dr'. ꝓuer. 21°. qui mundꝰ e' rectum e'
opus eius. Et qꝛ iob ſciebat quod
uix e' homo qui non peccet et qui
non ſit immundꝰ aliqua iſtarū imū
diciarum. qꝛ de p'ma e' lex poſita
de qua nullꝰ e' exceptus. qꝛ nemo mū
dus a ſorde nec infans cuiꝰ e' uita
vniꝰ diei ſuꝑ terram. Ideo ḡ dixit q
nemo inter ſanctos immutabilis. ſ. qn̄
obmiſſione uel commiſſione aliquo

UVA.BHSC

modo peccat. C e. habundancia que e ex impotencia naturali proueniens ex hoc q omnis creatura ex nichillo facta e et cadit creatura quecumque a perfectione et puritate diuine mundicie. quare deo comparata e immunda. et propter hoc dicebat iob 15. q celi non ſunt mundi in conſpectu dei. hanc iſtam immundiciam creatura a ſe abicere pt quia iam creatura non eſſet

C mediam mundiciam et etiam poteſt homo recuperare ut dictum e unde ps. aſperges me dne yſopo et mundabor et c. et de iſta mundicia dicit ſe mundum eſſe et mundas habere ad deum preces quia ut dicebat eliphath ipſi iob. Si mundus et rectus inceſſeris ſtatim euigilabit ad te deus. ſ. Et ex hoc concludebat contra iob q erat immundus pecto obmiſſionis et commiſſionis contra q modo dicit q paſſus e abſque iniquitate manus ſue cum mundas haberet ad deum preces. et ſic non contradicit. ſz contra hoc videtur dicere gregorius 19. moralium. ca. 9. q ſolus xps habuit mundas preces unde dicit ſic abſque iniquitate manus ſue pertulit. quia peccatum non fecit nec inuentus e dolus in ore eius et tamen mortem crucis pro noſtra redemptione tollerauit quia ſolus ad deum mundas preces habuit. quia et in ipſo dolore paſſionis pro perſecutoribus exorauit. d. pater dimitte illis quia neſciunt quid faciunt quid enim mundius dici pt aut excogitari quam cum pro illis intercedit. dolor a quibus tolleratur et ideo dicendum e q ſolus deus mundus e anthonomaſice reliqui uero per participacionem in gradu pro gratiam a deo mundicia tribuitur ipſis C Et quia iob ad excludendum errorem amicorum qui credebant eum eſſe peccatorem et ideo punitum exclamat terra ne operias ſanguinem meum ſz quem per ſanguinem intelligit quia inuenitur ſanguis quo

generamur.
infīciamur.
nutrimur.
decipimur.
abluimur.
redimimur.

C De primo dicitur ſapiencie 7o. in uentre matris mee figuratus ſum caro decem menſium tempore coagolatus ſum in ſanguinem C de 2o yſa. 1o. manus ure plene ſunt

ſanguine et ibi ſanguis ſuitur q pecto C de 3o dicitur leuit. 17o. 14o. omnis ania in ſangune e C de 4o. mt. 16o. Caro et ſanguis non reuelauit t. i. affectus carnalis. C de 5o ad ebre. 9o. omnia in ſanguine mundantur. i. penitencia quia ut dicit beatus aug. lacrime penitencium ſanguis e anime. et in fine paſſionis ihu xpi C de 6o dicitur ad hebre. 9o. q non per ſanguinem yrcorum aut uitulorum. ſz per proprium ſanguinem introiuit xps ſemel in ſancta eterna redempcione inuenta. et tamen nullo iſtorum modorum intelligitur hic niſi methaphorice loquendo quia ſanguinem naturalem non fuderat C ſz per ſanguinem paſſionem ſuam deſignabit nam ſanguis dicitur operi q malicia inflicta alicui.

non reuelatur.
non punitur.
non cognoſcitur.

C Unde propter primum dicitur de ſanguine ciuitatis q peccauerat primo eze. 24o. ſanguis eius in medio eius ſupra limpidiſſimam petram effudit illum et non ſuper terram. ut poſſit cooperiri puluere C Apoc. 2o. clamabant anime ſanctorum apoc. 6o. quo non deffendis ſanguinem meum et c. C Ad 3m dicitur yſa. 26o. Egredietur dns de loco ſancto ſuo ut uiſitet iniquitatem habitacionis terre contra eum et reuelabit terra ſanguinem ſuum et non operietur ultra C modo iſte iob cauſam ſue paſſionis uolebat reuelari cognoſci. et quantum ad nattos puniri et ideo petebat. terra ne operias ſanguinem meum. quia ſ. ſine cauſa fuerat in terra proſtratus et turbatus iuſtam conquerendi cauſam habebat. ut dicitur gen. 4o. Ecce uox ſanguinis fratris tui abel clamat ad me de terra. Et quia iuſtam conquerendi cauſam habebat ideo ſubdit. nec inueniat in te locum latendi clamor meus. locum latendi clamor inuenit quando causa celatur iniuſta. ex

UVA.BHSC

iniusticia· | Ita clamabit · ps · d ·
potencia· | Et clamor meus ad
malicia· | te veniat. Et qr sa
ebit quod illud fiebit deo p mittente
et ordinate et benecedens istud
adhuc ad cognicionis claritatem
venire ideo subdit · d · Ecce in celo
testis meus · s · q h^c passus sum absq
iniquitate et c̄ · et benedicat hoc
qr si testimonium hominum mag^s
est multo maius e testio^m dei · ut
dr · i · Jo · q^o homo cons^t videt q ex
teri^o sunt deus autem intuetur
cor. Et ideo benedicat · et conscius
meus in excelsis · et p ons veri
tas consciencie sue latere no pt
Et qr si cooperiatur in terra q^m
ad homines e tn in celo q novit
veritatem qr ipse e veri^o iudex et
testis · ut dr Jere · 30°. Beatus grego^r
· 13° · more ca^o · 20° · exponens istud
allegorice de xpo dicit q terra san
guinem ei^o non operuit qr sta
im^r eciam redempcionis sue miste
rium · iam pdicat in cunctis pti
bus mundi · Et subdit tractans id
nec inveniat et c̄ · Sanguis re
dempcionis qui sonitur clamor
mi redemptoris e · unde et pau
lus inqt · et sanguinis aspersionis
eius meli^o loquentem qm abel de
abel dictum fuerit · vox sanguinis
abel fris tui clamat ad me de tra
s sanguis ihu x̄ melius loqtur qm
abel · qr sanguis abel mortem pe^t
fris fratricide · sanguis autem x̄ vitam
p psequtoribus impetravit ut g^o
in nobis sacramentum dnice pas
sionis non sit ociosum · debemus
imitari quod sumimus et predi
care ceteris q veneramur · locu
enim latendi clamor in nobis inve
nit · si hoc quod mens credit lingua
tacet. Et post · x^o · ca^o · tractans
illud · Ecce in celo et c̄ · dicit ec
quippe carnis eius · s · xpi resurre
ccionem mente conspiciebat · atq
fortiter ad spem convalescebat qr
q iam vidit in capite suo factum
speravit q in corpore eius q ui
delicet ipsa sit absq dubietate secu
tura. Et subdit · fidelis itaque

ipsi^o cum patitur adusa cum diutis
tribulacionibus fatigatur ad spem
future glie mentem erigat · et in re
demptoris sui resurrectionem consideret
dicat · Ecce in celo et c̄ · Verbosi amici
ci mei et c̄ · hic ut supradictum fuit
ostendit consolacionis e pmisse veni
tatem · nam ut patuit e amici sui p
mittebant e felicitatem veniente psperi
tatis si se emendaret. Et ideo decla
rat hoc dupl · ee vanum · primo ex p
funditate dnie pdestinacionis · 2° · ex
pvitate duracionis humane · ibi ·
ecce dies am · Quod s^t at illa pmi
ssio felicitatis ab amicis e facta va
na eet declarat primo ex modo loquendi
amicorum · qr multa narrabant et pu
uca seu nulla pbabant q autem sic
apparencia et pbaciones inducit^r
eadem facilitate qua non pbatur co
tepnitur · Igitur qr multa dicebant
sine pbacione dicit · Verbosi amici
mei · et c̄ · p ons vituperandi qr ut
dr · 13° · pverb · vir verbosus vitupera
bitur et p ons no e ei credendum · q
Ita ad deum stillat oculus meus · qr ex
mundo no e in · s · amplius expectan
da eo m^o quo illi dicebant · ideo ad deum
stillat et c̄ · p oculum intelligit inte
ncionem · devocionem · expectacionem
et cognicionem · Et qr in miseria
existens sepius flens ex desiderio con
solacionis · sic · ps · dicebat · Sr flumina
babilonis illic sedimus et flevimus
dum recordaremur tui sion. Aliqui
flent ex tedio expectacionis sic · ps ·
dicebat · heu m qr incolatus meus plo
gatus e. Aliqui ex dubio adepcionis
sic · ps · d · fuerunt m lacrime mee panes
die ac nocte · dum dr m p singulos di
es ubi e deus tu^o · Et ideo d^t · stillat
· i · p stillas cadentes plorat · oculus
me^o · Et notanter d^t ad deum qr ad
ipsum e tota ina

perfeccio· | Ideo dicit · ps · ad te do
glificacio· | mine levavi oculos me
delectacio· | os qui habitas in celis ·
possessio· | Ecce sicut oculi fuere
quietacio· | et c̄ · Ita oculi nri ad do
minum deum nrm donec misereatur nri
Et subdit tunc quod ab amicis p

UVA.BHSC

missio est facta. et hoc ex profunditate
diuine predestinationis est. Vnde cum
dicit. Vtinam sic iudicaretur vir cum
deo quomodo iudicatur filius hominis cum
collega suo. vir enim cum collega. vt
dicit beatus gregorius hic cum ad iudi
cium accedit. illud dicit quod sentit
et quod sibi contradicitur cognoscit. et quo
voluerit pulsat et nouit vnde pul
satur. quod de deo nescit esse quia incompre
hensibilia sunt iudicia eius vt dicitur
ad ro. xi. ¶ Et notandum est quod differunt
collega. comes. et socius. consors. et so
dalis. secundum versus istos. Consortes con
iungit amor socios labor vnus. missio
collegas ad eundem copulat actum
ast eadem comites via mensa
sodales. ¶ Quare autem istud erat esse sibi
bonum propter plura. primo quia inquireret
quod esset causa sue aduersitatis. 2o vt
eius amici informarentur de veritate
ita quod ab opinione sua resilirent et diuine
prudencie operibus consentirent sed tamen
illud non est nobis possibile sicut dicit
beatus gregorius hic. 13o mor. ca. xi.
¶ Quod dicit. Vtinam sic et cetera. quasi
velit dicere quod sicut in omnibus que dico
audior. sic omnia que de me dicuntur audi
rem. quia est interpositio oculi mei ad con
templandum subtilitatem diuinam
ipsa videlicet infirmitas mea. sed tunc
ad plenum intuebimur. cum aliquo subti
liter nunc intuemur. cum deposita hac
infirmitate ad contemplacionis interne
gradum veniemus de qua apostolus ait. tunc
cognoscam sicut et cognitus sum ¶ 2o
ostendit vanam esse promissionem feli
citatis temporalis ei factam. ex breuita
te duracionis humane. Et ideo con
cludit. Ecce enim breues anni transeunt
breues anni dicuntur anni vite hu
mane quia breues in duracione vnde
ps. in ipsis septuaginta anni. si autem
in potentatibus octoginta anni amplius
eorum labor et dolor et cetera. 2o breues
in delectacione. vnde ps. defecit vita mea
et anni mei in gemitibus. 3o in opera
cione quia parum proficere possumus. ideo
dicit ille ezechias ysa. 38o quid dicam
aut quid respondebit michi. cum ipse fecerit
recogitabo tibi omnes annos meos in amaritu
dine anime mee. Et ideo propter ista dicitur
eccl. 18o Exigui anni in die eius
scilicet hominis. et propter hoc paciens
est deus in illis. et effundet misericordiam
suam super illos quod bene senciebat
iob qui dicebat. Ecce enim
breues anni transeunt et semi
tam per quam non reuertar am
bulo. quia secundum veritatem homo
semper vadit ad mortem nec reuer
titur sicut dicit poeta. Eque fluunt
anni more fluentis aque. ¶ Et
notanter vocat duracionem suam
semitam. quia semita est.

generalis.	¶ Primo sicut semita
difficilis.	est stricta et generalis
labilis.	ita vita nostra est indura
dubitabilis.	bilis tono ideo dicitur

iob xxx. pedes meos subuerterunt
et oppresserunt quasi fluctibus semi
tis meis ¶ 2o est vita mea diffici
lis ad ambulandum ad modum
semite ideo dicitur iudic. 5o Qui inge
rerunt semite et qui ingrediebantur
per eas ambulauerunt
vias difficiles per colles deuios
¶ 3o ad modum semite est via mea
labilis. vnde ps. legem pone mihi
in via tua et dirige me in semi
ta recta propter inimicos meos ¶ 4o
est ad modum semite via mea la
bilis. vnde ps. legem pone in iob
19o Semitam meam circumsepsit
et transire non potero ¶ Et sic
patet quod semita idest duracio per quam
ambulabit sine tempore vite sue non
poterat reuerti. scilicet quo ad viuen
dum iterum vita consimili sicut
exponit beatus gregorius in xi. mor.
cao xi. in fine. dicens omne quod transit
breue est eciam si tardius videatur
terminari in mortis autem semi
ta per quam non reuertimur am
bulamus. non quo ad vitam carnis
minime resurgendo reducamur
sed quo ad labores huius vite morta
lis. vel ad conquirendum laboribus pre
mia. iterum non venimus ¶ Et
sic finitur cap. 16m. Et incipit 17m cap.

Spiritus meus et cetera. Postquam
ipse iob verba maceratoria
eliphath exclusit. hic quoniam

UVA.BHSC

m^{ti} suum declarat. s. de futura remuneratione iustorum. Et primo ostendit propositum. 2º concludit intentum. ibi. quo vos omnes et c. Circa primum primo ponitur expositio illius remunerationis. 2º circa annorum iob ponitur defectus cognitionis ibi. Cor eorum et c. adhuc primo ostendit humane vite brevitatem .2º suam puritatem. tertio dei bonitatem inquirit. ibi. libera me domine et c. Est igitur in principio istius advertendum quod iste liber rethoricus est. ut dictum fuit supra. et ideo eadem sententia sub diversis verbis et similitudinibus frequenter replicatur.

Iterum procedit ad modum disputationis et sic in disputatione frequenter multiplicantur argumenta per iuravertia licet argumentorum vis sit eadem. sic in proposito iob sepius huius vite replicat brevitatem. ut ostendam ibi felicitatem expectandam non esse cum felicitas sit de genere permanentium. ut dicitur primo ethicorum et ideo cum iudicatus rediens ad hoc quod supra dixerat quod anni transeunt et c. Et subdit. spiritus meus attenuabitur. homo enim ut inse spiritum duplicem quo vivit. per unum formaliter et per alium instrumentaliter.

Primus spiritus est anima rationalis. et in illo spiritu loquitur. mt. 27º. Inclinato capite emisit spiritum. et quidam in deponto. Spiritus ad meus tenues exhibit in aures quia isto spiritu vivit homo formaliter. ideo isto spiritu totaliter recedente minuitur corporaliter. alius est spiritus qui dicitur vitalis. Et dicit beatus Ieronimus quod tres sunt in animali primus sumit principium ab epate. et vocatur naturalis. secundus a corde et dicitur vitalis. 3us a cerebro. et dicitur animalis. et ideo in brutis non est alius spiritus quam iste triplex. quia istis vivit homo instrumentaliter. sic quod pro isto spiritus quod generaliter loquendo vitales dicitur quia a corde in quo est fontana vite origo diffunduntur per membra calore naturali operante eius vita continuatur. et quando calor incipit debilitari in corde spiritus huius diminuitur et incipit homo senescere. et est signum quod mors venit et tamen deficiunt Et ideo hoc insinuat cum dicit. spiritus meus attenuabitur. et dies mei breviabuntur. et concludens quod ex defectu ipsorum mors sequitur subiungit. et solum mihi superest sepulcrum. hoc est conclusio totius vite mee. quia in spiritu concluditur homo post vitam et per consequens homo non debet querere suam felicitatem quia felicitas consistit in delectatione potissima et in senibus pauca est quia delectationis est. ut dicitur 8º ethicorum beatus gregorius istud exponens. 13º moralium. ait. spiritus dicit quod sancti viri spiritus attenuatur timore iudicii quia mentes electorum quo amplius se extremo iudicio senciunt propinque ad excuciendas semetipsas terribiliter contremiscunt. Et si que carnales huiusmodi cogitationes inveniunt audire consumunt. Et subdit iustorum attenuatur spiritus. quia transfertur iniquorum. Iniquorum enim per elationem tumescunt eo attenuationem non habent. Iusti vero dum brevitatem vite sue considerant elationis et mundiciae culpas declinant.

Et subdit. dies mei et c. Quia enim considerat qualis erit in morte semper sit timidus in operatione atque unde in oculis suis iam quasi vivit. unde in oculis conditoris sui vult nil quod transeat appetit. Carnalis presentis vite desideriis prodicat. et pene mortuum se considerat quia se moriturum minime ignorat perfecta enim vita est imitatio mortis. quam dum iusti sollicite peragunt mortem culparum laqueos evadunt. Non peccavi et c. hic insinuat suam puritatem et alibi sepius hoc idem dixerat. nec aliud vult concludere nisi quod anima sua non credunt quod adversitas ista sit sibi devenisset ex demeritis suis. Si queratur quare dixit non peccavi. cum scriptum sit .1. Io. 1º. Si dixerimus quod peccatum non habemus nosmetipsos seducimus et c. respondendum est quod non dixit ea intentione ne quasi aliquod peccatum haberet saltem veniale quia ut dicitur ecc. 7º. nemo est qui non peccet sed hoc dicebat quia non tantum peccaverat quantum secundum penam adeo affligebatur quia . . .

UVA.BHSC

quantitatem debuit deus ex plagarum modo de uite· 29º et ista plaga culpa exceedebit et ideo plorabat· d· non peccaui· supple tantum quod meruerim ista ¶ Et in amaritudinibus moratur oculus meus· In plurali loquitur quia multas tribulaciones habebat et morabantur quia perseuerabant ¶ Et notanter dicit oculus meus· et cetera· tacendo de membris aliis· quia oculus sunt ut dicitur de anima· quod omnia turbantur per

cognicione·
intencione·
disrectione
expectacione·

¶ que omnia turbantur ex turbacione ipsius ¶ libera me et cetera· hic impetratur diuinam bonitatem· quia enim in presenti consolatorem non habebat· nec in ista uita spem ponebat ideo ad deum· ut ad solum refugium recurrebat· qui solus est in celo testis eius· et consolacionem d· libera me domine et cetera· ¶ Et notanter loquitur· nam liberauit dominus patres nostros ueteris testamenti·

ab errore cognicionis·
terrore meinacionis·
a tenore obligacionis·
horrore tribulacionis·

¶ liberauit primo patres modo ab errore per suam predicacionem ideo predicaui in persona sua dicebat eze· 34º· liberabo oues meas et uisitabo· discipuli sui fuerunt oues sue· quia audierunt uoces illius ut patet· Io· xº ¶ 2º liberauit a tenore obligacionis per suam passionem· unde ps· misit de celo et liberauit me· et propter hec omnia dicit· ps· In te sperauerunt patres nostri et salui facti sunt· 2º mach· 2º· deus qui liberauit populum suum· et reddidit hereditatem ¶ 3º liberauit a terrore et hoc per inferni spoliacionem ad gal· 4º· non sumus filii ancille sed libere qua libertate christus nos liberauit ¶ 4º· liberauit ab errore et cetera· et hoc per uere uisionis communicacionem· temporibus istis nichilominus liberat deus·

penitentes·
seruientes·
referentes·
confitentes·
preuenientes

¶ de primo dicitur ad ro· 6º· liberati a peccato serui facti sumus deo in sanctificacionem ¶ de· 2º dicitur in ps· uoce penitentis· libera me de sanguinibus deus

deus salutis mee· et exultabit lingua mea iusticiam tuam· ¶ de 3º dicitur in ps· Clamauerunt iusti et dominus exaudiuit eos et de omnibus tribulacionibus suis liberauit eos ¶ de· 4º in ps· beatus qui intelligit super egenum et pauperem in die mala liberabit eum dominus ¶ de· 5º· in ps· laqueus contritus est· et nos liberati sumus per dei graciam· sed et quia iob erat in tribulacionibus perplexus et clamans orabat· d· libera me domine et pone me iuxta te ¶ Sed quomodo potest homo poni iuxta deum· Respondeo· per cognicionem et amorem quia videlicet speculans transformatur in speculatum· unde dicitur leuit· 26º· in figura ponam tabernaculum meum in medio uestri et non abiciet uos anima mea ¶ 2º ponit deus hominem iuxta se per amorem· quia amor transformat amantem in amatum inde· cant· 8º· Pone me ut signaculum super cor tuum quia ut mors fortis dilectio fortis est ¶ Et quia in istis duobus actibus· scilicet uisionis et delectacionis· stat nostra beatitudo et beatus iob beatitudinem non expectabat in uita presenti· ideo desiderabat illam et beatitudinem petebat que durat sine fine dicendo· pone me iuxta te· Et quia ibi non erit modo neque luctus· non amaritudo· non infirmitas fames nec ulla sitis nullus estus nec corrupcio· nulla indigencia nulla mesticia nec ulla tristicia ut dicit ambrosius de simbolo libro 1º· Et ideo iob supposito quod esset illic dicebat audacter ¶ Et cuiusuis manus pugnet contra me· quia ibi non est timenda pugna mundi· diaboli nec carnis quia deus liberat israel· ab omnibus tribulacionibus suis· ut dicitur in ps· israel uero interpretatur uidens deum et significat hominem quem posuit deus iuxta se ¶ Cor eorum longe et cetera· hic ostendit ignoranciam amicorum suorum circa uitam futuram· Primo facit quod dictum est

UVA.BHSC

2º ostendit displicenciam suam ibi. Colligauit et c. In prima breuiter tamen facit. primo ponit ignoranciam illorum. 2º quod ex ignorancia sequitur ibi. 3º quod ex ignorancia imponitur ipsi iob 3º ibi. quapropter. 4º ibi. posuit et c. Dicit igitur primo. Cor eorum longe fecisti a disciplina. quia amici iob illam remuneracionem quam deus repromisit diligentibus eum penitus ignorabant de qua dicitur apoc. 21º. Sed errabant. et ideo iob loquens domino de ipsis ait. cor eorum. i. intencionem et cogitacionem que per cor intelliguntur ut dicitur in ps. Cor eorum longe sit a me. longe fecisti a disciplina. i. longe esse permisisti quia deus non est causa mali nisi indirecte inquantum permittit hominem incurrere malum sic exponit hic expresse beatus gregorius libro ...

Et quia fit hic mencio de disciplina ideo aduertendum est quod disciplina sumitur quandoque pro correctione ut dicitur eccl. 30º. panis et disciplina et opus seruo. quandoque accipitur pro informacione animi ad bonum et sic accipit psalmista d. quod est competens informacio anime ad id quod est utile et honestum. et tunc disciplina proprie est instructio ad bonum morale et ideo sciencia ethica est proprie disciplina quam sciencia. et ista disciplina facit multa bona. unde beatus bernardus epistola ... dicit. O quam compositum reddit hominem corporis statum. et mentis habitum disciplina. ceruicem submittit supercilia et uultum componit. oculos ligat. cachinnos cohibet. linguam moderatur. gulam refrenat. iram sedat. format incessum. talibus ... decet pudicicie uestem distinguit margaritis. Ex quo colligitur quod disciplina est.

Corporis ornatiua.
mentis compositiua.
humilitatis inductiua.
honestatis adductiua.
castitatis auctiua.
caritatis nutritiua.
gulositatis restrictiua.
uanitatis destructiua.
loquacitatis correctiua.
bonitatis positiua.

De primo dicitur prouerbiorum 1º. Audi fili mi disciplinam patris tui sequitur ut addatur gratia capiti tuo et torques collo tuo. De 2º dicitur eccl. in fi. ... sapiat anima mea disciplinam quia qui despicit disciplinam despicit animam suam ut dicitur prouerbiorum 15º. De 3º dicitur prouerbiorum 22º. Stulticia colligata in corde pueri. uirga discipline effugabit illam. i. humilitatis. De 4º dicitur eccl. 1º. in thesauris sapiencie significacio discipline. De 5º dicitur Iere 7º. hec est gens que non audiuit disciplinam. dicitur de incontinentibus. De 6º eccl. 41º. disciplinam in pace conseruate. De 7º dicitur prouerbiorum 8º. suscipe disciplinam ut sis sapiens. nam ubi ebrietas ibi stulticia. De 8º dicitur ad hebre. 12º. in disciplina perseuerate filii. De 9º dicitur in ps. bonitatem et disciplinam et scienciam doce me. Et quia ut dicitur sapiencie 3º. disciplinam ueritatis caritatis humilitatis et bonitatis amici iob abiecerant a se. dicitur quia cor eorum longe erat a disciplina. Et ideo subiungit. quapropter non exaltabuntur. supple quantum ad remuneracionem uite eterne. ut dicitur baruch 3º. uiam discipline nescierunt quapropter perierunt. et sic innuit effectum qui sequitur ex defectu discipline. Sed quomodo cor eorum longe est a disciplina hoc patet ex dictis heliphath qui in istis temporalibus ponebat felicitatem. Et ideo de heliphat dicitur. predam pollicetur sociis. i. promittit. Sciendum est quod preda capitur quandoque.

Proprie pro omni eo quod ab hostibus tollitur.
Improprie pro eo quod uiolenter rapitur.
Impropriissime pro eo quod alio acquiritur.

De primo iosue 22º. diuidite predam hostium. De 2º nu. 21º. non accubabit leo donec deuorabit predam. De 3º nu. 31º. qui tetigerit occisum lustrabitur die 3º et 7º. et de omni preda siue fuerit uestimentum siue uas expurgabitur. Et quod ista temporalia per predam possint intelligi congrue patet ex hoc quia sicut in preda lucratur unus et alius perdit. ita est in istis temporalibus. quod sic per predam intelligantur temporalia patet prouerbiorum finali ubi dicitur de muliere forti quod surrexit de nocte deditque predam domesticis suis.

Et quia per rapinam non omnes prosperitatem consequuntur sic existimabat ille heliphath primo sequentis oppo^m ...

UVA.BHSC

gnt. ideo subdit. Oculi filiorum eius de ficiunt. In tren. e. ubi dr defficiunt oculi mei ad auxilium. et istud non e mirum qr ut dicit beatus grego. hic 12. more. ca. 10. deffiaunt oculi filiorum eius. qr dum intenciones ad sola terrena sperandi extatit. hos illos fuit amare qd diu tenere non pnt neqz eum valet. pravi in tencio permanere. qr ex hoc qd amat ipm q amat. constat sub celeritate deficere. posuit me qsi in proverbium uulgi. hic insinuat qd et ignorancia e in pro. qr contra iob iste eliphath argu ere videtur qd causam aduersitatis sue ignoraret quam iste heliphath cre debit ee manifestam. s per pmo. modo sic satis ai homo ex negligencia sua deiat a statu suo ducatur in pubium uulgo. qr ab omnibus irridetur. turpis ei iactura e q per negligenciam euenit. ut dr. sen. in de pub. et ita dr. e. 28. q. si auersione auersi fueritis eritis in proverbium et in fabulam uulgi cunctis pplis. Et in exe. sicud eciam coram eis. est ei sciendum qd aliquid ponere in exe.

sciencie. memorie. bniflacie. excellencie. ignorancie.	Ex primo dr. io. 13. exe. dedi uob ut quemadmodum ego feci et c. et puer 18. per agrum hois pigri transiui. et seqr et in

exe. didisti disciplinam. Ex. 2. tho. 2. hanc temptacionem permisit deus euenire illi. ut posteris daret exe. paciencie sic et sti iob. Ex. 3. i. pe 2. xps passus e pro nobis uobis relinquens exe. et c. Ex. e. dr. ruth. e. faciet dns hanc mulierem sicut rachel et liam. ut sit in exe. uirtutis. Ex. q. dr. naum. 3. reue labo pudenda tua. et seqtur. et ponam te in exe. ignominie. et isto ultimo m sumit in pposito. qr erunt animas suos in exe. igno minie et obprbrii sic pz. qr ut dr grego. hic et e ubi s. qsi flagello per cutit q in puer. uulgi ponit. sicut fit in sapientibus non recte. ut in exe. deducatur rectus dn et pena iusti

cet dignacio accedit. et q illi ma neat glia nulla sce fidei pudet. Caligauit et c. hic ut dictum fuit postquam iob ostendit ignoranciam amicorum suorum nunc ondit qr hoc displicenciam sua. 2. causam huius innuit. ibi. stupebunt. 2c. et pmo ondit displicenciam illam euidenter apparere. ex mentis tribulacione cum dr. Caligauit ad indignacionem oculus meus. per oculum intelligitur discrecio racionis. et ut dicit beatus gregorius ira per vicium oculum cecat. ira per zelum oculum turbat. et qr non ex vicio s ex zelo eorum ignorancia e displicebat ideo dicit. caligauit ad indignacionem oculus meus. qr amoes racionis turbatur in ira ex indignacione rclt aliaus detestabilis. Et notandum e qr indignacio procedit quandoque racione quorundam.

excellencie et dignitatis. inuidie et iniquitatis. malicie et iniquitatis. iracundie et crudelitatis. auaricie et tenacitatis. zelotipie et uoluptatis. iusticie et ueritatis.	Ex pro dr. ex. 1. agnoui qd in multa scia multa

sit indignacio. i. scia. Ex. 2. dr. luc. 19. qd cum filius qui totam substanciam expenderat uenisset et audisset simphoniam. indignatus e et nolebat intrare. Ex. 3. dr. mt. 21. qd cum pueri et hebreorum clamassent osanna filio dauid et c. principes sacerdotum et scribe indignati sunt. Ex. e. dr. puer. 29. vir iracundus puocat rixas et qui ad indignandum facilis e pronior erit ad iram. Ex. q. dr. mt. 26. qd cum maria magdalene fudisset alabastrum sr caput ihu indignati sunt discipuli dicentes. poterat istud uenundari et c. Ex. 6. dr. in hester. 1. qd pcpta inscribuerat ira regis. et zach. 8. indignatus zelatus sum sion zelo. et indignacione mea zelatus sic eam. et ista indignacio pcedit ex amore

UVA.BHSC

Iusto

De .4o. dr. 2o. mach. 6o. quod non solum iudei sed et alie naciones indignabantur de morte tanti viri. s. o nye et istud conuenit ex iusticia et ad istum intellectum loquitur. sicut vir cum dicat. Colligauit et c. Et statim ostendit indignationem in ea apparere ex corporis passione et ideo subdit. Et membra mea quasi in nichillum redacta sunt. quia ut dr. prover. 17o. spiritus tristis desiccat ossa. Unde de mathatia dr. 1o. mach. 2o. iudeum ydolis sacrificantem videns mathatias doluit et contremuerunt renes eius. Stupebunt et c. hic ponit causam indignacionis nam ad iustos homines spectat. ut doctrina malorum videntes obstupeant. Et quia amicorum iob doctrina non erat bona. ideo bene dr. de ea. quod stupebunt iusti super hoc. et innocens contra ypocritam suscitabitur. hic accipitur innocens prout dr. alteri non nocens ypocrita dr. simulator sic heretici qui ex aliquo colore veritatis palliant falsitatem dogmatis sui. unde 3o. ethicorum vocat aristoteles simulatam personam ypocritam et contra talem innocens merito suscitatur quando hunc et florere conspicit. et tamen eum cum suo flore contempnit et predicando que recta sunt tanto eum ceteris tenuerat esse despiciendum quanto conspicit eum illa arripere quae cum eo diu non valent permanere. Et subdit. Et tenebit iustus viam suam. hic iustus accipitur secundum iusticiam legalem que est simul omnis virtus. qui perfecte virtutis usus ut dr. 5o. ethicorum et secundum hoc iustus includit omnem veritatem et secundum philosophiam et secundum theologiam quia secundum rem unusquisque materie moralis potest fieri homo iustus vel iniustus particulariter ut dr. 5o. ethicorum et sic secundum omnia peccata in biblia dr. homo iniustus. et secundum omnes virtutes iustus et tunc si iustus dicatur circa materiam alicuius virtutis operari iuste dr. iustus in sciencia que est virtus moralis iustus autem iusticia legali respectu cuiusque dr. tenere viam suam quia non vincatur passionibus. non conturbatur persuasionibus. non vertitur tribulacionibus non frangitur oppinionibus. De primo dr. 1o. ad thi. 1o. Iustus autem non est lex imposita. quod intelligitur quia ipse est lex sibi. 3o. polliticorum quia qui appetit regnare intellectum apponit et deum et qui apponit hominem s. et compassionabilem apponit et bestiam. ut dr. ibidem. 2o. quod dr. prover. 10o. Iustus non commouebitur est enim ut thetragonus sine vituperio ut dr. 1o. ethicorum. De 2o. dr. in ps. cum ceciderit non collidetur quia dominus supponit manum suam. De 3o. dr. sap. 5o. stabunt iusti in magna constancia adversus eos qui se angustiauerunt. De 4o. dr. prov. 6o. os iusti parturiet sapienciam. i. continet quod bene. Iustus continet viam suam. quia falsis oppinionibus non commouetur. Et mundis manibus addet fortitudinem. ad perseverandum. s. zelo iusticie. et sic dr. 3o. ethicorum Ira iuuat fortitudinem et cum ira iusti siue indignatio non sit parum ut dictum est contra mundis operibus persistens perseverabit quia ut dr. prover 14o. domus iusti plurima fortitudo. unde beatus gregorius 12o. more. c. 14o. dicit. considerato quod pre ypocrita iustus viam suam tenet. quia dum illum ex peruersa voluntate ea que mundi sunt intuetur obtinere ipse ad amorem celestium forcius stringitur. sciens quia bonis eterna premia non deerunt dum et prauis et dupplicibus corde bona temporalia non negantur qua ex re mundis manibus fortitudinem addit quia conspiciens peruersos terrenam gloriam obtinere bona opera sua perducit ad perfectionem et tanto alta temporalia despiciat quanto hic cernit etiam malos habundare. Igitur omnes vos et c. hic ex predictis adducit iob intentum suum. Intendit autem duo. primum est tollere ignominiam amicorum. qui credebant felicitatem hominum esse in vita presenti. 2o. intendit ostendere quod ita est secundum veritatem quod felicitas non est in hac vita expetenda

UVA.BHSC

ibi· dies mei tranſierunt et c̄· ¶ Quod ad p̄ᵐ· excitat primo intencionem amicorum ·d· Igitur uos conuertimini et uenite ·ſ· retrocedendo ab errore et ueniendo ad ueritatem ut d̄r ysa· 21° ſi queritis que rite et conuertimini et uidete al' uenite

¶ Et notandum eſt quod merito uocantur ad ueniendum.

Ignorantes ad addiſcendum·	¶ De primo d̄r in· pſ· Venite filii audite me timorem d̄ni docebo uos.
Stantes ad confundendum·	
Deficientes ad reconciliandum·	
Errantes· ad cognoſcendum·	
Timentes· ad aſſecurandum·	
Laborantes ad requieſcendum·	

¶ De· 2° in· pſ· Venite exultemus d̄no et c̄· ¶ De· 3° m̄t· xj°· dicit ihs· Venite ad me qui laboratis et onerati eſtis et ego reficiam uos· ¶ De· 4° d̄r m̄t 4° macb· micheæ· 4°· Venite aſcendamus ad montem d̄ni et ad domum dei iacob· et docebit nos de uiis ſuis· et ibimus in ſemitis eius· ¶ De· 5° d̄r ſe· 9°· qui fugatis gladium uenite et nolite ſtare ¶ De· 6° d̄r· m̄t· 25°· quod xpc ita dicet· Venite benedicti patris mei percipite uobis regnum et c̄· ¶ Modo iſte iob uocabat amicos ſuos ad addiſcendum et cognoſcendum· d· Conuertimini et uenite· Et ita debent uocari fideles a predicatoribus· Vt dicit gg̃ 19· 13° more· ca° 16°· ſ· ut conuertantur fide ueniant opere· uel conuertantur deſiderando· ueniant operando· ſic ſcriptum eſt declina a malo et fac bonum· et hoc eſt quod ſubdit iob· Et non inueniam in uobis ullum ſapientem· ſ· quod recognoſceretis uos eſſe ſapientes· circa uerum finem de ultimata felicitate nature humane· et eſt notandum h' quod ut d̄r· 6°· ethi· 2° ſapiencia eſt de primis cauſis principue ſapiencia ſimpl'· quia bene ponitur ibi ſapiencia particularis circa unam quamque artem et tunc illa ſapiencia nichil aliud eſt quam aliquem attingere ad id quod ſupremum eſt et perfectiſſimum in arte illa· et h' eſt ultima cauſa rei· ut d̄r primo celi et mundi· Sapiencia autem ſimpl'· dicta eſt r̄ᵗ· totius generis encium· quia attingit ad· p̄ᵐ principium rerum· ¶ Modo ad propoſitum amici ipſius iob erudiebant circa ipſum principium primum quod eſt deus· et quia erudiebant principaliter ipſum· erudiebant etiam circa alia que ex illo principio deducuntur· Vnde beatus gg̃ 19 h' d̄r· 13° more· ca° 16°· quod iſta ſapiencia de qua dictum eſt tamen differt a ſapiencia huius mundi· quod oz quod ad hoc quod iſta ſapiencia homo ſit ſapiens· illum primo ſtultum fieri alia ſapiencia· Vnde dicit ſic predicator egregius· hos quos carnaliter ſapientes inuenerat· ut ſapienciam ueram perciperent· prius fieri ſtultos conſuluit· d· ſi quis uidetur inter uos eſſe ſapiens in hoc ſeculo· ſtultus fiat ut ſit ſapiens· et ipſa ueritas ait· Confiteor tibi d̄ne pater celi et terre· qui abſcondiſti hec a ſapientibus et prudentibus· et reuelaſti ea paruulis ¶ Quia igitur hi quod apud ſemetipſos ſunt ſapientes ad ueram ſapienciam peruenire non poſſunt· ideo iob queſtione amicorum excipiens deſiderans ex optat ne in eis ullum inueniat ſapientem· quod intellige de ſapiencia huius mundi quod ſtulticia eſt apud deum· ac ſi dicat aperte· diſcite eſſe ſtulti quo ad deum mundum· ut in deo uere ſapientes eſſe ualeatis ¶ Dies mei et c̄· h' oſtendit quod felicitas non eſt hic expectanda et hoc ex miſeria uite humane· quam deſcribit quadrupliciter· primo quia breuis in duracione· 2° quia grauis in tolleracione· 3° quia uilis in reſurreccione reſolucione· 4° quod eſt iſtabilis in expectacione ¶ Quod ad primum d̄r· dies mei tranſierunt ſicut in· pſ· d̄r de uita mea· mane floreat et pertranſeat· quia quod tranſit breue eſt· ut ſeneca d̄r et iſtud ſunt expoſitus ¶ Quod ad· 2ᵐ ſtatim ſubiungit· Cogitaciones mee diſſipate ſunt torquentes cor meum noctem uerterunt in diem· homo enim turbatus non poteſt diu exiſtere· circa unam cogitacionem primo ex turbacione fantaſie diuerſa occurrunt· ita quod una cogitacio diſſipatur per aliam et tollitur et ideo ſunt multe cogitaciones in corde uiri ut d̄r prouer· 19° ¶ Eſt tamen aduertendum quod inueniuntur cogitaciones.

ſapiencium·	¶ Cogitaciones ſapiencium non cito diſſipantur· quia fantaſia eſt ſedata primo in uiris ſapientibus ſit fantaſia melior ¶ Cogitaciones imprudencium diſſipantur quia in una opinione non
prudencium·	
peccancium·	
laborancium·	

UVA.BHSC

firmantur. et ideo dr. 1o. ethi. in
fine q finalis transmutabilis malo
qr non ht mentem fixam in uno. et
sic bene dr iob. 5o. qui dissipat co
gitaciones malignancium. qr deca
dunt a cogitacionibus suis ut dr
in ps. Cogitaciones laborancium
dissipantur per motum fantasie. et
turbinacium. et hoc intelligo si ma
lum opus exigat. Qua igitur corpus
ipsius iob corpus morsu consumebatur.
non prauitate morali. s infirmi
tate corporali. et eciam anima sua
erant amari merito dicebat. Cogi
taciones mee dissipate sunt. et non
solum dissipate s et. torquentes cor
meum noctem uerterunt in diem. i. af
fligentes uel reflectentes. uel retor
quentes a consideracione prime ueri
tatis. Et sic exponit beatus gregorius hic
.13. mor. ca. 16o. d. terrenorum actuum
dispensaciones tanto bonis medullis
transit felicitas temporalis. etiam cum eos
terrene dispensacionis subtrahitur q
eas in cogitacionibus torquere uidebun
tur dum enim racione semper ee ad percipi
endum celestia appetunt eo ipso quo
aliquando ex dispensacione terrena ad
yma cogitanda descendunt torqueri se
senciunt. Sic igitur patet q uita
humana grauis est in tolleracione
et sic non est in ea felicitas exspec
tanda. Quomodo autem cogitaciones ille
torqueantur statim subdit. d. noctem
uerterunt in diem. non effectiue s
fecerunt q noctes transiret insompnes
sicut dies et istud graue est. Et qr qui non
potest in nocte dormire diem optat
ideo subdit. Et rursum post tenebras
spero lucem. beatus gregorius istud expo
nens moraliter inquit .13. mor. ca.
.16. q auctoris nostri gracia redempti su
mus. hoc iam celestis muneris ha
bemus ut cum carnis nostre nexibus sub
trahimur. mox ad celestia premia du
cimur. qr dns conditor et redemptor
nr claustra inferni penetrans ele
ctorum animas eduxit. nos illuc
non patitur ire. unde iam alios li
berauit. Intelligite sane uerba bti
gregorii qr si aliquid obstet stati du

citur ad supna nec amplius insignum
patrum deducitur locum sicut ante eius
passionem et resurrectionem fiebat.
s statim euolant ad celum. et sic in
telligit beatus gregorius q illuc nos non
patitur ire. qr amplius locus ille non
dr ee in inferno qr de nullo seruet
Et adhuc iob q dixit continuans
subdit. Si sustinuero. supple diu tan
tam. s. in die aduersitatis et in noc
te inquietaciones corporis q statim mori
ar. et infernus domus mea est. et in
tenebris straui lectulum meum. lectulus
dicit in diminucione racione.
penurie. et paupertatis.
disposicie. et infirmitatis.
excellencie. et dignitatis.
amicicie. et caritatis.
pigricie. et corpositatis.
De 4o reg. 11o. psal. 11. abs
condit io
saleth cum
nutrice sua
in cubiculo lecti. De. 4o. 4o. reg. 1o. de
lectulo sup quem ascendisti et cetera. et act.
5o. Infirmi ponebantur in lectulis et cetera.
De. 3o. dr. hester. 1o. q erant lectuli
aurei et argentei. De. 8o. cant. 1o.
lectulus noster floridus. De. 9o. pu. 26o.
sicut hostium in cardine suo. ita pig
in q lectulo suo et cetera. Istud lre duplicem
ht exposicionem. Primo q per inferno in
telligatur fossa uel sepultura in terra
unde sciendum est q infernus dr quasi ab
infra. et tunc accipitur pro omni eo quod in
ferius est. unde dicebat Ionas. 2o. ca.
de uentre inferi clamaui ad te. i. de
uentre ceti. ubi erat in profundum ma
ris. quasi dr infernus ab infero inferis
eo q aie a corporate illuc inferantur. ita
dt ysidorus .10o. ethi. et dicit q hec fuit
opinio phorum. et secundum ueritatem fuit opinio
ciceronis. et platonis. ut posuit in suo
phedrone. et hoc expresse ponit macro
bius in libro de sompno scipionis. comento
1o. 2o. Nam isti phi crediderunt de malo
rum hominum animabus q in figmentis tem
poralibus uoluerunt cum terra. s de aia
bus bonorum uirorum non. Primo cito redde
unt ad aliquod corpus. ut dicebant aliqui
ut pitagoras. aut ad deum. ut posuit
plato. aut insulis delectabilibus q ad
hoc sunt ordinate ut poete posuerunt
sicut recitat phs. 1o. po ce ca. 21o. s
omnes iste hereses sunt euitande. Di-

UVA.BHSC

etiam infernus quasi inferius vel. vel dicitur infernus quia sit niger atque confundens. Si igitur dicitur infernus quasi infra vel inferior tunc est sensus litteralis quod fossa vel sepulcrum quo iob inferius ponetur post mortem erit domus sua. et in illis tenebris stravit i. ordinavit ad modum lecti quo homo quiescit et benedicat lectulo bone puritatis. ut dicitur de alexandro in fine alexandreidos. cui non suffecerat orbis sufficit excisa de fossa marmore terra. quinque pedum fabricata domus. Et sic concluditur quod tota ista vita gravis est in tolleratione. Si autem magis moraliter accipiatur ut infernus dicatur quasi infernus i. tenebrosus. quia ibi patiebantur tenebras exteriores propter carentiam visionis dei. et de illo inferno psalmista loquebatur. domine eduxisti ab inferno animam meam. et sic pulchre exponit gregorius xiii. moralium capitulo xi. Patres enim sancti et sustinere adversa poterant. et tamen e corporibus educti adhuc non poterant a locis inferni liberari quia nec dum venerat qui sine culpa descenderet illuc. ut eos qui ibi tenebantur ex culpa liberaret. tunc vero homo lectulum suum in tenebris stravit. quando lucem iustitie persuasionem callide consenciendo deseruit. ¶ Et postea declarat quomodo ex originali culpa non propriis meritis ibi tenebantur inclusi et ideo supplicium sensus non habebant sed tenebras in quantum promissionis beate claritate carebant. Unde dicit quod magnum primo grave tedium fuit electis quod post dissolutionem carnis adhuc spem non videre creatoris. et sic concluditur gravitas vite humane ¶ Putredini dixi etc. hic ostendit quod vita humana vilis est ex resolutione. nam res unaquaeque componitur ex hiis in que resolvitur ut habetur i. de generatione. modo homo resolvitur in putredinem ergo ex putredine generatur. et sic non ex eadem formaliter sed ex eadem materialiter. et ex hoc dicit iob. Putredini dixi pater meus es mater mea et soror mea vermibus. nam de nostra generantur vermes etiam in vita et in morte ut patet ad sensum. ¶ Ex quo vult concludere quod ex quo homo tantam

habet affinitatem cum istis quantum ad corpoream massam quia finaliter resolvitur in eam. sequitur quod corporea massa stans sub putredine et adhuc resolubilis in eam non est capax beatitudinis et ultimate felicitatis. et ita dicit beatus gregorius ubi supra dicit putredini et cetera. quia videlicet ab ipsa putredine et cum ipsa est homo quantum ad materiam corruptibilis carnis mater mea ac soror vermes sunt quia de putredine processimus et cum putredine venimus. Et subdit quod spiritualiter sic intelligi potest et mater mea et consuetudo non immerito soror vocatur. quia ab illa cum ista sumus. que videlicet mater et soror vermes sunt. quia ex natura corruptibili et consuetudine perversa cogitur ut velut quibusdam vermibus sic inquietis cogitationibus in mente fatigemur. ¶ Ubi est ergo nunc prestolatio mea. hic ostendit concludendo quod sterilis est expectatio felicitatis in ista vita et per consequens non est expectanda. et arguit bene sic dicitur primo ethicorum. felicitas non solum est de genere permanentium sed est quod optimum et pulcherrimum et delectabilissimum. sed in ista vita non est quod permanens neque bonum neque pulchrum ergo felicitas non est in vita ista presenti. Ubi est ergo nunc patientia mea minor domus huius patet per ea que dicta sunt et primo quod ibi sit brevitas patet quia dies mei etc. quod ibi non sit bonitas patet quia cogitationes mee etc. quod ibi sit feditas patet quia putredini dixi etc. quod ibi non sit amenitas patet quia infernus domus mea est etc. ¶ Ergo bene concluditur. Ubi est ergo nunc prestolatio mea. ¶ Est tamen notandum quod aliqui prestolantur i. expectant.

vane. male. stulte. bene.

¶ Vane prestolantur qui felicitatem in temporibus expectant sicut ponitur habetur in libro iob 30. capitulo expectavi et venerunt in mala. prestolabar lucem et venerunt in tenebre ¶ Prestolantur male qui finem malum inten

dunt

UVA.BHSC

duit de q͂bꝫ dr ꝓu. xj°. desideriū
bonorū omē bonū. prestolacio ma
lorū furor ¶ Prestolantur stulte q͂
in delicijs btitudinē ꝯſtiunt sicut
dicebat iob. 7°. Sic ceruꝯ desiderat
umbrā. et mercenario finem operis
sui ꝑstolatur. sic ego menses ha
bui uacuos. qr̄. s. illi frustrati sūt sic
sua sic et ego. ¶ Pstolant' bene q͂
pstolant' grāz dei. in.

timore. amore. decore.

¶ Pm̄ī. p°. dr ꝓu. 23°. in
timore dn̄j esto. seq̄r et
prestolacio tua nō ꝑibit
¶ Pm̄ī. 2m. dr. qꝛ angelus dixit
gedeoni. q̄d uult querere sacrificium
ego prestolabor aduentū tuū. s. in
signū amoris. et de hꝫ bene dr
tren'. bonū ē prestolari cū silencio
salutare dei ¶ De. 3°. dr ecc°. ꝓu. 18°.
gēma gratissima expectacio pres
tolantis deū. quocumꝗz se uerterit
prudenter intelliget modo iob nō
curabat pstolari bene male aut
stulte. sꝫ bene grām dei. et ideo
dicebat. ubi ē g° nunc et c̄. et dr
beatꝯ gg͂ꝯ hic. 13°. mor. ca°. 14°.
q̄ eꝛ prestolacio iustorꝛ n̄ iustꝯ et
iustificans deus q̄ ad penas humanj
generis sponte descenderet. et
captiuos mortis iusticie sue uirtu
te liberaret. huiꝯ enim ꝑsenciam
minime cessabant intenta cogita
cione pstolari. quā nouerant eē
quandoꝗz uenturam. sꝫ uenire citiꝯ
querebant ¶ Igr̄ s̄m. gg͂°. iob in
ꝑsona omniū scōꝛ patrū loqt̄r
ante xi aduentū. unde dr beatꝯ
gg͂°. qꝛ notant addit. nūc. d. ubi ē
ergo nūc. qꝛ uenturꝯ erat nc adhc
uenerat ¶ Seqt̄. Et paciencā meā
quis considerat. ¶ Ṡm lincon. comt°
sr. li° posteriorū. s̄m exigenciam
finis ordinant' moderant' ea q̄ sūt
ad finem modo paciencia hominis
respiciat felicitatē tamq̄ finē. Igr̄
si in fine non eēt quies aut bonū
illa paciencia eēt frustra. sꝫ in ista
uita non ē felicitas ut iam ē osten
sū igr̄ paciā eēt frustra n̄ felicitas
eēt in alia uita. et sic nec deus
eam ꝯsideraret. qꝛ ē tollere dei sciē
ciam et iusticiam. Sic igr̄ dr. si sup
non remanet in n̄ sepulchrū et
uermes. pacīam meā q͂s considerat
ut. s. premiū reddat. q. d. qꝛ nullꝯ.
beatꝯ gg͂°. exponens hoc moralī.
13°. mor. ca°. 16°. dr qꝛ ista erat uox
sanctorꝛ patrū. ante aduentū xpi
s. d. generis humani redempcio
que uenit in fine mundi ab hijs q͂
in pncīo mundi precesserunt tarda
erat. qꝛ a longo tp̄is spacio a ce
lestiū ꝑticipacione disiuncti sūt. ue
ritate attestante q̄ ait. multi reges
et ꝓphe uoluerūt audire q̄ auditis
et non audierūt. et uidē q̄ uidetis
et non uiderūt. Ideo iob ꝯcludens
ex pmissꝭ. qꝛ nō ē spanda felicitas in
uita pnti. dr. Cuncta in ꝓfundū infer
nū descendunt oīa mea. qꝛ exponitur
dupr. ut lra precedens concedendo di
xit. Si sustinuero et c̄. q̄ si intel
ligatur omnia mea. i. ista terrena et
q̄ ꝗ possideo in mundo. in ꝓfun
dū infernū descendunt. Inferno di
hic ut d. Et lꝫ illis modo loqndi
debeat qꝛ homines ista inferiora ex
tīseca sua uocent. tn̄ hoc nō ē uerē
qꝛ nil ꝓpium n̄ sit uiciū oīa ꝯstāt
omīa. libertas unica parꝗz status
et hoc deduat pulchre boeciꝯ de con
solacione. li° 2°. d. Cū te matris utero
natura ꝓduxit. nudū rebꝫ omībꝫ in
opemꝗz suscepi. in eis opibꝫ foui.
seqt̄ nūc mi retrahere manū libet
nō habes unde querele. tamꝗz ꝓprius sua
ꝑdideris q̄d igr̄ ingemiscis. nulla
a nob illata ē iniuria. opes honores
ceteraꝗz talia mei iuris sūt. me do
mente ueniunt. et me abeunte dis
cedunt. audacter affirmes. si tua fu
issent q̄ conqeris amissa nullo modo
ꝑdidisses. et hoc dicebat ide fortuna
Ex qbꝫ pꝫ qꝛ ꝓprie loquendo ista inferi
ora non sunt mea. lꝫ homines ē appri
ent ipā. nā ut dicit seneca ad lucillū
quietissimā uitam ducerent homines
si hec duo uerba meū. s. et tuū a re
rum natura tollerentur. Et qꝛ in
morte homo ꝑdit oīa preter bona q̄
fecit. ideo dr iob qꝛ oīa ista tpalia

UVA.BHSC

·s· et corporalia descendūt in ꝓfundi
ssimum infernū aq° amplius homo
non reddit ad istam uitā miserā
¶ Alia expositio pt ee magis mo
ralis sic. qz ꝑ hoc qz dicat. omīa mā
non intelligeret tēpalia et natura
lia. s etiam bona moralia gratuita
et acqsita. ut ptz uirtutes morales
et uirtutes intellectuales. et uirtutes nō solū
acqsitos s etiam infusos. qz illa ppe
sunt mīa. sm qz dicit boetius. 2° de
consol. clamans. O egri mortales
cur uos qritis intra uos posita feli
citatem. error uos in sciaz ꝯfundit
Seq̄ igit̄ si tui compos fueris pos
sidebis q̄ nec tu umq̄ amittere
uelles. nec fortuna pt auferre. ista
g̃ ppe sunt mīa. q̄ nec fortuna nec
morte pnt a nobis auferri ¶ Et
si sic intelligat iob tunc ē sēsus qz
ipse pati pmore parentū. q̄saliqua
istorū bonorū merito de congruo
deberet post corporis dissolucionē
ad celū ascendere tn̄ ad inferni loca
descendit. ubi erant exteriores ut
s dictū ē qz remuneracionē meri
torū ibi non habebant. et sic exponit
hunc textum ubi beatus grego. 13.
more. in fine. d. certe in infernum
descendūt omīa eius. qz laborū oīū
retribucio ad huc in sola inferni quiete
recipi ꝓstolatur. ¶ Sz tūc mouet hūs
qōnem beatus grego. qre dicat sua
in ꝓfundissimū infernū recipi. cum
constet sctōs patres in locis penalibus
s in supiore quietissime teneri. qz
et si in infernū descensurus erat nō
tn̄ in ꝓfundissimū. soluit. d. qz toto
infernus simul acceptus dr ꝓfundissi
mus. in conparacione ad celū qz et
aer dr infernus in cōparacione ad ce
lū. et allegat. 2. pe. 2° angelis pec
cantibus nō pepcit s rudentibus infer
ni detractos in tartarū tradidit. et
tn̄ multi angeli in isto aere caliginoso
remanserūt. ut ipse dicit hūs ¶ Si g̃
aer dr ꝓfundus resp̄u inferni celi. et
adhuc ꝓfundior terra. g̃ ꝓfundi
ssimus ē accipiendo ꝓ toto inferno. nō
ꝓ loco solū in quo sancti patres ante
xi aduentū recipiebantur. pt. et

sic loquebatur. ps. d. Eruisti ani
mam meā ab inferno inferiori
sic igr iob statū sanctorū patrum
inuento dicebat. in ꝓfundissi
mū infernū et c. ¶ Et qz ibi non
ē ultimata beatitudo dicit. putasne
saltē ibi in requies erit. ¶ Sup̄ et
iob ostenderat qz in ista uita non
ē requies rone utilitatis et cala
mitatis ipsius. modo qrit utrum
post mortem homo saltē requiem
habeat. et statim pt responderi qz
loquendo de requie que opponitur
tribulacionibus corporalibus dici pt
qz sic. unde ouidius in de ponto. Certe
mors faciet nesim cū uenerit
exul. ¶ Quatuor dndū ē qz q̄drupl
requies inuenietur. s.
nature. et ꝯtacionis.
culpe. et temptacionis.
gre. et ꝯsolacionis.
glie. et ꝑfectionis.
¶ Prima .s. dr ps ethi . et .d. ps qz ludus assimi
latur requiei. qz in ludo homo delec
tatur. et sic quiescere dr quod ue
rum ē quo ad fatuos. unde. d. ps.
ca. q. Requiem aut nā ē delectabi
lem ee. qz eius qz ꝑ labores tristi
ae mediana quedā ē. ideo dr
eccl. 4° melius ē pugillus cū requie
quā plena utraqz manus cū labore
et illa requies consistit in delectacio
ne corporali. q̄ ē fugienda qz spūi
contrariatur. ¶ 2° consistit in bona
dispone. qz homo eger non ht se
metipm. ideo qz medici debent
illā requiem qrere et dare si pnt
unde dr eccl. 38. media dnm depre
cabuntur ut dirigat eorū requiem
et sanitatē. qz sine me nichil fa
cere potestis. dicit dns ¶ De. 3. in
ps. In ideo sompnū oculis meis
sed in pace in idipm dormiam
et requiescam. qz sm ueritatē ibi
fit ꝯtacio motus spūū corporaliū
¶ De quiete nature quiescunt mor
tui puta mortificacione ut supra
dictum ē qz mortuus nc bonū neqz
malū pmo ethi. qz uerū ē quo ad
corpus mortuum et ideo requies eorū
sic accipiendo nō ē ꝓprie requies
sz ut requies dr quid positiuū. sed

ma

UVA.BHSC

magis dicitur reges propter turbacionis privacionem. et ideo dicitur eccl. 22. modicum plora super mortuum quoniam requieuit ¶ 2. requies que est deceptionis et culpe. nam fit propter delectacionem requies ut dicitur 2. po. et circa delectaciones fiunt multe deceptiones ut dicitur 2. ethi. quia delectaciones prauiore non sunt delectantes proloquendo. ymo multum laborant ... eis ut dicitur 10. ethi. quando ipsi ... nocent requiem illud delectari. et sic prauorum reges attenditur penes omnia capitulia peccata ... dicetur infra et de ista rege dicitur ysa. 13. requiescent ibi bestie et domus eorum draconibus implebuntur. et eze. 24. tolle ab eis fortitudinem eorum et gloriam dignitatis et desiderium oculorum super que requiescunt anime eorum ¶ 3. reges est gratie. et est quam facit in anima gratia.

insipiens. ¶ Unde dicitur mt. 12. quod
consciens. spiritus immundus ibit per
proficiens. loca arida querens requiem et non inuenit. i. in cordibus per penitenciam aridis ¶ Et de ista requie loquitur ps. d. Conuertere anima mea in requiem tuam. scilicet quia dominus benefecit tibi. quia eripuit animam meam de morte. oculos meos a lacrimis et cetera et lucerne ardentes in manibus uestris. Jn qua quidem anime non tantum tria. primum est erectio a culpa mortalis transgressionis. 2. est liberacio ab incursu passionis et actiuacionis. 3. est conseruacio ab impulsu temptacionis.

dat requiem animo eam. | gratia proficiens
in bonis ditando. | de ista dicitur
in bonis ducendo. | ysa. 63. Si
in bonis tenendo. | abstuleris
de medio tui cathenam et effuderis esurienti animam tuam. sequitur dabit tibi dominus requiem. et implebit splendoribus animam tuam. et ossa tua liberabit et eris quasi ortus irriguus et cetera ¶ gratia proficiens dat requiem videlicet ad requiem eternam.

disponendo. | ¶ de qua requie dicitur Jere
ordinando. | 31. Jnueniet gratiam
adiuuando. | populus in deserto. et uadet ad requiem suam israel ¶ 4. requies est glorie et illa est uera reges de qua dicitur ysa. 32. sedebit populus meus in multitudine pacis in tabernaculis fiducie et requie opulenta ¶ Et ibi notatur quod illa reges habet.

omnis decoris formositatem. | ¶ ergo ut
omnis amoris suauitatem. | dicitur ad he
omnis laboris felicitatem. | bre. 3. fes
tines ingredi ad illam requiem. quia ut dicitur 1. pe. 4. quod est honoris et glorie et uirtutis dei super uos requiescet ¶ Et modo ad propositum uult iob. requiem in ista uita sciens esse non posse in requiem culpe. quia reges non est in equore ad ueram requiem ¶ Querit de aliis utrum saltem post istam vitam sit gloria reges nature uel gratie. Et ad hoc non dubitat quia bene sciebat quod sit ibi reges nature uel gratie. gloria modo accepta. et gratie quia ibi amplius quod peccare non potest. si cum gratia decedit ¶ Sed de requie glorie dubitando querit in quo constat felicitas quam ipse debet expectare. non in felicitate que in requie nature potest habere. et hoc est quod dicit. putasne saltem ibi erit in reges. beatus gregorius in. fi. 13. more. dicit cum magno timore nobis pensandum est. quis iam de requie eterna securus sit si de hac adhuc et ille trepidat cuius uirtutis preconia et ipse iudex qui prouidit clamat. Si enim iustus uix saluabitur impius et peccator ubi apparebunt ¶ Quanta gloria formidine debemus uenturum iudicium expauescere quando et ille qui iudicatur. scilicet deo teste laudatus est ¶ Sic igitur iob concludit ut dictum est quod humana felicitas ultimata non est in ista uita expectandi et sic finit. 14. ca. incipit 15. ca.

Respondens autem baldach suites et cetera. hic ponitur quod iob ipsius baldach replicatio. et post ipsius iob responsio in 19. ca. ¶ Prima adhuc in duas quia primo ponit quomodo baldach ipsi iob stultiloquium imponit. et 2. astruit propositum suum ibi. Numquid propter te ¶ Et quia homo stulte et male loquitur quandoque ex ignorancia quandoque ex iactancia. et quandoque ex iracundia. Ideo tria

UVA.BHSC

facit in pma pte pmo imponit ipi
iob ignoranciam. 2°. stulticiam ibi. qre
reputati sumus. 3°. iracundiā ibi. quid
pdis animā tuā. et cē. ¶ Circa pmam
ptem ē intelligendū q qa buldach ultra
ipsius iob rephendere nō poterat. cre
debat q iob ipm prius loqntē non in
tellexerat. Et qa ignorancia hoīs co
gnoscitr in loqndo. qn uerba nō ten
dūt ad debitā cōclusionem qn homo
inuoluit se circa multiplicacionē uborum
qm homo ponit uerborū inordinacio
nem q omnia ipse credit iob incurrisse
ideo ista tria in pma pticula tangit. d.
usq ad quē finem ¶ Certe finis debiti
et cōclusionis sine ignorancia qa omnis
locucio debz ad certam cōclusionē tmi
nare. ut dicit tullius in pmo rethorice
sue ¶ Verborū multiplicacionē tangit
per hoc quod dicit. uerba. in plāli. qa
ut dicit phs in paucioribus uia magis
et ubi sunt multa uerba ibi ē. et
confusio ¶ Verborū inordinacionem
tangit cum dicit. iactabis. qa sic
ille qui iactat lapides inordinate
spargit. ita qi inprudentr multiplicat
uerba. iactare uerba merito inordi
nate merito dr. et totam istā igno
ranciam ipi iob imponit et ideo
dicit. intellige prius et sic loqmur
ni eī homo intelligat aliū nō pt ei
rñdere. qa respondere et non intel
ligere negligere ē. 2°. rephendit
ipm iob de stulticia cum dicit. qre re
putati sumus et cē. qa ē iob dixit
non inueniam in uobis ullū sapi
entem. et ideo uidebatr ipsis q redi
gnuaretur eos. in suo modo loqndi. io
dicit ipse buldach. Quare reputati su
mus ut iumenta. Jumentū qnq acci
pitur pro omni genere bestie mute. s.
q distinguuntur contra hominē. qa
carent rōne sic dr. ecce. 3°. unus ē inte
ritus hoīnū et iumentorum. et tūc sic
bestie mute qi Jumenta dicuntur loqndo
generalitr carent.

rōne. inapphendēdo.
cogitōe. ī intelligēdo.
discrecione. ī distiguēdo.
pfectione. in eundo.

¶ Ecci pmo dr. cōtra eos. 3°. q enī ht homo amplius Ju

mento. sm ueritatem hō nō utens rōne dr bestia. po. poe. et .1°. ethice.

¶ Ier. 2°. dr in. ps. ut iumentū
factus sū apud te. qa iumentum
factū est ē ad auxiliū hoīs. Ier
ista tpalia. et ideo homo consi
dens in tpalibz dr iumentum
qa ut dr. 10. ethice. oz nō sm su
adentes humana sapere hoīem
entem. neq mortalia mortalez
sed in qtm contingit imortalitatem
desiderare. et omnia facere ad illū
finem ¶ Ier. 2°. dr iob. 39. Inter
roga Jumenta et docebūt te qa hō
indiscretus ē magis rudis qm bestia
qa solus homo inter aīalia rōne acci
pit. ut dr pmo poe. unde ¶ Ier
2°. dr in. ps. homo cū in honore
eēt non intellexit cōparatus ē Ju
mentis insipientibus et similis
factus ē illis. unūquodq uidetr eē q pn
cipalius ē in eo. mo intellectus ē
pncipalius in homine ut dr. 10°.
ethice et ideo inueniens ut si
non intellectus sm uitā eligat
hō. ut dr ibide. Ideo homo uiuens
sm ptem sensitiuā dr iumentum
Et qa iob uidebatr eis inponere
carenciam rōnis. cogitacionis. et
discrecionis. et ignoranciā sue p
feccionis ut ē dictum. ideo dice
bat ipse buldach. qre reputati sumus
a te. s. ut iumenta. Et subdit.
et sorduimus corā te. nā sic homo
in sapia manens dr mūdus. qa
sic phia q interpretatr dilecta sapie.
ht mirabiles delectaciones firmitate
et puritate ut dr. 10°. ethice ita
ignorancia sordes. nā homo igno
rans malus ē et inmundus et ideo
illi qi reputantr insipientes sordes
cunt apud sapientes ut iumēta
de qbus dr Joelis. 1. bene illud ioel
.1°. cōputruerūt Jumenta eorum
in stercore. et qa iob reputabat
eos insipientes eum reddargūt
buldach imponens q homo ex
stulticia fiebat. d. quare reputati
et cē. 3°. imponit ei iracūdiā. qa
sps iob dixit. Caligauit ad indi
gnacionem oculus meus. ideo bul
dach credens q talis indignacio
puenisset ex ira stulticia generata
io dr. Qd pdis animā tuā in fu

rore

UVA.BHSC

anima custodit

lux

rore tuo. q2 furor prueniens ex
motu subite tollit sapienciam et
uirtutem. et sic pdit animam ut dr
q° po° q pugnare cu furore est
aie pauum fieri. nã aia custodit.

concordia. iusticia. sapia. temperancia.	homo at i furore exnō. delectat ad audelitatem. opat ad iniustitiam. obnubilat ad ueritatem

¶ de primo dr prou. 14°. quod furor uiri
no' placet in die uindicte. et .q°
ethi. dr. q tales delectant in pu
nicione. .ln. punicio ei cetat delecta
cione. alt ¶ de. 2° dr prouer. 12°. ira
non hz miam nec erũpens furor
rem ¶ de. 3° dr in cath. Ira impe
dit animũ ne possit cernere uerũ
et ideo dr prouer. 29°. q sapien
tes furorem auertũt ¶ de. q° dr
q° ethi. q mansuetus no' irascat
ultra q irascitur. pp q laudabil'
furor tenet extremum et ideo ui
tuperabilis. pp q benedr eccl.
.21°. ira et furor utraq execrabi
lia sunt. et ideo quo homo sequitur
ista pdit animam sua in furore
modo iste baldach q iob impiacess
eet. Ideo dicat ei. qd pdis. et c.
¶ numq et c. h' arguit ad pp° suũ
q aduersitates uite pñtis sũt pe
ne paruũ. et illud ppo° primo cofir
mat p sciam sapientiũ. 2° p ex
periencia ibi. lux nõne et c.
¶ circa q primo sciendũ e q quia
baldach non poterat sua assercio
ne' rõnibz apparentibz cofir ma
re recurrit ad illorum exempla q fir
missima sunt in pmanencia. ut
sunt illa de qbz ponit exo exempla
moueri a loco suo no' possũt ita
oppio sua credit ee firmissima
q nullo mo' possit imutari ¶ et q2
inter oia corpora tra et rupes sũt
firmiora. id cofirit sua opionem tre
et rupibz. q. d. nũqd pp te derelĩqt
terra aut transferent rupes de
loco suo. q. d. sic istud e impole de
necitate u' miraculose. sic opio mea
firma e et a sapientibz approbata.
¶ beatus grego° hic et c. 15° mor
.ur. 2° moralr istud exponens dr sic
sta mi. cetra generis huius salli

te pdicat impole ee exte se asseres
q exo se nullo oio saluat at q here
tia q exo ipsum cfidut se posse sal
uari. inquolz loco e diuinũ adiucto
rium pfitent. vn dicit. nũqd et c.
.i. ut quaqz exo se minime saluetur.
q. d. no' e uerũ. nõne 2c. h' astruit
ppo° suũ p experienciam. et primo de
clarat. 2° epilogat. ibi. hec sũt g°
et c. ¶ Ista prima in tres. q2 primo de
clarat p experienciam adusitatum
qs sustinet mali in uita pñti. 2°
p ea que contigũt eis in morte. ibi
anellatur et c. 3°. p ea q contigũt
eis post mortem. ibi. memoria. ad
huc prima diuidr in duas. q2 primo
expomt illa q contingũt malis
illa enucleando. 2° q' depeando. 2°
ibi attenuetur. dicat igitr primo. nõ
ne lux impii extinguetur. nc splede
bit flãma ignis eius. ad euidenciam
istorum e aduertendũ. q in isto mũdo
triplex lux inuenit. loqndo de luce
methaorice ut hic intelligi dz uidelicz
lux.

potenciae. et maiestatis. opulẽtie. et ubertatis. prudẽtiae. et sagacitatis.	¶ lucere dñr pote tes et ma

gni q' iusticias debent uti q' ut dr. q°
ethi. magis rutilat q lucifer aut
hesperus ¶ lucere eciam dicitur diuites
quo ad mundũ s tenebre sũt s. ueri
tatem ¶ lucere etiam dicuntur pru
dentes. q2 prudencia quedã lux est
q ex intellectu no' clete. s claro pro
cedit q2 sapia hominis lucet in
uultu eius ut dr eccl. 8°. ¶ de. 2°. luce
dicit boecius. 2°. de consolacione q bona
fortune assimilant lux lunari. q2
qndi sol directe respicit luna' tam
diu lucet et quo luna cadit in luna
eclipsaciam tũc ex umbra terre
redditur obscura. et ita e de diuiciis
huius mũdi. que faciunt lucere diui
tes. q2 qndiu fortuna e eis bona cla
re lucent in mundo. infortunio at
adueniente statim pdunt suam
claritatem primo amicos et famam
et q2 ut dicit ouidius in deponto oia
sũt hominũ tenui pendencia filo et
casu subito q' ualuere ruunt. ideo se
pissime diuites. et precipue illi q

UVA.BHSC

lux

male acquirunt diuicias perdunt ipsas
et sic lucem suam et benedicant illud Ps.
.6o. Expectauimus lucem et ecce tene
bre. ¶ 3a lux huius mundi que est prudentie
et sagacitatis circa ea que spectant ad
mundum ut sunt mercatores campsores
aduocati et huiusmodi qui exquirunt scientiam
que de terra est ut dicitur baruch 3o. et quia
ut dicitur primo petri 2o. tales scientie seru
los sunt primo metinalle uocantur
a beccis. primo de consolatione. ideo lux
eorum non est uera quia scribitur prima
ad corinthios 1o. perdam sapientiam sapientum
id est talium. et prudentiam prudentium
reprobabo. nam ut dicitur ysa. 5o. ve qui
dicit malum bonum et bonum malum. po
nendo lucem tenebras. et tenebras
lucem. scilicet ve qui sapientes estis in
oculis uestris et uobismet ipsis pru
dentes ¶ Et quia iob in uita sua
habundauerat in opulentia potentia
et prudentia et ille baldach ostendebat
quod male esset eius usus. ideo dicebat
nonne lux impii extinguetur. ubi
ut dicit hic beatus gregorius exponens
hoc ad litteram. et sic dicta de impio po
tuit quod sanctus uir uiuus in flagellis con
stitutum non debuit dici. et sequitur nec
splendebit flamma ignis eius ¶ Est
hic aduertendum quod sicut uidemus in na
turalibus quod lux est causa caloris. et
ignis et lux procedit ab igne. quia splen
dor est quedam qualitas omnis forma generatur
et cetera. Ita uidemus in proposito quod utraque
lux presupponit. et habet ignem proprium et
generatur ab igne. nam potentia habet
ignem superbie et uanitatis. Opulen
cia habet ignem cupidie et rapacitatis
¶ Prudentia mundana habet ignem astu
cie et malignitatis. ¶ De igne astu
cie et calliditatis dicitur ecc. 23o. anima cal
lida quasi ignis ardens et homo nequam
in ore carnis sue non desinet do
nec accendat ignem. modo flamma
istorum ignium non splendet finaliter
quia gloria terrena cessante iam ignis
non splendet sed finaliter cessabit ut
pulchre deducit beatus gregorius hic et
est 24o. mor. ca. 3o. sic dicens. habent in
~~prius~~ impii suam scilicet prosperitatem
uite presentis. sed lux ipsa extinguitur cum
lux ipsa terminatur. unde hic dicitur ¶
Et flamma ignis eius non splende

bit. omnis enim impius habet flammam
proprius ignis quam in furore suo ex tem
poralium desideriorum feruore accen
dit. dum modo istis dum modo aliis cu
piditatibus fluat. et cogitationes
suas per multa blandimenta seculi
amplius inflammat. flamma itaque ignis
impiorum est decor uel potestas
exterior. que de intimo eius amore
procedit quia quod anxie in hoc mun
do desiderat adipisci. plerumque ad
cumulum sue perdicionis obtinet
et seu in culminis potestate seu
in diuiciarum multiplicatione quasi per
exteriorem gloriam lucet. sed eius ignis
flamma non splendebit. cum in exi
tu de uita presenti exterior subtrahi
tur et suo solo ardore crematur.
flamma igitur ab igne subtrahitur cum
gloria exterior ab intimo eius a
more remouetur. in quo igitur fla
ma minime splendet. quia per hoc quod
male appetunt ad tenebras per
trahuntur. Et licet homo moriatur et
corrumpatur lux eius quantum ad corpus
ut dicitur ecc. 38. super mortuum produc
lacrimas. defecit enim lux eius
tamen adhuc potest ad tempus eius splendo
re manere. scilicet quantum ad familiam eius
uel saltem quantum ad diuinam prouidentiam
que conseruat eius facta et opera
in prosperitate. sed quia prosperitas hu
mana successiue ex [illegible] re
cedit. sed ad remouendum ista duo
dicit. et primo quantum ad primum quod lux
obtenebrescet in tabernaculo suo
id est in domo uel familia actiue fami
lias procul ut dictum est et quantum ad
2m dicit et lucerna que est super eum extin
guetur. id est deus uel prouidentia seu be
niuolentia dei. que de superiori desde
rat eius prosperitatem. et prius re
trahet manum suam. non quod lucerna
ipsa in se extinguatur. sed quantum ad im
pium quem non illustrabit dicitur ex
tingui. sicut prouerbiorum 20o. dicitur. qui ma
ledicit patri aut matri sue extin
guetur lucerna eius ¶ Et notan
dum est hic quod siue beniuolen
tia dei dicitur esse lucerna homi
num ratione.

x

UVA.BHSC

[prudenciae. | decencie. | sciencie. | refulgencie.] Primo patet quia sicut ad lucernam homo properat se. ita diligencia prudencia hominem disponit. et ita dicitur 2° regum 22° tu lucerna mea domine tu illuminabis tenebras meas. Secundo patet quia sicut qui vadit in tenebris nescit quo vadit. sic qui est in peccatis nescit quid agat. unde apostolus ad ro. 13° sicut in die honeste ambulemus. ideo dicit iob. 29. capitulo quis michi tribuat ut sim iuxta menses pristinos quibus deus custodiebat me. et resplendebat lucerna eius super caput meum. Tertio patet quia sine lucerna homo non videt. nec sine adiutorio dei quo docet hominem sciencia. ideo dicitur prover. 20° lucerna domini spiraculum hominis. Quarto patet quia ad adventum lucerne fugiunt tenebre. et homo videt sic in adventu gracie fugiunt tenebre peccati. unde psalmista. lucerna pedibus meis verbum tuum. Aliter potest exponi littera cum dicitur. lucerna que est super eum extinguetur. ita videlicet quod per lucernam intelligatur intencio sue mentis et lumen intellectus agentis. quo totus homo illustratur. secundum quod dicitur mathei 6° lucerna corporis tui est oculus tuus. nam si oculus tuus fuerit simplex et cetera. Et ideo in sanctis viris ista lucerna lucet per sanctam.

[affectionem. | intencionem. | locucionem. | operacionem.] Primo patet sicut de iobe beati dicitur. Io. 9° quod ipse erat lucerna ardens et lucens. Secundo patet in auctoritate predicta. mathei vj°. Si oculus tuus .i. intencio et cetera. Tertio patet et cetera. petri. 1°. habemus firmiorem propheticum sermonem cui benefacitis attendentes quasi lucerne lucenti. et cetera. Et greg. 1° sermone super predicacionis quo doctores sancti lucere dicuntur. dicebat xpus mathei. 5° nemo accendit lucernam et ponit eam sub modio et cetera. Quarto patet luce. 12°. Sint lumbi vestri precincti et lucerne ardentes in manibus vestris et cetera. Quomodo lucerna iusti non extinguitur sicut dicitur prover. ult. non extinguetur in nocte lucerna eius. et quia ut dicitur prover. 21° lucerna impiorum peccatum est. ideo minime si extinguitur cum peccatum sint tenebre quia omnis malo

ignorans. 3° ethicorum. Et ideo bene dicitur quod lucerna que super eum est. scilicet impium extinguetur. Et notanter dicit super eum quia prior sua dicatur affectione et non regit sed regitur. ut dicit philosophus. li. 9°. Et sic exponit greg. li. 14. moral. ca. 9. bene autem de hac lucerna dicitur quod apud eum est. quia mente minime gaudia eterna terrena possident. set in voluptatibus ea absorbent. ut ipsum sit non apud ipsum. lucerna quoque impii que super eum est non extinguetur quia citius desiat gaudium eius quod eum totum in hac vita possedit. et qui nunc se male in voluptatibus dilatat eum postea in suppliciis pena coangustat. Artabuntur et cetera. hic ponit malum quod sequitur ad predicta. Et primo ponit penam. 2° causam ibi. Immisit. Est advertendum quod status hominis et prosperitate duobus solet precipue conservari aut per potenciam aut per sapienciam quia istis duobus multe divites durauerunt ut dicitur po. q°. sed quantum ad ista duo removenda dicat duo. et quantum ad primum scilicet ad ostendendum quod potencia impii tollitur dicat. Artabuntur gressus virtutis eius .i. conatus fortitudinis eius non habebit amplos processus nec mirum quia ut dicitur q°. po. transmutacio obligacionis fit sepe et in libello. et in parte obligacionis est spoliacio in qua divites principantur. et quantum ad ostendendum quod etiam impius perdit dicitur. et precipitabit eum consilium suum. Et cum istis est opposita. ubi est consilium quod deflat consilium impiorum in sepe condicionibus. et ideo bene dicat psalmista. Cogitaverunt consilia que non potuerunt stabilire. unde dicitur ec. 2a. facienti consilium nequissimum super eum devolvetur quod pulchre dicit greg. li. 14 moral. ca. 9°. habet mundi consilium omnis iniquus. perseveranciam appetere. eterna deserere. iniusta agere. iusta deridere. sed cum iudex in iustore venerit. suo iniquissimo consilio impius precipitatur. quia per hoc quod bonis appetere premiis cogitacionibus eligit in eternis suppliciis tenebris mergitur.

UVA.BHSC

que enim hic glia tpalis extol
lit illic sine fine puniunt. q̃ hic i
uolupt^e delectat^r. illic ultione ppe
tua cruciat^r et fit plerumq; ut ipa
huius mundi pspitas q̃ ab in
pcipio appetitui incessant^r gressus
eoru ita obliget ut et ad opa bo
q̃ uoluerint redire hic possint.
¶ Et io hic sequit^r. Immisit etc. ẽ po
nit causam ipius pene. adducuo euidenciã
q ut d^r aug^9 p̃ de libero arbitro pcm
in tm ẽ uoluntariũ q si non ẽ uolunta
riũ non ẽ pctm. et ideo ñ uoluntarie
inclinet se homo ad pcm nunq̃ pcm
reputatur. qr̃ ig^r lucerna hois .i.
ro hois. ut declaratũ ẽ extinguit^r
uel contribuit^r ex defectu sensus pti
cularis infecti aliq^o delectabili uo
luntas hois asentit et tunc ppe lo
immittit pede suũ in rethe. qr sic in
rethe capit^r piscis q^o uoluntarie in
trat et non pt exire q^o uult sic ho
cu uoluntarie inclinat se ad pcm
dum aggruat ẽ hitũ. et fit ẽ quasi co
suetudo alia natura. sic ait ait
comentator. 1° phi^e et expresse
phs. 1° ethi^e d. q hic et ex
hac hoilz fugientẽ. i. pficientẽ naz
eẽ. unde delecta^o corporalis rethi cõpa
rat^r qr rethe ht.

[mulcedinẽ. ad attrahendũ.
latitudinẽ. ad capiendũ.
fortitudinẽ. ad retinendũ.]

¶ ppter p^o dr pu. 29. q blandis
fictisq; pmonib^z loq^r amico suo re
the expandit gressib^z suis. qr in hoc
animus decipi^r. ñ deo sit cũ illo ¶ ppter
2^m dr tren. 1°. expandit rethe pedi
b^z meis conuertit me retrorsũ. ppter
3^m dr. abbachuch 1°. traxit id in sage
na sua et congregabit in rethe suũ
unde dr de diabolo ppter ista in ps. Ca
dent in retaculo eius peccatores. q. s. vo
luntarie ibi pede mittunt. unde pbo.
ubi ẽ. q^i pedes in rethe mittit non
exibit cũ uoluerit. sic et q̃ in pcm
se deiat non mox ut uoluerit sur
git ¶ de cuiusto ac dr pu. 1°. q frus
tra expandit^r rethe ante oculos pc
natore. Sic g^r cũ lucerna. i. ro pcore
extingit^r. in rethe pedẽ suũ. i. in
pcto. Et in maculis eius ambulat. Et
notandũ loq^r qr q̃dã pcta non solũ fedat
psonã maculant multis maculis ut

dictũ fuit. sic. 1. pe. 2°. Coinquinati
omis et macule delicijs affluentes
et tunc ppe dicitur in eis ambulare. qr
de macula unius pcti cadit in ma
culã alterius pcti et tunc bene se^t
q tenebr^e placita eius laqus. qr p pe
des in scriptura affectiones signãt^r
ut ẽ io. 13°. q̃ lotus ẽ non indiget
ñ ut pedes lauet sed ẽ mundus totus
io p plantã pedis q̃ ẽ sub pede signi
ficat^r affectus inferior. s. appet^s spũs
q. s. pm^s ueritatẽ tenet^r et ligat^r ex
assuefactione sic q capit^r qi laqo. qr
q̃ remanet electioni pue. s. insana
bilis ẽ ut. dr. 1° ethi^e ideo bene dr
pueri. 29°. pctatẽ uiruũ iniquũ inuol
uet laqus. unde beatus grego^r. 19°. more
ca^o q^o tenebr^e. s. na pulsa mens in
pcm se uenisse aspiciat q̃ de cogita
tionis sufficiat euadere pcti laqos q̃
iit. s ul terrores ul hor^r obsplia ti
mens eligit inefnũ mori q̃ ad
tpi ad pueritatis pcti unde se to
tum in uicijs dederit q̃bz ia semel
se obligatũ sentit. et qr talis delectio
quasi puenit ex affectione et as
suefactione quasi ex inesidenlne
io ista duo ponit et p^9 ad. p^o. Exar
descet q̃ eũ sitis. Concupiscencia si no
refienet^r semp crescit qr intendr hitus
ex actib^z csilib^z ut dr. 2° ethi^e et
tunc ad modũ ignis exardescit qr sic
ignis crescit in ifernũ si apponat^r
cõbustibile. ut dr de aĩa. Ita scupia
semp crescit si scupib^le semp apponat^r. un
eccl^i. q^o scupiã qi ignis exardescit ¶ ad
ducit euidenciã sucendũ q maxie inordi
nate. duo appetit^r in isto mundo. s. ha
bundãcia deliciare uel deliciare et de
istis et qualibet istare uerũ dic. q
semp dũ appe^s hois in hijs tenet^r. q
exardescet q̃ eũ sitis de scupiã dici
cuũ plane pz. p^o. po^e ubi phs pbat
q fines pco^e i infinitũ. et denarius
puocat aliũ denariũ. pmo talib^z ha
bundãs fame pit. un^r 2°. po^e dr
q infinita scupie na^e ¶ de habun
dancia etiam hic. 1°. ethi^e dr q in
tepancia assimilat^r decisi prodo
pius ei semp sitit et ita ẽ de illo q̃
uiuit sub passionib^z corporaliũ delec

UVA.BHSC

taciōnū. qz ſepe exardeſcit q̄ eum
ſitis. vn̄ et p̄mo ꝓs ᵒ dr̄ ꝙ tales q̄
rūt pecuniā inp̄ſſimū ut i excel
ſu ꝑ eas poſſint bīe delectacōnes. et
ideo iſti ſūt q̄ calcatis torcularibꝫ
ſitiūt. ſic dr̄ iob. 24ᵒ. et nōn̄ dr̄
q̄ eū. i. q̄ ſinderſim remurmurātem
q̄ ꝓuocat ad bonū. vn̄ btūs gg̃ᵒ. ı
q̄ dt. Exardeſcit q̄ eū ſitis. In eis
q̄ppe aīs qͥ eū ſitis exardeſcit qz q̄
agere ꝑua ꝯſueuit eo ad bibenda
mala uehemencius attendī. Impio
q̄ppe ſitire ē hᵒ mūdi bona ꝯcupiſcē
vn̄ redēptor nr̄ ante domū phariſei y
dropicū curat cū q̄ auariciā diſ
putaret. q̄ ē gᵒ ꝙ ante phariſei do
mū ydropicū curatᵘ n̄ ꝙ ꝑ altius
egritudinē corꝑis in alio exp̄mit̄ eg̃
tudo cordis. ydropicꝰ q̄ppe qᵒ ampli
bibit amplius ſitit. et qz oīs auarꝰ
ſitim multiplicat q̄ cū ea q̄ appe
tit adeptꝰ fuerit ad appetendū ali
ena amplius hanelat. et qz etꝰ ex in
ꝯſideracione q̄uqꝫ affectio hoīs in
pā detinet̄. id in t̄rā ſubiugit̄. Abſ
condita ē in t̄rā pedica eius. pedica
ē laqueus uel inſtrm̄ ꝙ abſcondit̄ in
t̄rā ad capiendū aīalia ꝑ pedes ſic
19ᵒ methaᵒꝫ dr̄. Tecta coꝑditis laqos
arteqꝫ doloſas. tollite nc̄ uolucres in
ſcala fallice uirga. et ſignat tēpta
ciones occultas q̄bꝫ homo ꝯ timadū
tencia capit̄ vnde ſubiugit̄. Et
diſcipula eius ſr̄ ſemitā. in diſci
pula ponit̄ eſcha ad attrahendū
aīalia ſic in tēptacionibꝫ ꝓponitur
ſepe aliq̄ delectacio q̄ homo attrahit̄
et ꝯcapit̄. trahit̄ et ꝑ ꝯns. detinet̄
planta eius. vnde beatꝰ gg̃rius u
q̄. pulchre dicit ſic q̄ppe diſcipla
ponitur ut dū eſcha oſndr̄ neq̄q̄
ipſa a t̄nſeunte uideat̄ qī eſcha q̄ppe
in laqᵒ ē lucrū cū culpa et huiꝰ
ꝓſperitas cū iniq̄tate. cū itaqꝫ a
ꝯcupiſcente lucrū appetit̄. qī pe
dem mentis app̄hendit decipula
q̄ nō uidet̄. Sepe gᵒ ꝓponit̄ aīs
cū culpa honores diuic. ſalus et
uita tp̄alis q̄ mens infirma dū
qī eſcham uidet. et decipulā nō
uidet ꝑ eſchā q̄ uidens appetit
in culpa aſtringit̄ q̄ nō uidet̄. Et
ſubdit metuet̄ gᵒ minnaꝫ ꝯris hu
inam vngaꝯgqꝫ mores cui uicio
ſint ꝓxinq̄. et illa oppōnit ante
faciem ad q̄ agnoſcit facilius inclina
re mentē ut blandis ac letis mo
ribꝫ ſepe luxuriam nō nūq̄ ue
nā gliā. aſperis uero mentibꝫ iram
ſr̄ biam crudelitatē ibi gᵒ deſcipulā
ponit ubi ſemitā eē mitius ꝯſpiciat
qz illic piculū decepcionis inſerit
ubi uiā eē inuenit ꝓxinq̄ cogitaci
onis. ¶ Et nōndū ꝙ mēs hoīs hẽt
quadruplicē ſemitā. vꝫ. p̄mo.

letitie. et iocūditatis. ꝯplacencie et uoluptatis prudencie et ſagacitatis. ſrōme. et bonitatis.	¶ de ſemi tis leticie dr̄ ꝓū. 3ᵒ. vie eius vie pul

chre et ſemite eius pacifice ¶ de ſe
mitis uoluptatis ſcribr̄ yſa. 21ᵒ. in ſaltu
ad ueſpā dormietis in ſemitis de
dano. ¶ de ſemitis ſagacitatis dr̄
ꝓū. 19ᵒ. ſemita uite ſr̄ eruditi ¶ de
ſemitis ſanctitatis ꝓuer. 4ᵒ. Iuſtorū
ſemita. q. lux ſplendens. ꝓ cꝯqꝫ ac
tingit in ſemitis.

letitie ponit̄ deſcipla laſciuie. ꝯplacencie. ponit̄ decipla cupi. p̄dencie. ponit̄ deſcipula aſtu. ſrōme decipla vane glia.	¶ Pᵐᵃ pᵐ dr̄ iudic . 5ᵒ. in

diebꝫ ioel quieuerūt ſemite. et q̄ egre
diebant̄ ambulabit ꝑ colles deuios
Pᵐ. 2ᵐ dr̄ iob. 6ᵒ. Inuolute ſūt ſe
mite greſſuū eorū ambulabunt in
uacuū et pibunt ¶ Pᵐ. 3ᵐ. dr̄ yſa.
59ᵒ. non ē iudiciū in greſſibꝫ eorum
ſemite eorū occulte ſūt ¶ Pᵐ. 3ᵐ dr̄
yſa. 6ᵒ. ſtate ſr̄ uias uiās et interro
gate de ſemitis antiq̄s et ambulate
in eis et id de qualꝫ ſemita vn̄ dr̄
ꝙ ē decipula ſr̄ ſemitā. et iſtud ē
verū in hoīe q̄ nō ē bene firmatꝰ in
bonū. vnde bene ꝯcludr̄. terrebunt eum
formidines. qz cū ſit timida nequicia
data ē oī in ꝯdempnacione. ut ſcribr̄ ſa
pie. 17ᵒ. ꝓm̄ veritatē hō malꝰ ſepe ē
formidoloſus. vn̄ 9ᵒ ethicorum dr̄ ꝙ ꝯten
dit eīm ipſorū aīa et hᵒ ē q̄dem huc
hᵒ ad illuc trahit q̄admodū diſtrie
ſtinacia p̄mo pernicidine replentur

ut dr ibidē ppr q' ɔcludr si itaqȝ
sic hic ē miseriā fugiendū ē q' ma
liciam intense qr tales formidines
Jnuoluerēt pedes eius .s. affectiones
et intenciones ut libere nō possit
uti rōne ad bonū. Attenuet famē
et c̄. h' ꝓsequit aduersitates impio ꝑ
uenientes q' deprecando. qr enī ius
tus letat in uindicta peccatorū et ille
bildach uolebat iustus apparere. et
iob ꝓtue peccatore q' zelans iustici
am diuīa ipi iob. inflicta p modū
desiderantis et imprecantis de ipso lo
quens indiffinite dicebat. Attenuet
fame robur eius. q pt exponi et q'
ad corpus et q' ad aīaȝ. q' ad corpus
exponit qr male acquisita et male
dispergunt uel puiū fine sorciuntur
ut dicit seneca et tullius in philippica
male q'sita male dilabuntur id q' ma
lus male acquisiuit ɔsumit infortunio
et tūc fame corporali attenuat
robur qr ut scribi ecc. 39. oppressio et
fames sr iniquos creata sunt. si
at exponat q' ad aīaȝ tūc multi
plex fames de q' s. eius dictū ē atte
nuat polui. peccatoris de q' dr in
ps. Conuertant ad uesperā et famē
pacientur ut canes. De iusto ū
dr pu. x°. non affligit dns fame
animā iusti. q'd iuxta qr in diebus
famis saturabunt ut dr in ps. Un
beatus grego. 12°. more ca. 6. dicit
omīs hō q' ex aīa et cor. et istr te co
positus ē ex ea enī pte q' spūs ronal
ē conditus nō incongrue dr robustus
ex ea uero q' carnalis ē infirmus
robur. g° hoīs ē aīa ronalis qr in
pugnatibus uicijs resistē p roneȝ. hȝ
huius impij fame robur attenua
tur qr ꝗ eius aīa nulla mētis cibi re
fectione pascit. seq'. Et media inuesciat
costas eius q' ad corpus debilitacione
qr p costas robur corporis custodit
magis coste custodiūt mēbra uitalia
hoīs et interna. Secā moralr loqn
do p costas intelli. robur cordis et a
mor uiris hō in figura huius fuit mu
lier formata de costa uiri gn. 2°. hō
g' ubi 8. dt q' media inuasciat costas
eius qn oīm spūali refectione subtrac
ta

spūs mentis deficiunt et cogitacōes
suas rege uel tueri nō pnt. Jn
edia g' inuadit inqt costas qr fa
mes in tm spūs mentis extenuat
et cogitaciones suas nullaten re
gant. et sic ɔcludr. deuoret pul
critudine cutis eius pmogenita
mors et ɔsumat brachia eius
Exponit istud breuiter expositor
res q' mors inestimata uel repentina
pueniens fine naturalē etatis ipz
deuoret .i. mori faciat. et tunc
pulcritudo eius deuorat qr mucto
morit qr pulcritudo seqt iuuen
tutem in .x°. ethi. pt tam istud
exponi moralr et magis secundo
pdicta nā in scriptura pcm et
mors idē ut s. eius dictū ē fuit
qr p pcm mors ut dicit aplus.
Et etiam duplex pulcritudo dicem
tr. Vna corpis alia aīe. illa corpis nō
ē pulcritudo. qr fallax gra et ua
na ē pulcritudo. ut dr p̄ uerb. in fie.
Pulcritudo uo aīe ē maior pulcritudo hō
melius debz fuiri pulcritudi aīe q'
corpis. hȝ nō sit sinale unde sil pul
critudine corpis et aīe ut dr .s. ps ce
ca. e. pmogenita mors pt dici
inuidia. qr ut dr sap. 2°. inuidia
diaboli mors introiuit in orbē terre
et hō dr mors qr iuidus sr expede
ter de oībus bōis tristat. ut dr 2°
ethi. qn uidet bene operantes
et tūc s. xi. teȝ 10 pgenita mors deuo
rat d' pulcritudine. Pt ecā dici
gaspia. s. q' de pma muliere dr
ecc. 25°. a muliere pcm inicū ha
buit. et pt dici pmogenita mors
supbia qr pcō supbie pmo peccauit
angelus et id dr ecc. x°. q' inicū
oīs pcī supbia. et ista mors deuo
rat pulcritudine cutis qr scribi
Si ē copia. si sapia formaq' detur
Sola supbia destruit oīa si comittet
Et ita exponit beatus grego. 18. mo
2e. ca. 4°. textū. d. si g' pcm mors
supbia bz intelligi. qr scriptū ē Jni
ciū oīs pcī supbia. pulcritudieȝ
igit cutis eius pmogenita mors
deuorat. qr iniq' gliam p opacione
supbia supplantat. Sepe eī quosdā

UVA.BHSC

dites uidemus q' opus et gloriam habere sine culpa potuissent si hoc bene cum humilitate uoluissent. Sed extollunt se et inflamantur honoribus dedignantur ceteros omnesque uite sue fiduciam in ipsa re habundantia ponunt. Consuetudo etiam primogenita mors brachia impiorum ad cuius euidenciam sciendum quod sunt brachia in septem.

excellencie et nobilitatis.	De primo dicitur Iere. 48. ab scissum est cornu moab et
potencie et crudelitatis.	
prudencie et subtilitatis.	
opulencie et ubertatis.	
confidencie et securitatis.	
abstinencie et castitatis.	

brachium eius contritum est. De 2° dicitur eze. 30. confortabo brachia regis babilonis daboque gladium in manu sua. De 3° dicitur ecc. 21. ornamentum doctrina et quasi brachiale in brachio dextro. De 4° dicitur ysa. 62. In brachio fortitudinis sue dedit triticum. De 5° dicitur Iere. 17. maledictus uir qui confidit in homine et ponit carnem brachium suum. De 6° dicitur psalmus. Accinxit fortitudine lumbos suos et corroborauit brachium suum et cetera. morti suberit etc. superbia siue inuidia omnia ista destruit sic dictum est. Auelletur et cetera. hoc post adversitates que contingunt hominibus in morte. nam homo in morte amittit fiduciam temporalium. fit cibus uermium. non habet operum subsidium. et quantum ad ista tria ponit tria in textu et patebunt et quantum ad primum dicitur auellatur de tabernaculo eius fiducia eius. fiducia hominis mali est eius gloria temporalis siue diuiciae. Iuxta illud ps. Ecce homo qui non posuit deum adiutorem suum. sed sperauit in multitudine diuiciarum suarum et illa auellitur i. tollitur de tabernaculo suo i. de domo sua. quia cum morietur non sumet omnia neque descendet cum eo gloria eius. ut dicitur etiam in ps. Et calcet super eum quasi rex interitus i. mors que super eum habet dominium omnibus insultat. calcat eum. quia omnia morti subduntur. Sic particulariter declaratur. etc. ultimo. etc. Et quantum ad 2m subdit. habitent in tabernaculo eius socii eius qui non est

Glosa exponit quod socii i. amici illius qui iam non est quia mortuus est habitant ipso mortuo in tabernaculo quod fuerat illius et tunc sulphur aspergitur in domo illius cum funus sic fit contra in funere diuitum ad remouendum fetorem propter quod dicitur. aspergatur in tabernaculo eius sulphur. magister nicholaus de lira apprehendit thomam de quo hic ponuntur adversitates defuncti. sed expositio thome magis reddit ad honorem quam ad ostendendus aduersitates defuncti et ideo exponit aliter quod socii eius qui non est. sunt uermes qui associant defunctum in tabernaculo suo i. in sepulchro et tunc aspergitur sulphur in tabernaculo suo defuncti quando aliquod fetidum in signum tristicie sic antiquitus fieri solebat. Sine dubio expositio thome est magis habilis iudicio meo maxime. quia in expositione nicholai accipitur tabernaculum equiuoce pro domo et pro sepulchro. sed non est magna uis. Quantum ad 3m quod contingit in morte patere. scilicet quod non habet subsidium ex operibus suis. quia tunc etiam ea que ipse construxit frequenter ab aliis destruuntur uel inuidia uel ex cupiditate uel malicia et ideo quantum ad hoc subdit. deorsum radices eius siccentur. i. auellatur ut fructum non ferant. Sursum autem atteratur messis eius. i. si sint aliqua parata ad colligendum ad bonum destruatur in detestacione uite preterite ipsius ista est expositio eius. Verumtamen quia moraliter pro conuenencia exponi secundum predicta. Ad cuius euidenciam notandum quod homines mundani habent fiduciam in multis scilicet

In honoris excellencia.	De primo dicitur 2. paralipomenon 16. quia habuisti fiduciam in rege sirie et cetera.
operum habundancia.	
dignitatis potencia.	
sanguinis confidencia.	
pulcritudinis decencia.	
uite prolongancia.	

De 2° dicitur 4. regum 18. an fiduciam habes in egipto propter currus et equites. Unde iob. 4. ubi est cautela tua fiducia eius. De 3° dicitur Iere. 5. dominus conteret urbes munitas in quibus habes fiduciam. De 4° dicitur phil. 3°. gloriantur in xpo ihesu non in carne fiduciam habentes. De 5° dicitur eze. 16. habens fiduciam in pulcritudine sua tua fornicata es cum amatoribus multis. De 6° dicitur

UVA.BHSC

yſa. 30. de filiis deſtores ſeq. et q ha
betis fiduciam in umbra egipti. ¶ In
ſm veritatem ho in morte omnia iſta
pdit. et ideo de tabernaculo ſuo. i.
de domo. ſimiliter q tabernaculum accipi
p domo uel de tabernaculo. i. de corpore
aut mente. euellatur fiducia eius. q
omnia q non ſunt ſua et q ad corpus
ptinencia pdit homo in morte. et
tunc ſeq. Et calcet et c. ¶ Ad aug
euidenciam nondum q ſic ille q h dominium
in regno quolibet dr rex ibi. ita in
regno aie q ibi h dominium e ibi rex
et ideo de bonis. ad. ro. q. dr habun
danciam gre p dnm regnauit et c. et
ro. 6. de malis dr non regnet pcatum
in vro mortali corpore g in pctoribus
in qbus interitus. i. mors p q intelli
diabolus ſic apoc. 6. dr et nomen
illi mors. regnat ſiue etiam pctm q
e idem q interitus. qui rex ſic eum calcat
de diabolo ei dr iob. 41. q ipſe e rex
ſuper omnes filios ſuperbie. et certe bn
dr calcare in tabnaculo pctoris. i.
in mente eius q illam turpiter ab bono
re uero deicit. q uirtuoſi ſoli uere
illuſtres fuerunt ut dr primo ethicorum
oppoſitum mali dicuntur ſerui et ignobiles q
primo po dr q nichil ad q uirtus eſt
malicia determinat ſuum et liberum et
eciam nobiles et ignobiles dignifi
cant ſo pctores qui ſerui calcant a ti
ranno rege. et ſic boni ig dicuntur
regnare et preminere pui uero calcant
ideo bene. 3. po dr. quo eni concupia
ſupple dominatur tale et finor pricipa
tum huit. bene g pctor qui a rege cal
cat ab intellectu q ut dr. yſa. 59. qui
calcat in eis ignorat pacem. vn gregorius
. 19. more. ca. 6. dicit diab q et
interitus in die exitus qui rex ſi in
piu calcat q q plus blandiis ſmoi
bus decipit ad extremum violentie ne
xibus ad ſupplicium trahit. q l q rex
bi mente dum poſſidet calcat. q quo
ciens eam delectacionibus pſſit qui te
nens ſi eas pedes ſue tirannice dna
ciones poſuit. Et tunc bene ſeq. q ſub
dit. habitent in tabernaculo eius et c.
ſic p3 uirtute ſmonum textus eſt
falſus q q non e ſocios bene non pt. et
ideo e moralis litra exponenda. ut
p eum q non e intelligat pctm doq

cplut. 2. de conſol. pſa. 2. boecius q
malum e nichil q deus pt omnia. ſed
malum facere non pt g malum non e
de numero oium et p conſequens e nichil.
hoc idem cplut aug. ſuper iohem omnia
prima. q ſine ipſo factum e nichil
et tn omnia p ipſm facta ſunt g n
e de nuo oim. ſed malum deus non fecit
ergo malum e nichil ¶ Socii g q non
e. ſ. mali hitant in tabernaculo pctoris
. ſ. diaboli q ſm veritatem verum ee
non bnt ls beant ee nc ut dr. gregorius
l et e. 13. more. ca. 8. hitat in
mente impii apoſtate angeli diabo
ſ non e. q a ſumma eencia receſſit. et
p h contra excreſcente defectu qi ad
non ee tendit q ſemel ab eo q vere
e receſſit q vere q ee non dr q bene
ee pdidit quamuis non eencia non amm
ſit de q hitacione dr. m. 12. q
ſps immundus cum exiret ab hoie am
bulabit p loca inaquoſa querens re
quiem et non inuenit. iterum aſſumit
ſeptem ſps nequiores ſe et iterum ha
bitant hoiem. et fiunt nouiſſima
hois illius priora peioribus. et tunc
bene ſeq. aſpgatur et c. ſulphur
enim habet.

ardorem.
fetorem.
pallorem.
uallorem.

¶ Ita homo pctor q
ad tres primas condi
ciones bene dr here
ſulphure aſperſum ta
bernaculum mentis. ht eni.

Concupie ardorem.
Inuidie fetorem.
Deſidie pallorem.

¶ Primo primum dr
de malo de uro
. 29. q terra
pctorum ignis ardore ita q nichil
in ea feratur ¶ Secundum. 2. dr apoc. 14.
q cumque adorauit beſtiam cruncia
bitur igne et ſulphure et de h gen
. 19. dr q ad oſtendendum fetorem lu
xurie pluit dns ſuper gomorram ignem
et ſulphur ¶ Tercium. 3. dr in pſ. 10.
ſulphur ſps pcellarum et c. ¶ Quartum ad
valorem ſulphuris. dr. e. methe
q ſulphur. viuum cum igne ſit ca ml
torum metallorum eciam. ſ. abicena
ſulphur h uirtutem. diſſoluendi at
trahendi. ſubtiliandi. ideo tuſſim
phibet epilenticos iuuat et multa
alia facit q ad tres primas con

UVA.BHSC

diciones di^r in textu. aggregatur et c̄.
Seq^r. deorsum radices eius et c̄. sic
ei arbor accipit uigorem et uitam
a radice ita bona opera gratiam. Unde
si bona opera fiant extra gratiam nichil
ualent quia inueniuntur opera

Uiua.
mortua.
mortificata.
uiuificata.

Opera uiua sunt
opera bona que fiunt
in statu gratie. Opera
mortua sunt que fiunt extra gratiam quia
numquam reddunt ad meritum quamuis
bona sint. Opera mortificata sunt
que fiunt in statu gratie. Sed si contingat
hominem peccare postea mortaliter mortifi
cantur quia si decedat in illo statu opera
illa nullam habebunt remuneracionem
quantum ad gloriam. Opera uiuificata sunt
que mortificata fuerunt. sed homine redde
unte ad gratiam et opera reuiuiscunt.
Sic ergo gratia est radix ex qua opera
accipiunt uigorem et ualorem. Unde Ier.
17°. Beatus uir qui confidit in domino sequitur
et erit quasi lignum quod plantatur super aquas
et ad humorem mittit radices suas
ubi autem non est gratia aut caritas opera
et si sint bona in se fructum non
afferunt quia radices deorsum siccan
tur. Unde Mt. 13°. dicitur de seminibus que
non habebant radicem aruerunt. Unde
Gregorius 19° more. ca^o. 8°. deorsum et c̄.
quia dum plerumque cogitaciones suas
in inferioribus rebus ponit et sempiterne
uiriditatis gaudia appetere negli
git. quid aliud quam radices suas deor
sum siccari permittit. et tunc sequitur sur
sum atteratur messis eius. id est fructuum
que colligere deberet in messe ex
omnibus illis. atteratur id est perdit quod
mirum quia ut dicitur Ysa. 18°. ante messem
totum efflorruit. et sic per annos mala
multa eueniunt peccatoribus. Memo
ria eius et c̄. hic ponit ea que contingunt
homini impio post mortem quia nec opiniones
amicorum ipsius iob de homine post mor
tem non manet nisi memoria et plures
in qualibet homo mortuus uiuere dicitur. et si
ipse fuerit bonus est bona memoria
et si fuerit malus est mala. ecclesiastici si fu
erit malus relinquit post se prolem bonam
nec. 1°. pueri. 20. Uir qui ambu
lat in simplicitate cordis sui beatos
post se filios derelinquet. si autem fuerit

malus eorum. ideo ista duo remouet sup
baldach ab impio. primum remouet id est et
non erit semen eius. et c̄. quantum ad primum
dicit memoria illius pereat de terra
et cetera quia certe memoria malorum
est in

maledictione.
execracione.
dispersione.
obliuione.

De primo dicitur ecclesiastici 23°. de
relinquetur in maledi
ctione memoria eorum.
et dedecus illius non de
lebitur. De 2° sapie. 16°. In memo
rem monum tuorum exterminabuntur. De
3°. dicitur Ysa. 26°. Contriuisti eos et disper
didisti memoriam eorum. De 4° in
ps. periit memoria eorum cum sonitu
eorum. autem ut econtrarium sunt memoria
sanctorum est in

benedictione.
recordacione.
consolacione.
duracione.

De primo dicitur ecclesiastici 45°.
de moyse quorum me
moria in benedictione
est. De 2° ecclesiastici 35°. Sa
crificium iusti acceptum est domino et me
moria illius non obliuiscetur. De 3° dicitur
prouerbiorum 10°. memoria iusti cum laudibus. et
de iosia dicitur ecclesiastici 49°. memoria iosie
in composicione odorum. De 4° in ps.
In memoria eterna erit iustus. et
quia memoria impii est quasi memoria hos
pitis unius diei pretereuntis sapie
sapie. 5°. et obliuioni datur memoria
eorum ut dicitur ecclesiastici 9°. ideo bene de malo
dicebat baldach quod memoria et c̄. et
non celebretur nomen eius in plateis.
scilicet autem sic dicitur ecclesiastici 44°. de uiris uirtu
osis qui nati sunt ex eis relinquunt
nomen narrandi laudes eorum. et
1°. Re. 18°. dicitur quod celebre factum est no
men dauid nimis quod de malo numquam
accidit. Seq^r. expellet eum de luce
ad tenebras. uel de luce prosperitatis
dignitatis. uoluptatis. iocunditatis
qua fruunt lux hominis mundane uiuentis
in tenebras exteriores et interi
ores in morte ac uertitur in tenebras
calamitatis. uilitatis. indigentie. et
malignitatis. sic Ysa. 59°. dicitur ex
pectauimus lucem et ecce tenebre. sple
dorem et in tenebris ambulauimus
loquitur propheta in persona iniquorum. Et
de orbe transferet eum. scilicet de orbe superi
ori ad orbem inferiorem. ut transfer
ret de orbe sic quod nichil memoriale

UVA.BHSC

de eo remanebit in mundo et qz qn aliq̄s ē mortuus dr̄ uiuere in filios suos quãqz p̄cipue si sint boni et hono rabiles uñ. ec. 30. mortuus ē pr̄ eius et q̄si nō ē mortuus relinq̄t ẽ simi lem q̄ de malis nō dr̄. qz mortuo ho mine ipso nulla erit ult̃ spes. sic dr̄ sapien. 29º. ideo ad hoc remouendū de impio q̄ non uiuat ad huc in filijs dicit. nō ē semen eius neqz progenies in pp̄lo suo. et ita dr̄ in ps. semen impiorum peribit non ei ē extendendū q̄ oīo eradicetur semen eorum in p̄ij, qn maneant multi de progenie illa q̄ dicitur p̄re qz sepe cōtingit q̄ ex p̄ntib parentum puniuntur filij et nepotes. q̄ cū sint reducti ad ita p̄uū statū q̄ q̄si p̄ nichilo reputantur qz q̄ p̄uū ē p̄ nich. h̄r. ut dr̄ in q. po. et id dr̄ exo. 20. q̄ q̄si p̄ nichillo reputatur q̄ p̄uū ē. red dis iniq̄tate p̄trū filijs et nepotibz usqz in 3am et 4am progeniem ut forte tota progenies eradicatur a t̃ra. sic q̄ nō re manet q̄ possit mingere ad parietem sic dr̄ de tribu Jeroboā. 3º R̃. 13. et po.ᵐ dictū fuit de domo ẽ. q. ca. q̄ in stans facie tua nō peccabis ẽt et sci es qm multiplex erit semen tuū in progenie et progenie et ideo de malo seq̄r nec ulle erit ẽ reliq̄e regionis suis. qz s. totū destruetur uel ciuili uel corporali. et sic concludit. Jn diebz illis stupebunt nouissimi et p̄mos in uadet horror. cōis lr̃a h̃r. in die. s. lr̃a ggo. h̃r in diebz. p̄rius ei h̃r die p̄ntis uite tm̃ mo. de q. dr̄ in ps. dies eius tamq̄ flos agri efflorebit qz post istam nō h̃t n̄ tenebras. et no tant d̃r ps. tamq̄ flos agri sic ef et c. qz in isto mundo

frondent ubertate. floret dignitate. uigent potestate. lugent maie.ᵗ	¶ tunc agūt die illum in letitia sic dr̄ p̄mo mach. 1º. S; auespusc̃te

die uite p̄ntis tūc eius.

ubtas uertitur i uitupiū. dignitas ūtit.ʳ in obp̄briū. ptãs uertit.ʳ in exilium. maiestas ūtit.ʳ in eptiaū.	¶ qn̄ ad die p̄dia onis sua.ʳ malo ut

dr̄ iusta iob. 21º. tūc ad lr̃am stupent nouissimi. i. pauperes in isto mundo q̄ h̄r sūt ueritate sūt nouissimi qz abiecti q̄n uident q̄ uerificatur. i. ps.

vidi impiū sup̄exaltatū et c. p̄mo dicit cū p̄pha. Jere. 6º. ve uobis qz declinat dies. s. me p̄sperittatis et tūc bene dr̄ et p̄mos inuadet horror ¶ p̄mi dicitur dites qui semp̄ et sūt p̄mi et uolūt eē p̄mi ut p3. mt. 23º. et luc. 14. et tales inuadet horror qn̄ uide bunt consimiles eis fieri nouissios qz p̄mi erūt nouissimi ibi sic dr̄ mt. 20. ne. s. eis fiat cōsimile et tū seq̄r ultra ps in q̄ philogat. d. h̃c sūt tabernacula iniq̄ et locus eius qui ignorat deū. uñ. ggo. 15º mor. ca. 11º. erret q̄ nūc in quib et multis apparatibz timidis h̄ sua tabernacula constituat non mulq̄ extendendū multiplicet seqz habundantibz opibz dilatet. cū ũ ad supplitia etna puenerit p̄fe ctio cognoscet. qz hec sūt taberna cula iniq. ¶ Et iste ē locus eius qui ignorat deū. sic g̃ uult baldach sin tes q̄ iob q̄ ipse eēt malo qz qui incurrit multa mala malus ē ut dictū ē. et cū iob incurrit uel sus tineat multa mala sequit.ʳ q̄ ipse sit malus. mº id destat qz et boni et mali sustinent hoc in mū do q̄qz multa mala p̄mo cōter plo h̄nt h̄r aduersitatis boi. q̄ ma li et sic finit.ʳ. xbuiᵐ. ca. teo. i. 9

Respondēs ait iob. Usqz q̄. h̄r qn̄ poīt.ʳ iob vido et p̄mo ut alias fecit p̄mo concludit illa aduersariorū. et. 2º. ac cedit ad p̄ncipale p̄poītum. ibi. saltem nunc et c. p̄mo ponit eorū im portunitate. et. 2º. importunitatis malignitatem ibi. nempe et c. d̃r ggo rūdens iob. ¶ Usqz affligitis an mā meā. s. uerbis iniuriosis obiur gando. et atterritis me s̃monibz et nō p̄luaonibz qz narrantes et nō p̄bātes hoies loq̄ntes conter uorant.ʳ apẽs. et notãter d̃r atte ritis. qz sic boni s̃mones confortãt ita atterūt homine s̃mones

cōtumeliosi. odiosi. iniuriosi. ociosi. et ponposi.	¶ p̄ma p̄. dr̄ ecc. 8º. caue ab amicis de s̃monibz impiorum ¶ 2ᵐ. dicebat. ps

Sermo

UVA.BHSC

ignorantia multiᵛ

ſmonibꝰ odij circūdederūt me greg
Ipſe .3ᵐ. dr̄ pu. 19ᵒ. ſmo dura ſuſ
citat furorē Ipſe .e⁹. dr̄ ſap. 1. ſin
tille ad cōmouendū cor. et qr ſmo
nes amicorū iob erant huiꝰ me
rito dicebat vſqꝫ et c. vn̄ no
tanter dr̄ beatꝰ gg⁹ h'. 19ᵒ. more
cal. 27ᵒ. vulte ei affligit' aīa iuſto
rum qñ illi ꝯ bonos diſtrictas ſen
tencias extorquent q bene uiuere
ignorant. ex hoc ꝯ iuſticiam hen
dicant qm moribꝰ expugnant
et qr ſemel adhuc pt illu iniurioſa
ſi plures multiplicet iportabilia fi
unt ideo ſubiūxit. et decies con
funditis me. iob eī qnques locutꝰ
fuerat incipiendo ab illo loco. pe
reat dies et c. et qnqes amici
ſui repplicauerant ꝯ eū. et iō dr̄.
En decies et c. i. confundere nitimi
ni. qr intēditis confundere iob tam
ex uerbis ppis qm ex ūbis ipſiꝰ iob
ut patuit ſ. et ſic erant importu
ni ꝯ eū. et qr ipſe baldach de igno
rancia repphenderat iob in. cal. pce
d. Intelligo prius et c. id. 2ᵒ. iob
malignitate iportunitatis oſtendens
et pmo ſe excuſans dr̄. nempe et
ſi ignoraui mecū erit ignorātia
mea. ē notandū q ē ignorancia

maliae. inaduertencie. negligen̄e. inſufficien̄.

Ignorācia maliae ē de q dicit. ph. 3ᵒ. eth²ᵉ q omīs malꝰ ignorans q opꝫ operari
agi et fugiendū et dr̄ ignorans
qr operatur nō p ignoranciā. ſic ebꝛ
et iratꝰ qñ ignorancia ebriꝰ nō ē
cā mali ſ cōitans. Sꝫ ebetas aut
ira operatur tū uolens et iō uituperā
dum ut h'r ibid' et de iſta ignora
cia loqbatur ps. d. delicta iuuentu
tis mee et ignorācias meas ne
memineris Ignoranᵃ. inaduerte
ne qn as operatur ad p ignoᵃ ſic. 3ᵒ. eth²ᵉ
dr̄ qr ignorat ex inaduertencia qd
faciat ſiue peniteat poſt factum
ſic credens accipere argentū et acci
pit ſtanū ſiue nō peniteat et
eꝰ. credens accipere ſtanū accipit ar
gentū. et tale ppe non dr̄ uolunta
riū magis qm inuolūtariū p igno
dr̄ ebriꝰ qr actꝰ uolūtariꝰ nō
fertur in ad obiectū uolūtatis ſic
homi cognitū. De iſta ignoranᵃ.

ſc'br' leuit. 22ᵒ. q comederit de ſā
tificatis p ignorāciā addet qntam
ptē cū eo q comederit et dabit ſa
cerdoti Ignoᵃ. negligencie ē de q
dr̄ eth. 3ᵒ. eth²ᵉ. Sic uoluntā' ſic di
ci nō ſiqs ignoret q confert. nō
eī q in electione ignorantia cū inuo
lūtariꝰ ſ maliae. vult dr̄e q qñ
aliqs ignorat q confert. i. q dꝫ opa
ri talis ignoranᵃ. huiꝰ nō pt que
nire hoi brūti vſū rōnis n'r ex ne
gligencia qr qlꝫ tenet' adhibē ſoli
citudinē ad ſciendū qd debeat fa
cere aut fuge. et iō p. ad cor. 15ᵒ
dr̄. Euigilate iuſti et nolite peccā'.
Ignorancia' dei qdem hnt. ignorantī.
inſuffiᵉ ē qn as ignorat ad q ultiu
te intellectus agentis attingē nō pt
de qbꝰ dr̄. phs. 2ᵒ. meᵗᵃ. q ſic oculꝰ
noctue et c. et iſta ppe non ē ignoᵃ.
ſ impotenᵃ. ſic pu. 30ᵒ. ca ſut in
difficilia. et qntū penitꝰ ignoᵃ Alia
ignoranᵃ. inſuffiae ē qn hō omēs cir
cuſtancias rei cognoſcere n̄ pt
in particulari de qbꝰ dr̄ eth. 3ᵒ. eth²ᵉ
q in ſingularibꝰ in qbꝰ et cetera q ē
operacio inbꝰ mia et venia horum
eī as ignorans inuoluntaᵉ operatur' hꝫ
et omēs circūſtancias non poſſet igno
rans de iſta ignorancia dr̄ et leui
t. 5ᵒ. aīa q peccauerit p ignorantiā
et de vniūſis mandatis dn̄i q pre
cepit et nō fierent qppiam fecerit
offeret p pcō uitulū ſi fuerit ſacer
dos Ad ppoſitū qn iob dicit.
ſi ignoraui et c. q. d. ego ſū in culpa
et culpa erit mea nō vra et ſic de
beretis tacē nō me aduſa in impro
perare. et ideo ſubdit Vos at ꝯ me
erigimini et arguitis me obpbrijs
ſ. uerbis iniurioſis hꝫ plana ē. btꝰ
gg⁹ h'. 18ᵒ more cal. 13. dr̄ Qꝛ eī
in ſemetipo prius non iudicat q in
alio rectū iudicet ignorat. et ſi no
uit fortaſſe ſe p auditū q recte iudi
care debeat recte tū iudicare aliena
mala non valet cui oſtia innocencie
ppe nulla iudicij regula pſa prebet
Seqꝛ ſalte nūc intelligite et c. hic
iob ut ſ dictū ē accedit ad pnale
ppoſitū et pmo oſtndit ſe nō p pcō

UVA.BHSC

afflictum q bildach tn intendebat
ꝑcare ut pz ƀ· ¶ 2º remouet q dā
dubiū ibi. Cūs in tribuat et c· ¶ circa
p^m pmo ponit intentū· et 2º decla
rat ꝓcessum ibi ¶ Quare clamabo ꝛc
¶ Ad euidenciā p̄me ꝑtis ē sciendū
q ad h^c q ds possit iudicare de aliq
punicione facta in aliq^o hoīe dz at
tendi p̄mo·

facti ueritas·	¶ qz si ueritas fu
modi qualitas·	ignorat et in m^o
rei probitas·	puniendi excedi
pene qntitas·	tur et no reus cō

depnat no ē bonū iudiciū· et qz ami
ci iob in om̄ibz istis errabant qz ce
debant temptacionē ipius iob eē puni
cionē et talis punicio erat sm ra
cionem et q iob meruerat tantā
uel maiorem tribulacionē· ideo nō in
telligebant· Sic exp̄sse sapie· 6º di
cebunt iniusti· s· fine sapientis et
non intelligent qd deus cogitauit
de illo· et qz q^a ad istud dt iob· Salte
nūc intelligite et· i· mº uidendo uel
ꝯsiderando ista uel ea q dicā qz adhuc
ita pticulariter aduersitates suas non
declarauit· sic faciet post et tūc sup
uidebitis· q non equo iudicio· deus af
flixit me· btūs ggº h· 10º mor· caº
10º clamat sp isto dto· O q durum
sonat uox iusti uerberibz afflicti qm
no elacio s dolor expssit· ¶ Et statī
mouet ꝗoneꝫ qz iob uī grauiter deficē
in modo loqndi· qz imponit deo iniq
tatē· pmo iniqtatē· qz no eqº iudicio
affligit sm· qz et· qº eth^e dr q it
ad iudicem sic ad iustū· et 3º pol^c dr·
q pnceps ē custos iusti ¶ 2º uī affir
mare in dialogo ueritatē q ǭ dixit
tange os eius et carnē si in faciē be
nedixerit t· i· d· non ¶ 3º qz uī ǭ
ipi· usurpare sanctitatē qz dt se ius
tum qz ut dt ggº ꝯtingit id uos de
nobis bonum dic· q non de nb in oc
culto uidex dixerat sine pctō eē non
pt posse· uidet tn· d· q deus recte cū
iob egit· et iob in eo q dixit men
titus no sit ¶ ad p̄ma obiectionem
soluit· d· q beatus iob uitā suam
attenderat et ea que pciebat fla
gella pensabat et uidebat equū non
eē ut ad talem uitam talia flagella
reciperet· et sic q^a ad ꝯparacione pene
ad meritū non erat equū iudi
ciū· s qz deus hoc ǭ faciebat ad
bonum ideo in deo no retorqt
iniusticia qz ut dt ggº pz gz
et bene iob dixit du uitā cum
hi flagello pensauerit et deus
non iniusto iudicio· afflixit· qz me
rita ex flagello cumulauit ¶ So
lucio· 2e rōnis pz qz diabolus me
titus ē qz iob nūq ǭ deū maledi
xit· unde dt ggº q btūs iob mlt
uerba q dure sonant alieni sensu
et mente humili no recessit ¶ Un
pz illud q dixit dnō in fine li
bri amicis ipius iob nō estis lo
cuti corā me recte sic suus
meus iob ¶ Soluit etiam 3am rōeꝫ
·d· q si ipse in humili cogitacione pma
nens exnte cū uel dolore bona
de se dixit in tm a iusticia non
recessit mq^a a ueritate ullo mº
mº discrepauit· unde paulus qz apls
multa de se forcia ꝓ discipulorum
suorū edificacione narrauit· ¶ Sic
g^a pz solucio qonis et quo iob
benedixit· ddº ¶ Intelligite quomº
deus no equo iudicio affligit me
et flagellis suis me cinxerit· fla
gella ꝗppe sūt ictus uel similitates
uirgarū que flagella dicitur eo
q cū flatu in corp sonant ut
dt ysid· 6º ethi^e accipiunt coīter
ꝓ tormentis deus ac hñt iusta fla
gella· s·

amicicie· et correctionis·	¶ de pº
iusticie· et ꝯdempnacionis·	dr· ca·
pnīe· et emendacionis·	3º· cui
experiencie· et probacionis·	diligit

filiū assiduat ei flagella· et iud·
8º dr· reputantes supplicia et
flagella dei q ut sui dmi corri
pimur ad emendacionē· ¶ de· 2º
eci· 29º· Contricio et flagella
sp iniquos creata sūt· et naum
3º dr· ve ciuitas sanguinū· sꝫ uox
flagelli et uox impetus et c· ¶ de
3º dicebat iudith· 4º· recitauimus cū
pctis nrīs· sꝫ tu q pius es mi
serere mi· et in flagello tuo iudica
iniquitatē nrām ¶ de 4º pz tho· 13º

UVA.BHSC

tu dne flagellas et ſaluas dedu
cis ad inferos et reducis. de fla
gellis pene et emendacionis. et
experiencie et probacionis flagel
latur ipſe iob ut videtur. flagel
lis ſuis me cinxerit. i. undique ver
berauit ſicut patebit ad ſenſum. Ecce
clamabo et c. hic declarat expreſſionem ſue
afflictionis per reſpectum ad ſuas cul
pas et primo ondit magnitudinem
ſue afflictionis. 2º minoritatem
ſue tranſgreſſionis. ibi. miſeremini
et c. primo ondit dupliciter. primo per affli
ctiones abintrinſeco ibi. pelli mee. ad
huc primo declarat propter defectum
remedii. 2º per exceſſum afflictionum. ibi
ſpoliauit me. et c. et quia afflictus poteſt
habere remedium duobus. alio modo per ſe ipſum
per aliud poteſt habere remedium duobus. ſcilicet quando quis
aliquis compaciens liberat ipſum. 2º
quando poteſt recurrere ad iudicem qui eripit
ipſum. et quia utrumque erat excluſum a
iob ideo primo dicit. Ecce clamabo vim
paciens et nemo exaudiet. ſcilicet per
compaſſionem auxiliando talis eſt
differencia inter bonos et malos quia boni
et iuſti cum clamant ad deum exaudi
untur. precipue ſi clamant ad

[impetrandum graciam.
conmerendum ueniam.
obtinendum iuſticiam.
et videndum gloriam.]
| Unde primo di-
ysa. 65º. ante
quam clament in
confeſſione. ſcilicet ego

exaudiam adhuc illis loquentibus
dicam ecce adſum. Unde. 2º in pſalmo. cum cla
marem ad eum exaudiuit me. et c.
Unde. 3º in pſalmo. clamauerunt iuſti et
dominus exaudiuit eos et c. Unde 2º re. 2º.
22º. clamabo ad deum deum meum
et exaudiet me de templo ſancto ſuo
ſcilicet de paradiſo ad videndum gloriam. Mali
uero clamant ad deum. et deus non
exaudiuntur ſicut in prouerbiis dei dicitur prouer-
bio i. Inuocabunt me et non exaudiam
eos. Boni uero dum clamant ad homines

In
[miſeria ut ſuccurrant.
anguſtia ut releuent.
penuria ut reficiant.]
| Quod non eſt quia
ſolet eciam
ex omnibus ca

ris eius ut dicitur prouerbiorum. 1º. primo bene poteſt
dicere illud eccleſiaſtici. ultimo. reſpiciens eram ad
adiutorium hominum et non erat quia ſic
ſcribitur de iob. 1º. clamauit nullus affu
it. mali uero ergo dum clamant ad homines
exaudiuntur ab aliquibus propter timorem

ab aliquibus propter honorem. ab aliquibus propter
excellenciam et tremorem a paucis uel
propter amorem uel meritum. quia ſic dicitur yſa.
6º. clamat alter ad alterum. Sic ergo poteſt
iob ad homines clamabat qui iuſtus erat
et ideo non exaudiebatur propter quod dice
bat. clamabo et nemo exaudiet. et
quantum ad ſenſum. ſcilicet quod non eripiebatur eciam
a iuſto iudice. d. vociferabo et non
eſt qui iudicet. a deo non per tempore preſenti
qui eſt iuſtus iudex ſolus. 2º. tbi. l. inter
homines non erat iuſtus iudex pro
eo quia non erat qui iuſte iudicaret de
ſua aduerſitate iudex cum debet iudica
re inter.

[equalitatem et inequalitatem.
ueritatem et falſitatem.
bonitatem et malignitatem.]
| Unde pro
dicitur. quinto
ethice.

iniuſtum hoc inequale temptare equare tep
tat iudex. unde in pſalmo. Iudicate ege
no et pupillo et c. Unde. 2º dicit et
quinto ethice quod iudex eſt iuſtum animatum
et querit iudicem medium et uocat iu
dices mediatores et tamquam ſi medium
attingat. ideo dicitur in pſalmo. Si uere utique
iuſticiam loquimini recte iudicate fi
lii hominum. Unde. 3º dicitur. quo primo quod rex
uult eſſe cuſtos iuſti. ut qui poſſedunt
ſubditis non iniuſtum paciantur propter alios autem
nullam ſuſtineant iniuriam. ideo dicitur
yſa. i. querite iudicium ſubuenite op
preſſo iudicate pupillo defendite vi
duam et c. Sed quia ut ſcribitur yſa. 59º.
non eſt qui inuocet iuſticiam neque qui iudi
cet vere et c. et precipue in caſu ipſius
iob. ideo ipſe dicebat. vociferabor et c.
et quia ut dictum eſt homo poteſt habere reme
dium et hoc duobus. uno modo per potenciam
propriam ſe liberando alio modo per ſapienciam ſuam
ſe eruendo. ideo de ſe iob utrumque ex
cludit. et primo primum d. Semitam meam
circumſepit et tranſire non poſſum. dicen
dum eſt quod per ſemitam intelligitur quecumque potencia
quecumque iuſticia aut conſtancia. Sed iſta
in proceſſu ſiue ſtatu ipſius iob erant im
pedita quod ſe iuuare non poterant per
illa nec per prudenciam et c. et ideo ſubdit.
et in calle meo tenebras poſuit. callis
eſt idem quod ſemita et dicitur a callo quia calidum
quia calla calcatur et teritur in calle ſcilicet

UVA.BHSC

M
1

ponit' tenebra qn̄ hoīs ſollerciā
impeditur ui aut alio impediꝰ bt̄o
grego. li. 16. more. ca. 16. dt. q ſaltē
uir cū ſe pati aſſerit nec tn̄ paſſi
one dignā uitā reperit in ſeipo in
calle cordis ignorancie ſue tenebras
inuenit. q̄ aūt ita flagellaretur pene
trare non potuit et ſtati poſt mo
ralr̄ exponendo dt. inſirma eccl̄ie me
bra p hoc q pue ſe egiſſe meminne
runt a bono qꝫ opere retardant' et ex
inſirmitate ſua timidi bona q̄ ht
forcia aggredi nō pſumūt. timent
eī magna bona maiꝰ q̄ ſe a ſuis ac
tibꝫ inſirmos eē meminerūt a bono
qꝫ opere retardant' et plerūqꝫ bonū
eciā q eligant neſciunt q̄ in calle
ſuo tenebras p horreſcunt nā ita
ſepe de ſuo opē animꝰ incertꝰ ut
ignoret oīo q̄ utꝫ qd culpa ſit. In
calle g° ſuo tenebras inuenit q̄ in
hijs q̄ appetit age qd elige ualeat et
neſcit. Spoliauit et c̄. hic oñdit ꝑpo
ſitū p magnitudine afflicti. et pmo
aſtruit ꝑpoītū 2° pbat qñ ſuppoītū
ibi. uirtꝫ et c̄. Ad euidēciā pmi ē
pmo ſciedū q bona exteriora ſūt ho
nabile utile et delectabile qbꝫ ami
ſſis dolent hoīes. honorabile ūo ē in
honoribꝫ et dignitatibꝫ q̄ tanta bo
ſūt q pmo ethi. dt. phs q multi ex
cellentes et optimi uirtuti ſ. poſſie
rūt honore eē hoīs felicitatē. unde
ſubdit. Cuilis enī uite ſero hic ē finis
et ideo honoris et glie iactura ē
mīnus afflictiua. Ex q ipe iob ad
oſtendendū afflictione ſuā oñdt q
pdiderat bonū honoꝝ d. Spoliauit
me glia mea. ſm̄ qmo.̄ pmo ethi.
dicitū ē nīt honorem et gliam. honor
enī ē reuerenciā q̄ fit alicui in teſtio.
ſue uirtutis ſi fiat in ſecreto uel corā
paucis. glia ūo ē honor exhibitꝰ pu
la et corā multis ē ei glia longe pa
tens preconiū et qꝫ ut pꝫ pꝰ ille
poſt ſedebit cūſtante exatu m° ſedet
in ſcāllino tantā gliam manifeſtam
pdiderat benedicebit. Spoliauit me
glia mea. i. magno honore ſic m° 6.
dr̄ q ſalōn in oīm glia ſua et c̄. i. in
excellentiſſimo honore quem habuit
in mundo. Et notandū q ſpoliat'
quis ex-
diuicia-
ſua maliciā-
ui et muricia-
ui et poteciā-
Pma expollia
cio ē ad me horre
dū ſic de aaron
dr̄ q aū expollia
ſſet moyſes eū induit eis eleazar
et c̄. 2ª ē ad corrigendū ſicut
et cant. 5° expoliauit me tunica
mea et c̄. 3ª ē ad corrigendū
ſic exo. 32°. dr̄ q expolliauerat
aaron ~~ppl~~ pplm ~~ppr~~ ignoranciam
ſordis et c̄. 3ª ē ad deprimendū
ſic. i. xxiiij°. depdintes pupillos
et uulgꝰ pauperē ſ expolliauerit
4ª expolliacio ē ad deſtruendū
de q̄ dr̄. zach. 2°. poſt gliam miſit
ad gentes q̄ ſpoliauerūt uos et
de iſtis duobꝫ dicebat iob in p
poſito q demon ſpoliauit me glia
mea. q° ad honore. q° at ad di
gnitatē. abiecit et abſtulit coro
nā de capite meo. ē hic nondū
q multiplex corona inuenitur
in ſcriptura. ſ.

ſuperbie-	De pma dr̄ yſa. 30°. Ve corone ſu
laſciuie-	pbie et c̄. De. 2ª.
prudēcie-	ſapie. 2°. Coronemꝰ
abſtinēcie-	nos roſis et c̄. De
reuerencie-	3ª. ecc. 11°. corona ſe
amicicie-	nū multa pericia. De
gracie-	4°. dr̄ puer. 4°. mulier
glorie-	diligens. i. caſta et ab
excellēcie-	ſtinens ē corona uiro
potencie-	ſuo. De. 5ª. dr̄ puer.
uictorie-	
leticie-	

16°. corona dignitatis ſenectus. i.
reuerencie qꝫ ut dr̄. 4°. ethi. oīm
ſenū tenemur ad honore aſſurre
ccione et inclinacione. De. 6ª. dr̄
1°. thi. 2°. q̄ ē ſpes mā aut gaudi
um mm aut corona glie mee nō
ne uos. De. 7ª. ecc. 32°. ornamētū
grē accipies coronā. De. 8ª. dr̄
1ª. pe. 4°. Percipiatis inmarceſſibile
etne glie coronā qꝫ. ſm. ueritatē
hoc ē q̄ ponit dñs in iuſti capite
corona de lapide pcioſo. De. 9ª. dr̄
apoc. 4°. in capitibꝫ ſenū uel ſeni
orum erant corone auree. De. 10°.
ſe. 16°. tolle cindarim auffer memo

UVA.BHSC

destruere pre

coronam. vn̄ . . . dr̄. diuites
et potentes attingi corona q̄ stat
in medio suorū. vn̄ ouidio metha.
p hoc considere duces et uulgi stante
corona. ¶ De. xj. dr̄ . . . ad thi. 2º
non coronabit q̄ legittime certa
uerit ¶ De. xxj. dr̄ phil. 2º. gaudi
um meū et corona mea et c.
¶ Et cant. 2º. egredimini filie
sion et videte regē salomonē cū
diademate quo coronauit eū m̄
sua in die letitie sue. ¶ m̄º lini ac
intelligit de corona accepta quatuor
mis ultis. q̄ instigante diabolo iob
perdiderat coronā excellentie. pote
tie uictorie et letitie. ideo bene di
cebat. q̄ ille abstulit de capite suo
coronā uictorie. ieº more. ca. ix.
d. corona uictorie ē p̄mium q̄ dest.
ponit ut certauerit remuneret.
¶ Quibus itaq3 corona de capite au
fert quo p̄mū et spiritale p̄mium
de mentis cogitatione tollit ut
exteriora iam tranquilla appettant et
p̄ma eterna q̄ cogitare consueuerat
non respirant. ¶ Destruxit me 2c
ex amissione ei honoris et dignitatis mo
rit hō ciuilr et p q̄ntū q̄ destruit
nonter tn̄ dr̄ vndiq3 et nō totalr
ille ei q̄ sil' destruit.

Ciuiliter. Corporalr. Tempalr. Spūalr.	¶ Totalr destruit et q̄ ad cor. et q̄ ad aīaz sic. i. ad cor. 6º deq hunc et hās destruet

Sz solū homo destruat q̄ ad ex
teriora q̄ circundant hominē et
dr̄ ppt vndiq3 et q̄ ipse q̄ ad fa
me redolencia ad plus sibi ad
corporis conualescencia nō tn̄ q̄
ad aīam destructo erat nonī dice
bat. destruxit me vndiq3. Sed q̄e
subiuxit. et pereo. q̄ ap. i. ad cor.
2º de aduersitatibus extrinsecis loq̄ns
dicit deiamur s̄ nō perimus s̄ ma
ledixit ut vi ca ipse nō eēt turbatus
inmente ita ut caderet in perim q̄
ē uera perdicio siue perpetua q̄ s̄
dixit q̄ nō Intellexit q̄
in eternū perībit ¶ Solucio dr̄ dd in
scriptura pre.

Ciuilr p infamiam et utilitatem.
Corporalr p dissita 2 infirmitatē.
Spūalr p malicia et calamitatem
tempalr p inopia et paupertatem.
¶ De p. dr̄ puer. 19. falsus testis nō
erit impunitus. et q̄ loqt mendacia
peribit et. 21. dr̄ q̄ falsus testis perib
q̄ s̄ punietur pena infamie et sic
infamis et sic bene dicunt iusti pe
reue lz false. ysa. 57º. Iustus perit et
nō ē q̄ recogitet et c. ¶ De. 2º. m. ps
In conuertendo inimica mei retrorsū
infirmabūtur et perībunt ¶ De. 3º. so
ph. 2º. perībit tabernaculū eius pp
omīa in q̄bus uisitaui ea ¶ De. 4º. dr̄
Iob. 2º. vidi eos q̄ operantur iniq̄ta
te flante deo perisse. m. ipse iob tēty
p̄mis modis pierat ideo indefinite
loq̄ndo pp tres p̄mas aduersitates di
cebat. pereo. sic tren. 2º. dr̄. Inunda
bunt aque s. caput meū dixit pery
p aquas intelligit tribulationes ¶ No
tandū etiā q̄ dixit pereo nō et nō
pij q̄ ille perit q̄ finalr a deo relin
q̄tur. Sz q̄ paciencia pauperum nō pe
bit in fine ut dr̄ in ps. ideo et si
non in isto mundo spem resurgendi
ad psperitatē hebat. in alio tn̄ spe
but et ideo pase loq̄ns de hijs q̄ ex
trinsece ptinent ad hominē pt aīaz
dicebat pereo. Et q̄ auulse arbori
abstulit spem. m. 1º de arbore q̄ per
didit radices de qua amplius non ē
spes uiriditatis h. et sic iob osten
debat q̄ q̄ ad mundū pierat nec re
surgendi ad psperitatem aliq̄ con
uenientia apparebat. Iratus et c.
hic pbat istud suppositum s. q̄ in isto mū
do nō videat modū resurgendi ad
statum lucidum. uel q̄ istud eēt a
deo uel ab amicis et ppinq̄s s̄ am
bo remouet a se. 2ºm ibi. fres mei
et c. ¶ Ad primū p. dr̄ sic. Iratus
ē q̄ me furor suo. s. dei q̄ ad modū
hoīs irati affligit me. q̄ passio ire
non cadit in deo qui vna simplici de
lectatione gaudet ut dr̄. 4º ethi. 7 et
in. 2º. dr̄ om̄ibus diebus huius uite beata
¶ Sz q̄ affligit hominē dr̄ de
nominatiue irasci pp effectum appa
rentem in nobis ¶ Est ibi igr nondum
quod irascitur dominus ex merito.

UVA.BHSC

ſuperbis ex eorum contumacia.
invidis ex eorum malicia.
iracundis ex eorum diſcordia.
accidioſis ex eorum negligencia.
guloſis ex eorum immundicia.
luxurioſis ex eorum incontinencia.
avaris ex eorum pertinacia.

¶ Primo deus irraſcitur ſuperbis et cetera ſic ſuus ingratus magno beneficio meretur iram domini ſui. Ita in propoſito unde dicitur zach. i. irraſcar ſuper gentes opulentes ipſi non adiuvarunt in malum. ¶ 2º iraſcitur invidis et cetera ſic falſitas teſtis turbat iudicem prover. xiiº. profunda fovea os aliene cui iratus eſt dominus incidet in ea os aliene eſt os invidie. ¶ 3º iraſcitur iracundis et cetera ſic diſcordia bonum cantorem eccl. xii. loquta eſt in me quaſi leo ſon. ſequitur iratus eſt dominus valde. ¶ 4º iraſcitur accidioſis et cetera ſicut piger nuncius eum qui mittit ſic negligencia ſequitur. et iratus tradiderit eos inimicis ſuis. ¶ Quinto guloſis ſicut lepra filii turbat patrem in. ps. adhuc eſce eorum erant in ore ipſorum et ira dei aſcendit ſuper eos ¶ 6º luxurioſis ſicut adultera turbat ſponſum. unde 3. reg. xiº. dicitur quod iratus eſt dominus ſalomoni quod averſa eſt mens eius a domino propter mulieres. ¶ 7º avaris ut dilacio debiti turbat creditorem. yſa. lviiº. propter iniquitatem avaricie eius iratus ſum et percuſſi eum. ¶ Eſt igitur ſciendum quod ex nullo iſtorum eſt dominus iratus ipſi iob quia ex peccato eum non punivit. Sed ad meritum augendum temptavit quaſi iratus eſſet contra eum. ¶ Sed ſtatim oritur dubium quia dixit. iratus eſt contra me furor eius. cum furor ſit accenſio ire magne ut dicitur. 3º. eth. quia eſt impetus ire magne. et beatus gregorius dicit hoc quod ſic fieret quaſi fieret ut hoſtis non ut pater ¶ dicendum quod temptacio ſua erat innumeris gravius ita ut hominem et multum conſtantem deieciſſet ab uſu racionis ideo videbatur magis a furore quam a temptacione et probacione procedere. et ideo ſic dubitanter loquitur propter hoc quod ſequitur. Et ſic habuit me quaſi hoſtem. quia ut ſcribit tho. xiiº. cum facerint peccatum hoſtes ſunt anime ſue. et quia iſte non peccaverunt ideo homo hoſtis non erat. Sed tamen quia hoſtis a deo puniebatur. unde beatus gregorius dicit. ix. moralium capitulo xvº. per prophetam dominus dicit plaga inimici percuſſi te caſtigacione crudeli quia gravius ita punitur ut vires illius ſaltem pro ſenſitive a percuſſione ſuperiorem non huc dominus iam quaſi filium per diſciplinam ſed per iram quaſi dominus fecit. in oratione quaſi in vires illius ſaltem partis ſpiritualis ſuperabuntur et ideo dicitur habuit me quaſi hoſtem ſuum. et ſequitur ſimul venerunt latrones eius et fecerunt ſibi viam per me et obſederunt in giro tabernaculum

latrones ſic ſatis

obſervant excubias.
parant inſidias.
perpetrant malicias.
ſpoliant divicias.

¶ Et qui prius predicta latrones quaſi demones bonorum iſta

demones qui in cordibus faciunt. quia

vigilant ad decipiendum.
inſidiantur ad nocendum.
machinantur ad occidendum.
moliuntur ad ſpoliandum.

¶ de primo dicit unde io. xº. qui non intrat per hoſtium ſed aſcendit aliunde ille fur eſt et latro cuius eſt dicit. ¶ de 2º bene ſcribitur prover. xiiº. inſidiatur in via quaſi latro et quos incautos viderit interficiat ¶ de 3º. io. xº. dicit ſalvator. quotquot venerunt preter me fures ſunt et latrones. quia ad modum ſunt demones. ¶ de 4º ad litteram exponitur parabola luc. xº. homo quidam deſcendebat ab ierlm in iericho qui incidit in latrones qui expoliaverunt eum glo. dicit quantum ad bona gratuita. et plagis impoſitis et cetera. ſcilicet quantum ad bona naturalia que vulnerantur in peccando ¶ Iſti ergo bene venerant ad iob ut patet ſupra primo et 2º capitulo. et dicit ad denotandum caldeos et ſabeos qui cum dyabolo venerant ad afflictionem ipſius iob. et tunc hic dicit. ¶ fecerunt ſibi viam per me affligendo undique ita quod ex omni parte poterat via inimicorum ſuorum oſtendi. et notanter dicit viam ſibi. et non ſuam. quia via dyaboli eſt tenebroſa. lubrica. maligna. periculoſa. et malicioſa. ſicut beatus gregorius ubi ſupra dicit. latrones ſunt maligni ſpiritus qui exquirendis hominum motibus occupantur

UVA.BHSC

q' bia so' magistri lator e cordibus faciunt
qui mt aduersa q' tollerunt cogitatio
nes q̃ puas immitte no desistunt
qz de iob dici no potuit. ¶ Et obse
derunt et c̃. exponendo rationes de
tabernaculo domus uel familie statim
pz lra qz ex omni pte fuerat obse
ssus et expoliatus. s. bonis temporali
bus filiis et filiabus. accipiendo ergo
tabernaculum pro corpore suo pz
adhuc qz aplanta pedis usque ad uer
ticem capitis non erat in eo sani
tas. et ideo dicit in gñ. i. in circuitu
undique. ¶ Si autem tabernaculum dicitur ac
cipitur ethice et moraliter p mente
hominis q' e tabernaculum dei in
habitandum tunc uere exponitur lra
de caldeis. sabeis. uxore amicis et
demone qui ut latrones uerbis fi
ctis et blasphemiis qui in gñ ob
sederunt ipsum iob ut patet. 3°. de
demonibus patet quo ut dictum e 3°
obsident hominem omni pte et ea
pte qua homo e debilior imponunt
insidias. de q̃ obsidione bn dicitur
ecci. 9°. Ciuitas parua et pauca uiri i
ea. uillauit eam rex magnus p giru
et pfecta e obsidio. unde beatus gg°
ubi 3°. dicit In giru tabernaculum de
mones obsident. qui ex oi pte suis
temptationibus mentem cingunt. quia modo
lugere de temporalibus. modo desperare de
eternis. modo in patientiam tuere atque
in deum uerba blasphemia iaculare
pessima suggestione psuadent. ¶ Fres
meos et c̃. hic ondit se desperare
de adiutorio humano qz si hoc
eet aut iustus eet p ppinquos et
ssanguineos aut p suos familia
res et domesticos. et q p aliquos
illorum non sit. et primo de consang
neis dicit. Fres meos longe fecit a me
fres in sptura sepe dicuntur q' sunt
de eadem tribu sic abraham uoca
bat loth frem suum q' erat cognatus
gmang. gñ. 13°. Et noti mei re
cesserunt a me. non curantes de me
et tñ notitia fidem facit ad muicem
ut dicitur 4°. pro. ¶ Dereliquerunt me
ppinqui mei. s. sanguine uel uicini
tate coniuncti. et q' me nouerant.
ex cohitatione et uita. obliti sunt

mei. qz nullum remedium apponunt ad
releuacionem meam. Inquilini et c̃. hic
ondit q p familiares et non rele
uatur. d. Inquilini mei. i. illi q' habi
tant in domum mea. et incolunt
Sicut alienum me habuerunt. i. curam de
me non habuerunt. sic de uiro extra
neo et ad maiorem contemptum subdit. Ser
uum meum uocaui. ad meum auxilium
et non respondit mihi. ore suo deprecabatur
illum quamuis dnus habeat plenum dominium
sup seruum. i. pro. qz 3° ita despexerunt
me ut parere non auderet. Oz ro
gare me oppertet. Et qz adhuc ma
gis dr et uiciana amicicia uxoris
et filiorum quam aliorum quam tñ negabat
quam tñ negabat subdit. halitum meum
exhorruit uxor mea. q. tñ deberet
simul gaudere et tristari. ¶ Orabam
filios uteri mei. forte nepotes suos
s. filiorum suorum quos genuisse se dicit
qz genuerat parentes eorum uel saltem
aliqui paruuli remanserunt q' non
fuerunt in conuiuio ubi septem filii
fuerunt oppressi et ipsimet iob despi
ciebat. est hic aduertendum q in pre
dictis tanguntur sex genera int quos
hominum inter quos sm phm uera ami
cicia computatur et tenetur. bz.

affinitas ppagationis que in fratri
bus designatur.
societas comunicationis que in notis
declaratur.
ppetas cohitationis q' in ppinquis notatur
humilitas subiectionis q' in suis pnotatur
suauitas confederationis que in uxo
re demonstratur
unitas generationis q' in filiis magis
festatur

¶ de amicicia sm dicitur 8°. ethicorum quod
amicicia inest eis na de societate co
cationis ibidem uel sic e amore quam
conuiuere qz ibidem dicit magister aliquando co
cant in tm amicicia et iusticia. ¶ de
ppinquitate cohitationis ibidem dicit q
coetaneos coetaneum et q' unio dicit
e moris ethari. i. consobrini. nepotes
at et reliqui cognati ex hiis q' approxi
mant sm q sunt magis ppinqui ma
gis participant amicicam de amicicia
suorum ad dnum dicit. primo pro. al. 6°

1. m

expediens ē seruo et dn̄o ad inuicē
¶ De amicicia uxoris ad uirū. dr̄
viiiº ethi[c]e viro aūt et uxori amicā
vr̄ s̄m naturā existere ¶ De amici
cia uero parentū ad filios dr̄ in eodē
q̄ amicicia nā eī in eē ad id q̄d
genuit uel agenito generanti nō
solū hoīb; s; et uolatilib; et pli
mis animaliū. mº talis ē dr̄ia in istis
amati ad amatū d; eē eq̄litas et
coītacio in bonis ut in eodē dr̄ q̄ q̄
ē amicorū coē et in coītacione ami
cicia tm̄ etc̄ in coītacione ¶ De p̄pi
q̄s idē et ibidem. et idaico vniu̇ersis
taliū tenet² succurrere amico et
ꝑ posse et freq̄s magis. vn̄ in .c. dr̄
q̄ hoc contingit ad infortunatos q̄dē
amicum nō uocatū. et p̄mpte ami
ci ē benefacere et maxime hijs q̄
in necitate ¶ Si igr̄² q̄ tenet² rōne
consanġinitatis rōne coītatis. et ꝓpi
q̄tatis tn̄ degenerant ut freq̄s longe
fiant noti recedunt et ꝓpinq̄ siue in
q̄lum nō cognoscant certe ꝑui sunt
non condolentes amico ut h̄r ixº. q°
ethi[c]e et ꝑ ḡns in eis nō ē spiuū
vn̄ bene de filijs dr̄. q̄ in angustijs
cōplebit² s̄r ꝓuer. xº. et. xixº. dr̄ q̄ fr̄es
pauperis oderunt eū. ¶ De notis eadē
dr̄ eā. xiº. diues cōnotis ofirmatur
ab amicis. pauper humilis aūt recederet
expelletur etc̄ a notis etc̄ dr̄ ꝓuer.
.xiiº. q̄ crudelis ē q̄ ꝓpinquos abicit
idaico isti erāt apprehendendi qui
huiusmodi erant. tres uero sp̄s amicicie
.s. serui ad dn̄m. vxoris ad maritū
filij ad patrē ¶ Drn̄t ab alijs tribus ꝑ
imis q̄ in eis non inueniūt² eq̄lis
relacio amicicie. dn̄s eī h̄ s̄uū pn̄a
pat despotico pmo p̄nit² ut aīa cor
in quo p̄ncipatu nulla ē rebellio q̄
s̄uus nō pt̄ rebellare ꝯ̄ dn̄m suū
vnde et magis diligit dn̄m suū q̄z eq̄.
q̄ ut dr̄. 8º. ethi[c]e. viri et vxoris
aristocraticus p̄ncipatus vr̄ s̄m di
gnitatē em̄ vir. p̄ncipat² in aristo
cratico p̄ncipatu semꝑ dignior p̄nci
pat². et q̄ semꝑ amicicia ad melius
ē forcius ideo mulier amore uiri ma
gis debz diligere maritū et ei obe
dire ¶ Pr̄ etc̄ rexit filiorū h̄t dn̄iū
et dn̄atur p̄ncipatu rēgalis et intel
lectus appetitu sensitio q̄ ~~rōne~~ rōni
obedit ut p̄z. iº. polico et pmo ethi[c]e
q̄nq̄; uero pmo pt̄ eē in rebellio. l;
quouienś obediat appetitus ꝓpter q̄
dr̄. 8º. ethi[c]e q̄ pr̄ nullus p̄ncipatus
uult regnū eē et in eodem dr̄ q̄
parentib; a filijs ē amicicia sic
hoīb; ad deos. mº hoīes tenentur
magis deo q̄z eq̄. et fili. ē de fi
lijs ad parentes. Sic ig̱² ex dictis
patet q̄ s̄ui ad dn̄m tenet² ad
obedienciam et humilitatē et muli
er ad uirū et amiciciā et uerā
sociatatem ¶ Filij ad parentes ad
reuerenciā et fidelitatē. ubi ē ig̱².
s̄uus molediens mulier uirū odiens
filius patrem nō audiens certe dn̄
ē bene cā desperandi de auxilio a
minore. et sic p̄z q̄ iob bene des
perare debebat q̄n illi ab auxilio
eius desistebant q̄ maxime deberet
ei succurrere. beatus gg̱orius totū
exponit de xº. ac si de xº fuisset ꝓphia dc̄a
et eēnt illa p̄ vide ibi multa pul
cra de xº q̄ uolueris ¶ Stulti q̄z
et cē. h̄ ad maiorē aggrauacionem
sue ignominie cōdudit q̄ eciam
a stultis et sapientib; deridebitur
stulti codem derident illos quos in
miserijs uident q̄ sola tp̄oralia
honoranda putant et idaico dr̄
pmo. Stulti q̄z despexerūt me. In
corde suo pn̄tem. Et cū recessissē
detrahebant m̄i. m̄i imponendo stul
ticiam aut maliciā ꝓuer. qº. stulti
detrahunt hijs de fugiunt mala ut
benedicit iº. ps. Pro eo ut me di
ligerēt detrahebant m̄i. et q̄z ad
sapientes subiungit. abhominati sunt
me ꝯsiliarij mei. i. illi ꝓpter q̄s sua
sapiam uocabam ad consiliū meum
mº me abhominat² tamq̄z fatuū
et insanem ¶ Consiliarios tn̄ debz
habere .s.

prudenciam et sagacitatē.
iusticiā et fidelitatem.
reuerenciā et ꝓbitatem.
abstinenciā et taciturnitatē.

¶ ꝓpter p̄ dr̄. 3º. eth[ic]e q̄ ꝯsili aciones

eligimus in magna dissidentes nō
ipsis uelut nō sufficientes dignos

UVA.BHSC

cere ¶ Prouer. 27. dicitur. 2a pollicis quod consi
liarii quos Salomon voluit quod consiliarii
eligerentur ex populo non quod divites essent
consiliarii. et ideo dicitur Eccl. 6. Consilia
rius sit tibi unus de mille ¶ Prouer. 3. dicitur
Eccl. 2. pollicis quod consiliarii quos Decre
tales consules vocant habebant maius
dominium quia reuerendi erant tamen ex populo
eligebantur ne essent nimis superbi
quia tamen parua inuenimus dicitur Prou. 15. Ubi
sunt plures consiliarii confirmantur
cogitationes ¶ Prouer. 3. dicitur de malis
consiliariis Eccl. 37. Omnis consiliarius
prodit consilium supple sic malus. modo
consiliarii Iob defficiebant in istis qui
tamen deberent esse firmiores in bonum
quam plebs communis et ideo ei erant ad
tormentum et grauamen. et id fi
naliter concludit. Quem maxime diligebam
aduersatus est contra me. et istud potest ex
poni de aliquo amicorum suorum quem
prae ceteris diligebat qui tunc erat
contra eum ut ei videbitur iuxta illud quod dicitur
Ps. Si inimicus meus maledixisset mihi
sustinuissem utique. et si is qui oderat
me super me magna locutus fuisset
abscondissem me forsitan ab eo. quia ma
gis patienter sustinuisset et quia pote
rat dicere illud pro eo ut me diligerent
detrahebant mihi. Primo amici mei et
proximi aduersum me appropinquauerunt
et steterunt. ideo tacito erat ei pena.
Quia seua est inimicitia fratrum. 4a pollicis.
potest tamen exponi de deo quem maxime dili
gebat qui ei aduersabatur in quantum ei tor
mentari permittebat. Est sciendum
hic circa hoc quod dilectio quanto est magis appre
ciandi tanto ingratitudo siue non re
amatio est vituperanda. modo dilectio est bonum
laudandum quia dicitur esse in

Intellectu illustratione.
affectu inflammatione.
effectu augmentatione.
peccati destructione.
vite coronatione.
actuum confirmatione.
gratie impetratione.
glorie adeptione.

¶ Est tamen
intelligendum
de dilectione
dei proximi
non bene di
ligitur proxi
mus in deo et
eius. diligitur
deus in proximo ¶ 1a. pars. 1. Io. 2. qui di
ligit fratrem suum in lumine manet
et scandalum in eo non est ¶ de. 2o. febr.
luc. 12o. ignem veni mittere in terram
et terram. etc. Io. 15o. manete in me

dilectione mea maiorem caritatem
et cetera ¶ de. 3o. dicit apostolus ro. 13o. dilectio
malum non operatur ¶ de. 4o. dicitur prima Io. qui
non diligit manet in morte ¶ de. 6o.
cant. 8o. fortis est ut mors dilectio
et cetera. primo accipient coronam vite quam
repromisit deus diligentibus se. Iac. 1.
¶ de. 1o. ro. 8o. Omnia cooperantur in bo
num diligentibus deum. primo dicitur luc. 6o.
dimissa sunt ei peccata multa quoniam dile
xit multum ¶ de. 8o. dicitur 1. thi. 2o. quod
saluabitur si permanserit in fide et di
lectione. igitur hii diligebant eum ab ipso
Iob vituperandi erant cum ei aduer
sabantur et hoc est quod dicitur. Quem maxime
diligebam aduersatus est me. de deo si expo
natur non est vox condolentis. sed dolentis
qui causam sue aduersitatis ignorabat ¶ Pel
li mee et cetera. hic ponit aduersitates ab
intrinsecus quibus et caro pertinent ad cor
intrinsecus dolores autem intrinseci maiores sunt
extrinsecis. ideo ad maximam sue aduersi
tatis denotandum dicit. pelli mee consumptis
carnibus adhesit os meum. ratione egri
tudinis et doloris quia oratio consumpta
erat ¶ Et derelicta sunt tantummodo labia
dentes meos. quia quando homo infirma
tur grauiter gene fiunt macillente
et tunc heret cutis ossibus in vultu quia
ut dicit poeta in de ponto. non patitur vires
languor habere suas. solum labia manet
apta et per hoc etiam innuit quod offi
ciis aliorum membrorum cessantibus solus
usus et potestas loquendi ei remanserat
¶ miseremini et cetera. hic sic est dictum
ostendit Iob culpe sue minoritatem
et quia quando homo patitur aliquam compassio
nem vehementem est ei compatiendum primo
indulgendum ut habetur 1o. ethicorum. ideo Iob
quia sine demerito penam et passionem
vehementem ei compatiendum primo indul
gendum ut habetur 1o. ethicorum sustinebat
ideo primo ut ei indulgeretur vel com
pateretur secundum exorabat et. 2o. quia non
ita flebat arguebat ibi ¶ Quare perseq
mini et cetera. dicat ergo. miseremini mei
miseremini mei saltem vos amici mei
ad duo quia vel dolore afflictus aliqua di
xi que non bene intelligitis vel ratione af
flictionis. miseremini et cetera. me conso
lando et ad doloris vehementiam. et

UVA.BHSC

causam subiungit. d. Saltem vos amici mei qr manus dni tetigit me. Et notanter dr loquitur qr si aliqui tenentur succurrere miseris p'pue amici te tenentur sic in .9. ethi. dr q uero et aut studioso .i. uirtuoso amicorum gratia multa agere et pati. et si opporteat mori perciet ei pecunias et honores et totaliter compugnans bona procurans sibi .s. amico bonum. ideo dr prouerb. 6° festina discurre suscita amicum tuum qr ut dr. eccl. 22° e regressus ad amicum. vnde grego. in de ponto scribens ad grecinum dr. turpe erit in miseris veteri tuo amico auxilium nulla parte tulisse tuum. Turpe se q casum fortune cedere amicum. et cui sit felix oe negare tuum. et id notanter dr. Saltem vos amici mei. quot miseris amicos tenetur succurrere amicum dictum e prius. et si hoc facere non deberent ratione amicicie et naturalis compassionis qr ut dr ouidius in de ponto ad totam q mens e boi hoiem seruare voluptas et melius nulla ulla quiritur arte favor. unde dr q homo debet misereri alteri ratione.

Justioris equitatis.
melioris ubertatis.
altioris honestatis.
largioris caritatis.

Primo dr eccl. 30° ondit dns hoibus viam in equitatis .s. miseracio hois circa proximum suum et mt. 18° dr nonne opportuit et te misereri conservi tui. sic et ego tui misertus sum .q.d. primo via equitatis. Secundo dr prover. 19. feneratur dno qui miseretur pauperis .s. ad meliorem retribucionem. Tercio 3° dr prover. 14°. honorat dnm qui miseretur pauperis. Quarto dr in epla iude alys miseremini in timore dei. et ideo de impiis dr prover 12°. q aia impii desiderat non miserebitur proximo suo. et qr ut dr ouidius de de ponto. parcendum e aie miserabile uulnus bruti. Ideo iob qr miserabile uulnus paciebatur brunat miserendum. et ideo bn dr. Miseremini etc. et ratione declarat uulneris sui. Quia manus dni tetigit me .i. percussio qr p manum qr e organum organorum. ut dr. 3° de aia intelli operacio et id manus .i. percussio dei eum tetigerat intus et exterius affligendo. et p hoc q dr manus dei et c. intelligebat se a deo percussum.

Quot modis accipitur manus in scriptura et qt modis tangit dns supius sunt declaratum. vbi grego. 16. moralium 22. dr q usque huc sunt uerba a pio dicta. et tunc hic dr. q hc breviter plurimum solet mens in priore ut cum iusta abadusariis patitur non tam ad iram qr ad preces mouetur ut se moderari eius prauitas ualeat plus deprecari eligunt qr irasci. Secundo pueri quoque honore dulcedinis aut queruntur ut redeant et eo ipso amici sunt q boni sunt aut in malicia perseuerant. et in hc eo qr uolentes amici fiunt qr si q bonorum deluta sunt assiduis persecutoribus eciam nescientes purgant. Et qr afflicto non e iterum danda afflicio q tn amici iob facere uidebuntur. ideirco eos reprehendens dicit Quare persequimini me sicut deus .q.d. deberet sufficere afflictio mi inflicta a deo .i. deo pmittente absque hc q uerbis iniuriosis persequimini me.

Notandum e tn hic q quadruplex persecucio inuenitur .s.

perficiens et imitanda.
proficiens et consequenda.
insficiens et e detestanda.
inficiens et e abhorrenda.

Prima p dni pti di uerte a malo et fac bonum inquire pacem et persequere eam. et sm ueritatem ibi persequere id e consequere. Secunda dr ad phil. 3°. q retro sunt sunt obliuiscens et ad priora me extendens ad destinatum persequor brauium. Tercia 3° dr ad gal. 4°. Quomodo tunc is q sm carnem natus fuerat persequebatur eum qui sm spm ita et nunc ista e persecucio carnis contra spm. Quarta persecucio e tirannica q e ad.

destruendam ueritatem.
confirmandam malignitatem.
opprimendam sanctitatem.
ad inficiendum humanitatem.

Ista persecucio e tam demonum qr impiorum. De demonibus generaliter dr in ps. Eripe me de manibus inimicorum meorum et a persequentibus me. De homine et generaliter dr. ps. 2°. de

ne

nebiate persequimini nos. tn de perse
cutione ad ueritatem restauendam
dr in ps. omnia mandata tua ue
ritas inique persecuti sunt me etc.
C de 2 dr in ps. persecutus est homi
nem inopem et mendicum et con
punctum corde mortificare C de
3 dr mt q beati estis cum male
dixerint uobis homines et perse
cuti uos fuerint et c. i. core. c.
persecutionem patimur et sustine
mus C de 4 dr in ps. dicentes
deus dereliquit eum persequimini et
comprehendite eum quia non est qui eri
piat C Sed statim queritur de qua
persecutione loquitur iob d. Quare per
sequimini me. pt dici q de persecu
tione tirannica sm quatuor modos
predictos ultimo C Sz statim ad h
oritur qd cum dr. persequimini me sic
deus. g deus tirannos persequitur q est
nephas dictum C beatus gregorius q
13 more. ca. 28 mouet istam questionem
soluit sic. d. tanto enim deus opem
iusto aliena uita percutit quanto in se
metipso nichil hz uitiorum. homines do
cum per disciplinam alios feriunt
sic in alienam infirmitatem dolent
percutere. ut etiam ad sua moueant
oculos reuocare. ut ex semetipsis
considerent. quam ab his feriendo parcunt
cum se quoque ipsos dignos percussionibus
non ignorant. C Itaque nunc dr. quare
persequimini me sic deus. ac si apte
diceret. ita me ex infirmitatibus af
fligitis ac si ipsi more dei de infir
mitate nichil haberetis. pt tn solui
qz deus persequitur quinque.

Temptando.
corrigendo.
reuocando.
premendo.

C Imo isti uolebant
iob corrigere et iob
nesciebat utrum sua
temptatio esset correctio
siue punitio a deo. et ideo h dice
bat q sicut deus eum punit et cor
rigit q ita faciebant amici sui
q tn eis non licebat. et io bene di
cebat. quare persequimini me sic deus
et carnibus meis satura
mini. sm moralia inuidia comedit
carnes qz inuidi de infirmitatibus
carnis gloriantur cuius ac est infirmior
pars animalis. et ideo inuidi detracti

ones dicuntur saturari carnibus huma
nis qz in afflictione carnis humane
delectantur C Unde prouer. 23 noli esse
in conuiuiis potatorum nec comessationibus
eorum qui carnes aduescendum conferunt.
C Quod allegans beatus gregorius li. 19
more. ca. 23 quorum mens exiguae
pennas esurit saturari procul dubio a
lienis carnibus querit qz hii qui aliene
uite detractione pascuntur procul dubio
carnibus saturantur. unde per salomonem
dr. Noli esse etc. et qz amici iob eum
detrahere intendebant merito eis carni
bus saturari dicit. C Quis mihi hoc tri
buat. hic iob remouet quoddam dubium
qz sic dixerat de deo quod auulse arbori
abstulit spem meam. ex quo possent
amici iob credere q de deo totaliter despe
raret. et primo de hoc q intendit lo
quat firmiore retentione. 2 declarat
sua intentione ibi. Scio q redemptor
In prima parte dr. qz dicit intendebat qui
de quod ideo petit. Quis mihi hoc tribuat
et c. ut scribantur sermones mei. In
scriptis ponuntur ea que sunt ad hedi
ficatione ad recommendatione ad re
tentione ad recordatione. et qz ea
que dixit intendebat erant huiusmodi ideo
petebat C Quis mihi et c. Que at atra
mento scribuntur lapsu temporis delentur
modo ea que ipse dixit proponebat erant tanto
memorie digna q non sufficiebat
attramento et memoria de facili
transmutabili scribi. Sz ad perpetuam rei
memoriam notari ideo subiungit. Quis
mihi det ut exarentur in libro stilo ferreo
et plumbi lamina. p stillum ferreum in
telligit longiorem recordationem sic
Jere. 17 dr. peccatum iuda scriptum est stil
lo ferreo et ungue adamantino. et
qz plumbum est molle ad maiorem confir
mationem dr. aut celte. gallice cisel.
aut sm aliam litteram. Certe sculpantur
in silice. Silex s. ut ysid. 16 ethi
mologiarum est lapis durissimo quia ictu
ferri ignem emittit. et ideo in hoc
designatur q uolebat q indelebiliter illa
que proponebat manerent in memoria
hominum. silex enim quamuis inueniatur in mas
culino genere ut ouidius in 6 metha.

UVA.BHSC

dr aut si terrena silices fornace
soluti. et q[ui]q[ue] in femineo ut uir-
gilio. 4o eneydos dr. stabit acu
ta o lex et ista e portacio ad oste
tendu[m] p[ro]funditate[m] utilitate[m] et ue
ritatem s[er]monu[m] suoru[m] q[ui] sunt hec
¶ Scio q[uod] redemptor et c. et p[ri]mo p[ro]po
situ[m] astruit. 2o amicoru[m] p[ro]positu[m] re
pellit. q[uod] e g[l]o et c. q[ui]a p[ri]mo ad decla
randu[m] q[uo]d dr q[uod] auulso et et. q[uod] in
telligebat solu[m] de spe t[em]poralis retri
butionis de qua desp[er]abat n[on] mul
tum curabat q[ui]a alias spem suam
fixat q[uod] ondit de spe future redemp[tio]nis
q[ua]m hebat in qua istud corruptibile
surget in incorrupcione. et morta
le h[oc] induet i[n]mortalitate[m]. sic d.
Scio q[uod] redemptor meus uiuit et c.
lyne dr ¶ Scio .s. sciencia et luce fidei
et firmitate adhesionis sic ap[ostolu]s dice
bat. 2. ad thi. 1o. Scio cui credidi et
c. ¶ Sed quomo[do] uocat eu[m] redemptore[m]
et quomo[do] dixit q[uod] uiuit q[ui]a nondum
erat xpus q[ui] fuit redemptor mundi
et sic no[n] uiuebat ¶ Ad h[oc] statuti p[re]
dici. q[uod] desiderio loq[ue]batur de futuro
p[er] uerba de p[rese]nti sic faciebant sancti
et p[ro]phe de xo ut e istud puer natus
e nobis et c. q[ui]a s[ecundu]m ueritate[m] ipse e
q[ui] redimit et liberat ut scribi. l. ma
ch. 4o. Sciendu[m] t[ame]n q[uod] ipse redemit
nos.

a grauj mancipio.	¶ P[ri]mo redemit
abili seruicio.	nos a graui etc.
mirabili comercio.	q[ui]a a diabolo q[ui] e
In extimabili p[re]cio.	seruus p[ro]ssimus
nobili precomio.	et in s[er]uitute te
incop[ar]abili fastigio.	nebat genus hu

manum. Sic dr in ps. dicat nu[n]c
q[ui] redempti sunt a domino quos rede
mit de manu inimici ¶ 2o redemit
nos abili seruicio de seruitute dia[bo]li.
p[ri]mo ut dr in ps. redemit de inte
ritu uitam tua[m]. et gal. 4o misit deus
filium suu[m]. seq[ui]tur ut eos qui sub lege
erant redimeret. et ut adopcionem
filioru[m] reciperemus. Unde. gg[re]o[rius] 16. more.
ca. 26. postq[uam] om[n]ia creauit ut nos
de captiuitate redimeret int[er] nos in
carnatus apparuit suaq[ue] passione nos
appetiua morte liberauit ¶ 3o redemit
nos mirabili comercio. ps. 63o. In
dilectione sua et no[n] indulgencia sua
redemit nos ¶ 4o redemit nos in
extimabili p[re]cio. q[ui]a p[ro]p[ri]um sang[ui]ne

introiuit semel in s[an]c[t]a et[er]na re
dempcione inuenta .1. pe .1. non
corruptibilib[us] auro et argento redemp
ti estis. s[ed] p[re]cioso sanguine agni
immaculati et c. Un[de]. 1. ad corin.
6o dr empti en[im] estis p[re]cio mag
no et c. ¶ 5o redemit nos no
bili q[ui]a in uictoria diaboli apoc.
5o. dignus es dne accipere libru[m]
et soluere signacula eius q[uonia]m occisus
es et redemisti nos in sang[ui]ne tuo.
¶ 6o redemit nos incop[ar]abili fa
stigio q[ui]a ad h[oc] redemit nos ut
gloriam sua[m] nobis daret sic ad heb.
9o dr. Ideo noui testamenti me
diator e ut morte intercedente in
redempcione[m] earu[m] p[re]uaricacio[nu]m
q[ue] erant sub p[ri]ori testame[n]to rep
missione[m] accipiant eterne here
ditatis sic ig[itur] p[ate]t q[uod] ipse e redemp
tor. s[ed] quid dicebat t[un]c. Redemptor
uiuit. R[espo]ndit gg[re]o[rius] q[uod] loq[ui]tur p[er]
uerba de p[rese]nti p[ro] t[em]p[o]re de futuro. q[uasi]
dicet et c. 16o. more. ca. 26o. Infi
delis q[ui]sq[ue] illu[m] flagellatu[m] derisu[m]
palmis cesu[m]. corona spinea coro
natu[m]. sputis illutu[m]. crucifixu[m]
mortuu[m] nouerit. ego illu[m] post
mortuu[m] uiue[re] certa fide credo. lib[er]a
uoce confiteor q[uod] redemptor meus ui
uit. q[ui] int[er] manus impioru[m] occu
buit et. s[ecundu]m istam exposicionem
dr apoc. 2o. dicit p[ri]mus et noui
ssimus q[ui] fuerit mortuus et uiuit
¶ Ad maiore[m] adutenciam visionis
est aduertendu[m] q[uod] xps dr uiue[re].

In se p[er] diuinitatis essencia[m].	¶ Exp
In se p[er] eternitatis gloriam.	mobi
In se p[er] maiestatis po[tenci]am	uere
In nob[is] p[er] caritatis g[ra]ciam.	dr deo
in nob[is] p[er] s[an]c[t]itatis iusticiam.	uto. 32.
	leuabo

ad celu[m] manu[m] mea[m] et dica[m] uiuo
ego me[n]s[er]u[m] et sic uocabant anti
quitus hoies cu[m] dicebant uiuit
dns et c. Idem sic ille uere uiuit
q[ui] semp[er] in eode[m] statu p[er]manet
ita q[uod] dico e ueru[m] et sine immita
cione falsitatis ¶ De. 2o dr. xo.
ethi. 2e dns om[n]ibus uita beata. de
isto scribi. 2o mach. dns uiuus e
in celo et c. ¶ De. 3o dr ecc. 18o.
q[ui] uiuit me[n]s[er]u[m] creauit om[n]ia sil.
¶ De. 4o dr. Joelis. 14o. Vos autem
uidetis me q[ui]a ego uiuo et uos

UVA.BHSC

bi[u]etis. ¶ Ro. q[uinto?] et c[apitulo] d[icitu]r ro. 6o. si
mortui sumus cu[m] x[ris]to credimus q[uod] sil[iter]
viuemus cu[m] illo. s[cilicet] p[er] iusticia[m] in
s[anc]titate. m[odo] l[icet] istud possit verifi
cari de duob[us] ultimis. s[ecundu]m q[uod] deus
d[icitu]r viuere in cordib[us] fidelium. uerio
tn. pt lra exponi de viuere p[ri]mo
m[odo] accepto. ¶ Ad cui[us] euidenciam
sciendum q[uod] homo q[ui] immortalis
fuerat constitut[us] ad ea[m] morte[m] per
p[e]cc[atu]m uenit. s[ecundu]m ro. 5o. q[uod] p[er] vnu[m]
hominem p[e]cc[atu]m in mundu[m] uenit
et p[er] p[e]cc[atu]m mors a quo p[e]cc[at]o uel q[uem]
morte mund[us] erat releuand[us] per
x[ristu]m sic iob. p[er] s[ecundu]m fidei p[ro]uidebit
¶ Redemit g[ra]o nos xp[istu]s p[ri]m[o] de
morte illa p[er] morte[m] q[uam] p[ro] nobis mori
endo non sic q[uod] mors eum absolue
ret absorberet. s[ed] p[er] eum q[uia] absorta
e[st] mors in victoria. q[uia] et si mori
s[ecundu]m [humanitatem] potuit s[ecundu]m diuinitate[m]
t[ame]n no[n] potuit q[uia] uita e[st] p[ri]mo per
diuinitate[m] humanitas reparata
e[st] resurgendo. s[ecundu]m i[a]. 2. ad cor. ult.
nam et si crucifix[us] e[st] ex infir
mitate n[ost]ra s[ed] viuit ex uirtute
dei. vita aute[m] x[risti] resurgentis ad o[mn]es
homines diffundit[ur] g[ra]a uita et p[ri]
mordialis causa uite humanita
tis e[st] vita filij dei q[ue] non sumpsit
inicium ex maria uirgine sicut
ebronico heretici dixerunt. Sed
semp[er] fuit iuxta i[l]l[ud] ad heb. ult.
vbi d[icitu]r. xp[istu]s heri et hodie
et in secula. g[ra]o redemptor [u]irtute
diuinitatis semp[er] viuit q[uia] ve
rum e[st] d[ic]e[re] q[uod] semp[er] fuit. Redep
tor meus uiuit. s[cilicet] in diuinitate
et gloria cui[us] u[irtu]te redemptio
fiet in humanitate. et q[uia] uir
tute resurrectionis ih[es]u x[risti] vita
diffundet[ur] in om[ne]s homines. sic
.2. ad cor. 3o. d[icitu]r. si infirmi su
m[us] in illo. i. in humanitate viue
m[us] meo. idcirco iob. istam resur
rectionem et rediuiua[m] reddici
onem videns in sp[irit]u subiungit. et
in nouissimo die de terra surre
cturus sum. q[uia] e[nim] multi antiq[ui] di
xerunt mundu[m] e[ss]e ab eterno. ut
d[icitu]r sentire ph[ilosoph]us. 8o. phi[sicorum] et p[ri]mo
su[m]m[us] com[m]e[n]tator et e[tiam] macrobius li
bro de expo[siti]one sensu[u]m sapionis

in. 2o. co[m]mentarius ult[im]o mediu[m]. ¶ Alij
eis adherentes dixerunt q[uod] p[ost] ma
gnu[m] circuitu[m] firmamenti q[ui] e[st] in 36
millesimis hoies q[ui] idem sit hic re
uertentur ad eunde[m] statum in quo
sunt modo. ¶ Macrobius v[ide]t[u]r sentire
q[uod] istud fiat magno ciclo[r]u[m] solari
q[ui] terminat[ur] in. 15. annis q[uia] t[ame]n
vagatur sol q[uam] motu[m] p[ri]mi mobilis
anteq[ua]m iteru[m] redeat ad eunde[m] gradu[m]
et eunde[m] situ[m] p[re]cis[e] in quo e[st] nunc
q[uando] annos incepit de vnio t[em]p[o]re romuli
sic ipse dixit loco p[re]allegato. s[cilicet] in de
sompno scipionis. 2o. comentario ultra
mediu[m] parum. ¶ Et q[uia] iste opiniones
sunt contra sacram scriptura[m] con[tra] fidem
et con[tra] ueritate[m] et s[un]t reprobate ideo
ad tollendu[m] istos errores et p[ri]mo mu[n]
di p[er]petuitatem d[icitu]r. Et in nouissimo
die q[ui] certe e[st] bonis desiderand[us] ex
omnibus malis abhorrend[us] et ti
mendus q[uod] bonis desiderand[us] sit p[a]z
q[uia] amplius no[n] erit luct[us] neq[ue] cla
mor p[ri]mo absterget deus omne[m] la
c[ri]mam ab oculis s[anct]or[um] ut d[icitu]r apo[c].
21o. Ideo d[icitu]r. Jo. 6o. hec e[st] uoluntas
patris mei ut omnis q[ui] credit in me
h[ab]eat uita[m] et[er]na[m] et ego resuscitabo
eu[m] in nouiss[im]o die. q[uod] sit bonis ex
omnib[us] p[a]z q[uia] tu[n]c erunt in securo
de quo d[icitu]r. Jo. 6o. nemo p[otes]t ue
nire ad me n[isi] p[ate]r q[ui] misit me tra
xerit eum. et ego resuscitabo eum
in nouissimo die. ad co[n]dempnacione[m]
s[cilicet]. ¶ De hoc q[uod] malis sit timendus
[dicit] Jacobus. 5. Jaco. 5o. vbi d[icitu]r. the
saurizatis uobis iram in dieb[us] noui
ssimis. q[uia] t[ame]n s[an]ct[u]s iob resuscitari
[gl]o[ria]? [sperabat] h[oc] insinuans dicebat.
In nouissimo die de terra surrectu[ru]s
sum et rursum circumdabor pelle mea
In isto plane confundit duos errores
v[nu]s illoru[m] q[ui] dicebant corp[or]a nu[n]q[uam] re
suscitari s[ed] t[antu]m a[n]i[m]am p[er]cipere feli
citatem q[uia] sola e[st] capax beatitu[dini]s q[uia]
h[ec] non utit[ur] cor[pore] ut i[n]stru[ment]o et io
p[er]fecto opere suo hic in mundo am
plius corpore non indiget sic dicebat
porphirius hereticus et q[ui] istu[m] errore[m]
expresse ponit. de terra surrecturus sum

hudu[illegible]

UVA.BHSC

qz aīa non resuscitatᶻ de tīrā nec re
suscitatur qz non moritᶻ ß corpꝯ
q̄ de terra ē in terram redditur
¶ 2º destruit errorem illorū q̄ di
xerunt ꝙ resurrectio non fieret
in corpore ꝓꝓo ß ꝙ aīa vnīꝰ in
trat corpꝰ alterīꝰ · s̄m ꝙ corpora sūt
disposita ꝑ aīas tales sic vr̄
posuisse scipio in sompnio suo fa
ciens mentione de eius poeta ꝙ
macrobiꝰ exponens dᵗ · ꝙ omnꝰ
in pncipio analiū suoꝝ narrat
in sopmis se vidisse hominem dicen
te s̄ se fuisse q̄ndā pauone noīe
et ex eo fuisse trāslatū in eo aīam
s̄m pitagora diffinitionem q̄ dᵗ
aīas ꝑ aligenesiā · i · ꝑ iteratā ge
nerationē exeuntes de corpibꝰ in alia
posse corpora intrare ut recitat
omnꝰ ꝙ aīa pitagore in pauonē
fuit trāslata · deinde de pauone ī
eufforbiū · de eufforbio in homerū
de homero in ennū ~~de~~ istiꝰ oppiōis
fuit ille claudianꝰ in libro de ētiis
ambiguibus enī rursꝰ corporeos aīas
dimittis in artus et ad istū errorem
tollendū dᵗ. Rursū circūdabor pelle
mea · in carne non aliena ß ꝓꝓa ß
ꝓꝓa · et in carne mea videbo deum
Et nōnterī dᵗ in carne mea ad remo
uendū errorem illoꝝ q̄ dixerunt
corpora in resurrectiōne non eē ꝯposita
cū elementis ß magis ex natura
celesti · nᶜ ex palpabili ꝓmo uento
aereꝗ subtiliora cuiꝰ erroris fu
it eutiꝰ epūs ꝯstantinopolita
nꝰ ut recitat h̄ beatꝰ gḡoꝰ · 14º mo.
re caº · 38º · ꝯ quē fuit missus gre
gorius ut ipē narrat et allegabat
ꝯ se ut narrat beatꝰ gḡoꝰ ꝑ id
ꝙ dr̄ · ī · coꝝ · 15º · caº caro et san
guis regnū dei non possidebunt
et istud · ī · ad coꝝ · 15º · tu ꝙ semi
nas non uiuificatᶻ n̄ prius moriatᶻ
et ꝙ seminas nō corpꝰ ꝙ futurū
ē seminas · et multa q̄ in eodē caº
vidēntᶻ eo pro eo s̄m lrām ¶ ad q̄
respondebat gḡoꝰ ut ipēmet dᵗ et
bene ad · pꝰ sic ꝯcedr̄ · caro et sanguis
et c̄ · dr̄ ꝙ in sacro eloquio alr̄ caro dr̄
s̄m naturā alr̄ iuxᵃ culpā · caro
s̄m nāz dr̄ sicut id · hoc nū os de
ossibꝰ meis et caro de carne mea
et uerbum caro factū ē et c̄ · iuxᵃ
culpam accipitur vbi dr̄ · no pma
nebit sp̄s meꝰ in homine eo ꝙ
sit caro · et · ps · memoratꝰ ē qz
caro sūt · et apoꝰ dᵗ · vos aūt in car
ne non estis · ß in sp̄u · et sc̄bē
ro · 8º · viuebant in carne illi qbꝰ
loquebantᶻ · et sic pz ꝙ caro · s̄m
ꝙ ille accipiebat intelligebatur
s̄m culpam nō s̄m nāz ¶ ad · 2ᵐ
q̄ cum dr̄ cū seias et c̄ · dᵗ · bēꝰ gḡoꝰ.
In augmento glīe rōnis nō dᵗ
apoꝰ gnā seīs de eē ꝙ erat · ß ad
eē quod nō erat · et sic in toto illo
caº ubi dr̄ qd̄ seminatᶻ in cor
ruptione · surget in corruptione
et c̄ ¶ Est intelligendū ꝙ aīe
ptā corrupᵗⁱᵉ carnali q̄ tolletur
a corporibꝰ semꝑ manebit qd̄
erat · s · uera mixtio elementoꝝ
quomº hēbunt actiones et quoº
non · nō ē p̄ntis speculationis · ß
tū aderit qd̄ de erat · s · glia etne
felicitatis et tunc arguit ꝯtra
eum gḡoriꝰ · quomº intellige
bat illud qd̄ dn̄s discipulis dicᵗ
manꝰ et latꝰ pꝰ rōnem et dixᵗ
eis palpate ꝙ sp̄s carnē et ossa
non hᵗ sicᵗ me videtis hēre et
tūc ille tradit · ideo dn̄s hᶜ fecit
ut dubitationē suē rōnis disci
pulorū cordibꝰ amouet · ad ꝙ re
plicauit optime beatꝰ gḡoꝰ d ·
ꝙ istud ē fl̄m si nō erat in re
sicut erat in discipuloꝝ visiōe
qz tūc discipuli erāt ꝯfirmati
in fide · vn̄ fides mā destrueretᶻ
et sic ꝯfutauit ipm̄ ¶ Sic ḡᶻ pz
ꝙ fide recta ipē iob ueritatē resur
rectionis sentiens et plena voce
ꝯfitens vn̄ dicebat · Et in carne
mea · s · humana non fantastica ß
uera amota tn̄ potentia ad cor
rumpendū ul̄ saltem ligata de hᶜ
nō ē modo disputandū ¶ videbo
deum · adhuc nōnterī dᵗ ꝯᵗ illos
qui dicūt rōnē futurā in carne
corporali cibis indigente fieri ꝙ
eē nō pᵗ qz corpꝰ ꝙ corrumpitur

UVA.BHSC

aggrauat aiam ut dr sap. 9. et i
mortali corpore nemo pt deum
uidere nc intuitiue nc pp speculatie
qr dr .i. thi. 6. lucem habitat inaccessi
bilem quam nemo uidit unquam nc ui
dere pt nc corpus illud si sumeret
cibu corruptibile eet. et ideo bene dr.
videbo deum. qr gloria aie ad corpus
redundante fiet caro incorruptibil
in nullo impediens aiam a diuina vi
sione. Sz qr qrit malach. 3. quis
poterit cogitare diem aduentus eius
aut quis stabit ad uidendum eum Et
igr e h notandum q si intelligat
q in carne uideat deus .i. q diui
nitate videat caro sua fliis e quod
deum nemo uidit unquam ut dr. Io.
.i. homo in carne visione carnali
unquam uidit deum ß tn uident ocli
carnei humanitate. ppr tn com(m)unica
tione ydiomatum qr uerum e dicere
q homo e deus et econuerso pt veri
ficari q dicendo p humanitatem
in supposito ubi diuinam subpportatur
pt dicere. videbo deum. et sic uidebunt
i rone generali ipm boni et mali
qr de malis dr. Io. 19. videbunt eum
quem transfixerunt et idem zach. 12.
ß ad interitum. boni autem uidebunt ad
leticiam sic dr. zach. 9. filii eorum
uidebunt et letabuntur. et exultabit
cor eorum in dno. Si autem intelligat
de visione intellectuali sic q aia
coniuncta corpi resuscitato et glificato
uidebit deum et sic e uera dicendo
videbo eum. Et etiam e h nondum q
in hoc dicendo ipse ostendit clare ppo
situm qr in uidendo deum e merces
nra. Io. 16. hec e vita eterna ut
videant te et cognoscant et c.
ipse habebat spem resurgendi ad
felicitatem ß ppetuam post ista uita
q erit ppo pmo intenta ab ipso et
iterum notabiliter dixit videbo deum
qr carnalis scribitur. tollatur impius ne
videat gliam meam. boni uero et
sci uidebunt deum.

sic naturaliter. ueraciter. feliciter. xpeniter.	Ad pmo dr ysa. 40. ipsi uidebunt gliam dni et decore dei nri. qui certe e sic naturalis

Ad 2m dr .i. Io. 3. videbimus sicuti est. Ad 3m Io. 14. dicebat saluator. pr quos dedisti m. et
ubi ego sum et illi sint et uideant
claritatem meam. s. feliciter Ad 4m
dicebat ipse discipulis. Io. 16. videbi
tis me et gaudebit cor urm. et
gaudium urm nemo tollet a uobis
Sic igr iob nobiliter ista uisionem
pdicans poptans pfiterans dice
bat. videbo deum quem uisurus sum ego ipse
et non oculi mei conspecturi et non
alius. de oculis pt expom sic e ex
positum qr si intelligit de oculis cor
poris certe uidebit humanitatem
glificatam qr uidebimus dnm ihm xpm
ppr passionem mortis glia et honore
coronatum. ut dr ad hebre. 2. vide
bunt eciam dei gliam in creaturis re
fulgentem ut dt aug. cira fine de ci
uitate dei. Sic intelligit de oculis
interioribus aie sic e uerum eo modo q
expositum e .s. et ideo ad ofirmandum
q resurrectio fiet in eodem corpore. nuo
quo fuerit viuus prius addidit eum
et non alius. q e contra dictum arl. in
2. de generatione q dt q ea q corru
puntur reddire non pnt eodem nuo
ß spe. Et ideo dt b beatus grego. 19.
more. ca. vlt. non bti iob. fide sequen
tis et redemptoris nri post ronem
corpus palpabile ueraciter credentes
fatemur carnem post mortem post ronem
futuram et eandem et diuersam. eandem
p natura. et diuersam p gloria erit
itaque spualis qr et incorruptibilis
erit palpabilis qr non amittet esse
nciam ueritatis ne. tunc concludit d.
Reposita e quoque hec spes mea in sinu
meo. q.d. Spes mea non e in istis
terrenis q tu pmittis. ß spes mea
e in futura rone glia. et notabile
loqtur qr dt. Reposita e. qr id repo
nitur q cum diligencia sruatur et custo
ditur. et qr illa spes erit firma non
dubia. et certissima ideo eam repo
sitam dicebat sic habent q dormiunt
in dno repositam gram ut dr ~~m~~
.2. mach. 12. sic habebat corona repo
sitam iusticie. apls qui dicebat .2.
ad thi. 3. reposita e m corona iusti
cie et benedicit. in sinu meo. i. in
secreto conscience. qr inuenitur sinus.

Corporal. mental. spualis.	carnal. geometrus. ~~cal~~ canalis.	venalis. Sinus cor poralis ppr

UVA.BHSC

dr̄ ſinus de quo dr̄. exo. 4°. dixit
dn̄s ad moyſen mitte manū tuam
in ſinu tuo . et c̄ . ſinus mentalis ē
ſecretū ↄſtīe de quo dr̄ in ps. et orō
mea in ſinu meo cōuertet̄ ¶ ſinus
ſpūalis ē ſanctorꝝ req̄es q̄ ſinus
abrahe uocatur . luc. 16. mortuꝰ ē
pauper et reportatus ē in ſinu a
brahe ¶ ſinus carnalis ē uoluptas
q̄ ſinus dr̄ ecc. 9°. nō zeles mulierē
ſinꝰ tui ne oſtendat ſr̄ te malicia
ſuā . et ouidius in arte li°. 2°. hoſ
pitis intepido ē ipſi recepta ſinu.
¶ ſinus geometricus ē pūctus ſiue ſig
aqͦ incipit ad uel deſinit . et ſic ac
cipit̄ ezech. 43°. de ſinu terre uſq̄ ad
crepidinē duo cubiti ¶ ſinus ca
nalis ē ambitus ſiue retencio ma
ris uel aque inſtā habenas unde
ouidius heroyd. ē ſinus adductus
et c̄ ¶ ſinus uenalis ē depoſitum
hominis auari . de quo dr̄ . ꝓuer
.17°. munera impius accipit de ſinu
ut ꝑuertat ſemitas iudicij . c̄ . 21°.
munus abſconditū extinguit iras
dīij in ſinu indignacionē . in ꝓpo
ſito ſinus accipit̄ ꝑ mente in qua
erat repoſita ſpes reſurgendi ad
gl'iam ¶ Quare g̃ . et c̄ . hic ꝓpoſi
tum amicorꝝ repellit ꝑmo q̄ ſpē
et timore ociō obiecisset . qr in te
poralibꝰ non ponebat ſpem nec
de eiꝰ cura uidebat̄ q̄re ↄ eum
calūpnias ↄcebant et hoc ē q̄ dr̄.
¶ Quare nūc dicitis ꝑſequimur eū
tamq̄ deo nō ſperantē . et radicē
uerbi inueniamꝰ ↄ eū . radix h'
accipit̄ pro intencione inferiori
qr ſic arbor a radice ꝓuenit ita
uerbū ab intencione et qr ipi
intencionē eius credebant eſſe
malā aqua procedebant ubi ipiꝰ
iob . ideo radicem ubi . i . intencio
nem inquirere cupiebant . Et ita
exponit grego. 12°. mor. in fine
d. ꝑuerſi quilʒ qr malo ſtudio bn̄
ꝓlata audiūt in lingua iuſti accu
ſacionis additū inueniē appetūt
qd ad q̄ ↄt eū uerbi radicē ↄiūt

ex q̄ uidelʒ loquendi originem
ſumant et nimos ꝑue loqūta
tis in accuſacione dilatent . et
qr male faciebant eos reprehen
dit comminando ¶ fugite a facie
gladij . i . a ſnīa diui iudicij
qr h' accipit̄ gladius ꝑ ſnīa fe
riente reū . ſic ē dictū fuit . vn̄
et xp̄s habuit acutū gladiū
in ore apoc. 1°. ¶ Nam ultor ini
quitatis ē gladius . i . ſnīa dei uera
q̄ penetrat plꝰ q̄ gladius anceps
qr immutari nō p̄t ¶ Et nōnterꝰ
dr̄. ultor ē gladius hinſr̄ gladius .
vibrat̄ ad commadū-
minat̄ ad ꝑtimēdū-
euaginat̄ ad percutiendū-
cōpletur ad ꝑcuciendū-
¶ De p° in ps. gladiū ſuū vibra
uit et c̄ ¶ De 2°. in ps. Si ac
uero ut fulgur gladiū manꝰ
mea et c̄ ¶ De 3°. deut. 32°. eua
ginabo gladiū meū et interficiet
eos manus mea . ¶ De 4°. ysa. ysa.
.19°. ꝶ ꝓductus es de ſepulchro
ſeq̄. et obuolutꝰ cum hiis qui
interfecti ſunt gladio et lo². ad
hām inde de ↄdēpnacione nabu
chodo. uel angeli ut alij expo
nunt g° tenedt. fugite et c̄ . qr
ſapientes fugiunt a facie gla
dij imminentis ſic ſcr̄i . ysa . 21°.
et ideo ↄcluſit ꝑ̄r iſtū gladiū
diuine ſnīe . ſcitote eē in deū cum
multiplex in deum inueniat̄ in
ſcͥptura ut ē dictum fuit ¶ Iu
dicium tn̄ diſcuſſionis hic inu
itur in quo iudicio reddet̄ uni
cuiq̄ . ſcdm merita uel demerita
et tale iſtud ē timendū ꝓ̄r.
iram in iuſticia .
ueritatis euidenciā .
dubietatis imminen.
iuſdiaꝰ aſtuciam .
¶ P̄ꝰ p° ē cauendū qr citatꝰ nō hūs iuſtā cām ti
met iudiciū et ita in ꝓpoſito . qr nō
iuſtificabit̄ homo cōparatꝰ deo ut
dr̄ iob . 9°. vn̄ de h' bene . ps . d .
non intres in iudicio cū ſuo tuo do
mine . qr nō iuſtificabit̄ in ↄſpectu
tuo omīs uiuens ¶ P̄r . 2m̄ . et ē
timendū dei iudiciū ſic reus q̄
non p̄t abſcondere reatum debet

UVA.BHSC

timet sententiam ita in proposito. Unde dan. 7o. iudicium sedit et libri aperti sunt. Secundo ostendit et iob. 21o. numquid deus docebit sapientiam qui excelsos iudicat. Tertio 3o est timendum quia nulla sunt certitudinaliter modo qua parte debitam dari sententiam quia incomprehensibilia sunt iudicia eius ut dicitur ro. xio. et in psalmo. Judicia tua abissus multa. Tertio 4o etiam est timendum quia ibi non est cautela eloquentie nec tutela potentie nec loquela sapientie nec parentela in extreme poterunt severitate iudicis placare. quia dicitur eccl. ult. ibi adducet in iudicio deus pro omni errato sive bonum sive malum ergo bene est premeditandum et considerandum. Tertio Scito te ergo esse iudicium. Unde beatus grego. adducens. 19o. more. dicit. omnis qui perverse agit eo ipso quo hoc despiciat esse iudicium dei nescit. Si enim hoc timendum esset sciret quia illa sint non punienda non ageret vitari nam pro iudiciis non ante iudicium postmodum non tenetur. Sed post placatur cum vero in illo tremendo examine sedent ut videri poterit et placari non potest quia factum sit pravorum quod diu tacitus sustinuit simul divina reddet unde nunc est nunc timere iudicem cum nec dum iudicium exercet cum diu sustinet cum adhuc multa tollerat quod videt ne cum semel manum in retribucione ultionis excuset tanto iniustitio districtius feriat quanto autem in deum diuiti exspectauit. Sic ergo iob volens amicos retrahere a falsa spe quam habuerunt in prosperitate terrena et duce ad spem bonis future eis predixit ista. Secundo fugite et cetera. ut dictum est et sic finitur sententia 19. capitulum. Sequitur. xxm. capitulum.

Respondens autem sophar et cetera. hic ponitur ipsius sophar replicatio et primo proponit intentum et 2o prosequitur propositum ibi. hec scio et cetera. Circa evidentiam primi est primo advertendum quod sophar auditis verbis iob de ratione futura videtur ex parte acquievisse unde post hanc responsionem nihil ei contradixit. Sed tamen

erat in corde suo aliquid de prima opinione quia si accidunt post hanc vitam fieri premiationes et punitiones pro demeritis sic a iob audiebat in cholomine videbatur sibi convenientis adhuc quod prosperitates et adversitates a deo dispensarentur secundum merita vel demerita et ideo quia in parte quasi commotus et in parte dissentiens dicat. Idcirco cogitationes mee varie succedunt. Tertio Cum aliquis opinatur de aliquo re et non habet in opinionem quia et si rationes sibi appareant probabiles quibus aliquatulum fidem adhibeat quia tamen non demonstrant sibi varie sibi succedunt cogitationes. Secundo ratione diversitatis opinionum non ad diversas partes ratione eiusdem conclusionis et sic erat in proposito quod hic dicebatur. et mens in diversa rapitur. Secundo violentia rationum quod induxit hominem ad utramque sententiam quia non sufficit ad solvendum rationes utriusque partis. et quia tamen sibi aliqua apparentia faciebant rationes ipsius iob. ideo subiunxit. doctrinam qua me arguis audiam et benedixit quia homo arguens. i. redarguens hic in proposito debet libenter audiri et si sit bona doctrina quia bona arguens. Dicitur.

amari. laudari. adulterari. honorari.	Tertio De primo dicitur proverbia 9o. argue sapientem et diliget te. Tertio De 2o proverbia 28o. qui arguunt laudabuntur et super eos veniet benedictio. Tertio De 3o dicitur hic quod sapientes audiunt et illusor non audit cum arguitur ut dicitur proverbia 13o. Tertio De 4o

proverbia 25o. Inauris aurea et margarita fulgens qui arguit sapientem et aurem obedientem. et quia iste doctrina bona et sana arguebat ideo dixit sophar. doctrinam qua me et cetera. et spiritus intelligentie mee respondebit tibi. Secundo quasi est ille spiritus intelligentie sue quia certa veritas hominum invenitur fuisse spiritus.

phitonicus. falsidicus. maleficus. temptuosus. luxuriosus. contaminosus. veridicus. scientificus. salutificus.	Tertio De primo dicitur levitici 20. vir sive mulier in quibus fuerit spiritus phitonicus morte moriatur. Tertio De 2o. 3o. regum 22o. Egrediar et ero spiritus mendax in ore

UVA.BHSC

laus bonorum · laus malorum

omnipotentem exprobravi ¶ Unde 3o dicitur Iudicum 9o · Im
misit dominus spiritum pessimum abimelech ·
¶ Unde 2o dicitur ysaie 19o · dominus miscuit in
eum spiritum vertiginis ¶ Unde 4o osee 5o ·
Spiritus fornicationum in medio eorum etc ·
¶ Unde 6o zacharie 13o · pseudo prophetam et
spiritum immundum auferam de terra · ¶ Unde
1a Io · 4o · qui non est ex deo non audit nos
In hoc cognoscitis spiritum veritatis · et
spiritum erroris ¶ Unde 8o ecclesiastici 39o · Si dominus
voluerit spiritu intelligentie replebit
illum ¶ Unde 9o dicitur ysaie 26o · concepimus
spiritum salutis · In proposito ille sophar
intelligebat de spiritu scientifico quia
credebat bene respondere et ideo dicit
¶ Et spiritus intelligentie etc · quasi diceret ·
adhuc intellectus meus habet pro sua
responsione · quod videat beatus gregorius
ubi supra more · capitulo 1o · dicit ¶ Et spiritus etc · ac
si aperte dicat tua quidem verba audio
si recte prolata sint spiritu mee intelli
gentie discerno · nam qui verba domini des
piciunt doctrina eius non adiutorium
sed ad occasionem certaminis sumunt
ut audita potius iudicent quam sequantur
¶ Et ipsi sophar videbatur certissimum
et experimento probatum quod mali et si
aliqua prosperitate gaudeant tamen illa sit
brevis et cito in hac vita infirmetur
vel per festinam mortem vel per aliquam sub
sequentem infirmitatem adversitatem
et hoc est quod subdit ¶ Scio quod ex quo positus
est homo super terram quod laus impiorum brevis
sit · hoc pro presenti intentum ¶ Est tamen hic ad
vertendum sicut patebit post quod iste sophar
cum iob conveniebat in hoc quod remuneratio
nes et puniciones fierent in futuro
dissentiebat tamen quia credebat quod adver
sitates in isto mundo essent puniciones
pro peccatis · et consimiliter credebat de prosperi
tate · idest virtutis et ideo primo ponit
illud in quo dissentiebat · 2o id in quo
conveniebat a ¶ Refugiet arma etc
quod id in quo dissentiebat a iob · et iste
sophar videtur esse id quod sepe contingit quod
mali habent prosperitates in isto mundo
et per omne non sunt prosperitates remuner
ationes cum mali nichil habeant virtutis
et ideo istud nititur excludere · scilicet quod ma
li non habent ibi statum prosperum ad sui con
solacionem · et ideo primo ponit suam
sententiam · 2o dicti sui assignat causam

ibi ¶ Cum et dulce · adhuc prima
divisio · quia primo ostendit istud in
malefacientibus · 2o in eis adheren
tibus ibi · filii eius etc · dicit · 5o primo
hoc scio etc · idest determinate quod quamvis
scimus aliter esse impossibile tenemus · ut
habetur 6o ethicorum et primo posteriorum
quod a principio mundi · scilicet ex quo positus
etc · idest ex quo factus est homo in adam
viventem · genesis 2o · quod laus impiorum
brevis est · et notanter dicit quod laus
bonorum in

[dulci recordacione ·
venerabili enunciacione ·
durabili perorazione ·

¶ Primo de
de sanctis ho
minibus ecclesiastici ·
44o Isti in generationibus suis gloriam
adepti sunt et in diebus suis habe
bunt laudem ¶ Secundo · 2o dicitur de sancto
viro ecclesiastici · 39o · Sapientiam eius enarrabunt
gentes et laudem eius nunciat ecclesia
id est enunciat ¶ Tertio · 3o dicitur ysaie 61o
~~60o~~ 61o · quod sicut terra germinat semen
suum sic dominus germinabit iusticiam
et laudem coram universis gentibus · et
istud est racionabile quia si honor premi
um virtutis · 4o ethicorum et laus ordi
netur ad honorem scilicet quod virtuosi cun
cta agunt ut ~~et~~ diu omni laude di
gni sint quo merito laudantur et
diu · eorum laus ipsorum est in

[brevi collaudacione ·
turpi recordacione ·
vili denunciacione ·

¶ Primo 1o dicitur
iob · 3o · de no
cte qua peccator
conceptus sit nec illa solitaria nec lau
de digna · ¶ Secundo · 2o dicitur · quia sicut
non est digna in ore peccatoris ecclesiastici 15o ·
ita certe nec de eo est laus sicut ysa
· 61o · dicitur · pro confusione vestra et ru
bore laudabunt partem eorum ¶ Tertio
3o dicitur · Iere · 16o · non audierunt ut in
laudem et in nomen essent mihi · unde
et · ps° dicitur · Non assumas laudem et
orationem pro populo isto quia non exaudiam
te · unde beatus gregorius ubi supra more · capitulo 1o ·
ostendit quod omne tempus vite presentis
est breve etiam si homo vixisset a
principio mundi usque ad hodiernam
diem et hodie moreretur totum
diceret ipse breve · et tunc ad propo
situm dicat Impii itaque quia presentem
vitam diligunt in ea procul dubio
perpetue laudem querunt lingue favo

UVA.BHSC

ribus extollunt, non esse bonum sed dici appetunt quod videlicet longiora esse extimant dum assequitur sed breuem intelligunt fuisse dum amittunt. In sic quippe eis ostenditur quod nichil fuerit quod amauerunt. Sequitur et gaudium ypocrite ad instar puncti.

Notandum est hic quod punctus siue punctum quod est dupliciter generibus quia masculini quippe neutri non est unus apud grammaticos. Accipitur esse geometricaliter siue mathematice secundum quod punctus est principium lineae siue terminus et consistit in diuisibili sic dicitur quod linea est latitudo longitudo sine latitudine cuius termini est duo puncta quod accipitur magis materialiter et large et sic dicitur quaedam breuis hora vnde oratores in sermonibus non quidem ... et puncto mobilis hore dicitur esse finis ... esse sic patrisio accipit in poeta sua. Telius ellebore ... conpescere puncto et nescio et cetera. Dicitur etiam fauor ... oratores in liricta omne tulit punctum qui miscuit vtile dulci. Modo ad propositum gaudium ypocrite dicitur ad instar puncti quia in momento desinit et parum durat sic ... ducunt in bonis dies suos et in puncto ad inferna descendunt id est in modico vel breui et quod ita sit probat per effectum dicens. Si ascenderit usque ad celum superbia eius quod sterquilinium in fine perdetur.

Dicitur superbia in celum ascendere quia quanto potest superbus eleuat se et sub alios sicut in psalmo dicitur. Superbia eorum qui te oderunt ascendit semper. Sic pulchre deducit Innocentius papa in de vilitate conditionis humane dicens quod statim ut ambitiosus in superbiam extollitur et in iactantiam efficitur non curat parere sed gloria preesse pares dedignatur amicos notos ignorat hesternos comites contempnit antiquos. Multum auertit visum extollit ceruicem erigit. Fastum ostendit. Grandia loquitur. Sublimia meditatur. Sub esse non patitur sed preesse molitur. Plato infestus subditis honerosus. Molestia non suffert. Gerepta non dicit. Preceps et audax gloriosus et arrogans grauis importunus quod bene ascendit in celum per-

Sed quomodo destruitur quod terto.

Non habet bonum fundamentum. Non habet firmum fulcamentum. Habet multum nocumentum.

Primo patet quia res alta non bene fundata cito cadit. Et ita est de superbo quia super res mutabiles ut puta naturalia dona quod ad corpus et temporalia habet confundamento quod cito cadit. Vnde boetius 2o de consolatione. In se magna ruunt sic nobis negatum est stare diu tollunt in aurum ut lapsu grauiore ruant. Ideo bene de tali ascensu dicitur. Illud iudicum 9o. Ascendistis super montes asinos. Secundo patet quia quando ... sub ipsi ... disrupuntur. Res autem non bene fulcita cito cadit sic tertio. Sic reprehendit moyses illos qui contra moabitas non usi consilio suo sed proprio ascenderunt et victi sunt dicens eis tumentes superbia ascendistis. Tertio patet quia cedunt semper manent in pristino sua et male cedunt sicut dicit ille ysaias 14o. Ascendam super altitudinem nubium similis ero altissimo ponam et cetera. Verumptamen in infernum detraheris. Quarto patet quia deo et hominibus odibilis superbia ut dicitur ecclesiastici 10o capitulo et ideo habet multum nocumentum. Vnde Ieronimus ubi est o superbia amicis importabilis omnibus odiosa. Inter omnia vicia tu semper prima tu semper ultima et cetera. Et ideo bene amos 9o dicitur. Si ascenderint usque ad celum inde traham eos quod bene dicitur. Si ascenderit et cetera. Vnde gregorius vbi exponit de ypocritis secundum veritatem 19o moralium capitulo 3o. Et primo est ypocrita describit. Ypocrita dicitur sanctum se simulat et iniquum se exhibere minime formidat honoratur et quia sanctitatis gloria defertur ab hiis qui exteriora cernunt interiora conspicere nequeunt. Vnde fit ut gaudeat in prima lesione. Hilarescat in primo recubitu inflatur in prima salutatione eleuetur in reuerenti uoce obsequium et superba cogitatione tumeat in famulatu ypocrita subiectore et postea. Recte ypocrita similis dicitur sterquilinio quia dum temporalem gloriam appetit modo per cogitationem apud ipsum tumet. Modo eandem gloriam alijs inuidet eciam alios veraciter habentes irridet quod quo magis plongus est sic stercoris structionibus in conspectu eterni iudicis.

UVA.BHSC

eius pectꝰ fetet. dicat gᵒ. ſi aſcende
rit et c̃. qui et ſi celeſtē uitam ſe
agere ſimulat. et ſi intellectū ſe eē
ſimilē ueris ꝑdicatoribꝫ ſimulat
oſtendat ꝙ ſterqlinū tn̄ in fine mū
di ꝑdetur. qꝛ mens illiꝰ ꝑ uicioꝛe
ſuoꝛe fetore depnabit. ¶ Seqᷓ. et
q uiderant eū dicant ubi ē. qꝛ q
uiderat eu in magno ſtatu nō uide
rant eū mortuū et ad nichil redda
tum. Juxᵗ. ic ps. Vidi impiū ſupexal
tatū et eleuatū ſicͭ cedros libani
et tranſiui et ecce non erat et qſiui
eū et nō ē inuentꝰ locus eiꝰ. ¶ Et
ꝙ ita ꝑtranſeat et qᵗᵒ ad honores re
uerētia et qᵗᵒ ad memoriā ſubdit
Velut ſōpniū auolans nō inueniet. Sm̄
aliqua ſōpnia manet. i. recordacio ſōp
nioꝝ aliq tranſeunt cito et aliq ſūt
reuelaciones qꝛ comentator ponit
ſiͭ de ſōpno et vigilia ꝙ in hoībꝫ
bene diſpoſitis corpore et mente
a ſupioribꝫ cauſantᷓ in fantaſia
quedā impꝛeſſiones q ſūt ſigna alicꝰ
uenturi et qꝛ fantaſia ex mociōe
ſpūū turbatᷓ tūc ſōpnia ſūt nulliꝰ
recordacionis ſicͭ pꝫ in ebriis et fu
rioſis ꝑꝑ mentē fantaſmatū. modo
ſtatꝰ impioꝝ qnto maioꝛ tanto in
ſtabilioꝛ et mutabilioꝛ et iō bene
cꝑatᵘʳ ſōpnio auolanti. i. tranſeūti
de quo ampliꝰ nō recordatᷓ homo
¶ Et qᷓſi viſio nocturna. hᶜ dᵗ ad drāz
viſionū q fiunt ꝑ diuinā reuelacio
nem ſicͭ cōtigebant ꝓphīs qꝛ viſiōes
nocturne q fiunt mutantᷓ ad mocio
nē fantaſmatū. et iō hō de talibꝫ nō
dꝫ curare qꝛ nichil hnt ꝑſagii qꝛ ut
dr̄ ecc̃. qᵒ. Vbi multa ſōpnia plīme
vanitates uel pᵗ exponi ꝙ qnꝫ hō
cū ſōpniat aliq ē delectabilia et fit
eͥ viſio placens ipē delectatᷓ et gau
det dormiendo. et qn̄ euigilat tūc
triſtatᷓ de hoc ꝙ ipē iam euigilatꝰ
ē. et ita de ditibꝫ hoībꝫ q dormiūt in
diuiciis et deliciis. et gaudent de
iſtis qᷓſi ſi eēnt durabiles et ꝑpetue
dū tn̄ euigilantᷓ moꝛ aut aduſitate
turbantᷓ. ſicͭ in. ps. dr̄. dormierunt
ſōpnū ſuū et nichil inuenerūt oīs
uiri diciaꝛū in manibꝫ ſuis. et ꝙ
eoꝛū ſtatꝰ vn̄ ſompnio et viſioni

cōparetᷓ pꝫ hᶜ ꝙ dr̄ yſ. 29ᵒ. erit
ſicͭ ſōpniū viſionis nocturne. mul
titudo gencium q dimicauerūt
cōᷓ ariel et iſta ē expō bti gꝛegoᷓ.
19ᵒ. moꝛ. caᵒ. 13ᵒ. dicentis. ſic. Sepe
namqꝫ nocturna viſione nō nulli
paupes factos ſe diuites admirā
tur deferri ē honores aſpirāt
diuiciaꝛū moles obſequiaꝛū multitu
dine. pulcritudine. ueſtiū. habun
danciam ciboꝛū. ſui et ad eē cōſide
rant gaudent ſe euaſiſſe penuri
am qᷓ cū gemitu tollerabant. ſed
cum repente euigilant inueniunt
ꝙ ſolū ſūt ꝙ gaudebant ſic ypo
critaꝛū mentes dū aᵈ ē qᷓ agunt
atqꝫ aᵈ aī hoībꝫ oſtendūt laudes
de ipſa ſanctitatis oſtentacione re
cipiunt. Jn extimacione homīᷓ
multis melioribꝫ ꝑ'ferut'. et cū
intus apud tacita cogitacione ſub
ꝑbiant foras ſe humiles demon
ſtrant atqꝫ ab hoībꝫ immoderate
laudantᷓ. tales ſe qᷓ eē apud deū
eſt extimant quales ſe gaudēt
hoībꝫ innotuiſſe. vnde fit ut ete
vite eterne ꝑcepturos ſe ꝑmia ꝑ
ſumant. Sꝫ int̄ hec occulta uoca
cionis hora ſurripit. et cū car
nis oculos claudunt oculos mē
tis aperiunt moxqꝫ ut eterna
ſupplicia recipiunt ibi videt qꝛ
virtutū extimacione dites in ſōp
nis fuerūt. ¶ vn̄ gᵒ de ypocrita dr̄
ꝙ tranſiet uelut viſio nocturna qꝛ
hᶜ cōpſe ad momentū diuite hu
manis eſtimacionibꝫ videt hᶜ
de oſtenſione ē fantaſmatis nō
de ſoliditate virtutis nā cū nec eiꝰ
in morte carnis euigilat cognoſcat
ꝑcul dubio qꝛ fames hoīᷓ certa ſe
dormiens videbat. ¶ Seqᷓ. oculus
q eum uidebat. ita ꝙ maneat in
memoria uel oculo memoꝛ. ſiue
cordis qꝛ ꝙ oculo nō uidet et ci
to cordis obliuioni traditᷓ qꝛ diu
turna abſencia videtᷓ obliuionē
facere ut dr̄. 8ᵒ. ethi. ꝛc. nᶜ vltra
Jntuebitᷓ locus eiꝰ. qꝛ nō redde
bit ampliꝰ ad ſtatū priſtinꝰ uite
qꝛ ſm̄ ueritatē vita ꝓus ſue mū
dus iſte ꝑꝑloquendo ē ~~uere~~ locus

UVA.BHSC

locus est iste mundus 89 [illegible]

dere peregrinacionis mee . 1° ps . Can
tabiles michi erant iustificaciones tue
in loco peregrinacionis mee . et isti
faciunt ei locum mansionis deo bene
gratum ysa . 66 . quis est iste locus
quietis ¶ 2° est mundus iste locus tri
bulacionis sicut 1 . mach . 9° . dicitur .
videtis bellum contra nos et non est locus
divertendi et cetera . et ipsi faciunt locum
delectacionis sicut sapie . 19° . dicitur . In
locis desertis posuerunt casas ¶ 3°
est mundus locus temptacionis deuto
6° . temptasti dominum in loco temptaci
onis et ipsi faciunt locum collocaci
onis et dicunt sicut cum eccclesiaste . In quo
cumque loco lignum ceciderit ibi erit
¶ 4° est mundus locus penitencie et conversionis
sicut sap . 12° dicitur . bone spei fecisti filios
tuos dans locum in peccatis pe
nitencie et ipsi faciunt ei locum am
bicionis . sicut iob . 24° dicitur . dedit ei
deus locum penitencie et ipse abutitur
eo in superbiam ¶ Bene igitur dicitur hic . Cognovit
ultra et cetera . quia sancti viri non habent
hic locum nec manentem civitatem ut dicitur
ad heb . 13° . mali autem eligunt hic sibi lo
cum et tamen non permanent sicut dicitur in
ps . Pertransibit spiritus in eo et non sub
sistet et non cognoscet amplius lo
cum suum ¶ Filii eius et cetera . hic ostendit tri
bulacionem impii in personis conjunctis
et hoc ostendit primo in filiis . 2° in
suis ibi . ossa . quia ut communiter dicitur fiunt
iniquitates patris quandoque redundant in
filios non solum spiritualiter sed etiam tem
poraliter . quia delictum patris puniuntur quandoque
in filiis . unde benedicitur ecclesiastici . 41° . de patre
impio conqueruntur filii quoniam propter illum
sunt in obprobrium et hoc est quod dicitur
hic ¶ Filii eius scilicet impii . atteratur
egestate . quia sicut ecclesiastici . 41° . filiorum patris
peribit hereditas et manus eius red
dent ei dolorem suum ¶ manus . i . opera
quia manus est organum organorum . 3°
de anima aut opera reddere dolorem quia
pro operibus malis redditur dolor ¶ ossa
eius et cetera . hic ostenditur quod etiam puniuntur
in servis per ossa que sunt rigida et
dant corpori robur et fortitudi
nem possunt intelligi amici sui et
familiares quia ossa non pullu
lant homine mortuo . et quia in adolescen
cia vigent passiones pueri enim

sequuntur delectaciones omnes ut dicitur . 8°
ethicorum quando homo a iuventute prosequitur de
lectaciones turpes et vicia tunc
ossa eius . i . vicia familiares et sui
malo exemplo ducti priores fiunt quia scribitur
ecclesiastici . 10° . secundum iudicem populi sic et ministri
eius et sic ossa eius domini implet vicijs
adolescencie illius et cum eo in pulvere dor
mient . et in pulvere redigentur . vel
in pulvere . i . in ignominiam dormient quia
eorum fama ad nichilum devenient et
fient sicut pulvis quem proicit ventus a
facie terre ¶ Cum enim et cetera . hic reddit
causam dicte tribulacionis que est delecta
cio in peccato . et primo ponit causam . 2°
describit correspondenciam pene ad cul
pam ibi . Iuxta multitudinem . dicit igitur . Cum
enim fuerit dulce in ore eius malum . est
hic advertendum quod sicut dicitur . 2° ethicorum circa
finem . ipsimet nati sumus ad intemperan[43]
naturaliter . quia inclinamur ad delectacio
nes contingit tamen quod sinderesi contradicente
retrahitur homo a delectacionibus disconve
nientibus idem quando tamen homo sit ha
bituatus in aliquo vicio tunc illud est ei sicut
dulce . quia habitus inclinat ad modum nature . pol.[43]
ut dicitur in eodem . et ideo 1° ps . dulciter
gustantur facili et prompte . et fit in
ore eius dulce malum . quia appetitus facia
liter fertur in illud et cum delectacione
et tunc congaudet in malo sicut de ma
lis dicitur proverbiorum . 1° . letantur cum male fe
cerint et exultant in rebus pessi
mis ¶ Et tunc abscondit id sub lingua
sua . per linguam que est instrumentum quo cognos
citur sapor et dulce et amarum intelligitur
concupiscencia quo homo fit bonus aut malus et
notanter dicit abscondit . quia sicut homo letatur
dulcem cibum retinet diu in ore propter
delectacionem sic ille sicut ille philoxenus qui
cupiebat habere collum gruis propter delectacionem
tactus ut dicitur . 3° ethicorum ita impius ma
lum ei dulce abscondit . in corde . i . obser
vat propter delectacionem convenienti et
amica ¶ Verum est quod potest aliter exponi ut
de ypocrita passe de quo fuit sermo
prius bene intelligatur sicut bene intelligit
ille sophar quod cum ypocrita malum quod
tamen committit in secreto abscondit
sub lingua . i . celat quia ut dicitur de lingua
dolosa quod unum dicunt et aliud faciunt

UVA.BHSC

fiunt quod dicitur in .p°. labia dolosa in corde
et corde locuti sunt et ita exponit
glosa eius more .c°. q°. d. In ore y
pocrite malum dulce est quia et in quantum
suauis est in mente ob aspere cordis
cogitacio est de quo scriptum est lingua do
losa in corde locuti sunt mala. sed hoc
malum quod in ore ypocrite est sub lin
gua eius abscondit quia asperitas ma
licie que latet in mente sub tegimine
blande locucionis exitur. malum
namque in lingua et non sub lin
gua esset si loquens ypocrita mali
ciam sue prauitatis apperiret per
uersi itaque malum non in lingua sed
sub lingua habent quia sermonibus dul
cia pretendunt et cogitacionibus per
uersa molliuntur. verum est etiam quod dul
cedo quam habent impii in malum est fu
gienda et abbominanda est ei

deceptiua. nociua. indignatiua tristitiua.	¶ Est dico primo deceptiua quia illi sunt decepti in rei ueritate sicut ysa. .5°. dicitur. ve uobis qui di

citis malum bonum et bonum ma
lum ponentes amarum dulce et
dulce amarum. ¶ Est etiam nociua quia
capit homines sicut piscis capitur
hamo. vnde dicitur prouer. .4°. Eruaris
ab aliena muliere que facit uerba
sua dulcia et post hec insequi do
mus eius. ¶ Est etiam indignatiua
sicut maxilla lactis indignat multum. ideo
dicitur prou. .9°. de muliere stulta quod dicit
aque furtiue dulciores sunt. tamen iob
.20°. dicitur. dulcedo illius uermes ¶ Est
tamen tristitia quia cito transit et in amari
tudinem transmutatur ysa. .24°. cessa
uit gaudium ... dulcedo ama
ra erit potacio bibentibus illam. ¶ Sic
igitur patet quod ypocrita. abscondit illud
malum sub lingua sua tamquam dulce et
sequitur parcet illi et non derelinquet
illud. dicitur parcere parco quod eum deserendo
destruit illud. et ideo dicitur. non dereli
quet id. quia quamdiu homo stat sub
passione id videtur esse dulce et ideo pro
sequitur ipsum delectacionem et id
subditur non derelinquet illud quia quamdiu
homo stat sub passione. Celabit etiam
in gutture suo. ¶ Notandum est hic quod
guttur quando accipitur pro.

discrecione. meditacione. Intencione. consideracione. delectacione.	¶ Primo modo accipitur prouer. .3°. misericordia et veritas non te de serant circumda eas gutturi tuo ¶ de .2°.

dicitur prouer. .8°. veritatem meditabitur
guttur meum ¶ de .3°. Io. .31°. non
dedi ad peccandum guttur meum
¶ de .4°. prouer. .24°. comede fili mi
quia bonum est et fauum dulcissimum
gutturi tuo sic et doctrina etc.
¶ de .5°. dicitur prouer. .5°. fauus distil
lans labia ~~tua~~ mea et nitidius oleo
guttur eius. ¶ In proposito guttur eius
accipitur pro meditacione intencione
consideracione et delectacione quia
sub omnibus istis celat malus peccatum in
quibus patet et sic uituperandus et per
consequens insanabilis quia ut dicit glosa.
sic celat in gutture quia seruat in
cogitacione ut nequaquam proferat
in uoce. panis eius etc. hic po
nit penam que sequitur ad talem culpam
et primo penam quam prouenit ex sua
delectacione. .2°. eam que prouenit
ex aliorum delectacione ibi turbine
ibi caput aspidum etc. ¶ Circa primum
est aduertendum quia dixit quod delectacio
in malis est peccatori suauis et dulcis
et quod celat eam in gutture suo. ideo
ipse consequitur penam continuans. sicut enim quod ac
tingit homini comedenti quando contingit
quod ex humoribus uenosis ...
in homine aliquibus eius comestus in illos
humores conuertitur ut patet in concupis
centiis. conuertitur ydropico et tisico.
.4°. ethicorum delectaciones corporis conuertuntur in
penam et hoc est quod dicitur sub methapho
ra panis. .d. panis eius in utero eius
vertetur in fel aspidum. ¶ Notandum est hic
quod in generali quadruplex panis in
uenitur. s.

reficiens. conficiens. perficiens. inficiens.	¶ Panis reficiens est qui est corpus sustentans et nutriens de quo dicitur gen. .3°. In sudore uultus

tui uesceris pane tuo ¶ Panis per
ficiens est gratia hominem mortificantem confor
tans qui datur in sacramento altaris

UVA.BHSC

de quo dr. Jo. 6°. Si quis manducavit
hunc panem vivet in eternum. ¶ De 3°.
pane qui est gloria hominem beatificans
dr. luc. 14°. beatus qui manducat
panem in regno dei. ¶ De 4°. pa
ne qui est mortificans dr. eccl. 23°.
23°. homini fornicario omnis panis dul
cis non fatigabitur transgrediens usque
ad finem. et ideo iste est qui vertitur
in fel aspidum intra. quia iste pa
nis est

viciosus.
venenosus.
dolorosus.
scandalosus.
maliciosus.
gulosus.

¶ De primo dr. eze. 9°.
sacrificia eorum quasi pa
nis lugencium omnes qui
comedunt ex eo contami
nabuntur. quia anime eorum
non intrabunt in do

mum domini quia panis eorum super viciosus
est. ¶ De 2°. prover. 4°. comedunt panem
impietatis et vinum iniquitatis bi
bunt. ¶ De 3°. in ps. surgite postquam
sederitis qui manducatis panem do
loris. ¶ De 4°. dr. eccl. 31°. In nequis
simo pane murmurabit civitas
et testimonium illius nequicie verum. ¶ De 5°.
dr. prover. 20°. suavis est homini panis
mendacii et postea implebitur venter
eius calculo. ¶ De 6°. dr. eccl. 22°.
oculus malus ad mala et non satia
bitur pane venter eius ad lucrum in
continens vix saturabitur delectationibus
et quia alique delectationes causant in
firmitatem ut dr. 2°. ethicorum non
solum corporales sed et spirituales.
ideo talis panis. vertetur in utero
ipsius. i. in eius corde. in fel aspidum
. i. in panem crudelem quia per fel aspi
dum intelligitur quod torsiones inducat
et in fine mortem. unde gregorius. 14°.
mor. ca. 6°. panis eius. tunc enim
iniqui vident quod antiqui serpentis
veneno infecti sunt dum flammis vel
cerulis traditi cum eodem suo persua
sore cruciantur. panis itaque iste in
ore aliud sapit sed aliud in utero quia dum
sectore delectacionis leticia dul
cis est cum hic quasi mandando agitur sed
amarescit in utero quia parata leti
cia deglutitur ad penam et quia etiam
quasi panis comestus vel ex sua in
disposicione vel ex comedentis condici
one vertitur ad penam comedentis
ita in concupiscencia impiorum quam habuit

in congregacione temporalium ad eorum pe
nam vertitur cum divicie ab illis tollun
tur et hoc est quod subditur ¶ divicias quas
devoravit evomet. et notanter dicit
quas devoravit. quia secundum veritatem potentes
dicuntur pauperes devorare.

eos opprimendo.
eos spoliando.
eis invidendo.
eos postponendo.

¶ Primo eos oppri
mendo in ps. de
vorant plebem meam
sicut escam panis. ¶ 2°.

eos spoliando de quo ysa. 1°. regionem
vestram coram vobis alieni devorant. etc.
¶ 3°. invidendo sic dr. prover. 19°. os im
piorum devorat iniquitatem et cetera. ista est
pessima fera que devoravit ioseph
gen. 36°. ¶ 4°. postponendo pauperes et se
excellendo per isto modo multi devorant sive
honore et honoris honorabilium ut ma
gis extollantur. ¶ De qua devoracione dr.
2°. corin. 11°. si quis devorat si quis extolli
tur etc. bene ergo dr. de malo quod divicias quas
devoravit a pauperibus tollendo potencia
inuria malicia. ¶ Vel devoravit. i. in
gluvie abscondit et cellavit. evomet
. i. cum abhominacione perdet vel cum tristicia
et amaritudine dimittet sicut cibus
sumptus cum evomitur. ¶ Et de ventre
eius extrahat eos deus. de quo ventre
quia invenitur venter.

corpulencie et carnalitatis.
continencie et capacitatis.
memorie et sagacitatis.
concupiscencie et malignitatis.
desidie et curiositatis.
intelligencie et sagacitatis.
amicicie et caritatis.

¶ Venter
primo modo
sumptus est
venter car
nalitatis
naturalis
de quo dr.

luc. 1°. benedictus fructus ventris tui
¶ De 2°. ecc. 51°. de altitudine ventris inferi
etc. ¶ De 3°. prover. 18°. de fructu oris
viri replebitur venter eius et genimina
labiorum eius saturabunt eum et. 20°. dr.
quod deus investigat secreta ventris. ¶ De
4°. prover. 13°. venter impiorum
insaturabilis. et eccl. 23°. aufer a me ven
tris concupiscencias etc. ¶ De 5°. ad titum 1°.
mendaces male bestie ventres pigri
¶ De 6°. primo re. 28°. Interfecerat
saul omnes qui habebant in ventre phy
tones. i. qui faciebant prestigia et
divinabant ¶ De 7°. Jere. 4°. ventrem
meum doleo etc. et cant. 5°. dilectus
meus misit manum per foramen et ven

UVA.BHSC

meo et expſſe eſt. 31°. ſodalis amico
ↄdolet cauſa ventris .i. amicicie. modo
bñ intelligi de ventre cupiditatis et
incontinencie et rapacitatis .ſ. q ma
lus reponit in theſauro diuicias . et tunc
eos extrahit eas qn diuino iudicio
ei ꝑ quandam violenciam auferuntur. bt⁹
gg⁹. 14°. mor. ca° 6°. exponit de
ypocrita. d. vult ypocrita ſtare dia
elogia nc tn̄ facere vult docte loqui vel
viuere ꝑ eo q no agit q nouit et
hc q nouit ꝑdit ut qr ſtare ſuam
ↄſciam puram operacione no ſonat
ↄtempta puritate boni operis et ſciaz
ꝑdit. Caput ud aſpidum et c. h' ponit
adiuſitatem q contingit impio ex ali
oru ꝑturbacione. Sciendum q addit eodu
q aſpis .ſ. yſi. xij. ethi. e genus ſer
pentis crudeliſſimum in veneno. Vn
dicunt q iſte ht tantum venenum in
morſu q inſanabile ſit mgr̄ id. de
ut. 32°. venenum aſpidum inſanabile
Vn dr aſpis . qi aſpergens in os vene
num ht tn̄ yſi. prudencia in ſe cuſto
diendo qr no e in cauerna ſua et in
cantatores ſiue iocculatores q incanta
cionib ꝑpriis ad hoc volunt eu occi
dere vel facere dormire. ſm alios ꝑ
prius inſtruis in qbus ille ſerpens delec
tatur venıunt iſte ex naturali induſ
tria ponit vnam aurem ad terram
aliam cauda obſtruat ita q non au
dit eos et ad hc br facere id. ps. ſic
aſpidis ſurde et obturantis aures
ſuas que non exaudiet vocem incan
tancium et c. e eı .ſ. gg⁹ h ꝑpone
ꝑuus plurioris corꝯ vipera . et
gignit oua mgr id yſa. q9°. oua
aſpidum rumpunt ꝑ iſtud ſignat adu
latores et mali homines q fraudule
ter decipiunt homines q caute ſe no ꝑſ
uant ſubtiliter conſilant et alios ve
nenant et caput vero aſpidis e
ſuggeſtio qe innititur ſic gn. c°. dr
Ipſum conteret caput tuum tunc in ve
ritate homo malo dr ſuggere caput
aſpidum cu adulatorem et malorum ſug
geſtiones audit ſiue ut faciat ma
la ſiue ut dimittat bona et io dr
Caput aſpidum ſugget ſ occidit eu
lingua vipe. vipera e quoddam genus ſ
pentis de q° yſi. 12°. ethi dr q dicta
e vipera ex hoc q vi pariat. na
ſm yſi. et gg⁹. in iſto paſſu ſcia
vipere cu concipit et catuli ſunt
ꝑpe ꝑtum no expectantes nec t
minum ꝑꝑ ſua malicia in utero
collidunt . et tandem viſcera matris
dirupunt et matre occiſa exeunt
de utero. Dr etc q tpe coytus maſ
culus ponit os in ore femelle et
inde emittit ſemen ad matricem pre
libidine at femella ſtringit dentes
et ſtrangulat marem et ſic vipe
anteqm naſcantur ſunt ca mortis
parentum ſunt tn̄ a grecis puſilli ex
viperis q circa nocent et vu
lent q venenum. Vnde dicitur aſpis
Concipiens morte ꝑit eq viſcera
forte . vipa ſuo more moriens ꝑit
et coyt ore. Item ad pp⁹. vipera
q concipiendo occidit eum a q conci
pit et poſt tandem moritur a fetu
ſignat detractores ꝑuſe qr qn videt
bonum hois recipiunt in ore et id
ſtrangulat ex eo fetu venenoſo
.i. inuidia ↄcepta parent qr ſuomet
ↄceptu torquet. Vnde ꝑſius Iuſtius in
uidia nichil e q ꝑtinus ipm vul
nerat actorem nutrix ſui tunc
ſm veritatem occidit aliqn vi
pere ho malus cu inuidia conſente
veneno malorum qbus credideret inte
rit. Sunt em tales mali ↄſiliatores
venenum aſpidum ſub labiis eorum
q impii dum eis credi et
lingua vipe occidi cu eo retorqtur
eorum malum ↄſilium de qbus vipis
dr . mt. 12°. ꝑgenies viperarum quo
poteſtis bona loqui cu ſitis mali. Ab
atqꝫ gg⁹. 14°. mor. ca° 8°. dr. expo
nens iſtud de diabolo . qd ꝑ aſpides
ꝑuos n latentes ſuggeſtiones fi
gurant q cordibus hoim ꝑua ꝑuis
ꝑſuaſione ſubripiunt . q vo ꝑ
lingua vipe n violenta diaboli te
ptacio deſignatur ꝑus em leuiter
ſubripit poſt modum vero etc vi
olenter trahit caput aſpidum ſug
git qr initium ſuggeſtionis occulte
paruum ꝑus in corde naſcitur ſ occidit
eu lingua vipe qr ꝑ modum capta
mens veneno violento teptacio

UVA.BHSC

mel significat

mus vinatur. scilicet nec videat rivulos
fluvii torrentis mellis et butiri. sic
sicut omne mel et butirum conveniunt
in dulcedine excepto quod mel fit ex
industria apum ex floribus. butirum
ex industria hominum ex domesticis anima
libus. sic ergo per mel et butirum significantur
delectaciones temporales sic quod per mel
intelligantur bona provenientia ex
dei providentia sic mel dicitur celeste do
num a virgilio in principio quarti georgi
corum dicente protinus mellis celestia do
na per butirum bona que proveniunt homini
ex eius industria et providentia per rivu
los fluvii illa bona que cum sollicitudine
et prudencia homo acquirit per torren
tem bona que homini ex inspiratione a deo
proveniunt cum tamen absque providencia ha
bundancia sic secundum opinionem sophar
quoniam proveniunt bona temporalia habun
danter homini ex divina providencia que omnia
inferiora gubernat proveniunt et
homini ex sua industria. malus vir malus
ex suis demeritis privatur istis et quoniam
et sic perdit utraque sic igitur dicit nec
videat et cetera id est habundancias bonorum et
dulcedinis a deo munere datorum sive
eciam provenientium bonis acquisitis sua solli
citudine et prudencia. verum est quod mel
in scriptura significat bonorum.

plenitudinem.
dulcedinem.
multitudinem.
distinctionem.
iracionem.
adepcionem.

¶ Primo primo dicitur in
multis locis filiis
israel de ut exodi 3. polli
citus est dominus dare terram
vobis lacte et melle
fluentem vel mana
tem ¶ Secundo secundo dicitur prov. 25. mel in
venisti comede quod sufficiat tibi. ne for
te saciatus evanescas quia scilicet temptata
te bonorum bona alliciat dulcedo et
ideo est obpreveniendum ¶ Tercio tercio dicitur
cant. 5. comedi favum cum melle
meo et cetera id est amoris multitudinem
sopori et gustavi ¶ Quarto quarto dicitur prov.
16. favus mellis alia composita id est dis
crete dicta. In figura huius dicitur 1
Re. 14. quod cum ionathas gustasset fa
vum mellis aperti sunt oculi eius ¶ Quinto
quinto dicitur ysa. 7. butirum et mel come
det ut sciat reprobare malum et eli
gere bonum ¶ Sexto sexto dicitur ysa. 24. co
mede fili mel quoniam bonum est quia delec
taciones sunt de genere bonorum et

proseque delectaciones non est vituperandi
sed quod turpes ut dicitur 1° ethicorum. omnibus iste
ex demeritis suis privatur homo malus
et magis in isto mundo secundum opinionem
ipsius sophar et cum hoc reservatur ad
alias penas in futuro et hoc est quod sub
dit. luetque fecit omnia. id est dolebit quod talia
commisit. sed 2° mediana ~~parat~~ parat
quia durabit et tamen non consumetur. quia
dampnati laborabunt in eternum et vi
vent adhuc in finem ut dicitur in psalmo.
Sed statim post dicta opera quod sibi dicitur.
32° consumuntur et devorabunt eos
aves morsu amarissimo ¶ Videtur
quod consumere quandoque accipitur pro nichillare
sic ezech. 14. etiam preterea consumpsit igitur
quandoque accipitur pro debilitare sic ysa. 40.
mane consumpsit fortitudinem meam
quandoque pro tormentare et malum ingerere
sic dicitur ecclesiastici 21. dolor consumet eos antequam
moriantur et sic consumuntur mali
et consumentur non tamen annichillabuntur
et ideo non consumentur ¶ beatus gregorius ex
ponit 16 nec videat rivulos et cetera. in 15
more. cum 9. primo moralium d. sic ri
vuli fluminis sunt dona spiritus sancti
rivulus fluvii caritas. rivulus fluvii
fides. rivulus fluvii spes. sed quando ypo
crita nec filium nec proximum diligit
cum in historia mundi gloriam querit ri
vulos fluminis non videt quia in ri
gacione infunditur caritas ¶ Sed tamen
rivulos gregorius fluvii vidisset. si apertis inte
gra oculos clausisset eosque ad celestis
patrie amorem aperiret et tunc
allegorice residuum exponens dicit.

aut primo ingenitus cum sit deus si
omnia homo est factus inter omnia quam ante
nos divinitatis sue dulcedine et mis
terio incarnacionis replevit melle
nos pariter et butiro recreavit ¶ quia
ergo spiritus sanctus per mentem quas replevit
rit et divinitatis eius dulcedine et
incarnacionis fide letificat. isti rivu
li torrentis fluminis mellis et
butiri esse memorantur quia et de co
gnicione dei alta mente suavitate
reficiunt et de incarnacionis eius
gracia carismatis hanc ministerio per
ungunt. Sed ypocrita quia exterioribus
favoribus fusus hec interna dona non

UVA.BHSC

p[re]cipit ad q[ue] ſupplicia tendit adiungit luet q[ue] fecit om[n]ia et no[n] [con]ſumet. na[m] luit m[en]s tormenta q[ue] hic illicita ſer uauit deſideria et flam[m]is ultricib[us] tra dit[ur] ſemp[er] morit[ur] q[ui]a ſemp[er] in morte ſ[er]uat[ur] n[on] e[ni]m in morte [con]ſu[m]it[ur]/ q[ui]a ſi [con] ſumeret[ur] uita morie[n]tis cu[m] uita eti[am] pena finiret[ur] ſ[ed] ut ſine fine cruciet[ur] uiuit ſine fine [com]pellitur ut aug[ustinus] hic uita mortua fuit in culpa n[on] ei[us] mors uiuat in pena dicit g[regorius] luet [et]c. q[ui]a cruciabit[ur] et non extinguet[ur] morit[ur] et uiuit deficit et ſubſiſtit finet[ur] ſ[em]p[er] et ſine fine e[st] hic ſolo audita terribilia ſu[n]t q[ua]nto magis paſſione.

Ubi g[ra]d[us] p[ost] ſeq[uitur] Iux[ta] m[u]l[ti]tudi[nem] admue[n] cionu[m] ſuaru[m] ſic et ſuſtinebit. adin uenciones dic[untur] q[ua]s homo ſe excogitat et p[ro]pue ſuo motu Eſt aduertendu[m] q[uod] admuenciones accipiu[n]t[ur] in bono et in malo ut co[m]i[ter] in ſcriptura ſonat in malo q[uam] in bono ſi[cut] q[uod] ho[mo] q[uasi] deum d[icitu]r inuenire.

perfidias. nequicias. malicias. delicias. iniurias. aſtucias.	De p[ri]mo deut[eronomio] 28. P[er]cu[ti]at te d[omi]n[u]s p[ro]p[ter] admuen ciones tuas peſſimas q[ui]b[us] [contr]a me co[n]ſiſti feciſti et loq[ui]t[ur] de p[er]fidia iude oru[m]

De 2[o] in p[s]a[lmo] fu[er]u[n]t nequiciam admuencionu[m] ip[s]oru[m] tribue illis De 3[o] michee 3[o] nequiter egerit in admuencionib[us] ſuis De 4[o] in p[s]a[lmo] fornicati ſu[n]t in adinuencionib[us] ſuis De 5[o] d[icitu]r ſapie[ntie] 14[o] yſa[ie] 3[o] admuenciones eoru[m] [contr]a d[omi]n[u]m ut p[ro]uocarent oculos maieſtatis ei[us] De 6[o] ſapie[ntie] 14[o] ad inuenciones eoru[m] corrupcio uite eſt Igit[ur] q[ui]a iux[ta] q[ua]ntitatem delicti ſic erit et plagaru[m] mod[us] ut d[icitu]r deut[eronomio] 25[o] Ideo hic d[icitu]r Iux[ta] m[u]l[ti]t[udinem] et c[etera] ita ſcribi[tur] eti[am] exo[di] 12[o] iux[ta] uias ei[us] ad in uenciones ei[us] [et] retribuet ei Ubi g[re]g[orius] 14[o] mor[alium] ca[pitulo] x[o] pulchre oſtendit ſeu d[ici]t q[uod] ſic aliq[ui] electi p[lu]s faciunt uel impediu[n]t obſequio q[uam] acc[e]p[er]int ex p[re]cepto et ex[em]plificat de uirginitate q[uam] non p[re]cipit[ur] ſ[ed] laudat[ur] et ſubdit et ſic plerumq[ue] p[er]uerſi quoq[ue] in p[ra]uis actib[us] exce[n]dunt ut p[lu]s inueniant in p[er]uerſa operacione q[uod] faciunt q[uam] faciunt ex uſu reprobor[um] iniquitatis

accipere ex[em]pla potuerunt Ubi et am plioris retribucionis tormento feri unt[ur]. q[ui]a ipſi ex ſemetipſis actiones prauas de q[ui]b[us] feriri debeat inue nerunt. ſ[ed] q[ui]a admuenciones [con]ſiſt[unt] ſtatim declarat d[icens]. q[uonia]m nudauit pa uperis domu[m]. Eſt e[nim] ſciendu[m] q[uod] paup[er] inuenitur in.

deſpectu. profectu. affectu. effectu.	Pauper in deſpectu e[st] indige[n]s bonis t[em]poralib[us] qui ita deſpicit[ur] q[uo]d

ab om[n]ib[us] excecat[ur]. ab o[mn]ib[us] elongatur. In o[mn]ib[us] opp[ri]mitur. In om[n]ib[us] deſpicit[ur].	q[ui]a ab o[mn]ib[us] excecat[ur] d[icitu]r ec[clesiastic]i 13[o] excu ciacio diuitu[m]

paup[er] q[uo]d eti[am] ab om[n]ib[us] elo[n]gatur d[icitu]r eti[am] p[ro]uer[biorum] 19[o] diuicie addu[n]t ami cos plurimos et a paup[er]e q[uo]q[ue] hi[i] eti[am] quos plurimos habuerit ſeparant[ur] et ibide[m] d[icitu]r fr[atr]es pauperis oderu[n]t illu[m] et amici ei[us] p[ro]cul receſſeru[n]t ab eo q[uod] eti[am] ab om[n]ib[us] opp[ri]mit[ur] ec[clesiastic]i 13[o] ſic[ut] uenacio leonis onagri in deſerto ſic paſcua diuitu[m] paup[er]es q[uod] eciam deſpicit[ur] ec[clesiastic]i 13[o] paup[er] locutus e[st] et dicu[n]t quis e[st] hic et ſi offenderit opp[ri]munt eu[m]. Paup[er] in p[ro]fectu e[st] paup[er] in d[omi]no q[ui] paup[er]tate[m] uolunta riam diligit eligit ut ſp[irit]ualit[er] diues fiat de q[u]o d[icitu]r mathei 5[o] b[ea]ti paup[er]es ſp[irit]u q[uonia]m ip[s]oru[m] e[st] regnu[m] celoru[m]. Paup[er] in affectu e[st] diues auarus de q[u]o d[icitu]r p[ro]uer[biorum] 13[o] e[st] q[ua]ſi di ues cu[m] nichil habuerit et e[st] q[ua]ſi paup[er] cu[m] in multis diuiciis ſit. Pa up[er] in effectu e[st] ho[mo] in penis exiſtens q[ui]a uere paup[er] e[st] de q[u]o d[icitu]r ap[ocalypsis] 3[o] no[n] ſcis q[ui]a miſer es et miſerabilis et paup[er] cecus et nudus Mo[do] b[e]n[e] intellig[itur] de paup[er]e indigente p[ro] p[ri]mo ſ[c]ripto. de quo d[icitu]r q[uia] ip[s]e nu dauit paup[er]e[m] ſpoliando bonis i[d est] denudando reddidit illu[m] pauperem q[ui]a p[ro]uerbialit[er] d[icitu]r q[uod] nemo p[ot]e[st] ſpoli are nudu[m]. et q[uonia]m ad iſtam nudaci one[m] declarandu[m] ſubdit. et rapuit ſ[cilicet] domu[m] pauperis. et no[n] edificauit eam. et ſic merebat[ur] puniri q[ui]a

UVA.BHSC

dr prou. 14°. q despicit pauperem exprobrat factori eius et gloriatur in rapina eius non erit impunitus et sequitur non est saciatus venter eius. secundum veritatem sebraicam. q°. avarus non implebitur pecunia unde boecius 2°. de consol. metro 2°. nil habere videntur. sed quesita vorans rapacitas alios pandit hyatus. sed. sitis ardescit habendi numquam dives agit qui tremidus gemens se se credit egentem et tamen nec concupiscencie tamen repletio in digenciae ut dicit philosophus 3° ethicorum unde gregorius super 19° more ca. 21°. dicit non est saciatus venter eius. venter quippe mentis avari est qui in ipso colligitur quicquid ex perverso desiderio glutitur. liquet ergo quod avaricia desideratis rebus non extinguitur sed augetur nam more ignis cum ligna que consumat acceperit excrescit. et videtur ad momentum flamma comprimi unde paulo crevit dilatari et hoc est quod subditur. et cum habuerit quod concupierat possidere poterit. vel quia subtrahetur ab eis. vel quia subtrahentur ei quia scribitur ysa. 33°. ve qui predaris nonne et ipse predaberis. est tamen sciendum quod numquam habebit totum quod concupierit quia concupiscencia malorem insaciabilis est ut dicit 3°. pol. sed accipitur hic pro toto et consilium dicitur de iudic. c°. pro multitudines suas delere sunt naciones de terra quas possidebant et ista impio contingunt racione rapacitatis. et que eciam contingit racione voracitatis subdit. non remansit de cibo eius. i. totum comedit et bibit et nichil pauperibus tribuit quare vituperando sic dicitur ysa. 64°. quando comedistis et bibistis nonne vobismet comedistis et bibistis. nam secundum veritatem cibus iste naturalis de quo intelligitur est secundum scripturam sacram.

fidelis acquirendo.
mediocriter sumendo.
amicabiliter erogando.
misericorditer distribuendo.
racionabiliter appetendo.

pro. 3°. dicitur levit. 4°. non sustinebis sanguinem in cibo unde ecc. 69°. dicitur vir insipiens ad mensam alterius alit enim animam eius cibis alienis. prov. 21°. dicitur ezech. 4°. sumeos in cibum in pondere nam mente omnia cadilia magnum cordis habent periculum ob ut dicitur 1°. de cadilibus et ideo dicitur prov. 30°. iudich. 10°. pulvillum cibi sumas. prov. 3°. dicitur quer. 30°. quod tria non potest sustinere stultum cum saciatus fuerit cibo prov. unum sua. prov. 4°. dicitur 1 cor. 13°. Si distribuero in cibos pauperum et bestes. c°. dicitur mittent munere alter alteris partes et pauperibus munuscula. prov. 9°. dicitur prov. 23°. cibos quos comedis evomes super. si cum homine inmundo comedis et ideo dicitur hoc procurare cibum tempore debito sicut de formica dicitur prov. 6°. quod procurat cibum in tempore et quia impius omnibus istis abutitur dicitur quod non remansit de cibo eius. ideo bona prandendo et proper hoc sequitur quod eciam nichil remanet de bonis eius. quia superius predet et hec est gens retribucio ut qui totum asserit in fine totum perdit et ideo subiungitur. cum saciatus fuerit arcabitur. loquitur ad modum hominis qui nimis comedit qui cum est nimis repletus ex nimia compressione cibi in stomacho dolet. ita hic qui tot et tanta acquisivit quod vix scit ubi ea reponere arcando solicitando meditando insistendo quod faciet de hiis vel ne perdat vel ad augendum ea quomodo laboret unde greg. super 19°. more ca. 16. prius enim anhelat avarus per avariciam concupita congregare et cum quasi in quodam ventre avaricie multa congesserit saciatus arcatur quia dum angitur quomodo acquisita custodiat ipsum eius sacietas angustiat et post tractans id luc. 12°. dives ille dicit intra se. quid faciam destruam horrea mea etc. clamat greg. o angustia ex saccietate nata de ubertate agri angustiatur venter avari. d. quid faciat profecto indicat quia notore suorum affectuum pressus sub quadam rerum fascie laborabat unde et dicitur cum saciatus fuerit arcabitur. quia mens avari quanto plus ex habundancia refectus assurrexit post ad custodiam gravius laborabit. unde bene sequitur estuabit et omnis dolor irruet in eum. dicitur enim quibus estuare in scriptura sacra ex.

feruore sollicitudinis conscienciae cupiditatis avariciae calore libidinis et malicie timore altitudinis et si.

de. 1°. dicitur gen. 31°. quod ioseph dicebat die noctuque

UVA.BHSC

ut videtur et fugiebat sompnus ab ocu
lis meis ¶ de 2º ysa. 28º qui turbo im
pellens parietem sic estus in siti. et
2aº meditatio e in spiritu suo per diem
estus ¶ de 9º dicitur osee 12º estum cotidie
et mendacium et vastitatem multiplicat
et ysa. 5º ve qui consurgitis mane ad po
tandum usque ad vesperam ut vino estuetis
¶ de 6º apoc. 16º estuaverunt homines
estu magno et blasphemaverunt no
men domini. s. ex superbia ¶ Et omnibus
istis modis dives impius estuare dici
potest sed que dicitur. Et omnis dolor etc. quia
non sustinebit omnem dolorem particularem
¶ dicendum est quod in sacra scriptura iste
terminus omnis. nec semper universales etc.
distribuit pro singulis individuis
illius cui attribuitur. sed tamen verificatur
pro multis sicut in ps. dicitur. narrabo omnia
mirabilia tua quod est impossibile homini. sed
mirabilia multa. et ita in proposito. omnis
dolor. i. multus dolor. irruet in eum
sollicitudine timore et pavore ne per
dat acquisita et cum dolore dimittat ea
et finaliter cruciatur propterea. unde beatus gregorius
notabiliter dicit hic et est 19º moralium ca. 12º
mira est securitas cordis aliena non
querere sed unius cuiusque diei contentum ma
nere ex qua videlicet securitate etiam perhe
mnis requies nascitur. quia a bona et tamen
illa cogitatione ad gaudia eterna tran
situr. ¶ quod qui rapit et hic fatigatur desi
deriis et illic tormentis. sequitur impleatur
venter eius. hic sophar videns quod merito
ex nimia repletione divitiarum cruci
atur impius qui zelo iustitie accessus optat
quod impleatur venter impii ut sic sue in
iustitie penam patiatur. ¶ Et est nondum
quod venter impii impletur et non im
pletur. ¶ dicitur impleri ratione habundantie
sicut prover. 1º dicebant impii. implebi
mus domos nostras spoliis ¶ dicitur non
impleri ratione concupiscentie quia infinita est con
cupiscentia naturalis. ut dicitur 2º phy. et concupiscentia
malorum incomprehensibilis ut dicitur 2º pol.
et ideo dicitur eze. 7º animam suam non satura
bunt. et ventres eorum non saturabuntur
et quia iste concupiscebat saturari. i. im
pleri diviciis in habundancia ad malum
suum. ideo dicit sophar. utinam impleatur venter
eius. sed ad quod sequitur ut emittat dominus. s. in
eum. iram furoris sui. Et nondum dicitur

iram furoris. quia ira finaliter confertur.
quasi furor cum furor sit accensio ma
gne ire. et ideo dominus irascitur cotidie
quia peccatores ¶ quia cotidie peccando me
rentur iram dei quia ut dicitur ro. 1º reve
velatur ira dei super omnem iniustitiam
sed furorem suum immittit seu emittit ad
graviter.

puniendum. corrigendum. contempnandum. tormentandum.	¶ de primo in ps. ira tus est in furore dominus et abhominatus est hereditatem suam ¶ de

2º dicebat ps. domine ne in furore
tuo arguas me. neque in ira tua cor
ripias me ¶ de 3º dicitur eze. 7º emit
tam furorem meum in te et iudicabo
te. s. vias tuas ad contempnandum. s.
graviter. ¶ de 4º dicitur ysa. 63º cal
cavi eos in furore meo. calcavi
eos in ira mea. s. ad tormentandum
graviter ideo optabat sophar ut non
solum iram dei incurreret quasi purifica
re potest peccator penitentia sed iram furoris
dei qui totaliter destrueret et istud con
cordat huic quod sequitur ¶ Et pluat su
per illum bellum suum. pluere optat ad de
signandum maiorem furoris habun
danciam sicut in ps. pluet super peccatores
laqueos ignis sulphur et spiritus procella
rum pars calicis eorum ¶ Sed que dicat
bellum suum. sciendum quod dicitur dominus bellare
in scriptura.

sanctos protegendo. suos defendendo. malos conterendo. malos affligendo.	¶ de primo dicitur. s. ex 14º pugnat deus pro ipsis et est ei bellum et c. ¶ de 2º unde

dicitur iudic. 6º nova bella elegit
dominus et portas hostium ipse subvertet. s.
sanctos protegendo ¶ de 3º ysa. 42º non
audierunt legem eius. s. dei et effu
dit super eos indignationem furoris
sui et forte bellum ¶ de 4º unde dicitur sap.
5º quod armabit creaturam et pugna
bit orbis terrarum contra insensatos. ideo
de bello sic concesso dicitur dan. 9º cum duce
venturo et finis eius eius vastitas et
post finem belli statuta desolatio. et
de istis ultimis intendit hic cum de malo
dicitur. pluet super eum dominus bellum suum
et ita exponit beatus gregorius hic ubi est super
impium dominus bellum suum pluit cum

UVA.BHSC

arma milit[is]

Iudiciorum suorum gladius opera eius per
cutit et hoc quantum ad malos quiescendo
et quantum ad ad subdit. bellum namque deo plu
ere est iniquorum vitam destruitis semper desi
ad initium bigere ut cum iam ad iudici
um iapitur non meminit quia male co
cupiuit et cupita eius congregare
studuit. modo doleat quod congregata desit
quamquam at et ultionis igne senciat
quia ne bene viveret providere contempsit. Sequitur
fugiet arma ferrea et cetera. hic ponit
in quo concordat cum iob. scilicet de punicione
eterna et primo punicione ponit. 2° illam
per partes ostendit ibi. vadent et cetera. quia enim
homines in isto mundo precipue dites gra
vident bonis et mala perhorrescunt
etc temporalia quia tanto plus delicati tan
to plura timent ut frigora famem
gladios et talia quae tamen et maiora eis
postea inveniunt. Iuxta illud incidit in
sillam cupiens vitare caribdim
ita evenit homini diti et impio quantum
dicitur. scilicet primo. fugiet arma ferrea per
arma designatur penalitas presentium. ideo
arma et penalitas gladii in manu
sunt. ibi. nam in scriptura inveniuntur arma.

arma
- potencie et auctoritatis.
- iracundie et bellicositatis.
- iniusticie et penalitatis.
- pravitatis et austeritatis.
- iustitie et sanctitatis.

Arma potestatis sunt potestates magnorum qui armati di
viciis et honoribus spoliant subditos
de quibus dicitur primo potentiae quod saevissima est
iniustitia habens arma de istis etiam dicitur
eze. 33° de pharaone ad infernum
detraheris cum armis tuis. Arma
iracundie et cetera. sunt arma quibus utuntur
invadendo alios et se defendendo de
quibus dicitur. 1° potentiae ca°. xi°. quod nimium est in
civitate homines habere arma ad principi
um inobedienciam gratia et ad conatus
in iussa inferre. vel ad corrigendum in
obedientes et invadere preliumque et cetera.
Arma iniusticie sunt puniciones ma
lore sic accipitur hic in proposito vel ar
ma iniquitatis de quibus dicitur. ro. 6°. neque
exhibeatis corpora vestra arma iniqui
tatis servire diabolo peccato. Arma
pravitatis sunt de quibus dicit apostolus 2° core. 4°. ar
ma militie vestre non sunt carnalia et
i. pe. 4°. christo passo in carne et vos
eadem cogitatione armamini. Arma
iusticie sunt de quibus Arma iusticie
sunt de quibus dicitur. 2. ad core. 6°. per ar
ma iustitie a dextris et a sinistris et cetera.
Alia autem intelliguntur de armis iniusticie
quae timet impius. et tamen sequitur. irruet
in eum archum meum ereum. arcus hic qui
ferit a remotis bene intelligitur dei punicio
et sententia quam malos sit dicitur in. psalmo. ar
chum suum tetendit et paravit illum
et dicitur ereus quia infrangibilis ut dicitur
. psalmo. posuisti ut archum ereum brachia
mea. Igitur qui timet hec arma ferrea
. i. temporales penas. irruet in archum
ereum. i. in sententiam dire punicionis et
ita exponit glossa. hic. 19°. more. ca°. 13°.
ferro enim nativitas penas quia transitoria est
ereat sententia eterna figuratur. et quia iu
dicium eternum ab iniqui mente non attendit
iuste arcu conteritur quia velut ex insi
diis percutit dum ibi vel iis quibus percutitur non
attendit. fugiet arma ferrea et cetera.
quia dum presentis vite necessitates metuens
multa per avariciam rapit extremi
iudicii districtionis se percussionibus antepo
nit. et istud sophar explicans subdit.
et eductus archus ille. scilicet de vagina sua
fulgurans in amaritudine sua. Et
notandum loquitur nam quamdiu divina sententia manet
in dei providencia et dei sufficientia
est in vagina sua. sed quando sententia fecit
malum ex demeritis ea provocantibus tunc
dicitur exire de vagina sic eze. 21°. sciat
omnis caro quod ego dominus eduxi gladium
de vagina sua irrevocabiliter quia. scilicet mu
tari amplius non potest et tunc ad mo
dum fulguris quod subito et cum impetu
venit totum vastat in amaritudine
sua. i. in dolore et calamitate sua
quia illa est vis flagelli et fulgurantis
ut dicitur num. 3°. ca°. vadent et cetera. Hic
exemplificat per partes istam ultionem et
primo penam demonum. 2° penam servitutis
3°. penam infamie et vituperatione.
2. ibi. devorabit et cetera. 3. ibi. revela
bunt et cetera. dicit ergo primo. vadent et ve
nient super eum horribiles. certe demo
nes dicuntur bene horribiles quia hor
rorem aliis inducunt et in se horri
biles sunt sic sap. 4°. mali. scilicet saturaba
buntur timore horribili. sed quia plena
ria potestate super dampnatos habebunt si
eos venient et vadent ad libitum

UVA.BHSC

r 17

uolutatus ¶ btus gg^o. iiij^o. more. ca^o. iiij^o. ex
ponit sic in cuius mente uicia uicijs
succedunt recte de eo dr. uident et ue
nient sr. eum horribiles. qz uicijs dece
tibus et succedentibus pmitur tot malis
spiritibus eius acsi qui euntibus ac redeu
tibus deuastatur ¶ Et seqtr. omnes tene
bre absondite sunt in oculis eius ¶ hoc
ei dum. dupl. oculos hic. s. intiores
et exteriores ut e dictum sunt quibus res
pondent tenebre duplices intiores p
ronis turbacione et extiores in modum
in dispone. m^o in inferno iste tenebre
ymaginatur ee ¶ de extiorbus dr m^t. 22°.
mittetur in tenebras exteriores ibi
erit et c. ¶ de Intioribus in epla iude
dr. hij sunt fontes sine aq. seqr. quibus
caligo tenebrarum reseruatur et certe
sunt horrende rone.

tristicie et merori s.
angustie et doloris.
Ignoranc. et erroris.
p manencie longioris.

¶ de p^o dr q
ibi erit fletus
et stridor dentium
ut dr m^t 25°.
10 iob. x^o. dimitte me ut plangam paulu
lum dolorem meum antequam uadam et non re
uertar ad terram tenebrosam et c. ¶ de 2.
dr in ps. sedentes in tenebris et um
bra mortis uinctos in mendicitate
et ferro ¶ de 3° dr in ps. No cognos
centur in tenebris mirabilia tua et iu
sticia tua in terra obliuionis ¶ de 4°
dr in canon. uide qz sunt sidera cru
cia quibus procella tenebrarum in eternum
conseruata e et sap. 17°. carcere tenebra
rum et longe noctis conpediti. Sic ergo omnes
tenebre. s. interiores et extiores. abs
condite. i. reposite. sunt in oculis eius.
. s. dampnati et qui ad penam sunt seqr. ¶ De
uorabit eum ignis qui non succenditur. stati
oritur hic qo. utrum ignis infernalis sit ma
terialis aut spualis et ymaginatiuus eo
m^o quo aug^o. 12°. super genesi. ur uelle
et tamen in fine libri sui statim patz qd
non intendit materialiter. si autem sit ma
terialis tunc quomodo non intendit qz ut
dt. gg^o. hic corporeus ignis corporeis in
diget fomentis. Dicamus ergo sine te
meraria assercione qz ignis infernj
e uerus ignis corporeus et sic ponit expresse
gg^o. 4° dialo. 28 et hic expresse creatus a
deo a principio mundi ad punicionem in
micorum nec indiget fomento qz sic
a deo institutum e. na et quedam dicunt qz

q possent includere ignem cum sulphure
in uase quodam non hnt spiraculum qz
ignis ille duraret in eternum sic tale
insto in Inuentum fuit in tubu pulla
dis quem turnus occidit ut recitat
martinus in cronica in sua q tm
durauerat p duo millia annorum uel
circa ¶ Et sic ut dt lothario in de
uilitate condicionis humane. li^o. 3°. ca^o.
3. q. Ignis gehenne nec lignis nutritur
nec flatu succenditur. s. a deo creatus
e inextinguibilis ab origine mun
di ¶ Et cesarius cartaginensis dt qz
ardoribus sempiternis estus cruciam
instrabunt illaqz penalis exustio
qz culpam uicerit ingerere sublicz necesse
assumere non enim tam reum pseqr. quam
reatum. Vnde gg^o dr qz ignis ille non
succenditur humano studio. s. diuina
uirtute pmanet indeficiens ¶ Sz q
m^o deuorat impium btus gg^o placi
deuurat hic. s. iiij^o. more. ca^o. 16°. d.
sciendum uero e qz omnis reprobi qz ex
aia et corpore peccauerunt illic in aia
puniuntur et carne cruciantur. Vnde p
. ps. dr. pone eos ut clibanum ignis
in tpe uultus tui dns in ira sua
conturbabit eos ignis ut gg^o sacra
eloquia ardere et intus et extius reprobos
demonstraret eos ab igne deuora
ri et sic clibanum poni testatur ut
p ignem cruciantur in corpore et p do
lorem ardeat in mente. 10 seqr. affli
getur relictus in tabernaculo suo ¶ Ex
positores exponunt qz tabernaculum
accipitur hic p loco sibi deputato in infernu
in quo relictus affligetur qz in eo nulla
e redempcio btus gg^o subtilius exponit
accipiendo tabernaculum p corpore et tunc
dt qz iniquus tabernaculum. i. carnem
ita leto habitat hic in mundo ut si sit
possibile optat ut eam nunquam relinquat. Iusti
uero q spem in celestibus ponunt corporeqz
conuersacio in celis e et cum in carne ad
huc sunt qui in carne iam non sunt qz
nulla carnis delectacione pascuntur. Vnde
quibusdam dr. uos autem in carne non estis s
in spu. seqr. iniquus ergo q omne gaudium
carnali uita constituit habitauit qui in
tabernaculo carnis q. uz. carnem cum
in rone recepit ac ea gehenne igibus

UVA.BHSC

traditus accedebit. tunc ab ea educta ap
petit tunc eius tormenta euadere si
ualeat quia tunc incipit uelle euitare
quod amauit sed quia eandem carnem deo pre
posuit iudicante deo agitur ut ex ea
amplius in igne crucietur hec itaque eum
relinquere non uult de qua tamen uolens exi
bit illic eam appetere relinquit et tamen in ea
per supplicia fruatur. sic igitur affligetur
relictus in tabernaculo suo. quia contra hec nolens
de corpore educatur et illic ad augmentum
tormenti tenebitur inuitus. ¶ Reuelabunt
et cetera. hec ponit penas uel eius condempnacio
nem quantum ad reuelacionem delictorum suorum
quia cum iustus letabitur cum uiderit uindi
ctam et gaudebit actu reflexo cognoscendo
gloriam suam primo et cognoscendo quod alii
cognoscent eius iusticiam ita mali
turbuntur uidendo sanctorum glorificacionem et
maxime cognoscendo suam iniquitatem
et quia tamen celari non poterit ad sue confusio
nis augmentacionem dicitur. Reuelabunt celi
iniquitatem eius. ¶ Notandum est hic quod celi in
scriptura aliquando significant.
aeris elementum.
orbem firmamenti.
empirei complectiuum.
dei maiestatem.
apostolorum dignitatem.
ecclesie uenustatem.
¶ Primo modo accipitur
ouidius in de arte
libro 2°. celo tempta
bimus ire et in
methamorphoseos nunc habitum
tunc quos dimittet
imbres. et 2° paralipomenon 6°. si clausum fuit
celum et pluuia non fluxit. ¶ 2° modo
accipit eam ouidius in libro metha. si
dera ceperunt splendescere toto celo. et
genesis 1°. uocauit dominus firmamentum celum
¶ 3° modo accipitur in psalmo. de celo respexit
dominus. et sic virgilius in bucolicis quarta
egloga dicit iam noua progenies celo di
mittitur alto et cetera. ¶ 4° modo accipitur in sta
cio ubi dicitur magnique puerpera celi. id est
celi puerum habens de deo. et anticlaudi
anus de auctoribus. libro 9°. in fine
loquens de incarnacione ubi dicitur se celum
terre conformat cedit prosopopeia id est diuinitas
humanitati. et actuum 2°. fratres celi in uisione
glorie. ¶ 5° modo accipitur in psalmo. celi enarr
rant gloriam dei ¶ 6° modo accipitur apocalypsis 8°.
factum est silencium in celo. id est pax in eccl
esia ut dicit glossa. quia in celo empireo nunquam cessa
uit laudare nomen domini ¶ Est etiam ad
uertendum quod aliquid dicitur reuelari quando ma
nifestatur. reputatur. accusatur. primo modo
accipitur reuelari quarere. 26°. qui operit
odium fraudulenter reuelabitur malicia
eius ¶ 2° modo accipitur ro. 8°. non sunt condi
gne passiones huius seculi ad futuram
gloriam que reuelabitur in nobis ¶ 3° modo acci
pitur mathei 10°. nichil occultum quod non reueletur
¶ 4° modo accipitur 1° ad corinthios 3°. uniuscuius
que opus manifestum erit dies illa do
declarabit quia in ignem reuelabitur ¶ Si
igitur accipiatur celum pro ecclesia. tunc reue
labunt et cetera. quia in ea manifestabitur
si autem pro deo tunc celi reuelabunt et cetera.
quia a deo accusabitur. Si autem pro apostolis celi
accipiantur reuelabunt et cetera. quia iudi
cabunt declarando ex sua bonitate in
proborum malicias sic igitur patet quomodo
celi reuelabunt iniquitatem eius. et isto
ultimo modo exponit gregorius textum dicens quod
celi et cetera. nam celos dominus sursum aduo
cat cum hii qui sua omnia relinquentes con
uersacionem celestis uite tenuerunt
ad consedendum in iudicio uocantur. et
terra consurget contra eum. quia ut dicitur sapiencie
5°. pugnabit orbis terrarum contra insensa
tos et apertum erit germen domus illius
¶ Expositores exponunt de filiis et
familiaribus qui eius uicia insequentes
cum eo dampnabuntur tunc ad augmentum
sue aduersitatis ibi reuelabuntur dampnati
et sic ei erit apertum quod multum time
bat ille diues epulo luce 16°. qui ne
tormenta eius crescerent rogabat ha
braham ne fratres sui uenirent in lo
cum illum tormentorum ¶ beatus gregorius
magis proprie exponit iudicio meo dicens quod
germen domus eius est malum absondi
tum in consciencia impii quod germen uocatur
nam germen dicitur surculus arboris pre
gnans uel botrus qui exit a ramo uel a
radice sic germinum floris ita dicit
ysidorus 10° ethimologiarum et in hoc significatur
consciencie hominum quia sicut a botro uel germine
procedit flos et fructus bonus aut ma
lus ita a consciencia hominis procedit locucio uel
operacio et ideo iusti dicuntur germinare ad
bonum sic in psalmo dicitur. Iustus germina
bit sicut lilium ¶ et de malis dicitur sapiencie
4°. adulterine plantaciones non dabunt
radices altas. sequitur si in ramis in tempore
germinauerit ipso posita a
uento commouebuntur et cetera. et quia in iudicio
libri consciencie aperti erunt. secundum dicitur daniel 7°.

UVA.BHSC

penitentia bona

ſedēo germen domꝰ impij erit aptū
et ideo dt̄ gg°. ad ē namqꝫ ꝙ impiꝰ
agit ad ꝙ intendit ſ; cū aduenerit
iudicis vindicacio ꝯſtā ad teſtīo ſūt
deducta ſic ſcriptū ē cogitacionibꝰ ac
cuſantibꝰ aut deffendentibꝰ in hoc ꝑpo
ſite germen domꝰ apit̄ qꝛ in eiꝰ men
te cogitacio ꝑuerſa apitur detegitur
et iō bn̄ ſeqꝛ detrahet̄ in die furoris
dn̄j .i. declarabr̄ .uel impiꝰ detrahet̄ .i.
deſtruet̄ .i. in iudicio q̄ dies furoris dē
dr̄ eo mō q° ē ſ̄ expoſitū et tūc epi
logando ꝯcludit. hec ē ꝑs hoīs im
pij a deo .i. ut dt̄ gg̃. h̄. qꝛ ſi bene agē
in hac pn̄ti uita uoluiſſet ꝑtē apud
deū celeſtis regni ꝯſorcium hr̄et. ſ;
qꝛ ꝑuus ſ̄ deſiderijs elegit ꝑtē ſuā
a dnō in tormentis inuenit. et here
ditas uborū eiꝰ .i. retribucio eterna ꝓ
malis ſ operibꝰ et ſmonibꝰ et nō inter
dt̄ .a dnō. qꝛ ut dt̄ beato gg°. ſcā at
uiri nō ꝑtem a dnō ſ; ꝑtē ſuā ipm
dnm̄ hr̄e deſiderant. ſic dicebat. ps.
dnō ꝑs hereditatis mee. Impiꝰ uō
qꝛ dnm̄ hr̄e ꝑtem ſuā nō queſiuit ꝑtē
ſuā ex dnō ignis inuenit ſic ꝓuer
.20°. dr̄ hereditas ad quā feſtinat̄ .in
pn̄c° et in nouiſſimo in benedictione
carebit. Sic ḡ ex ꝓdictis pꝫ ꝙ b; ſo
phar ꝯcordauit cū iob in hoc ꝙ mali
puniūt̄ poſt hanc uitā et boni ꝓ
miant̄ tn̄ credebat ꝯt iob ꝙ oīs ad
uſitas eēt punicio et ſic uolebat
ꝯcludere ꝙ iob in temptacione quā ſuſti
nebat eēt punitꝰ ꝓꝑ aliq̄ pctā et
ſic ſunt̄ ſnīa .20. cap.

Reſpondens iob et c̄.

Hic ꝯñ ponit̄ ꝛnſio iob ꝛn
ꝙ p̄mo petit alioꝝ intencione
ubi quare ḡ. dt̄ ḡ p̄mo. audite ꝗſo ſer
mones meos. uidebat eī ipm ſophar
ex ꝑte ꝯuſū et ex ꝑte nō ſic ſtati
dictū ſuit. et ideo cupiens eū uel
eos totalr̄ ꝯuertere ad certā fidē dt̄.
audite et c̄. qꝛ cū exercitacione eiꝰ
ubi aliq̄ ſaltē ſuſceperint ut de h̄c re
ſipiſcant ſubdit. agite pniāꝫ de ūrā
arrogancia. ſ ſm ꝙ pnīa dr̄ a peni
tere de aliq° uel timore pene uel horro
re culpe timore pene cognoſcendo ue
ritatem et penitendo de facto ſicut

iudas pnīa ductꝰ retulit .30. argen
teos. mt̄. 27°. et iſta nō ē meritoa
ſic et ſapie. q°. dicebant reprobi int̄
ſe pniāꝫ agentes gementes ꝓ an
guſtia. Hij ſūt et c̄. uel agite pnīa
de malefacto et dicto ex horrore
culpe cū boni opis aggreſſione et
iſta ē mitoa et efficacia. quā ē in

dei placacionem.
ſpei eleuacionem.
irē recōciliacionē.
irē retardacionē.
pcti delectionem.
uirtuti augmētacionē.
grē collacionem.
glie adepcionem.

Jere. de p°. dr̄. Iere.
18°. ſi pniāꝫ egit
pplꝰ ille a malo
ſuo et ego agā
ſr̄ malo ꝙ cogi
taui ut facerem
ei dicit dnš. De

2°. dr̄ ſap. 12°. bone ſpei feciſti filios
tuos qm̄ iuſtificans dans locū pnīe
in pctīs. De .3°. ca. xjº. altiſſimꝰ
odio h̄t pctōres et miſertꝰ ē peni
tentibꝰ. De .6°. dr̄ apoc. 2°. pniāꝫ
age ꝙ ſi ꝯminꝰ age ueniā cito et pu
gnabo in gladio oris mei. De .9°.
act. 3°. penitemini et ꝯuertimini
ut deleant̄ pctā ūrā. De .6°. ec̄.
.18°. penitentibꝰ dedit uiam iuſticie
et c̄. De .4°. ro. 2°. an ignoras qm̄ be
nignitas dei ad pniām te adducit
.i. grā dei. De .8°. mt̄. 3°. pniāꝫ agite
appropinquabit eī regnū celoꝝ ḡ° ut
dr̄ ibidē agite dignos fructꝰ pnīe
bn̄ ut dt̄ ꝗdam in deo ſūt ſapia
potencia. ueritas. eqtas. benignitas
ſapia intuet̄ culpam. poten.a ꝯmi
tatꝰ ad ira. ueritas ꝓfert ſnīam
eqtas ꝑit uindictā. ſ; benignitas ex
petit pnīa quā cū uerit pnīa beni
gnitas facit intuitū ſapie nō recor
dari poten.e ꝯmocione recordari ueri
tas ſnīaꝫ reuocari. eqtas uindictā
ceſſari. ḡ° agite et c̄. ut ē ſic ḡ. bn̄
dicebat iob. agite pniāꝫ ſuſtinete et
c̄. .i. audite cū pctā qꝛ ꝯteriū et
diſſolui nō pnt̄ ſuſtinere alia ꝯt ſe
dicta ꝯpauiꝫ ſint uera. Et poſt mea
uerba ſi uidebr̄ uob̄ irridete. qꝛ anteqꝫ
hō totā intencionē explicauerit
nō pt̄ bene iudicari utrū iuſte uel
iniuſte dixit. Et nō ē ut dt̄ gg.
h̄. dixit. ſuſtinete. et nō audite qꝛ
audire uolentis ſuſtinere nolentis.
amici ḡ° iob ſi doceri cupiat audiat

ſi

UVA.BHSC

si ad inuicē magis p̄rti sūt salte
sustineant q̄ dicitur. nūqd q̄ hoi
nem disputacio mea ē. talis ē diā
mē disputacione ad hoiez et dispu
tacionem ad re. q2 in disputacōne
ad hominē sufficiat tm̄ apparent
cōcluere q2 si p̄babilia assumat² et
inconueniēcia siue difficilia soluat²
sufficiene ē dictū ut dr̄. 8º eth. ℞
Sz in disputacione ad rem nō suf
ficit tm̄ veritatē apparentē dicē et
falsitatē ondere in p̄posito s̄ et cām
veritatis assignare sic dr̄ lc̄. p̄º.
mº ista disputacio erat de diuinis
iudicijs et de rebȝ multū arduis
ueris tn̄. ¶ Et ideo nō debebant tm̄
ire ad uerba sic faciunt illi q̄sola
ad hoiez disputant q2 magis ɔ
uisat² eorū disputacio cca illa q̄
circa rei veritatē et iō bn̄ dicat
nūqd q̄ hoiez et c̄. q. d. nō s̄ ma
gis de re. ut merito nō debea cōtri
stari. i. ad tristicia p̄uocari dictis
et factis iniuriosis sic uos p̄uoca
tis me et bn̄ dicitis. h² q2 ab aliqbȝ
nō deberet cōtristari.

amici et proceres.
mendici et paupes.
boni et stabiles.
sācti et humiles.

¶ Pr̄ p̄ᵒ. dr̄.
leuit. 19º. nō
cōtristaberis
fr̄em tuū et
ec̄i. 3º. in vita tua non ɔtstaberis
pr̄em tuū ¶ Pr̄. 2ᵐ. Jere. 22º. ad
uenā pupillū uiduā nolite cōtrista
ri et c̄. ¶ Pr̄. 3ᵐ. dr̄. eze. 13º. mere
re fecisti cor iusti q̄ ego nō cōtrista
ui. i. contristari uolui ¶ Pr̄. 4ᵐ. dr̄.
et bene ad ephe. 4º. nolite ɔtristari
spm̄ sc̄m̄. i. sc̄os q̄ spm̄ sc̄m̄ hn̄t. cō
tstant² tn̄ s̄ non ad malum sancti ī
mundo ex.

dolore.
amore.
liuore.
horrore.

¶ De p̄ᵒ. dr̄. ps. q̄re ɔtstatꝰ
incedo dū affligit me ini
micꝰ. et. Jo. 16º. uos ac cō
tristabimini s̄ tristicia ura
uertet² in gaudiū ¶ 2. mº ɔtstat² s̄
morte ora ut dr̄. 2º. R̄g. 6º. et. 2º. ad
cor. 10º. d. apº. contristati estis s̄m
deū. i. ex amore ex liuore tn̄ contst
tant² s̄c̄i uiri sic samuel cōtrista
tꝰ ē pr̄ p̄p̄m saul et clamauit ad
dnm̄ ut p3. i. R̄g. 15º ¶ Ex horrore
.i. abhoīacione ɔtstant. qnz uiri sc̄i
sic apli ɔ ɔtristari ceperūt et mesti

ee quo p̄ᵒ. dixit eis. vnꝰ urm̄ me
tradet et cepit vnꝰ q̄sq3 dic̄ nūqd
ego sū dn̄e ut dr̄ m̄t. 26. et q̄t. 16.
Jn duobȝ cōtristatur cor meū. s̄. vir
bellator deficiens p̄ inopiam et vir
sensatꝰ ɔtēptꝰ 8º p̄ tristicia erat iob
p̄uocatꝰ etiam ipi p̄uocabant eum
ad tristiciam iō bn̄ dicebat. ut merito
non debeam cōtstari. q2 etc̄ s̄ p̄ru
dentē increbuit loq². et q2 disputacō ad
re maxie q̄ ē de arduis et difficilibȝ
ē diligent̄ attendendū. for̄tē admira
cū ideo q̄ᵐ ad ista cā dr̄ cā q̄ᵐ ad atte
cione dr̄. attendite me. q̄ᵐ ad diffi
cultatis p̄funditatē. dr̄. et obstupescite
q̄ᵐ ad audiencia purificāe subdr̄. et
supponite digitū ori vr̄o. ¶ Et no
tandū q̄ hȝ debȝ attendē q̄ sit

faciendū.
audiendū.
eligendū.
fugiendū.

¶ Pr̄ p̄ᵐ. dr̄. in ps. at
tendite p̄pl̄e meꝰ legē
meā. et p̄uer. 5º. audi
fili mi disciplinā prīs
tui. et attende ut seruas prudēciā. pru
dencia aūt hītꝰ ē cum rōne actiuꝰ. 6º
ethi. ℞ ¶ Pr̄. 2ᵐ. p̄u. 4º. dr̄. nc̄ 8º audi
et attende uba oris mei ¶ Pr̄. 3ᵐ. dr̄
ec̄i. 39º. salutare ē attēdere mandatis
et discedere ab omī iniquitate ¶ Pr̄. 4ᵐ.
dr̄ luc. 21º. attendite uob ne grauent²
corda urā in crapula et ebrietate et
curis hꝰ uite et ad ista inpellat eos
iob. d. attendite ¶ De hoc q̄ dicat. sup
ponite digitū et c̄. dr̄. gḡ. h² q̄ per
digitū discrecio desig². vn̄ digito
discerninꝰ. vn̄ dic̄ supponite et c̄.
.i. locucioni vr̄e discrecionis ūtutez
adiungite ut p̄ hoc q̄ recta ō ypo
crita dicitis sc̄ietꝰ sic dicendū videat̄
¶ Et ego qn̄ recordatꝰ fuero p̄time
sco. q2 forte dicet² ipi iob q̄ ipe glīat²
in dicendo alta et noua. s̄. scio q̄
redēptor et c̄. et iō dr̄. se obstupere
in recordacione tam alte ɔp̄onis
et timere ne deficiat in aliquo et
iō dr̄. qn̄ recordatꝰ fuero q̄ dixi p̄
timesco. ne forte deficiā. et cōcutit
carne meā tremor. uel forte te̅ᵐ. d
dr̄ ne illo iudicio de quo s̄ꝰ sūt
locutꝰ inueniat² aliq̄ puniendū
et ideo recordando timet et tremet
¶ Q̄re ḡ² et c̄. h² p̄seq² iob sua atten

UVA.BHSC

cionem. et 2º ex dictis infert tri
plicem conclusionem ibi. certe novi et cetera. ¶ Circa
primum primo declarat intentionem per adversi
tates malorum. 2º per prosperitates et
adversitates filiorum eorum ibi. quotiens
lucerna et cetera. ¶ Adhuc primo decla
rat suam intentionem. 2º removet
duplicem obiectionem ibi. quod dixerunt
et cetera. ¶ Ad evidentiam prime partis est
advertendum quod sophar sic eius dixit
quod prosperitas malorum est ita brevis
quod est quasi nullius momenti. Unde iob ex
cludit per experientiam de hoc quod vi
demus. d. Quare ergo impii vivunt
sublevati sunt divitiis. et bene videt
dictis sophar qui supra dixit quod im
pius est quasi sompnium evolans et quasi visio
nocturna quod si ita est quare videmus quod
impii vivunt secundum diuturna tempus. et
si gaudium ypocrite est ad instar pun
cti et si ascenderit in celum cito vera
det. quare ergo sublevati sunt et in ho
noribus promoti. ¶ Item si divitias quas
devoravit evomet ut dicit sophar
quare ergo confortati sunt divitiis. id est dicu
ntur eorum durabiles sunt. ¶ Et nondum loquitur
quia si melius est mori quam indigere ut dicitur
ecclesiastici 40º ergo indigentes per mortuis
habentur divites per contrario vivunt. et tunc
cum sublevantur honoribus confortantur
rebus quia divitibus vix videntur homines
solo verbo contradicere. sic dicitur psalmo. Con
fortati sunt qui persecuti sunt me inius
te. ¶ Contra etiam dixit sophar. quod se
men impii atteretur egestate. contra
hoc dicit iob. semen eius permanet
coram eo. quia quandoque multiplicantur in
filiis et pronepotibus. et propinquorum et cetera
et nepotum coram eis. unde psalmo. quorum
os locutum est vanitatem et dextera
eorum et cetera. quorum filii sicut novelle
et cetera. quia videmus in ista vita malis
optime succedere et prospere evenire
quod non contingeret si prosperitas esset retri
bucio sicut dicebat sophar. Unde subdit
quantum ad prosperitatem quantum adhuc habent
mali. domus eorum secure sunt. quantum ad
extra. et pacate. quantum ad intra. sic
plane insinuat quod quantum ad bonorum

multiplicationem ad plus successio
ne ad omnem delectationem prosperantur
mali hic in vita. ¶ Et si arguatur
quod deus deberet eos punire videtur
iob quod deus bene potest eis. unde sub
dit. et non est virga dei super eos ¶ et
hic nondum quod deus habet multipli
cem virgam. scilicet

directionis. dilectionis. correptionis. condempnationis. flagellationis. consolationis.	¶ De primo dicitur in psalmo. Sedes tua deus in seculum seculi. virga directionis virga regni tui ¶ De 2º

illud michee. 7º. pasce domine populum
tuum in virga tua gregem hereditatis
tue ¶ De 3º dicitur in psalmo. visitabo in
virga ferrea iniquitates eorum. et
sequitur misericordiam autem meam non dispergam ab
eo. ¶ De 4º ysa. 10º. percuciet terram
virga oris sui et proverbiorum 22º qui seminat
iniquitates metet mala. et virga
ire sue. scilicet dei consumabitur ¶ De 5º in
psalmo. reges eos in virga ferrea et cetera.
¶ De 6º in psalmo. virga tua et baculus
tuus ipsa me consolata sunt. virga scilicet
consolationis et baculus sustentationis
¶ In hoc loco intelligitur de virga flagellaci
onis et correctionis qua deus malos in
isto mundo non percutit. unde dicit hic gregorius
hic virga sine disciplina eos non percu
tit et tanto amplius in culpa proficiunt
quanto minus ex culpa feriuntur. et quia
antiquitus opulencia ditium erat maxime
in animalibus et illa sunt vere divitie temporales
et non pecunie ut dicitur 1 politicorum. intelligunt que
boves multum appreciantur. tum propter carnes
tum propter coria tum propter fetum et maxime pro
agricultura quia bos per suo est ut hic
1º politicorum. de fertilitate quoque pecoris impiorum
etiam contingit hic in mundo describit iob
d. bos eorum concepit. id est vacca quia bos est
communis generis. et non abortivit. et sic re
movetur impedimentum quod potest contingere post concep
cionem fetus in eius formacione. et vacca
peperit et non est privata fetu. sic remo
vetur impedimentum quod potest contingere circa
partum. ad istum sensum loquitur psalmo de pecu
ribus. Oves eorum fetose habundantes in
egressibus suis boves eorum crasse. non
est ruina et cetera. et quia habundancia plus
est in maiori gaudio propter hoc si filii

UVA.BHSC

sic incolumes et gaudentes id est reddit ad plem eorum declarans eorum prosperitatem in illis v. egrediuntur quasi greges paruuli eorum egrediuntur pro amicabilitate quasi greges pro multitudine et exultant lusibus i. ludis puerilibus immo prudenter factis sicut ouidius in de ponto non inuenisti quod placuerit et sic non grauantur labore aut dolore quia ludus refici assimilatur ut dicitur 4o ethicorum et 9o politicorum et quia est ut dicitur 1o politicorum quod paruulis oportet et ludos esse non illiberales neque esse laboriosos neque remissos. ideo ad ostendendum quod ita contingit eis subdit tenent tympanum et citharam gaudent ad sonitum organi. ¶ Et notandum hic ponit quia ut deducitur in 8o politicorum decens est valde iuuenibus addiscere musicam propter ordinacionem ad bonum ingenium non solum in armoniis et ritmis id est sed in instrumentis quibus vtitur manuali scienti aptius sunt. tympanum et cetera. et ideo notandum dicit tenent quia ut dicitur 8o politicorum capitulo 1o instrumenta sonancia per flatum non sunt bona et ponit philosophus exemplum de pallade quod vidit sonantes et buccinantes fistulis et tubis despexit quia inhonestam te faciei quia ad buccam ibi facies deturpatur. ¶ Istis premissis concludit quod illis sit finis istorum v. ducunt in bonis delectabilibus diu tamen dies suos. quia in bonis honestis non non vtilibus non acquirendo pecuniam. et in puncto ad inferna descendunt. ad inferna dicit quia ante aduentum christi omnes descenderant ad inferos ad inferos sed dumtaxat ut dictum sunt eos quia ad purgandum aliqui ad expectandum ut sancti patres aliqui ad ibi permanendum ut decedentes cum originali aliqui ad tormenta senciendum et ultimum permanendum sicut mali. Et isti descendunt sine ascensu quia in morte sua descendunt ad inferna ut continue moriendo viuant sicut psalmista dicit veniat mors super illos et descendant in infernum viuentes. ¶ Et notandum dicit in puncto quia quod in amaritudine non subito sed per multas tribulaciones ad infernum descendunt sicut iacob dicebat genesis 37. descendam ad filium meum lugens in infernum sed illi qui in prosperitate et in bonis ducunt dies suos vsque ad terminum vite sue illi in puncto dicuntur ad inferna descendere quia vita tristis iusto dicitur quod inferno. sicut dicebat psalmista dissipata sunt ossa nostra secus infernum quia in inferno. ¶ beatus gregorius libro 15 moralium capitulo 22 clamat. Ecce nunc beate vir eorum gaudium diu narrauerat quoniam nunc asseris quod in puncto ad inferna descendit in quo omnis longitudo temporis presentis puncto esse cognoscitur cum fine terminatur. ¶ Cum enim ad extremum quisque perducitur de preterito iam nichil tenet quia tota cucurrit dilapsa sicut in futuro nichil habet quia vnius hore momento non restant breuitate vita quo quod sic angustari potuit puncto fuit. ¶ Est aduertendum etiam quod triplex descensus hominis inuenitur videlicet descensus.

culpabilis. laudabilis. horribilis.	¶ primus descensus quod est gratia ad culpam est multum.
vituperandus. vitandus. precauendus.	¶ voluntarius sicut ille qui uoluntarie permittit se cadere in lutum de quo

descensu dicitur prouerbiorum 5o. pedes eius descendunt in morte et ad inferos gressus eius penetrant. ¶ Est etiam vitandus quia periculosus lucas 10. homo quidam descendebat a ierusalem in iericho quod incidit in latrones et cetera. ¶ Est precauendus quia malus ysaias 30o. ambulatis ut descendatis in egiptum. ¶ 2us descensus est laudabilis quod est descensus a superbia ad humilitatem et iste est laudabilis quia meretur.

exultacionem. iustificacionem. dei dilectionem.	¶ de primo dicitur quod se exultat humiliabitur et econtrario qui se humiliat exultabitur. ideo dicitur ysaias 47o. descende in pul

uere uirgo filia sion et cetera. ¶ de 2o dicitur lucas 18o quod ille publicanus descendit iustificatus in domo sua. quia se humiliauerat coram deo. ¶ de 3o dicitur lucas 19. zachee festinans descende qui ascendit et cetera. exemplo quod dictum est quod a domino pax huic domui facta est et cetera. ¶ 3us descensus est horribilis quod est descensus ad inferos quia est.

irremeabilis. irreparabilis. irrecuperabilis.	¶ de primo dicitur iob 7o sicut consumitur nubes et pertransit sic qui descendit

ad inferos non ascendet. ¶ de 2o dicitur exodi 15. descenderunt in profundum quasi lapis. ¶ de 3o baruch 3o descenderunt in inferna cum armis suis et de isto descensu

UVA.BHSC

dr̄ in hū q̄ impūcto ad inferna descen
dunt ¶ Qui dixerunt etc. hic remouet
dup̄r obiectionem q̄ p̄t aduersarius dic
q̄ p̄speritas istoꝝ durauit usq̄ ad mor
tem q̄ in p̄speritate sua conuersi sunt
ad dn̄m hoc excludit p̄mo d. qui
dixerunt deo recede a nobis. q̄ facta ex
teriora sunt signa interioris inte
ntionis et argumenta ita q̄ mens
hoīs intra se lat̄ p̄ operōne exteri
orem demonstratur. q̄ quēadmodū
mortuoꝝ corpora iudicantur. ita et
mores. 6° ethi. q̄ ut d̄r ouidius se
p̄ tacens uoce uerbisq̄ uultus hʒ q̄
ex m° exteriori opis intencio et uer
bum interius et q̄ mali extra per
opera ostendunt q̄ q̄ ad deū nichil
hn̄t amoris nichil dulcoris aut
timoris id dn̄. in tlis dic̄ int̄ se
deo. recede a nob. q̄ sermones minus
credibiles sunt opib; ut d̄r x° ethi.
ideo de opib; clamant q̄ de deo nich
aut paruū curant. sic dicebat ille eze
chias. potum recede a me sciam uiaꝝ
tuaꝝ nolumus. q̄ mali nolūt scire
q̄ uolunt facere io sciam dei repugnāt.
¶ Et q̄ ut d̄r in p°s. Vniuerse uie
dn̄i mīa et ueritas. io istas uias
scire nolunt mali. nec mirū q̄ duo
sunt q̄ regunt hoīem uirtuosum. s.
mansuetudo affectꝰ. et rectitudo intelle
ctꝰ mīa aūte siue modestia aut pie
tas q̄ fundantur in appetitu. sitiuo re
gunt sēs uiuos ut excedant in aliq°
superfluo ¶ Veritas aūt q̄ in uirtutib; in
tellectualib; fundat̄ q̄ sunt p̄ q̄s ha
bent uerū dic̄ regit intellectu̅ et ra
cione superiorem ut in aliquo non
decipiatur et q̄ p̄mus in istis male
se hʒ nec q̄ʒ est sanabilis e. Tercio q̄
factis ostdit q̄ scire uias rectas que
sunt uie dn̄i uere dr̄ et ita d̄r beatꝰ
greg. li. 19° more. ca. 22° aliud est e
nescire aliud scire noluisse nesciat namq̄
q̄ apprehendere nolet et uulet. q̄ aūt ut
nesciat aurem a uoce ueritatis auer
tit iste nesciens s̄ contemptor addicitur
uia aūt dn̄i p̄y e. uia dei humilitas
pura e. s̄ q̄ hec oīa inuicem despiciunt
dicunt sciam uiaꝝ tuarū nolumus
dn̄ om̄ in p̄nti uita seruiunt dn̄ ho
noribus insistantur. dn̄ est si non hn̄t

appetitum uias dei in sua cogitaci
one contempnunt. unde et dicit. Quis e
oipns ut seruiamus ei ¶ Et uidete q°
in° ipse iob tangit tria p̄pria illorum qui
ies dicitur deū abnegare. p°. e. su
bia q̄ notatur cum dicitur e. Recede
a nobis. 2us e obstinacio in maliga
q̄ not̄ cum dr̄ hic. Qs e opns ¶ Est
sciendū q̄ deus dr̄ opns q̄ p̄t in oē
po̅le hoc solo p̄uat deus ut ingeni
ta no possit facere q̄ genita sint ut
dr̄ 6° ethi. q̄ 10m iuxta p. nulla po
tencia attendit et io dr̄ mt x°. oīa
possibilia sunt apud deum ¶ Est tn̄
aduertendū q̄ ita intelligitur deus p̄t oīe
po̅le q̄ p̄t oīa q̄ uult sic d̄r aug.
in enchiridion uel ad laurenc. uocatur
uocatur opns nisi q̄ q̄ uult nisi uoluntate
cuiuspiam uoluntatis oipntis im
pedir effectꝰ sic igitur oīa p̄t amotis
omib; q̄ imperfectione important
ut pote comedere bibere et huiꝰ q̄
ipse p̄t p̄ creaturā in q̄ hoc oportuit
etiā alia q̄ imperfectione et infirmi
tate importat no p̄t ut pote malū
facere mori egrotare ¶ Si oīa p̄t q̄
p̄fectione dicunt et q̄ ad eius iusticiam
et ueritatem p̄tinent ut d̄r aug.
octuagita trium q̄onum uocatur tn̄ ops
in scriptura ut s. oīa alia.

admittet sua excellen-
timeat sua potencia-
honoret sua iusticia-
diligat sua mīa-
et laudet sua clemencia-

¶ Pr°. p°. dr̄ opns. 2° paral. 36°. dn̄e deus opns. seq̄.
inmensa et inuestigabilis mīa p̄mi
ssionis tue. unde apoc. 5°. magna
et mirabilia sunt opa tua dn̄e deus
opns ¶ Pr°. 2m dr̄. iudith. 16°. dn̄e
deus opns in dicione tua cuncta sunt
posita et non e q̄ possit resistere
uoluntati. et est. 3. unus e opns
metuendꝰ nimis ¶ Pr°. 3° dr̄ iob
34°. absit deo impietas et ab omi
potente iniquitas. seq̄. q̄ ops no sub
uertet iudicium ¶ Pr°. 4° dr̄ tho. 13°.
confitemini dn̄o. se̅. q̄ no e alius deus
opns sic eum ¶ Pr°. 5° dr̄ apoc. 3°.
q̄ aīalia non hn̄t requiem dic. sco
sanctus. sc̄s. deus opns. et c. seq̄
uocatur et merito opns licet ma
li interesse quant. qs e opns. q. d.

UVA.BHSC

no e ut seruiamus ei. Circa modo dicta a primo infamia quia seruire ei re gnare e ut dicit ambrosius in collecta iiii feria quia seruientes fideles.

[ditat in temporalibus.
liberat a nocentibus.
recreat in beneficiis.
exultat in celestibus.] De primo dicitur exodi 23 seruiatis domino deo uestro ut benedicam panibus uestris et aquis et auferam iniquitatem de medio uestri etc. De 2o 1 reg. 7o preparate corda uestra domino et seruite illi soli et liberabit uos de manibus philistinorum. De 3o dicitur ro. 6o Exhibete membra uestra seruire iustitie in sanctificatione. et 2 paralip. 30 dicitur seruite domino deo uestro et auertet a uobis iram etc. De 4o dicitur apoc. 22o seruient ei serui eius et uidebunt fa ciem eius. Qualiter tamen ei seruiatur

[Sine diminutione.
sine dubitatione.
in dilectione.
inglorificatione.] De primo dicitur deut. 6o diliges dominum deum tuum et seruies ei in toto corde tuo et in tota anima tua etc.

De 2o luc. primo sine timore de manibus inimicorum nostrorum liberati seruiamus illi. et e intelligendum sine ti more seruili qui e cum dubitatione sed bene seruiamus illi in timore filia li. sicut dicitur in ps. seruite domino in timore. De 3o dicitur in ps. Jubilate deo seruite domino in leticia. leticia enim uera ex dilectione procedit. De 4o dicitur phil. 3o spiritu seruimus deo et gloriamur in christo ihesu. Et quia mali sic deum ser uire negligunt perfecto nec deum omnipo tentem aut saluatorem cognoscunt. unde dicunt. Quis e omnipotens ut seruiamus ei et quid e nobis si exorauerimus eum magna infamia hic et eum orare re cusant a quo omnia mala accipiunt bona. sed minimum si de deo que ignorant etiam desperant et in hoc uidentur negare dei prouidentiam qui omnia re gunt. dicunt tamen impii uerumtamen quia deum exorant nichil eis prodest cum oratio eorum fiet in peccatum et ysa. 1o cum multipli cauerint orationes non exaudiam. Cetera tamen orare deum multum proficit quia e ad.

[culpe dolorem.
pene moderamen.
carnis refrenationem.] [temptationis amotionem
dilectionis et gratie augmentum
glorie et felicitatis adipiscentiam.]

De primo dicitur eccli. 4o qui diligit deum exorabit se pro peccatis suis et in ordine dierum exaudietur. De 2o macc. 12. sancta ergo et salubris e cogitatio pro defunctis exorare ut a peccatis .i. a pena soluantur. De 3o in ps. cum mihi molesti essent in duebar cilicio humiliabam in ieiunio animam meam et oratio mea in sinu meo conuertetur. matth. 26o hoc genus demonio rum non eicitur nisi in oratione et ieiunio. De 4o dicitur matth. 6o vigilate et orate ne intretis in temptationem. De 5o in ps. tu remisisti iniquitatem peccati mei pro gratiam. sed pro hac orabit ad te omnis sanctus etc. De 6o matth. 6o dicitur. Sic orabitis. pater noster qui es in celis sanctificetur nomen tuum adueniat regnum tuum etc. Ergo sancti uiri deum orare bene tenentur dum uni ad salutem rogent. unde beatus gregorius 3 li. et e. in moralibus. matth. 23 dicit querite primo regnum dei et hec omnia ad dicientur uobis. quia ei non ait dabuntur et tamen sepe homines dum bona temporalia postulant eterna uero premia non re quirunt petunt quod addicietur et id non desiderant ubi addiciatur. nisi lucrum sue petitionis esse deputant et hic sit temporalis pauperes et illic beatitudinis dites meritum uiuant sed solum ut dictum e uisibilibus intenti labore postulatio nis renuunt inuisibilia mereri quod nisi superna quererent iam cum fructu labore exhiberent quia cum mens in precibus ad conditorem suum anhelat diuinis desideriis in flammata superius coniungitur ab inferioribus separatur quia ergo mali nec ad salutem suam deum rogare sciunt primo nunc uolunt obs tinati in malicia dicunt. Quid prodest nobis si exorauerimus eum. q.d. nichil. Verumptamen etc. hic remouet. 2a obiectionem quia di ceret aliquis quod ex quo prosperitas ita con tingit malis sicut bonis ut tu dicis non uideo quare homo hoc remouet. d. ve rumptamen non sunt in manu eorum bona sua consilium impiorum longe sit a me. Sic sci unt multi bona sunt in triplici dicta theo logice loquendo. videlicet bona temporalia bona moralia. bona spiritualia. bona tamen moralia .s. bona uirtutum sunt in potestate uirorum. quia dominus sumus operationum nostrarum a principio usque in finem ut dicitur 3o ethicorum. quia per libere

UVA.BHSC

arbitrium ho pt ee dn̄s oīm opū uolū
tatis ¶ Bonī uero dn̄o adiuuante ſcp
ſūt dn̄i iſtorū bonorū q2 imanēt uir
tuoſis opib3 et io p q̄nō ſūt dn̄i bo
norū ſp̄ualiū. q2 ad op̄a u̇tuoſa ſi fi
ant cū caritate ſc3 grā diuina ¶ Bona
ergo ſūt in manu ſua mali aūt carent
iſtis bonis q non curant n̄i de bonis
tp̄alib3 q2 ut dr̄. 2o po9 gracioſi .i.
u̇tuoſi ſolū curant de u̇tutib3. mali aūt
de tp̄alib3 et iſta nō ſūt in manu ſua
.i. in ptāte q2 bona tp̄alia fluunt
et defluunt nec ē in ptāte hoīs rotā
fortune tenere ut dr̄. 2o de ꝯſol. ¶ Vnde ꝯ
ſiliū q quo iſta acquirūt nō ē ſecundū
quapropter bn̄e dr̄ de malis. conſiliū eorū
longe ſit a me. Vnī in. p̄s. Beatus uir q
nō habijt in ꝯſilio impiorū q2 impij
ſuo ꝯſilio non p̄nt acquirere q intendūt
ſic .3o de ꝯſol. pſa. 8. dr. beatus quibus
ſimplexq3 natura. ſ. feliatas p̄uitas
humanaq3 deſpiat et dū rei q ꝓtib3
caret ꝓtes conant adipiſci nec potēcia
onē. ſ. q nulla ē in bonis tp̄alibus
nec ipſum q̄3 maxīe appetūt aſſe3 ¶ Quo
namq3 m° q diuicias petit penurie
fuga de potencia nl. habit bilis obſcu
ri q3 malunt multas q3 ꝯ ſubtrahit
uoluptates naturales ne pecunias
q parauit amittat ſ3 hoc m° ne ſuffi
ciencia contigit ei quē ualencia deſe
moleſtia pungit quē utilitas abiat
quē retundit obſcuritas et ſc3 huc
q° q̄3 multa deſſiciunt uides ſic enī
ut naīs egeat ut anxietatib3 mor
deat ¶ Cumq3 hoc depellere neq̄at
et iam i° hr̄e q maximo petebit po
tens eē deſiſtat g° bona eorū non
ſūt in manu ſua et p q̄nō melius ē
bonū facē ut hēant dīuum honorē. ſ.
Vtutis q ꝓpe ſūt bona hoīs ut dr̄. 2o
de ꝯſol. ¶ Quociens lucerna impiorū
extinguitur. h9 in iſta pte ipſe declarat
ꝓpoitū p ꝓſperitates impiorū et .3
.2o. p eorū calamitates. et .3° a dei
ꝓuidenciam qua iſta reddūat tolles
uarietatē. 1. ibi. ſſluent et c. et .3.
ibi. nūq̄d et c. ꝓpoſitū iob erat ꝓbare
q ꝓſperitas malorū nō ē apprecianda
nec debeat dici feliatas q2 parū dura
bilis et h° declarat .d. p̄mo. Quociens
et c. ¶ Ad euidenciam p̄me ptis ē no

tandū q int ꝓſperitates bonorū et
malorū ē talis dr̄ia q ꝓſperitas bonorū
ē durabil. cuius rō ē q2 u̇tuoſus ho
in oīb3 bn̄ ſe hr̄ et io ſtato ſuus de
difficili mutat. ſic de regno dr̄. q°
po9 mali aūt poſiti in ptātib3 et
honorib3 neſcire modū ꝯſueuerūt
q2 ſm̄. tulliū de amicicia. ca°. 8°.
inſipiente uel malo fortūato nichil
tollerabilius et bōne affigit ph̄s. e°.
ethi. ꝯ d. q ſine u̇tute ē nō eſt faci
le ferre bonas fortunas moderate
et .q° po9 ca°. 10°. dr. q nō omīs uiri
bene ſuſtinent omnem fortunā q̄re
ꝯtingit ab eis auferre honores ꝗ2
nō ſīl' gradūtur. ſic g° q2 mali ma
le utūt bonis tp̄alib3 ut pote di
uicijs honorib3 et huiꝰ. ſepius ma
dunt in fortunā. ſic lucerna eorū .i.
honor et ꝓſperitas ut c fuit ex
poſitū. ſepius extinguit. et ſic ex
ponit gregorius lidem. 19° morꝫ. ca°
.29°. d. ſepe ipſis p̄ntis honoris
gliam lucernā putat ſ3 dū ſublata
dignitate deiatur lucerna extinc
ta ē q ei huiꝰ deſiderium lucebat
ſepe opes tōne ſūbe ad eē ē q̄
magnā luminis lucnā putat. ſ3
cū irruente caſuo diuicias q̄s plus
amabat ꝑdiderit q̄d iuſte ad quā
lucernā in cuius lumine gaudebat
amiſit et ſc3. et ſſluent mundicias
eis ¶ h' oīdit ꝓpoitū p aduſitates q
ꝯtingūt malis et p̄mo in ſe. 2°. in
ꝓple ibi. deus ſſuabit et c. Inudacio
ſigt magnitudinē et impetuoſā cala
mitatē ſſuenientē q2 caſus diuitū
hoīs ē grauior et impetuoſior. ideo
eorū caſus dr̄ inundacio. Et deus. ſup°.
diuidet dolores furoris ſui .i. diſt
buet huiꝰ menſuram pcti dolores
uel. dicet. Vt exponit gg°9 q2 hic
aliqn̄ merito ꝑuerſi tp̄ali dolore ꝑſ
uerberat. et eternos dolores ei p ret
bucionē ſuat. nōndū tn̄ q dn̄s alr
diuidē dr̄ bonis et alr malis. diui
dit enim bonis.

Virtutū largiciones. donorum actiones. grē municiones. glie benedictiones.	¶ De p̄mo dr̄ ro. 12. vnicuiq3 ſicut me ſurā fidei. ſic ro. 12°. In vno

corpore hēmus multa membra et c.
ſc3 q exhortat in exhortando et c.

UVA.BHSC

de. 2º dr. i. ad cor. 12º. alijs datur
sermo sapientie alijs sermo scientie et c. et seq.
diuidens singulis sicut uult. ¶ de 3º.
ibidem dr. diuisiones graciarum sunt idem
aut spiritus diuisiones administracionum
sunt idem aut dominus diuisiones operacionum
sunt. idem aut deus qui operatur omnia in omnibus
¶ de 4º. bene dr. in ps. qui diuisit eis
terram promissionis sorte. s. in funi
culo distribucionis. diuidit etiam
deus malis.

liuorem nequicie.
dolorem angustie.
horrorem miserie.
furorem iracundie.

¶ de primo dr. ysa. 59º. iniquitates
uestre diuiserunt
inter uos et deum
uestrum quia pro ueritate deus dedit. i. se
priuat se ab impijs. ¶ de 2º. in ps. di
uide eos in uirtute eorum de absconditis
et c. i. aufer eorum prosperitatem et in
fer aduersitatem ¶ de 3º dr. tren. 4º. fa
cies domini diuidet eos diuisit non addet
ut respiciat eos. ¶ de 4º. dr. hic in
littera. diuidet dolorem furoris sui
quia ut dicit gregorius hic. 4º. more. ca. 29. alle
gans id. pluet super peccatores laqueos ignis
sulphur spiritus procellarum pars calicis
eorum. multos nimirum dolores intulit
sed quia ab eis doloribus peccatores quos non corrigit
ad eterna supplicia uocat eosdem dolo
res non iam totum calicem sed partem calicis
dixit quia uidelicet eorum passio hic quidem
[illegible] dolor reus incipit sed in ultione
extrema consummatur et seq. ¶ et erunt
sicut palee ante faciem uenti et sicut
fauilla quam turbo dispergit. ¶ palea enim
et fauilla habent similitudinem et leuitatem
i. utilitatem et instabilitatem quia cito
consumuntur ita diuites homines habere [illegible]
primo et habent eciam honorem quia cito mo
uentur. ¶ unde. 9º. ethi. dr. quod mali
nichil firmum habent neque sibi ipsis perma
nent similes existentes quia carent uirtute
morali quo reddit hominem fortis et firmi
ut tetragonus sine uituperio ut dr.
primo ethi. ¶ habent etiam inutilitatem
quia in nullo proficiunt quoniam sicut homo est
perfectio et optimus animalium sic separatus
a iusticia est pessimum ut dr. primo pol.
¶ habent instabilitatem quia cito consumun
tur unde quamquam propter maliciam odiunt
uiuere ut dr. 9º. ethi. eciam quia ui
uunt in tristicia tristicia autem cor-

rumpit naturam [illegible] ut dr. 1º. ethi.
et dessiccat ossa secundum ps. [illegible] tristicia. ut dr.
prouer. 17º. sic ergo bene dr. quod ad modum
palee aut fauille dispergentur. ¶ unde
de palea dr. eccl. i. 2º. quia sicut palee
ante faciem uenti non permanebunt
nec cogitaciones stulti quoniam impetu timoris
¶ de fauilla dr. ysa. 1º. fortitudo uestra
quasi fauilla stupe erit. ¶ uel per litteram
exponitur quod in iudicio extremo erunt
mali quasi sic palea et c. sic exponit greg.
ubi s. 29º. ca. d. ignis in conspectu eius
exardescet et c. huius tempestatis tur
bine ab eterni iudicis conspectu iniqui rapi
untur ut quos hic mentem solidauerant
peruerso desiderio ibi palee et fauille
uidebuntur. quia eos ad eterna supplicia
turbo rapiens asportat. ¶ deus seruabit
et c. hic ondit aduersitates malorum
in sua prole quia malicia parentum quandoque
punitur in filijs et sic non eternaliter quia
filius non portabit iniquitatem patris
temporaliter tamen sic ut propter delictum patris pu
niantur filij. sic exodi. 20. 19º. tu red
dis iniquitatem patrum in filijs et c. et hoc
est quod dr. deus seruabit filijs dolorem pa
tris. quia temporaliter dolebunt ex dolore
patris. si autem istud fiat post hanc uitam
tunc filij qui fuerunt imitatores pa
trum malicie si sint dampnati dolebunt
de dolore patris et dolor patris erit ad
aggrauacionem pene. et tunc reddi
derit tunc sciet. quia cum punitus fuerit
pater tunc uidebit quod pro culpa quam meru
it etiam puniuntur filij. ¶ et est hic notandum
quod deus dr. reddere in scriptura graciam
gloriam et gehennam. reddit enim

penitenti graciam ad placandum.
proficienti graciam ad lauandum.
perseueranti graciam ad perseuerandum.

¶ de primo dr. io. 1º. de plenitudine
eius accepimus graciam pro gracia. sed ysa.
57º. dr. deus excelsus. sed reddam [illegible]
eum et reddidi consolaciones ipsi et lu
gentibus eius creaui fructum. ¶ de 2º. dr.
tho. 3º. reddam populis labium electum ut
uocent omnes in nomine domini. et c. ¶ de
3º in ps. orabit dauid. d. redde michi
leticiam salutaris tui et spiritu princi
pali confirma me ¶ reddit etiam
dominus gloriam.

UVA.BHSC

[fuientibus bona oratione. | ¶ de p̄
deprecantibus in oratione. | hz. in t.
paentibus in t'bulatione. | 20. voca
operarios et redde illis mercedem
suā. et eccl. 39°. de altissimo. ſm dona
tum eius qui retribuens ſeptiens tātū
reddit t. ¶ de. 2°. dr̄. Job. 33°. depre
cabitur dñō et placabitur ei et uidebit
faciem eius in iubilo et reddet hoi
iustitiā suā. ¶ de. 3°. dr̄. ecci. 1°. usqz
in diem sustinebit patiens et p'ea
redditio iocunditatis ¶ 3°. reddit de
minus gehennam

[ambitiosis et contumacibus. | ¶ de. po.
maliciosis et p'ue agentibus. | dr̄. in. ps.
voluptuosis et carnalibus. | exaltare
qui iudicas terram redde retributio
nē s'bis ¶ de. 1°. de ut. 32°. reddam
ultionem hostibus meis et c. ¶ de. 3°.
dr̄. eze. 22°. uiam illorum in caput il
lorum reddā loqr̄ de fornicatoribus et
delicatis ¶ m° in p'posito istis t'bus mo
dis ultimus. s. de redditione gehēne
loqr̄ hīc cū dr̄. Et cum deus. sup. red
diderit uindictam p operibus. tūc sciet
qr ut dr̄. ysa. 28°. sola uexatio da
bit intellectum, et multi plus audi
unt et multi plus audiunt lecture
q̄ sermonibus ut dr̄. 3°. ethic. Et seq.
uidebunt oculi eius inf'ectionē suam
¶ notandum h' q infectio in scriptu
ra accipit' pro.

[tpali tribulatione. | ¶ primo m°
pcti ommissione. | accipr in. ps.
bili detuptiaone. | viduam et ad
corporali corruptione. | uenam inter
inferni dāpnatione. | fecerunt et
pupillos occiderunt eos videlz t'bula
de qz q' dimitti pauperem mori fa
me si p̄t sustinere eū dr̄ homicida
qr infecit spūal. ¶ 2°. m° acci. prouer
23°. ubi dr̄ de meretrie insidiatur
in uia qi latro et quos incautos in
uenerit interficiet. i. ducet ad pcēm qr
dr̄ mors ¶ 3°. m° accipr in ps. Infer
fecta ē terra in sanguinibus eorū. i.
pctis. et contaminata in operibus suis
¶ 4°. m° accipr num. 21°. moyses ad
deum obsecrans ut interficias me. i.
pmitte me mori morte naturali
¶ de. 5°. dr̄ Jere. 9°. Quis dabit capiti
meo aquam et oculis meis fontē
lacrimarū. ut fleam interfectos

ppli mei. quomodocumqz accipiat' in
fectio p̄t exponi. qr cū ei red
diderit dns penam. pro pctis. tūc
sciet et uidebunt oculi eius inter
fectionem suā ¶ vn̄ greg. 19°. more.
26° ca°. dr̄ electi qd q' nec peccare
debeant pudent eorū. s. oculi ante
casum patent Impii uero post
casum oculos aperiunt qnd p'nam
pnam Jam in pena sua cōspiciat qr
malum uitare debuit qd fecit et
ideo bene seq' ¶ Et de furore om
potentis bibet. qd ē furor dei et
qn̄ dr̄ opus supius sunt dictū s qn̄
bibet ¶ Est h' notandum q bibere
in scriptura qnqz accipr pro.

[mente ad incorporare. | ¶ p° m°
corpore aliqd sustinere. | accipr
corde de aliquo gaudere. | ecc. 24°.
repleri aliquo ? habūdare. | qui bibūt
me adhuc sitient. loqr sapiā. et
prouer. 9°. venite et comedite pa
nem meum et bibite uinū qd
miscui uob. et clamat sapiā in pla
teis. bñe in alexandriades dr̄. bi
gili bibit aure magrm ¶ 2°. m°
acci. in. ps. de torrente in uia bi
bit et m. 2°. potestis bibere calicē
quem ego bibiturus sum ¶ 3°. m°
acci. ecci. 9°. uinū nouū amicus nouus
ueterascet et cū suauitate bibet
illud. et cant. 5°. comedi fauū cū
melle meo bibi uinū lacte meo lo.
¶ 4°. m° accipr apoc. 14°. si quis
adorauerit bestiam et ymaginem
eius scilicet hic bibet de uino ire dei. et
accipr in pposito qr bibere de furore
omnipotentis ē repleri tormentis et do
loribus. Et de furore omnipotentis bibet
et qr opinio antiquorum poetarum fuit qr
in inferno ē fluuius qdam de q' cum
biberent ibi existentes amplius nō recor
dant' de aliquo q' uocat' fluuius le
thes ut h' in theodolo et ouidius
in deponto. Ideo iob h' Inuiens oppi
sophar q' concludit post mortem nichil
remanere de hoie. et qr dixerunt
plures q aie post mortē de nullo re
cordant' qr non hnt fantasmata.
recordatio uero sēe memo. nō ē n pp
recursū ad fantasmata. ut h' ex

UVA.BHSC

.3°. de aia. 10. sm ista oppioez iob lo
quens subdit. Ecce et ad eu ptinet de domo sua. i. failia. q. d. ni
chil qr no recordat de eis. Ista tn
oppio e erronea qr aia post morte
trahi secu omes potencias q indicat
tur in potencia intellectiua ut dt
aug. de spu de bu et .xvi. e. gri.
et beatus gg. b. iq°. more ca°. 16°. dt
q no e sic accipiendu qn dapnatus
recordet de domo sua et trahit
ex°. de diuite luc. iq°. q dixit ha
bruhe heo. 19. fres et c. Vn dt ois
namqz pcior prudens erit in pena
q stultus fuit in culpa qr ibi iam
dolore astrictus apit oculos qs hic
uoluptati deditus clausit. Non sit
tn intelligendu ulcu ibim sic q dap
natus heat ione sic q recordit nec
recordet de deo ad deum deprecandu
et de pctis suis pcutendu s bene
recordabit q ex delictis deu offendit
vn semetipm odio hebit et in tatu
obstinacoe firmatus qr in uoluntate
puersa manebit. Vel forte et meli
dicendu q forte iob istud dicebat
ad ondendu q dapnatus post morte
hz tenebras interiores sic q no
recordat de domo aut failia adhoc
q reddeat ad bonu sui bonu illor
et hoc dixit ad afirmandu illu q ipe
met dixit pus. c. 14°. cu dicebat
siue fuerit filii nobiles siue ignobi
les no curabit actu du uiuet caro eius
dolebit. q tn expositu fuit loco suo
Et q ad dicta sc et nuqz mesiu
eius dimidiet. supple no curabit mor
tuus qr mortuus nec bonu nc malu. vn
dr. 1°. ethic. et bn loq qr hoies iniquo
si bene dimidiant dies suos.

Voluptate abreuiate.
natura declinante.
dno permanente.

Jer. p. dicebat
ille ouidius inde
ponto nc. vires
adimit ueneris dampnosa uoluptas
non solet in mesto illa uenire choro
Et in ps dr. viri sanguinu et dolosi
no dimidiabunt dies suos. Jer. 2°.
ysa. 38°. dicebat eze. rex. Ego dixi
in dimidio dieru meor uadam ad
portas inferi. Ad hanc ipe morie
bat in forti etate. Jer. 3°. dt ps. Ne
reuoces me in dimidio dieru meor

Tm° existis tlys et qlz istor p fieri
q malus et diues no uideat dimi
diu mensiu suor de q° cu et si do
leat uiuens mortuus tn no curat sup
posito q no recordet pretitor. Jux. op
pionem sophar et sic eor psperi
tas in mundo q e ruinosa no e cura
da qr felicitas e de genere pmanciu
ut dr. 1°. ethic. et .x°. Nuqd dolebit
et c. h ut dictu fuit reddunt ad dei
prudenciam tales uarietates q conti
gunt malis et iustis siue ypocritis
qr p eode totu dz intelligi sic aliqn
pluos nocit ypocritas qr pt qn qro
aliq mali uiuunt in bono statu usqz
ad morte naturale. qda et pcaut in
fortuna et uidet q deus aliqs heret
ignominia. s. illor quos dimittit in
pace. et aliquor heat noticia. s. illor
quos punit et io h remouendo siue
ad h soluendu p. ponit qnez 2. 2°. p. ro°
ibi. statu iste moritur et c. ponit igr
qnem intenta i. rndendo ad pdicta p
modu interrogacionis. d. nuqd deo
qspiam docebit sciam. q. d. no qr scia
dei cu sit ca reru et no causata a re
bus sic nra ut dr. 12°. me°. q° le°. non
pt falli ex reru mutacione. et io cum
sapie eius no e numerus ipe scit et qlus
coitat aspera et qlus innitit ad usa sic
igr qspiam no pt doce sciam nec
innui cu scia dei sit.

Jncophensibil p magitudie.
admirabilis p magitudine.
inatigabilis pre latitudine.
infallibilis pre certitudine.

Jer. p. dt apo. ro. xi°. O alti
tudo diui
ciarum sapiencie et sciencie dei qua
incophensibilia sut iudicia eius et
inuestigabiles uie eius. scm ueritate
ipe e q docet homine sciam. ro. p ut
dr in ps. Jer. 2°. qr ipe nouit oia
dt ps. mirabilis facta e scia tua ex
me afortata e et no potero ad eam
Jer. 3°. qr omis scia sub e scie dei
dr hester. 14°. Adiuua me dne q hes
omnem sciam. Jer. e. dr sapie. 1°.
In manu illius nos et smones nri
et ois sapia opa disci ne et scie. De
q° dr. 2°. mach. 6°. tu dne q hes
sciam et firmam sciam manifeste
scie et c. q° bene sc. nuqd et c. q.
d. certe non ymo bene faciat

UVA.BHSC

faciat q2 sua scia omia regit' sic in
ouidio de ponto dr subdit ni huma
nis diua sint rebz qd miru. q2 ipse
e q excelsos iudicat. excelsi eni di
cuntur:

gloriosi felicitate.
vituosi moralr.
preciosi tpalr.
ambiciosi.

Ex pmi sic ex
celsi dr gñer. go
in sumis excelsis
q2 montibz manz
sapia. Ec. 1. dr in ps. ego dixi
dii estis et filii excelsi oms q2 ppe
uirtutu habundatiam ex hoibz sunt
dii ut dr. phs. 1. ethi. Ec 3. dr
ysa. 2. quiescite ab hoie cuius sps
in naribz ei9 q2 excelsus reputatus
e. Ex 1° oms istos iudicat dns si di
uersimode q2 gliosos ordinat ad glia
uituosos disponit ad grãm ambiciosos
iudicat ad miseriam q2 ipse e q iudi
cat vnuqsq. sm vias suas ut dr. eze.
18. Ec vnde. gg°. 19. tal. 20. dt. Ecce q
electos ad uita flagella reuocant et
a malis actibz reprobos ut flagella co
pescunt oppinio dei iudicia si nos
valde occulta sunt et iniusta no sut
Ec Seq. nobiscu g2. iniuste no agit q2
et subtiliore nobis natura iuste iu
dicauit. s. angelos et q sine nos in
ea fuit qstat pculdubio q de nobis
omia scienter exponit disponit sic
ig2 sut oia in dei dispone et iuste
iudicat oia et sic nemo pt deo dece
sciam. vn in tota ista pte intendit
iob facere talem deductione aliq ma
li psperant' in tota vita sua aliq
tribulant' g° istud no fit a deo pmi
ando uel puniendo aios supp°. q2 ad
sm videmq hoc et deo sine pbatio
ne ponit et in bia et declarat post
qnã tenet q2 nuqs se2 talis diuisitas
si psperitas maloz et adusitates
essent pmiaciones et puniciones
ut pz de se nc pt dici q id pcedit
ex dei ignorantia q2 ipe oia iudicat
ergo istud resuat' ordinandu finalr
in alio iudicio Ec om adhuc p modu
repplicacionis ponit pbacione antis
d. Iste morit' robustus sanq et diues
et felix. et ponit qtuor q maxime
affectant' ab hoibz videlz corīs for
titudine et vilitudine opeīu plem
tudine et btitudine et ista qtuor.

mt alia faciut morte grauiore q2
homo robustus et sanus cu difficul
tate morit' morte violenta ul' su
bitanea aut insptata oia diues et
felix moritur cu tristicia cordis sic
ecc. 41. dr. O mors q amara e me
moria tua hoi iniusto et pace hnti
in subzis suis Ec Et no q no lo. de
felicitate etna in q ho uere dr felix
nec de felicitate sm q phs. acce
pit pmo et 10. ethi. vbi dr q bono
ru et optimorz opantes recte illus
tres fiunt et felices et. 4. po°. dr
ca° 2°. tantu vnicuiqz adiacet felici
tatis qntu queta uty et prudetie et
eis q e agere. s. hac teste deo et ita
maxime consistit in opacione intel
lectus speculati sic pz. 10. ethi. qua
uocat opacionem liberam et beate
ibide et. 4. po°. si loqt' de felicitate
sm oppione uulgi q dicit hoiez
habundatte in diciis et in pace felice
et bon sic dr in ps. Diues eou facto
sc et c. seq. btm dixerut ppl'm cui
hec sunt et sic accipr felice ee. ille
maximianus in poeta sua de se
nectute. d. felix q poterit tranqlla du
cere vitam et leto stabiles claudere
fine dies sic ig2 morit' qnz ad malu
diues et felix. visera ei9 plena
sut adipe. adeps e pinguedo interior
et p hoc designat odiam et pacem
illa huisse. vn. ps. sic adipe et pi
guedine repleat' aia. et medullis
ossa ei9 irrigant' Ec In hoc not iu
uentute et corīs sanitate q2 senectus
et ira dessicant sic ondr illius steri
litas in cor. et bonis se2 g° ad alia
ptem. alius morit' in amaritudie
aie sue absqz ullis opibz. amaritudo
pueit ex infirmitate adusitate. ege
state. et paupitate et ista faciut q
mors e graciosior hoi indigenti et
liberius morit' sic dr ecc. 41. O
mors bonu e iudiciu tuu hoi indi
genti et q minorat' qtutibz et de
ficit etate et c. vn boe. 1. de cosol. in
pn°. O mors hoi felix q senet dulci
bz anis insfit et mestos sepe uocata
venit Ec Et heu q surda miseros auer
tit' aure et flentes oculos claudere
seua negat. et tn in puluere sil'

UVA.BHSC

dormient et vermes operient eos. Dor
mire dicitur mortuus propter similitudinem
ad dormientem vel quia surget homo in iudicio
futuro. ¶ Sed de vermibus in plurali loquitur
ad designandum quod inveniuntur vermis
in scriptura.

Ignominie et confusionis.
miserie et abiectionis.
putrescentie et corruptionis.
malicie et commissionis.
conscientie et remorsionis.

¶ De primo dicitur
in psalmo: Ego
sum vermis et
non homo, oppro
brium hominum
et abiectio plebis. ¶ De 2° dicitur Ysa. 41°
noli timere vermis Iacob et cetera. ¶ De 3° dicitur
Eccl. 10. Cum morietur homo hereditabit ver
mes. ¶ De 4° Eccl. 19. Qui iungit cum for
nicariis hereditabit. Vermes putre
do et vermis hereditabunt illum. ¶ De 5°
Ysa ultimo. Vermis eorum non morietur et
ignis eorum non extinguetur. ¶ Moraliter in
telligitur de vermibus putrescentie corporum
mortuorum operientur sicut Ysa 14° dicitur: Operi
mentum tuum vermes. ¶ Ex istis vult con
cludere Iob quod ex quo est tanta diversitas
in mundo isto quod ambo equales meritis
vel demeritis moriuntur in diversis sta
tibus quod nullo modo prosperitates vel adversi
tates in isto mundo sunt remunerationes
et puniciones pro meritis vel demeri
tis, immo vere premia pro bonis et mala
pro malis reservantur in futuro iudicio tri
buenda. ¶ Unde Gregorius 15° moralium capitulo 21°: Illa
sola vita cogitanda est magis cum ratione
carnis ad finem dissimile pertingit re
tributionis, quia cum magis salus aut robur
hic adeptus et divicie diu totum hoc cum ce
leritate relinquitur et illic retributio que
nunquam relinquatur possit inveniri. ¶ Certe
novi et cetera. Hic expediatis Iob tertio conclu
dit contra eos quod sic est de sua innocentia quam sui
amici impugnabant dicentes quod deus
puniebat eum pro peccatis. Et ideo quasi ad propositum dicit:
Certe novi cogitationes vestras, scilicet conti
nue creditis me punitum a deo propter iniqui
tates quas commisi. Et sententias contra me ini
quas, quia per modum sine veritate eum
propter iniquitatem et iuste punitum a deo. Dicitis
enim: Ubi est domus principis, quia a tanto sta
tu quasi a principatu videbant eum deiectum
ideo quasi deridendo dicebant. ¶ Unde sciendum quod deus
dicitur princeps ratione

potestatis.
malignitatis.
venustatis.
sanctitatis.

¶ Ratione potestatis iudices se
culi principatum tenent. Exo.
Re. 19° dicitur: Erant viri
bellatores et ministri eius
principes et duces. ¶ Ratione malignitatis
sic tiranni dicuntur principes in psalmo: Princi
pes persecuti sunt me gratis et cetera. Sic di
cuntur demones principes ad Ephe. 6°:
Non solum est nobis colluctatio adversus car
nem et carnem et sanguinem sed adversus
principes tenebrarum harum. ¶ Ratione venus
tatis dicuntur reges et nobiles principes
quia apud quoslibet ingenuitas honora
bilis. 3° potest vel propter pulcritudinem
corporis venustatem sic dicitur in Porphi
rio quod facies principis digna est imperio
et Saul factus est princeps. 1° Re. 9°. ¶ Ratione
sanctitatis est dominus et Christus princeps regum
terre et apostoli principes in psalmo: Constitu
es eos principes super etc. ¶ Et isto ultimo
modo Iob dicebatur dici princeps et merito
quia ad principem pertinet.

veritas.
equitas.
potestas.
sanctitas.

¶ Primo pertinet principatum vicarium
ondit ut dicitur 9° ethicorum ideo
si videatur iniuriam non est di
gnus principari. Et propter hoc
tenere dicitur Proverb. 12. non decet principem la
bium mentiens. ¶ 2° pertinet quia princeps debet
esse custos iusti ut dicitur 9° politicorum sic Moyses
constituit principes homines iustos et qui ode
rint avariciam Exo. 18°. ¶ 3° pertinet quia
ut dicitur 3° politicorum principatum debet esse potestas
ad corrigendum malos aliter non esset princeps.
et ibidem expresse dicitur quod prudentia est parti
cularis principis. ¶ Unde propter prudentiam dicitur Gen.
49° quod Ioseph positus fuerat princeps in
tota terra Egipti. ¶ 4° pertinet quia bonitas est
principale in principe. Unde ut dicitur 2° politicorum
capitulo 10° contra volentem et non volentem princi
pari qui dignus est principatu. Et in 3° dicitur
quod omnes contra letantur obedire principi si sit
virtuosus. ¶ Modo in proposito Iob erat verus et
quiis prudens et sanctus, ergo merito prin
ceps. Unde ergo et vere dicebant et si non
bono animo de sancto Iob afflicto: Ubi est domus
principis et ubi tabernaculum impiorum, id est ubi
sunt modo tabernacula filiorum Iob quos eos
mortuos a deo credebant propter maliciam
suam. Unde beatus Gregorius 15° moralium capitulo 15° dicit:
infirmi, id est mali, quicquid in hoc mundo flo
rere appetunt et sic mala magna sic
flagella pertimescunt in eis quos flagel
latos aspiciunt culpas ex pena metiun
tur. Quos enim percussos cernunt deo dis
plicuisse suspicantur. Unde amici Iob quem
percussum viderunt impium fuisse credide
runt.

UVA.BHSC

s; ista non cogitat n q adhuc infirmi
tatis tedio laborat. q ipnitis sclî dele
ctacionibus figit gressum q transire ad
etna puidet psentis desideriis nescit. ¶ Interro
gate et c. hic ponit. 2m qne et e de fu
turo iudicio qr diceret qr multi mali
durant usque ad morte in psperitate
bona et cu decedunt culpe non transeat
sine decore iusticie sc3 q in futuro pu
niunt. et ad ueritate dicti sui decla
randam inquisitore petit. Interrogate
quelibet de uiatoribus ¶ pt expom q ad
maiore sui dicti euidenciam asstrngat
et quasi ignotis peteret ueritas sic a
ptranseuntibus p uiam eo mo quo pete
bat ille tren. c. O uos omnes q transitis
p uiam attendite et c. aliomo pt ex
pom ut p uiatores intelligant hij q
mundo uiunt non ut termino s; ut uia
et ita dt beatus gg°. in mor. ca. 30.
uiator quippe dr q pntis uite uia q ad
ee et no putam attendit. q in ptere
untis scli dileccionem sua figere des
picit q non remanere in transeuntibus s; ad
etna puenire cupiscit. q in hac ui
ta uiator ee appetit huius uite psita
contemnit et sic de uiatore uidebatur
loquebatur ille ieremias. 9o. d. qs me in soli
tudine diuersore uiatore et derelinquam
pplm meu et recedam ab eis. talibus
g° petendu e hic q sc3 qr eade h q sen
cio eu intellige cognoscitis et q ete
qr ad die pdicionis suat malus. et
ad diem furoris ducet etc. q° m
tenta qr sic hic in mundo mali p
speri fiunt et nullu malu ipunitum
ergo ad die et c. et benedr malis dies
dies pdicionis rone.

hitacionis.	¶ 1o. rone hitacionis
disponis.	qr infernus q erit domus
desolacionis.	eorum uocat pdicio sic
odepnacionis.	pue. 27o. dr infernus

et pdicio nunquam replent. ¶ 2o. rone dis
ponis qr sic ille pdr q obliuioni tra
dit et de q non curatur sic tunc de ma
lis quippe non curabit ad bonu suu primo
q obliuioni tradent. ideo dr. in ps.
Nunquid narrabit aliquis in sepulcro miam
tua et ueritate tua in terra obliuio
nis pdicione. q. d. no. ¶ 3o. rone deso
lacionis qr mors et pdicio idem. unde
iob. 28o. pdicio et mors dixerunt auri
bus nris et c. ¶ 4a rone odepnacionis

qr omnibus malis dabit pdicio h. sic
2. pe. 3o. dr. celi q nunc sunt et terra re
positi eode uerbo sunt igni reseruati in
die iudicij et pdicionis hoim impio
ru g° hic dr q ad diem pdicionis
suat malus. s. ad diem iudicij q ma
lis erit dies pdicionis sic dr de
ut. 32o. Iuxta e dies pdicionis et ad
ee festinat tpra. et non tamen dt suat
qr et si in hoc mundo floret tn e
in celo q delicta multa ab eo non
puniunt. na contingit quandoque q hoies in
mundo sunt in tanta psperitate qd
puniri ab hoie p delictis no pnt ut
patuit de herode q maxio scelere occi
dit iohanne btm et de regibus cotidie
patet et ideo si de talibus requiratur
q sequitur. s. qs arguet cora eo uias
eius aut q fecit qs reddet ei. qr aliqui
magni uiri in tanta extollunt pta
te. crudelitate. malignitate. q etc
ab hoibus ab hoibus iustis indigni uerent
et timent et sic in sua crudelitate
manent p tota uita sua inchilominus sc3 et
ridet et iob conn. qr in fine. s. ipse
ad sepulcra deducet et in cogerie
mortuorum sui post morte uigillabit
¶ pt expom hui sic q ad sepulcrum
sui uel ad locu ubi sepulchra mortu
oru sunt post morte sua ducet qr
reuertet in terra qntu ad corpus s; tn ui
gillabit in cogerie mortuorum. i. dapna
toru qntu ad aiam q e inmortalis ¶ Ali
ter expom ad ma9 euidencia scien
du q iob hic loquitur more poetarum q
finxerunt infernu sepulchra ee multorum
orum ut ouidius et uirgilius in georgi
cis ponunt tormenta illius tisij cuius
iecur uultures comedunt et illius t
siphi q rotat cothidie et q° in
rota ignea qr penit in iusto uinome
amplexus et illius tantali q famet mo
rit hndo tn pomu ad nasu et si
tit sep hndo tn aqu ad mentone sui
et multa talia ponunt de qbus hic pt
intelligi phrlasio sic ille uirgi
lius terra sepulchra petit s; tunc e
dubiu quomo ipse uigilabit in cogerie
mortuorum q mortui no uigilant s;
omnes q in inferno sunt dicunt mortui
sic baruch. 3o. coinquinatus e cu

UVA.BHSC

mortuis et deputatus cū hijs q̄ sunt
in infernū nā sic mortui sūt in er
rore et fetore in obliuione et pdicio
ne ita illi q̄ sūt in inferno q̄ bene
mortui sunt. dicūt

horridi. fetidi. obliti. perditi.	¶ Pr̄z. p̄. dr̄. tren. 3º. In tenebris collocauit mortuos sempiternos ¶ Pr̄z. 2ᵐ. dr̄ apoc. 20. mors et infernus dederūt mortuos

suos ¶ Pr̄z. 3ᵐ. dr̄ in ps. factus sum
sic homo sine adiutorio int̄ mortuos
liber ¶ Pr̄z. 4ᵐ. baruch 2. dr̄. nō mor
tui q̄ sunt in inferno quorū spūs accep
tus a visceribus suis dabunt horrorem
deo ¶ Ibi g° bd magnis in diuicijs et
malis in flagicijs inter mortuos dr̄ vi
gilare qz vigilat homo quiescere non
potens et in amaritudine ex nō et
sic inter mortuos in inferno merito et
ipse finalr̄ vigilabit. sic concludit̄ itēz
q̄ mali itēz puniūt et q̄ istud sit
iustum subdit. dulcis ei fuit glareis
cochiti. hꝫ pz ꝑ glo. iob more poetarū
nā cochitus sm̄ poetas dr̄ fluuius inf
ni infrondat ei luctus. nā cothos gre
ce lamentacio latine. vnde de cochito
loquens virgilius. 3º. georgicorum dt. inuidia
infelix furias anuem q̄ seuerū cochiti.
metuet et in q̄ro eo dt. quo certa li
mus irrig. et deformis arūdo cochiti
et c. glarea aūt dr̄ arena minutissimā
q̄ reperit in fluuijs et q̄ trahit in
litore ex decursu fluuij ul. sm̄ alios
glaree uocant̄ imundicie q̄ trahuntur
in fluminis superficie. g² p glareas
cochiti intelliguntur puī q̄bus malis ē
dulcis. i. gratus. et loq̄. iob ꝑuerbialiter qd
dicebat ꝑre suo qz mali uocant glareae
cochiti sic dicūt nūc stipule in
ferni uel more poetarū q̄ malos in
illo fluuio positos glarees cochiti vo
cabant ¶ Vn̄ greg. sup̄ iob. 19º. mor. ca.
ꝑuolucio dt. q̄ g° p glareas cochiti rigabi
designantur q̄ suis voluptatibus dedit
q̄ semp a flumine ad yma trahūt
q̄ ei adp̄ oīa voluptates huius secli
facere nolūt glarea cochiti fiūt qz
suis cotidie lapsibus ad luctū tendunt
inefnū p̄ lugeant q̄ mº in suis volu
ptatibus lugeant delectabilr̄ relaxant
¶ Et ante se omem trahit et post se
innumerabiles. qz sm̄ ueritate homo

malus ē in detrimentū plurimorū q̄ bonus
in documentū ideo malo ex°. similes trahit
omem hoiez. i. de omi statu g° consiles desce
dent ad infernū sic q̄ li omem distribu
at p generibus singulorū et nō p singu
lis generū qz de statu quolz hoim desce
derunt ad infernū q̄ eum et post se
etiam innumerabiles. i. multi qz stultorū
infinitus ē nūs ut dr̄ ecc. 1º. ca. et sic
augetur eius pena ex multitudine dapna
torū sic bonorū glia augetur ex multitudine
saluatorum et maxime qui sūt factores
illorum ¶ Quomodo g² et c. hꝫ ponit
3ª. conem per q̄ euacuat amicorū iob
ꝑmissio q̄ ꝑmittebant ei felicitatem
temporalē si se emendaret dt g². quomodo g²
consolamini me frustra. qz in sermonibus suis
erant veritati contrarie ut ostensū ē g°
consolacio ex eis ꝑueniens nō ē bona id con
cludit. cū in sermo vrā repugnare ostensa
sit ueritati. qz talis felicitas q̄ ꝑmi
ttebant nō ē ꝑmiū uirtutis vltimatum
et cōpletum ut ipi supponebant. sꝫ qz
indiffinite loq. de veritate ¶ Ideo sciendū
q̄ ē ueritas dupl. s. veritas increa
ta de q̄ dr̄. Jo. 14º. ego sū via et veri
tas et uita et certe bene veritas.

Incorruptibilis. incomprehensibilis. incomparabilis. inattingibilis.	¶ De p°. dr̄. mt. 22º. magister scimus qz ve rax es et viā dei in veritate doces

et non ē t aliqua cura de aliquo ¶ De
2º. in ps. veritas dnī manet in eter
num ¶ De 3º. Jo. 1º. vidimus q̄ vnige
niti a patre plenū grē et veritatis.
¶ De 4º. in ps. mandasti testimonia
tua et veritatē tuā nimis ¶ Ista ve
ritas fuit pro nobis incarnata nob
manifestata et ē nob ꝑparata ¶ Pr̄z.
p̄. dr̄. in ps. veritas de terra orta
ē. i. veritas de terra uirgine q̄ fuit
terra q̄ dedit fructum suū. s. vite. p̄
¶ Pr̄z. 2ᵐ. dr̄. Jo. 16º. cum venerit spūs
veritatis ille docebit uos omem ve
ritatē ¶ Pr̄z. 3ᵐ. dt. ps. emitte lucem
tuā et veritatē tuā ipā me deduxerūt
et adduxerunt in montē scm̄ tuū et
in tabernacula tua ¶ Alia ē veritas
de qua dt. ps. phs q̄ ē in aīa sicut
in rebus ē bonitas ē bonitas et ita
veritas dr̄ in aīa qn̄ hō uel sentit

UVA.BHSC

qui sit in ore uel qui recte de aliquo mente dicit patet quod primo ethicorum dicitur quod uero omnia consonant et sic uerum et bonum idem et ista ueritas secundum quod accipitur pro rectitudine rei cuiusque dicibilis aut factibilis dicitur esse in nobis in corde per

[rectam intencionem.
cogitacionem.
affectionem.]
Patet prima probatur dicitur Jo. 8. cognoscetis ueritatem et ueritas liberabit nos scilicet ab erronea intencione. Item 2. dicitur prouerbiorum 8. ueritatem meditabitur guttur meum et cetera. Item 3. dicitur zacharie 8. ueritatem tamen et pacem diligite. Dicitur eciam esse in nobis in ore ad

[recte loquendum.
recte iudicandum.
recte exprimendum.]
Item de primo zacharie 8. loquatur unusquisque ueritatem cum proximo suo et certe in beneloquendo indigemus regula que est ueritas quia ut dicitur ysaie 59. Corruit equitas in plateis et ueritas et equitas tradita est in obliuione nam ut dicitur Jere. 10. omnis amicus fraudulenter intendit et unusquisque fratrem suum deridet et ueritatem loquitur. Item de 2. exodi 18. prouide ex omni plebe in quibus sit ueritas et constitue duces et cetera ut dicatur de quolibet illorum quod in ueritate educet iudicium ut scribitur ysaie 42. Item de 3. in psalmo. prope est dominus omnibus eum in ueritate. Item dicitur et esse in nobis ista ueritas in opere ut solum sit in cognosci sed in operari

[fideliter.
fortiter.
veraciter.]
Patet prima dicitur 1. Jo. 1. qui dicit se nosse deum et mandata eius non custodit in eo ueritas non est. Patet 2. dicitur 1. Corinthiorum 5. epulemur non in fermento malicie et nequicie sed in azimis sinceritatis et ueritatis. Patet 3. dicitur ad ephesios 5. fructus lucis est in omni bonitate et iusticia scilicet et ueritate et quia ueritatem diligit deus graciam et gloriam dabit dominus scilicet ueritatem sequentibus de ista igitur ueritate que est rectitudo ordinis ad debitum obiectum et finem debitum dicebat iob quod responsio amicorum suorum erat contraria ueritati et sic plane ipse iob sententiam suam explicauit quia supra 19. capitulo ostendit spem iustorum tendere in remuneracione future uite. Hic autem ostendit penam reseruari malis post mortem et sic finitur sentencia 21. capituli.

Respondens autem eliphat et cetera. Hic ponitur 2. replicacionis duorum amicorum iob scilicet ipsius eliphath et baldach. quia sophar contentus de responsione iob amplius contra eum non replicauit. et hic primo ponitur eliphat replicacio. et post ea iob responsio in 23. capitulo. Item adhuc prima dicitur quia primo arguit ipsum iob de stultiloquio et 2. de multiplici uicio ibi. abstulisti et cetera. Item est igitur nondum circa primum quod iob supra 16. capitulo dicit uidens eliphath 16. capitulo dixit utinam sic iudicaretur uir cum deo qualiter iudicatur filius hominis cum collega suo. Item uerum dixit hec pacis sunt iniquitate manus mee et cetera. Et ideo de istis arguit eum et primo de primo dicens. numquid deo potest comparari homo. ut scilicet adducatur ad iudicium et certe non sic infiniti ad finitum sic incorruptibilis ad corruptibile non fit comparacio. comparaciones fiunt proprie in hiis que conueniunt speciem. 7. phisicorum quia in generibus latet equiuocacio et tamen deus et creatura differunt plusquam genere. Igitur creatura non potest deo comparari. et si perfecte fiunt scientie. quia scientia dei est infinita in finita primo ignorancia in rebus illis est natura scientia quantumcumque perfecta quia est sicut oculus nicticoracis respectu solis ad ea que sunt in natura manifestissima ut dicitur 2. methaphisice nec de hiis que sunt abstracta autem nichil intelligere possumus nisi a posteriori et per effectus. Item scientia dei est omnium primo capitulo omnium ut patet 12. methaphisice. Ergo dicendum quod disputare in iudicio contra eum est impossibile sic contra hominem quod est quasi pars membrum potest et cetera exponi istud. eciam si perfecte et cetera. Quasi diceret adiutores quia nemo potest comparari deo quantumcumque uirtuosus et sic accipitur scientia idem quod uirtus sic socrates ponebat uirtutes esse scientias ut patet 1. ethicorum et stoici ecce hic ponebant ut patet per tullium in paradoxis. Quasi 2. et cetera de pluritate quod est iob attribuebat subdit. Quid prodest deo si iustus fueris. quia ut dicitur psalmo. dixi domino deus meus es tu quoniam bonorum meorum non eges. quia ista non fecit ut in se gloriaretur magis sed in nobis et ut participi

UVA.BHSC

pucione ſue bonitatis boni ſumo g
Juſticia nrā nob nō ē ꝓdeſt etiā q
cumq3 iuſticia fuerit homo Juſtꝰ
ſiue ad ſeipm ſiue ad ꝓxi^m ſiue ad
deum · ſ · q iſtis mōs dr hō iuſtꝰ
in ſcriptura nā hō q^m ad ſeipm debꝫ
ēē iuſtꝰ in ſui.

accuſacione · | Ca^m p^a · dr ꝓuer
ꝯſeruacione · | 10° · Juſtꝰ prius ē accu
correpcione | ſator ſui · Ca^m · 2^m

dr ꝓuer · 14° · domꝰ iuſti plurima for
titudo · Ca^m · 3^m dr ec^a · 7° · noli ēē
Juſtꝰ multū · i · noli te reputare Juſtū
multū qr ut dr ec^a · 9° · ſunt iuſti
et ſapientes et tn̄ neſcit homo vtr^m
amore uel odio dignꝰ ſit nō corri
git ſe eciā ſi ſit Juſtꝰ erga ꝓximū
qr ibi vere et ꝓꝓe attendr Juſticia
q ē ad alterū et in cōicacione ut
dr · 5° · ethic^e et ille dꝫ ēē iuſtꝰ in ·

affectu · | In affectu qr nō debꝫ
ꝓfectu · | velle alteri q ē nō uult
effectu · | fieri · Iſtud ē p^e pnā^m

Jn iure poſitiuo ideo ꝓuer · 9° · dr ·
deſideriū iuſtorū omē bonū · In ꝓ
fectu qr intendit bonū ꝓxi ut
ſuū ꝓpium bonū et ille ꝓꝓe ē Juſtꝰ
qr ut dr ꝓuer · 21° · gaudiū ē Juſto
facere iudicium · In effectu qr ſine
corrup^ne vn Juſtic^e dr iugo a virgi
lio in bucolicis · 4° · egloga · Jā reddit
et uirgo redeunt ſaturnia regna
qr ſic virgo ē incorrupta ita Juſti
cia dꝫ ēē incorrupta · ideo ꝓuer ·
· 11° · dr · q Juſtꝰ ē retribuet iuſticiā
· ſ · et non ceſſabit eciam ſi fuerit
iuſtꝰ apud deū · vꝫ · p ·

obedienciā et humilitatē · | Ite · 1° · dr ·
ſtimoniā et bonitatē · | ꝓuer · 19° ·
grām et operū ſtitatē · | mēs iuſti

meditabr obiām · Ite · 2° · dr ꝓuer ·
· 16° · ſemita iuſti declinat mala ·
Ite · 3° · dr ꝓuer · 10° · opꝰ Juſti ad
vitam · ſic igr quomōcūq accipiatr
Juſtꝰ Juſticia deo illiꝰ michil deo pro
deſt qr ꝓ omē bonū qd agimꝰ nos
met ipſos non deū Juuamꝰ ut h'
dr · bto grego^o · eciā qd ſi ei ꝯfert ſi
maculata fuerit uita ~~mā~~ tua ·
· q · d · michil ſꝫ t' ꝯfert h' de inocen^a ·
ar^t · cū qr beati inmaculati in via
et c · ut dr in · ps · Sed hoc vr
dubium qr in euuangelio · mt^i · 25° ·

dr · dnō q vni ex minimis meis fe
ciſtis mihi feciſtis · g^o vr q ei confert
bonū qd agimꝰ · beatꝰ grego^o · 19° · more
ca^e · 1° · videt · d · dnō ibi x^o cum dicat
q vni et c · ex mira h' pietate loqr
ex ſuorū ꝯpaſſione membrorū et
ipſe nos ꝓ hoc q ē caput nr̄m adiu
uat q ꝓ nrā bona in ſuis meis ad
iuuatur · ſic vn ar^t · cū ut ē vr debr
q ſine cā dicebat ſe puniti dū adhuc
deum excuſans et iob accuſans dr ·
ſubdit · nūqd timens arguet te et
veniet tecū ad iudiciū · q · d · ridiculū
ē dicē p̄mo nephas veniat tecū in
Judicio ꝯtencioſo qr te timens ſic ꝓs
timet ꝓtem in foro contencioſo qr ipſe
quē timent omīa · et non ꝓꝓr malici
am tuam et infirmitates tuas · q · d ·
p̄mo ſi ipſe arguet puniendo hoc eſt
ꝓꝓr maliciā tuā et c · et vnū clara ē
abſtuliſti et c · h' ar^a arguit iob de mul
tiplici vicio et p̄mo ponit ſuā accuſa
cionē · 2° · monitoriā ꝯſultacionē ibi
acquieſce et c · adhuc p̄ma in duas
qr p̄mo arguit iob de multi^a vicio
erga ꝓx^m · 2° · quo ad deū · ibi · an cogi
tas · Circa p̄mū ē ſciendū q ar^t · iob
de tribꝰ vicijs magis · ſ · de rapacita
te de inhumanitate de tirānide et
p̄mo de p̄mo dr · abſtuliſti ei pignꝰ
frm̄ tuorū ſine cauſa · ſciendū · ſm̄
gramaticos pignus ht duas ſigni
ficaciones nā pignꝰ pignoris dr
filiꝰ uel amor ſiue indiciū uel ſignū
amoris et ſic accipr · 2^a · ad cor · 1° · deꝰ
qui ſignauit nos et dedit pignꝰ ſpūs
in cordibꝰ nr̄is · pignꝰ pignoris
dr vadium q datr ꝓ aliq re et ſic
iudas dedit pignꝰ illi thamar gn̄ ·
38° · vn̄ grecīſmꝰ · pignora natorū
dmr̄ · pigneia natorū dicuntr pigne
ra rerū · modo ad ꝓꝓ^m ~~qd dicitr~~
quocūq modo accipiatr lꝫ in ſcriptura
aliqñ accipiatr vnū ꝓ alio ſemꝑ auf
ferre pignꝰ a frē crudele ē et viciosū
q eīꝰ ſolūit amiciciam ſine cā non
ē fidelis qr ut dr 9° ethic^e beneficia
retribuendū amicis quēadmodū mu
tuū cui dꝫ reddendū g^o q auffert
pignꝰ fauoris ab amico ſine cauſa

UVA.BHSC

est vituperandus ¶ Si autem accipiat pi
gnus. 2° modo quantum ad hoc sic erga fratrem suum
est

clemens in indulgendum. amicabilis donandum. fidelis redimendum	¶ de primo de exo. 22° si pignus acceperis a

proximo tuo ante solis occasum reddes
ei ¶ de 2° dicitur deuto. 24°. non accipias
loco pignoris molam. i. non accipias
quantum posses sed parte ei ¶ de 3° dicitur de
ut. 24° dicitur si pauper fuerit non pernoc
tabit apud te pignus sed statim reddes
ei ¶ de 4° dicitur iouer. 24° ex eo quod eius
auffert pignus ab eo sed magis ex fratre
ergo bene est vituperandus qui sine causa
auffert pignus a fratre suo de uto. 24°.
dicitur non aufferes pignus a fratre. sed eo modo
quo ipse eliphath ipsi iob imponebat
. d. abstulisti et cetera. et statim eum accusat
de inhumanitate. d. nudos spoliasti
vestibus quod exponitur vel quia homines spoli
ando uestibus reddidit nudos vel etiam
pauperes et qui nudos adhuc magis de
pauperaverunt et ideo est inhumanum quia homo
debet naturaliter compati alteri homini etiam
facit contra opera misericordie quibus precipitur uesti
re nudos sicut ysa. 58° dicitur cum uideris
nudum operi eum sed spolians iniuste
vituperandus est et sequitur aquam lasso non
dedisti. quod est inhumanum quia dulcis est
fons agricole sicienti ad eum prouer.
. 25° dicitur. si inimicus tuus sitierit da
ei aquam bibere. et etiam in nouo testamento uide
tur io. 12° si sitierit pota eum sed quanto
magis istud est dandum pauperi proximo vel
lasso ¶ et esurienti subtraxisti pa
nem non dedisti quia non dare subtra
here est. certe istud magnum vitium est quia
qui uidet fratrem suum necessitatem habere si
bi sublimen huius mundi et clausit vis
cera caritas dei non est in eo ut dicitur
i. Io. 3°. et de hoc reprehenduntur dampna
ti a domino mt. 25° et sic opera misericordie non
adimplebat et quia qui misericordiam non
fuerit fiet ei iudicium sine misericordia ut
scribitur Ja. 2°. ideo uolebat concludere ely
phath contra iob quod merito fiebat ei iu
dicium sine pietate eo quod misericors
non fuerat ut sibi imponit et quia bona
opera dimittere ~~et eque~~ non est eque malum
sicut mala agere ideirco arguit eum de
tirannide. d. in fortitudine brachii tui po
ssidebis terram. brachium ut dictum

est 6° accipitur multis modis in scriptura hic accipitur
brachium pro potencia uel vi. et sic
uult dicere in fortitudine et cetera. i. vi aut
potencia domini acquisisti non iuste
et ideo merito possessione perdidisti quia
alii possident boni tamen alii mali
boni possident. In

concordia. leticia. habundancia. fiducia.	¶ de primo bene dicitur mt. 5° beati mittes quoniam ipsi posside bunt terram quia certe

bonum est iustos principari
ad utilitatem quia sunt pacifici ut habetur 3°
reg. ¶ de 2° de uto. 11° Si custodie
ritis mandata que ego precipio hodie
sequitur possidebitis terram quam dominus dabit
est uobis ¶ de 3° dicitur de ut. 6° fac quod
placitum est et bonum in conspectu domini ut
bene sit tibi et possideas terram opti
mam ¶ de 4° dicitur i. mach. 3° de 28° custo
dite et perquirite cuncta mandata domini
dei uestri ut possideatis terram bonam
et relinquatis eam filiis uestris. ergo mali po
ssident terram. In

duro timore. malo liuore. dubio honore. pauco tempore.	¶ de primo patet 2° de con sol. de dionisio tiranno qui ad ostendendum quo modo in timore posside

bat terram suam quia tirannice fecit appo
ni gladium pendentem tenui filo super ca
put fratris sui ut patuit de bonum. ps.
omnes principes qui dixerunt hereditate
possideamus sanctuarium. i. terram promis
sionis. sequitur deus meus pone illos ut ro
tam. que est uolubilis ¶ de 2° patet etiam
2° po. ubi dicitur quod dion tantum affecta
bat tollere dionisio tiranno quam tirannice
possidebat quod cum paucis uolebat pu
gnare contra eum et dicebat bene habens
mortem dum non potest nocere ei et de hoc
habetur exo. 3° reg. 21° ubi dicitur quod cum achab
descenderet in vineam naboth ut po
ssideret eam venit ad eum helias et
contra prophetizans malum venturum ¶ de
3° patet quod homo malus magis time
tur quam ametur honor eius est premium
uirtutis et debetur bonis ut dicitur 4°
ethicorum quare malus honor sed timor. dicitur
ysa. longe. dicitur qui mendicium possederunt
¶ de 4° patet quia tirannus dicit a regno quia
tirannus est breuis durationis regnum
autem multe durationis ut patet 3° et
4° po. et propter hoc dicitur eze. 33° qui omnia
los levatis ad inmunditias et sanguinem
funditis. numquid terram hereditate possi

UVA.BHSC

predebitis. q. d. non. ¶ Sic enim uolebat eliphath quod iob concluderet quod merito esset priuatus bonis temporalibus quae possidebat quia ui et tirannice ea acquisiuerat ut quod imponit. d. In fortitudine et cetera et potentissimo obtinebas ea. i. ui et potencia utebatur subditis non iusticia non clemencia sic faciebat ille assuerus qui dicebat hester. 13. nequaquam uolui magnitudine abuti potencie sed clemencia et lenitate gubernare subiectos et similiter tirannice uiuebat subditis. Viduas dimisisti uacuas quae tamen sunt miserabiles persone magis uiri adiutorio destitute et ideo sunt succurrende non spoliande sunt et consulende non desolande. et lacertos pupillorum comminuisti. lacertus est superior pars brachii et per hoc designatur consolacio siue adiutorium quod habebat pupillo quia pupillus dicitur qui orbatus est utroque parente nullum habet aut paucum consolatorem. et ideo qui tollit uidue uel pupillo id adiutorium quod habet nimis crudelis est cum dicatur. Iere. 22o. facite iudicium scilicet uiduam nolite contristari. et de pupillo dicitur in ps. pupillo tu eris adiutor. de malis est per superhabundanciam dicitur. eze. 22o. pupillum et uiduam contristauerunt sic imponit ipsi iob magnam tirannidem propter quod concludit contra eum propterea quod circumdatus es laqueis. non. hic quod inueniuntur laquei.

delectacionis et luxurie.	¶ In laqueis
detractionis et malicie.	delectacio
assuefactionis et complacencie	nis et ac
obliuionis et ignorancie.	cidie multi
tribulacionis et angustie.	multos se

ponunt et capiuntur uoluntarie sic prouerbiorum 7o. dicitur de muliere fornicaria quod capit iuuenem et sequitur statim scilicet eam quasi auis se festinans ad laqueum. sancti autem uiri precauent et fugiunt. sic ecclesiastici 9. dicitur. ne respicias mulierem maliuolam ne forte capiaris in laqueos illius. ¶ Laqueos deceptionis et inuidie multi maliciose tendunt ad decipiendum proximum suum sic Iere. dicitur Inuenti sunt in populo meo impii insidiantes quasi aucupes laqueos ponentes et pedicas ad capiendum uiros. et tamen scribitur prouer. 26o. qui laqueum malicie scilicet alteri ponit peribit in illo. ¶ Sancti uiri per prudenciam euadunt sic dicebat. ps. laqueus contritus est et nos liberati sumus. et ideo cantat in ps. anima nostra sicut passer erepta est de laqueo uenancium. ¶ Laqueis assuefactionis et complacencie in peccato se aliqui astringunt sic prouerbiorum 5o. dicitur qui cauet laqueos certus erit. et 2a. thi. 2o. dicitur apostolus det illis deus penitenciam ad cognoscendam ueritatem et resipiscant a laqueis diaboli a quo capti tenentur. ¶ laqueis ignorancie inuoluuntur homines nichil de peccato curantes uel considerantes in presenti. quare dicitur ysaie. 50o. illaqueata es babilon et capta et nesciebas. ¶ Unde isti dimittunt se capi sicut auis in laqueo capitur ecclesiastici 9. nescit homo finem suum sed sicut pisces capiuntur hamo et aues laqueo sic capiuntur homines tempore malo. sancti uiri uident laqueos et precauent sic ecclesiastici 9o. dicitur. communionem mortis scito quoniam in medio laqueorum ingredieris et cetera. ¶ laqueis tribulacionis et angustie affliguntur iusti in isto mundo sic ysa. 24. dicitur. fouea et laqueus super te qui es habitator terre. et affliguntur mali in inferno. sic dicitur in ps. pluet super peccatores laqueos ignis sulphur et cetera. quos euadunt boni per sanctimoniam sic ps. dicit. oculi mei semper ad dominum quoniam ipse euellet de laqueo pedes meos. ¶ Ad propositum licet intelligatur de laqueis tribulacionis et angustie quibus multipliciter ipse iob inuolutus erat et propterea hoc dicebat eliphath ¶ Propterea circumdatus es laqueis et conturbat te formido subita. i. timor ex casu subito ueniente causa. ¶ Et quia fortunatis cara est fortuna presertim licet non manendi fide ut dicitur. 2o. de consolacione prima ymo tota fortune retinere uolunt quia nec daniel prudencia. nec cresi opulencia nec neronis potencia retinere potuit. tractat boecius. 2o. de consol. ideo imponit iob idem. scilicet quod tempore sue prosperitatis nichil de fortunis timebat. d. putabas te tenebras non uisurum. sic enim tenebra est priuacio siue carencia lucis in aere ita mala fortuna et pauperes sunt priuacio siue carencia bonorum temporalium in statu hominis et ideo diuites homines dicuntur luce ut patet 3o. de consol. prosa. 4a. pauperes uero dicuntur sedere in tenebris et precipue ...

UVA.BHSC

tentes in tribulacione sic ysa. q°. dr.
aspicaemus in terram et ecce tenebre tri
bulacionis. l[ite]r[a]. bene per tenebras in
telligitur iob adulacio quam tamen visurum se
non putabat in tempore seu statu prospero.
et ideo bene subdit. et impetum aquarum
mundanarum non oppressum videbis. i. non fore
opprimendum tribulacionibus que per aquas
designantur in ps. saluum me fac deus
quoniam intrauerunt aque usque ad animam
meam. et per inundanciam significatur replens
tribulacio et magna et in hoc decipiuntur
diuites qui dicuntur prosperi et sic eos re
pentinus interitus ut dicitur i°. thess. quod
ouidius in de ponte in epistola ad grecinum
ludit in humanis diuina potencia rebus
et certam presens vix habet hora fidem. tu
quoque fac timeas et que tibi leta videntur. du
lcia sunt fieri tristicia posse puta ¶ Et
est notandum hic quod aqua secundum suas condi
ciones in scriptura multa significat.

lauare sordida.
frigescere calida.
offendere fetida.
mollificare solida.
extinguere lucida.

¶ [P]rime primum accipitur
in bono in scriptura
et significat graciam et
caritatem. Jo. 4°.
qui biberit ex aqua
quam ego dedero ¶ [S]ecunde sic accipitur in bono
et in malo. in bono quando significat puritatem
puritatem siue castitatem sic iere. 16°.
dr. aqua uero est lota in salute. In malo
significat corpositatem sic ysa. 51°. vinum
tuum mixtum est aqua ¶ [T]ercio. 3. significat
discrecionem et prudenciam unde prouer. 16°.
dr. sic in aqua apparent vultus prospi
cientium sic corda hominum manifestata
sunt prudentibus ¶ [Q]uarto. 4. significat quan
dam contriccionem. unde ysa. 39°. stase sient
aque in deserto et que erat arida in sta
stagnum et siciens in fontes aquarum. quinto
significat per hoc temptacionem sic cant.
8°. dr. aque multe non potuerunt exti
guere caritatem solidam ¶ [Q]uinto. 5.
significat tribulacionem ut dictum est sic
in. ps. operuit aqua tribulantes eos et
sic accipitur hic. ¶ An cogitas et cetera. hic
arguit ipsum iob de presumpcione contra deum. et
primo arguit eum de vilitate. 2°. de
temeritate. ibi. nunquid semitam et cetera.
¶ Ad euidenciam primi est aduertendum quod
aliqui dixerunt deum nichil aliud esse quam
dispositorem omnium rerum in sua perfectione existe
ncium sic quod in omnibus inest aliquod diuinum
quod est ei perfectio sic in primo georgicorum

dicitur. hanc equidem credo quod sit diuinitus
illis ingenium aut rerum facto pru
dencia maior. et sic posuerunt deum
ubique per naturam omnium rerum que oppinio
est contra totam philosophiam et contra veritatem.
alij autem ut auicenna et alij philosophi posu
erunt deum esse causam omnium rerum sic tamen
quod ipse erat prima intelligencia mo
uens primum mobile sicut una aliarum
intelligenciarum mouet suum orbem
sic orbis suus erat eius appriatus et
locus suus contra quam oppinionem aristoteles in
8°. ethicorum phisicorum et 12°. metaphysice plane de
terminat. d. quod est unum primum ens simpli
citer immobile per se et per accidens a quo dependet
celum et tota natura et cuius omnia
prudencia gubernantur quod tamen non crede
bat iob non intelligere et contra istos
errores dicit. an ignoras quod deus excel
sior celo est. non solum nobilitate substancie
et permanencie dignitate et puri
tate sed etiam locacione sic ad ephes. 4°.
dr. impollutus sanctus et excelsior celis
factus. et super stellare vertice sublimatur
et celum stellatum est illud dicit contra
illos qui dicunt firmamentum et celum
stellatum esse proprium locum dei ut pre
te posuerunt ut dicitur in anthi. stel
lati sedet solio ¶ Et certe ipse est su
blimior stellis sicut creator differt a
sua ~~creacione~~ creatura sic infra
25°. dr. stelle non sunt munde in
conspectu eius et dicit quasi enim nouit deus
et quasi per caliginem iudicat ¶ Ad eui
denciam maiorem istorum est aduerte
ndum quod aliqui ut commentator auerrois
ut patet. 12°. metaphysice posuerunt deum habere
cognicionem de substancijs subtantibus et de
motibus celi determinatam de istis in
ferioribus et de hijs que subiacent cor
rupcioni cognicionem particularem nullam
habere nisi in uniuersali tamen dicentes quod
intellectus eius vilesceret si talia particu
lariter et determinate cognosceret. ideo
intellectus sua fertur penes se contenta
suam et non ad res exteriores. ex quo
sequitur quod diuina prudencia non se extendat
ad ista inferiora ¶ Ista oppinio est erro
nea et contra mentem aristotelis quam credidit
commentare cum ipse dicat in pluribus locis
deum cognoscere ista inferiora sicut ei
2°. de anima habetur pro inconvenienti quod deus ig
noraret aliqua que nos cognoscimus

BIBLIOTECA DE LA UNIVERSIDAD VALLADOLID

UVA.BHSC

vale [illegible] tres mil … quinientos (… [illegible])

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC